Stephen Baxter

PRSTENEC

Stephen Baxter

PRSTENEC

Laser

Dosud vyšlo:
Vor
Proud
Časupodobné nekonečno
Prstenec
Připravujeme:
Mamut

Název originálu: RING
Obálka: Jan Patrik Krásný
Grafická úprava obálky: Abstrakt
Překlad: Jan Pavlík
Redakce: Helena Šebestová

Copyright © 1994 by S. Baxter
All Rights Reserved
Copyright © 2005 for the Czech translation by J. Pavlík
Copyright © 2005 for Cover by J. P. Krásný
Copyright © 2005 for the Czech edition by Laser–books s r o.

ISBN 80-7193-201-9

Mému synovci, Thomasi Baxterovi

ČÁST I
UDÁLOST: SYSTÉM

Kapitola 1

Už v okamžiku narození věděla, že něco je špatně.

Nad ní se nakláněl obličej: široký, hladký a usmíval se. Tváře měl vlhké, obrovské oči se leskly. „Lieserl! Ach, Lieserl…“

Lieserl! Tak se tedy jmenuji.

Prozkoumala obličej před sebou, zkoumala linie kolem očí, usměvavé stoupání tvaru úst, mohutný nos. Byla to inteligentní, živá tvář. To je dobrý člověk, pomyslela si. Z dobrého rodu…

'Dobrý rod'?

To nebylo možné. Ona nebyla možná. Výbuch vlastního vědomí ji vyděsil. Neměla by ještě ani umět zaostřit zrak…

Zkusila se dotknout matčiny tváře. Její vlastní ruka byla stále ještě vlhká od amniotických tekutin – ale viditelně rostla, kosti se protahovaly a sílily, vyplňovaly volné místo pod kůží, jako by to byla rukavice.

Otevřela ústa. Byla suchá, dásně ji už bolely, jak jí začínaly růst zoubky.

Zasunuly se pod ní silné paže; kostnaté prsty dospělého člověka se jí zaryly do bolavého masa na zádech. Cítila, jak ji obklopují další dospělí, kteří stáli kolem postele, v níž se narodila, i dále v místnosti.

Matka ji zvedla vysoko k oknu. Lieserl volně visela hlava, rostoucí svaly byly stále příliš slabé, aby dokázaly podepřít vzrůstající váhu její lebky. Po bradě jí stékaly sliny.

Oči jí zaplavilo neskutečné světlo.

Vykřikla.

Matka ji sevřela do náručí. „To je Slunce, Lieserl. Slunce…“

První dny byly nejhorší.

Její rodiče – neuvěřitelně velké, tyčící se postavy – ji nosili jasně osvětlenými místnostmi, zahrada byla stále zalitá slunečním svitem. Naučila se sedat si. Svaly se jí v zádech roztáhly a při růstu pulzovaly. Před ní v trávě padali klauni, aby ji rozptýlili od

nekonečné bolesti, radostně se smáli velkými červenými rty, dokud nezmizeli v oblaku rozvířených pixelů.

Rostla vpravdě expresním tempem, neustále se krmila informacemi, jemnými smysly nasávala miliony dojmů.

Zdálo se, že počet místností v tomto místě, v tomto domě, nemá konce. Pomalu začínala chápat, že některé z těchto místností jsou virtuální – prázdné obrazovky, na kterých se dal promítat libovolný počet obrazů. Ale i tak musely být v domě stovky místností a ona tu se svými rodiči nebyla sama. Byli tu i další lidé. Jen se zpočátku drželi dál, mimo dohled, takže viděla jen výsledky jejich činnosti: jídla, která připravovali, hračky, které jí nechávali.

Třetího dne ji vzali rodiče na výlet kapslí. Bylo to poprvé, co byla na výletě mimo dům, mimo jeho pozemky. Jak kapsle stoupala, dívala se ven bublinovitými okny a tiskla nos k vyhřívanému sklu.

Dům byl změtí bílých krychlových budov, spojených chodbami a obklopených zahradami – trávou, stromy. Ještě dál byly mosty a cesty vinoucí se ve vzduchu nad zemí, na blyštivých kopcích zářily další domy jako z dětské stavebnice.

Kapsle vystoupila výš.

Letěli obloukem nad krajinou, která vypadala jako model. Všude kolem ní bylo za okrajem země vidět křivku oceánu. Tohle byl ostrov Skiros, jak jí řekla Phillida – máma – a moře se nazývalo Egejské. Dům byl největší stavbou na celém ostrově. Sledovala obrovské, hnědě natřené koule uprostřed ostrova, kopule s odlučovači uhlíku, jak říkala Phillida, koule ze suchého ledu přes tři sta padesát metrů vysoké.

Kapsle konečně přistála na trávníku poblíž mořského pobřeží. Lieserlina matka ji vytáhla a postavila – na natažené a nejisté nohy – na drsnou, žlutou trávu. Rodinka ruku v ruce sešla po krátké duně na pláž. Slunce svítilo na neuvěřitelně modré obloze. Její oči fungovaly jako dalekohled. Pozorovala vzdálené skupiny hrajících si dětí i dospělých, hodně daleko, na půli cesty k obzoru – a bylo to, jako by byla mezi nimi. Ještě nejistýma nohama se zabořila do zrnitého, vlhkého písku. Všimla si slávek, přitisknutých ke zničenému molu. Odškrábla je lopatičkou a fascinovaně sledovala jejich nohy, z nichž kapal sliz. Cítila slanou chuť vzduchu; téměř jí vnikala do kůže.

Posadila se s rodiči do písku a přitom cítila, jak se jí oděv napíná na stále se prodlužujících údech. Zahráli si jednoduchou hru s žetony na virtuální hrací ploše s obrazy žebříků a syčících hadů. Smáli se, otec si naoko stěžoval, mimicky naznačoval podvádění.

Smysly měla jako elektrizované. Byl to nádherný den, plný světla a radosti a neuvěřitelně silných pocitů. Rodiče ji milovali – viděla to na způsobu, jakým se k sobě i k ní blížili, jak si s ní hráli.

Určitě věděli, že je jiná, ale zřejmě jim na tom nezáleželo.

Ona nechtěla být jiná – nechtěla být nesprávná. Uzavřela mysl před strachem a soustředila se na hady, na žebříky, na blyštivé žetony.

Každé ráno se probouzela v postýlce, která jí byla příliš malá.

Lieserl měla ráda zahradu. Ráda se dívala na květiny, jak nastavují své krásné tvářičky slunci, když veliké světlo trpělivě šplhalo po obloze. Sluneční světlo umožňovalo květinám růst, jak říkal otec. Možná je sama jako květina, pomyslela si, roste v tomhle slunečním svitu příliš rychle.

Dům byl plný hraček: barevné kostky, skládačky a panenky. Zdvihala je a otáčela ve svých protahujících se, rostoucích rukách. Každá hračka ji brzy omrzela, ale jedna drobnůstka upoutala její pozornost. Byla to malinká vesnička uvnitř koule s vodou. Byli tam malilincí lidé, ve svém světě ztuhlí uprostřed chůze nebo běhu. Když nemotornýma rukama kouli uchopila, vířily v ní sněhové vločky z plastiku a usazovaly se na ulicích a střechách. Zírala na uvězněné vesničany a přála si, aby se mohla stát jednou z nich: zamrznout v čase stejně jako oni, zbavit se toho tlaku růstu.

Pátého dne ji vzali do rozlehlé třídy nepravidelného tvaru, zalité slunečním svitem. Místnost byla plná dětí – dalších dětí! Děti seděly na podlaze a hrály si s obrázky a panenkami, nebo vážně hovořily s neuvěřitelně barevnými virtuálními postavami – s usměvavými ptáky, s maličkými klauny.

Děti se ohlédly, když s matkou vstoupila. Jejich kulaté a jasné tváře vypadaly jako skvrny slunečního světla mezi listy. Nikdy dřív nebyla tak blízko jiným dětem. Byly ty děti také jiné?

Jedna holčička se na ni zamračila a Lieserl se přitiskla matce k nohám. Phillidiny známé teplé ruce ji ale postrčily. „Jen běž. To je v pořádku.“

Jak Lieserl sledovala zamračenou tvář neznámé holčičky, všechny její otázky, příliš dospělé a složité pochyby zjevně zmizely. Najednou byla nejdůležitější věc – na celém světě –, aby ji tyto děti přijaly, aby nevěděly, že je jiná.

Přistoupil k ní dospělý – mladý štíhlý muž. Měl na sobě kombinézu absurdně oranžové barvy; ve slunečním světle mu její odlesk ozařoval bradu. Usmál se na ni. „Ty jsi Lieserl, že? Já jsem Paul. Jsme rádi, že jsi tady. Že je to tak, děti?“

Odpovědělo mu sborem nacvičené „Ano“.

„Tak pojď a my pro tebe něco najdeme,“ vyzval ji Paul. Zavedl ji po podlaze plné dětí na místo vedle malého chlapce. Ten – rudovlasý, s překvapivě modrýma očima – pozoroval virtuální panenku, která stále měnila tvar i podobu: vypadala jako dvojka, která se proměnila ve dvě vločky, pak ve dvě labutě, dvě tančící děti; pak trojka a následovali tři medvědi, tři ryby plovoucí ve vzduchu, tři koláče. Chlapec opakoval čísla po virtuálově jemném hlasu. „Dvě. Jedna. Dvě a jedna jsou tři.“

Paul ji představil chlapci – Tommymu – a ona se k němu posadila. Ulevilo se jí, když zjistila, že Tommy je tak fascinován svým virtuálem, že si skoro neuvědomuje její přítomnost – natož nějakou odlišnost.

Ležel na břiše s bradou v dlaních. Lieserl ho neobratně napodobila.

Číselný virtuál dokončil cyklus. „Pa, pa, Tommy! Ahoj, Lieserl!“ A zmizel.

Teď se k ní Tommy otočil – bez jakéhokoli hodnocení, jen se díval a podvědomě ji přijímal.

„Můžeme se na to podívat znovu?“ zeptala se Lieserl.

Zívl a začal se dloubat v nose. „Ne. Podíváme se na nějaký jiný. Mám tu jeden krásný o prekambrijském výbuchu –“

„O čem?“

Mávl nedbale rukou. „Však víš, Burgessova břidlice a všechno to kolem. Počkej, až ucítíš, jak ti Hallucigena leze po krku…“

Děti si hrály, učily se a pospávaly. O něco později Ginnie – ta holčička, která se na Lieserl mračila – vyvolala hotové pozdvižení. Dělala si legraci z toho, jak Lieserl vystupovala z rukávů kostnatá zápěstí (její tempo růstu se zpomalovalo, ale stejně se každý den vytahovala ze šatů). Pak – překvapivě a nečekaně – začala Ginnie ječet a tvrdila, že jí Lieserl prošla virtuálem. Když dorazil Paul, Lieserl mu klidně a rozumně vysvětlovala, že Ginnie se zřejmě mýlí; Paul ji ale napomenul, aby nedělala potíže, a za trest musela sedět deset minut stranou od ostatních dětí bez jakékoli stimulace.

Bylo to všechno strašně a zoufale nespravedlivé. Bylo to nejdelších deset minut v jejím životě. Lieserl seděla a zlostně se dívala na Ginnie.

Příštího dne zjistila, že se těší, až znovu půjde do té místnosti s dětmi. Vydala se tam spolu s matkou prosluněnými chodbami. Došly do místnosti, kterou si Lieserl pamatovala – byl tam Paul a trochu zasněně se na ni usmíval, Tommy a holčička Ginnie – ale Ginnie jí připadala jiná: příliš dětská, nedovyvinutá…

A aspoň o hlavu menší než Lieserl.

Snažila se vybavit si tu sladkou nenávist z minulého dne, ale ta zmizela v okamžiku, kdy ji vyvolala. Ginnie byla jen dítě.

Měla pocit, jako by jí něco ukradli.

Matka jí stiskla ruku. „Pojď. Najdeme novou místnost, kde si budeš moci hrát.“

Každý den byl jedinečný. Každý den trávila Lieserl na jiném místě, s novými lidmi.

Svět zářil slunečním svitem. Po nebi se táhly nekonečné svítící body: habitaty na nízké oběžné dráze a jádra komet, upoutaná jako zdroje energie a pohonných látek. Lidé se brodili mořem informací, s přístupem k virtuálním knihovnám dostupným kdekoli na světě jen na subvokální příkaz. Krajiny byly prosáklé myšlenkami; bylo prakticky nemožné se ztratit, ublížit si nebo se prostě nudit.

Devátého dne se Lieserl prohlížela ve virtuálním holozrcadle. Nechala svůj obraz otáčet, aby viděla tvar své lebky a průběh linie vlasů. Její tvář byla stále ještě trochu dětsky jemná, ale někde uvnitř

už vystupovala žena, jako by dětství ustupovalo jako vlna. Se svým výrazným nosem uprostřed obličeje a velkýma, zranitelnýma očima bude podobná Phillidě, ale bude mít plavé vlasy po svém otci Georgeovi.

Lieserl vypadala jako devítiletá. Bylo jí ale jen devět dní.

Nechala virtuála, aby zmizel; roztříštil se na milion drobounkých zobrazení její tváře o velikosti mouchy, která odplula vzduchem prozářeným sluncem.

Phillida a George jsou skvělí rodiče, pomyslela si. Byli fyzikové a pracovali v organizaci, které říkali 'Superet'. Když nebyli s ní, studovali technickou dokumentaci – která poletovala vzduchem jako padající listí – a zkoumali složité virtuální modely hvězd se slupkami jako cibule. I když byli plně oddáni své profesi, bez váhání jí věnovali svůj čas. Přebývala ve šťastném světě úsměvů, sympatie a podpory.

Rodiče ji milovali bez výhrad. Ale ne vždycky to stačilo.

Začínala přicházet se složitými, podrobnými otázkami. Například v čem spočívá mechanismus jejího rychlého růstu? Nezdálo se, že by jedla víc než ostatní děti, které potkávala; co mohlo pohánět tak absurdně rychlé tempo růstu?

Jak to, že toho tolik věděla? Narodila se s vlastním vědomím, dokonce měla v hlavě základy jazyka. Virtuálové, s nimiž pracovala ve škole, byli zábavní a vždycky se naučila něco nového; od nich však nezískala víc než střípky vědomostí v porovnání s poznáním, se kterým se probouzela každé ráno.

Co ji učilo v lůně? Co ji učí teď? Ta zvláštní rodinka si vytvořila jednoduché rituály. Lieserl ráda hrála každý večer hady a žebříky. George přinesl domů starou sadu – skutečnou hrací plochu z karet – a dřevěné žetony. Lieserl byla už na tu hru příliš stará, ale milovala společnost svých rodičů, vytříbené otcovy vtipy, prostou výzvu hry, dotyk opotřebovaných, ohlazených a pradávných žetonů.

Phillida jí ukázala, jak používat virtuály k vytváření vlastních hracích ploch. Její první pokusy v jedenáctém dni života měly za výsledek jednoduché tvary, spíše kopie komerčních ploch, které už viděla. Ale brzy se pustila do experimentů. Navrhla obrovskou plochu s milionem čtverců. Pokrývala celý pokoj – mohla jí

procházet, jevila se jí jako rovina světla asi ve výši zápěstí. Nahustila plochu složitými svíjejícími se hady, vysokými žebříky, jasnými a zářivě svítícími čtverci – jeden detail na druhém.

Příštího rána nadšeně došla do místnosti, kde si sestavila svou hrací plochu – a okamžitě pocítila zklamání. Vlastní snaha jí teď připadala fádní, statická, okopírovaná; zjevně práce dítěte, i přes pomoc virtuálního softwaru.

Smazala plochu a zanechala jen síť bledých čtverců vznášejících se ve vzduchu. Pak je začala znovu zaplňovat – ale tentokrát oživlými a napůl lidskými hady a klouzajícími 'žebříky' stovek tvarů. Naučila se používat přístup do virtuálních knihoven a vyplundrovala umění a dějiny stovek staletí, aby svoji plochu zabydlela.

Samozřejmě se na takové ploše už nedaly hrát hry, ale na tom nezáleželo. Plocha se stala cílem sama o sobě, uzavřeným světem. Trochu se svým rodičům vzdálila a trávila dlouhé hodiny prohledáváním knihoven. Vzdala se i denního vyučování. Rodičům to zřejmě nevadilo; pravidelně s ní hovořili a zajímali se o její projekty, ale respektovali její soukromí.

Hrací plocha ji zajímala ještě den. To už se ale dostala ke složitým hrám a rozdělovala plochu mezi země a říše, s hranicemi orbitálně vyznačenými jasným světlem. Armády žebříkového lidu se střetávaly s hadími legiemi v drsné rekonstrukci velkých událostí lidské historie.

Pozorovala, jak symboly blikají po virtuální ploše, mihotají se a splývají; diktovala dlouhatánské kroniky dějin svých vymyšlených zemí.

Ke konci dne ji ale začaly více zajímat historické texty, které zkoumala, než její vlastní zpracování. Šla do postele a těšila se na příští ráno.

Probudila se v temnotě stočená do klubíčka v agónii bolesti.
Myšlenkovým příkazem rozsvítila. Posadila se na posteli.
Na prostěradle byla krev. Vykřikla.

Phillida si k ní sedla a její hlavu si položila do klína. Lieserl se přitiskla k teplu své matky a snažila se utišit chvění.

„Asi je čas, abys mi položila pár otázek.“

„Na co?“ Lieserl nakrčila nos.

„Na to, co tě trápí od okamžiku, kdy ses narodila,“ usmála se Phillida. „Viděla jsem to ve tvých očích, i v této chvíli. Chudinko malá… nést břemeno takového uvědomění. Promiň, Lieserl.“

Lieserl se odtáhla. Náhle jí bylo chladno, cítila se zranitelná. „Kdo jsem, Phillido?“

„Jsi moje dcera.“ Phillida položila Lieserl ruce na ramena a přitáhla si její tvář blíž; Lieserl cítila teplo matčina dechu, ve slabém světle si povšimla šedi, která zářila matce v plavých vlasech.

„Nikdy na to nezapomínej. Jsi člověk tak jako já.“

„Ale –“ zaváhala.

„Ale co?“

„Ale byla jsi – vyprojektována. Ve tvém těle jsou nanoboti,“ pokračovala Phillida. „Víš co je to nanobot? Stroj na molekulární úrovni, který –“

„Já vím, co je to nanobot,“ přerušila ji Lieserl. „Vím všechno o zastavení stárnutí a nanobotech. Už nejsem dítě, mami.“

„Jistěže ne,“ pronesla vážně Phillida. „Ale ve tvém případě, miláčku, byli nanoboti naprogramováni – ne zvrátit stárnutí – ale urychlit je. Rozumíš?“

Lieserliným tělem se proháněli nanoboti. Zabudovávali jí do kostí vápník, stimulovali tvorbu nových buněk, nutili tělo růst jako nějakou absurdní lidskou slunečnici – dokonce jí implantovali vzpomínky, umělé učení, přímo do mozkové kůry.

Lieserl přepadla chuť začít se škrábat všude, kde to jen jde a dostat ze sebe tu umělou nákazu. „Proč? Proč jste mi to nechali udělat?“

Phillida ji přitáhla k sobě, ale Lieserl seděla ztuhle a mlčky ji odmítala. Phillida zabořila tvář do Lieserliných vlasů; Lieserl cítila slabou tíhu matčiny tváře na temeni hlavy. „Zatím ne,“ šeptala Phillida. „Zatím ne. Ještě několik dní, drahoušku. To je všechno…“

Phillidiny tváře hořely, jako by tiše vzlykala do dceřinných vlasů.

Lieserl se vrátila k ploše s hady a žebříky. Zjistila, že na své dílo hledí s láskou, ale i s nostalgickým smutkem; ta podrobná, až jistou posedlostí prodchnutá směska jí teď připadala strašlivě vzdálená.

Už z ní vyrostla.

Došla do středu blyštivé plochy a nechala ze svého těla vyjít třiceticentimetrové Slunce. Světlo zalilo plochu a roztříštilo ji.

Nebyla jediným dospívajícím dítětem, které tvořilo fantastické světy, jako byl tento. Četla o sestrách Bronteových na jejich osamělé faře na severu Anglie a o jejich složitých světech s králi, princeznami a říšemi. A četla dějiny prosté hry na hady a žebříky. Hra pocházela z Indie, kde sloužila jako učební pomůcka morálky zvaná mokšapatamu. Bylo tu dvanáct neřestí a čtyři ctnosti a cílem bylo dojít k Nirváně. Bylo snazší selhat než uspět… Britové v devatenáctém století hru přijali jako průvodce pro děti zvaného kismet; Lieserl si prohlížela obrázky klaustrofobických hracích ploch a hrůzu nahánějících hadů. Třináct hadů a osm žebříků dětem ukazovalo, že když budou hodné a poslušné, budou v životě odměněny.

O několik desítek let později však hra ztratila svůj morální podtext. Lieserl objevila obrázky ze začátku dvacátého století, na kterých byl smutně vypadající malý klaun, který hrdinně šplhal po žebřících a žalostně klouzal dolů po hadech.

Hra svým kouzlem a jednoduchostí přežila dvacet století, která uplynula od smrti toho zapomenutého klauna. Lieserl se na něho dívala a snažila se pochopit, co je lákavého na těch odraných kalhotách, holi a knírku.

Zaujala ji čísla v jednotlivých verzích hry. Poměr dvanácti ku čtyřem v mokšapatamu činil hru jednoznačně těžší než s třinácti ku osmi u kismetu – ale o kolik těžší? Začala ve vzduchu kreslit nové plochy. Ty však byly abstrakcemi – prázdné, bezbarvé, o málo víc než nákresy. Projela zvýšenou rychlostí několik simulovaných her a studovala jejich výsledky. Experimentovala s poměry hadů a žebříků a s jejich umístěním. Phillida seděla u ní a vysvětlovala jí nové zázraky – kombinatoriku a teorii her.

Patnáctého dne měla už dost samoty a začala opět chodit do školy. Vnímání ostatních pro ni bylo vítaným srovnáním s jejím vlastním zrychleným učením.

Svět se kolem ní otvíral jako květina; byl to svět plný slunce, nekonečných řek informací, zajímavých lidí.

Četla si o nanobotech. Odhalila tajemství zastavení stárnutí, procesu, který lidi učinil prakticky nesmrtelnými.

Lidské buňky byly naprogramovány k páchání sebevraždy. Když byla buňka ponechána sama sobě, produkovala enzymy, které rvaly její vlastní DNA na kusy, až tiše odumřela. Sebevražda buněk byla obranou proti nekontrolovanému růstu – proti nádorům – a nástrojem pro utváření těla ve vývoji; například v lůně přispívalo odumírání nežádoucích buněk k diferenciaci prstů na rukou a na nohou z rašící tkáně.

Smrt je stav nečinnosti buňky. Aby buňka zůstala naživu, muselo tělo vysílat chemické signály. Byl to kontrolní mechanismus spínače mrtvého muže: když buňky rostou nekontrolovaně – nebo když se oddělí od rodičovského orgánu a putují tělem – zmizí důvěrně známé prostředí chemických signálů a jsou přinuceny zemřít.

Díky nanotechnologické manipulaci tohoto procesu bylo zastavení stárnutí jednoduché.

A jednoduché bylo i vyrobit Lieserl.

Ta vše podrobně studovala a škrábala se na zkonstruovaných pažích, obývaných nanoboty.

Hledala ve virtuálních knihovnách slovo Superet. Nedostala se ale k žádným referencím. Nebyla expertem v prosévání dat, ale měla pocit, že je tu díra.

Informace o Superetu před ní ukrývali.

S chlapcem ze své třídy jménem Matthew si udělala výlet mimo dům – poprvé zcela bez rodičů. Odletěli kapslí na pobřeží, kde si hrávala jako dítě před dvanácti dny. Našla rozbité molo, kde tehdy objevila slávky. Místo jí připadalo zbavené života – méně magické – a pocítila nostalgii, když si uvědomila tu ztrátu ostrého vnímání

dětskými smysly. Přemýšlela, proč žádný dospělý o této děsivé ztrátě ostrosti nemluvil. Třeba prostě zapomněli, pomyslela si.

Ale našla jiné kompenzace.

Měla silné a pružné tělo, sluneční svit působil na její kůži jako olej. Běhala a plavala, vychutnávala v plicích vzduch, prosycený ozonem. Pak s Matthewem cvičně zápasili, honili se na vlnách a váleli se jeden přes druhého – jako děti, pomyslela si, ale ne v naprosté nevinnosti.

Se západem slunce se nechali kapslí odvézt zpátky k domu. Dohodli se, že se sejdou příštího dne, možná si zase spolu někam zajedou. Když se loučili, Matthew ji jemně políbil na rty.

Té noci sotva dokázala usnout. Ležela ve svém tmavém pokoji, stále cítila chuť slaného povětří, před očima měla Matthewův obraz. Její tělo jako by spolu s nekonečným růstem pulzovalo horkou krví.

Příštího dne – šestnáctého – Lieserl rychle vstala. Nikdy se necítila tak plná života; kůže jí stále zářila od soli a slunce z pobřeží, cítila žhavé napětí, svíravou bolest v břiše.

Když se dostala k parkovišti kapslí před domem, Matthew už na ni čekal. Byl k ní otočen zády, slabé sluneční světlo mu ozařovalo krátké vlasy vzadu na krku. Otočil se.

Vztáhl k ní nejistě ruce, pak je spustil k bokům. Zřejmě nevěděl, co říci; změnil držení těla, ramena mu lehce poklesla; styděl se před ní.

Byla vyšší než on. Viditelně starší. Najednou si všimla jeho stále dětsky kulaté tváře, neohrabaného chování. Pomyšlení na to, že by se ho dotkla – vzpomínky na žhavé sny v noci – jí připadaly absurdní a neskutečně nedospělé.

Cítila, jak jí tuhnou svaly na krku; měla pocit, že musí křičet. Matthew jako by se od ní vzdaloval, viděla ho jakoby v tunelu.

Pilní nanoroboti – ta ďábelská, neutuchající technologická nákaza v jejím těle – jí znovu vzali část života.

Ale tentokrát to bylo nesnesitelné.

Phillida nikdy nevypadala tak staře. Lícní kosti jí napínaly kůži, vrásky byly zvlášť hluboké. „Je mi to líto," omlouvala se. „Věř mi. Když jsme se – George a já – dobrovolně nabídli k účasti na

programu Superetu, věděli jsme, že to bude bolestné. Ale nikdy by nás nenapadlo něco takového. Ani jeden z nás předtím děti neměl. Kdybychom měli, možná bychom očekávali, jaké to bude.“

„Jsem mrzák – absurdní experiment!“ křičela Lieserl. „Výrobek. Proč jste mě udělali jako člověka? Proč ne jako nějaké nemyslící zvíře? Proč ne jako virtuála?“

„Ach, ty jsi musela být člověkem. Co nejvíc lidská…“

„Jsem lidská ve zlomcích,“ vyčetla jí hořce Lieserl. „Jako střípky. A ty mi jsou ukradeny, jakmile je objevím. Tohle není lidství, Phillido. Je to groteskní.“

„Já vím. Je mi to líto, drahoušku. Pojď se mnou.“

„Kam?“

„Ven. Do zahrady. Chci ti něco ukázat.“ Lieserl, podezřívavá a nepřátelská, dovolila matce, aby ji vzala za ruku, nechala ale prsty volně viset, v teplém Phillidině sevření zůstávala chladná.

Bylo okolo desáté. Zahradu ozařoval sluneční svit, k nebi se vzpínaly bílé a žluté květiny.

Lieserl se rozhlížela; zahrada byla prázdná. „Co tady mám vidět?“

Phillida vážným gestem ukázala vzhůru. Lieserl zaklonila hlavu a zastínila si oči před sluncem. Nebe bylo jako žhavá modrá kopule poznamenaná stopou kondenzačních par a světly z habitatů na orbitě.

Phillida jemně stáhla Lieserl ruku z tváře, zvedla jí bradu a nastavila jí tvář ke slunci jako květ.

Světlo hvězdy jako by jí vyplňovalo hlavu. Zmateně sklopila zrak a hleděla na Phillidu přes závoj obrazů, plných skvrn na sítnici. „Slunce?“

„Lieserl, byla jsi – vyrobena. To víš. Tvůj životní cyklus je oproti normálnímu tempu růstu stonásobně zrychlován.“

„Každý den jeden rok.“

„Zhruba ano. Ale za určitým účelem, Lieserl. A ten lze ospravedlnit. Ty nejsi pouhý experiment. Máš poslání.“ Mávla rukou k přátelsky vypadajícím budovám, z nichž sestával celý dům. „Většina zdejších lidí, zvláště dětí, o tobě nic neví, Lieserl. Mají svou práci, své cíle – své vlastní životy. Ale jsou tady kvůli tobě.

Lieserl, dům ti má vtisknout lidství. Tvé zkušenosti byly navrženy tak – dokonce i já a George jsme byli vybráni –, aby zajistily, že první dny tvého života budou co nejlidštější.“

„První dny?“ Neznámá budoucnost před ní najednou stála jako černá stěna, blížila se k ní; připadalo jí, že nemůže svůj život kontrolovat o nic víc, než kdyby byla žetonem na nějaké obrovské, neviditelné hrací ploše plné hadů a žebříků. Zvedla tvář k hřejícímu slunci. „Co vlastně jsem?“

„Ty jsi… umělá… Lieserl. Během několika týdnů tvá lidská skořápka zestárne. Budeš přemístěna do nové schrány… Tvé lidské tělo bude…“

„Odhozeno?“

„Lieserl, je to tak těžké. Ta chvíle bude pro mě jako smrt. Ale nebude to smrt. Bude to proměna. Získáš nové schopnosti a i tvé vědomí se zrekonstruuje. Lieserl, ty budeš nejuvědomělejší entitou v celé Sluneční soustavě…“

„Ale já to nechci. Chci být sama sebou. Chci svobodu, Phillido.“

„Ne, Lieserl. Obávám se, že nejsi svobodná a nikdy nebudeš. Ty máš cíl.“

„Jaký cíl?“

Phillida opět zvedla tvář ke slunci. „Slunce nám dalo život. Bez něj – a bez ostatních hvězd – bychom nemohli přežít. Jsme silný druh. Věříme, že dokážeme žít stejně dlouho jako hvězdy… po desítky miliard let. A možná ještě i pak… pokud nám to bude umožněno. Ale zahlédli jsme… záblesky… budoucnosti, velmi vzdálené budoucnosti. Znepokojivé záblesky.

Lidé začínají s plány, které nám mají zajistit budoucnost. Pracují už na projektech, jejichž dokončení potrvá miliony let… Lidé jako ti, kteří pracují pro Superet. Lieserl, ty jsi jedním z takovýchto projektů.“

„Nechápu.“

Phillida ji vzala za ruku a jemně ji stiskla; po tom povídání o milionech let a budoucnosti celého druhu jí ten slabý lidský dotyk připadal nepřiměřený, zahrada kolem nich jako cosi přechodného, jakási chiméra.

„Lieserl, se Sluncem se děje něco špatného. A ty musíš zjistit co. Slunce umírá: něco – nebo někdo – je zabíjí.“ Phillidiny oči byly velké a hledaly pochopení. „Neboj se. Drahoušku, ty budeš žít věčně, když budeš chtít. A uvidíš zázraky, o kterých já můžu jen snít.“

Lieserl se zahleděla do matčiných velikých, hlubokých očí. „Ale ty mi nezávidíš. Že ne, Phillido?“

„Ne,“ zašeptala Phillida.

Kapitola 2

Louise Ye Armonková stála na vyhlídkové palubě lodi Great Britain. Odsud viděla Brunelův linkový parník v celé jeho délce; lesklou palubu, světlíky, lehké stěžně se smyčkami lanoví, prostý široký komín uprostřed lodi.

A za lesklou kopulí, která starou loď chránila, se táhla obloha okraje Sluneční soustavy jako obrovský, prázdný pokoj.

Louise se stále cítila trochu opilá – s trochu kyselou pachutí – po oslavě na orbitě, kterou opustila jen před několika minutami. Subvokálním příkazem vyslala nanoboty do svého oběhového systému a s krátkým trhnutím rychle vystřízlivěla.

Mark Basset Friar Armonk Wu – Louisin bývalý manžel – stál poblíž ní. Opustili Velkou severní, kde stále ještě byla oslava v plném proudu, aby odletěli sem, na povrch Port Sol, v těsné kapsli. Mark měl na sobě jednodílnou kombinézu z jakési pastelové tkaniny; když otočil hlavu ke staré lodi, bylo vidět dlouhé a elegantní linie jeho krku.

Louise byla ráda, že jsou sami, že nikdo z budoucích mezihvězdných kolonistů ze Severní se nerozhodl následovat je na posledních pár okamžiků na tuto výspu Sluneční soustavy, vzpomínat nad zlomkem minulosti Země – i když vzpomínky byly jedním z důvodů, proč si sem Louise tuto starou loď nechala dopravit.

Mark se dotkl její paže; pocítila teplo jeho dlaně přes tenkou látku. „Ty nejsi šťastná, že? Ani v téhle chvíli. V okamžiku tvého největšího triumfu.“

Zkoumala jeho tvář a přemýšlela, co tím myslí. Měl vyholené vlasy, takže pod tmavou pokožkou byly zřetelné rysy jeho jemné, křehce vypadající lebky; měl ostře řezaný nos, jemné rty, modré oči – působily v té tmavé tváři nezvykle – byly obklopeny vějířky vrásek. Jednou jí řekl, že uvažuje o tom nechat si vrásky vyhladit – v rámci technologie ZS by to bylo jednoduché – ale ona s tím

nesouhlasila. Ne že by jí na tom příliš záleželo, ale ubralo by to jeho elegantní tváři většinu charakteristických vlastností – většinu patiny času.

„Nikdy jsem nedokázala proniknout do tvých myšlenek," řekla konečně. „Možná proto nám to nakonec nevyšlo."

Slabě se zasmál, v hlase mu stále trochu zněly náznaky opilosti. „Ale no tak. Vydrželi jsme spolu dvacet let. To není žádné selhání."

„Při životě dlouhém dvě stě let?" potřásla hlavou. „Podívej, ty se ptáš na moje city. Každý, kdo by tě – nás – neznal, by si myslel, že ti na mně záleží. Tak proč mám dojem, že se mi někde uvnitř hlavy směješ?"

Mark odtáhl ruku a ona téměř viděla, jak za jeho očima padá clona. „Protože máš špatnou, nerudnou, neotesanou povahu… ach, k Léthé s tím."

„Ale vlastně máš pravdu," ozvala se nakonec Louise.

„Cože?"

„Nejsem šťastná. I když si nejsem jistá, jestli bych ti dokázala vysvětlit proč."

Mark se usmál; rozptýlené světlo, přicházející z kopule Britain, mu vyhlazovalo vrásky okolo očí. „No, kdybychom měli být jeden ke druhému projednou poctiví, docela mě těší, že trpíš. Jen trošičku. Ale i tak mi na tobě záleží. Pojď, projdeme se."

Vzal ji znovu za paži a kráčeli podél pravoboku lodi. Podrážky jim slabě mlaskaly, jak drobné procesory v botách přisávaly podrážky k podlaze paluby a pouštěly je, čímž nenápadně posilovaly mikroskopickou přitažlivost Port Solu. Boty to zvládly téměř dokonale; Louise zakopla jen několikrát.

Kolem lodi se rozkládala kopule z polointeligentního skla a za kopulí – za rozptýleným světlem, zalévajícím parník – se táhla krajina Port Solu k tísnivě blízkému obzoru. Port Sol byla koule z drolivé skály a vodního ledu se stopami vodíku, helia a několika uhlovodíků o průměru sto padesáti kilometrů. Podobal se jádru velké komety. Kráterová krajina Port Solu byla zaplněná křehkými tvary, které připomínaly pavučinu: sochami vzniklými z prastarého ledu přirozenými silami, díky neuvěřitelné vzdálenosti od Slunce zpomalenými na geologické procesy.

Port Sol byl Kuiperovým objektem. S nespočetnými druhy obíhal kolem Slunce za oběžnou dráhou Pluta, byl udržován působením gravitačních polí velkých planet.

Louise se ohlédla na Great Britain. I na čarovném pozadí Port Solu ji Brunelova loď stále ohromovala jako předmět plný záře, ladnosti a elegance. Vzpomněla si, jak si šla loď prohlédnout v suchém doku na Zemi; teď stejně jako tehdy přivřela oči, zaostřila a snažila se rozeznat formu té věci – platónský ideál vyrobený ze železa, který se chudák starý Isambard snažil zrealizovat. Loď byla postavena ze tří tisíc tun železa a dřeva, ale svými štíhlými, ostrými křivkami a jemnými detaily působila jako plavidlo z fantasy příběhu. Louise si vzpomněla na pozlacené dekorace a figuru v erbu u zádi a na jednoduché, ale působivé symboly viktoriánského průmyslu vytesané v přídi: svinuté lano, ozubená kola, úhelník, snop pšenice. Představa, že něco takového čelilo bouřím Atlantiku, byla vskutku neuvěřitelná…

Zaklonila hlavu a zahleděla se na nejjasnější hvězdu v souhvězdí Kozoroha, kterou bylo Slunce, šest miliard kilometrů daleko. Určitě ani takový vizionář jako starý Isambard si neuměl představit, že jeho první velká loď uskuteční svou poslední plavbu po moři tak obrovském.

Mark a Louise sešli po strmém schodišti uprostřed lodi na promenádu; procházeli palubou podél bloků drobných kabin směrem k přepážce strojovny.

Mark přejel špičkou prstu po povrchu stěny kabiny, když kolem ní procházeli. Zamračil se a promnul si prsty. „Ten povrch je na omak divný… nepřipadá mi to jako dřevo.“

„Je konzervované… Uvnitř jsou jemné vrstvy polointeligentního plastiku, které je chrání, živí… Marku, tu zatracenou loď spustili na vodu v roce 1843. Víc než před dvěma tisíci lety. Bez konzervace by z ní mnoho nezbylo. Ale já myslela, že tě to nezajímá.“

Odfrkl si. „Vlastně ne. Víc mě zajímá, proč jsi chtěla jít sem dolů; právě teď, uprostřed oslav dokončení hvězdné lodi.“

„Pokouším se vyhnout sebepozorování,“ konstatovala ztěžka.

„Ale jistě.“ Obrátil se k ní, jeho obličej zachytil slabý odlesk dávného dřeva. „Jen mluv, Louise. Ten kousek ve mně, kterému na tobě záleží, má zrovna teď převahu nad zbytkem, kterému se líbí, jak trpíš.“

Pokrčila rameny. Nemohla si pomoci; její hlas zněl hořce. „No jen povídej. Vždycky jsi byl dobrý v diagnóze vnitřku mé hlavy. Až k hranici, kdy se to dalo vydržet. Třeba po dokončení práce na Severní pociťuji melancholii. Myslíš, že je to ono? Třeba prožívám nějaký ekvivalent postkoitální deprese.“

„Upřímně řečeno, s tebou to bylo po, před i přitom,“ odfrkl si. „Ne, myslím, že tohle ne. A kromě toho…“ dodal pomalu, „tvoje práce na Severní ještě neskončila. Ty máš v úmyslu s ní odletět. Je to tak? Strávit subjektivní desetiletí jejím odvozem k Tau Ceti.“

Uvědomila si, že ji to podráždilo. „Jak jsi to zjistil? Není divu, žes mě po celá ta léta dohánět k šílenství. Máš o mě příliš veliký zájem.“

„Ale mám pravdu, ne?“

To už došli do jídelny Britain. Byl to velkolepý viktoriánský sen. Dvanáct bílých a zlatých sloupů s ornamentálními hlavicemi jí podpíralo střed, a další dva tucty zdobily boky sálu. Průchody mezi sloupy vedly do chodeb a ložnic, nad pozlacenými oblouky dveří byly umístěny medailony ve tvaru hlav. Citrónově žluté stěny zdobily modré, bílé a zlaté pruhy; všudypřítomné rozptýlené světlo se odráželo od příborů a skla na třech dlouhých stolech.

Mark přešel po koberci ke stolu a přejel rukou po hladkém, vyleštěném povrchu. „S tím polointeligentním plastikem bys měla něco udělat; povrch by měl mít přirozenější texturu. Dotek tvoří polovinu krásného prožitku, Louise. Ale ty jsi vždycky byla… vzdálená, že? Docela ti stačil vzhled věcí, jejich vnější forma. Nikdy tě nezajímal dotek, bližší kontakt.“

Ignorovala to. „Brunel měl styl, víš. Se svým otcem pracoval na tunelu pod Temží.“

„Kdeže?“ Mark se narodil v Port Cassini na Titanu.

„Pod Temží. To je řeka, v Anglii… na Zemi. Tunel byl několikrát zatopen. Jednou, když vodu odčerpali, uspořádal oslavu

pro padesát lidí přímo v místě prací. Objednal kapelu coldstreamské stráže, aby…“

„Hmmm. Jak moc zajímavé,“ poznamenal suše Mark. „Možná bys měla na ty stoly umístit nějaké jídlo. Proč ne? Ten tvůj chytrý plastik by je mohl zakonzervovat. Mohla bys tady mít kousky mrtvých zvířat. Tak, jak je pojídal sám velký Brunel.“

„Ty jsi nikdy neměl vkus, Marku.“

„Nemyslím, že ta tvoje nálada má něco společného s dokončením Severní.“

„Tak co je příčina?“

Povzdechl si. „Jsi to ty, samozřejmě. Vždycky to jsi to byla ty. Po dlouhou dobu, když jsme byli spolu, jsem si myslel, že chápu tvou motivaci. Vždycky tu bude další obrovská a krásná loď VJT, kterou bude potřeba postavit, další podnik, do něhož se vrhneš. A protože jsme teď díky zastavení stárnutí nesmrtelní, myslel jsem, že ti to bude stačit. Ale mýlil jsem se. Takhle to není. Ne doopravdy.“

Louise si kdesi hluboko v sobě byla vědoma mimořádně nepříjemného pocitu; měla pocit, že chce mluvit, číst si knihu, ponořit se do virtuálu – cokoli, aby se vyhnula jeho slovům.

„Vždycky jsi byl chytřejší než já, Marku.“

„V jistém směru ano.“

„Tak řekni, co máš na srdci, a skončeme s tím.“

„Ty chceš nesmrtelnost, Louise. Ale ne tu strašlivě doslovnou nesmrtelnost ZS – ne jenom tělesnou revitalizaci vždy za několik let –, ale takovou nesmrtelnost, jaké dosáhly tvé ideály.“ Mávl rukou. „Například Brunel. Tím, že postavil cosi jedinečného, nádherného. A ty se bojíš, že nikdy nebudeš něčeho takového schopna, bez ohledu na to, kolik hvězdných lodí postavíš.“

„Jsi zatraceně protekcionální,“ vyjela na něho. „Ale Severní je obrovský úspěch.“

„Já vím, že je. A nepopírám to.“ Usmál se s triumfálním výrazem v očích. „Ale mám pravdu, že?“

Cítila se prázdná. „Sakra, ty víš, že ano.“ Promnula si oči. „Je to stín budoucnosti, Marku…“

Před půldruhým stoletím vtrhla do Sluneční soustavy budoucnost.

Lidstvo si to zavinilo samo; to uznávali všichni. Pod vedením stavitele jménem Michael Poole byl dokončen projekt Interface – spojení červí dírou do budoucnosti tisíc pět set let vzdálené.

V době, kdy Louise Ye Armonková byla už uznávaná kapacita v oboru stavby lodí VJT – alespoň tak uznávaná, jak to bylo možné ve věku padesáti pěti let ve společnosti stále víc ovládané obry z nedávné minulosti, uchovanými díky ZS. Louise dokonce po krátkou dobu pracovala se samotným Michaelem Poolem.

Proč Poole vůbec vytvořil spojení napříč časem přes červí díru? Existovalo nekonečně mnoho zdůvodnění – jakou moc by nám mohl poskytnout pohled do budoucnosti? – ale jak Louise věděla, skutečnou pravdou bylo, že je vytvořil především kvůli čiré radosti ze stavby.

Projekt Interface přišel na konci staletí expanze lidstva. Sluneční soustavu otevřely nejprve lodi s VJT pohonem a později spojení červími děrami a už byl v provozu i první zásobovací přístav pro hvězdné lodi VJT – Port Sol.

Je nesnadné znovu si vybavit náladu té doby, pomyslela si Louise. Sebedůvěra – arogance. Antropocentrické teorie vývoje vesmíru se blížily paradigmatickému vrcholu. Někteří lidé byli přesvědčení, že lidstvo je ve vesmíru osamoceno. Jiní dokonce věřili, že vesmír byl navržen jakousi vnější entitou s jediným cílem – pro vznik a rozvoj lidstva. Časem by lidé mohli dosáhnout čehokoli, dostat se kamkoli, uskutečnit cokoli.

Ale Pooleův projekt Interface se stal mostem do skutečné budoucnosti.

Událost, která následovala po otevření červí díry, byla zmatená, chaotická, obtížně rozluštitelná. Ale byla to válka – krátká, působivá jako žádná jiná bitva vybojovaná ve Sluneční soustavě do té doby nebo kdykoli později, ale přesto válka.

Země budoucnosti – na druhém konci Pooleova časového mostu, o půl druhého tisíce let později – bude obsazena mimozemským druhem, o němž nebylo známo nic než jméno: Qaxové.

Lidské vzbouřence z doby okupace pronásledovaly časem skrz přechodové rozhraní Pooleovy červí díry dvě obrovské qaxské válečné lodi. Vzbouřenci s pomocí Michaela Poolea lodě zničili. Pak Poole navedl jednu ze zajatých válečných lodí do rozhraní červí díry, aby ji zajistil proti dalším možným invazím – a během tohoto procesu se sám ztratil v čase. Rebelové, uvězněni v minulosti, opustili Sluneční soustavu v ukořistěné lodi VJT a zřejmě měli v úmyslu využít dilatace času, aby přeskočili všechna ta léta zpět do vlastní epochy.

Ohromená soustava se zvolna vzpamatovávala.

Po sto padesáti letech se některé skupiny – jako Církev Svatého světla Superetu – stále ještě snažily pročesávat zlomky dat z té doby a pokoušely se zodpovědět nezodpověditelné.

Jako například: co se doopravdy stalo s Michaelem Poolem?

Bylo známo, že sama qaxská okupace nakonec skončí a lidstvo bude pokračovat v expanzi – ale už opatrněji a do vesmíru obydleného mnoha nepřátelskými konkurenty…

A do vesmíru, v němž byli především Xeeleeové. Říkalo se, že než se Pooleova červí díra do budoucnosti definitivně uzavřela, podařilo se získat několik informací z daleké budoucnosti – za celé miliony let, dlouho po období Qaxů. Louise se domýšlela, jak se taková data dala získat – například tokem vysokoenergetických částic z ústí hroutící se červí díry.

A pověsti tvrdily, že ta daleká budoucnost – a osud, který lidstvu připravovala – byly vskutku pochmurné.

Louise a Mark stáli na příďové nástavbě a hleděli vzhůru ke Slunci.

Nad hlavami jim zvolna proplouvala Velká severní, Louisina loď VJT, držená na své stálé čtyřhodinové orbitě mělkou gravitační studnou Kuiperova objektu. Pět kilometrů dlouhá páteř Severní, pokrytá senzory, vypadala jako vyřezaná ze skla. Pohon VJT, stříbřitá, nepravidelná masa, byl usazen do ledového bloku z Port Solu na jednom konci páteře. Obytná kopule – kilometr a půl v průměru – byla jako skleněná lebka, umístěná na druhém konci

páteře. V obytné kopuli zářila světla, zelená a modrá; vypadala jako miska s kouskem Země, tady na okraji Sluneční soustavy.

„Je to překrásné," hlesl Mark. „Jako virtuál. Těžko uvěřit, že je to skutečné." Světlo z kopule Britain mu podsvěcovalo tvář a prohlubovalo mu rysy kolem úst. „A je to dobré jméno, Louise. Velká severní. Tím, že se bude vzdalovat od Slunce, vždycky poletí na sever – bez ohledu na směr."

Louise hleděla na zářící Severní a vzpomněla si na virtuální cesty duchovitou, rodící se lodí; plavidlo se vyvíjelo všude kolem ní, jak návrhový software reagoval na její myšlenky. Jakého úspěchu by asi dosáhl Brunel s moderním softwarem, který opět umožňuje ztělesnit individuální vize v tak gigantických projektech. A některé z těch ztracených lodí byly ještě elegantnější a odvážnější než konečný model – který byl jako vždy kompromisem mezi vizí a ekonomickými možnostmi.

…A v tom byl právě problém. Skutečný výsledek byl vždy zklamáním.

„Louise, neměla by ses bát budoucnosti," nabádal ji Mark.

Louise se okamžitě naježila. „Já se jí nebojím," vyjela. „U Léthé, copak mě nechápeš? Jde o Michaela Poolea a jeho zatracený incident s Interfacem. Já se nebojím budoucnosti. Potíž je v tom, že ji znám."

„Známe ji všichni, Louise," Markovi pomalu začínala docházet trpělivost. „A většina z nás se jí nenechá ovlivňovat –"

„Ale no tak. Podívej se na sebe, Marku. Co tvoje vlasy, například – nebo spíš jejich nedostatek?"

Mark si maně přejel rukou po pleši.

„Každý ví, že ta moderní obliba plešatosti pochází od těch podivných rebelů z budoucnosti, Wignerových přátel," pokračovala. „Nemůžeš mi tvrdit, že tě neovlivnilo vědomí toho, co přijde. Tvůj účes dokazuje –"

„Tak dobře," přerušil ji. „Dobře, máš pravdu. Ty nikdy nevíš kdy mlčet, co? Ale Louise – rozdíl je v tom, že my nejsme budoucností posedlí. Určitě ne jako ty." Odcházel pryč, chůzi ztuhlou rozmrzelostí. Sešplhali do strojovny. Mnohobarevné světlo pronikalo dolů obrovským světlíkem. Z podlahy vystupovaly čtyři

nakloněné válce; písty byly nehybné jako údy železných obrů, stejně jako široký řetěz pohonného zařízení.

Louise si promnula bradu a zadívala se na stroje. „Posedlá? Marku, v budoucnosti jsou Xeeleeové – bohům rovné bytosti, tak daleko před a nad námi, že nikdy nepochopíme, čeho se snaží dosáhnout, a s technologiemi a technikou na úrovni kouzel. Oni mají hyperpohon.“ Její hlas změkl. „Chápeš, co to znamená? Že někde ve vesmíru, teď, si ti zatracení Xeeleeové poletují v mašinách rychlejších než světlo, vedle kterých by moje chudinka Severní vypadala jako koňmi tažená kára.

A věříme, že mají vnitrosystémový motor – takzvaný diskontinuální pohon –, který pohání lodě temné jako noc s křídly jako javorové listy, stovky kilometrů širokými…

Já nepopírám, že modul s pohonem VJT je nádherný kousek. Jsem na něj pyšná. Ale ve srovnání s tím, co víme o technologii Xeeleeů, Marku, to je – jen mizerný parní stroj. Vždyť my dokonce používáme led jako palivo. Pomysli! Proč budovat něco, o čem vím, že je to zastaralé ještě předtím, než vůbec začnu?“

Mark jí položil ruku na rameno a stiskl je. Jeho dotek byl teplý, pevný a – i když to neměl v úmyslu – překvapivě intimní. „Proto utíkáš.“

„Sotva bych nazvala kolonizační expedici na Tau Ceti bez možnosti návratu 'útěkem'.“

„Jistěže je to útěk. Tady můžeš tvořit – zde, se všemi zdroji, které má Sluneční soustava k dispozici. Ty jsi konstruktér, hergot! Co chceš postavit na nějaké planetě u Tau Ceti? Snad opravdový parní stroj?“

„Ale –“ zoufale se snažila nalézt slova, která by ji nezněla jako sebeospravedlňující kňourání. „Ale třeba to v širší perspektivě poskytuje lepší výsledky než tucet větších a lepších Severních. Chápeš?“

„Ani ne.“ Jeho hlas zněl hluše a unaveně; pravděpodobně se nechával vystřízlivět.

Chvíli tam stáli v tichu, přerušovaném jen jejich dechem. Pak řekl: „Je mi to líto. Louise. Je mi líto, že ti takové nálady pokazí noc

triumfu. Ale já toho mám už dost; mám pocit, že jsem to všechno poslouchal už půl života.“

Jako obvykle, když se dostal do takového stavu, pocítila smutek. Snažila se ho vzít za ruku, stále spočívající na jejím rameni. „Marku…“

Odtáhl ruku. „Vracím se ke kapsli, zpátky do lodi a mám v úmyslu se o něco víc opít. Chceš jít se mnou?“

Přemýšlela o tom. „Ne. Pošli kapsli znovu dolů. Některé z kabin tady jsou uklizené; můžu…“

Ve vzduchu před nimi se zajiskřilo. Znepokojeně couvla. Mark k ní přistoupil, aby ji chránil.

Nad oběma se míhaly pixely – světelné krychličky o velikosti palce – a vrhaly na Brunelovy prastaré stroje třpytivé světlo. Náhle se spojily v průhledný virtuální obraz lidské hlavy v životní velikosti – kulaté, plešaté, se spokojeným výrazem. Tvář se roztáhla v úsměvu. „Louise. Promiň, že ruším.“

„Gillibrande. Co u Léthé chceš? Myslel jsem, že v tuhle dobu už budeš v bezvědomí.“

Sam Gillibrand, kterému táhlo na stý padesátý rok, ale vypadal na čtyřicet, byl Louisiným hlavním asistentem. „Byl jsem, ale moji nanoboti byli napojeni na komunikační panel a rychle mě nechali vystřízlivět, když přišla ta zpráva. K čertu s nimi.“ Gillibrand i tak vypadal celkem spokojeně. „No dobře, zkusím to všechno znovu a…“

„Komunikační panel? Co bylo v té zprávě, Same?“

Gillibrandův úsměv znejistěl. „Od radnice. Došlo ke změně plánu letu.“ Gillibrand mluvil vysokým hlasem se silným středoamerickým přízvukem, který nedovedl doopravdy vyjádřit vzrušení. Ale přesto se Louise zachvěla, když Gillibrand pokračoval: „Nepoletíme na Tau Ceti.“

Kapitola 3

Stařena se předklonila v křesle vedle Kevana Scholese.

Povrch Slunce sotva patnáct tisíc kilometrů pod kabinou Světelného jezdce s průhlednými stěnami zacláněl vesmír. Fotosféra byla krajinou, vystlanou granulemi tak velkými, že každá z nich by spolkla celou Zemi. Chromosféra – patnáct set kilometrů tlustá vnější atmosféra – pokrývala vše slabou mlhou.

Scholes si nedokázal pomoct a zíral na svou kolegyni – spolucestující. Seděla nehnutě, hubené ruce – složené v klíně nad sponou bezpečnostního pásu – měla pokryté jaterními skvrnami, kůže jí volně visela na kostech. Jako rukavice, pomyslel si. Měla na sobě jednoduchou šedou kombinézu, jako jedinou ozdobu nosila malou brož, připevněnou na hrudi. Brož představovala stylizovaného hada, omotaného kolem zlatého žebříku.

Malá loď proletěla nad fotosférickou granulí; Scholes nepřítomně pozoroval, jak se pod nimi rozevírá. Ze slunečního nitra tryskal horký vodík rychlostí osm set metrů za sekundu a roztahoval se nad povrchem fotosféry. Tenhle výtrysk plynu měl v průměru snad patnáct set kilometrů a Světelný jezdec se pohyboval na oběžné dráze těsně nad fotosférou tak rychle, že nad ním proletěl během několika minut. Když se Scholes ohlédl, uviděl, že se granule už začínají rozpadat, vodík klesal zpět k pohazujícímu jádru. Jednotlivé granule vydržely v průměru necelých deset minut.

„Je to tak krásné," řekla jeho průvodkyně a hleděla dolů na sluneční krajinu. „A jak složité – je to tak komplikované, jako nějaký úžasný stroj, nebo dokonce svět." Obrátila se k němu, ústa, obklopená hustou sítí vrásek, měla pevně sevřená. „Dovedu si představit, že bych promarnila celý život pouhým pozorováním pomalého vývoje tohoto povrchu."

Scholes se díval na kypící sluneční krajinu. Fotosféra byla obrovskou masou v pomalém pohybu, připomínala hladinu zvolna se vařící tekutiny. Granule, jednotlivé konvektivní buňky, se

seskupovaly do volných shluků – supergranulí o průměru desítek tisíc kilometrů, volně spojených tenkými, zvlněnými stěnami stabilního plynu. Jak se dál díval, jedna granule vybuchla, její hmota se náhle rozstříkla po slunečním povrchu a odstrčila vedlejší granule, takže na fotosféře zůstala lesklá a hladká jizva, která se pomalu hojila erupcí nových granulí.

Scholes svou průvodkyni zkoumal. Sluneční světlo jí ozařovalo tvář a prohlubovalo vrásky i záhyby povislé kůže. Vypadala téměř démonicky – jako cosi z daleké a nikým nepostrádané minulosti. Teď mlčela a sledovala ho; zřejmě očekávala odpověď a on měl pocit, že jeho prostořeký nadhled, který obvykle používal při konverzaci v solárním habitatu, by nebyl na místě. Ne s ní.

S jistými obtížemi vykouzlil na tváři úsměv. „Ano, je to krásné. Jenže," Scholes strávil podstatnou část posledních pěti let jeden a půl milionu kilometrů od zářícího slunečního povrchu, ale i přesto si stále nezvykl na věčnou přítomnost hvězdy, „nedá se zapomenout, že je tady… Ani když jsem v Thothu a stěny jsou neprůhledné – když bych mohl vlastně být kdekoli v systému." Zaváhal, náhle v rozpacích; její chladné, revmatické oči ho sledovaly a analyzovaly. „Promiňte, nevím, jak to lépe vysvětlit."

Byl na té zničené tváři náznak úsměvu? „Nemusite být v rozpacích."

Kevan Scholes se na tento úkol dobrovolně přihlásil – prostý tříhodinový let po oběžné dráze s touhle tajemnou ženou, kterou před několika dny přivezli do Thothu, habitatu volně se vznášejícího uprostřed projektovaného interface červí díry. Bral to jako něco víc než jen obyčejný poznávací výlet – jako možnost dozvědět se něco víc o této prastaré ženě, možná i něco víc o skutečných cílech samotného projektu Superetu s červí dírou.

A kromě toho to znamenalo přerušení jeho vlastní práce. Scholes měl na starosti dozor nad sestavováním jednoho z uzlů přechodového rozhraní červí díry z komponentů z exotické hmoty. Až bude červí díra dokončena, bude jedno ze dvou čtyřstěnných rozhraní ponecháno na nízké orbitě nad Sluncem. To druhé, do něhož byl zabalen složitý komplex UI, bude spuštěno do samotného Slunce.

Práce byla dobře placená, nicméně náročná. Byla to však nudná rutina postrádající naplnění. Každá přestávka byla vítaná… ale nečekal, že ho ta podivuhodná žena natolik vyvede z míry.

Zkusil to znovu. „Víte, my jsme tady všichni vědci nebo technici. A cit pro zázraky nepatří mezi předpoklady pro tuto práci, je to spíše dokonce handicap. Ale to, na co se díváme, je koneckonců hvězda; patnáct set milionů kilometrů vzdálená – pět světelných sekund – a má hmotnost tří set tisíc Zemí. I když ji nevidím, vím, že tam je; je to možná něco jako psychický tlak."

Přikývla a znovu obrátila tvář ke Slunci. „A proto nám připadají spekulace o jeho zničení tak zneklidňující. A do jisté míry jsme vlastně uvnitř samotného Slunce, je to tak?"

„Asi ano. Neexistuje jednoduchá definice, kde Slunce končí; zaznamenávám jen pokles hustoty, nejprve prudký, Pak stále méně výrazný, jak se vzdalujete od fotosféry… Ukážu vám to."

Dotkl se kontrolního panelu a polointeligentní trup odstínil žhnutí fotosféry. V nepravých barvách se sluneční krajina zalila karmínovým a purpurovým světlem, granule připomínaly shluk ústí podmořských sopek.

„Na mou duši," zamumlala. „Je to jako krajina ze středověkého pekla."

„Podívejte se nahoru," vyzval ji Scholes.

Udělala to a vyjekla.

Chromosféra byla jako řídká, beztvará mlha – všude kolem celé lodi. A koróna – vnější sluneční atmosféra, táhnoucí se mnoho násobků slunečního průměru za fotosféru – vytvářela chrám plynu nad nimi, teď, když bylo ztlumeno světlo z fotosféry, snadno viditelný. Byly tu stužky a pentle vysoce hustých pásem, bylo to jako mohutný, pomalý výbuch; neustále se roztahoval, aby zaplnil celý prostor.

„Je tady tolik struktur," zašeptala. Hleděla vzhůru, vodnaté oči měla doširoka otevřené a ani nemrkla. Scholese její upřený pohled zneklidňoval. Obnovil průhlednost stěn, aby koróna opět zmizela.

Pod nimi se zvolna objevila sluneční skvrna, uprostřed zcela černá, takže připomínala hlubokou ránu na slunečním povrchu.

„Letíme tak pomalu," postěžovala si.

Usmál se. „Jsme na volné oběžné dráze kolem Slunce, vlastně cestujeme rychlostí skoro pět set kilometrů za sekundu.“

Všiml si, že ještě víc rozevřela oči.

„Já vím,“ řekl jemně. „Nějakou dobu trvá, než se měřítku Slunce přizpůsobíte. Není to planeta. Kdyby byla Země ve středu Slunce, byla by uvnitř slunečního tělesa i celá oběžná dráha Měsíce…“

Byli teď přímo nad skvrnou; její centrální stín byl jako hluboká černá rána v zářící sluneční mase, polostín tvořil širokou šedou podlitinu kolem. Tahle byla největší z malé, vzájemně propojené skupiny skvrn, jak si Scholes všiml; proti pozadí fotosféry vypadaly jako barevné cákance a jejich polostíny byly spojeny šedými cestami.

Komplex skvrn se pod nimi posunul jako krajina ponořená do šedého stínu.

„Vypadá to jako tunel,“ prohlásila Lieserl. „Připadá mi že jím vidím dovnitř, přímo do středu Slunce.“

„Obávám se, že je to jen iluze. Skvrna je tmavá jen ve srovnání s okolím. Kdyby se dal větší komplex skvrn vyříznout ze Slunce a nechat volně viset ve vesmíru, zářil by stejně jasně jako měsíc v úplňku, viděný ze Země.“

„Ale i tak je ta iluze hloubky podivuhodná.“

Komplex skvrn se sunul dál od nich a rychle se zmenšoval.

Scholes nejistým tónem pokračoval. „Jistě chápete, že to, co tady ze Slunce vidíte, je zobrazení prostřednictvím trupu Světelného jezdce v nepravých barvách. Trup Jezdce veškeré záření téměř dokonale odráží. Nadbytečné teplo je odesíláno do vesmíru vysokoenergetickými lasery, upevněnými na trupu; Jezdec se sám velmi účinně ochlazuje. Kdybyste měla možnost vidět loď zvenku, zářila by jasněji než samotná fotosféra…“ Scholes si s nepříjemným pocitem uvědomil, že plácá páté přes deváté.

„Myslím, že vám rozumím.“ Mávla jemně rukou podobnou spáru směrem k zářícímu povrchu. „Ale ty tvary jsou samozřejmě skutečné. Jako ten komplex skvrn.“

„Ano. Ano, jistě.“ U Léthé, lekl se najednou. Nejednám s ní příliš blahosklonně?

Jeho úkolem bylo ukázat té podivné ženě okolí – vzít ji na výlet, vyhrazený pro velmi důležité osoby. Ale nevěděl o ní nic – bylo

docela dobře možné, že ona o těch věcech, které jí popisoval, věděla mnohem víc.

Třebaže Církev Svatého světla Superetu byla notoricky tajnůstkářská, o cílech tohoto projektu sluneční červí díry a úloze, kterou v něm tato žena má hrát, věděl téměř každý; aspoň tak usuzoval podle toho, jak se k ní všichni chovali od jejího příjezdu do sluneční zóny – jako kdyby byla křehká a vzácná jako skořápka – ta žena musela být klíčem ke všemu.

Ale kolik toho věděla?

Pozorně sledoval její ptačí tvář. Šedé vlasy, přísně stažené do malého, pevného drdolu, dávaly její tváři s výrazným nosem ještě vyzáblejší a hrozivější výraz, než kdyby je měla upravené jinak.

Položila mu otázku: „A za pomoci toho procesu ochlazování bude sonda červí díry fungovat, aby pronikla až do samotného Slunce?“

Zaváhal. „Ano, něco na ten způsob. Klíčem k ochlazení určitého objemu hmoty je odsát z něj teplo rychleji, než ho přijímá. Budeme komplexu s UI odebírat sluneční teplo červí dírou a vypouštět je mimo Slunce; vlastně máme v úmyslu použít tu energii jako druhotný zdroj energie pro Thoth…“

Opatrně a strnule se posunula v křesle, jako by se bála, že si něco zlomí. „Povězte mi, doktore Scholesi, opustíme stav beztíže?“

Ta otázka ho překvapila. Pohlédl na ni. „Během této cesty, na Světelném jezdci?“

Opětovala jeho pohled klidně, čekala.

„Momentálně jsme na orbitě kolem Slunce; takhle blízko u povrchu je doba obletu přibližně tři hodiny… Slunce zcela obletíme. Pak se vrátíme zpět k Thothu… ale celou dobu poletíme s nízkým zrychlením, takže skoro nic neucítíte. Proč se ptáte?“ Zaváhal. „Je vám to nepříjemné?“

„To ne, ale bylo by, kdyby začala géčka narůstat. Jsem trochu křehčí, než jsem bývala, víte?“ Její hlas se proměňoval – zněl omluvně, tesklivě, s lehkým náznakem nelibosti.

Přikývl a odvrátil se. Nebyl si jistý, co by měl odpovědět.

„Ach bože.“ Nečekaně se usmála a odhalila drobné, zlatožluté zuby. „Omlouvám se, doktore Scholesi, asi se chovám povýšeně.“

„Trochu ano,“ usmál se.

„Vy opravdu nevíte, co si o mně myslet, co?“

Rozhodil rukama.

„Upřímně řečeno, problém je v tom, že si nejsem jistý, kolik toho víte.“ Zaváhal. „Nechtěl bych, aby to vypadalo, že se nad vás vyvyšuji, ale…“

„Nedělejte si starosti.“ Neočekávaně položila svou ruku na jeho. Její prsty mu připomínaly uschlé větvičky, dlaň však měla překvapivě teplou a pevnou. „Vyhovujete velmi dobře požadavkům, které jsem pro tenhle výlet vznesla. Předpokládejte, že nevím nic; můžete mě považovat za hloupého turistu.“ Její úsměv se roztáhl, byl teď téměř uličnický; najednou se Scholasovi nezdála tak cizí. „Jsem stejně nevědomá jako politik na návštěvě, nebo dokonce vysoký činovník Superetu. Povězte mi například o slunečních skvrnách.“

Zasmál se. „Dobře… Abyste to pochopila, musíte vědět, jak je Slunce poskládané.“

„Slunce je vrstevnaté jako čínská krabička.

V jeho jádru je mohutný fúzní reaktor, který má v průměru přes tři sta tisíc kilometrů. Tato centrální oblast – zabírající čtvrtinu slunečního průměru – produkuje téměř veškerou sluneční zářivost, energii, která způsobuje, že Slunce svítí.

Kromě fúzního jádra Slunce tvoří řidší plazma. Fotony – balíčky záření vydávaného jádrem – si razí cestu touto radiační vrstvou. V průměru urazí sotva tři centimetry, než narazí na jádro nebo elektron. Jednomu konkrétnímu fotonu může trvat miliony let, než se propracuje davem až na sluneční povrch.

Při pohybu směrem od jádra hustota, teplota i tlak plazmatu postupně klesají, až konečně ve čtyřech pětinách cesty na povrch se elektrony mohou zachytit jader a vytvořit atomy – a oproti holým jádrům v plazmatu atomy dokáží pohlcovat energii fotonů.

Je to, jako by fotony potom, co se probojovaly z fůzujícího středu, narazily na cihlovou zeď. Veškerá jejich energie se přemístí do atomů. Plyn nad stěnou reaguje – jako hrnek s vodou zahřátý zespoda – konvekcí, teplá hmota stoupá, chladnější klesá dolů.

Sonda, jíž vyšleme červí dírou, se svým křehkým nákladem pronikne až na dno této konvektivní vrstvy, urazí dvacet procent cesty ke středu Slunce.“

Přikývla. „A fotosféra, kterou vidíme, s těmi granulemi a supergranulemi, je v podstatě svrchní vrstva konvektivní zóny. Je to jako hladina hrnce s vařící vodou.“

„Ano. A právě vlastnosti hmoty v této vrstvě způsobují vznik slunečních skvrn. Hmota konvektivní zóny je vysoce nabitá. Slunce má silné magnetické pole a jeho siločáry, každá o průměru stovek metrů, jsou zablokované v této oblasti.

Sluneční rotace natahuje zafixované siločáry a napíná je pod slunečním povrchem jako gumové pásy. Siločáry se spojují do lan, přerušovaných bublinami stoupajícího plynu a pokroucených konvekcí. Smyčky na spletených lanech jsou tak lehké, že se vznášejí k povrchu a rozpouštějí se, čímž způsobují skvrny a skupiny skvrn.“

Při jeho řeči se usmívala. „Víte, mám pocit, jako bych se vracela do dětství. Hodně jsem studovala sluneční fyziku,“ odtušila. „A kromě toho i mnoho dalšího. Vzpomínám si na to, ale…“ Povzdechla si. „Pamatuji si toho stále méně a méně. Víte, doktore Scholesi, Slunce je mou životní prací. Věděla jsem to od okamžiku, kdy jsem přišla na svět. Kdysi jsem toho o Slunci věděla hodně. A v budoucnu,“ pokračovala mnohoznačně, „toho opět budu vědět spoustu. Možná dokonce víc než jakýkoli člověk, který kdy žil.“

Rozhodl se být k ní upřímný. „To mi příliš nedává smysl.“

„Ne, předpokládám, že ne,“ řekla ostře. „Ale na tom nezáleží, doktore Scholesi. Vaším úkolem je přesně to, co děláte: ukázat mi to tady, umožnit mi, abych Slunce vnímala z lidské perspektivy.“

Z lidské perspektivy?

Teď se otočila a hleděla mu přímo do očí. I když měla oči vodnaté, jejich pohled byl pronikavý, znepokojivý a ostrý. „Ale váš zájem o mou úlohu v celé věci není to, co vás vyvádí z rovnováhy. Mám pravdu?“

„Já…“

„Je to můj věk.“ Znovu se záměrně usmála – aspoň mu to tak připadalo – a ukázala groteskní žluté zuby. „Všimla jsem si, jak mě koutkem oka pozorujete… Nebojte se, Kevane Scholesi, já se

neurážím. Můj věk je téma, kterému jste se zdvořile vyhýbal od okamžiku, kdy jsem vyšplhala do toho vašeho létajícího mrazáku.“

Trochu se ho to dotklo. „Vysmíváte se mi.“

„Jistěže ano,“ odfrkla. „Ale je to pravda, ne?“

Snažil se ovládnout hněv. „A jakou reakci očekáváte?“

„Ach… přinejmenším upřímnost. Proto nečekám samozřejmě nic kromě vaší morbidní fascinace.“ Zvedla ruce a zkoumala je, jako by to byly nějaké artefakty mimo její tělo; otáčela jimi a ohýbala prsty. „Je to tak strašné, že tohle stárnutí bylo kdysi údělem celého lidstva, ta pomalá dezintegrace vedoucí k rozpadu, fyzickému i duševnímu. Vlastně zejména k fyzickému… Moje tělo jako by vytlačovalo vědomí, někdy nemám čas na nic jiného, jen vyhovuji jeho nezbytným, nedůstojným potřebám…“ Zamračila se. „Ale třeba technologie ZS připravila náš druh o víc, než kolik mu dala. Koneckonců i ti nejmarnivější a ti, kteří si vyžadují nejvíc pozornosti, odmítají zakonzervovat věk vyšší než, řekněme, šedesát let. Dá se říct, že jakákoli smysluplná interakce je omezena na rozpětí pouhých šesti desetiletí. Jak smutné.“

Nadechl se. „Ale vám musí být – fyzicky osmdesát?“

Rty se jí zachvěly. „Nehádáte špatně na někoho, kdo nikdy žádného starého člověka nepotkal… ledaže byste narazil na nějakého nešťastníka, u kterého se proces ZS neujal. To jsou lidé v přirozeném stavu, když to vezmete kolem a kolem, ale společnost s nimi jedná jako s nemocnými – bojí se jich a vyhýbá se jim.“

Jemně se jí zeptal: „A to se stalo vám?“

„Selhání procesu ZS?“ Její tváře připomínající papír se chvěly a opět pocítil pod tou drsnou, znepokojivou slupkou kdesi uvnitř hluboký hněv a pocit křivdy. „Ne. Ne tak docela.“

Dotkl se její paže. „Podívejte… tam před námi.“

Před nimi byla jakási struktura, táhla se od téměř nekonečně plochého obzoru, vystupovala ze samotné fotosféry. Vypadalo to jako viadukt – řada oblouků, oka šarlatově zářícího plynu, táhnoucího se po povrchu Slunce.

Opět zaslechl, jak se zajíkla.

Stiskl tlačítko řídícího panelu. „Protuberance. Celá struktura je sto šedesát tisíc kilometrů dlouhá, třicet tisíc vysoká…“ Vzhlédl a

zkontroloval směr letu. „Jsme jen šestnáct tisíc kilometrů nad povrchem. Proletíme skrz jeden z těch oblouků.“

Nadšeně zatleskala a náhle vypadala podivuhodně a znepokojivě mladě – jako dítě uvězněné v rozpadající se tělesné trosce, napadlo ho.

Velmi rychle se oblouk, kterým měli proletět, začal značně zvětšovat a ostatní se začaly deformovat a zavírat. Bylo to způsobeno změnou perspektivy pozorovatelů. V této obří krajině si Scholes uvědomil, jak je těžké uvědomit si skutečné měřítko těchto útvarů; zdálo se, že přibližování nikdy neskončí, stále ještě rostly a vystupovaly ze Slunce jako sny potřeštěného inženýra. Teď už rozeznával detaily – například místa, kde oblouk nebyl úplný, a všiml si shluků uzlů vyšší hustoty v plynu koróny, jak plynuly po magneticky utvořených úbočích k jezerům světla u úpatí oblouků. Ale všechny ty přeměny stejně nemohly zničit iluzi, že nejde o výtvor přírody, ale o dílo šíleného mozku, což tvořilo útvar ještě děsivějším.

Konečně je oblouk pohltil; obrovský, vysoký, majestátní.

„Osm tisíc kilometrů silný,“ pronesl Kevan zvolna. „Jen pomyslete: mohla byste sem zavěsit celou Zemi, na vrchol toho oblouku, jako hvězdu na vánoční stromeček.“

Odfrkla a zakryla si ústa hřbetem dlaně.

Zvědavě na ni pohlédl. Ona – jak si pomalu uvědomil – se chichotala.

Prolétávali pod obloukem a obrovská plynná stavba se kolem nich zvolna přesouvala.

Scholes zkontroloval přístroje. „Už jsme skoro dokončili oběh. čtyři miliony osm set tisíc kilometrů velkého slunečního okruhu jsme urazili za tři hodiny…“

„Naše cesta je tedy skoro u konce.“ Znovu úhledně složila ruce do klína a otočila se tváří k průhledné stěně; světlo z koróny jí ozařovalo profil, takže vypadala zamyšleně a opět překvapivě mladě.

Pohled na tuto osamělou, zahořklou ženu, oddělenou svým věkem, křehkostí a – jak se domníval – ještě mnohem víc nějakým dramatickým tajemstvím od zbytku lidstva ho nečekaně dojal.

Pokusil se ji povzbudit. „Ještě hodinu a budete v bezpečí uvnitř habitatu. Budete tam mít mnohem větší pohodlí. A…“

Otočila se k němu. Neusmívala se, ale její tvář zjevně trochu zjemněla, jako by chápala, o co se snaží. Znovu ho pohladila po ruce. Ten náhlý lidský kontakt působil přímo elektricky. „Děkuji vám za trpělivost, doktore Scholesi. Neměl jste to se mnou jednoduché, že?“

Znepokojeně se zamračil. „Nemyslím, že bych byl příliš trpělivý.“

„Ale byl jste.“

Zvědavost v něm hořela jako fúzní jádro Slunce, ozařující vše, co viděl. „Vy jste srdcem toho všeho, je to tak? Mám na mysli projekt Superetu. Nechápu, jaká je vaše skutečná úloha… Ale je to pravda, že?“

Neřekla nic, ale ponechala svou ruku na jeho.

Zamračil se. Vypadala tak křehce. „A jaký z toho máte pocit?“

„Jaký mám pocit?“ Zavřela oči. „Víte, nejsem si jistá, jestli se mě vůbec někdy někdo na to zeptal. Co cítím?“ Chraplavě vydechla. „Bojím se, doktore Scholesi. Cítím strach.“

Sevřel jí prsty.

U spodního konce páteře náhle pocítil tlak, motor Světelného jezdce se rozezněl hlubokou, basovou vibrací, seismickým chvěním, které vnímal až v žaludku.

Malá loď začala zvolna stoupat, vzdalovala se od kypícího slunečního povrchu.

Kapitola 4

Kapsle vylétla z mihotavého ústí tranzitní červí díry, spojující Port Sol s Pozemským přístavem. Louise Ye Armonková vyhlédla z těsné kabiny a hledala Zemi. Mark seděl vedle ní s dataknihou v klíně.

Pozemský přístav byl rojem přechodových rozhraní červích děr, nahromaděných v L4 – v jednom z pěti gravitačně stabilních Lagrangeových bodů v systému Země–Měsíc, který doprovázel Měsíc po jeho dráze kolem Země pod úhly šedesát stupňů. Země odsud vypadala jako nafouklý modrý disk; přes tvář staré planety se posunovaly brány červích děr všech velikostí jako čtyřboké neonové sněhové vločky.

Kapsle – plně automatická pro dva cestující – bez váhání prolétala spletí rozhraní a ruchem dopravy, bez ustání procházející bránami spojujícími celý systém. Ve srovnání s vnějším opuštěným okrajem Louise tady, přímo v srdci systému, získala bezprostřední dojem shonu, prosperity a aktivity.

Při standardním zrychlení kapsle jedno g potrvá závěrečný let z L4 na samotnou Zemi jen šest hodin: už teď Louise připadalo, že se stará, zelená a jakoby těhotná planeta rychle blíží, jako by vystupovala ze složité sítě přechodových rozhraní červích děr. Jak se sunuli nad modrozelenými oceány, viděli blyštivé a mohutné fúzní stanice, postavené z ledových měsíců, které lidé dotáhli na oběžnou dráhu Země z pásu asteroidů a z ještě větší dálky. Sama planeta byla posetá šňůrou světel, na pevnině i na moři. Ve svrchní vrstvě atmosféry poblíž severního pólu Louise jen taktak rozeznávala matný narudlý odlesk obrovského paprsku zářiče rozptylového chladicího laseru, odesílajícího část odpadního pozemského tepla do nekonečné odpadní jímky vesmíru.

Louise pocítila, že jí v krku roste absurdní sentimentální knedlík, když pozorovala zvolna se otáčející planetu. V takových chvílích měla nutkání soukromě si přísahat, že stráví více času zde,

ve skutečném srdci soustavy, než na zapomenutém pohraničí – okraji.

Avšak, připomněla si tvrdě, okraj bylo místo, kde se stavěla Severní.

Louise měla práci. Hergot, snažila se připravit k letu mezihvězdnou loď. Neměla čas ani energii skákat na Zemi jen proto, aby si hrála na schovávanou s nějakým nepotřebným úřadem.

V duchu zavrčela, položila hlavu na opěrku a snažila se usnout. Mark, trpělivý a tichý, si vyvolal v dataknize další stránku.

Malá loď přistála v Severní Americe sotva třináct hodin poté, co opustila Port Sol – šest miliard kilometrů daleko. Kapsle je dopravila přímo do středu New Yorku na malou přistávací plochu poblíž středu Central Parku. Louise spatřila dva lidi – muže a ženu –, jak se blíží po čerstvě posekaném trávníku ke kapsli.

Autopilot kapsle jim řekl, aby šli do nízké, nevýrazné šedé budovy poblíž přistávací plochy.

Louise a Mark vykročili do jarního slunce v New Yorku. Louise na okraji parku rozeznávala obrysy vysokých, pradávných mrakodrapů, zacláněných startujícími kapslemi. Nedaleko, skrytou mezi stromy uprostřed parku, zahlédla jednu z městských kopulí pro uchovávání uhlíku. Byla tvořena polokoulí ze suchého ledu, tři sta šedesát metrů vysokou; uchovávání kysličníku uhličitého byl starý plán Superetu. V každé kopuli ho bylo uskladněno padesát milionů tun, odvážně vymraženého z atmosféry a izolovaného dva metry silnou vrstvou minerální vaty.

Mark pozvedl tvář ke slunci a zhluboka se nadechl. Hmmm. Rozkvetlé třešně a čerstvě posekaný trávník. Miluju tu vůni.“

„Opravdu?“ ušklíbla se Louise. „Nevěděla jsem, že na Titanu volně rostou třešně.“

„Máme kopule,“ bránil se. „Ale každý člověk snad může být sentimentální zjara v New Yorku. Podívej na ty mraky, Louise. No, nejsou nádherné?“

Vzhlédla. Nebe bylo poseté vysokými, nadýchanými temnými mraky. A za nimi viděla sunout se světelné body: habitaty a továrny v těsné blízkosti Země. Byl to nádherný pohled – ale jak věděla,

naprosto umělý. I mraky byly falešné: byly napuštěny detergenty, které omezovaly růst vodních kapek, z nichž se skládaly. Menší kapky odrážely více slunečního světla než větší, takže napůl trvalé mraky tvořily účinný štít proti nadbytečnému slunečnímu záření.

Tolik k sentimentu. Všechno bylo umělé. Louise nechala hlavu klesnout. Jako vždy po návratu na Zemi, otevřené nebe nad hlavou ji dezorientovalo – jako by bylo proti veškerému poznání věřit, že slabá vrstva modravého vzduchu by ji mohla náležitě chránit před nebezpečím z vesmíru.

„Tak pojď," pobídla Marka. „Ať už to máme za sebou."

Podle instrukcí autopilota došli k blízké budově. Dům byl cihlový, asi tři metry vysoký, uprostřed nejbližší stěny byly nízké dveře.

Když přicházeli, zamířili k nim pomalu ti dva lidé, které Louise zahlédla při přistávání.

Obě skupiny se na sebe zvědavě zadívaly. Muž předstoupil, ruce za zády. Byl vysoký a štíhlý, fyzicky padesátník, s bledou lebkou s věnečky bílých vlasů. Zpříma se na Louise zahleděl. „Já vaši tvář znám," Pronesl.

Louise pozvedla obočí. „Opravdu? A vy jste–"

„Jmenuji se Uvarov. Garry Benson Deng Uvarov." Natáhl ruku; jeho hlas měl plochou intonaci starých měsíčních kolonií. „Mým oborem je eugenika. A tady se mnou je," ukázal na ženu, která předstoupila, „Serena Milpitasová."

Žena se usmála. Byla buclatá, ale vypadala rozhodně a energicky, fyzicky asi čtyřicetiletá, s krátce střiženými vlasy. „Serena Harvey Gallium Harvey Milpitasová," zdůraznila. „A jsem inženýr."

Uvarov se zadíval na Louise překvapivě modrýma očima. „Velmi rád vás vidím, Louise Ye Armonková. Sledoval jsem stavbu vaší mezihvězdné lodi s velkým zájmem. Jsem velice zaměstnaný muž. Rád bych se dozvěděl, proč jste nás sem nechala zavolat."

„Já také," zavrčela Milpitasová. Její hlas měl líný, nosový přízvuk Marťanů.

Louise byla zmatená. „Proč jsem vás já nechala zavolat?"

Mark předstoupil a představil se. „Myslím, že se mýlíte, doktore Uvarove. Nevíme zřejmě o nic víc než vy. I nás předvolali."

Louise hleděla na Uvarova a najednou jí byl protivný. „Jo. A vsaďte se, že my jsme museli přijet z větší dálky.“

Mark vypadal kysele. „Jedna nula pro tebe, Louise. No tak, jediný způsob, jak se odtud dostat, je tím vším projít.“

Rozhodným krokem vyrazil k nízké budově.

Ostatní ho sledovali a navzájem se podezřívavě pozorovali.

Louise prošla nízkými otevřenými dveřmi – a vzápětí se ponořila do temnoty vesmíru.

Zaslechla, jak Mark zalapal po dechu; zastavil se krok od ní a zaváhal. Obrátila se k němu. Pozvedl hlavu ke ztemnělé kopuli nad nimi; přes její okraj se přesunul zbytek lososově růžového (jupiterského?) oblaku, ozářil mu tvář a zjemnil stíny uměle omlazené tváře. Natáhla se k němu vyhledala jeho ruku: byla hubená a chladná. „Nesmíš se tomu poddávat,“ zašeptala. „Je to jen podívaná. Virtuální trik, který nás má vyvést z rovnováhy.“

Odtáhl ruku a lehce ji přitom škrábl do dlaně. „To já vím. U Léthé, ty mi nikdy nepřestaneš dělat chůvu, co?“

Uvažovala, že se omluví, ale něco ji zadrželo.

Uvarov kráčel rázně – zřejmě doufal, že nachytá projektory téhle virtuální iluze. Místnost se však naprosto plynule a přesvědčivě posunovala podél něho, stíny a skryté podrobmosti se rozvíjely, s elegancí bez kazu.

Všichni čtyři stáli v kopuli, v polokouli o průměru sto dvacet metrů. V geometrickém středu kopule byla nakloněná řídicí lehátka. Kolem lehátek byly umístěny pulty pro zadávání a sběr dat. Zbytek podlahy byl rozdělen přepážkami do výše ramen na laboratoře, jídelnu, tělocvičnu, prostor pro spaní a sprchu. Sprcha byla uzavřena do sférického balonu z jakési průsvitné látky – zřejmě měla fungovat v nulové gravitaci, napadlo Louise.

V prostoru pro spaní se nacházela jediná spací kóje. Nebyla tu patrná žádná výzdoba – sebemenší známka osobitosti, žádný ústupek pohodlí, například nikde ani náznak prostoru pro zábavu. I tělocvična byla přísně funkční, jen o trochu víc než otevřená rakev, obklopená pneumatickými simulátory závaží. Jediná barva v celém sále

vycházela z datových obrazovek a z vykrojeného jupiterského oblaku, který byl vidět v kopuli.

Serena Milpitasová přešla k Louise, při chůzi hlasitě cvakala podpatky o tvrdou podlahu. Přejela prstem po povrchu datové obrazovky. „Je to virtuální projekce o vysoké kvalitě, s polointeligentním podkladem," poznamenala. „Sáhněte si."

„Není třeba," zabručela Louise. „Věřím, že je to tak. O to tady nejde. Tohle má určitě být obytná kopule lodi VJT – malý, omezený, primitivní design ve srovnání s mou Severní, ale bezpochyby je to loď VJT. A…"

Kopuli ozářilo neonově modré světlo. Výbuch záře byl ohromující a všezaplavující. Louise instinktivně couvla. Zdálo se jí, že její vlastní stín – ostrý, černý, zcela umělý – na ni civí a směje se jí.

Zvedla hlavu. Za průhlednou kopulí nad ní se přes jupiterskou oblohu sunul umělý objekt – nebesky modrý lesklý čtyřstěn. Byla to konstrukce ze zářících tyčí: na první pohled vypadala jako otevřená, ale Louise v ní rozeznávala, byť neúplně, odlesky zlatohnědých zářících membrán, natažených přes otevřené strany. Na membránách se objevovaly vábivé obrazy hvězdných polí, sluncí, která nad Jupiterem nikdy nezářila.

„Přechodové rozhraní červí díry," vydechla Milpitasová.

„Zřejmě," ušklíbl se Uvarov. „Tak teď jsme tady, ve virtuální lodi VJT, a míříme k rozhraní na oběžné dráze kolem Jupitera." Obrátil se k Louise, na tváři měl jasně vidět rozčilení. „Vám ještě nedošlo," mávl rukou, „co tahle nesmyslná předváděčka znamená?"

Louise se usmála. „Jsme v Krabovi poustevníkovi, že? Na lodi Michaela Poolea."

„Ano. Těsně předtím, než vlétla do Pooleova rozhraní – než se Poole nechal zabít."

„Ne tak docela."

Nový hlas zazněl od řídicích lehátek uprostřed obytné kopule. Jedno z nich se teď otočilo a z něj se nemotorně vyhrabal jakýsi muž. Přešel k nim a vstoupil do modré záře přechodového rozhraní. „Vlastně nevíme, zda Poole zahynul nebo ne," pokračoval. „Rozhodně se ztratil. Možná stále žije – i když je těžké říci, jestli

můžeme použít slovo 'stále' v případě, kde tok časoprostoru překračuje celá staletí.“

Usmál se. Byl hubený, vypadal unaveně, fyzicky mu podle Louise bylo asi šedesát let. Na sobě měl nevýrazný jednodílný overal.

Ta tvář – ty šaty – byly Louise překvapivě známé; stovky nevítaných vzpomínek si ihned vyžádaly pozornost.

„Já vás znám,“ pronesla zvolna. „Pamatuji se na vás; pracovala jsem s vámi. Ale ztratil jste se v čase…“

„Mé jméno je Michael Poole,“ řekl muž.

Lieserl se chtělo zemřít.

Prožívala devadesátý den života a fyzicky jí bylo devadesát let. Byla neuvěřitelně křehká – nedokázala chodit, najíst se ani se umýt. Muži a ženy bez tváří, kteří se o ni starali, ji nechali nahrát skoro příliš pozdě, pomyslela si posměšně; už jednou měli namále, když se k ní nějak dostala infekce a usadila se jí v plicích, takže ji skoro zabila.

Byla stará – fyzicky byla pravděpodobně nejstarším člověkem v celé Sluneční soustavě. Měla pocit, že se nachází pod vodou: její smysly se rozmělnily na kaši, takže sotva vnímala hmatem nebo chutí či zrakem, jako by ji umístili do nějaké umrtvující, vazké kapaliny. A vědomí jí sláblo.

Ke konci to přímo cítila. Bylo to jako strašidelné zpětné přehrávání jejího urychleného dětství; každý den se probouzela a trochu jí ubylo. Obávala se spánku, ale nemohla se mu vyhnout.

A každý den se jí postel zdála být příliš velká.

Zachovala si však hrdost; nedokázala by snést jakékoli ponížení. A nenáviděla ty, kdo ji do této situace dostali.

Poslední matčina návštěva v habitatu, několik dnů před nahráním, byla absurdní. Poloslepýma, vodnatýma, starýma očima Lieserl sotva Phillidu rozeznávala – tu mladou, plačící ženu, jen o několik měsíců starší od chvíle, kdy pozvedla své miminko ke slunci.

Nedokázala matce odpustit svůj umělý život – a že před ní tajila její skutečnou podstatu a údaje o Superetu, dokud jiní neřekli, že je připravena.

Lieserl Phillidu proklela a poslala ji pryč.

Konečně Lieserl odnesli i s postelí do nahrávací komory v srdci Thothu. Vstupní víko do komory, až znepokojivě připomínající rakev, se jí nad hlavou zaklaplo. Zavřela oči a cítila okolo sebe vlastní opuštěné a křehké tělo.

A pak…

Pocítila výbuch všech smyslů. Bylo to jako spát, a pak se probudit – ne, pomyslela si, je to mnohem víc.

Její vědomí zůstávalo nadále soustředěno v téže místnosti na ošetřovně uprostřed solárního habitatu. Stála a prohlížela si komoru – ne, uvědomila si pozvolna, ona nestála; neměla žádný pocit skutečného vnímání vlastního těla…

Cítila se zbavena vší tělesnosti. Na okamžik propadla panice.

Avšak ta chvilka strachu rychle ustoupila, když se rozhlédla novýma očima.

Jednotvárná a čistě funkční místnost jí připadala stejně živá jako ten zlatý den, který strávila jako malé dítě s rodiči na onom vzdáleném pobřeží, kdy měla smysly ostré, že se div neutopila ve světě, jenž ji obklopoval. V jediném okamžiku znovu omládla, všechny smysly měla naráz živé a ostré.

A Lieserl si pomalu začínala uvědomovat nové smysly – překonávající vše lidské. Viděla jiskry fotonů rentgenového záření ze sluneční fotosféry, pronikajícího štíty habitatu, temně rudou infračervenou září břich a hlav lidí, pracujících kolem slupky jejího opuštěného těla – a pohasínající jas slupky samotné.

Zaměřila se dovnitř sebe. Uvědomila si, že si uchovala vzpomínky ze svého starého těla z doby před nahráním; ty se však kvalitativně lišily od záznamů informací, které sbírala nyní. Byly nahrány omezeně, zčásti, subjektivně a nedokonale; jako blednoucí portréty, pomyslela si.

Zemřela a znovu se narodila. Pocítila soucit s osobou, která si kdysi říkala Lieserl.

Nové smysly byly podivuhodně jasné. Bylo to jako být znovu dítětem. Radostně se ponořila do objektivní reality vesmíru kolem sebe.

On – to – byl samozřejmě virtuál. Louise si to uvědomila a pocítila děsivé zklamání.

„Tohle je absurdní," odfrkl si Uvarov. „Pantomima! Mařite tady můj čas."

Pooleova virtuála to vyvedlo z míry, jeho úsměv pohasl. „Jak to?"

„Četl jsem o Michaelu Pooleovi. A vím, že především virtuály nesnášel."

Virtuální Poole se zasmál. „No tak dobře. Vás tahle simulace uráží a myslíte si, že Poole by měl námitky. Možná. Ale aspoň upoutala vaši pozornost."

Milpitasová se dotkla Uvarovovy paže. „Proč se chováte tak zatraceně nepřátelsky, doktore? Nikdo vám nechce ublížit."

Uvarov se odtáhl.

„Má pravdu." Virtuální Poole ukázal rukou na lůžka uprostřed obytné kopule. „Nechcete se posadit? Nedáte si něco k pití nebo –"

„Já si nehodlám sedat," přerušila ho Louise ledově. „A nepřeji si nic k pití. Jsem snad dítě, které se nechá ohromit ohňostrojem?" Ale ještě než domluvila, uvědomila si, že červí díra, která se nad nimi pohybovala, se v té chvíli zastavila. Virtuální Poole vstal z lůžka; světlo neobvyklé síly zalilo skupinku lidí a jakoby je uvěznilo v okamžiku bezčasí. Cítila se zmatená a dezorientovaná. Tohle není Michael Poole. Ale virtuálové měli jistý stupeň vědomí. Ten virtuál si pamatuje, že býval Poolem. Zachtělo se jí ho praštit, ublížit mu. „Sakra, bylo by bývalo levnější vzít nás přímo na Jupiter než vymýšlet takovou šarádu na Zemi."

„Snad," připustil virtuální Poole suše. „Ale to dioráma tu není jen proto, aby někoho ohromilo. Musím vám něco předvést a toto nastavení se jevilo jako nejlepší cesta, jak toho dosáhnout. Jak sami uvidíte, pokud budete trpěliví."

Louise cítila, jak se jí stahují svaly na čelisti. „Trpělivost? Já se snažím vypustit mezihvězdnou loď. Musím být v Port Solu a pracovat na Severní – ne trčet v téhle bedně v New Yorku a povídat si s nějakou zatracenou loutkou."

Poole sebou trhl; zjevně se cítil dotčen. Louise se na sebe zlobila.

„I já mám projekty, které si vyžadují můj čas," přidal se Uvarov.

Nebesky modré světlo vykreslovalo na Pooleových lícních kostech a čelisti přesvědčivé stíny. „Tahle simulace slouží několika účelům. A jedním z těchto záměrů je diskrétnost. Podívejte – já mám vlastní vědomí jen zčásti. V tomto prostředí jsem však autonomní. Žádné spojení nevede sem dovnitř ani ven; nebude existovat žádný záznam tohoto rozhovoru, pokud ho nepořídí někdo z vás."

„Proč bychom vám měli věřit?" vyjela Milpitasová. „Stále ještě nevíme, koho zastupujete."

Výraz virtuálního Poolea ztvrdl. Zjevně se zlobil. „Teď mluvíte nesmysly vy. Proč bych měl lhát? Louise Ye Armonková, mám pro vás návrh. Výzvu – ve skutečnosti pro vás všechny. Můžete ji odmítnout, určitě vás nebude nikdo nutit, abyste ji přijali. Proto se setkáváme tajně: když odmítnete, nikdo jiný se to nedozví."

„To jsou kecy!" štěkl Uvarov; růžové světlo Jupitera se mu odráželo od holého temene. „Skončeme s těmi hádankami. Kdo za vámi stojí, Poole?"

Ve tváři virtuálního Poolea se na kratičkou chvíli objevil bolestný výraz – skoro jako by byl na takové konfrontace příliš unavený. Louise si vzpomněla, že i když Michael Poole přijal kůru ZS, zásadně odmítl jakoukoli úpravu vědomí. Silný strach z úpravy paměti držel lidi, jako byl Poole, daleko od znovunahrávacích zařízení, i když efektivita jejich mysli zahlcená desetiletími vzpomínek začala klesat.

Zdálo se, že se virtuální Poole vzpamatoval. „Povězte mi, co víte."

„Velmi málo," ozval se Mark. „Povolaly nás sem úřady z Port Solu." Usmál se. „Zdálo se nám, že nemáme příliš na vybranou. Ale nebylo docela jasné, kdo je za tím předvoláním ani proč nás tady chtějí."

Milpitasová a Uvarov potvrdili, že i oni dostali podobné předvolání.

„Ale musel to být zřejmě někdo s vyšší pravomocí než velitel přístavu Port Sol," poznamenala Louise suše.

Virtuální Poole si promnul nos a stíny se přesvědčivě pohybovaly po jeho rukou. „Ano," potvrdil. „Ano a ne. Nepochybně

jste o nás slyšeli. Nezodpovídáme se Port Solu – ani žádné konkrétní zemi. Jsme soukromá korporace, ale neusilujeme o zisk. Máme jistou podporu ze strany OSN, ale také od většiny národních států v soustavě. A také od řady dalších korporací, které…“

Louise si virtuálního Poolea podezřívavě prohlížela. „Kdo jste?“

Pooleova tvář ztuhla a Louise napadlo, jaká omezení asi váží virtuálovu svobodnou vůli. U Léthé, nesnáším inteligentní techniku, pomyslela si. Poole si něco takového nezaslouží.

„Představuji skupinu nazývanou Superet,“ pokračoval Poole. „Církev Svatého světla Superetu…“

„Superet,“ usmál se Mark; zřejmě ho to uklidnilo. „Nikdo jiný? Superet je celkem neškodný.“

„Možná,“ usmál se virtuální Poole. „Není to všeobecný názor. Superet je dobře známý svými terraformovacími iniciativami ohledně Země v minulosti. Ne všechny projekty Superetu jsou ale pouhé koule ze suchého ledu, víte. Některé jsou – ctižádostivější. A ne všichni si myslí, že by se měly uskutečňovat projekty v tak velkém časovém měřítku.“

Louise zpozorněla a hledala ve virtuálově simulovaném výrazu pochopení. „V jakém časovém měřítku? Jak moc dlouhodobém?“

„Nekonečném,“ pronesl tiše virtuální Poole. „Superet podporují lidé, kteří chtějí investovat do přežití samotného lidského druhu, Louise.“

Nastalo dlouhé ticho.

„Dobrý Bože,“ potřásla hlavou Milpitasová. „Nevím o vás nic, ale musím si sednout. A co takhle to pití, Poole?“

Kapitola 5

Lieserl byla zavěšená uvnitř Slunce.

Doširoka rozpřáhla paže a pozvedla tvář. Byla hluboko v konvektivní zóně Slunce, v širokém obalu turbulentní hmoty pod zářící fotosférou. Konvektivní buňky, větší než Země a opletené smyčkami magnetického toku, vyplňovaly svět kolem ní složitou, dynamickou a třírozměrnou tapisérií. Slyšela hukot obrovských plynných fontán, cítila zatuchlé fotony, které vylétaly do vesmíru z dalekého jádra.

Měla pocit, jako by byla sama v nějaké obrovské jeskyni. Když vzhlédla, spatřila, jak se fotosféra formuje do jakési lesklé střechy nad jejím světem, takových osmdesát tisíc kilometrů nad ní, vnitřní radiační zóna byla jako jasné, neproniknutelné moře dalších osmdesát tisíc kilometrů pod ní. Radiační zóna byla koule z plazmatu, zaujímající osmdesát procent slunečního průměru – přičemž hluboko uvnitř se nacházelo samo fúzní jádro – a sama konvektivní zóna byla relativně slabou vrstvou nad plazmatem, přičemž fotosféra tvořila tenkou kůru na hranici vesmíru. Rozeznávala mohutné vlny, valící se po povrchu 'moře' radiační zóny; ty vznikaly v důsledku měnící se gravitace – gravitační vlny, jako vlny oceánů na Zemi – s hřebeny širokými tisíce kilometrů a periodami celých dnů.

„Lieserl! Slyšíte mě? Jste v pořádku?“

Spustila ruce k bokům a vznesla se do 'vzduchu' konvektivní zóny; udělala salto nazad, až se podlaha i strop tohoto jeskynního světa kolem ní roztočily. Otevřela se svým novým smyslům, takže vnímala plynné turbulence s téměř pozemskou hustotou, jako by to byl vánek, který jí hladí pokožku, a horká záře tvrdých fotonů, vycházejících z jádra, jí jen trochu zahřála tvář.

„Lieserl?“

Potlačila vzdech.

„Ano. Ano, Kevane, jsem naprosto v pořádku.“

„Sakra, Lieserl, budete muset odpovídat včas. Už tak je to všechno dost složité, i bez…“

„Já vím, omlouvám se. A jak je vám?“

„Mně? Je mi výborně. Ale o to tady asi nejde, ne? No tak, Lieserl, už mi v týmu šlapou na paty; projdeme si ty testy.“

„Myslíte tím, že tu nejsem proto, abych se bavila?“

„Ty testy, Lieserl.“

„Tak jo. Dobře, nejdříve elektromagnetický.“ Nastavila své smysly. „Jsem ponořená ve tmě,“ hlásila suše. „Na všech frekvencích je velmi málo volného záření – kromě rentgenového záření z fotosféry; trochu to připomíná letní oblohu chvíli po západu Slunce. A…“

„No tak, Lieserl. My víme, že systémy fungují. Potřebuji vědět, co vidíte, co cítíte.“

„Co cítím?“

Roztáhla paže a pozpátku plachtila vířícím okolím. Znovu otevřela oči.

Obrovské, nestabilní konvektivní buňky kolem ní dosahovaly z fotosféry až k základně konvektivní zóny; tlačily se jedna na druhou jako živí tvorové, obrovité velryby v nehmotném plynném moři. A celá plástev vší té činnosti byla poháněna díky nekonečnému proudu vysokoenergetických fotonů ze zářícího moře plazmatu pod ní.

„Cítím se skvěle,“ řekla. „Vidím gejzíry. Plnou jeskyni gejzírů.“

„Dobře. Mluvte dál, Lieserl. Víte, čeho se tu snažíme dosáhnout: vaše smysly – vaše virtuální smysly – jsou složené, kombinují celou řadu vstupů. Vím, že jednotlivě komponenty fungují; potřebuji však vědět, jak komplexně je virtuální mozek spojuje…“

„Výborně.“ Převalila se na břicho, takže klouzala tváří dolů a prohlížela si plazmové moře pod sebou.

„Lieserl, co teď?“

Znovu přenastavila vidění. Vystoupily před ní siločáry, zhmotnily se z ničeho; konvektivní sféra ležící pod nimi se stala rozmazanou. „Vidím magnetický proud,“ popisovala. „Vidím to, co chci vidět. Myslím, že všechno funguje tak, jak má. Mohu vnímat jakýkoli rys zdejšího světa, který si vyberu.“

„Světa?“

„Ano, Kevane.“ Vzhlédla k fotosféře, která symbolizovala bariéru navždy ji oddělující od vesmíru lidí. „Tohle je teď můj svět.“

„Možná. Jen se tam dole neztraťte, Lieserl.“

„Neztratím se.“

Zdálo se, jako by z jeho hlasu zazněla sympatie – a jak znala Kevana, zřejmě tomu tak bylo; během těch několika dní, které jí zbývaly po jejich společném výletu kolem Slunce, se téměř sblížili.

Ale nebyla si jistá. Komunikační kanál, který je spojoval, vedl přes červí díru od rozhraní upevněného mezi habitaty k portálu, který spustili do Slunce a který teď udržoval její funkce. Komunikační linka byla důmyslná a zdálo se, že je spolehlivá, ale nebyla příliš dobrá ke zprostředkování celé složité intonace hlasu.

„Povězte mi o silových trubicích.“

Každá trubice byla sto metrů široká a byla vlastně vedením magnetické energie, procházející vzduchem; trubice byly tisíce kiometrů dlouhé, vyplňovaly prostor všude kolem ní, až dolů k plazmovému moři.

Lieserl se ponořila do jedné z trubic, přímo do nitra; cítila přitom brnění zvýšené magnetické síly. Sklonila hlavu a nechala se trubicí unášet, takže se stěny hnaly kolem ní a půvabně se vlnily. „Je to nádherné,“ jásala. „Jsem v obrovském tunelu, je to jako horská dráha. Mohla bych takhle obletět celé Slunce.“

„Možná. Nevím, jestli teď potřebujeme poezii, Lieserl. Co ty ostatní trubice? Stále je vidíte?“

„Ano.“ Otočila hlavu a vyvolala ve svém virtuálním těle proudy a rozjiskřila tvář zářením. „Vidím stovky, tisíce trubic, všechny se zakřivují ve vzduchu…“

„Ve 'vzduchu'?“

„Plyny v konvektivní zóně. Další trubice běží s tou mojí víceméně rovnoběžně.“ Snažila se najít způsob, jak jim ten pocit popsat. „Mám pocit, jako bych klouzala po lebce nějakého obra, Kevane; jako bych se mu sunula po vlasech.“

Scholes se zasmál. No, to není špatný obrázek. Silové trubice se mohou splétat, lámat, ale ne prolínat. Jako vlasy.

„Víte, skoro mě to uklidňuje…“

„Dobře.“ Znovu zachytila ten záchvěv sympatie – nebo to byl soucit? – v Kevanově hlase. „Jsem rád, že se cítíte – eh – šťastná, Lieserl.“

Nechala svěží, ostrý, jasný, živoucí magnetický proud, aby si pohrával s jejími tvářemi. „Moje nové já. Oproti tomu starému je to zlepšení, to musíte připustit.“

Silová trubice se teď postupně nakláněla doprava, takže musela změnit směr, aby nenarazila na její nemateriální stěny.

Jak sledovala trubici, pozvolna si uvědomovala, že opisuje spirálu. Uvolnila se a sledovala jeskynní svět za trubicovým kruhem kolem sebe. Silové trubice poblíž ní se rovněž zkroutily do spirál; sledovala jeden pramen v laně z propletených silových trubic.

„Lieserl, co se děje? Vidíme, že se vaše dráha rychli mění.“

„Jsem v pořádku, Kevane. Dostala jsem se dovnitř lana, to je všechno.“

„Lieserl, měla byste odtamtud pryč.“

Nechala se unášet tvarem trubice. „Proč? Je to zábava.“

„Možná. Ale to 'lano' míří k fotosféře. Nebyl by právě dobrý nápad dostat se na povrch; máme obavy o stabilitu červí díry…“

Lieserl povzdechla a zpomalila. „K čertu s tím, Kevane, nemáte prostě smysl pro legraci. Bylo by zábavné vyrazit ven uprostřed sluneční skvrny. Byl by to skvělý konec.“

„Lieserl…“

Vyklouzla ze silové trubice a vychutnala si ostrou vůni magnetického pole, kterým prolétala. „Dobře, Kevane, jsem vám k službám. Co teď?“

„Ještě jsme neskončili s testy, Lieserl. Je mi líto.“

„Co chcete, abych udělala?“

„Ještě jeden…“

„Tak povídejte.“

„Spusťte plný autotest, Lieserl. Jen na několik minut… zbavte se virtuálního těla.“

Zaváhala. „Proč? Myslela jsem, že jste říkal, že systémy fungují podle specifikací a…“

„Fungují. O to teď nejde… Stále testujeme, jak dobře jste integrována do…“

„Integrována do senzorického aparátu. Proč prostě neřeknete, o co vám jde, Kevane? Chcete zjistit, jaké skutečné vědomí má ten stroj, kterému říkáte Lieserl. Je to tak?“

„Lieserl, nemusíte mi to snad tolik ztěžovat.“ Scholes se zjevně bránil. „Tohle je standardní řada testů pro jakoukoli UI, která…“

„No dobře, k čertu s tím.“

Zavřela oči a v náhlém impulzu nechala svůj vlastní virtuální obraz – iluzi lidského těla – rozpadnout se.

Bylo to jako – co? Jako probudit se ze snu, z příjemného dětského snu a zjistit, že jste zaživa pohřben uvnitř stroje, primitivní konstrukce ze šroubů, kabelů a soukolí. Ale i to byla iluze, pomyslela si, metafora pro sebe samu, za níž se skrývala. Prohlédla si sama sebe.

Přechodové rozhraní červí díry bylo zavěšeno uvnitř Slunce. Řídký, žhavý plyn z konvektivní zóny proudil skrz trojúhelníkové stěny, takže rozhraní bylo zasazeno do sousoší z přitékajícího plynu, do květiny dynamicky vyřezávané do masa Slunce. Hmota se přečerpávala červí dírou do druhého rozhraní na oběžné dráze kolem Slunce; tam plyny z konvektivní zóny prudce vystupovaly a měnily tak sunoucí se čtyřstěn ve druhé miniaturní Slunce, kolem něhož obíhal křehký lidský habitat jménem Thoth. Takto se rozhraní ochlazovalo, díky čemuž byl jeho cenný, delikátní obsah paměťových bank chráněn… Ty paměťové banky obsahovaly její vědomí. Průtok hmoty plochami rozhraní byl kontrolován, což umožňovalo jeho ovládání.

Sama se prozkoumala na několika úrovních zároveň. Na fyzikální úrovni prostudovala suché matice dat, vlnivé, měňavé úlomky, které dohromady tvořily její paměť. Na tom všem – i vizuálně, pokud si to tak přála, jako duchovitá svrchní vrstva – spočívala její logická úroveň, uskladněná data a přístupové cesty, představující součásti jejího vědomí.

„Dobře… Dobře, Lieserl. Posíláte nám dobrá data.“

Sledovala stopy a spojení skrz proložené a vzájemně propojené struktury své vlastní osobnosti. „Funguje to dobře. Podle specifikací. Dokonce ještě lépe. Já…“

„To víme. Ale jak se cítíte, Lieserl? To nepoznáme.“

„Ptáte se mě pořád na totéž, sakra. Cítím se…“

Povýšena.

Už ne uvězněna v jediném bodě, ve schránce z kostí, několik centimetrů za rosolovitýma očima. Byla si překvapivě vědoma sama sebe.

Co bylo jejím vědomím? Byla to schopnost uvědomovat si, co se děje v její mysli, ve světě kolem ní i v minulosti.

I ve svém starém, chátrajícím a rychle stárnoucím těle si samozřejmě byla vědoma sama sebe. Trochu si vzpomínala na to, co se s ní stalo – i s její myslí, před několika okamžiky.

Ale teď se svou schopností vysledování vzpomínek dokázala vše prožít znovu, jeden kousek dat po druhém, kdyby si to přála. A pokud šlo o vnitřní vnímání – nu, dokázala vidět sama sebe zcela otevřenou v jakémsi dynamickém obtisku.

Podle všech testů měla více vědomí než jakýkoli člověk kdy před ní – protože měla více mechanismů vědomí. Byla nejvědomějším člověkem, jaký kdy žil… pokud, pomyslela si nejistě, jsem ještě člověkem.

„Lieserl?“

„Ano, Kevane, slyším vás.“

„A?“

„Jsem mnohem víc vědomá.“ Zasmála se. „Ale nejspíš ne o moc chytřejší.“

Slyšela smích i v jeho odpovědi. Byl to neskutečný virtuální zvuk, pomyslela si, přenášený poruchou v časoprostoru, a – možná – i přes hranici mezi druhy.

„No tak, Lieserl. Máme práci.“

Nechala své vědomí znovu implodovat do virtuální lidské podoby.

Její vnímání se okamžitě zjednodušilo. Vidění zdánlivě lidskýma očima bylo uklidňující… svým způsobem. A přesto zároveň omezovalo.

Není divu, že Superet si dal tolik práce, aby jí vštípil sympatie k lidstvu… než ji o samotné lidství zcela připravil.

Třeba nebude trvat dlouho a ona bude připravena vzdát se i těch posledních zbytků lidství.

A co pak?

Louise, Uvarov, Milpitasová a Mark, zaliti světlem Jupitera, seděli na měkkých zakloněných lehátkách. Virtuál Michaela Poolea držel v ruce štamprli staré brandy; sklenka byla naplněna velmi přesvědčivými modrozlatými jiskřičkami, virtuální Poole z ní usrkával a zjevně si nápoj vychutnával – jako by to byla první a zároveň poslední sklenka, které si kdy užil.

A pravděpodobně tomu tak pro tuto autonomní myslící kopii i bylo, říkala si Louise.

„Na přežití druhu," pozvedla Louise vlastní sklenku a usrkla whisky, výbornou skotskou s vůní rašeliny. „Ale co to má společného se mnou? Nemám ani žádné děti."

„Superet má dlouhou historii," pronesl virtuální Poole škrobeně. „Možná si to neuvědomujete, ale Superet je už tisíc let starý. Převzal jméno od jakési dávné, obskurní náboženské sekty v Severní Americe, uctívající první jaderné zbraně…"

Louise si pomyslela, že víra Superetu svým způsobem ztělesňovala optimismus, který ovládal lidstvo, když ještě Poole nebyl na světě, v době, kdy se věřilo, že možnosti člověka jsou neohraničené.

Poole se zadíval do sklenky. „Superet věří, že je–li něco fyzikálně možné, je to jen otázka technologie." Virtuálův výraz byl těžko čitelný – skoro jako by trpěl, napadlo Louise. Virtuál pokračoval. „Ale vyžaduje to plánování – možná i v nezměrných časových měřítcích."

Louise cítila, jak v ní narůstá hněv. Uvarov měl pravdu. Tohle není Michael Poole. Poole by nikdy takhle neobhajoval grandiózní plány Superetu. Tohle je parodie programování v konfliktu s myslí.

„V minulosti," pokračoval virtuál, „sponzoroval Superet řadu ekotechnických projektů, které napomohly obnovit biosféru Země – kopule pro uskladňování oxydů uhlíku atd."

Louise věděla, že je to pravda. Velké makroinženýrske projekty posledního tisíciletí – pomoc nanotechnologií atmosféře a litosféře a

zajištění přesunu většiny průmyslových a energetických komplexů mimo planetu, stabilizovaly a uchovaly křehký ekosystém Země. V mírném pásmu teď rostlo mnohem víc lesů, než kdykoli předtím od posledního zalednění; zachycovaly hodně z nadbytečného kysličníku uhličitého, který byl v předchozích staletích skutečným morem. A byl také zvrácen proces rychlého vymírání celých druhů zvířat, který začal po průmyslové epoše, už před několika tisíci lety. Byly k tomu využity genetické archivy a byla provedena pečlivá rekonstrukce vyhynulých genotypů; bylo při tom použito degenerované potomstvo.

Země byla první terraformovanou planetou.

„Ale cíle Superetu se změnily," pokračoval virtuál, „po incidentu s Wignerovými Přáteli…"

„Pokud je Superet tak bohabojná organizace," zavrčel Uvarov, „proč stojí v pozadí? Proč všechna ta tajemství?"

„Superet je tisíc let starý, doktore," odpověděl Poole. „Žádná tak dlouho fungující organizace nikdy nevystupovala zcela otevřeně. Pomyslete na významná náboženství, na společnosti jako byli templáři či svobodní zednáři. Seskupení jako Superet dokáží využít spojení tradice a izolace ve svůj prospěch."

„Dlouhá kariéra Superetu nepochybně má i svá temná údobí…" přerušil jej ostře Uvarov.

Poole neodpověděl.

„Říkal jste, že cíle Superetu se po incidentu s Přáteli změnily," ozvala se Louise.

„Ano. Dovolte mi to pomocí této virtuální kouzelné krabičky ukázat."

Čtyřstěn znovu ožil. Rotoval nad nimi jako křiklavá cetka o několika kilometrech v průměru.

„Přechodové rozhraní Cauchyho," vysvětloval virtuál. „V té době největší vybudované ústí červí díry – vlastně to byl největší výkon lidstva ve využití technologie exotické hmoty."

Virtuálova tvář vypadala v měňavém světle rozhraní napjatě – skoro melancholicky, pomyslela si Louise.

Michaela Poolea právem za jeho úspěchy oslavovali. Býval Brunelem své doby a ještě víc. Jeho projekty s červími děrami

otevřely celou Sluneční soustavu, stejně jako železnice otevřela Velkou Británii před dvěma tisíci lety.

Červí díra byla trhlinou v časoprostoru – tunel spojující dvě události v časoprostoru, které by jinak byly odděleny celými světelnými roky nebo tisíciletími. Červí díry existovaly v přirozeném stavu v každém měřítku, většina z nich o velikosti Planckovy délky – 6.6 x 10 na 43 metru. Na této úrovni se i sám prostor stává zrnitým.

Michael Poole se svým týmem použil přirozené červí díry na oběžné dráze kolem Jupitera a roztáhl je. Vytvořil tak červí díry dost velké, aby jimi mohly proletět kosmické lodi.

Červí díry byly už z podstaty nestabilní. Poole je protkal konstrukcí z exotické hmoty – hmoty s negativní energetickou hustotou, s tlakem vyšším než zbytková energie hmotnosti. Exotická hmota vytvářela odpudivá gravitační pole, která udržovala tunely a ústí červích děr otevřené.

Louise si vzpomínala na vzrušení té doby. Pooleova rozhraní byla odtažena z Jupiterovy orbity a rozmístěna po celém systému. Červí díry umožnily proletět vnitřní soustavu v podsvětelných lodích VJT za pouhé hodiny místo měsíců. Systém Jupitera se stal středem meziplanetárního obchodu. Port Sol – upravený Kuiperův objekt na okraji soustavy – byl vytvořen jako základna pro první velké mezihvězdné cesty.

Michael Poole zpřístupnil Sluneční soustavu v explozi přístupnosti, dramatičtější než cokoli jiného od doby prvních zámořských průzkumných cest na staré Zemi.

„Byla to nádherná doba. Ale vy jste měl ještě vyšší ambice, že, Michaeli?“ poznamenala.

Virtuál se zadíval se ztuhlým výrazem vzhůru na displej, zjevně neschopen promluvit.

Mark se tiše ozval: „Myslíš tím Cauchyho, Louise?“

„Jistě. Michael Poole využil technologii červích děr k cestě nejenom prostorem, ale i časem.“ Ukázala ke čtyřstěnu uvnitř kopule. „Tohle je rozhraní Pooleova největšího projektu s červí dírou – Projektu Interface: terminály o průměru téměř pět kilometrů, samotný jícen široký aspoň kilometr a půl. Druhé rozhraní červí díry bylo upevněno na loď VJT – na Cauchyho.“

Loď VJT odstartovala na subrelativistický let za hranice Sluneční soustavy – okružní let, který měl skončit opět u Jupitera. Cauchy s sebou vezl jedno z Pooleových přechodových rozhraní červí díry. Druhé zůstalo na oběžné dráze kolem Jupitera.

Let trval patnáct století – ale díky efektu dilatace času uplynula pro posádku Cauchyho jen dvě staletí času subjektivního.

Obě rozhraní zůstala propojená červí dírou. Díky tomu bylo Cauchyho rozhraní v okamžiku, kdy se vrátil do Sluneční soustavy, tisíc pět set let v budoucnosti, stále spojeno se svým dvojčetem na orbitě kolem Jupitera – kde uplynula jen dvě staletí od Cauchyho odletu, stejně jako pro jeho posádku.

„Průletem červí dírou," řekla Louise, „se dalo cestovat zpět a vpřed v čase. Tak Poole použil technologii červích děr k vytvoření mostu přes patnáct set let do budoucnosti."

Mark si olízl rty. „Všichni víme, co se s tím skvělým časovým mostem stalo. Ale – to jsem nikdy nepochopil – proč jej Poole postavil?"

Virtuál promluvil unaveně a suše – tak známým hlasem, že Louise až zabolelo u srdce:

„Byl to experiment. Víc mě zajímalo vytvoření té technologie a její koncepce, než konečná aplikace. Ale…"

„Ano, Michaeli?" pobídla ho Louise.

„Měl jsem vizi – snad to byl sen – o vytvoření obrovských dálnic přes červí díry časem, stejně jako prostorem. Když je ta technologie reálná, proč ne? Jakou moc by získalo lidstvo s otevřením takových informačních kanálů?"

„Ale budoucnost ten veliký sen nepřivítala," poznamenal suše Uvarov.

„Ne, to ne," připustil virtuální Poole.

Podlaha obytné kopule Kraba poustevníka zprůhledněla; v nečekané vlně se přes ni přehnala kosmická temnota, až Milpitasová hlasitě vyjekla.

Louise vstala a zadívala se dolů. Pod ní bylo vesmírné prázdno; oči jí tvrdily, že visí nad bezednou propastí, a musela sebrat všechnu vůli, aby na slabých nohou nedoklopýtala zpět k lehátku…

A pak si opožděně uvědomila, co vidí: pod obytnou kopulí byla podlaha z jakési členité, krvavé hmoty a táhla se stovky metrů všemi směry – podlaha z (vypadalo to tak, ale prostě to nemohlo být) – masa.

Louise se pomalu otáčela a snažila se rozeznat tvar toho, co viděla.

Povrch tkáně, zalitý odpudivým světlem Jupitera, se od ní táhl všemi směry; 'podlaha' byla ve skutečnosti vnějším povrchem koule – jako by byl Krab uvězněn v nějakém neskutečném, asi dvou kilometrovém měsíci z masa. Pokud stále existovala i pohonná sekce Kraba, byla pohřbená hluboko uvnitř té obrovské mršiny. Hladké kovové linie páteře lodi VJT, spojující obytnou kopuli s pohonnou jednotkou, byly skryté v zející ráně na této živé podlaze.

Kromě té obrovské rány na podlaze z tkáně, kterou způsobil Krab (rány, která byla plná něčeho, co až nepříjemně připomínalo krev), viděla řadu jizev, v nichž se leskl kov – zasazené zbraně? – a další… oči, obrovské, matné analogie jejích vlastních očí. Byl v nich pocit utrpení, myslela na bolest v nezměrném měřítku – agónie zraněného boha.

Pozorněji se zahleděla na nejbližší jizvu a snažila se rozeznat povahu předmětu, který do ní byl zasazen. Obraz však nebyl víc než nástin – náznak tvaru vyvedeného v lesklém kovu.

Virtuální Poole spolu s Markem, Uvarovem a Milpitasovou stáli vedle ní. Virtuál zachmuřeně studoval krajinu z masa. „Cesta červí dírou do budoucnosti se stala kanálem pro invazi Qaxů, bytostí s původem mimo Sluneční soustavu, které ji obsadily v době, kdy byl most vytvořen. Vidíte rekonstrukci jedné ze dvou válečných lodí Qaxů, které proletěly červí dírou k nám. Toto jsou Drážky – živé bytosti, možná dokonce vnímající – technologie nepodobná ničemu, co jsme kdy vyvinuli.“

Uvarov ukázal na náznakový povrch Drážky. „Vaše rekonstrukce není příliš působivá.“

Virtuální Poole se teď zdál klidnější; jak napadlo Louise – více virtuální, méně Poole. Byla tomu ráda. Pokračoval: „Víme toho o Drážkách velice málo. Známe jen jméno a hrubý tvar. Já – Poole – s

pomocí lidských vzbouřenců z okupované budoucnosti zničil invazní Drážky.“ Shlédl k páteři Kraba, k velkým plátům rozervaného povrchu. „Vidíte, jak jsem – jak on čelně narazil do jedné z válečných lodí a pronikl dovnitř pohonem VJT Kraba jako kopím. Loď byla vyřazena z boje, ale ne zničena. Vlastně bylo možné získat kontrolu nad některými z vyšších funkcí válečné lodi.

Ukážu vám rekonstrukci posledních několika minut známé existence Michaela Poolea.“

Nebesky modré světlo kolem nich se začalo přesouvat a klouzalo po ovládacích panelech. Louise vzhlédla. Přechodové rozhraní nad lodí se ladně pohybovalo po obloze; jedna trojúhelníkovitá strana, pět kilometrů široká, se rozevřela… a jako nějaká obrovská tlama k nim sestupovala.

„U Léthé,“ vyjekla Serena Milpitasová. „My poletíme skrz, co? Poletíme do budoucnosti.“

Louise pohlédla na Poolea. Virtuál hleděl vzhůru, v očích se mu zračily vzpomínky. „Navedl jsem Drážku do červí díry. Červí díra musela být zničena – most do budoucnosti uzavřen… To bylo mým jediným cílem.“

Trojúhelníkový rám proletěl kolem trupu válečné Drážky; obytná kopule se zachvěla – jemně, ale přesvědčivě. Všude kolem okraje kopule vyšlehly modrobílé záblesky – poškození tkáně Drážky, hádala Louise, srážkou s konstrukcí z exotické hmoty.

Náhle byli uvnitř čtyřstěnného rozhraní – a otevřela se před nimi samotná červí díra. Byl to tunel nad kopulí, vymezený plochami teple zlatavé záře – a vedl (to nebylo možné) za konstrukci přechodového rozhraní, a táhl se donekonečna.

Louise si přála, aby se mohla Poolea dotknout. Tahle kopie byla Michaelu Pooleovi bližší než nějaké naklonované dvojče; sdílela Pooleovy vzpomínky, dokonce i jeho vědomí. Jaké to muselo být prožívat takhle svou vlastní smrt?

Poole pokračoval: „Ty záblesky u ústí červí díry představují rozpad těžkých částic, vytvářených při uvolňování čisté energie na stěnách zakřiveného časoprostoru červí díry, která…“

„Přeskočte ty lunaparkové ukázky,“ zavrčel Uvarov. „Jen nám řekněte, co se stalo. Jak Poole zničil červí díru?“

Virtuál se obrátil k Louise, jeho výrazné, zestárlé rysy vykreslovalo mihotavé světlo červí díry. „Drážky mají hypermotor neznámého druhu. Já jsem zapnul hypermotor svého zajatce tady – a,“

Virtuál zvedl ruce.

Podlaha se pod nimi rozhoupala. Červí díru zalilo oslnivé modrobílé světlo, které se hnalo k nim a pokračovalo za kopuli, takže Louise měla náhlý dojem šílené, neovladatelné rychlosti.

Poole křičel: „Ať už hypermotor funguje jakkoli, musí být založen na manipulování mnohorozměrností vesmíru. A pokud tomu tak je – a kdyby byl spuštěn uvnitř červí díry, kde je časoprostor už zdeformovaný…“

Plochy světla se změnily ve vlákna, vlnité světelné hádky kroutící se kolem lodi VJT a oddělující stěny časoprostoru.

„Hypermotor způsobil zhroucení červí díry?“ zeptal se Mark.

„Možná. Nebo…“ Virtuální Poole zvedl simulovanou hlavu k bouři světla z červí díry.

Světelná vlákna se jakoby nořila do samotné struktury červí díry. Na jejích stěnách se objevovaly poruchy – praskliny a větší plochy, odhalující nezměrné množství dalších tunelů červích děr, výbuch nafouknutých červích děr, rostoucích jako hydra.

Neovladatelný Krab poustevník se řítil z jedné červí díry do druhé – do budoucnosti.

Nakonec dosáhl virtuálního klidu.

Poslední ústí červí díry se za ním zavřelo, namáhání zdeformované struktury časoprostoru se nakonec uvolnilo ve výtrysku těžkých částic.

Obloha nad kopulí byla temná – téměř prázdná, s výjimkou několika náhodně rozesetých potemnělých, narudlých hvězd. Nebyla tu jediná známka života: žádná stavba v obrovském měřítku, žádný účelový pohyb.

Náhlá temnota je překvapila. Louise vzhlédla a zachvěla se; měla pocit nesmírně vysokého věku. „Michaeli – vy jste určitě očekával, že při zničení červí díry zemřete.“

„Ano… ale jak vidíte – možná – se červí díra jen tak nezhroutila.“ Vypadal zmateně. „Já jsem jenom simulace, Louise; nesdílím s Poolem tyto vzpomínky… Ale jsou tu důkazy. Některé z částic, které vyletěly z hroutícího se přechodového rozhraní v naší vlastní době, měly příliš vysokou energii, aby mohly vzniknout při pouhém zhroucení jediné červí díry.

Domníváme se, že náraz ve skutečnosti vytvořil – nebo alespoň rozšířil – další, větvící se červí díry, které Kraba přenesly dále do budoucnosti. Možná do hodně vzdálené.

Máme simulace, které ukazují, jak k tomu mohlo dojít, s použitím té správné fyziky hyperpohonu – zejména v případě, že ve Sluneční soustavě v době okupace již existovaly další červí díry, překračující čas – možná je postavili Qaxové. Předpoklad, že k rozvětvení došlo, nám umožňuje vyloučit řadu teorií hyperpohonu…“

Virtuál vstal a pomalu kráčel po průhledné podlaze. „Byl jsem rozhodnutý ten časový most uzavřít – odstranit hrozbu invazí z budoucnosti. Ale – musím vám to říci – Superet se domnívá, že to byla chyba.“ Virtuál si promnul ruce. „Koneckonců jsme už jeden vpád Drážek odrazili. Po Pooleově odletu se stalo prvotním zájmem Superetu studium incidentu s Qaxy. Jenže červí díra je zavřená, takže Superetu nezbývá než dovozovat fakta o budoucnosti našeho druhu z pouhých fragmentů, z úlomků nepřímých důkazů…“

„Vy si nemyslíte, že to byla chyba, Michaeli,“ prohlásila Louise.

Poole vypadal znepokojeně; Louise si opět bolestně uvědomila konflikt jeho osobnosti s naprogramováním Superetu.

Mark hleděl na umírající hvězdy.

„Nuže. Přežil Poole?“

„Ráda bych si myslela, že ano,“ řekla Louise. „Byť jen na chvíli, aby mohl pochopit, co vidí.“

Milpitasová se opřela na lehátku a zírala na rozptýlené, matně narudlé hvězdy. „Já nejsem kosmolog… ale ty hvězdy vypadají tak staře. Jak daleko v čase se dostal?“

Virtuál neodpověděl.

„Proč jste nám tohle všechno ukázal?“ zeptal se Uvarov. „Co od nás chcete?“

Virtuální Poole pozvedl ruce k pochmurně vypadající obloze. „Jen se dobře rozhlédněte, Uvarove. Třeba je tohle konec všeho času; určitě je to konec všech hvězd, všeho baryonického života. Třeba tam jsou někde jiné formy života, které nevnímáme – bytosti z temné hmoty nebaryonické povahy, která tvoří devět desetin vesmíru. Ale – kde je člověk? Vlastně tam nejsou známky žádného života, lidského nebo jiného.

Superet poskládal několik útržků historie budoucnosti z těch trosek, které za sebou zanechal Krab. Víme například o Xeeleeích. Dokonce i známe – aspoň si to myslíme – název jejich největšího projektu: Prstenec. Ale –co bude s námi? Co se stane s lidským druhem? Co zničí nás a současně i všechny hvězdy?

A – jak se ptá Superet – existuje způsob, jak tuto definitivní katastrofu odvrátit?“

Louise vzhlédla k umírajícím hvězdám. „Ach, myslím, že už vím, proč jsem tady. Superet chce, abych Kraba poustevníka následovala. Abych vzala Velkou severní nikoli k Tau Ceti, ale na okružní let, po stopách Pooleova Cauchyho, abych vytvořila časový most. Superet chce vytvořit cestu – stabilní cestu – kterou se dostaneme do této éry; ke konci času.

Už to chápu. Už dávno jsme převzali odpovědnost za řízení našich vlastních planet, za přežití jejich ekologických systémů. Proč bychom neměli převzít i odpovědnost za naše přežití jako druhu v dlouhodobém měřítku?“ Měla chuť se rozesmát. „Superet myslí opravdu ve velkém, co?“

Milpitasová se posadila na okraj lehátka. „Ale co v takových měřítcích znamená přežití? Určitě ani s technologií ZS nemohou jednotlivci – my – přežívat do nekonečné budoucnosti. Tak co tedy? Přežití genotypu? Nebo lidské kultury – snad civilizačních a kulturních prvků, zachovaných v nějakém…“

Uvarova to zřejmě fascinovalo, jak si Louise všimla. Všechna jeho netrpělivost a podrážděnost zmizely a žádostivě pozoroval simulaci budoucnosti. „Cokoli z toho, nebo možná obojí. Jako člověk z masa a kostí sdílím přirozený lidský sklon zachovat v nějaké podobě současný genotyp. Zachování pouhé informace mi připadá bezúčelné.

Ale ať už přežití znamená cokoli, nezáleží na tom. Podívejte se, co je za kopulí. V době, do které Michael Poole cestoval, z nás nepřežilo nic, v žádné podobě. A to je ta katastrofa, které je Superet zřejmě rozhodnut zabránit.“

Louise si olízla rty. „Pokud je to tak naléhavé, proč Superet tohle provádí jako malou a utajenou operaci? Proč by neměly jeho cíle motivovat prioritní akci celého lidstva?“

Poole si povzdechl. „Protože ta věc není tak naléhavá, Louise. Jako druh zřejmě nejsme zvyklí uvažovat v tak obrovských časových měřítcích. Ještě ne. Mluví se tu o aroganci při srovnávání s Wignerovými Přáteli, kteří se vrátili zpět v čase – zřejmě – aby změnili historii, aby odvrátili qaxskou okupaci.“ Unaveně pohlédl na Louise. „Neexistuje ani jednotný názor na to, na co se teď díváme. Ukazuji vám jen jeden ze scénářů, rekonstruovaný z důkazů po incidentu Interface. Možná se prý zabýváme problémy, které ani neexistují.“

Louise si založila paže na prsou. „A co když je to pravda?“

Do rozhovoru se vložil Uvarov. „Jenže pokud existuje sebemenší šance, že ta interpretace je správná, nestojí za jisté investice zabránit takovému průběhu událostí?“

Mark se zamračil. „Tak tedy poletíme se Severní do budoucnosti. Jenže let k Tau Ceti měl trvat pouze století.“

Poole přikývl. „S moderní technologií by let Severní do budoucnosti neměl přesáhnout tisíc let subjektivního času.“

„Poole, to je nemožné,“ zasmál se Mark. „Žádná loď by tak dlouho fyzicky nevydržela. Žádný uzavřený ekosystém by nepřežil. Uzavřená společnost by zničila sama sebe. Ani nevíme, zda technologie ZS udrží člověka naživu po tak dlouhou dobu.“

Louise se dívala na simulované hvězdy. Tisíc let? Mark měl pravdu: bylo to nelidsky dlouho – ale přitom měla nutkavý pocit, že to není dost dlouho…

Uvarov přikývl. „Ale je jasné, proč jste byli vybráni: Louise je nejlepší konstruktér na světě a s dost silnou vůlí, aby podpořila tak obrovské projekty. Vy, Marku Wu, jste dobrý sociální inženýr…“

„Jsou i lepší,“ přerušil ho Mark.

„Ale jen vy jste Louisin manžel.“

„Bývalý manžel.“

Poole se obrátil k Milpitasové. „Návrh je následující: Sereno, připravíte Velkou severní pro nepředpokládaný tisíciletý let. A vy, doktore Uvarove, máte hluboké znalosti možností i hranic formování lidské podoby; pomůžete Marku Wuovi udržet lidi – celý druh – naživu.“

Louise si všimla, jak se Uvarovovi zaleskly oči.

„Nemám v úmyslu se toho letu zúčastnit,“ ohradil se Mark. „A kromě toho už Severní lodního inženýra má. A když o tom mluvíme, i doktora.“

„Ne pro tuto misi,“ usmál se Poole.

„Moment,“ přerušila je Louise. „Něco tu chybí.“ Přemýšlela, co by měla říci: u relativistických výpočtů prováděných zpaměti byl výsledek nejistý. Ale přece… „Poole, tisíciletá cesta nemusí stačit.“ Vzhlédla k umírajícím hvězdám. „Nejsem kosmolog, ale nikde nevidím hvězdy hlavní posloupnosti. Předpokládám, že se díváme na oblohu daleké budoucnosti – přinejmenším desítky miliard let vzdálené.“

Poole zavrtěl hlavou. Jeho virtuální tvář se dala ve slabém světle hvězd sotva rozeznat. „Ne, Louise. Let trvající tisíc let subjektivního času zcela postačí.“

„Jak to?“

„Protože obloha, na kterou se díváte, není v budoucnosti vzdálené desítky miliard let. Je jen pět milionů let před námi. To je vše – pět megalet, z kosmologického hlediska prakticky nic…“

„Ale jak…“

„Hvězdy bude ničit i něco jiného než čas, Louise. Pokud by tahle rekonstrukce měla být správná, existuje tu jakási síla – která působí i nyní – a systematicky ničí hvězdy…“

„A v důsledku toho i nás.“

Uvarov obrátil bezvýraznou tvář k temnějící obloze.

Virtuální Poole pokračoval. „Máme všechny důvody se domnívat, že i naše vlastní Slunce je terčem tohoto tajemného útoku.“ Stoupl si před Louise. „Podívejte, Louise, víte, že já nehájím kosmické inženýrství – byl jsem jedním z těch, kteří se postavili Wignerovým Přátelům, kteří div nevyskočili z kůže, aby uzavřeli

můj vlastní most do budoucnosti. Ale tohle je něco jiného. I já dovedu pochopit, o co se tady Superet pokouší. Chápete už, proč chtějí, abyste se vydali za Krabem?“

Světelná show se začala ztrácet; ukázka byla zřejmě u konce.

Poole stále ještě stál před Louise, ale jeho tvary se rozplývaly. A měnily se v oblak pixelů. Natáhla k němu ruku, ale jeho tvář už byla vyhlazená a prázdná; ještě dávno předtím, než se rozplynuly poslední pixely obrazu, uvědomila si, že zmizely i poslední stopy jeho vědomí.

Lieserl plachtila konvektivní jeskyní a nechala dosah svých smyslů zvětšovat a zmenšovat skoro zcela náhodně.

Myslela na Slunce.

Při vší své mohutnosti bylo Slunce jako stroj docela jednoduché. Když se zadívala dolů a otevřela oči, rozeznávala důsledky činnosti fúzního jádra, odlesk neutrinového světla pod zářícím oceánem plazmatu. Kdyby jádro někdy vyhaslo, zastavil by se proud energetických fotonů z jádra, směřujících do radiační a konvektivní zóny. Slunce bylo v hydrostatické rovnováze – tlak záření pocházejícího z fotonů vyrovnával tendenci Slunce k vnitřnímu zhroucení působením gravitace. A kdyby tlak záření zmizel, svrchní vrstvy by implodovaly a během několika hodin by se zhroutily.

Slunce nebylo vždy takto stabilní… a navždy tak ani nezůstane.

Slunce vzniklo ze smršťujícího se oblaku plynu – z protohvězdy. Amorfní útvar s neurčitými tvary nejprve zářil díky přeměně samotné gravitační energie.

Když teplota ve středu dosáhla deseti milionů stupňů, rozběhla se v jádru vodíková fúze.

Smršťování se zastavilo a záhy bylo dosaženo stability. Fůze byla omezena na vnitřní jádro, obklopené mořem plazmatu a konvektivní 'atmosférou'. Stabilní Slunce klidně hořelo a stalo se hvězdou v hlavní posloupnosti; v době, kdy Lieserl vstoupila do konvektivní zóny, Slunce hořelo už pět miliard let.

Ale Slunce nezůstane v hlavní posloupnosti navždy.

Hmota, přeměňovaná v energii, představovala miliony tun za sekundu. Objem Slunce byl tak veliký, že za celou historii pěti

miliard let šlo zatím jen o nepatrný zlomek; Slunce spálilo jen pět procent své zásoby vodíku…

Avšak palivo v jádru se neúprosným spalováním nakonec vyčerpá. V jádru se postupně nahromadí popel z helia a teplota poklesne. Křehká rovnováha mezi gravitací a tlakem záření zmizí a jádro pod tlakem vnějších a chladnějších vrstev imploduje.

Paradoxně ta imploze opět způsobí zvýšení teploty jádra – natolik, že umožní nový fúzní proces a energie vydávaná hvězdou vzroste. Svrchní vrstvy se pod tlakem nově zapáleného jádra nebývalé rozšíří. Slunce pohltí Merkur a možná i další vnitřní planety, až dosáhne nové rovnováhy gravitace a tlaku – jako rudý obr. Tato fáze, trvající sto milionů let, bude skutečně působivá – svítivost Slunce se zvýší v řádů tisíců.

Avšak toto marnotratné rozpínání se nemůže udržet navždy. V rozpínajícím se, žhavotekutém jádru se budou stále rychleji spalovat složité prvky, až se nakonec vyčerpají i poslední zbytky paliva.

Teplota jádra náhle poklesne a veškerá rovnováha opět zmizí. Slunce znovu imploduje ve snaze o dosažení nové stability. Nakonec jako bílý trpaslík nebude mít o moc víc než vlastní mrtvé jádro, s miliónkrát vyšší hustotou než předtím, a pod tlakem vysokorychlostních elektronů v nitru se další smršťování zastaví.

To, co zbude, bude pomalu vychládat, až se změní v černého trpaslíka, obklopeného – jako zrazenými dětmi – zuhelnatělými troskami planet.

Alespoň takhle zní teorie, pomyslela si Lieserl.

Pokud by měly zákony fyziky platit s neměnnou logikou, mělo by být stadium Slunce jako rudého obra ještě celé miliardy let vzdálené – nikoli pouhé miliony let, jak naznačovaly důkazy, které měl k dispozici Superet.

Lieserliným úkolem bylo zjistit, co způsobuje devastaci Slunce.

„Lieserl! Snažte se zachytit tlakové vlny; chceme vědět, jestli senzorický mechanismus funguje…“

„Rozhodně. Helioseismologie, pozor, přicházím!“ zavolala uličnicky.

Otevřela oči ještě víc.

Její procesory vytvořily nový vzorec, překrytí obrazů konvektivních buněk a propletených silových trubic; postupně začínala rozeznávat nebesky modré stěny a otáčející se roviny, postupující konvektivní jeskyní. To byly p–módy; zvukové vlny, tlakové pulzy postupující slunečním plynem a pocházející z výbuchů, jako zničení granulí na povrchu. Vlny byly uvězněny v konvektivní vrstvě, odražené od vakua za fotosférou a odvrácené od jádra stoupající rychlostí zvuku v nitru. Vlny se navzájem rušily i posilovaly, až zůstávaly jen stojaté vlny, vibrační módy odpovídající geometrii konvektivní jeskyně.

Módy vyplňovaly prostor kolem ní duchovitými, vířivými vzory; jak se nořila ke dnu jeskyně, jejich podoba se měnila a délka se zvyšovala. Když Lieserl svým posíleným zrakem vzhlédla, viděla, jak tisícikilometrové skvrny na slunečním povrchu při nárazu vln oscilují s posunem sedmdesát pět kilometrů a rychlostí tři čtvrtě kilometru za sekundu.

Slunce zvonilo jako zvon.

„Dobře… dobře. Tohle jsou skvělá data, Lieserl.“

„Rádo se stalo,“ odpověděla suše.

„Výborně. Teď to zkusíme dát dohromady. Použijte proud neutrin, tak jak je, i helioseismologická data a všechno další, co máte… Zjistíme, kolik toho uvidíte.“

Lieserl pocítila záchvěv vzrušení – slabého, ale skutečného –, když postupovala podle Scholesových pokynů. Teď se dostávala k hlavnímu bodu svého poslání, vlastně i celého svého života: pohlédnout do srdce Slunce, jak to nikdy neučinil žádný člověk před ní.

Zatímco procesory spojovaly všechna data, vyvolala si z dlouhodobé paměti šablonu: standardní model Slunce.

Procesory překryly jeskyni kolem ní další složitou vrstvou a zabydlely ji ikonami, grafy, mřížkami a alfanumerickým označením, aby jí ukázaly základní vlastnosti standardního modelu. Tento model, zdokonalovaný a upravovaný po celá tisíciletí, představoval nejlepší pochopení lidstva toho, jak Slunce funguje. Zadívala se na jádro a uviděla, jak podle modelu tlak a teplota směrem k jádru stoupají stále víc; teplotní graf byl zobrazen jako složitá trojrozměrná koule v

růžové a červené barvě, až v samotném středu dosahovala jasně šarlatové, představující patnáct milionů stupňů.

Její procesory pozvolna porovnaly realitu – tak, jak ji viděla – s teorií; grafy a schémata se objevovaly jedno přes druhé, jako trsy mnohobarevných květin.

Po několika minutách se jí vidění stabilizovalo. Dívala se na složité zobrazení vyplňující jeskyni, na zvětšení konkrétních aspektů, na podsvícení rozdílů.

„Ach, ne," ozval se Scholes. „Něco je špatně."

„Co?"

„Nesrovnalosti, Lieserl. Zvláště směrem k jádru. Tohle nemůže být správně."

Pobavilo ji to. „To jste si dali všechnu tu práci, když jste mě stvořili, poslali mě takhle sem a teď, když jsem tady, tvrdíte, že nevěříte tomu, co říkám?"

Ale podívejte se na ty rozdíly oproti modelu, Lieserl. Na Scholesův příkaz se zobrazení současné a předpokládané změny teploty rozzářilo jasně růžovou barvou. Jen se podívejte.

„Hmm…"

Podle standardního modelu měla teplota velmi rychle klesat v závislosti na nárůstu vzdálenosti od oblasti fúze – o plných dvacet procent oproti hodnotám ve středu už ve vzdálenosti desetiny slunečního poloměru. Ve skutečnosti však teplota klesala mnohem mírněji… jen o několik málo procent, jak Lieserl viděla, v celé jedné čtvrtině poloměru.

„Tohle není překvapení, že?" Pohotově předvedla vlastní graf, variantu standardního modelu. „Podívejte se. Tohle je model s komponentou temné hmoty – s fotiny, obíhajícími kolem jádra." Temná hmota – rychle se pohybující, téměř nepostižitelné částice, udržované gravitačním polem Slunce kolem jádra, odváděly energii z jádra ven do okolních vrstev. „Vidíte? Fotina prostě odčerpávají kinetickou energii – tepelnou energii – od jádra. Teplota ve středu je tak omezena a jádro se stává izotermickým – má stejnou teplotu – až do deseti procent poloměru."

Scholes byl podrážděný a netrpělivý. „Ano," souhlasil, „ale to, na co se díváme, je izotermická oblast pokrývající trojnásobek tohoto

poloměru – pětadvacetkrát větší objem oproti nejdivočejším předpokladům a variantám standardního modelu. To není možné, Lieserl. Něco je určitě v nepořádku –“

„Co? Oči, které jste mi udělal? Nebo vaše vlastní předpoklady?“

Podrážděně vymazala všechna schémata.

Koule a okrajové linie vybuchly v oblacích pixelů a ukázaly přirozené panorama konvektivní jeskyně, komplexní, duchovitou vrstvu silových trubic, p–módů a konvektivních buněk.

Byla otrávená, cítila něco na způsob nárůstu energie. Nechala svou virtuální podobu volně plachtit jeskyní. Honila rotující módy p–vln, prolétala skrz silové trubice. „Kevane, co když ten efekt, který vidíme, je skutečný? Třeba je ten rozpor uvnitř jádra právě to, co jste mě sem poslali najít.“

„Možná… Lieserl, co teď uděláte?“

„Jsem tady krátce, ale myslím, že tady venku se brzy naučím všechno, co tu mohu zjistit.“

„Tady venku?“

„V té jeskyni – v konvektivní zóně. Máme jen nepřímé důkazy, Kevane. Skutečné dění probíhá hlouběji, v jádru.“

„Ale vy nemůžete hlouběji, Lieserl. Váš design… když se pokusíte proniknout do radiační zóny, červí díra imploduje…“

„Možná. Tohle musíte vyřešit vy, Kevane.“

Vyhoupla se k lesklému stropu jeskyně a rychlostí stovek kilometrů za sekundu se ponořila dolů, směrem k moři plazmatu, podél zvolna pulzujících boků p–módů.

Kapitola 6

Gondola klouzala okolo trupu Velké severní jako hmyz poletující kolem slona.

Mark Wu, Louise Armonková, Garry Uvarov a Serena Milpitasová seděli a dívali se, jak jejich malé plavidlo obeplouvá mezihvězdnou loď. To všeobecné mlčení, pomyslel si Mark, je náležitě hluboké a působivé, i pro čtyři lidi, kteří byli tak blízko závěrečné etapě projektu. A to bylo dnes možná i Louisiným záměrem, říkal si, ten podtext za zjevně obyčejnou inspekční prohlídkou lodi, kterou vykonával její řídící tým.

No, pokud ano, tak se jí to dařilo.

Obytná kopule Severní byl nízký průhledný válec, kilometr a půl v průměru. Pomyšlení, že celá loď VJT Michaela Poolea – pohonná jednotka a vůbec všechno – by se vešly jen do téhle lesklé krabice, bylo vskutku neuvěřitelné; Mark se pokusil představit si Kraba poustevníka, zavěšeného v tomhle obrovském válci jako nějaký veliký model zatavený do skla.

Mark jasně rozeznával jednotlivé paluby v kopuli; všude bylo vidět pohyb a světla i jasnou osvěžující zeleň rostlin. Byl si dobře vědom, že uzpůsobování velké části kopule a zbytku lodi ještě není dokončeno, většina z toho, co viděl, nebyla víc než virtuální projekce. Přesto na něho mohutnost a živost kopule udělala dojem. Kopule bude zcela soběstačným městem – ne, ještě mnohem víc; samostatným světem, biosférou zavěšenou mezi hvězdami.

A budoucím domovem pro pět tisíc lidí po tisíc let.

Gondola doplula ke spodní straně kopule a přiblížila se k mohutné, složitě propletené konstrukci hlavní páteře. Letěla rovnoběžně s ní asi tři sta metrů směrem k základně kopule.

Páteř byla pět kilometrů dlouhá kovová dálnice, doplněná zásobovacími moduly, anténami a dalšími senzory, zaměřenými ke hvězdám jako zející ústí. Za nimi směřovala páteř k tajemné temnotě pohonné sekce, kde se světla dělníků – lidských i robotických –

plazila jako mouchy. A k páteři bylo zlatými pásy těsně před pohonnou sekcí upevněno obrovské přechodové rozhraní, koncová stanice červí díry, kterou potáhnou do budoucnosti. Čtyřstěnná konstrukce vypadala jako křiklavá lesklá hračka ze zářících modrých pentlí.

Uvarov natáhl dlouhé, obratné prsty a dotkl se lesklého trupu gondoly. „U Léthé," vydechl. Světlo gondoly ozářilo jeho kostnatý profil, jak hleděl na páteř lodi. „Možná to není skutečné, ale je to nádherné."

Louise se zasmála. Vedle toho hubeného, až vyzáblého eugenika vypadala malá a podsaditá. „Je to dost reálné," řekla. „Konstrukce páteře je stoprocentně hotová. Jen nástavba je ještě iluzorní." Chvíli přemýšlela, a pak dodala: „Konfigurovat 3–B."

Anténa ve tvaru květiny, nacpaná mezi ostatními na páteři, se rozpustila do spršky pixelových krychliček, poletujících jako sněhové vločky. Na několik neskutečných sekund rozkvétaly podél páteře virtuální konfigurace modulů: v té sněhové bouři pixelů Mark rozeznával základní – a elegantní – strukturu trojhranných obratlů páteře.

Konečně se bouře obrazů zklidnila a na páteři se objevilo nové rozmístění čoček a antén. Markovu necvičenému oku to připadalo stejné jako předtím – snad řidší – ale pak si všiml, že Serena Milpitasová skoro melancholicky přikyvuje.

„Tohle je původní konfigurace," ukazovala. „Takhle byla naplánována, když byla loď navržena na krátký stoletý skok k Tau Ceti bez návratu."

Mark si pozorně Milpitasovou prohlížel. Nová šéfinženýrka projektu vypadala fyzicky na čtyřicet, ale Mark věděl, že je jí přinejmenším dvakrát tolik. Věděl také, že mezi Milpitasovou a Louise docházelo k řadě třenic, takže ho teď překvapilo, když Milpitasová vyzdvihovala Louisin design. „Zní to trochu nostalgicky," poznamenal. „Opravdu si myslíte, že je to lepší design?"

„Ach ano," široká tvář Sereny Milpitasové se roztáhla v úsměvu; jeho otázka ji zřejmě překvapila. „Vy ne? Copak to nevidíte?"

„Ani ne,“ zachrochtal Uvarov.

„Vnutili nám neelegantní řešení. Podívejte – při tisíciletém letu jsou problémy spolehlivosti obrovské.“ Mluvila s výrazným přízvukem, jasně marťanským. „Ta loď má dobrou miliardu rozeznatelných komponent. A každá z nich musí perfektně fungovat po celou dobu. Je to tak? A odhadujeme, že možnost závažného výpadku kterékoli z nich – výpadku tak zásadního, aby vyřadil některý z lodních systémů – je jedno promile ročně. To by se vám mohlo zdát docela dobré. Jenže jak budou léta ubíhat, možnost selhání poroste, a to kumulativně.“ Zpříma se na Marka zadívala. „Jaká je, podle vás, pravděpodobnost selhání po sto letech?“

„Ach bože, ušetřete nás těch her,“ zavrčel Uvarov.

Mark pokrčil rameny. „Několik procent?“

„To není špatné. Deset procent. Žádná sláva, ale dá se s tím žít,“ protáhla.

Uvarov mlaskl. „Nesnáším ten váš přízvuk z Mons Olympus, paní inženýrko.“

Milpitasová ho ignorovala. „Ale po tisíci letech se pravděpodobnost selhání vyšplhá nad šedesát procent. Už jen po sedmi stech letech se dostanete nad pětapadesát –“

„To, co se vám snaží vysvětlit,“ pronesl ztěžka Uvarov a z jeho bezvýrazného lunárního přízvuku čišela nuda. „Je zjevný fakt, že museli zásadním způsobem změnit design, aby loď přežila tisíciletý let.“

„Jak? Louise mi nic neřekne.“

Uvarov se ušklíbl. „To bývalé manželky nikdy nedělají. Já bych to měl vědět. Když jsem…“

Milpitasová ho přerušila. „Se současnou technologií bychom nedokázali zajistit dostatečnou úroveň spolehlivosti u mechanických, elektronických a polointeligentních komponent.“ Ukázala na napůl virtuální panorama za trupem. „Ohromující, že? Myslíme, že už jsme pokročili. Mysleli jsme si, že díky nanotechnologii, trvalým opravám a nahrazování na molekulární úrovni se otázka spolehlivosti stala problémem minulosti. Jen se podívejte tady na tu páteř. Všude je v ní inteligence, až do posledního šroubku a matice.“

„Nejsou tam žádné šroubky a matice, Sereno,“ poznamenala suše Louise.

Milpitasová si jí nevšímala. „A přesto stále není tak velký problém narazit na úkol, který je mimo naše schopnosti. Stručně řečeno – tisíciletý let je stále nad naše možnosti.“

„To zní hrozivě,“ hlesl Mark.

„Proto,“ vložila se do hovoru Louise, „se musíme obrátit do minulosti – k jednoduchým metodám, které zvyšovaly spolehlivost takových projektů, jako byly první lety mimo Zemi.“ Vyvolala 'Centrální konfiguraci' a kolem páteře se opět rozvířila vánice virtuálních komponent, až se nakonec složily do modelu, na který si Mark pamatoval před Louisinými změnami.

„A s tímhle poletíme ke hvězdám,“ ukazovala Milpitasová. „Podívejte. I na této makroskopické úrovni můžete vydět, že těch komponent je mnohem víc.“ A Mark si skutečně uvědomil, že je tu víc antén, více senzorových zakončení, více údržbářských kapslí: struktura páteře byla komplexnější a zaplněnější.

„Trojí jištění,“ zašklebila se Milpitasová. „Termín – a postup – z dvacátého pátého století. Nebo dokonce ještě starší, pokud vím: pravděpodobně z doby těch odporných starých štěpných reaktorů. Mít všechno třikrát – nebo u klíčových komponent ještě vícekrát –, aby se pravděpodobnost katastrofy redukovala na minimum.“

„Působivé,“ zamumlal Uvarov. „Ale můžeme se ještě dnes pohnout dál? Musíme prohlédnout celou loď, pokud si vzpomínám.“

Mark sledoval, jak se před ním základna obytné kopule rozšiřuje, až pokryla celou oblohu a změnila se v rozlehlou, složitou, poloprůsvitnou střechu; naváděcí světla a obrysy vstupů – velkých i malých – posela povrch barvami. Všude bylo vidět pohyb, nekonečný proud nákladu, gondol i postav ve skafandrech se pohyboval přes řadu přechodových komor. Mark měl opět dojem, že to není ani tak loď jako město – obrovské, stále zaměstnané nekonečnou činností udržet vlastní strukturu.

Pod kopulí byla kabely upevněna tmavá silueta Greol Britain – působila tu jako pěst na oko. Vypadá jako obrovský zavěšený záchranný člun, říkal si Mark, v duchu se usmál a vychutnal si tento důkaz Louisiny sentimentality.

Gondola v automatickém letu bezchybně vklouzla do jedné z větších přechodových komor. Po několika minutách komora ukončila napouštění vzduchu.

Všichni čtyři vystoupili, unášeni do ovzduší základny kopule Severní. Markovi připadalo, že samotná základna – postavená z univerzálního, polointeligentního průhledného plastiku – byla stěna, která dělila vesmír na dvě poloviny. Před ním byl složitý, čistotou se lesknoucí vnitřek obytné kopule; za ním se táhla drsná, hranatá páteř lodi VJT a statická temnota transplutonského vesmíru.

Louise je dovedla k řadě skútrů pro nulovou gravitaci: byly umístěny u průhledné stěny. Vypadaly elegantně a výkonně. Mark si vzal jeden. Byla to obyčejná plošinka, pneumatické trysky se ovládaly otáčením vyvýšených řídítek.

Rozdělili se do dvojic – Louise a Uvarov jeli první. Mark s Milpitasovou je následovali. S téměř neslyšitelným zašuměním skútry vzlétly ve formaci směrem ke středu kopule.

Nejspodnější pětina kopule byla známá jako nákladová paluba; jediná obrovská hala, dokonale osvětlená a bez přepážek. Střechu nákladové paluby – spodní stranu první obyvatelné sekce, nazvané údržbářská přepážka – protkávala složitá infrastruktura z vyšších pater. Teď byla nákladová paluba plná objemných strojů a beden se zásobami: obrovská tělesa, tažená lidmi na skútrech nebo roboty, se sunula vzduchem všemi směry a objevovala se v desítkách uzávěrů.

Serena Milpitasová vystoupala ve vzduchu k Markovi po pomalé, jednoduché spirále. „Já miluju tyhle skútry, vy ne?“

Mark se usmál. „Jistě. Ale v nulové gravitaci se s nimi suneme jako šneci. A až budeme na cestě, moc nám k užitku nebudou.“

„To ne. Po celých tisíc let poletíme s jedním gé. Pěkně se to potáhne.“

Mark pozoroval inženýrku, jak poletuje sem a tam: měla naprosto klidný výraz, skoro prázdný, bylo zřejmé, že se zcela ponořila do fyzického potěšení z letu na skútru. Zeptal se: „Jak jste se cítila, když jste musela vyhrabat ty staré techniky – ty procedury jištění?“

„Jak jsem se cítila?“

Milpitasová zastavila skútr a s pousmáním si Marka prohlížela.

„Mluvíte jako keplerián… U nás na Marsu jsou praštěnější než kdokoli jiný. Ach, ale to je vaše práce, ne? Vy jste sociální inženýr.“

„Možná. Ale teď mám volno,“ usmál se Mark.

„To rozhodně.“ Milpitasová chvíli přemýšlela. „Naše obory se zase tak moc neliší, Marku. Vaše práce – pokud tomu rozumím – je postarat se o to, abychom jeden s druhým po těch tisíc let vydrželi. Mým úkolem je zajistit, aby samotná loď – mechanická část mise – dokázala udržovat sama sebe. Když bylo třeba změnit design Severní, upřímně nerada jsem zasahovala do pěkné a jasné Louisiny koncepce. Ale pokud chcete s něčím takovým uspět, nesmíte riskovat. Musíte plánovat.“ Oči se jí rozostřily, jako by se dívala na něco hodně vzdáleného. „Bylo to nutné a stálo to za to. Všechno související s projektem samozřejmě stojí za to.“ Serenin výraz se vyjasnil a když pohlédla na Marka, vypadala zmateně. „Je to odpověď na vaši otázku?“

„Myslím, že ano.“

Mark trochu zabrzdil a nechal se Milpitasovou předjet; mířili nahoru ke složité údržbářské přepážce. Dostal se do řady s Louise.

„Nevypadáš zrovna šťastně,“ poznamenala Louise.

Mark pokrčil rameny. „Asi mě jen trochu vystrašila Serena.“

„To nás všechny,“ odfrkla si Louise.

Mnoho z původních členů posádky Severní – koneckonců se považovali za potenciální kolonisty systému Tau Ceti, nikoli za poutníky časem s kvazimystickými cíli zachránit lidský druh – se rozhodlo opustit loď, když Louise oznámila nový letový plán. Ztratila například geniálního Sama Gillibranda, svého původního prvního asistenta. Na druhé straně se k projektu, jakmile jej Superet upravil, s velkým nadšením připojila Serena Milpitasová a mimochodem i Uvarov.

Jak Milpitasová, tak Uvarov připadali Markovi jako jasní příznivci Superetu. S nečekanou horlivostí si osvojili výukové programy, které Superet všem nabídl.

Milpitasová a Uvarov vlastně konvertovali, pomyslel si Mark nejistě.

„Víš, vždycky jsem měl rád Sama Gillibranda,“ pronesl melancholicky. „Sam chce letět na Tau Ceti a stavět domy pod

novým sluncem; temné možnosti budoucnosti vzdálené pět megalet bylo to poslední, co ho zajímalo. Serena je ale jiná. Pod vším tím marťanským žvaněním a sebejistou inženýrkou je cosi temnějšího – se silnější motivací. Nebál bych se mluvit o posedlosti.“

„Možná,“ připustila Louise. „Ale tak jako sociotechnika ještě není připravena na tisícileté lety, nedokáže ani průměrný lidský mozek uvažovat v tisíciletých měřítcích.“ Povzdechla si a prohrábla si prsty krátce střižené vlasy. „Serena Milpitasová na to má, Marku. Uvarov i Milpitasová dokáží uvažovat v tisíciletích – dokonce i v megaletech. A v důsledku toho – nebo kvůli tomu – jsou oba pochmurní, složití lidé.“ Smutně pohlédla na Marka. „Ano, lidé ze Superetu nahánějí strach. Ale to asi patří ke zdejšímu bontonu, Marku.“

Možná v komplikované budoucnosti nebude stavitelů domů jako Sam zapotřebí, jejich jednoduché schopnosti a motivace by se v nebezpečném vesmíru nehodily, přemýšlel Mark. Snad představovali Superet a jeho konvertité lidstvo budoucnosti – příští etapu vývoje, ve které se lidský druh bude muset naučit přežít v časovém měřítku kosmu.

Možná. Ale – soudě podle Milpitasové a Uvarova – žádná legrace to nebude.

V každém případě, pomyslel si zachmuřeně, bude mít deset století na to, aby o těchto lidech zjistil něco víc… A byla to pro něho doslova výzva Léthé vytvořit pro všechny prostředí, v němž se dá žít.

„Stále mě překvapuje, že jsi ty souhlasila s účastí na něčem takovém,“ řekl. „Vždyť ti vlastně sebrali misi.“

Louise pokrčila rameny.

„Už jsme to probírali mnohokrát. Nemá cenu si něco nalhávat, stejně by mi Severní vzali. Chci tu loď vidět v činnosti. A…“

„Ano?“

Usmála se. „Kromě toho, jakmile mě přešlo rozčilení z metod Superetu, uvědomila jsem si, že nikdo se nikdy předtím o tisíciletý let nepokusil. Ani se nepokusil vytvořit časový most přes pět milionů let. Mohu překonat Michaela Poolea, ať je kdekoli…“

„Ano, ale podívej, co se s ním stalo.“ Markovi bylo jasné, co se Louise honí hlavou. S touto misí, kterou jim Superet přihrál – s tím

posláním – dokáže překročit děsivý stín budoucnosti tím, že ji přeskočí. A zřejmě ji fascinovala myšlenka využít její technologie do krajních mezí. Kladl si však otázku, zda má Louise – opravdu – ponětí o rozsahu problémů, kterým budou muset čelit.

Chystal se promluvit.

Louise mu s neobvyklou něhou položila prst na ústa a tak je zavřela. „No tak, Marku. Na všechny tyhle problémy budeme mít tisíc let. Času je dost. Dnes se loď skví novotou; dnes mi stačí věřit, že mise bude zábava."

S nečekanou energií otočila řídítka skútru a hnala se za ostatními.

„Lieserl. Jen klid. Vedete si výborně."

Vzhlédla a zaklonila hlavu.

Už opouštěla složitý a nádherný svět konvektivní zóny s obrovskými turbulentními buňkami, propletenými silovými trubicemi a hřmícími tlakovými vlnami. Hleděla na to a dovolila si luxus nostalgie. Uvědomila si, že jeskyně konvektivní zóny jí připadala skoro jako domov.

Domov… alespoň ve srovnání s oblastmi, do kterých se chystala.

„Stále máme dobrou telemetrii, Lieserl."

„Prima, to se mi ulevilo."

„Lieserl, jak se cítíte?"

Zasmála se. Se směsí podrážděnosti a shovívavosti prohlásila: „Budu se cítit lépe, až tu svou dobrou telemetrii ztratíte, Kevane, a nebudu už muset poslouchá ty vaše natvrdlé otázky."

„Budu vám scházet, až tu nebudu."

„No, to je asi pravda," připustila Lieserl. „Ale ať jsem prokleta, jestli vám to přiznám."

Scholes se zasmál, jeho syntetizovaný hlas zněl překvapivě nerealisticky. „Neodpověděla jste mi na otázku."

Stále s nataženými pažemi pohlédla na své bosé nohy. „Vlastně se cítím trochu jako Kristus. Snad Dalího Kristus, zavěšený ve vzduchu nad lhostejnou krajinou."

„Ano," souhlasil Scholes. „Také myslím."

Teď prolétala posledními duchovitými tvary konvektivních buněk. Bylo to přesně jako padat ze shluku mraků. Mléčně bílý povrch moře z plazmatu se rozkládal přímo pod ní, po jeho povrchu se plazily vlny g–módů jako myšlenky probíhající v masivním mozku.

Rychlost jejího pádu se náhle zvýšila. Bylo to, jako by jí žaludek spadl do dolní části břicha.

„U Léthé," zašeptala.

„Lieserl?"

Měla pocit, že se jí svírá srdce – což bylo samozřejmě absurdní, protože žádné srdce neměla. Bojovala se slovy. „Jsem v pořádku, Kevane. Jen malá závrať."

„Závrať?"

„Virtuální závrať. Mám pocit, že padám. Ta iluze je až příliš věrná."

„No, opravdu padáte, Lieserl. Když jste opustila konvektivní zónu, vaše rychlost se zvýšila."

„Já se bojím, Kevane."

„Jen klid. Telemetrie –"

„K čertu s telemetrií. Jen na mě mluvte."

Zaváhal. „Jste sto šedesát tisíc kilometrů pod fotosférou. Jste blízko hranice radiační zóny; střed Slunce je ještě dalších sto dvacet tisíc kilometrů pod vámi."

„Nedívat se dolů," vydechla.

„Správně. Nedívejte se dolů. Můžete být na sebe hrdá, jste hlouběji, než kam jsme kdy dostali jakoukoli sondu."

Přes veškerý strach tohle nemohla přejít. „Tak teď ještě ke všemu sonda?"

„Promiňte. Díváme se teď na novou hmotu, vystřikující druhým koncem chladicí červí díry. Kvůli všem vědeckým plošinám kolem sotva vidím rozhraní. Je to nádherný pohled, Lieserl; ve frontě na pozorování tu stojí i univerzity z celé Sluneční soustavy. Plyn kolem vás má hustotu jen jednoho procenta hustoty vody. Ale je tam teplota půl milionu stupňů."

„Pořádně silné."

„Slzy andělů, Lieserl…"

Moře z plazmatu se k ní rychle blížilo, jednolité a žádostivé ji pohltit. Najednou byla přesvědčena, že ona i její chabá červí díra brzy zmizí v té ohnivé studni, jen se slabě zajiskří. „Ach, Léthé!“ Přitiskla si kolena ke hrudi a objala pažemi nohy, aby se stulila do fetální polohy.

„Lieserl, nemusíte to dělat. Jestli se chcete odtamtud dostat…“

„Ne.“ Zavřela oči a položila si čelo na kolena. „Ne, to je v pořádku. Omlouvám se. Jen někdy nejsem tak silná, jak si myslím.“

„Červí díra drží. Myslíme si, že po úpravě můžete proniknout aspoň několik prvních tisíc kilometrů radiační zóny, aniž bychom porušili stabilitu červí díry. Možná i hlouběji; teplota i tlak rostou pomalu. Ale víte, že jsme vám tenhle skok do hloubky nedoporučovali.“

„Já vím.“ Otevřela oči a znovu pohlédla na rozlehlé moře. Stále cítila strach, jako něco, co není v okolí v pořádku. „Kevane, nikdy neseberu odvahu projít to podruhé. Teď anebo nikdy. Zkusím si tu jízdu užít.“

„Tak se držte, Lieserl.“

„Jo,“ zabručela. „A vy zůstaňte se mnou –“

Náhle se její pád zastavil. Bylo to, jako by narazila na skleněnou stěnu; rozplácla se na neviditelné bariéře, až si vyrazila virtuální dech z virtuálních plic. Byla zcela bezmocná, když jí to mrštilo kousek zpátky do vzduchu a pak znovu padala, ještě rychleji než předtím. „Kevane!“ vykřikla.

„Viděli jsme to, Lieserl. Jsem stále tady, je to v pořádku. Všechno jde podle předpokladů.“

Podle předpokladů, pomyslela si zachmuřeně. Vskutku uklidňující. „U Léthé, co to bylo?“

„Jste na dně konvektivní vrstvy. Měla jste něco takového očekávat.“

„Ano?“ odsekla. „No, tak snad jste mi to sakra taky mohli říct – jej!“

Znovu to prudké, nepříjemné zastavení a ještě nepříjemnější vzlet do výšky, jako by byla podzimní list ve větru.

Jako ti zatracení hadi a žebříky, pomyslela si.

„Procházíte hraniční vrstvou mezi konvektivní zónou a radiační zónou, to je vše," vysvětloval Scholes se strojeným klidem. „Pod vámi je plazma; nad vámi atomový plyn – hmota natolik chladná, aby se elektrony držely u jader.

Fotony vystupující z fúzního jádra se od plazmatu jen odrazí, ale v atomovém plynu přijdou o energii. Tento proces dodává energii konvektivní zóně, Lieserl. Proces, který dává vznik konvektivním pramenům větším než celé světy. Nemělo by vás proto překvapit, když narazíte na trochu turbulence. Vlastně nás tady všechny zaujala skutečnost, že hraniční vrstva vypadá tak slabě…

Stále vás sledujeme, Lieserl, neměla byste se bát. Teď už jste proletěla turbulencí, ne? Měla byste znovu volně padat."

„Ano. Ano, padám. Tak teď už jsem v tom moři?"

„V moři?"

„V moři plazmatu. V radiační zóně."

„Ano."

„Ale –"

Náhle, téměř bez varování, jí známý výhled na konvektivní buňky a silové trubice zmizel v bílé mlze. Bílo bylo nad ní, před ní i pod ní; bylo to, jako by visela uprostřed obrovské hrůzostrašné skořápky.

„Ale co? Co se děje, Lieserl? Je něco špatně?"

Poprvé pocítila, jak se jí do mysli vkrádá panika. „Já nevidím, Kevane."

Mark stoupal prozářeným vzduchem a pohlédl dolů. Teď se blížil k vrcholu nákladové paluby, pod ním se rozkládala skleněná podlaha; páteř a pohonnou jednotku viděl matně za ní; palubou přecházeli sem a tam lidé i roboti a přenášeli náklad.

Mark se při stoupání pokoušel analyzovat své vlastní pocity. Okamžik bojoval s iracionálním pocitem závrati: měl pocit – přese všechny zrakové důkazy, že se nachází v nulové gravitaci –, že kdyby spadl ze skútru, zřítil by se hluboko dolů, až k té podlaze ze skla. Soustředil se na blízké prostředí, na silnou vrstvu teplého, zářivého vzduchu kolem sebe. V něm však páteř a motor – skutečné údy lodi – vypadaly neskutečně, jako by prázdnota vesmíru za

křehkými stěnami kopule byla pouhou iluzí. Mark měl pocit nejistoty. Loď byla tak obrovská, tak složitá – tak přesvědčivá. Po několika desetiletích bude hrozně jednoduché věřit, že ta loď je svět, zapomenout na to, že za jejími stěnami existuje cokoli reálného nebo významného.

Teď se blížili ke stropu paluby, k údržbářské přepážce. Mark vyrovnal let s Garrym Uvarovem a oba se zadíval na jeden a půl kilometrovou vrstvu technických zařízení nad nimi. Přepážka byla změtí potrubí, vedení a kabelů – střeva města viděná zdola. Mark viděl dokonce i kořeny stromů. Všude se hemžili lidé i roboti, pracovali rychle a zřejmě i efektivně. Povrch přepážky se měnil a vyvíjel před očima, a potrubí se plazilo po povrchu jako živé. Bylo to trochu jako sledovat, jak se život rozšiřuje v nějakém pralese z kovu a plastiku.

„Podivuhodné, jak je to vše primitivní," řekl Mark Uvarovovi. „Kabely a potrubí – je to jako nějaký objekt v muzeu průmyslové archeologie."

Uvarov mávl pěstěnou rukou k průmyslové krajině nad nimi. „Vezeme s sebou ke hvězdám lidské bytosti – sotva vyvinuté, neuspořádané měchy vody a větru. Jsme jeskynní lidé uvnitř kosmické lodě. Proto vám ta spodní strana přepážky připadá tak hrubá, Marku; je to jen odraz našeho vlastního hrubého lidského designu. Plujeme mezi hvězdami. Dokonce máme nanoboty, aby nás přestavěli, když začneme stárnout. Ale zůstáváme primitivy, a když cestujeme, potřebujeme obrovské krabice s trubkami a kabely, aby se staraly o naše dýchání a vyměšování." Ušklíbl se. „Marku, mou vášní – mým posláním – je vylepšování základních lidských charakteristik. Dovedete si představit, že by Xeelee vozili všechno tohle svinstvo s sebou?"

Proletěli vstupními otvory v údržbářské přepážce a vstoupili do obytných sekcí.

V polovině kopule se nacházelo patnáct obytných palub, každá vysoká sto metrů. Některé z hlavních úrovní byly dále rozdělené, takže vnitřek kopule byl složitou změtí prostor všech možných velikostí. Mezi palubami vedly výtahové šachty a cesty. Šachty

sloužily v nulové gravitaci jako tunely, budou ponechány nedokončené a bez výtahů takřka do samého odletu.

Skupinka vstoupila do jedné ze šachet a pomalu stoupala mezi palubami.

Mnoho prostor bylo stále nedokončených, v některých se zkoušela řada virtuálních designů. Mark hleděl na lavinu parků, knihoven, obytných budov, divadel, dílen, defilujících v rychlém sledu v jednotlivých místnostech.

„Jak okouzlující," komentoval Uvarov. „Jak pozemské. Další ústupek tomu primitivnějšímu v nás, samozřejmě."

Mark se zamračil.

„Primitivní nebo ne, Uvarove, musíme brát v úvahu veškeré lidské potřeby, když tvoříme takovéto prostředí. Prostory a místnosti byly navrženy v lidském měřítku; lidé by se tu neměli cítit jako nicotní trpaslíci před mohutnými artefakty okolo nich – ani by se neměli tísnit a být omezováni stěnami lodi. Vždyť některé prostory jsou tak rozlehlé, že by obyvatelé klidně mohli zapomenout, že jsou vůbec na lodi."

„Jistě," přikývl Uvarov. „Ale nedokazuje to ještě víc, že jsme druh, který by se neměl vydávat na podobnou cestu? Bude tak jednoduché ponořit se do smyslových vjemů tady–a–teď, mnohem skutečnějších než křehká loď samotná a prázdnota za jejími tenkými stěnami. Bude lákavé přijmout loď jako samostatný svět, jako nezranitelné zázemí, kde si můžeme přehrávat své malé, složité lidské sny, stejně jako to dělali naši vzdálení předchůdci na afrických pláních, miliardy kilometrů odsud.

Pomyslete na rozvody a potrubí pod tou údržbářskou přepážkou. Třeba si naši předkové v prostších dobách představovali, že se takové vedení nachází pod povrchem ploché Země. Vesmír byl krabice a Země ležela na její podlaze. Obloha byla kráva, jejíž nohy spočívaly na čtyřech rozích Země – nebo možná žena, opírající se o lokty a kolena – nebo stropní kovové víko. Kolem stěn krabice tekla řeka, v níž každý den pluli bozi Slunce a Měsíce, vplouvali na scénu a zase odplouvali. Hvězdy byly lucerny zavěšené na stropě. A pod tím vším se zřejmě rozkládal jakýsi labyrint tunelů a potrubí, kterými tekla voda a cestovali bohové, aby ráno znovu započali svoje denní

putování. Nebesa se mohla měnit, ale byla předvídatelná; pro lidské vědomí – ještě napůl spící – to byl bezpečný, útulný, poklidný vesmír, jako lůno. Marko Wu, je naše Severní dnes tolik nepodobná Zemi, jak si ji představovali – řekněme – Babyloňané nebo Egypťané.“

Mark si promnul bradu. Uvarovovy povýšenecké způsoby ho dráždily, ale jeho poznámky přesně odpovídaly Markovu neurčitému pocitu znepokojení. „Možná ne,“ odpověděl ostře. „Ale koneckonců vy a já i ostatní jsme tady od toho, aby obyvatelé lodě nesklouzli do nějakého preracionálního stavu. Že nezapomenou.“

„Ano, ale bude to tak jednoduché? Přes tisíc let?“

Mark se s obavami zahleděl na skoro dokončené knihovny a parky.

Uvarov pokračoval. „Slyšel jsem o některých programech, které připravujete se svými týmy socioinženýrů. Výzkumné iniciativy a tak dále – zřejmě abyste je zaměstnali.“

„Ne tak docela,“ Mark se opět nasupil. „Nehodlám popírat, že musíme pro ty lidi vymyslet, co mají dělat. Jak neustále opakujete, jsme primitivové; nedokážeme po celých tisíc let cesty jen tak posedávat v pohodlíčku.

Některé práce jsou jasné, jako údržba a vylepšování lodi. Ale poběží tu výzkumné programy. Nezapomínejte, budeme odříznuti od zbytku lidského vesmíru po většinu doby cesty. Do této kategorie spadají i některé z vašich projektů, Uvarove – jako třeba program zdokonalení ZS.“ Chvilenku přemýšlel, a pak provokativně pokračoval. „Třeba byste přišel na způsob, jak použít nápad Milpitasové o trojím jištění v našich samotných tělech.“

Uvarov se nevzrušeně zasmál. „Snad. Ale raději bych pracoval vynalézavějším způsobem než takhle, Marku Wu. Koneckonců technologie a aplikace ZS představuje obrovský pokrok v dějinách naší evoluce – jeden z nejvýznamnějších kroků lidstva k osvobození od tyranie genů, která nás nemilosrdně kosila od počátku našich dějin. Musíme ale být závislí na zavádění nanobotů? Oč lepší by bylo, kdybychom dokázali změnit základní podstatu naší existence jako druhu…“

Markovi připadal Uvarov chladný až mrazivý. Jeho ledově analytický pohled na lidstvo spolu s uvažováním mimořádně dlouhodobé perspektivě ho znepokojovaly. Přijetí víry Superetu tyto trendy Uvarovovy osobnosti jen prohloubilo.

A Léthé, Uvarov měl přece být lékař.

„Neměli bychom se omezovat na primitivní složku v nás, Marku Wu," pokračoval Uvarov. „Měli bychom myslet na to možné. A pak určit, co je třeba udělat, abychom toho dosáhli… Bez ohledu na cenu.

Obávám se, že vaše návrhy sociální struktury na lodi jsou dalším příkladem omezeného myšlení."

Mark se zamračil; jeho hněv vzrůstal. „Vy s mými návrhy nesouhlasíte?"

Uvarovův hlas zněl, nehledě na silný lunární přízvuk; posměšně. „Vytvořili jste návrh ústavy pro jednotnou demokratickou strukturu – "

„S výrazným rozdělením moci a s místní odpovědností. Ano. Máte s tím snad nějaký problém? Uvarove, mé návrhy vycházejí z nejúspěšnějších příkladů uzavřených společností, jaké máme – rané kolonie na Marsu, například. Musíme se učit z minulosti…"

Oficiálně byla šéfem expedice Louise. Neměla ale být kapitánem; žádná hierarchická struktura velení by nevydržela tisíc let. A nebyla žádná záruka, že aplikace technologie ZS dokáže uchovat jednotlivce po tak dlouhou dobu. Působení ZS nebylo tak dobře prokázáno: nejstarší žijící člověk byl asi jen čtyři sta let starý. A kdo mohl vědět, jaké kumulativní účinky se projeví během těch staletí na lidském vědomí?

…Takže bylo možné, že nikdo ze startující posádky – možná ani Louise nebo Mark – se nedožije konce cesty. Ale i kdyby zahynul poslední člověk, který Slunce ještě pamatoval, musela Louise a její lidé nalézt způsob, jak zajistit, že nebude ztracen i cíl mise.

Markovým úkolem bylo navrhnout společnost, která zabydlí omezené životní prostředí na lodi – natolik stabilní, že dokáže přežít po deset století… a stále bude schopná pokračovat v misi.

Uvarov se zatvářil skepticky. „Ale prostá demokracie?"

Marka překvapila hloubka vlastního odporu, když s ním Uvarov zacházel tak povýšeně. „Někde musíme začít – se strukturou, kterou budou obyvatelé lodi schopni využívat a tvořit ji. Ústava bude hodně tvárná. Dokonce bude právně možné ústavu zcela zrušit –“

„Vy mi nerozumíte,“ přerušil ho jemně Uvarov. „Marku demokracie, jako nástroj mezilidské interakce, je už tisíce let stará. A víme, jak snadno lze jakýkoli demokratický proces zvrátit. Máme nekonečně mnoho příkladů lidí, kteří využili demokratický systém jako rámec pravidel pro teorii her, aby dosáhli svých vlastních cílů.

Použijte představivost. Copak doopravdy neexistuje nic lepšího? Copak jsme se za celou tu dobu o sobě nic nenaučili?“

„Demokracie spolu navzájem neválčí, Uvarove,“ odvětil chladně Mark. „Demokracie – třebaže nedokonale – odrážejí vůli mnoha, ne několika jednotlivců. Nebo jednoho člověka.

Jak jste říkal, Uvarove, zůstáváme primitivy. Možná jsme stále natolik primitivní, že nevěříme, že bychom dokázali fungovat bez demokracie.“

Uvarov sklonil elegantní hlavu s bílými vlasy – ale bez přesvědčení nebo ukončení diskuse, jako by jen uznal jeden z argumentů.

Čtyři skútry hladce stoupaly podél napůl dokončených palub.

Kapitola 7

Vznášela se jako v koupeli množstvím nabitých částic. Bylo to izotropní, neprůhledné, jednolité… Vstoupila do nové říše hmoty.

„Lieserl, Lieserl! Vím, že mě slyšíte; monitoruji zpětnou vazbu. Jen mě poslouchejte. Máte přetížené smysli a nějakou dobu potrvá, než se tomuto prostředí přizpůsobí. Proto vidíte všechno bíle. Sakra, k tomuhle jste nebyla navržena. Ale vaše procesory brzy dokáží vnímat a interpretovat proud neutrin, růst teploty i hustoty, dokonce i některé vzorce g–módů, a vytvořit pro vás smyslový aparát. Budete zase vidět, Lieserl; jen čekejte, až procesor dokončí svou práci…“

Hlas jí bzučel v uchu jako protivný hmyz. Připadal jí irelevantní, vzdálený. V téhle kaši z plazmatu neviděla ani vlastní tělo. Visela v izotropii a jednolitosti – všude bylo totéž, všemi směry. Připadalo jí, jako by toto plazmatické moře, tato radiační zóna byly jakousi obrovskou koupelí smyslové deprivace, připravenou pro její dobro. Ale nebála se. Strach zmizel, odplavilo jej to perleťové světlo. To ticho…

„Sakra, Lieserl, teď vás přece nemůžu ztratit! Poslouchejte můj hlas. Vydala jste se tam hledat temnou hmotv – ne ztratit svou duši.“

Lieserl, ztracena v bílé, nechala tichý hlas, aby jí šeptal v hlavě.

Snila o fotinech.

Temná hmota byla nejlepším kandidátem jako stárnutí Slunce. Z temné hmoty se skládalo vše kromě jedné setiny hmoty ve vesmíru; viditelná hmota – baryonická hmota tvořící hvězdy, galaxie, lidi – byla pouhým jíním, tenkým popraškem na temném moři.

Účinky působení temné hmoty byly známy dávno před tím, než lidští fyzikové odhalili první takovou částici. Samotná galaxie Mléčné dráhy byla zasazena do zploštělého disku z temné hmoty o stokrát vyšší hmotnosti než její viditelné komponenty. Hvězdy Mléčné dráhy neobíhaly kolem jejího jádra, jak by tomu v nepřítomnosti temné hmoty bylo; namísto toho se galaxie otáčela tak,

jako by byla pevným diskem – osvětlený disk byl jako obrovská hračka, zasazená do tmavého skla.

Podle standardního modelu existoval v jádru Slunce shluk chladné, temné hmoty – pravděpodobně v jádru každé hvězdy.

A tak, snila Lieserl, to byla možná temná hmota, procházející fůzujícím vodíkem jako zimní sen, která způsobovala, že Slunce umíralo.

Najednou pozvolna začala izotropie mizet. Objevil se náznak barvy – růžová, větší teplo, i když jeho zdroj se ztrácel v oblacích pod ní. Nejprve si myslela, že to je nějaká její myšlenková konstrukce – iluze vytvořená strádajícími smysly. Stíny byly hladké, bez obrysů kromě pozvolného prohlubování, od zenitu její oblohy až po nejtmavší červenou v nadiru. Zůstávaly však na místě okolo ní, zřejmě skutečné, i když pohnula hlavou. Bylo to tam venku, a to stačilo, aby se jí obnovila struktura světa – aby jí to vrátilo pocit, kde je nahoře a kde dole.

Slyšela sama sebe, jak si povzdechla. Téměř zalitovala návratu skutečného světa; docela rychle by si zvykla na plavání v prázdnu.

„Lieserl? Vidíte? Co vidíte?“

„Vidím slony hrát basketbal.“

„Lieserl –“

„Vidím stoupání teploty, že?“

„Ano. Jsem rád, že jste zpátky, děvče.“

Jemné a příjemné světlo vycházelo z fúzního pekla v jádru, filtrováno jejími nemluvněcími virtuálními smysly.

Bylo tu světlo, to věděla – nebo tu alespoň byly fotony: balíčky rentgenového záření, razící si cestu ze slunečního jádra, kde vznikly v miliardách záblesků fúze. Kdyby mohla Lieserl sledovat stopu jediného fotonu, viděla by, jak se náhodně pohybuje cikcak a odráží se od nabitých částic jako v nějaké subatomární hře. Jednotlivé kroky v té nesouvislé cestě – prováděné rychlostí světla – byly v průměru kratší než dva a půl centimetru.

Gradient teploty v této části Slunce byl nepatrný. Byl však skutečný a stačil právě k tomu, aby podpořil několik poletujících fotonů spíše na cestě k povrchu než dovnitř. Cesta však byla dlouhá –

průměrný foton potřeboval bilion miliard kroků, aby se dostal do vnější vrstvy radiační zóny. Cesta trvala deset milionů let – a protože se fotony pohybovaly rychlostí světla, byla i cesta samotná deset milionů světelných let dlouhá. Cesty obalovaly jedna druhou jako úžasné dlouhé pomuchlané stuhy.

Jak se zapojovaly i další 'smysly', rozeznávala více z okolního prostředí. Stoupání tlaku a hustoty směrem ke středu se odráželo v odstínech modré a zelené, v závislosti na intenzitě odpovídalo i teplotním rozdílům. Bylo to, jako by visela uvnitř nějakého obrovského trojrozměrného diagramu sluneční stavové rovnice.

Jakoby na zavolanou se objevily prognózy standardního modelu teoretické fyziky a překryly zobrazení stoupáni tlaku, teploty a hustoty jako síť okolo jejího obličeje. Rozdíly oproti standardnímu modelu byly prosvíceny jasnými prameny.

Zjišťovala, že oproti modelu tu stále jsou rozdíly. Byly všude. A byly dokonce rozsáhlejší než předtím.

Temná hmota a baryonická hmota vzájemně na sebe působí gravitační silou. Částice z temné hmoty mohly ovlivňovat baryonické prostřednictvím dalších sil, ale jen slabě a v podmínkách nejvyšší hustoty – jako například v jádru hvězd. V pozemských podmínkách světy baryonické a temné hmoty klouzaly skrz nebo okolo sebe a neuvědomovaly si existenci toho druhého, stejně jako duchové z různých tisíciletí.

Kvůli tomu bylo obtížné temnou hmotu studovat. Po staletích výzkumu se však lidem podařilo polapit několik těch prchavých částic.

Temnou hmotu tvořily s–částice – duchovité zrcadlové obrazy běžných částic z baryonické hmoty.

Obrazy v jakém zrcadle? napadlo matně Lieserl. Jakmile její vědomí utvořilo tuto otázku, složila se jí i odpověď, ale – jak klouzala prostorem – jen s obtížemi by dokázala určit, zda přicházela z hlasu Kevana Scholese, z vynucené výuky, kterou absolvovala jako dítě, nebo z databází v její červí díře.

Těžko se to dalo určit a ještě hůře s tím dalo něco dělat.

Zrcadlem částic byla super symetrie, velká teorie, která konečně ukázala, že různé fyzikální síly – gravitační, elektromagnetická, silná a slabá nukleární – jsou jen aspekty jediné, spojené supersíly. Tato supersíla se objevovala v prostředích extrémní teploty a tlaku, mihotavá jako čepel z kaleného kovu v jádru supernovy nebo během prvních okamžiků samotného Velkého třesku. Mimo těchto extrémních časů a míst se supersíla rozpadala na své komponenty a supersymetrie se narušila.

Supersymetrie předpokládala, že každá baryonická částice by měla mít supersymetrické dvojče – s–částici. Elektron byl spárován se selektronem a foton s fotinem – a tak dále.

Zvláštní varianta jednotné teorie nazývaná Spin (10) se časem stala standardní. Lieserl to několikrát převalovala na jazyku. Spin (10). Přiměřeně absurdní jméno pro tajemství vesmíru.

Rozdíl mezi teorií a pozorováním byl nesmírný a směrem ke středu Slunce se zvětšoval.

„Kevane, tady venku je příliš horko.“

„Vidíme to, Lieserl,“ poznamenal ironicky. „Zatím jen zaznamenáváme data. Dobře, že jste si nezabalila zimník.“

Prohlédla se zevnitř, zkontrolovala některé ze svých druhotných smyslů. „A už začínám vnímat zbloudilý proud fotin.“

„Už? Takhle daleko od středu?“ Scholese to zřejmě znepokojilo. „Jste si jistá?“

Když se hvězda jako Slunce hnala po své cestě kolem středu Galaxie – rozlehlým, nehmatatelným mořem temné hmoty –, padala fotina do její gravitační studně a hromadila se okolo jejího středu.

Fotina ve skutečnosti obíhala kolem středu Slunce, prolétala jádrem kolem geometrického středu jako drobní kroužící mrchožrouti, planety subatomární velikosti, jejichž oběžné 'roky' byly dlouhé pouhých několik minut. Fotina procházela fúzujícím vodíkem jako slabou mlhou.

Téměř.

Možnost interakce fotina s plazmatickými částicemi byla nepatrná – ale ne nulová. Při každém oběhu mohlo fotino narazit na baryonickou částici, možná proton. Fotino ubralo protonu něco

energie. Nárůst energie zvýší orbitální rychlost fotina, takže kroužilo trochu dál od středu Slunce.

Takto si fotina klestila cestu fúzujícím vodíkem s jeho koagulovanou masou zajatých fotonů a extrémně účinně dopravovala teplo mimo střed Slunce.

Podle standardního modelu měla být teplota ve středu o desetinu nižší a energie fúzního tepla se měla vyrovnat v okolních, chladnějších oblastech, takže by centrální oblast byla téměř izotermická – o jednotné teplotě. Jádro by bylo trochu chladnější a okolní hmota trochu teplejší.

…jenom trochu. Podle standardního modelu.

Lieserl teď studovala teplotní obrysy kolem sebe uvědomila si, jak dalece se skutečnost liší od prastarého byť uctívaného teoretického obrazu. Izotermická oblast se táhla ve srovnání se standardním modelem hodně daleko od fúzního jádra – žádný drobný uzel kroužících fotonů.

„Kevane, z jádra je vysáváno mnohem víc tepla, než předpovídal standardní model. Jistě si uvědomujete, že model nelze těmto pozorováním uzpůsobit.“

„Ne.“ Bylo ticho a Lieserl si představovala, jak si Scholes povzdechl do mikrofonu. „Asi to znamená rozloučení se starým přítelem.“

Dovolila obrysům standardního modelu, aby zmizely z jejího smyslového aparátu, a odhalila křivky stoupání fyzikálních vlastností prostředí kolem sebe. Bez nepravdivých podrobností z překrývajícího standardního modelu jí připadaly křivky stoupání příliš plynulé, až klamně jednotvárné; měla pocit, jako by se jí zčásti vracel klid z doby, kdy byla připravena o svoje smysly. Neměla žádný pocit pohybu a ani ponětí o měřítku; jako by se nacházela uvnitř mraků ozářených modře a růžově z nějakého neznámého zdroje.

„Kevane. Ještě padám?“

„Teď jste se dostala do nominální hloubky.“

„Nominální. Nesnáším tohle slovo.“

„Promiňte. Stále padáte, ale mnohem pomaleji; chceme si být jisti, že zvládneme to narůstání energie.“

Ale ona sotva pronikla povrchem plazmatického moře, stále pod ní leželo osmdesát procent slunečního poloměru – celé dvě světelné sekundy.

„A také vás unáší boční proud. Nějaké proudy tam jsou, Lieserl.“

Jako by se její virtuální smysly přizpůsobovaly temnotě; rozeznávala teď ve voskovité teplotní mapě kolem sebe složitější strukturu, pomalu se pohybující proudy. „Ano, myslím, že je vidím. Konvektivní buňky?“

„Možná. Nebo nějaký nový jev. Lieserl, sbíráte data, která tady venku nikdo dříve neviděl. Tahle látka je jen několik minut stará; je trochu brzy na formulování nejakých hypotéz, i pro chytré chlapíky tady v Thovtu.

Měla byste vidět přechodové rozhraní – tady venku, na druhém konci teplovodu. Vylétá z něj plazma z hlubin Slunce, jako by tu vybuchla malá nova, přímo v srdci soustavy. Lieserl, nebudete tomu věřit, ale vy vlastně ozařujete fotosféru. Vsadím se, že kdybychom se pořádně dívali, viděli bychom, jak vrháte stíny z protuberancí.“

Usmála se.

„Vím, že se usmíváte, Lieserl. Na mě si nepřijdete. Vy ráda vystupujete jako hrdinka, že?“

„Možná trochu.“ Usmála se ještě víc. Vrhám stíny na Slunce. To není špatný památník.

Nejvyšší paluba obytné sekce Severní představovala dva a půl kilometru čtverečního deštného pralesa.

Čtyři vzdušné skútry vystoupaly válcovitým uzávěrem. Mark měl pocit, že vystupuje doprostřed džungle jako nějaký dávný bůh.

Vzduch byl těžký, prosycený silnými vůněmi a výkřiky a troubením ptáků a zvířat.

Byl obklopen kmeny stromů bez větví, dřevěnými pilíři – některé byly neobvykle podepřené – dosahovaly až k baldachýnu listoví; kmeny mizely v přítmí, jedna řada za druhou, jako by byl uvnitř nějakého přírodního islámského chrámu. Půda pralesa, které příkrovu odepírala světlo, byla překvapivě holá a pod nohama jim připadala hladká; byl to koberec z listí, přerušovaný vstupy z

průchodů, které nabízely nepřiměřené letmé pohledy do chladných, rozlehlých prostorů pod tímhle miniaturním světem. Podlahou prorůstaly houby a šířily se vlákny po pokrývce z listí a vztyčovaly plodnice ve tvaru deštníků a koulí, z propletených spodních větví visely špičky.

Z okamžitého rozmaru popolétl Mark o třicet metrů dál podél shnilého zbytku mrtvého stromu. Kůra byla porostlá kapradím a mechem, v prasklinách a štěrbinách vytvořily silnou vrstvu kompostu. Na kůře si našly místo i obrovské nápadné orchideje a bromélie, které získávaly živiny z listového humusu a vzdušnými kořeny si braly vlhkost ze vzduchu.

Letěl kolem divoce rostoucího banánovníku. Jeho široký povislý list byl po obou stranách hlavního žebra posetý řadou dírek. Mark list nadzvedl a z druhé strany objevil řadu zavěšených bílých, chlupatých, asi pěticentimetrových kuliček; putující netopýři, kteří se tu skryli před deštěm tohoto umělého lesa.

Zaregistroval za sebou šelest a otočil se.

Uvarov ho následoval a pohledem vše kolem hodnotil. „Každý den," pronesl zpěvavě s tváří ponořenou ve stínu, „pojede umělé slunce na svém voze po skleněné obloze tohoto světa džungle. A stroje budou do umělých oblaků vstřikovat déšť. Žijeme ve vysoce technologické realizaci chápání našich nejstarších vizí vesmíru. Zajímalo by mě, co to nás samotných vypovídá, že jsme postavili tuto loď právě takovým způsobem?"

Mark neodpověděl. Odstrčil se od stromu a připojili se k ostatním těsně nad zemí.

Louise poplácala kmen stromu. Usmála se. „Jedna z mála skutečných věcí na téhle zatracené lodi," a rozhlédla se. „Tohle je nultá paluba. Chtěla jsem, aby naše dnešní prohlídla skončila zde. Jsem na tento les hrdá. Je praktický – poslouží jako plíce lodi, jako klíčová část naší ekologie – a má i vyšší cíle: s ním nezapomeneme na to, kdo jsme a odkud pocházíme."

Dívala se v zeleném příšeří z jednoho na druhého. „Připojili jsme se k tomuto projektu z různých důvodů. Pro mne je to odborná výzva. Někteří z vás, kteří sympatizují se Superetem, mají ambicióznější cíle. Ale my čtyři především neseme odpovědnost za

to, že tenhle projekt bude fungovat. Les je symbolem pro nás všechny. Pokud tyto stromy přežijí těch deset století, určitě přežije i náš lidský náklad.“

Serena Milpitasová zaklonila hlavu a Mark udělal totéž. Mezerou v zelené klenbě hledal vzdálené hvězdy. Náhle jeho představivost provedla skok a zjevila se mu skutečná přirozenost této džungle–hračky, nad kterou byl prázdný temný kosmos a pod níž se rozkládala komplikovaná lidská králíkárna.

„Ale jestli jsou předpoklady Superetu správné, kdo ví, jaké hvězdy budou zářit na tyto stromy za tisíc let?“ zeptal se Garry Uvarov.

Mark vztáhl ruku a dotkl se kmene stromu; jeho teplá a vlhká solidnost ho zvláštním způsobem uklidňovala, vysoko nad sebou zaslechl vřískavý chór; ve větvích nad hlavou zahlédl hejno rajek – bylo jich alespoň tucet –, jak spolu tančí; jejich úžasné zlaté peří se třpytilo na pozadí temnoty za Plutem vně kopule.

Tisíc let…

Temná hmota mohla způsobovat stárnutí hvězdy.

Shluk fotin ve středu Slunce snižoval teplotu a tím i stupeň fúzní reakce. Dalo by se naivně předpokládat, pomyslela si Lieserl, že tohle Slunci život prodlouží, nikoli zkrátí, když klesla spotřeba vodíku.

Jenže takhle to nefungovalo. Úbytek tepelné energie i z jádra způsoboval, že Slunce bylo více nestabilní. Křehká rovnováha mezi gravitačním zhroucením a výbuchem záření se narušila. Slunce se vypne dříve – neboli opustí hlavní posloupnost, rodinu stabilních hvězd, dříve než obvykle.

Podle standardního modelu by měla fotina zkrátit život Slunce jen o miliardu let.

Jen?

Miliarda let je dlouhá doba – samotný vesmír byl po vylíhnutí z vejce Velkého třesku asi jen dvacet miliard let starý – ale Slunci by stále zbývaly miliardy let klidné existence hvězdy hlavní posloupnosti…

Podle standardního modelu. Ale už přece věděla, že standardní model je chybný, ne?

„Lieserl.“

„Hmmm?“

„Máme odpověď. Myslíme si to.“

„Povídejte.“

„Standardní model tvrdí, že oblak fotin by se měl nacházet ve fúzním jádru a dosahovat množství deseti procent průměru Slunce. Je to tak? Ale podle nejlepších odhadů vyplývajících z vašich dat –“

„Pokračujte, Kevane.“

„Ve skutečnosti je tam značná hustota fotin až do třiceti procent průměru. Oproti modelu tedy třikrát více; téměř třetina.“

„Léthé.“ Pohlédla dolů. Střed Slunce stále mírumilovně zářil proložen stíny růžové a modré. „To znamená, že fúzní jádro je zaplavené fotiny.“

I přes hrubé telemetrické spojení červí dírou slyšela neklid v jeho hlase. „Teplota ve středu je mnohem, mnohem nižší, Lieserl. Vlastně –“

„Vlastně,“ přerušila ho tiše, „je možné, že proces fúze už úplně ustal. Že je to tak, Kevane? Třeba už jádro Slunce zhaslo jako sfouknutý plamen.“

„Ano, Lieserl, nejvíc mě na tom znepokojuje, že nikdo tady nemůže přijít na mechanismus, který by vysvětlil přirozený vznik takového oblaku fotin…“

„Jaká je předpověď životního cyklu? Kolik života Slunci zbývá?“

Tentokrát nezaváhal. „Nic.“

Zprvu jí to brutální slovo nedávalo žádný smysl. „Cože?“

„Nic v jednotkách, o nichž mluvíme, – v měřítku miliard let. Prakticky zbývá tak od jednoho do deseti milionů let. Lieserl, to z kosmického hlediska není nic.“

„Já vím. Ale to souhlasí s prognózami Superetu, ne? S údaji, které nasbírali z propletence červích děr Michaela Poolea.“

„Ano.“

„Kevane, nemělo by vás to tak rozčilovat. Pět milionů let je padesátinásobek dosavadních dějin lidského rodu –“

„Možná.“ Kevanův hlas teď zněl tvrději, jako by se ho stárnutí Slunce osobně dotklo. „Ale mám děti. Doufám, že moji potomci budou žít ještě po pěti milionech let. Sakra, doufám, že i já budu ještě naživu. Proč ne? Je to jen pět megalet; už jsme opustili středověk, Lieserl.“

Pohlédla hluboko do středu Slunce a subvokálně se snažila aktivovat další své funkce. Měla smysly, kterými mohla zachytit duchovité stíny proudu neutrin a fotin, a kdyby jen – zkusila – dost usilovně, mohla by rozeznat i samotný oblak z temné hmoty.

„Musím hlouběji,“ zamumlala.

„Cože?“

„Říkám, že jdu hlouběji. Chci zjistit, co to tam dole je. V jádru.“

„Lieserl –“

„No tak, Kevane. Ušetřete mě varování o opatrnosti. Přece mi neřeknete, že Superet do mě tolik investoval jenom proto, abych se vrátila zpátky do té zatracené fotosféry.“

Už jste toho dosáhla neuvěřitelně mnoho.

„A mohu dosáhnout ještě mnohem víc. Jdu tam, Kevane. Právě k tomu mě stvořili. Chci vidět, co nám zhasíná Slunce.“ A nebo, pomyslela si znepokojeně, kdo.

Scholes zaváhal. „Pravdou je, že vy jste jen experiment, Lieserl. Sakra, ani jsme nevěděli, s jakými podmínkami se tam setkáte.“

„Tak si dám na čas. Můžete mi cestou změnit design. Mám všechen čas na světě. Budu sledovat odrážené fotony. Třeba mi to potrvá milion let, než vpluji do středu. Ale dostanu se tam.“

„Lieserl, Superet chce, abyste pokračovala. Ale – musíte mě poslouchat – je připraven na riziko, že se nevrátíte. Vaše cesta by mohla být bez návratu, Lieserl. Rozumíte? Lieserl?“

Vypnula šeplavý a vzdálený hlas a zahleděla se do hlubin slunečního oceánu.

ČÁST II
DRÁHA: ČASUPODOBNÁ

Kapitola 8

Ten, který dělá šípy, obemkl nohama větev kapokového stromu a zvedl luk ke kopuli. Napjatá tětiva se zaryla do masa jeho tří prostředních prstů; samotný luk působil obrovsky i mocně. Byl perfektně vyvážený, lehký, dokonalý.

Šípařova holá kůže bez porostu byla lesklá námahou, jak šplhal. Byl vysoko v koruně a cvakání, šumění, trylkování a chrčení blížícího se večera znělo odevšad v husté vrstvě života okolo něho. Kdesi tlupa vřeštících opic vyháněla vetřelce ze svého teritoria; jejich děsivý, sborový jek stoupal a klesal.

Pustil tětivu.

Šíp zasvištěl vzduchem a provázek, který táhl, se s nejslabším šelestem rozmotával před tváří Toho, který dělá šípy.

Zaslechl pleskot ve větvích několik metrů od sebe, když se šíp vracel. Provázek však dolů nespadl; podařilo se mu jej zaháknout za horní větev kapoku.

Přehodil si luk přes rameno, sebral toulec a šplhal po větvích, bosýma nohama snadno nacházel oporu na mechem porostlé kůře. Objevil šíp v mechu v místě spojení s kmenem banyánu. Pracoval rychle a efektivně: odmotal od pasu lano a připevnil je k provázku. Lano, které utkala jeho dcera z liánových vláken, bylo silné jako prst, a když s ním pracoval, připadalo mu těžké a obtížně se vázalo.

Když bylo konečně upevněno, začal tahat za opačný konec provazu. Lano vyjelo mezi listím nahoru. Brzy je přetáhl přes hořejší větev. Vší silou za ně zatáhl; trochu povolilo, jak neviditelná kapoková větev pružila, ale jeho váhu udrželo.

Odvázal provázek a omotal si jej kolem pasu. Připnul k lanu dvě kovové rukojeti. Na každé z nich byl upevněn třmen z popruhu a Šípař do nich strčil nohy. Opíral se vahou svého těla o jeden třmen a druhý posunul o několik stop nahoru. Přenesl váhu a posunul druhý. Tak hladce vyšplhal vzhůru posledními vrstvami příkrovu z listí. Rukojeti hladce klouzaly vzhůru, ale západky jim bránily sklouznout

dolů. Jedna se trochu uvolnila – předpokládal, že opotřebením – ale byla stále dostatečně bezpečná.

Jak šplhal zelení k nebi, uvolnil se v pravidelném rytmu prostého cvičení a užíval si příjemného pocitu v kloubech, jak svaly pracovaly. Kolem pasu měl těžký opasek: látkové váčky s nástroji a potravu; slabě mu pleskaly do kůže. Sotva vnímal tětivu a toulec, které se mu dotýkaly ramene.

Rukojeti, lana a třmeny patřily Šípaři alespoň dvacet let. Byly jeho nejvzácnějším pokladem; závisel na nich jeho život a byly téměř nenahraditelné. Lidé v lese dokázali vyrábět lana, luky a barvu na tvář, ale prostě neměli suroviny pro výrobu rukojetí a třmenů – nebo, když na to přišlo, ani nožů, brýlí a dalších důležitých předmětů denní potřeby. Připouštěl to i starý Uvarov, který se projížděl pralesem na svém křesle.

Aby získal mladý Šípař šplhací nářadí, musel obchodovat s Dolními lidmi.

Strávil mnoho dní sběrem lesních plodů: ovoce, ptačího masa, kopajvové mízy. Složil vše poblíž jednoho z velkých Uzávěrů na zemi v lese. Sdělil Dolním lidem, co potřebuje, pomocí komplikované série, kterou vyškrábal špičkou nože do rozrytého povrchu Uzávěru.

Když se příštího dne k Uzávěru vrátil, našel tam šplhací náčiní, které potřeboval, zářící novotou a pečlivě poskládané. Po plodech nebylo ani stopy.

Lidé z lesa byli závislí na výrobcích Dolních lidí, pokud měli přežít. Ale podobně, jak si často říkal Šípař, možná potřebovali Dolní lidé plody lesa, aby sami přežili. Třeba tam dole pod lesem byla naprostá tma; třeba si tam Lidé nemohli sami pěstovat potravu. Výrobce šípů se zachvěl: představil si rasu nočních tvorů s obrovskýma očima, skrývající se jako noční opice ve věčně temných prostorách pod jeho nohama.

Dostal se k vrcholu lana. Větev, za kterou se zachytilo, byla jen několik šířek ruky silná, ale dostatečně pevná. Viselo na ní hnízdo rorýse – koule z kůry a peří, slepená slinami – a chránilo jediné vejce.

Vybral si silnější větev a posadil se na ni, nohama přitom objal napojení na kmen. Opatrně položil luk i toulec vedle sebe a bezpečně je upevnil. Vytáhl z opasku trochu sušeného masa a rozhlížel se kolem, zatímco žvýkal tvrdé, slané jídlo.

Teď se vyšplhal dost blízko k vrcholu koruny kapokového stromu. Několik posledních velikánových větví se rýsovalo na pozadí potemnělé kopule nad ním, chomáče hnědého listí šuměly.

Vrcholky korun byly takových třicet metrů pod kopulí, ale tenhle obrovitý kapok se tyčil nad všechny ostatní a jeho nejvyšší větve se téměř dotýkaly oblohy. V temnotě večera byl tento horní svět skoro stejně tmavý jako země v lese hluboko pod ním. Ale Šípař znal svou cestu kapokem dobře; koneckonců po něm šplhal po většinu svých osmdesáti let.

Byl na vrcholu světa.

V dálce se na obloze třepotal pták; vypadal jako cákanec křiklavé barvy ve slábnoucím světle. Za kopulí vycházely hvězdy. Kapokové větve pod ním tvořily hustou, propletenou masu a zakrývaly mohutný kmen. Všude poletovala ochmýřená semena a listí bylo častováno posledními zbytky denního světla. Deset metrů pod korunou stromu bylo listnaté moře jako zvlněný koberec, hustší vrstva zeleně – měnící se s blížící se nocí v olejovou čerň – a táhla se daleko k obzoru, až překrývala stěny samotné kopule.

Garry Uvarov sem Šípaře poslal, aby prozkoumal oblohu. A tak Šípař zvedl hlavu.

Bylo lákavé vztáhnout ruku a zkusit se dotknout oblohy.

Samozřejmě to nedokázal – kopule byla stále ještě nejméně šest metrů nad ním – ale mohl vystřelit šíp a sledovat, jak narazí na neviditelnou střechu.

Obloha se nezměnila. Několik nepravidelně rozesetých hvězd sotva mohlo narušit hlubokou prázdnotu. Většina z nich byly tmavorudé světelné body – jako kapky krve, které bylo obtížné zahlédnout.

Uvarov nikdy předtím o hvězdy neprojevil zájem; teď najednou Šípaři nařídil, aby se vyšplhal nad stromy a řekl mu, ať očekává nebe zářící hvězdami, bílými, žlutými a modrými. No, docela se zmýlil.

Výrobce šípů cítil, že starý Uvarov je důležitý, vzácný – jako talisman. Ale jak léta plynula, jeho slova a příkazy se zdály stále iracionálnější.

Šípař hledal rozložení hvězd na obloze, jak je znal od dětství. Byly tu tři stejně jasné hvězdy v řadě; byl tu známý kruh jasně šarlatových hvězd.

Na obloze nad ním ani na hvězdách za kopulí se nic nezměnilo. Šípař ani nevěděl, co Uvarov vlastně očekával, že nalezne.

Sešplhal z vrcholku kapoku, takže se mezi něho a nahou oblohu dostala uklidňující vrstva zeleně. Pak se lanem přivázal ke kmeni, položil si hlavu na jednu paži jako na polštář a čekal na spánek.

Stoupající a klesající hukot sirény se stále odrážel od domů, prázdných ulic i nebeské klenby.

Morrow se okamžitě probudil.

Okamžik ležel v posteli a hleděl na rozptýlenou záři zaplavující strop nad ním.

Alespoň probuzení bylo snadné. Některá rána siréna nezahoukala. Byla stejně nedokonalá a připravená selhat jako každé jiné zařízení na světě – ale i tehdy Morrow otvíral oči včas, jako obvykle. Představil si svůj mozek jako nějakou obnošenou věc, s vyrytými drážkami zvyku na povrchu. Probouzel se ve stejnou dobu každý den.

Přesně jako posledních pět století.

Ztuha sesunul nohy z kavalce a vstal. Přemýšlel o nadcházející směně. Dnes ho čekal rozhovor s Plánovačem Milpitasem – zase další rozhovor, pomyslel si – a srdce mu pokleslo.

Přešel k oknu a předpažoval a zapažoval, aby si v horní části těla trochu oživil krevní oběh. Odsud, ze svého domova na Druhé palubě, rozeznával Morrow skrz otevřenou, několikavrstvou podlahu i detaily Třetí paluby pod sebou; díval se dolů na domy, továrny, kanceláře a impozantní křídla Chrámu Plánovačů, která převyšovala ostatní budovy a byla rozesetá po jednotlivých úrovních jako hranatá oblaka. Za budovami a ulicemi se tyčily stěny světa – kovové pláty, zpevněné žebrovím. A nad tím vším se rozkládala mnohoúrovňová obloha, příklop z trámů a panelů, uzavírající a tísnivý.

Prošel všechny ranní rituály – mytí, oholení tváře a lebky, posnídal jídlo bez chuti, ale bohaté na vlákniny. Oblékl si své nejčistší standardní džíny. Pak se vydal na schůzku s Plánovačem Milpitasem.

Komunita zabírala dvě paluby – Druhou a Třetí. Obydlené paluby byly rozmístěny v kruhové symetrii sektorů a segmentů, oddělených od sebe silnicemi, které sletovaly žebra a paprsky. Čtvrtá paluba, umístěná pod třetí, byla přístupná, ale neobydlená; Superet už dávno rozhodl, že bude používána jako zdroj surovin. A byla tu ještě jedna paluba nahoře, zvaná První paluba, také neobydlená – ale ta sloužila jiným účelům.

Morrow neměl tušení, co se nachází nad První palubou nebo pod Čtvrtou palubou.

Plánovači nedoporučovali zvědavost.

Když procházel palubou, potkal jen málo lidí. Samozřejmě šel pěšky; celý svět byl jen kilometr a půl široký, takže chůze nebo jízda na kole téměř vždycky postačovala. Morrow žil v segmentu 2, což byl nevábný kus paluby poblíž vnějšího trupu. Chrám byl v sektoru 3 – téměř diametrálně naproti, ale blíže ke středu paluby. Morrow si zkrátil cestu příčnými průchody kolem sektoru 5 a prošel téměř přímo ke chrámu.

Většina sektoru 5 byla stále známa jako Pooleův park – jméno, které nesl od startu lodi, jak Morrow slyšel. Teď na něm ale nic park nepřipomínalo. Morrow nechtěl přijít k Milpitasovi příliš brzy, a tak pomalu kráčel podél řad ubohých příbytků a obchodů, které vypadaly jako chatrče. Na vývěsních cedulích obchodů se skvěla jména majitelů a druh zboží, které se daly uvnitř koupit. Tu a tam se snažily přežít mezi stěnami obchodů plevel a divoké květiny. Morrow minul několik údržbářských robotů – nízkých vozíků naložených kartáči a lopatami, které si razily cestu opotřebovanými ulicemi.

Řady maličkých příbytků, krabicovité obchody, shromaždiště, knihovny a továrny vypadaly jako vždy: nebyly úplně šedé – každou noc se všechno čistilo stroji na déšť – ale uniformní.

V Morrowově unavené mysli bleskla stará jiskřička. Uniformní. Ano, to bylo to slovo. Strašlivě uniformní. Teď se blížil k Chrámu Plánovačů. Ctyřstěnná pyramida byla celých padesát metrů vysoká,

postavená z lesklého kovu s modře osvětlenými hranami. Když se k ní Morrow blížil, připadal si jako trpaslík a bezděčně zpomalil: ve světě, kde jen málo budov mělo víc než dvě patra, byly chrámy viditelné všude. Byly obrovské, anonymní – hrozivé.

A nepochybně takové měly být.

Plánovač Miltipas otáčel v dlouhých prstech kus kovu a díval se na Morrowa. Stůl měl prázdný, stěny byly bez ozdob. „Kladete příliš mnoho otázek, Morrowe.“ plánovačova holá kůže, tenká jako papír, přiléhala těsně k lebce, byly na ní zřetelné slabé stopy po jizvách.

Morrow se pokusil o úsměv; rozhovor ještě ani nezačal a on už byl nesmírně unavený. „Vždycky jsem to dělal.“

Plánovač úsměv neopětoval. „Ano, vždycky jste to dělal. Jenže mým problémem je, že vaše otázky někdy znepokojují ostatní.“

Morrow se snažil nechvět. Na povrchu jeho mysli byl strach a pocit bezmoci – ale pod tím byl hněv, který musí za každou cenu ovládnout. Kdyby Milpitas chtěl, mohl by mu značně znepříjemnit život.

Milpitas pozvedl artefakt. „Řekněte mi, co to je.“

„Je to kroužek ve tvaru osmičky.“

„Vyrobil jste to?“

Morrow pokrčil rameny. „Nevím. Snad. Je to běžný design a je k dostání ve všech v obchodech na Čtvrté palubě.“

„No dobře.“ Milpitas položil prsten se slabým cinknutím na stůl. „Povězte mi, co ještě vyrábíte. Chci seznam.“

Morrow zavřel oči a přemýšlel. „Části některých strojů – například automatů na jídlo. Ne vnitřnosti, to samozřejmě ne – to necháváme na nanobotech – ale hlavní externí komponenty. Materiál na budovy – nosníky, potrubí, kabely. Brýle, příbory – běžné věci, které opravářští nanoboti nedokáží spravit.“

Milpitas přikývl. „A?“

„A takové věci, jako váš kroužek ve tvaru osmičky.“

Morrow se snažil, pravděpodobně marně, aby mu do hlasu nepronikla úzkost. „A západky a třmeny, škrabky…“

„No dobře. Nu, Morrowe, hodnota nosníku nebo brýlí je zřejmá. Ale co si myslíte o otázce, jaká je hodnota těch prstenů ve tvaru osmičky, západek a třmenů?“

Morrow zaváhal. Ta byla přesně ta otázka, která ho především dostávala do problémů. „Já nevím,“ vykoktal nakonec. „Plánovači, mě dohání k šílenství, že to nevím. Dívám se na ty věci a snažím se přijít na to, k čemu by se mohly používat, ale…“

Plánovač zvedl ruce. „Neodpovídáte mi, Morrowe.“

Morrow byl zmaten. Už dávno se naučil, že když jedná s lidmi jako Milpitas, mění se slova ve zbraň, v ostré nože, jejichž pohyb dokázal sotva sledovat. „Ale vy jste se mě ptal, k čemu ty západky jsou.“

„Ne. Ptal jsem se, co si myslíte o té otázce, ne na odpověď na ni. To je velký rozdíl.“

Morrow se v tom snažil zorientovat. „Promiňte, nechápu.“

„Ne.“ Plánovač položil dlouhé prsty, plné pooperačních jizev, na stůl. Milpitas byl zřejmě jedním z těch nešťastných individuí, u kterých ZS částečně selhávalo, takže jeho tělo neustále vyžadovalo náročné úpravy. „Ne, věřím, že opravdu nechápete. A právě v tom je problém, že, Morrowe?“

Vstal a přešel k oknu kanceláře. Morrow odsud viděl konstrukci chrámu; jeho povrch byl nakloněnou rovinou ze zlatavého světla. Milpitasovu širokou, kostnatou tvář lemovala kovová obloha, denní světlo beze zdroje.

„Ta otázka nemá žádnou hodnotu,“ řekl konečně Milpitas. „Takže ani odpověď na ni by neměla žádnou hodnotu – postrádala by význam, protože sama otázka se nevztahuje k ničemu smysluplnému.“ Obrátil se k Morrowovi a zkoumavě se usmál. „Vím, že s touto odpovědí nejste spokojený. Tak do toho, nebojte se. Povězte mi, co si myslíte.“

Morrow si povzdechl. Myslím, že jsi blázen. „Myslím, že si hrajete se slovy.“ Zvedl prsten. „Ovšemže má tato věc svůj účel. Fyzicky existuje. Vyvíjíme úsilí, abychom ji vyrobili…“

„Vše, co děláme, má svůj účel, Morrowe, a to jediný,“ Milpitas vypadal vážně. „Víte jaký?“

Morrowa to mírně podráždilo. „Přežití druhu. Nejsem malé dítě, Plánovači.“

„Přesně tak. Správně. Proto jsme tady: proto Superet vybudoval tuto světoloď, proto se moje babička – teď už samozřejmě mrtvá – a ostatní vydali na tuto cestu. To je účel všeho, co děláme.“

Morrowovo podráždění se změnilo v nejasný pocit vzdoru. Všeho? I eliminace dětí?

Přemýšlel, kolik takových rozhovorů už musel za všechna ta léta vytrpět.

Matně si vzpomínal na dobu, kdy věci nebyly tak jako dnes. Na samotném počátku jeho života, před půltisíciletím, pokrývala obrovská virtuální zařízení, skrytá kdesi ve struktuře světa, jednotvárné stěny trupu záběry krásných, dávných a ztracených panoramat; vzpomínal na virtuální slunce a měsíce, pohybující se na virtuální obloze, na děti běhající ulicemi.

Býval to pocit prostoru – nekonečna. Virtuálové dokázali z této krabice vykouzlit obrovitý svět bez omezení.

Ale Superet virtuály jednoho po druhém vypnul a odhalil pod iluzí skutečný svět, připomínající holou lebku. Vypadalo to, že nikdo neví, kde se virtuální stroje nacházejí a jak se k nim dostat, i kdyby stále ještě fungovaly.

V téže době Superet nejprve nedoporučoval a nakonec úplně zrušil rození dětí. Morrow byl vlastně jedním z posledních narozených dětí.

Virtuální dioráma – a hlasy dětí – už nikdo nepotřebuje, tvrdil Superet.

Nebyli tu žádní mladí a lidé stárli. Nebyl tu den ani noc, jen nekonečné, rozptýlené ocelově šedé světlo, které vycházelo z kovového trupu a vyvolávalo dojem věčného svítání. Zábavy – divadla, studijní skupiny, hry – nic z toho se už nepoužívalo. Svět se skládal jen z nekonečné lopoty a dřiny.

Z věčné práce – a samozřejmě ze studia Slova základů Superetu.

Milpitas obrátil širokou, poněkud hrubou tvář k Morrowovi. „Jediným příkazem Superetu je zajistit přežití druhu – fyzicky našimi geny a kulturně vzpomínkami které si neseme s sebou – do nejisté budoucnosti.“ Ukázal na ocelové nebe. „Vše, co děláme, se řídí touto

logikou Morrowe. Pokud víme, můžeme být jedinými žijícími lidmi vůbec. Musíme proto optimalizovat využívání svých zdrojů.

Zatím se nám to daří. Naše obyvatelstvo je přizpůsobené; nepotřebujeme další generace – dokud se situace ohledně zdrojů nezmění.“

Jenže, pomyslel si Morrow zuřivě, jenže stav obyvatelstva není stabilní. Každý rok zemřelo několik lidí – díky nehodám nebo selhání technologie ZS. Takže počet obyvatelstva vlastně klesal.

Po celá staletí sledoval postupný pokles populace, pomalý ústup z nižších palub. Když se Morrow narodil, byl si jistý, že obytná kopule je obývána až dolů do Osmé paluby – a říkalo se, že pod ní je ještě sedm nebo osm dalších palub. Teď byly obsazené jen Druhá a Třetí paluba.

Kladl si otázku, zda může dojít k situaci, kdy by se už rasa nedokázala regenerovat, i kdyby se dočasná neplodnost zastavila.

Co by pak Superet udělal?

Milpitas se opět posadil. Když znovu promluvil, vypadalo to, že se snaží být milý. „Morrowe, nesmíte se trápit – ani ostatní kolem sebe – otázkami, na něž nelze odpovědět. V zásadě víte, proč je náš svět takový, jaký je. Není to dost? Musíte skutečně chápat každý detail.“

Jenže když nepochopím, pomyslel si Morrow zachmuřeně, můžeš mě ovládat. Dle své libovůle. A to je to, co těžko přijmu.

Milpitas natáhl prsty. „Je tu ještě další rozměr, který musíte brát v úvahu.“ Plánovačův hlas zněl zase ostřeji. „Povězte mi, jak se díváte na interní rozpor memy versus genová dualita?“

Morrow se zamračil a odmítl odpovědět.

Milpitas se blahosklonně usmál. „Vy nerozumíte otázce, že? Umíte číst?“

„Ano, umím,“ odpověděl nevrle Morrow. „Jsem samouk, ale ano, umím číst.“

Milpitas se zamračil. „Ale vy nepotřebujete umět číst. Většina lidí to nepotřebuje. Je to luxus, Morrowe, jen požitek. Všichni musíme přijímat svá omezení, Morrowe: musíte se smířit s tím, že existují lidé, kteří vědí všechno lépe než vy.“

Morrow se obrnil. A je to tady. Nebude to žádný těžký trest, ale každé vyrušení z každodenní rutiny se mu zdálo stále těžší až bolestné.

„Čtyři týdny na První palubě," řekl prudce Milpitas a udělal si poznámku. „Dohodnu to s vaším nadřízeným v obchodě. Dělám to nerad, Morrowe, ale musíte chápat mé stanovisko: nepotřebujeme vás tu jako rušivý element – s vaším nedisciplinovaným myšlením."

První paluba. Uzávěry. Jedno z nejtěžších – ne–li děsivých – míst na práci, ze všech palub. Tohle byl těžký trest za něco, co stále nedokázal brát jako zločin…

Ale přesto musel při pomyšlení na tu ironii skrýt úsměv. Protože Uzávěry – a zvláštní, nezákonný obchod, který přes ně probíhal –, byl očividným ztělesněním rozporů v jeho společnosti.

První nesmělé paprsky ranního světla se šplhaly nad kopuli jako živé bytosti. Hvězdy bez třpytu utekly.

Šípař se odvázal od větve a protáhl se, aby zahnal ztuhlost v údech. Větřík tu byl čerstvý a suchý. Vymočil se na, kmen stromu; dřevo ztmavlo, jak horká tekutina tekala dolů ke klenbě. Sežvýkal trochu masa z váčku u opasku a hltavě ho zapil rosou z kapokových listů. Vody nebylo mnoho, ale později jí najde víc v kališích orchidejí a bromélií.

Popadl luk a toulec, dolezl k lanu, které nechal viset, a připravil se na první etapu sestupu. Protáhl lano kroužkem ve tvaru osmičky, připevnil si jej k opasku a postavil se ve třmenech. Hladce sklouzl dolů, rychlost sjíždění lana ovládal rukou pomocí kroužku. Předmět ve tvaru osmičky, odřený a opotřebovaný, při jízdě slabě zvonil.

Listovou klenbu, která se nacházela skoro padesát metrů nad zemí lesa, představovala dvacet metrů silná vrstva vegetace. Šípař byl brzy chráněn před větříkem který vanul nad nejvyšší vrstvou, vzduch byl teď vlhký a příjemný.

Našel liánu a rozřízl ji; do úst mu prýštila voda. Při poslední návštěvě klenby zahlédl fíkovník, který měl brzy nést plody; rozhodl se pro odbočku, než se vrátí k Uvarovovi. Omotal si lano kolem pasu, připevnil šplhací náčiní k opasku a prodíral se z větve na větev klenbou.

Kůra stromů byla porostlá mechem a řasami, visely i z větví, takže dřevo bylo nebezpečně kluzké. Liány, kořeny fíkovníku a vzdušné kořeny orchidejí, bromélií a kapradin obtáčely větve jako lana. V temnotě zářily listy jako malé zelené šipky. Některé květiny, které se snažily přitahovat pozornost kolibříků a strdimilů, zářily v šeru rudě; jiné, bledé a páchnoucí, trpělivě čekaly, až netopýři sežerou jejich plody a rozšíří tak jejich semena.

Za vším tím kypícím životem viděl Šípař bezvětvé kmeny stromů, které tvořily klenbu. Tyčily se v zeleni jako sloupy kouře, hladké a obrovské.

Fíkovník tvořil nepřípadný shluk, vyrůstající z kmene u klenby a parazitující na hostitelském stromě. Jak se Šípař blížil k fíkovníku, viděl, že se ohledně plodů nemýlil. Z větve visel hlavou dolů papoušek s nádherně karmínovým peřím, v jednom drápu držel fík a ozobával jej. Z listů vycházela silná vůně zralých fíků, větve byly plné zvířat a ptáků.

Byla tu i rodinka stříbřitých opic. Šípař se přiblížil k samičce, které se na zádech drželo mládě. Okamžik ji sledoval, jak pojídá ovoce: očichávala fíky, jako by se snažila podle vůně určit, zda jsou vhodné ke konzumaci. Konečně objevila jeden, který jí vyhovoval, a celý si jej nacpala do tlamy, zatímco jí mládě kňouralo za krkem.

Samička náhle zpozorovala vetřelce. Otočila malou, dokonalou hlavu k Šípaři, vyvalila kulaté oči a na okamžik ztuhla, pohled zkřížila s jeho. Pak se otočila a odskákala pryč ševelícím listím. Během okamžiku se mu ztratila.

Klestil si cestu k fíkovníku, křičel a tleskal, aby zahnal další sběrače. Dokonce vyrušil hejno ovocných netopýrů, kteří se kupodivu živili ve dne; když se přiblížil, rozlétli se za šumění obrovských, kožených křídel.

Konečně se dostal k větvi stromu, který tvořil klenbu; byla obalená kořeny fíkovníku. Je to vlastně škrtič, uvědomil si; koruna fíkovníku byla tak hustá, že zabraňovala přístupu světla k hostiteli a nakonec zaujme jeho místo v klenbě.

„Ty, jenž vyrábíš šípy.“

Někdo zašeptal jeho jméno znenadání, kousek za ním. Překvapeně se otočil a skoro sklouzl z větve pod sebou, porostlé řasami; luk mu nešikovně zarachotil na nahých zádech.

Byla to Přadlena lan.

Její kulatá tvář se na něho v příšeří usmála. Přadleně, jeho starší dceři, bylo patnáct let; krátké štíhlé tělo měla pružné jako opice. Na zádech nesla plný vak. Jasně šarlatové skvrny jí zbarvovaly tváře a jako maska zvýrazňovaly oči a nos. Černé vlasy měla ulíznuté dozadu a volně jí visely přes uši na ramena. V zeleném světle se jí kovové brýle leskly.

„Dostala jsem tě," řekla.

Snažil se zachovat si důstojnost. „To bylo neodpovědné."

Odfrkla si a promnula si kořen nosu. „Ach jistě, viděla jsem tě, jak strašíš tu chudinku opičku. I s jejím minkem." Přidřepla si na větvích a výhružně se k němu přiblížila. „Možná bych se ti měla vydrápat na záda a zkusit, jak by se ti to líbilo…"

„Ani to nezkoušej." Opřel se o větev stromu, utrhl si fík a zakousl se do něj. „Co je v tom pytli?"

„Fíky a plástve medu a trochu hlíz, vyhrabala jsem je už dříve ze země… posnídala jsem larvy brouků támhle zevnitř kmene toho padlého stromu." Na okamžik se zahleděla do dáli, když si připomněla jídlo. „Byly výborné… Ale co tady děláš? Myslela jsem, že jsi dole se starým Uvarovem."

„No, v zásadě ano. Jsem na řadě…" Padesát členů kmene prožívalo většinu života na střeše pralesa. Garry Uvarov proto stanovil pořadí, v němž s ním měli jednotliví lidé trávit čas dole na zemi. Uvarov se vztekal, když rozpis nedodržovali a tvrdil, že to pořadí je starší než kterýkoli žijící člověk kromě něho.

„Uvarov mě poslal nahoru na obří kapok, abych se podíval, jestli se změnily hvězdy."

Přadlena přikývla, sama si vzala fík a celý si jej strčila do pusy, stejně jako opice. Otřela si listem rty. „Proč?"

„To nevím…"

„Pak je to starý blázen. A ty taky."

Ten, jenž vyrábí šípy, si povzdechl. „Neměla bys takhle mluvit, Přadleno. Uvarov je starý muž – prastarý muž. Pamatuje dobu, kdy loď vzlétla a…“

„Já vím, já vím.“ Malíčkem si dolovala semínka ze zubů. „Ale taky je to starý bláznivý muž a je to stále horší.“

Šípař se nechtěl hádat. „Ale ať je to pravda nebo ne, musíme se o něho starat. Nemůžeme ho nechat umřít. Ty bys to snad chtěla?“ Zkoumal její tvář a pátral po známkách pochopení. „A když ty – a tvoji přátelé – nedodržujete rozpis…“

„To nedodržujeme.“

„… tak to znamená, že lidé jako my toho musí udělat víc, než je náš podíl.“

Přadlena lan se vítězně usmála a její pomalovaná tvář se rozzářila.

„Připouštíš, že ti není po chuti, když se musíš starat o tu relikvii dole.“

„Ano. Ne.“ Několika slovy dokázala, že se cítil nepříjemně, a dařilo se jí to ostatně často a snadno. „Ach, já nevím, Přadleno. Ale nemůžeme ho jen tak nechat umřít.“

Zakousla se do dalšího fíku a nenucené se zeptala: „Proč ne?“

„Protože je to lidská bytost a zaslouží si důstojné zacházení, když nic jiného,“ vyštěkl. „A…“

„A co?“

A, pomyslel si, taky se bojím, že kdybychom nechali Uvarova umřít, byl by to konec světa.

Svět byl tak zjevně umělý.

Celý les se nacházel v krabici. Do oblohy se dalo trefit šípem. V zemi byly díry a pod světem se nacházela celá další patra – panství Dolních lidí. Skryté stroje každý den přinášely kopuli světlo, způsobovaly, že mezi listy protékal déšť, a čerpaly vzduch na vrcholek pralesa. Třeba existují i rafinovanější stroje, říkal si někdy, které ten malý uzavřený svět udržují i v dalších směrech.

Přadleně musel připadat svět obrovský. Ale Šípař už viděl, jak je malý a křehký a s přibývajícím věkem si postupně uvědomoval, jak moc jsou obyvatelé lesa závislí na strojích – starobylých a

zastaralých. Kdyby ta zařízení selhala, zemřeli by všichni; pro Šípaře to bylo jednoduché a jasné.

Garry Uvarov byl starý blázen na invalidním vozíku bez jakékoli zřejmého vlivu na zařízení, která je udržovala při životě. A přesto bylo nepochybně pravdou, že byl skutečně tak starý, jak tvrdil – že je mu tisíc let, tolik, co samotné lodi – že si pamatuje Zemi.

Uvarov byl spojením s dobou, kdy byla loď postavena. Šípaře se záchvěvem hlubokého atavistického strachu napadlo, že kdyby Uvarov zemřel – kdyby se to hmatatelné spojení s minulostí přerušilo –, že by možná zemřela i sama loď kolem nich.

A jak by potom dokázali přežít?

Znepokojeně pohlédl na svoji dceru a přemýšlel, zda jí to vůbec někdy dokáže vysvětlit.

Kapitola 9

Lieserl se probouzela – pomalu, s prodlevami – z dlouhého spánku.

Podrážděně se pohnula, rozhlédla se, zamrkala virtuálníma očima a snažila se zjistit, co ji vyrušilo. Snad nějaký pohyb?

Pohyb v téhle milion stupňů žhavé polévce?

Zkřížila si virtuální paže na hrudi, nohy složila pod sebe a zvolna plula stlačeným plazmatem radiační zóny. Kolem prováděly téměř neviditelné vysokoenergetické fotony svůj složitý, milion let dlouhý tanec, jak si klestily cestu z jádra směrem k povrchu.

Za celou tu dobu překonala ne víc než třetinu slunečního poloměru.

Provedla krátké diagnostické testy databází, které jí zbyly. Objevila samozřejmě další poškození; neumdlévající ruka entropie pokračovala v ničivém díle. Lenivě ji napadlo, kolik jí zbylo z původní operační a paměťové kapacity. Deset procent? Nebo méně?

Jak by se cítila, kdyby se teď probrala k plnému vědomí? Stejně nikdy nepoužila plnou kapacitu – měla v systému obrovský nadbytek –, ale určitě zjistí ztráty; možná díry v paměti nebo zhoršení smyslů vlastního virtuálního těla – ztuhlost, nedokonalá kůže.

Lieserl, řekla si, už zase stárneš, holka. První člověk v dějinách, který stárne podruhé.

Další primát pro starou dámu.

Usmála se a položila si tvář na kolena. Kdysi ji hloubka jejího sebeuvědomění a možnost přístupu k obrovským paměťovým databázím učinila nejvědomějším člověkem – nebo kvazičlověkem – v celé historii. Tak ji to řekli.

Nu, teď už to nemohla být pravda.

Samozřejmě za předpokladu, že dosud existují lidé, se kterými by se mohla srovnávat.

Plazma stále proudilo plochami přechodového rozhraní, které ochraňovalo její prastaré, omlácené databáze, kdesi za Sluncem

musela energie, vypouštěná chladicí červí dírou, stále zářit jako miniaturní hvězda, možná vrhala stíny na fotosféru. Věděla, že chladicí vedení červí díry stále ještě funguje a že různá vylepšení, která museli technici přidělat, když se vydala na cestu, pro kterou její skořápka nebyla navržena – daleko hlouběji do nitra Slunce, jsou pořád ještě v provozu. Tedy svým způsobem.

Věděla to, protože kdyby spojení nefungovalo, byla by teď mrtvá.

Dalo se dokonce předpokládat, že na druhém konci červí díry jsou stále lidé a získávají od ní užitečná data. Vlastně v to nejasně doufala, navzdory všemu. To byl koneckonců prvotní důvod její expedice. To, že s ní už nemluvili, neznamenalo, že by tam nebyli.

Nicméně na tom příliš nezáleželo; neměla v úmyslu se úplně probudit z ospalého polospánku, v němž zůstávala po celé roky – a staletí, tisíciletí…

Ale opět zaznamenala známky pohybu. Cosi prchavého, dočasného…

Nebylo to víc než stín, ženoucí se přes okraj záběru jejího smyslového aparátu, sotva viditelný i Lieserlinými posílenými smysly.

Pokusila se otočit, zachytit toho prchavého ducha: byla však ztuhlá, nemotorná, její 'údy' byly po staletí nečinnosti jako zrezivělé.

Nejasný stín se jí opět mihl ve výhledu a po přímce se opět ztratil.

S nezvyklým spěchem spustila v systému samoopravné programy. Analyzovala to, co viděla, rozložila optický obraz na výchozí dílčí formy.

Cítila nejasné vzrušení. Věděla, že kdyby byla ještě člověkem, srdce by jí bušilo prudčeji, kůže by se jí napnula zvýšenou hladinou adrenalinu, zrychlil by se jí dech, vnímala by ostřeji. Poprvé za historicky celé věky pocítila netrpělivost ve své ulitě vypnutých virtuálních smyslů, jíž byla omotána; bylo to, jako by jí stroje zabraňovaly cítit…

Posoudila výsledky analýzy. Obraz sotva vůbec existoval: nebylo divu, že jí připadal jako duch. Byl to jen matný stín na pozadí

proudu neutrin ze slunečního jádra, slabá soudržnost mezi jiskřením interakce s pomalými plazmatickými protony…

Stín, který zahlédla, byl shlukem temné hmoty. Cosi složené z fotin obíhalo kolem středu Slunce.

Pocítila záchvěv radosti. Konečně – a právě v této hloubce, v jedné třetině vzdálenosti od středu k okraji Slunce, o které spolu před lety s Kevanem předpokládali, že v ní něco takového najdou, objevila to, pro co sem přišla – kořist, pro kterou ji připravili o lidství. Konečně pronikla k okraji stínového jádra z temné hmoty, k téměř neviditelnému nádoru, který dusil oheň fúze.

Čekala, až se fotinový objekt vrátí.

Šípař sklouzl k zemi.

Pronikl další vrstvou listoví; tohle bylo spodní patro lesa, kde rostly stínomilné palmy a několik mladých stromků, vyrůstajících ze semen, která spadla ze střechy. Na této úrovni bylo světlo i teď v poledne slabé, utlumené zelení. Vzduch byl horký, nehybný, vlhký.

Dotkl se země poblíž základny velikého stromu. Pod holým chodidlem se mu zazmítal brouček, který se snažil dostat ven z vrstvy tlejícího listí. Sehnul se, zvedl ho a strčil si ho do úst.

Stáhl lano ze stromu a vyrazil po zemi.

Pod slabou vrstvou zeminy cítil silnou spleť kořínků. Stromy podporovaly mohutné pilíře: trojhranné „ploutve“, u základny pět metrů široké, vyrůstající ze shluku kmenů. Po zemi poblíž jeho nohou se zvolna posunovala tenká stuha termitů, celých sto metrů dlouhá, směrem k puklině ve stromě, kde se nacházelo termitiště.

Prošel kolem barevných skvrn uprostřed rozkladu na zemi – většinou mrtvých květů, které spadly ze střechy – ale byla tu i velká raflesie – měla skoro metr v průměru, samotný květ, bez listů, se silnými hnědými okvětními lístky, kožnatými a pokrytými bradavičnatými výrůstky. Kolem kalichu se hemžily mouchy, fascinované zápachem, který se z květu šířil.

Ten, jenž vyrábí šípy zamyšleně prošel kolem groteskního květu.

„…kde jsi u Léthé byl?“

Ze stínu přístřešku vyjelo Uvarovovo křeslo.

Šípař sebou trhl a ustoupil. „Zastavil jsem se pro trochu fíků. Byly zralé. Potkal jsem svoji dceru – Přadlenu lan – a…“

Garry Uvarov si jeho vysvětlování nevšímal. Zajel s křeslem zpět pod přístřešek, kola se ztěžka otáčela na měkké lesní půdě. „Pověz mi o hvězdách, které jsi viděl,“ zasyčel. „O hvězdách…“

Uvarovův přístřešek byl sotva víc než střechou z las a palmových listů, pavučina zavěšená mezi kmeny stromů. Pod střechou byl povrch vyčištěn a pokryt hrubě přiříznutými dřevěnými prkny; kolečka Uvarovova křesla na prknech jemně vrzala, jak přejížděl sem a tam, sem a tam. Na stěnách byly upevněny nerozsvícené smolne pochodně. Uvarov tu uchovával pár svých osobních věcí, účel většiny z nich byl Šípaři nepochopitelný: krabičky se skleněnou deskou na přední straně, zežloutlé a opotřebované knižní tabulky, skříně, křeslo a postel, do které Uvarov už nedokázal vyšplhat.

Nic z toho za Šípařova života nefungovalo.

Garry Uvarov byl zabalen do kožené přikrývky, skrývající jeho neužitečné údy. Starcova hlava – obrovská, připomínající lebku, rámovaná bělostnými vlasy a se stářím zapadlýma očima – spočívala na krku příliš slabém, aby ji udržel. Kdyby mohl Uvarov stát, byl by téměř o metr vyšší než Šípař. Ale usazený na vozíčku vypadal jako nějaká groteskní loutka, jako hrubá věc z hadrů a z lebky nějakého zvířete, snad opice.

Výrobce šípů si znepokojeně Uvarova prohlížel. Tenhle stařec se nikdy nechoval racionálně, ale dnes byl v jeho hlasu další tón – možná konečně náznak opravdového šílenství.

A pokud to bylo pravda, jak si měl s tím on – Šípař – poradit?

„Chceš něco? Přinesu ti –“

Uvarov zvedl hlavu. „Jen mi řekni, hergot…“ Tváře podobné listu papíru se chvěly a poplival si bradu, což znamenalo, že se vztekal. Avšak hlas – zrekonstruovaný stroji už před dávnými generacemi – zněl jednotvárně, nelidsky potichu.

„Vylezl jsem na kapok – na nejvyšší strom…“ Šípař koktal, jak se snažil popsat, co viděl.

Uvarov naslouchal s hlavou zakloněnou dozadu, ústy ani nepohnul, s povislou bradou.

„Hvězdný oblouk,“ pronesl konečně. „Viděl jsi hvězdný oblouk?“

Sípař zavrtěl hlavou. „Nikdy jsem hvězdný oblouk neviděl. Pověz mi, jak vypadá.“

Uvarova teď zcela zachvátila zuřivost: jezdil s křeslem tam a zpět, tam a zpět, koly klapal po volných prknech. „Já to věděl! Žádný hvězdný oblouk… Loď zpomaluje. Jsme u cíle. Já to věděl…

Pokusili se mě vyloučit. Ti hajzlové Plánovači, co jim jde jen o přežití, a možná i ta seschlá mrcha Armonková. Pokud ještě žije.“ Vyjel dopředu a snažil se ukázat na Šípaře. „Copak to nechápeš? Když není žádný oblouk, loď musela doletět. Cesta je u konce… Po tisíci letech jsme se vrátili ke Slunci.“

„Ale to nedává smysl,“ protestoval chabě Šípař. „Nikdy tam žádný hvězdný oblouk nebyl. Nevím, co –“

„Ti syčáci… Ti zatracení syčáci.“ Uvarov pokračoval v nekonečném pojíždění. „Vrátili jsme se, abychom dokončili naši misi – misi Superetu, ne té zatracené Louise Ye Armonkové! – a oni mě chtějí vyšachovat. Vás taky děti moje… moje nesmrtelné děti.

Poslouchej mě!“ Uvarov znovu dojel těsně k Šípaři. „Musíš mě vyslechnout, je to velmi důležité. Ty jsi budoucnost, Šípaři… Ano, i když jsi nevědomý chudák; ty a tvoji lidé jste budoucnost našeho druhu.“

Přejel ke kraji podlahy a zvedl oči k Šípaři. Ten viděl jezírka rosolovité krve v prázdných očních důlcích a ustoupil před těžkým zápachem rozkládajícího se těla pod přikrývkou. „Tebe nezradí ti zatracení nanoboti ZS tak jako mě. Když nechali před pěti sty lety uvadnout moje údy a vyhasnout oči, věděl jsem, že jsem měl celou tu dobu pravdu…

Ale teď jsme se vrátili domů. Úkol je u konce. To ti říkají hvězdy, kdybys měl jen oči k vidění.

Chci, abys shromáždil lidi. Vezměte si zbraně – luky, foukačky – cokoli najdete.“

„Proč?“

„Protože se vrátíte do palub. Poprvé po staletích. Musíte se dostat k přechodovému rozhraní. K rozhraní červí díry, Šípaři.“

Paluby…

Šípař se pokusil představit si cestu skrz Uzávěr v pralesní půdě, vstup do neznámých temnot nekonečných pater pod jeho nohama. Sevřelo se mu hrdlo, začala v něm narůstat ostrá a bolestná panika.

Klopýtal co nejdál od malé chatrče, zpět ke známým vůním džungle. Zvedl tvář ke klenbě nahoře a k zakryté obloze nad ní.

Mohl mít Uvarov pravdu? Byla tisíciletá cesta konečně u konce?

Najednou připadal svět Šípaři tak nepatrný a křehký, pouhé smítko poletující mezi neznámými nebezpečími. Toužil se vrátit do korun, ztratit se v hustém, vlhkém vzduchu, ve vůni všeho, co rostlo.

„Milpitas měl pravdu," prohlásila Neměnnost cíle. „Tvůj problém je, že příliš přemýšlíš, Morrowe." Její dunivý hlas se odrážel od holých kovových stěn První paluby. Neměnnost cíle zřejmě nevnímala prázdnotu kolem nich – prázdné domy, nekonečné stíny tohoto neobydleného místa.

Neměnnost cíle otevřela Uzávěr. Byl to jednoduchý válec, vystupující z podlahy a hladce zajíždějící do stropu sto metrů nad jejich hlavami. Neměnnost otevřela v boku Uzávěru dveře, ale byla tu (jak si Morrow všiml) i propusť uvnitř válce dvacet metrů nad nimi, která blokovala horní sekci válce.

Všechny Uzávěry byly stejné. Morrow ale nikdy neviděl svrchní propusť otevřenou a neznal ani nikoho, kdo by ji viděl otevřenou.

Dnes byla v Uzávěru hromada ananasů, kulaťoučkých a zralých, a několik džbánů s kopajvovou mízou. Morrow přidržoval pytel otevřený a Neměnnost cíle do něj metodicky házela ovoce z Uzávěru, její vypracované bicepsy se činily. „Musíš přijímat věci tak, jak jsou," pokračovala. „Náš způsob života se nezměnil celá staletí – to musíš přiznat. Plánovači přece musejí dělat něco správně. Proč jim nepřiznat možnost pochyb?"

Neměnnost cíle byla velká urostlá žena, která obvykle nosila blůzy bez rukávů, které odhalovaly mohutné svaly na pažích. Měla oholenou lebku a její rovněž silná a široká tvář nesla obvykle trpělivý výraz. Spodní část těla měla naproti tomu vyhublou a vytáhlou, takže vypadala podivně nevyváženě.

„Pořád se mnou mluvíš jako s dítětem," vyčetl Morrow Neměnnosti. A v jejích očích jím pravděpodobně zůstane navždy.

Neměnnost cíle byla o dvacet let starší než Morrow a vždy přebírala úlohu staršího mentora – i teď po pěti staletích. Fakt, že kdysi byli po několik desetiletí manželé, jejich vztah nijak dlouhodobě neovlivnil „Podívej, Neměnnosti, v našem malém světě toho tolik nedává smysl. Mohu se zbláznit, když na to pomyslím.“

Narovnala se a dala ruce v bok; tvář se jí leskla potem. „Ne, to ne.“

„Co?“

„Nezbláznís se. Nikdo tak starý jako ty – nebo jako já – se už nedokáže zbláznit vůbec z ničeho. K šílenství už nemáme dost energie, Morrowe.“

Morrow si povzdechl. „No dobře. Ale měl bych se z toho zbláznit. A ty taky. Je toho tolik prostě – nevyřčeného.“ Zvedl poloplný pytel. „Podívej se jen na práci, kterou teď děláme. To prostě není logické.“

„Je to dost logické. Ta míza z kopajvy je užitečná pohonná látka. A potřebujeme ovoce, abychom doplnili jídelní automaty, které pořádně nefungují od –“

„Ano,“ přerušil ji podrážděně Morrow, „ale odkud to ovoce pochází? Kdo ho přináší sem k Uzávěrům? A –“

„A co?“

„A co dělají s těmi západkami, noži a kroužky ve tvaru osmičky, které jim přinášíme my?“

Morrow zvedl džbány s mízou a Neměnnost cíle si přehodila přes rameno pytel s ovocem. Vydali se ke sto metrů vzdálenému dalšímu Uzávěru. Neměnnost cíle se pohybovala nerovnoměrnou, skoro kolébavou chůzí, nohy jako hůlky se skoro zdály příliš slabé, aby nesly její mohutné tělo. Nějaké zvláštní selhání nanobotů jí ponechalo nohy scvrklé, vyhublé a – jak Morrow tušil, i když si Neměnnost nikdy nestěžovala – postižené artritidou.

„Já nevím,“ řekla prostě. „A nemyslím na to.“ Pohlédla po očku na Morrowa.

„Ale to nedává smysl,“ Morrow nervózně vzhlédl k příklopu nad sebou. „To ovoce musí odněkud pocházet. Tam nahoře musí být lidé, Neměnnosti, lidé, které jsme nikdy neviděli, jejichž existenci Plánovači nikdy nepřiznali, nebo–“

„Lidé, na jejichž existenci nezáleží ani za mák.“

„Ale záleží. My s nimi obchodujeme.“ Zastavil se a natáhl k ní ruku se džbánem. „Podívej se na tohle. Provozujeme s nimi tenhle obchod – takže tím automaticky přiznáváme jejich existenci – po celá desetiletí.“

Neměnnost cíle namáhavě kráčela dál. „Dokonce staletí.“

Morrow si vzpomněl, že když byl mladým mužem, byl skoro nepřetržitě rozzlobený. Ještě i teď pocítil slabý záchvěv onoho dávného hněvu. Byl nejasně pyšný sám na sebe: pocit hněvu byl v dnešních dnech událostí stejně vzácnou jako dosažení erekce. „Ale to znamená, že naše společnost je v jádru lehce šílená.“

Neměnnost cíle zavrtěla velikou hlavou a s trpělivým výrazem Morrowa pozorovala. „Jen takhle pokračuj a strávíš zbytek života tady nahoře. Nebo někde, kde to bude ještě horší.“

„Jen přemýšlej,“ naléhal Morrow. „Celá společnost, která pracuje pod vlivem davového klamu… Není divu, že vypnuli virtuály. Není divu, že zakázali děti.“

„Ale stále nás krmí. Asi to nemůže být tak šílené.“ Usmála se, v široké tváři se jí objevila moudrost. „Lidé jsou druh s mnoha vadami, Morrowe. My prostě asi nedokážeme jednat po dlouhou dobu racionálně. Takové věci – obchod s neexistujícími neznámými tam nahoře – mi připadá jen nepodstatný výstřelek.“

Morrow ji zvědavě pozoroval. „Ty tomu věříš? A já se považoval za skeptika.“

Došla k dalšímu Uzávěru, položila pytel, sedla si a opřela se o zakřivenou kovovou stěnu, ruce si položila na kolena.

„Kamaráde, tenhle rozhovor přece vedeme každých několik let.“

„Opravdu?“ zamračil se Morrow.

„Ovšem,“ usmála se. „V našem věku se i pochybování stává zvykem. A nikdy nedojdeme k žádnému závěru a svět se točí dál. Tak jako vždycky.“ Narovnala se a opatrně si protáhla hubené nohy. „No tak. Dáme se zase do práce.“

Neměnnost cíle zabrala velkými pažemi a tahem otevřela dveře Uzávěru.

Potom – namísto aby vstoupila a začala sbírat potraviny – se zamračila a nejistě na Morrowa pohlédla. „Tomu nerozumím.“

„Co se děje?“

„Podívej.“

Komora byla prázdná.

Morrow se zadíval na Neměnnost cíle a pak na prázdnou komoru. Neodkázal pochopit to, co viděl. Obchody dosud vždycky proběhly bez problémů.

„Nože jsou pryč,“ řekl.

„Nechali jsme je tady včera.“

„Ale není tu žádné maso.“

„Jenže škrábání jasně říkalo, že chtějí právě nože…“

Dialog takhle pokračoval snad pět minut. Jedna Morrowova část dokázala ustoupit stranou – hledět na sebe a Neměnnost cíle zvnějšku s jistou odtažitostí, dokonce s lítostí. Viděl dva staré lidi, příliš beznadějně svázané zvyky, aby dokázali reagovat na nečekané.

Neměnnost cíle má pravdu. Stal se ze mě stroj, pomyslel si s hněvem a smutkem. Něco horšího než stroj.

„Půjdu dovnitř a zkontroluji značky,“ navrhla. „Třeba jsme udělali nějakou chybu.“

„Nikdy předtím jsme chybu neudělali. Proč bychom se měli zmýlit ted?“

„Stejně to prověřím.“

Vstoupila do Uzávěru a pátravě vzhlížela k obchodovacím značkám.

…a příklop na vrcholu Uzávěru, šest metrů nad hlavo Neměnnosti cíle, se začal otevírat.

Uprostřed plazmatického moře čas pro Lieserl mnoho neznamenal.

Jak se nořila hlouběji do Slunce, vzdala se všech svých virtuálních smyslů kromě zraku a zbytku povědomí o těle. Proplouvala oblaky plazmatu jako v dětském snu nebo v nekonečné meditaci oceánu. Zpomalila hodiny, které řídily její vědomí, a dovolila si upadnout na dlouhá období do skutečného 'spánku' – nevědomí, kdy se pohybovala jen za pomoci trpělivě fungujících autonomních systémů.

A bez lítosti pozorovala, jak degeneruje klíčové synchronizační propojení mezi jejím smyslovým aparátem a vnějším vesmírem. Zatímco klouzala kolem jádra Slunce a téměř nepostřehnutelně pronikala hlouběji do středu, na lidských světech ubíhaly desítky staletí…

A znovu se objevila ta fotinová struktura.

Tentokrát byla připravená. Zaměřila se na ni, když proplouvala kolem, s nastraženými smysly.

Přesto ji sotva dokázala rozeznat; bylo to jako hrubý nákres uhlem na zářícím plazmatickém pozadí.

Zamyšleně sledovala fotinový oblak, jak jí opět mizí z dohledu a prolétá plazmatem, jako by nebyl o nic hmotnější než mlha, na své několik minut dlouhé oběžné dráze kolem Slunce.

Ale–

Ale neodchýlil se z dráhy, když prolétal kolem ní? Bylo by možné, že ten fotinový objekt skutečně reagoval na její přítomnost?

Teď si uvědomila další pohyby, pod sebou i nad sebou. Pohybující se tvary byly jako stíny a k zešílení nepolapitelné na lesklém, nevýrazném pozadí. V marné snaze napjala smysly s požadavkem na své zastaralé procesory, aby vytáhly každý ždibeček informace z dat, která přijímala.

Zobrazení se pomalu zvětšilo, vyjasnilo a zaostřilo. Byly tu stovky – ne, tisíce, miliony – fotinových stop. Možná to byly obrazce stojatých vln, uvažovala, stopy soudržnosti oblaku z temné hmoty.

Obraz v její hlavě se pomalu zvětšoval – složený vzor obrazců: zhruba čočkovitý tvar, asi padesát metrů dlouhý – a, jak si zvolna uvědomila, s náznaky vnitřní struktury.

Vnitřní struktury?

Nu, tolik k teorii stojatých vln. Ty věci zřejmě byly samostatné objekty, nejen vzory soudržnosti v kontinuu.

Sledovala, jak objekty opisují dráhu kolem středu Slunce. Klouzající čočkovité tvary jí připomínaly názornou ukázku krevního oběhu; napadlo ji, zda ty struktury opravdu nejsou něco jako protilátky nebo trombocyty – krevní destičky, hledající ránu. Hemžily se jedna přes druhou a kolem sebe, ale kupodivu se nikdy nesrazily –

Ne, uvědomovala si zvolna. Na tom není nic divného. Ty objekty se jeden druhému na své oběžné dráze vyhýbaly.

Tohle bylo hejno. Ty struktury z temné hmoty byly živé.

Živé a cílevědomé.

Pomalu zamířila do hejna fotinových ptáků (jak si je předběžně pojmenovala). Hemžili se kolem ní a ladně se jí vyhýbali.

Jasně reagovali na její přítomnost. Zřejmě měli vědomí – pokud ne inteligenci, pomyslela si.

Přemýšlela, co dělat dál. Přála si, aby tu měla Kevana Scholese a mohla si s ním o tom promluvit.

Jemný, trpělivý Kevan přiletěl ke Slunci jako mladší vědecký asistent; jeho služba měla trvat jen několik let. Zůstal ale na blízké sluneční orbitě mnohem déle, jako její trpělivý kontakt daleko přesahující rámec povinnosti nebo přátelství. Nakonec trval její vztah se Scholesem na dálku celá desetiletí.

Byla mu za jeho věrnost vděčná. Nesmírně jí během těch prvních těžkých let uvnitř Slunce pomohl.

S obtížemi se snažila vzpomenout si na poslední rozhovor s ním.

Nakonec byl prostě přemístěn. Proč? Aby posloužil nějaké organizační, politické, kulturní změně? Nikdy jí to neřekli.

Časem poznala, že lidské organizace, i když byly obsazeny téměř nesmrtelnými lidmi, zachovanými technologií ZS, měly poločas života jen několik desetiletí. Ty, které přežívaly déle, zůstávaly jen jako slupky, obvykle hodně vzdálené cílům svých zakladatelů. Vzpomněla si na pozvolný úpadek Církve Svatého světla Superetu, kterou pozorovala i během svého krátkého pobytu mimo Slunce, na organizaci fanatiků, choulících se kolem jakéhosi věčného plamene pradávné víry.

U mikrofonu na druhém konci červí díry se vystřídala řada dalších spojovacích pracovníků. Ukázali jí jejich tváře za pomoci obrazů, vyslaných telemetrickými kanály. Věděla tedy, jak vypadají, ta přehlídka zvláštních mužů a žen s pomíjivou módou a stylem a stále odtažitějším výrazem. Do databáze jí nahrávali vývoj jazyka i další kulturní změny, takže změna významů slov jí od doby, kdy (tak krátce) vyrůstala, nečinila žádné problémy v komunikaci. Nic z toho

ji ale nezaujalo. Po Kevanu Scholesovi ji pramálo zajímala řada neosobních lidí, kteří s ní komunikovali, nenalezla s nimi žádné souznění.

Občas si kladla otázku, jak asi musí připadat ona jim, nevypočitatelná, prastará kvazilidská bytost, uvězněná v kusu zastaralé technologie.

Pak s ní nakonec přestali mluvit úplně.

Ale i tak se stále cítila – přes to všechno – vůči lidstvu loajální. Vyrobili ji naprosto cynicky pro své vlastní cíle a nakonec ji tady opustili, v srdci cizího světa; ale ani tak se v duchu nedokázala od lidstva zcela odvrátit. Koneckonců, ať už s ní mluvili nebo ne, mohli snadno uzavřít chladicí propojení červí dírou a ukončit tak její vědomí stejně snadno, jako kdyby zhasli světlo. Ale to se nestalo

No prosím, říkala si dotčeně, ani se neobtěžovali ji zabít. Kvůli tomuhle by k nim měla cítit loajalitu? Snažila se být cynická. Měla se snad před nimi klanět a plazit, jen aby jí prodloužili život?

Ale přes své rozhodnutí zatvrdit se zjistila, že si stále uchovala potřebu komunikovat – vysílat své zprávy mimo Slunce, říci všem, že objevila fotinové ptáky – jen pro případ, že by někdo naslouchal.

Nebylo to logické. Ale přesto jí na tom záleželo; byl to trýznivý smysl pro odpovědnost – dokonce pro povinnost – který nedokázala jen tak vypudit z mysli.

Po nějaké době jí to začalo být svým způsobem podezřelé. Koneckonců znamenala ve své době pro Superet dosti značnou investici. Jejím úkolem bylo zjistit, co se děje se Sluncem, a ten by dokázala splnit, jen pokud by někomu podávala hlášení. Možná tedy byla potřeba komunikace i s posluchači, kteří ji nevnímali, hluboce zabudována do programu systémů, které podpíraly její vědomí. Třeba byla dokonce zavedena i do fyzických systémů.

Po celé té době mnou stále ještě manipulují, pomyslela si trpce.

Ale i kdyby to byla pravda, nedalo se s tím moc dělat; výsledkem ale bylo, že jí v mysli zůstalo nepříjemné svědění – bez možnosti se poškrábat.

Morrow jen zíral. Necítil strach ani zvědavost. propusť se nikdy předtím neotevřela. A přestože mu oči tvrdily něco jiného, nemohlo se to dít ani teď.

Za propustí byl stoupající tunel – uvnitř válcového Uzávěru, uvědomil si. Světlo přicházející shora bylo matné a zelenkavé. Vzduch byl horký, vlhký, prosycený tajemnými, jakoby ovocnými vůněmi.

Snažil se odpovídajícím způsobem reagovat, připravit nějaký plán; událost se však přelévala po zvyky nasáklém povrchu jeho mysli jako rtuť po skle a nedokázala proniknout dovnitř. Mohl se jen dívat, jak se události odvíjejí jedna po druhé, jako by se vrátil do dětství a nedokázal si jejich běh spojit do příčinné souvislosti.

I Neměnnosti cíle zřejmě dělalo potíže přijmout tohle všechno. Stála v Uzávěru se zakloněnou hlavou a hleděla vzhůru s otevřenými ústy…

Pak se ozvalo zasyčení, měkký, vlhký náraz.

Neměnnost cíle si stiskla paži.

Pohlédla na Morrowa naprosto nechápavě – a pak se zdálo, že jí vychrtlé nohy konečně selhaly, podlomily se a ona se pozvolna sesula na podlahu Uzávěru. Po několik sekund jen seděla, s nohama složenýma nešikovně pod sebou. Vypadala překvapeně a zmateně. Pak se její velký trup skácel na stranu a nohy se natáhly.

Konečně se Morrow dokázal pohnout. Vrhl se do Uzávěru a s námahou pomohl Neměnnosti cíle posadit se. Měla otevřené oči, ale bylo vidět pouze bělma; z úst jí vytékaly sliny. Kůži měla vlhkou, chladnou. Morrow horečně hledal tep na ženině zápěstí a pak mezi mohutnými šlachami na jejím krku.

Z propusti sjelo dolů roztřepené, hnědé lano. Kdosi – cosi – sestupoval ručkováním a lehce seskočil na podlahu.

Morrow se pokoušel vetřelce zkoumat, ale jako by na – nebo na ni – ani nedokázal pohlédnout. Bylo to prostě příliš nezvyklé, příliš šokující, oči jako by mu od útočníka klouzaly a odmítaly přijmout realitu.

S Neměnností cíle v náručí se přinutil analyzovat obraz element po elementu. Především to byl rozhodně člověk. Měl čtyři údy, podivuhodně jasné oči za brýlemi, bílé zuby. Byl velice malý,

neměřil víc než metr dvacet. Je to tedy dítě? Možná – ale podle ňader a boků žena. Byla oděná do čehosi hnědého s barevnými skvrnami; snad kombinéza, která –.

Ne. Přinutil se vidět. Kromě opasku se zavěšenými váčky byla ta osoba nahá. Měla sytě hnědou kůži. Hlavu měla vpředu vyholenou, vzadu jí visely husté, černé mastné vlasy. Přes nos a oči měla namalovanou červenou barvou masku. Držela dlouhou, jemně provrtanou dřevěnou trubku. Měla kulatou tvář – ne hezkou, ale…

Ale mladou. Nemohlo jí být více než patnáct nebo šestnáct let.

ZS ale nemohlo nikoho uchovat v tomto věku. Bylo to tedy dítě – skutečné dítě; první, které viděl po pěti stoletích.

Opatrně zvedla trubku, jako by se ho chystala uhodit nebo ho zastrašit.

„Jmenuji se Přadlena lan," prohlásila. „Nechci ti ublížit."

Starý Dolní člověk byl zvláštní. Skoro tak hrozný jako Uvarov; holohlavý, s povadlou kůží, oblečený do jakéhosi zatuchlého, šedohnědého oděvu – vysoký asi jako Uvarov, kdyby se položili vedle sebe.

Ta žena v bezvědomí, přítelkyně Dolního člověka, byla ještě horší se svým obrovským trupem a vychrtlýma nohama. Oba vypadali tak staře, tak nepřirozeně.

Bylo jí to odporné. Cítila z nich rozklad, hnilobu a plíseň. Měla chuť je zabít, dostat se od nich pryč, zpět do čistého lesního vzduchu.

„Co se děje?" zaduněl Šípařův hlas šachtou Uzávěru. „Přadleno? Jsi v pořádku?"

Přinutila se zapomenout na emoce, přemýšlet. Ten vysoký starý muž byl nechutný, ale zřejmě pro ni nepředstavoval hrozbu.

„Ano," zavolala nahoru šachtou. „Jsem v pořadku Šípaři. Pojď dolů."

Tiše čekala několik minut, než její otec – neohrabaně a s nadáváním – sklouzl po laně z pralesní paluby. Pokojně seskočil na podlahu Uzávěru: přistál v podřepu, s nožem v ruce.

Překvapilo ho, když tu uviděl dva Dolní lidi, ale rychle situaci zhodnotil. „Je mrtvá? Jste všichni v pořádku?"

„Ano a ne.“ S omluvou zvedla foukačku. „Použila jsem tohle. A teď si myslím, že jsem nemusela. Já –“

„Na tom nezáleží.“

Oči starého Dolního člověka byly bledé a vodnaté; zřejmě měl potíže se na ně soustředit. Ukázal na foukačku. „Ty jsi zabila Neměnnost cíle… s tímhle?“ Měl podivný, zpěvavý přízvuk, ale bylo mu dobře rozumět.

Přadlena zaváhala. „Ne…“ Podala mu foukačku, ale Dolní člověk si ji nevzal, jen seděl a dál choval v klíně svou přítelkyni. „Foukačka je z bambusu. Dovnitř umístíš šipky a utěsníš je vlákny semen. Jed získáš ze žab opečených na rožni a –“

„Je nám líto to s tvojí přítelkyní,“ přerušil ji Výrobce šípů. „Uzdraví se. A – nebylo to nutné.“

Dolní člověk vypadal vzdorně. „Ano,“ řekl. „Ano, to tedy sakra nebylo.“ Pohlédl z jednoho na druhého. „Co chcete?“

Přadlena a její otec se na sebe nejistě podívali. Nakonec Šípař odpověděl: „Máme starého muže, Uvarova. Říká, že si pamatuje Zemi. A říká, že cesta je u konce, že hvězdná loď doletěla k cíli. A teď se musíme vydat k přechodovému rozhraní.“ Šípař pohlédl na ohromeného váhajícího Dolního člověka. „Pomůžeš nám? Dovedeš nás k rozhraní?“ Pak jeho výraz ztvrdl. „Nebo si musíme cestu probojovat, jak předvídá Uvarov?“

Dolní člověk zíral na Šípaře. Zdá se, pomyslela si Přadlena, že se nějak probírá z ochromení a úleku. „ Uvarov – rozhraní – nemám tušení, o čem to mluvíte…“

Pak náhle pronesl s údivem: „Ale slyšel jsem o Zemi.“ Všichni tři pak stáli v chladném světle Uzávěru a prohlíželi si jeden druhého s opatrnou zvědavostí.

Sestupovala hlouběji do Slunce, skrze hejno fotinových ptáků dusících jádro. Ptáci se vznášeli za ní a kolem ní, planetky z temné hmoty, obíhající po svých těsných slunečních orbitách.

Ptáci se k sobě neustále přibližovali a zase se vzdalovali, jako skupinka satelitů naváděná ke spojení. Mnoho přechodných shluků, které vytvořili – a které ji minuly příliš rychle, aby je mohla

prozkoumat –, se zdálo neuvěřitelně složitých; uložila si do paměti sled obrázků. Ke vší té aktivitě musí být nějaký důvod, pomyslela si.

Některé z pohybů na kraji kulovitého hejna byly jednodušší a daly se snadněji pochopit.

Jednotliví fotinoví ptáci mířili pryč od hejna, skrz vnější vrstvy Slunce hyperbolickou dráhou, a dostávali se do hejna svých bratranců na oběžné dráze. Občas se některý pták oddělil od ostatních a zamířil volnou trajektorií –

Kam? Zpět k nějakému oceánu temné hmoty za Sluncem? Nebo k nějaké jiné hvězdě?

A pokud ano, proč?

Trpělivě sledovala, jak ptáci odlétají i přilétají, a vzorec jejich cest se jí ukládal v hlavě.

Kapitola 10

Propusť na vrcholu Uzávěru se s třeskem otevřela a odhalila kruh bohaté zeleně. Bylo to okno do jiného světa. Do kovových jeskyní První paluby zněl řev stáda jakýchsi nepředstavitelných zvířat.

Morrow si prohlížel základnu šachty Uzávěru a snažil se potlačit nutkání utéct, zahrabat se do běžné rutiny každodenního života.

Okolo kraje horní propusti sedělo v podřepu čtyři nebo pět pralesních lidí a dívali se na Morrowa. Byli všichni nazí, nahou kůži měli ozdobenou barevnými skvrnami z ovocné šťávy a připadali mu neuvěřitelně mladí. Mezi sebou drželi síť z lan a v ní seděl Garry Uvarov. Pomalu klesal, jak pralesní lidé lana povolovali.

Hlava podivuhodného starce vyčnívala z hromady silných přikrývek. Pod nimi Morrow rozeznával robustní, mechanický tvar hranatého pojízdného křesla, které Uvarova drželo, takže vypadal skoro nelidsky – jako by byl s křeslem spojen, jako podivný, vyschlý kyborg.

Dívka s brýlemi – Přadlena lan – přistoupila na dně šachty k Morrowovi. Oblékla si náhrdelník z orchidejových květů a to bylo skoro všechno. Její hlavu měl Morrow u lokte a teď, když si na ni trochu zvykl, vypadala její tvář, pomalovaná divokou červení, téměř komicky. Dotkla se jeho paže; měla jemnou ruku, malou, neuvěřitelně lehkou. „Neboj se," řekla.

Překvapilo ho to. „Já se nebojím. Čeho bych se měl bát? Proč si myslíš, že se bojím? Kdybych se bál, pomáhal bych ti tu?"

„Vidím, jak vypadáš. Jak stojíš." Pokrčila nahými rameny. „Všechno. Uvarov vypadá jako – já nevím, nějaká veliká larva – ale je to jenom člověk. Velmi starý člověk."

„Vlastně jsem si právě říkal, že vypadá jako nějaký bůh. Napůl lidský, napůl mechanický bůh. A vy lidé mu sloužíte."

Pokrčila drobný nos a posunula si brýle, takže si setřela trochu barvy z tváře; vrhla na něj podrážděný pohled. „No jistě. Ale my nejsme pověrčiví divoši, jak si myslíte vy, Dolní lidé. Že je to tak?“

„Ne, já –“

„My víme, že Uvarov není bůh. Je to jen člověk i když velmi starý, zvláštní a mimořádný; člověk, který si zřejmě pamatuje, k čemu tahle loď vlastně byla.

Morrowe, já žiji na stromě a vyrábím věci ze dřeva a lián. Ty žiješ,“ mávla neurčitě rukou, „někde v nějakém hranatém domě a děláš věci z kovu a ze skla. Ale to je jediný rozdíl mezi námi. Moji lidé nejsou žádní primitivové a nejsme ani nevědomí. Víme, že všichni žijeme uvnitř obrovské hvězdné lodi. Možná to chápeme lépe než ty, protože doopravdy vidíme oblohu.“

Ale o to tady nejde.Ty a já jsme odlišní, pomyslela si rozčileně. Mnohem odlišnější, než dokážeš pochopit.

Přadlena lan byla patnáctiletá dívka – živá, zvídavá, nebojácná, drzá. Bylo to už pět set let, kdy Morrowovi bylo patnáct. A i tehdy by Přadlenu považoval za pěkné kvítko. Morrow si smutně pomyslel, že mu je Přadlena cizejší než Uvarov.

Kolem nich prošel jeden z lesních lidí. Přes tenkou masku barvy na obličeji se muž na Morrowa usmál. „Dává ti hodně zabrat?“

Přadlena si pohoršené odfrkla. Morrow shlédl na nově příchozího a snažil se ho zařadit. Sakra, všichni tihle lidičkové vypadají stejně. Vzpomněl si: tohle je Výrobce šípů, otec Přadleny lan. Pokusil se mu úsměv oplatit. „Ne, ne. Vlastně mám dojem, že se mě snažila uklidnit. Vysvětlovala mi, že bych se neměl starého Uvarova bát.“

Uvarovovo křeslo dosedlo na povrch První paluby, kolem něho se shromáždili tři lidé a odvázali lana z křesla, potom je vytáhli zpět propustí nahoře; kroutila se přitom jako hadi – Uvarovovy oční důlky bez očí se otevřely, zachrčel příkazy svým pomocníkům. Šípař zkoumal Morrowovu tvář. „A ty se Uvarova bojíš?“

Morrow si uvědomil, že si nervózně protahuje prsty; přiměl se ke klidu. „Ne. Věřte mi, v mém světě je mnoho lidí, u kterých technologie ZS selhala, a znám případy stejně – eh, překvapivé – jako je Uvarov. I když žádný není tak starý.“

Přistoupila k nim Přadlena lan. „Uvarov je připravený. Tak pokud tu nechcete takhle stát a povídat celý den, myslím, že bychom měli jít…“

Na První palubě se vytvořilo malé procesí. Morrow je vedl pomalým, vycházkovým krokem. Uvarov ho následoval ve svém křesle, skrytý motor hlasitě vrčel. Šípař a Přadlena lan chránili křeslo ze stran a vedli nevidoucího Uvarova jemnými, bezeslovnými doteky na ramenou. Jak lesní lidé kráčeli po palubě, jejich nohy jemně pleskaly na ošlapaném kovu a zanechávaly za sebou řadu stop, otisky lesní nečistoty a potu. Šípař si nesl luk a toulec, které měl přehozené přes rameno, Přadleně se houpala u boku foukačka, výhružná a smrtonosná. Jejich nahá, pomalovaná kůže se odrážela podivuhodnými barvami od jednotvárné šedohnědé Paluby. Oči, vylézající zpoza jasných barevných masek, měli rozšířené stražitou nedůvěřivostí a Přadleniny brýle ten efekt jen umocňovaly.

Morrowovi se podařilo sjednat přijetí u Plánovače Pitase. Rozhodl se, že tuto významnou událost – první spojení kultur dvou světů na lodi za celá staletí – omezí jen na tyto tři. Nechtěl společnost na palubách vystavovat většímu kulturnímu šoku, než bylo nezbytné.

Vzdalovali se od otevřeného Uzávěru, naposledy zahlédli les a pak vstoupili do typického kovového prostředí palub. Přadlenina zprvu rozhodná chůze se teď stala váhavější; zřejmě ztratila trochu ze své drzosti a pod barvami zbledla.

Morrow pocítil záchvěv škodolibé radosti. „Co s tebou je? Jsi nervózní?“

Vyzývavě na něho pohlédla a ztěžka polkla. „Neměla bych být? Ty nejsi?“

„Přadleno –“ začal Šípař.

„Ale to není ono.“ Nakrčila kulatou tvář, takže jí brýle sklouzly po nose. „Je to ten smrad. Je všude. Tíživý. zatuchlý… Necítíš to?“

Morrow zvedl s lehkým znepokojením hlavu. I starý slepý Uvarov, uvězněný v křesle, otočil hlavu a nasál vzduch tím, co mu zbylo z nosu.

„Nerozumím…“ hlesl Morrow.

„Přadleno,“ hlas Šípaře zněl trpělivě, „nemyslím, že by tu bylo něco špatně. To jsou jen – lidé. Lidé, kov a stroje. Tady dole je jiný svět; musíme se naučit ho přijmout.“

Přadlena vypadala vyděšeně. „No, je to nechutné. Měli by s tím něco udělat.“

Morrowa to podráždilo a zároveň pobavilo. „Udělat s tím něco? A co jako?“

„Jako třeba zasadit pár stromů.“ Vzdorně pozvedla věnec z orchidejí, který měla na krku, a přitiskla si jej ke tváři. Ostentativně přitom vdechovala vůni okvětních lístků.

Šípař kráčel vedle Morrowa. „Ona tě nechce urazit,“ pronesl vážně.

Morrow si povzdechl. „S tím si nedělej starosti. Ale… jsem starý muž, Šípaři. Starší, než možná dokážeš pochopit.“ Pohlédl stranou na malého muže z lesa. Šípař vypadal jako praktický a schopný člověk – a přitom se jeho metr dvacet vysoké tělo, bosé nohy a pomalovaná tvář do sterilního prostředí První paluby naprosto nehodily. „Jsem trochu nepokojnější než většina lidí tady dole. A měl jsem kvůli tomu dost potíží. Ale přesto jsem starý. Nemohu se ubránit obavám ze změn – nepředvídatelnosti – víc než kdokoli jiný. Vaši lidé představují obrovský vpád na paluby – skoro invazi. Můj život už nikdy nebude stejný. A to je nepříjemný pocit.“

Šípař zpomalil. „Pomůžeš nám?“ zeptal se klidně. „Říkal jsi –“

„Ano, pomohu vám. Neztratím nervy, Šípaři, a dodržím slovo. Už dlouho si uvědomuji, že zdejší běh věcí není logický. Možná, že když vám pomohu – když pomohu Uvarovovi –, dokážu, aby věci nabraly smysl. Nebo možná ne.“ Alespoň, pomyslel si, teď chápu, k čemu jsou všechny ty západky a kovové smyčky, které jsem vyráběl po celá ta desetiletí. Ušklíbl se a přejel si rukou po vyholené hlavě. „Ale nevím zcela přesně, co z toho vzejde. Vy jste – tak – jiní.“

Šípař se usmál. „Potom je jedinou rozumnou odpovědí strach – nebo aspoň opatrnost.“

„Pokud ti není patnáct.“

„Slyšela jsem to,“ připojila se k nim Přadlena a lehce dloubla Morrowa do žeber. Drobná, pevná pěst mu zajela do vrstev tuku; snažil se nevnímat náhlou drobnou bolest.

Sestoupili po rampě a přešli z První do Druhé paluby, do První obývané úrovně.

Morrow se snažil svůj svět vidět čerstvýma očima Pralesních lidí. Jednotvárný špinavý povrch přepážek nad nimi a pod nimi, vzdálené stěny trupu, skryté ve slabé mlze, to vše tvořilo okolní rámec světa – pravidelný, uspořádaný, uzavřený. Jednu stěnu trupu hyzdily veliké skrvny zelené měděnky. Mezi palubami se táhly schodišťové rampy jako stometrové pavučinové ornamenty, výtahové šachty byly svislé pilíře prorážející paluby, jako kdyby držely kovovou oblohu. Jasně definovaný kruhový geometrický design Druhé paluby byl výrazně zřetelný. Budovy – domy, továrny, chrámy Plánovačů – se poslušně kupily v prázdných sektorech a segmentech paluby.

Morrow se cítil v rozpacích a deprimovaný. Jeho svět byl monotónní, uzavřený – jako vnitřek nějakého obrovského stroje. A k tomu pěkně potlučeného, stárnoucího a selhávajícího stroje.

Vydali se dolů, přímo k Milpitasovu chrámu.

Přistoupila k nim jakási žena. Morrow ji znal – jmenovala se Setrvalost cíle a vedla obchod v chudé části Sektoru 4. Pozvolna k nim kráčela se sklopenýma očima. Vypadá unaveně, napadlo Morrowa; asi jí končí směna.

Pak Setrvalost vzhlédla a spatřila pralesní lidi. Náhle se s široce rozevřenými ústy zastavila uprostřed cesty. Morrow zahlédl, jak jí po lebce stékají čůrky potu.

Periferním viděním zpozoroval, že Přadlena lan sahá po foukačce.

Zvedl ruku a pokusil se o úsměv. „Setrvalosti, neboj se. Jsme na cestě k chrámu, abychom…“

Odmlčel se, když viděl, že ho Setrvalost neposlouchá. Zdálo se, že jí dělá potíže uvěřit vlastním očím; zírala mimo Morrowovu skupinu.

Bylo to, jako by pro ni lesní skupina neexistovala – nemohla existovat.

Vypadala hloupě. Ale nepříjemně Morrowovi připomněla jeho vlastní první reakci na Přadlenu lan.

Setrvalost jim uhnula z cesty, proběhla kolem nich a pokračovala dál, aniž se otočila. Přadlena se znovu uvolnila a přehodila si foukačku přes rameno.

„Pro lásku Života," vyštěkl najednou Morrow na dívku netrpělivě, „ta ubohá žena tě přece neohrožovala. Byla vyděšená. Copak jsi to neviděla?"

Přadlena mu pohled oplatila rozšířenýma očima.

Uvarov otočil svou nevidoucí tvář vzhůru. Šípař mu vysvětlil, co se stalo. Prastarý muž se štěkavě zasmál.

„Mýlíš se, Morrowe. Jistěže tu Přadlena byla v nebezpečí. To jsme všichni."

Šípař, který se vlekl vedle Morrowa, se zamračil „Nechápu. Tohle místo je zvláštní, ale žádné nebezpečí jsem neviděl."

„Souhlasím," přidal se Morrow. „Nikdo vás tu neohrožuje."

Uvarov se zasmál. „Ty si myslíš, že ne? Šípaři, zkus si tuhle lekci zapamatovat. Mohla by ti trochu prodloužit život. Nejvzácnější věc, kterou člověk má, je duševní postoj; ten je vzácnější než život. Historie nám to znovu a znovu připomínala nekonečnou přehlídkou válek – masových lidských obětí – tisíce smrtí kvůli nejnicotnějším rozdílům ve výkladech náboženských dogmat.

My do duševního postoje lidí na těchto palubách nezapadáme. Ta ubohá žena prošla kolem nás a sama sebe přesvědčila, že nejsme skuteční! Svou přítomností – vlastně svou samotnou existencí – narušujeme duševní postoj těch lidí tady… zvláště věkovitým starcům, kteří zdejší společnost řídí.

Možná si to ani sami neuvědomují, ale budou se snažit nás zničit. Život tří nebo čtyř cizinců je směšná cena za uchování duševního postoje, věřte mi."

„Ne," odporoval Morrow. „To nemohu přijmout. Ne vždy s Plánovači souhlasím. Ale nejsou to vrazi."

„Opravdu si myslíš, že ne?" zasmál se znovu Uvarov. „Uctívači přežití – ti vaši 'Plánovači'– jsou psychotici. Samozřejmě. Stejně jako já. A jako vy. Jsme v zásadě defektní druh. Většina lidstva se po většinu historie nechala vést řadou davových psychóz. Označení se změnilo, ale povaha klamu sotva…"

Uvarov si povzdechl. „Postavili jsme tuhle krásnou loď – vytvořili jsme Superet. Snili jsme o tom, že zachráníme samotný druh. Vyletěli jsme ke hvězdám a k budoucnosti… Ale naneštěstí jsme si vzali s sebou obsah svých hlav.“

Morrow si připomněl výraz Neměnnosti, když systematicky v duchu popírala existenci pralesních lidí. Možná, pomyslel si zachmuřeně, to bude ještě těžší, než předpokládal.

Lieserl si pamatovala, jak poprvé zcela ztratila kontakt s lidskými světy. Bolelo to víc, než očekávala.

Otestovala své systémy; telemetrické spojení stále fungovalo, ale ze vzdáleného konce prostě přestala přicházet data – zcela náhle, bez varování.

Zmateně, ohromeně a dotčeně se stáhla na nějakou dobu do sebe. Pokud se lidé, kteří ji vytvořili a pak ji šoupli do tohoto cizího světa, rozhodli se jí zříct… nu, tak ona jich taky…

Pak, když se trochu uklidnila, snažila se přijít na to, proč bylo spojení přerušeno.

Z náznaků, které poskytl donkichotský let Michaela Poolea červími dírami do budoucnosti, sestavil Superet neúplnou chronologii budoucí historie lidstva. Lieserl si začala porovnávat vnitřní hodiny s chronologií Superetu.

Když poprvé ztratila kontakt, uběhla od jejího nahrání do Slunce už celá tisíciletí.

Zjistila, že Země je okupovaná.

Lidé se rozšířili za Sluneční soustavu ve svých objemných, nemotorných podsvětelných lodích VJT. Byla to éra optimismu, naděje a expanze do neomezené budoucnosti.

Tehdy, kdesi mezi hvězdami, narazili na první inteligentní bytosti mimo Sluneční soustavu, na Squeemy, rasu bytostí s kolektivním vědomím a rozsáhlou sítí obchodních kolonií.

Squeemové s neuvěřitelnou rychlostí přemohli lidskou obranu a Zemi obsadili. Začalo systematické využívání všech solárních zdrojů – ve prospěch jiné civilizace.

Leiserl si občas kladla otázku, proč všechna ta varovní Superetu, založená na Pooleových datech, neodvrátila všechny katastrofy, jako

je právě squeemská okupace, které Superet předvídal. Možná byla v historii jistá nevyhnutelnost – třeba jednoduše nebylo možné změnit průběh událostí, ať byly jakkoli děsivé.

Ale Lieserl nedokázala přijmout tak fatalistický pohled na svět.

Pravdou zřejmě bylo, že v době, kdy uplynulo dost staletí na to, aby se předpovědi Superetu vyplnily, zřejmě je už nikdo nebral vážně. Lidé, kteří se sami se Squeemy setkali, byli průkopníci – obchodníci, stavitelé nových světů. Pro ně byla Země i její okolí už jen vzdálenou legendou. Pokud vůbec někdy o Superetu slyšeli, považovali jej za pouhou okrajovou skupinu fanatiků, žárlivě se držících děsivých proroctví, o nic významnějších než astrologové nebo jasnovidci.

Ale Lieserl si uvědomila, že předpovědi Superetu se nakonec ukázaly pravdivé. Po přestávce vynucené Squeemy se kontakt s ní náhle obnovil.

Vzpomínala, jak k ní najednou začala oživlým telemetrickým spojením proudit slova a obrazy. Zprvu ji tento náhlý vpád do katatonického stavu, v němž se nechala unášet proudem ve středu Slunce po vzoru velryb, vyděsil.

Její nový kontakt – v otrhaném oděvu, podvyživený, ale s nekonečným nadšením – jí pověděl, že jho Squeemů bylo svrženo. Lidé byli opět svobodní, mohli využívat sami sebe i své vlastní zdroje, jak jim bylo libo. A nejen to, dozvěděla se Lieserl; okupace Squeemů zanechala lidstvu dědictví vysoce vyvinuté technologie – hyperpohon, umožnující nadsvětelné cestování mezi hvězdami.

Rychl se zjistilo, že technologie hyperpohonu nepochází od Squeemů. Oni sami ji získali od jiného druhu – ať už čestnými nebo záludnými prostředky – stejně jako ji teď 'zdědilo' lidstvo.

Skuteční tvůrci většiny technologií v Galaxii byli známi… alespoň částečně.

Xeelee.

Ztracené kolonie u blízkých hvězd byly kontaktovány a oživeny a začala nová, vpravdě výbušná vlna expanze založená na hyperpohonu. Lidé se rozlezli po Galaxii jako nákaza, znovu plni víry a optimismu.

Lieserl, plující mezi slunečními mraky, to vše z dálky zmateně sledovala. Kontakt s ní udržovali jen nepravidelně; Lieserl i se svou červí dírou byla reliktem – podivným artefaktem z minulosti zvolna putujícím k jakémusi zapomenutému cíli uvnitř Slunce.

Během několika prvních let po svržení Squeemů se lidstvu vedlo dobře – vzkvétalo a expandovalo. Ale jak si Lieserl zrychleně promítala další historii lidstva, propadala stále hlubší depresi. Vesmír za Sluneční soustavou se stal místem ubohého, netvůrčího a nekončícího závodu, v němž se všichni snažili získat odpadky po Xeelee. Ale možná, pomyslela si hořce, právě tohle bylo pro lidstvo to pravé.

Pak došlo k další ničivé válce s další cizí mocností: s Qaxy. A lidé ji prohráli. Země byla znovu obsazena.

K hejnu se více ptáků přidávalo, než z něj odlétalo, jak si pomalu uvědomila.

Ptáci, kteří se k hejnu připojovali, přilétali z různých směrů a zcela náhodně. V trasách odlétajících ptáků však vysledovala jistý vzorec; plynulý tok ptáků odlétajicích jedním směrem, v rovině slunečního rovníku, k jakémusi neznámému cíli.

Ale podstatné bylo, že více ptáků přilétalo, než odlétalo. Oblak ve středu Slunce narůstal. Ptáci záměrně oblak zvětšovali.

Zdálo se jí, že řetěz dedukcí ji táhne, proti její vůli, někam, kam se nechtěla dostat. Absurdně si uvědomila, že má ptáky ráda; nechtěla si o nich myslet nic zlého.

Ale musela zvážit všechny možnosti spojené s nimi – i ty nepříjemné.

Byla to skutečně pravda? Co když ptáci věděli, co dělají se Sluncem? Ach, na přesném označení jejich inteligence – jejich vědomí – nijak nezáleželo. Mohli mít dokonce jakýsi druh kolektivního vědomí, tak jako Squeemové. Klíčový byl jejich záměr.

Cožpak nejšílenější spekulace Superetu byly, přese všechno, pravdivé? Reprezentovali snad ptáci určitou formu zlověstné inteligence, která chtěla udusit Slunce?

Dusili snad sluneční oheň záměrně?

A pokud ano, tak proč?

Zachmuřeně se ponořila hlouběji do hejna, pozorovala a porovnávala.

Došli ke chrámu Plánovačů Superetu v sektoru 3. Skupinka zpomalila. Šípař i Přadlena lan zatím zřejmě v pohodě vstřebali vše, co po cestě viděli a slyšeli, ale zářící, čtyřboká stavba chrámu, tyčící se nad nimi, na ně nakonec udělala mohutný dojem. Morrow jen těžko ovládal vlastní nervozitu. Koneckonců uplynulo jen několik směn od jeho vlastního, posledního bolestného rozhovoru s Milpitasem; teď tady stál a podivoval se vlastní smělosti, že se vůbec dokáže vrátit.

Garry Uvarov se ve svém kokonu potřísněných přikrývek pohnul, v nevidoucí tváři měl otázku. Když promluvil, pokožka, tenká jako papír, zašustila. „Co se děje? Proč jsme zastavili?“

„Jsme u cíle,“ odpověděl Morrow. „Tohle je chrám Plánovačů. A –“

Uvarov prudce odfrkl. „Chrám. Ovšemže tomu říkají takhle. Šípaři,“ vyštěkl. „Pověz mi, co vidíš.“

Výrobce šípů mu váhavě popsal čtyřstěnnou pyramidu, lesklé modré okraje, třpytivé zlatohnědé membrány stěn.

Uvarov naklonil hlavu; zdálo se, že se snaží přikývnout. „Maketa přechodového rozhraní. Ti zatracení uctívači přežití, tolik si o sobě myslí. Chrám.“ Otočil hlavu. Morrow fascinovaně sledoval, jak se obratle na jeho krku i na sebe napojují. „No? Tak na co čekáme?“

Morrow, kterému obavy i nervozita svíraly hruď, vykročil.

„Milpitas? Milpitas?“ Na Uvarovově vychrtlé tváři se objevil jistý zájem. „Znal jsem jednu Milpitasovou: Serenu Harvey Gallium Harvey Milpitasovou…“

„Moje babička,“ vysvětlil Plánovač Milpitas. Opřel se v křesle a protáhl si dlouhé prsty známým pohybem, který Morrow fascinovaně sledoval. „Z původní posádky. Zemřela už dávno…“

Uvarovovo křeslo nerušeně dál přejíždělo sem a tam po Milpitasově měkkém koberci. Šípař, Morrow a Přadlena byli přinuceni shluknout se v zadní části Milpitasovy malé kanceláře, aby

se Uvarovovi vyhnuli. „To já všechno vím, sakra! Neptal jsem se na její životní příběh. Řekl jsem, že jsem ji znal. Všechno bagatelizovala, jako všichni Marťané.“

Milpitas se zpoza stolu díval na Uvarova. Morrow s jistou dávkou úcty uznával, že postoj a jistota Plánovače se v sebemenším nezměnily ani vpádem těchto pomalovaných divochů a tohoto vychrtlého starce, který pamatoval start lodi, do jeho uspořádaného světa.

„Proč jste sem přišel?“ otázal se Plánovač.

„Protože vy byste nevyšli ven, abyste se se mnou setkali,“ zavrčel Uvarov. „Ty arogantní hajzle, měl jsem –“

„Ale proč,“ pokračoval Milpitas s trpělivou nechutí, „proč jste se vůbec se mnou chtěl setkat?“ Teď přejel chladným pohledem obyvatele lesa. „Proč jste nezůstali v džungli a nelezete se svými přáteli po stromech?“

Morrow zaslechl, jak se Přadlena lan nadechla a tiše přitom zavrčela.

Uvarov potáhl nozdrami, papírová kůže se mu napjala. „Takoví jako ty se mnou nebudou takhle mluvit. Kdo to tady vede?“

„Já,“ odpověděl klidně Milpitas. „Teď mi odpovězte na otázku.“

Garry Uvarov zvedl hlavu; v matném rozptýleném světle, které zalévalo Milpitasovu kancelář, vypadaly jeho oční důlky neuvěřitelně hluboké. „Vy se nikdy nezměníte.“

Milpitase to zřejmě pobavilo. „A kteří 'vy', přesně?“

„Vy, uctívači přežití. Tvoje požehnaná babička a zbytek posádky, mezi kterou se dostala, všichni si mysleli, že jsou jediní, svatí strážci poslání Superetu. Vždycky se snažili ovládat všechny ostatní, zařadit nás do té své zatracené hierarchie.“

„Jestli jste cestoval takhle daleko, abyste se se mnou bavil o sociálních strukturách, tak prosím,“ ušklíbl se Milpitas. „Existují důvody pro zřízení hierarchické společnosti – smysl existence byrokracie. Napadlo vás to někdy, starče?“ Mávl tenkou rukou. „Je samozřejmé, že jsme odkázáni na uzavřené prostředí. Máme omezené zdroje a nemáme žádné prostředky, jak získat další. Proto potřebujeme řízení. Musíme plánovat. Potřebujeme neměnné chování, uspořádanou společnost, která by sama neutralizovala

efektivitu, než bude dosaženo vyššího cíle. A byrokracie je nejlepší způsob –“

„Moci!“ vykřikl náhle Uvarov.

Jeho hlava sebou škubla na stvolu krku. „Postavili jste si kolem světa a kolem lidí stěny. Na neměnnosti chování hovno záleží. Mluvíme o moci, Milpitasi. O to jde. Moc rozdrtit a ovládat – vynutit si negramotnost – dokonce i zrušit právo na potomky. Jste odporně nelidští, vaši lidé byli vždycky takoví. A –“

Milpitas se zasmál; nezdálo se, že by ho Uvarovovy výčitky nějak rozčílily. „Jak dlouho jste byl tam nahoř na stromech izolován, doktore Uvarove? Kolik století! A liboval jste si celou dobu v zatrpklosti?“

„Jste posedlí touhou ovládat. Vy uctívači přežití s vaším pokřiveným pohledem na cíle Superetu, vždy jste byli přesvědčeni, že jen vy máte přístup k pravdě.“

Milpitasův úsměv pohasl, oči se mu studeně zaleskly. „Znám příběh vašeho života, doktore Uvarove, je dosti známý. Vaše odmítnutí technologie ZS, vaše podivné experimenty, které měly vyšlechtit dlouhověkost ve vašich lidech… měl bych říci ve vašich obětech… A vy mi tu vykládáte o posedlosti. O ovládání. Vy se odvažujete vytýkat něco takového mně…“

Za tu krátkou dobu, co byl u lesních lidí, se Morrow dozvěděl všechno o Uvarovových eugenických ambicích.

Uvarov odmítl aplikaci technologie ZS – a jakékoli další umělé prostředky – jako prostředek k dosažení nesmrtelnosti. Ke zlepšení genofondu bylo třeba změnit samotný druh, argumentoval.

Lidé jsou ovládáni geny. Stejně jako každá živá bytost jsou vlastně stroji, navrženými geny, aby zajistili jejich přežití. Geny svým hostitelům dávaly život – a zabíjely je.

Geny, zabíjející své hostitele, se samy eliminují z genetické zásobárny. Gen, který zabíjel mladá těla, nemá tedy možnost přejít na potomstvo. Ale gen, který zabije stará těla až po reprodukci, měl šanci přežít.

Smrtící geny ve starých tělech se proto mohly díky této zvrácené ironii šířit dál.

Uvarov pochopil, že úpadek spojený se senilitou je důsledek pozdní činnosti smrtících genů, které se nemohly odstranit, pokud se připustí rozmnožování mladých organismů.

Po dvou staletích letu se Garry Uvarov rozhodl vylepšit lidský genofond, který nesla loď letící do budoucnosti. Technologie ZS používala nanobotů, kteří měli odstranit přímé účinky stárnutí na biomechanicke úrovni, ale nepostavili se genům přímo.

Ještě předtím, než u něho začala technologie ZS selhávat, vyhlásil Uvarov válku smrtícím genům, které ho zabíjely.

On a jeho následovníci obsadili lesní palubu a prakticky ji odseparovali od zbytku lodi. Poslal své lidi do lesa a řekl jim, že budou žít prostým životem; mají jíst to, co jim dá les, a vyrábět jednoduché nástroje. Všichni se vzdali technologie ZS a během několika let ožilo lesní podloží i klenba džungle hlasy dětí.

Pak Uvarov zakázal plodit potomky před dosažením čtyřiceti let.

Uposlechnutí příkazu si vynutil železnou disciplínou; procházel lesem nebo se zachmuřenou tváří vystupoval do korun – a spolu s týmem několika blízkých spolupracovníků provedl několik rychlých, čistých potratů.

Po několika generacích posunul věkovou hranici početí na čtyřicet pět let. Pak na padesát.

Lesní populace početně poklesla, ale pak se pomalu začala rozrůstat. A postupně se z genetické zásobárny eliminovaly zabijácké geny.

Po nějaké době byl zahájen kontakt – ve formě výměného obchodu – mezi obyvateli dolních palub a lesním lidem. Nedocházelo ale k žádným vpádům, nikdo zezdola nejevil úmysl otevřít Nultou palubu. A tak si Uvarov s železnou vůlí vynucoval pokračování svého velkého experimentu, století za stoletím.

Výrobce šípů a Přadlena lan – mladí–staří pygmejové s pomalovanými tvářemi – byli pozoruhodné výsledky.

Miltipas, hluboce zamyšlen, naslouchal Uvarovovu pokřikování. „Když jsem s tou prací začal, byl průměrný lidský věk bez ZS asi sto let. Teď máme jednotlivce přes dvě stě padesát let staré…“ Z

bezzubých úst mu létal sliny. „Tisíc let se ZS nic není. Deset tisíc by nebylo moc. Já mluvím o přeměně druhu, člověče…“

Milpitas se mu vysmál. „Existovala snad někdy posedlejší kontrola ubohého obyvatelstva než tahle? Od mítnout vymoženosti ZS tolika generacím –“ Plánovač potřásl holou, zjizvenou hlavou. „Promarnit tolik lidského potenciálu, tolik 'němých, neslavných Miltonů'…!“

„Já měním samotný druh,“ zasyčel Uvarov. „A funguje to, k čertu s tebou. Šípaři, tady –“ neurčitě mávl rukou, „je osmdesát let. Osmdesát. Podívej se na něho. Když jsem úspěšně vymýtil smrtící geny, tak –“

„Pokud byl váš program tak skvělý, proč jste tedy považoval za nutné zabarikádovat se na lesní palubě?“

Morrow se cítil úplně bezmocný, připadalo mu, že se dostal do jakéhosi pradávného, bezpředmětného sporu. Vzpomněl si na poslední rozhovor s Milpitasem, v němž mu Plánovač s naprostým klidem a jistotou popřel existenci společnosti nad První palubou; společnosti, jejíž samostatná existence byla zřejmá dávno předtím, než Šípař a ostatní začali vrhat šipky otevřenými propustmi Uzávěrů. A teď – i když stál tváří v tvář Uvarovovi a těm pomalovaným divochům – se Milpitas zřejmě nedokázal oprostit od svého omezeného náhledu na svět.

Uvarov byl hlučný, vypadal cize, byl zřejmě napůl šílený a uzavřený do vlastního, neúplného, ale strnulého duševního postoje. Milpitas byl naproti tomu klidný; ovládal své chování i řeč. Ale přesto měl Morrow tísnivý pocit, že Milpitas v duchu ustrnul naprosto stejně, když odmítal přijímat to, co mu zprostředkovávaly smysly.

Jsme zkostnatělá společnost, pomyslel si Morrow zachmuřeně. Intelektuálně mrtvá. Možná má Uvarov s tím duševním postojem pravdu. Třeba jsme po dlouhých letch v kosmu všichni šílení. A přece – a přece, pokud má Uvarov pravdu v tom, že let končí, pak si nemůžem dovolit zůstat v takovém stavu.

S pocitem zoufalství se obrátil k Milpitasovi. „Musíte ho poslouchat. Situace se změnila, Plánovači. Loď –“

Milpitas ho ignoroval. Vypadal unaveně. „Už mě to začíná nudit. Zopakuji svou otázku ještě jednou. A pak odejděte. Všichni. Uvarove, proč jste sem přišel?“

Uvarov s křeslem předjel; Morrow zaslechl dutý úder, když rámem slabě narazilo do Milpitasova stolu. „Uctívači přežití,“ prohlásil, „cesta je u konce.“

Milpitas se zamračil.

„Jaká cesta?“

„Let Velké severní. Naše putování časem a prostorem ke konci dějin.“ Zkřivil poničenou tvář. „Hrozně nerad to připouštím, ale naše jednotlivé frakce už nejsou k ničemu. Teď musíme pracovat společně – dostat se k přechodovému rozhraní červí díry a –“

„Proč si myslíte, že cesta je u konce?“ otázal se zvolna Milpitas.

„Protože jsem viděl hvězdy.“

„Nemožné,“ vyštěkl Milpitas. „Nemáte už oči. Jste šílený, Uvarove.“

„Moji lidé –“ zaskřehotal Uvarov a hlas ho zradil. Přadlena lan předstoupila, z přihrádky v trupu křesla vytáhla dřevěnou misku s vodou a nechala trochu tekutiny stéci do té jeskyně v Uvarovově hlavě, které říkali ústa.

„Moji lidé jsou mýma očima,“ hekl Uvarov. „Šípař se vyšplhal na nejvyšší strom a zkoumal hvězdy. Já vím, Milpitasi. A rozumím.“

Milpitas zúžil oči. „Nerozumíte ničemu.“ Krátce a pobavě pohlédl na Šípaře, který mu pohled chladně vrátil. „Nemám ani tušení, co tato – osoba – viděla, když se vyšplhala na strom. Ale vím, že se mýlíte, Uvarove. Nemáme si co říci.“

„Ale hvězdy – copak nechápeš, Milpitasi? Nebyl tam hvězdný oblouk. Relativistická fáze letu zřejmě skončila.“

Milpitas se slabě usmál.

„Snad i teď, třebaže váš intelekt zastřela mlha, uznáte, že velkou předností byrokracie, kterou tak pohrdáte je schopnost vést záznamy.

Uvarove, my své záznamy vedeme dobře. A víme, že se mýlíte. Po celé té době tu je jistá nepřesnost, ale víme že našemu tisíciletému letu zbývá do konce alespoň ještě půl století.“

V Morrowově nitru se cosi pohnulo. V podstatě tak úplně Uvarovovým prohlášením nevěřil – ale autorita Plánovače, to bylo něco jiného. Jen padesát let…

„Jste proklatý blázen," vyjel Uvarov, prudce jezdil s křeslem dozadu a dopředu a jevil známky značného rozčilení.

„Nepochybně," odtušil chladně Milpitas. „Ale poradíme si, až bude cesta u konce. Teď chci, abyste opustil mou kancelář, starče? Mám práce víc než dost bez toho –"

Morrow si nemohl pomoci a přistoupil ke stolu. „Plánovači, to je všechno, co chcete říci? První kontakt mezi palubami za stovky let –"

„A také poslední, pokud k tomu budu mít co říci," Milpitas k němu zvedl tvář; jeho hladká kůže jako by patřila soše, pomyslel si Morrow roztržitě, chladné, tvrdé plochy a okraje. „Odveďte je odsud, Morrowe. Vraťte je do jejich světa džungle."

„Udělal jsem chybu, když jsem je sem přivedl?"

„Odveďte je." V Milpitasově hlase bylo znát napětí, stejně jako na šlachách na jeho krku. „Vyveďte je."

Přemýšlela, jak se asi musí jevit těmhle fotinovým tvorům.

Asi budou vnímat baryonickou hmotu stejně obtížně jako ona, baryonický tvor, mohla jen stěží vidět je. Třeba ptáci postřehli v temné hmotě bledý čtyřstěn, slabý stín struktury přechodového rozhraní z exotické hmoty, který tvořil základ jejího bytí. Třeba nějak zachytili existenci samotné červí díry, jícnu času a prostoru, jímž odčerpávala teplo, které by ji jinak zničilo.

Staré teorie předvídaly existenci částic z temné hmoty narážejících na vířící protony v jádru Slunce, pohlcujících část jejich energie a tak odčerpávajících teplo fúzního jádra. Předpokládalo se, že temná hmota takto ochlazuje Slunce.

Teď viděla, že tyto teorie byly v zásadě správné, ale příliš hrubé. Tepelnou energii Slunce pohlcovali ptáci. Živili se interakcemi s protony v plazmatu. Pohlcovali energii z interakce fotin a protonů do své struktury a tak rostli, spirálovitě vylétali ze žhavějšího, hustšího jádra Slunce a brali si tepelnou energii s sebou.

Dávní teoretici si představovali fyzikální proces, založený na existenci částic, které odčerpávají teplo z jádra a tak potlačují zdejší fúzní procesy. Pravdou bylo, že ptáci se slunečním teplem živili.

A tím, že svého hostitele pojídali – jako nemyslící parazit – ho nakonec zabijí.

Nemyslící – pokud to samozřejmě neměli od počátku v úmyslu.

Lieserl se dozvěděla o Qaxech.

Qaxové vznikli jako shluky turbulentních buněk v mořích mladé planety. Protože jich bylo tak málo, nebyli ve své podstatě bojovní – život jednotlivce byl pro ně příliš vzácný. Byli to rození obchodníci; Qaxové vzájemně jednali jako nezávislé korporace v dokonale fungující Konkurenci.

Obsadili Zemi jen proto, že to bylo tak snadné – prostě protože mohli.

Jediný zákon, který pro hašteřivé mladší rasy v Galaxii platil, byl železný zákon ekonomiky, jak si uvědomila i Leserl. Qaxové si zotročili lidstvo prostě proto, že to bylo ekonomicky výhodné.

Naučili se technice útlaku od samotných lidí. Naštěstí pro Qaxy dějiny lidstva nepostrádaly krátké lekce.

Stanice s červí dírou, udržující kontakt s Lieserl, byla během qaxské okupace opět opuštěna.

Nakonec byli Qaxové svrženi. Podrobnosti nebyly Leiserl jasné; mělo to co dělat s člověkem jménem Jim Bolder a s neslýchaným letem v rozpadajícím se vraku lodi ukradeným Xeelee, až k místu, kde se nacházel největší projekt Xeelee: Prstenec…

To bylo poprvé, co Lieserl slyšela o Prstenci.

Po osvobození se lidé opět vrátili ke Slunci a obnovili kontakt se stárnoucím, stále zastaralejším artefaktem, obsahujícím osobnost Lieserl.

Tentokrát lidé, kteří ji uvítali, Lieserl šokovali.

Qaxové během okupace zlikvidovali technologii ZS. Do lidských světů se vrátila smrt a nemoci. Netrvalo dlouho a dřina i choroby zahubily většinu bývalých nesmrtelných – někteří z nich si ještě vzpomínali dokonce na doby před Squeemy – a během několika generací lidé zapomněli hodně ze své minulosti.

Diskontinuita v lidské kultuře po Qaxech byla nesrovnatelně větší než konsolidace po okupaci Squeemy. Noví lidé, kteří vyšli z éry Qaxů – a kteří se nyní ukazovali v útržkovitých obrazech Lieserl v jejím kokonu ve slunečním plazmatu – jí připadali cizí s těmi vyholenými hlavami a zachmuřeným, fanatickým výrazem.

Expanze započala znovu, ale tentokrát ji poháněla nejtvrdší rozhodnost. Lidstvo už nikdy nebude sloužit cizí rase. Lieserl ve svém velrybím snu sledovala, jak ubíhá jedno století za druhým ve fragmentech obrazů a rozhovorů, a opět viděla lidstvo opouštět domovské systémy. Začalo nové období, nazývané Asimilace.

Během Asimilace lidé agresivně a promyšleně zabírali zdroje a technologie jiných druhů.

V té době se lidská civilizace rychle vyvíjela. Spojení s Lieserl zůstalo zachováno, ale se stále delšími přestávkami. Motivace těch vzdálených lidí se zřejmě vyznačovala nepřátelskou zvědavostí; ve tvářích, které měla možnost vidět, pozorovala jen chladnou vypočítavost. A předpokládala, že oni ji vidí jen jako další zdroj, který lze využít pro trvalou, nekonečnou expanzi lidstva.

Brzy – překvapivě rychle – se lidé stali mezi mladými rasami převládajícím druhem. Moc a vliv lidstva exponenciálně rostly.

Nakonec už jen samotní Xeelee byli mocnější než lidstvo…

A legenda o úspěších Xeelee – o konstrukčním materiálu, o manipulaci časem a prostorem, o samotném Prstenci – přerostla v hluboce zakořeněnou mytologii.

Pak se telemetrické spojení přes červí díru vypnulo naposledy.

Plula nekonečným, neměnným oceánem plazmatu a cítila vzdálený záchvěv lítosti – ale brzy se tento pocit rozplynul v klidném, zmrtvělém tichu kolem ní.

Lidé se jí odcizili. Bylo jí lépe bez nich.

Ti ptáci musí mít jistý životní cyklus, pomyslela si; cyklus zrození, života a smrti, podobný jako u jakékoli baryonické bytosti. Jednotliví fotinoví ptáci se kolem ní pohybovali příliš rychle, aby je dokázala sledovat; přesto je pozorně zkoumala a odměnou jí byly záblesky – jak se jí zdálo – růstu.

Konečně uviděla ptáka, jak se rozmnožuje.

Už když se blížil, viděla, že je na něm cosi neobvyklého. Pták byl tlustý, nafouklý tepelnou energií protonů. Připadal jí jaksi hustší – a baryonickým smyslům Lieserl i skutečnější – než jeho sousedé.

Pták se zachvěl – jednou, dvakrát –, jeho čočkovitý tvar se chvěl. Skoro s tím tvorem soucítila; měla pocit, že ncsmírně trpí.

„Náhle – a Lieserl tím zaskočil – pták prudce vystřelil ze své oběžné dráhy. Okamžik se jen vznášel, pak se znovu vrhl dolů ke slunečnímu jádru, bohatému na teplo. Procesory Lieserl pověděly, že pták ztratil něco ze hmotnosti.

A cosi za sebou zanechal.

Lieserl zesílila smysly, jak to jen šlo. Mateřský pták za sebou zanechal kopii – duchovitou matrici, vyvedenou ve shlucích o vyšší hustotě v plazmatické směsi protonů a elektronů. Bylo to trojrozměrný obraz matky v baryonické hmotě. Během zlomků sekundy se shluky začaly rozptylovat, ale ne dřív, než se kolem základní konstrukce z baryonické hmoty shlukla další fotina a rychle replikovala vnitřní strukturu mateřského ptáka.

Celý proces trval necelou sekundu. Na jeho konci byl nový fotinový pták, drobný a hladký, vzdalující se od místa svého zrození; poslední stopy matrice z vysoce husté baryonické hmoty, kterou za sebou mateřský pták zanechal, se brzy rozplynuly.

Lieserl si tu sekvenci promítala znovu a znovu. Jako metoda reprodukce to bylo na hony vzdálené pozemským metodám – dokonce i klonování. Byla to spíš přímá výroba kopie – otisku v trojrozměrné formičce prostřednictvím baryonické hmoty.

Novorozenec musel být téměř přesnou kopií rodiče – dokonce přesnější než jakýkoli klon. Zřejmě v sobě měl i kopii rodičovských vzpomínek – možná dokonce i jeho vědomí…

A zřejmě i kopie generace předcházející – a generace předtím a…

Lieserl se usmála. Každé fotinové dítě musí nést v sobě duši všech svých babiček, hluboký strom vědomí, sahající až k samotnému počátku druhu.

A všechno to zprostředkovávala baryonická hmota, podivovala se. Ptáci byli závislí na vzájemné průchodnosti temné a baryonické

hmoty, aby si mohli pořizovat podrobné, trojrozměrné kopie sebe samých.

To ale znamená, uvědomila si, že fotinoví ptáci se mohou rozmnožovat jen v místech, kde se vyskytuje baryonická hmota o vysoké hustotě. Mohou se rozmnožovat jen v jádrech hvězd.

Znovu a znovu si přehrávala obraz zrození.

Na těch fotinových ptácích bylo cosi graciézního a neskutečně přitažlivého. Zjistila, že na ně pohlíží laskavěji. Cítila se jim teď duševně blíž než lidem s tvrdým pohledem období Asimilace za slunečním oceánem.

Doufala, že její teorie, podle které ptáci záměrně ničí Slunce, je nesprávná.

Zpáteční cesta trvala mnohem déle. Morrow byl rozzlobený, zklamaný, vyčerpaný. „Nechápu, jak mohl Milpitas takhle reagovat," potřásl hlavou. „Bylo to, jako by vás všechny ani neviděl…"

„Ale já chápu," otočil hlavu Uvarov. „Já chápu. Jsme všichni moc staří, víš. Svým způsobem měl Milpitas pravdu s tím, co o mně tvrdil; koneckonců některé jeho vady sdílím i já." Uvarovův hlas, třebaže zkreslený věkem, zněl klidněji a rozumněji než kdykoli během rozhovoru s Milpitasem, všiml si Morrow.

Uvarov pokračoval: „Ale aspoň dokážu rozpoznat svá vlastní omezení – tunelovitý náhled mého věku a stavu. A tím, že je rozpoznám, je dokážu zvládnout."

Přadlena lan šla jako první po sto metrů dlouhé rampě k První palubě. Když se blížila vrcholu, zpomalila. Její ruce se spustily, téměř automaticky, k foukačce a k pytlíku s opeřenými šipkami u opasku.

„Co je?" zeptal se Morrow suše. „Další problémy s lidským tělesným zápachem?"

Obrátila se, oči pod brýlemi rozšířené. „To ne. Ale něco… Něco je špatně."

Šípař zvedl hlavu. „Já to také cítím."

„Popiš to," štěkl Uvarov.

„Je to ostré. Dým. Trochu jako z ohně, ale silnější…" Uvarov přikývl; zřejmě ho to uspokojilo. „Pravděpodobně kordit."

Výrobce šípů se zatvářil nechápavě. „Cože?“

Dospěli k vrcholu rampy. Lesní lidé měli v rukou zbraně. Rychle došli k Uzávěru, kterým byl dolů snesen Uvarov.

Když se blížili k Uzávěru, téměř synchronizovaně zpomalili. Všichni tři – Šípař, Morrow a Přadlena – se zastavili a hleděli na Uzávěr.

Uvarov trhaně otočil tvář doleva a doprava. „Povídejte, co je špatně. Něco je s Uzávěrem, že?“

„Ano.“ Morrow opatrně předstoupil. „Ano, je to Uzávěr.“ Kovový válec byl rozevřený, někde uprostřed; po povrchu paluby ležely rozházené úlomky, zkroucené, spálené, ne větší než jeho ruka. Cítil zápach kouře a ohně – zřejmě Uvarovův kordit.

Šípař bezmocně stál s otevřenými ústy, svíral luk v ruce. Přadlena se rozběhla k dalšímu Uzávěru, její bosé nohy pleskaly po kovové podlaze.

Uvarov přikývl. „Jednoduché a účinné. Měli jsme to očekávat.“

Morrow se sehnul a sebral kousek kovu; zkroucený, začouzený úlomek byl ale stále ještě horký, takže jej rychle upustil.

Přadlena se tryskem vrátila. Vypadala udýchaně a velice mladě, oči měla rozšířené; přistoupila těsně k otci a uchopila ho za paži. „Další Uzávěr také nechali zničit. A myslím, že všechny. Uzávěry jsou neprůchodné. Nemůžeme se dostat domů.“

„Měli bychom to prověřit,“ zašeptal Uvarov. „Ale určitě má pravdu.“

Morrow udeřil pěstí do dlaně druhé ruky. „Proč“ Ja to nechápu. Proč tohle ničení – tohle plýtváni?“

„Vysvětlil jsem ti proč,“ odvětil Uvarov vyrovnaným hlasem. „Existence svrchní paluby byla pro duševní postoj Milpitase a všechny tvoje zatracené Plánovače nepřijatelnou výzvou. Pochybuji, že by způsobili nějaké škody na samotné lesní palubě. Zcela postačí, když ji zapečetí od jich samotných, zřejmě navždy. Tak, aby zabezpečili své zájmy.“

„Ale to je šílené,“ protestoval Morrow.

„Nikdo neříká, že není,“ zasyčel Uvarov. „My jsme lidé. Co jsi čekal?“

Šípař přecházel sem a tam. Morrow si nervózně povšiml jak se svaly na zádech malého muže rozzlobeně natahují. Jeho pomalovaná tvář plála hněvem. „Ať už to bylo úmyslně nebo ne, jsme tady uvězněni. Jsme ve skutečném nebezpečí. Co u Léthé teď uděláme?“

Morrowův strach zmizel, byl rozhněvaný tím šílenstvím a zničením Uzávěrů. „Pomohu vám. Neopustím vás. Vezmu vás k sobě domů – žiji sám, můžete se u mě schovat. Později snad najdeme způsob, jak některý Uzávěr znovu otevřít a –“

Šípař vypadal vděčně, ale než stačil promluvit, Uvarov o kousek vyjel.

„Ne. My se do lesa nevrátíme.“

„Ale Uvarove –“ nechápal Šípař.

„Nic se nezměnilo.“ Uvarov natáčel slepou tvář ze strany na stranu. „Copak to nechápete? Sám jsi viděl hvězdy, Šípaři. Cesta lodi je u konce. A my musíme jít dál.“

Přadlena se tiskla k otcově paži. „Jít dál? Kam?“

„Bez ohledu na reakci těch zatracených uctívačů přežití budeme pokračovat. Dolů přes paluby a dál… až k samotnému přechodovému rozhraní.“

Šípař, Přadlena a Morrow si vyměnili zoufalé pohledy.

Uvarov zaklonil hlavu a odhalil kostnatý krk. „Cestovali jsme pět milionů let, Šípaři,“ zašeptal. „Pět milionů. Teď je čas vrátit se domů.“

Kapitola 11

Zachvěla se. Najednou cítila podivný chlad.

Chlad? Ne. No tak, Lieserl, přemýšlej.

Občas ji vlastní virtuálně iluzorní lidská podoba brzdila, protože jí zprostředkovala skutečné antropomorfické vjemy.

Něco se s ní stalo právě teď; okolí se nějak změnilo.

Jak?

Pak to přišlo znovu – hluboký, vnitřní úder iluzorního chladu.

Prohlédla si sama sebe.

Z virtuálního žaludku jí vyletěl duchovitý tvar – fotinový pták – a odlétl na svou oběžnou dráhu kolem středu Slunce. Další jí prolétl mezi nohama a ještě víc skrz paže a hruď – a nakonec jí jeden pták prolétl hlavou, tedy místem, kde se nacházela. Ten pocit chladu byl reakci na úbytek částí energie, kterou jí ptáci odebírali, když ji prolétali.

Předtím se jí fotinoví ptáci vyhýbali; pravděpodobné si její přítomnost matně uvědomovali a upravili své dráhy tak, aby létali kolem ní. Teď však dělali pravý opak. Zdálo se, že na ni míří a stáčejí své dráhy tak, aby jí záměrně prolétali.

Chtělo se jí křičet, bojovat, bušit do těch tvorů pěstmi.

To mi moc nepomůže. Přinutila se zůstat v klidu, pozorovat a čekat.

Za ní se ptáci zřejmě shlukovali do nové formace kuželu, na jehož špičce se nacházela, do kuželu, jímž do ní mířili.

Mohou mě snad poškodit? Zabít mě?

Mohli by? Interakce temné hmoty s baryonickou byla možná jen do jisté míry. Pokud by hustota kolem ní dostatečně stoupla, pokud by se úroveň interakce mezi ptáky a částicemi, z nichž se skládala, dostatečně zvýšila – pak, uvědomila si, by ptáci dokázali cokoli.

A ona s tím nemohla vůbec nic udělat; byla ponořená do plazmatické kaše a nedostala by se z ní včas.

Měla pocit, jako by jí procházel déšť jehel. Bylo to nepříjemné – píchalo to –, ale zjistila, že to není doopravdy bolestivé.

Třeba neměli v úmyslu ji zničit, uvažovala omámeně. Třeba – třeba se snažili jí porozumět…

Roztáhla ruce a podrobila se zkoumání fotinových ptáků.

Utvořili improvizovanou řadu – Šípař šel jako první, pak Uvarov a následovali Morrow s Přadlenou, která čas od času pomáhala Uvarovovi udržovat směr.

Morrow překročil nízký okraj rampy a zahájil pozvolný, sto metrů dlouhý sestup zpět do relativního jasu a tepla Druhé paluby.

„Poslouchejte mě," zachroptěl Garry Uvarov. „Jsme na vrcholu obytné kopule. Musíme se dostat na její spodek, asi kilometr a půl pod námi. Pak budeme muset najít kapsli a proletět polovinu délky páteře Severní k pohonné jednotce a tam najdeme přechodové rozhraní. Jasné?"

Většina z toho bylo pro Morrowa cosi nepředstavitelného. Pokusil se soustředit na tu část, které rozuměl. „Co myslíš tím spodkem obytné kopule? Čtvrtou palubu?"

Uvarov se štěkavě zasmál. „Ne, myslím tím nákladovou Palubu. Pod Patnáctou palubou."

Morrow pocítil záchvěv vnitřního strachu. Na tohle byl už příliš starý… „Ale Uvarove, pod Čtvrtou palubou nic není –"

„Nebuď tak zatraceně hloupý, chlape."

„… myslím tím nic obydleného. Čtvrtá paluba se používá jenom jako důl." Snažil se představit si sestup pod pochmurnou, jeskyňovitou palubu, v níž strávil tak dlouhou dobu prací. „Nemusel by tam být ani vzduch A určitě by tam byla tma. A –,"

Něco mu s hvízdnutím proletělo kolem ucha a s rachotem narazilo do kovu rampy za ním.

Šípař ztuhl a okamžitě sáhl po luku. Přadlena zastavila Uvarovovo křeslo a starý lékař se nevidoucíma očima rozhlížel kolem.

„Co to bylo?" štěkl.

Morrow ustoupil o několik kroků po rampě a prohlížel si její povrch. Brzy zahlédl odlesk kovu. Sklonil se a vzal drobný předmět do ruky.

Zjistil, že to je skoba běžného designu, jakých sám vyrobil stovky v dílnách na Čtvrté palubě pro obchod s lesními lidmi. Třeba měli Šípař a Přadlena právě teď takové skoby v batohu.

Tahle skoba ale byla dodatečně naostřená, její špice se zlověstně leskla vybroušenými ploškami… Ve vzduchu to znovu zachvízdalo. Přadlena vykřikla. Chytila se za levou paži, předklonila se a zvolna padla na podlahu paluby.

Šípař se nad ni naklonil. „Přadleno? Přadleno?“ Přadlena měla levou paži pevně přitisknutou k tělu, mezi prsty jí stékala krev.

Násilím odtáhl dceřinu ruku od paže. Po holé kůži ji tekla krev z čistě vypadající rány, z jejíhož středu vyčníval kovový hák. Přadlena nejevila známky bolesti ani strachu; měla naprosto prázdný výraz, snad jen se stopou slabého překvapení v očích za brýlemi. Bez vahání popadl hák, ovinul kolem něj prsty až u Přadlenina těla a zatáhl.

Věc hladce vyjela ven.

Přadlena cosi zamumlala, a pod křiklavými barvami pobledla.

Šípař zvedl zkrvavený předmět. Byla to další skoba. „Někdo na nás střílí,“ řekl klidně.

„Střílí?“ Uvarov otočil slepou tvář k Morrowovi. „Co je to, ty úřednická kryso? To vás Superet všechny vyzbrojuje?“

Morrow couvl o několik kroků do světla Druhé paluby a shlédl dolů.

Po rampě k němu šplhali čtyři lidé: dvě ženy a dva muži, v jednobarevných, překvapivě obyčejných pracovních oděvech. Vypadali vyděšeně, dokonce vyjeveně, ale nerušeně a uměřeně pokračovali. Mířili mu čímsi na hruď. Zaostřil zrak, aby si to prohlédl: prohnuté pruhy lesklého kovu, na koncích spojené kusy kabelů.

„Tomu nevěřím,“ zašeptal. „Kuše. Oni mají kuše.“

Zbraně zjevně pocházely z rozebraných částí vnitřních přepážek. Museli je vyrobit v dílnách na Čtvrté palubě – možná jen několik metrů od místa, kde Morrow strávil celá desetiletí výrobou kruhů pro

šplhání, západek, obroučeк pro brýle a příborů pro lesní lidi, které nikdy neměl potkat.

Jeden ze čtyř útočníků – byla to žena – zvedl kuši a začal ji připravovat ke střelbě; za pomoci malé páčky kuši natahovala. Z kapsy kombinézy vytáhla skobu a zasunula ji do otvoru na vrcholu kuše. Zvedla kuši a zamířila mu na hruď.

Morrow se fascinovaně díval. Měl pocit, že tu ženu poznává. Nepracuje ona v oddělení hydroponiky v segmentu 2. A –

Do nohou ho udeřila mohutná masa. Byl sražen na tvrdý, zvrásněný povrch rampy, s nebývalou prudkostí narazil tváří na podlahu.

Nad jeho hlavou to opět zasvištělo, znovu zaslechl náraz naostřené skoby o kov.

Šípař ho rukou tiskl ke hrubému povrchu rampy. „Měl by ses už sakra probudit, pokud chceš zůstat naživu," syčel lesní muž. „Pohyb. Zpátky nahoru po rampě. Přadleno, pomoz Uvarovovi."

Přadlena lan, které po předloktí stále stékala krev, se vydrápala za Uvarovovo křeslo a začala je táhnout zpět nahoru po rampě.

Morrow se opatrně posadil. Tvář ho bolela, levý bok na kterém přistál, měl naražený a rampa pod nohama mu připadala neuvěřitelně tvrdá. Bolest explodovala ve výbuchu jisker. Pomalu si začal uvědomovat, že se nezúčastnil boje – nebo jakéhokoli násilného střetnutí – od dob, kdy býval mladým mužem.

Šípařova ruka ho popadla za límec a odvlekla ho dozadu na rampu. „Drž se při zemi, sakra. Dívej se na mě. Dělej to co já."

Morrow se s námahou otočil na břicho: rýhy podlahy se mu bolestivě zadíraly do masa na boku.

Šípař rychle postupoval po rampě. Byl malý, podsaditý, odhodlaný; holé údy se mu po kovu míhaly jako samostatná zvířata. Za ním už Přadlena stáhla Uvarova z dohledu, do temnoty První paluby.

Morrow se snažil Šípařovy pohyby napodobit, ale šaty se mu zachytily na ostrých okrajích rampy a hrubý povrch ho dřel do dlaní.

Nad hlavou mu zasvištěla další skoba. Začal šplhat po čtyřech a nevšímal si bolesti vystřelující do kolenních čéšek při nárazu na hrany; proběhl tak několik metrů rampy až na její okraj.

Šípař utrhl pruh z Uvarovovy přikrývky a rychlými pohyby jím obalil zraněnou ruku své dcery. „Vystupují po rampě," prohlásil. „Budou tu za necelou minutu. Kudy teď, Morrowe?"

Morrow se převalil na záda a s roztaženýma nohama se posadil. Nedokázal zcela uvěřit, co všechno se přihodilo během poslední necelé minuty. „Zbraně," hekl. „Jak je mohli vyrobit tak rychle? A – "

Z temnoty na První palubě zaslechl Uvarovův štěkavý smích. „To jsi skutečně tak naivní?"

Šípař dokončil improvizovaný obvaz. „Kam máme jít, Morrowe?"

„Do výtahových šachet," zakrákal z temnoty Uvarov. Oni mají zajištěné všechny rampy. Jedinou naší šancí jsou výtahové šachty. Ty procházejí všemi palubami, až dolů k základně kopule…"

„Ale výtahy nefungují," zamračil se Morrow. Výtahy byly zlikvidovány, když před stovkami let lidé opustili spodní paluby.

Uvarov se zašklebil. „Tak budeme muset šplhat, ne?"

Morrow slyšel pomalé, opatrné kroky čtyř útočníků přibližovat se po rampě.

Paluby nebyly příliš velikým světem a on žil už hodně dlouho. Musel ty lidi znát.

A teď přicházeli, aby ho zabili. Kdyby měl někdo jiný tu smůlu, že by byl na První palubě ve chvíli, kdy Šípař s Přadlenou poprvé prostrčili hlavy propustí, možná by teď on, Morrow, byl v této lovecké skupině s kušemi a šipkami z nasbíraného kovu…

Dopadl na něho stín. Vzhlédl přímo do očí ženy, která pracovala v hydroponice v sektoru 2. Mířila mu kuší přímo do tváře.

Cosi prosvištělo vzduchem.

Žena zvedla ruku k tváři a s hluchým plesknutím se o ní uhodila. Upadla dozadu a několik kroků se kutálela dolů po rampě. Kuše jí vypadla z ochabujících prstů a narazila na podlahu paluby.

Za upadnuvší ženou Morrow krátce zahlédl další tři lidi z paluby, jak se neobratně, ale rychle škrábou dolů.

Přadlena lan spustila foukačku; pod brýlemi se jí chvěly rty.

„To je v pořádku, Přadleno lan," uklidňoval ji naléhavě Šípař. „Jednala jsi správně."

„Morrowe,“ ozval se Uvarov. „Ukaž jim cestu.“

Morrow se vydrápal na nohy a potácel se pryč od rampy.

Výtahová šachta byl kovový válec o průměru deset metrů; stoupal od podlahy ke stropu sto metrů nad nimi.

Přadlena lan, které tmavým obvazem prosakovala krev, se opřela o šachtu. Vypadala unaveně, vyděšeně a zaraženě. Vždyť je to vlastně ještě dítě, pomyslel si Morrow.

Řekla však vzdorovitě: „Vy Dolní lidé nejste zvyklí bojovat, co? Možná ti čtyři nečekali, že se budeme bránit proto se vyděsili. Budou opatrní. To je zpomalí –“

„Ale nezastaví,“ zamumlal Šípař. Přejížděl rukou po povrchu šachty a hledal drobné zářezy. „Nemáme moc času… Morrowe, jak se dostaneme – Ach.“

V odpověď na Sípařovy náhodné doteky vyjel jeden panel vzhůru a do strany. Do šachty se otevřely vysoké dveře se zaoblenými okraji, vysoké asi jako Morrow a tyčící se nad lesními lidmi.

V šachtě nebylo nic než tma.

Šípař strčil hlavu dovnitř a pohlédl nahoru i dolů. „Na vnitřním povrchu jsou přičle. Je to jako žebřík. Výborně. Bude snadné tam vyšplhat. A –“

Přadlena se dotkla jeho paže.

„A co s Uvarovem?“

Šípař se obrátil ke starému lékaři, tvář zvrásněnou obavami.

Morrow s hrůzou hleděl na zející šachtu. „Nikdy nedokážeme nést křeslo, ne dolů po žebříku–“

„Tak neste mě.“ Uvarovova poničená, vrásčitá tvar byla skrytá ve stínu, když k nim zvedl hlavu. „Zapomeňte na křeslo. Neste mě.“

Morrow zaslechl kročeje; odrážely se od stěn První paluby. „Už není čas,“ upozornil Šípaře. „Musíme ho tu nechat. Nemůžeme –“

Šípař na něho pohlédl, ve tváři měl pod křiklavými barvami vyčerpaný a odhodlaný výraz. Pak se odvrátil. „Pradleno, pomoz mi. Sundej mu přikrývku.“

Dívka podržela vršek černé přikrývky a jemně ji stáhla. Pod ní se skrývalo Uvarovovo tělo, opotřebované, kostnaté, s ostrými

hranami, oděné do stříbřité kombinézy, pod níž Morrow jasně rozeznával vybouleniny žeber a pánve. Na Uvarovově košili byly boule – snad vnější vývod nebo podobné chirurgické pomůcky. I když Uvarov musel být stejně vysoký jako Morrow, vypadalo to, že jeho tělo neváží víc než dítě. Jedna ruka spočívala Uvarovovi v klíně a rytmicky se chvěla, druhá svírala jednoduchou ovládací páčku, o které Morrow předpokládal, že řídí křeslo.

Šípař uchopil Uvarovovo zápěstí a jemně mu odtáhl ruku od ovladače; zůstala zkroucená jako spár. Pak se Šípař předklonil, zabořil hlavu Uvarovovi do hrudi a když se narovnal, hbitě zvedl starce z křesla a přehodil si ho přes rameno. Jak tam Šípař stál, Uvarovovy nohy v bačkorách se klátily nad zemí, kolena měl téměř ohnutá.

Uvarov se tomu všemu pasivně podvoloval bez komentáře nebo stížností; Morrow ho pozoroval a zdálo se mu, že Šípař je zvyklý s Uvarovem takhle zacházet – třeba sloužil starému lékaři jako jakási pečovatelka.

Morrow pozoroval drobného, ale silného muže téměř zakrytého klátícím se lidským nákladem a pocítil záchvěv hanby.

Přadlena lan zvedla Uvarovovu přikrývku a přehodila mu ji přes ramena. „Jdeme," řekla naléhavě.

„Ty nás povedeš," nařídil Šípař.

Přadlena uchopila okraj otevřeného průlezu a zručně se vhoupla do šachty. Obrátila se, zachytila se příčle pode dveřmi a sešplhala mimo zorné pole mužů.

„Teď ty, Morrowe," sykl Šípař.

Morrow položil ruce, silně zpocené, na okraj dveří. Kruci, byl o pět set let starší než Přadlena. A ani když mu bylo patnáct, nebyl nikdy mrštný…

„Pohyb!"

Zvedl jednu nohu a přehodil ji přes okraj dveří. Udeřil se přitom do rozkroku. Snažil se přehodit i druhou nohu – a téměř se přitom pustil. Chytil se okraje oběma rukama a cítil, jak mu kůži zalévá studený pot.

Zkusil to znova, pomaleji, a tentokrát se mu podařilo přehodit obě nohy. Okamžik jen seděl a nohy se mu komíhaly nad propastí, jejíž hloubka byla skrytá v temnotě.

Pokud šachta sahala až ke dnu obytné kopule, měl pod sebou téměř půldruhakilometrovou hlubinu.

Blesklo mu hlavou, že by se vyšplhal ze šachty zase ven. Dokázal by něco takového? Koneckonců, mohl by se vzdát… Ale, kupodivu, zastavilo ho pomyšlení na Šípaře a Přadlenu, na pocit hanby před nimi.

Opatrně zašátral pravou nohou. K první příčli se to zdálo daleko, ale nakonec ji dokázal zachytit patou. Příčel byla plochá a konejšivě pevná. Položil na ni obě nohy a narovnal se. Pak, stále nesmírně opatrně, se na kovové příčli otočil.

Pokrčil kolena a snažil se dostat k další příčli. Ta byla asi půl metru pod první. Když sestoupil o dvě nebo tři příčle a začal si zvykat na rytmus pohybů, s oběma rukama a nohama na příčlích, byl sestup jednodušší.

Dokud si náhle neuvědomil, že sestupuje do temnoty.

Neviděl zatraceně vůbec nic, dokonce ani kovový povvrch přímo před očima nebo vlastní bílé ruce na příčlích.

Okamžitě se zastavil a vzhlédl v zoufalé touze spatřit alespoň matné světlo První paluby. Okamžitě pocítil bosé, teplé nohy na hřbetech svých rukou na příčlích a plnou váhu Šípaře na ramenou a na hlavě; cosi mu narazilo na záda – zřejmě Uvarovovy klátící se nohy.

Šachtou k němu zdola dolehl Přadlenin hlas. „Co se děje?“

„Co to u Léthé děláš?“ zasyčel Šípař.

„Promiň. Je tu tma. Já –“

„Morrowe, tvoji přátelé se každým okamžikem dostanou k šachtě –“

Cosi kovového zazvonilo na stěnách šachty, údery se vzdalovaly, jak věc padala.

Odněkud od Šípařových stehen zazněl Uvarovův hlas. „Oprava,“ poznamenal suše. „Už se dostali k šachtě…“

Morrow začal zoufale a s pocitem naléhavosti znovu sestupovat.

Lieserl se položila v zářící směsi vodíku a helia s rozpaženýma rukama a zavřenýma očima a ucítila, jak kolem ní zvolna tančí fúzí vzniklé fotony. Za nimi, obíhajíce po svých těsných drahách kolem středu Slunce, se kolem Lieserl vznášely dlouhé, čočkovité tvary fotinových ptáků. Spočívala nehybně na hejnu ptáků jako na měkkém polštáři, když se snášela jako ve snu do hasnoucího srdce Slunce.

A nakonec se dostala do míst hluboko uvnitř Slunce, kde nevznikaly žádné nové fotony.

Ona i Scholes měli před těmi dávnými lety pravdu. Jádro vyhaslo.

Neustálé vysávání energie slunečního termojaderného jádra hejny fotinových ptáků bylo nakonec pro Slunce neudržitelné. Už hodně dávno – pravděpodobně ještě před jejim narozením – klesla teplota jádra tak hluboko, že fúze vodíku na helium zablikala a zhasla.

Teď, když se srdce zastavilo, procházelo Slunce milionem let agónie. Přes pomalý, trvalý pohyb fotonů ven i od vyhaslých fúzních procesů bylo ve středu Slunce příliš málo radiačního tlaku, aby vyrovnal tendenci jádra ke gravitačnímu zhroucení. Tak se jádro dál hroutilo do sebe, usilovalo o novou rovnováhu a jeho teplota s rostoucím stlačováním hmoty stoupala.

Leiserl věděla, že ve středu každé hvězdy o hmotnosti slunce k takovým procesům nakonec dojde – i bez zásahu takového faktoru, jakým byli fotinoví ptáci z temné hmoty. Jakmile se vodík v jádru vyčerpá, proces fúze bude ukončen a začne stlačování jádra plného helia

Rozdíl byl v tom, že jádro Slunce bylo stále plné nespáleného vodíku; a fúze vyhasla nikoli díky vyčerpání vodíku, ale z důvodu krádeže energie neúnavnými hejny fotinových ptáků.

A Slunce se samozřejmě mělo těšit z deseti miliard let života v hlavní posloupnosti, než by se dostalo do tohoto katastrofálního stavu. Fotinoví ptáci umožnili Slunci pouhé miliony let života, než způsobili takový stav.

Slyšel hluk vlastního dechu, tichý, zvučný šelest vlastních rukou a nohou na kovových příčlích a – mnohem dál a zkreslené ozvěnou – slabé zvuky lesních lidí, sestupujících stále hlouběji. Všude byl všepronikající pach kovu, prosycený nádechem zatuchlosti.

Ve tmě neměl Morrow možnost, jak sledovat čas, a tak jen vzrůstající bolest ve svalech mu umožňovala měřit vzdálenost, kterou urazil. Avšak k jeho překvapení se mu začal vracet zrak, když se přizpůsobil temnotě. Vlastně tu bylo docela dost světla; byly tu otevřené dveře nahoře, na První palubě, a tenkými spárami ve stěnách šachty pronikaly šípy šedého stříbra. Viděl nevýrazné, perspektivou zmenšené postavy Šípaře a Přadleny nad sebou a pod sebou; oba sestupovali s půvabnou elegancí jako zvířata. A v samotné šachtě rozeznával stín kabelů, kmitajících a naprosto neužitečných.

Jak šplhal, svaly ztratily něco ze své ztuhlosti. Překvapeně si uvědomil, že se mu to líbí…

„Stát," dolehl k němu Přadlenin hlas, ztišený ozvěnou.

Zastavil se, pevně se držel příčlí a varovně sykl na Šípaře.

„Co se děje?"

„Máme problém," odpověděla tiše Přadlena.

„Ne, nemáme," odporoval Šípař. „Sestupujeme rychleji, než ti zabijáci s kušemi. Oni za námi nesestupují. Takže musí jít po rampách a my jdeme přímo dolů."

Pradlena si povzdechla. „Sakra, Šípaři, buď tak hodný a poslouchej mě. Podívej se dolů. Vidíš?"

Šípař natáhl paže a vyklonil se nad šachtu. Uvarov se mu bezvládně komíhal na rameni. „Ach."

Morrow natočil hlavu, aby se podíval.

Kousek pod nimi byla přes šachtu položena hrubá konstrukce. Pocítil náhlý záchvěv naděje; byl sestup u konce? „Tohle je základna šachty?"

Zahlédl, jak se ve tmě zaleskly Přadleně zuby, když se zašklebila na otce. „Ne," prohlásila. „Ne přesně."

„Jak daleko myslíš, Přadleno, že jsme sestoupili?" zeptal se Šípař. „Pět set metrů?… Sotva třetinu cesty k základně kopule, pokud jsou Uvarovovy údaje správné."

Pět set metrů… Byli sotva pod čtvrtou palubou, uvědomil si Morrow: za poškrábanými stěnami šachty byly obchody, do nichž chodíval každou směnu pracovat. Ještě předtím, než se stal hledaným zločincem.

Přechodné potěšení z něj vyprchalo, v nohou a pažích pocítil únavu a třas. Měli před sebou stále ještě dvakrát delší cestu, než kolik urazili…

„Chápete, proč jsou tak pobavení, Morrowe?“ zeptal se ostře Uvarov hlasem utlumeným jeho polohou. „Šachta byla zablokována.“

„Šípaři,“ zašeptala Přadlena. „Vidím tam někoho se hýbat.“

Morrow se zavěsil rukou na příčel a pohlédl dolů pozorněji.

Plošina blokující šachtu byla hrubě a narychlo sestavena z trámů a desek a svařena. Po plošině se opatrně pohyboval stín; objevil se záblesk plamene ze svářečky a sprška jisker.

Přadlena má pravdu. Někdo se tam dole pohybuje – a staví tuhle věc ještě ve chvíli, kdy ho sledujeme. Záměrně chce zablokovat šachtu, aby nás zastavil. Kolikrát používal on sám takovéhle laserové nástroje? Klidně mohl být dole právě on.

… vlastně, uvědomil si náhle, by měl vědět, kdo ten dělník je.

Ještě víc se vyklonil a zaostřil zrak, aby podsaditou postavu lépe rozeznal. Spatřil košili bez rukávů, nahnědlé paže a hruď, překvapivě tenké nohy…

„Neměnnosti cíle. Neměnnosti cíle.“

Při zvuku Morrowova hlasu, přicházejícího z temnotv nad ní, sebou Neměnnost cíle trhla. Upustila laserovou svářečku, která ihned zhasla, a okamžitě se snažila dostat na kraj plošiny, kterou budovala. Morrow viděl, jak si ztuhle drží poraněnou paži od těla.

Morrow rychle sestoupil po žebříku a Přadlenu odstrčil. Dostal se k plošině a seskočil na ni. „Neměnnosti cíle,“ zašeptal. „To jsem já, Morrow.“

Neměnnost cíle se opatrně vydrápala na nohy a stáhla si brýle z očí. Morrow spatřil, že má široká ramena zalitá potem; na místě brýlí měla kolem očí špinavé kruhy. „Co to u Léthé –“

„To je v pořádku. Nemusíš se bát.“

„Morrowe, co se to děje?“

„Musíš nás nechat projít.“

„Nás?“ Neměnnost cíle nervózně vyhlédla do temnoty.

„Mám s sebou lidi z lesa. Pamatuješ se.“

„Jistěže si sakra pamatuji.“ Neměnnost cíle si mimoděk promnula ztuhlou paži a couvla ke stěně šachty. „Ta malá bestie mě střelila.“

„Ano, ale – no, byla vyděšená. Poslouchej mě – musíš nás nechat projít. Přes tuhle překážku.“

Neměnnost cíle na něj pohlédla, ve tváři se jí zračilo ohromení a pochybnosti. „Proč? Co to děláš?“

„Ty nevíš?“ Vlastně, uvědomil si Morrow, Neměnnost cíle to zřejmě nevěděla… Plánovači pravděpodobně vydali příkaz zablkovat všechny staré šachty bez jakéhokoli vysvětlení. To všechno proto, aby uvěznili jeho a lesní lidi. Měl jsem sakra štěstí, že jsem narazil na Neměnnost cíle.

„Já nejsem hloupá, Morrowe,“ řekla Neměnnost cíle.

„Nevím přesně, co se děje, ale Plánovači se zřejmě snaží chytit ty tři lesní lidi. A nepřekvapuje mě to. Jsou to vrahové. A jestli jim pomáháš –“

„Poslouchej. To Plánovači jsou vrahové. Nebo se alespoň pokoušejí udělat vrahy z nás.“ Morrow jí pověděl o kuších a naostřených skobách, o zbraních vytvořených z děsivě banálních věcí.

Jak mluvil, jeho vědomí zběsile pádilo a skokem docházelo k závěrům. Vzpomněl si, jak ho Uvarov zpražil za naivitu. Bylo by opravdu možné, že by Superet vyrobil ty zbraně tak rychle jako odpověď na příchod lesních lidí?

Ne, řekl si. Na to nebyl čas. Superet musel mít ty zbraně uskladněné.

Ale Neměnnost cíle vrtěla hlavou. „Nevěřím ti.“

„Věř mi,“ naléhal Morrow. „Přadlenu – tu dívku ze stromů – střelili do paže. A skobou, u Léthé. Chceš, abych ti ukázal ránu?“

Neměnnost cíle nejistě vzhlédla. „Já… ne.“

„Neměnnosti cíle, když nás necháš projít, budeme volní. Plánovači nás určitě nebudou pronásledovat pod čtvrtou palubou;

tohle je poslední místo, kde nás mohou zastavit… Ale když nás tu budeš držet, zabiješ nás stejně jistě, jako bys držela tu kuši sama…“

Morrow se snažil ovládnout přerývaný dech a neukázat Neměnnosti cíle vlastní narůstající strach.

„…Tak dobře.“ Neměnnost cíle náhle v symbolickém gestu ustoupila stranou. „Pospěšte si. Řeknu, že jsem vás neviděla.“

Morrow vztáhl ruku, pak ji spustil. „Děkuji ti.“

Neměnnost cíle se zamračila. „Tak už běž, člověče.“ Překlonila se a silou své nezraněné paže začala páčit jeden částečně přivařený plát, čímž vytvořila úzký průchod plošinou.

Po chvíli váhání začali lesní lidé sestupovat po žebříku a lehce seskočili na plošinu. Neměnnost cíle pohlédl na Přadlenu lan. Ta jí pohled vrátila a zamyšleně si hladila foukačku u opasku.

„Pokračuj,“ řekl Morrow Přadleně. „Skrz ten plát.“

Lesní lidé přešli plošinu s pleskáním bosých nohou a Přadlena se začala soukat do otvoru.

Neměnnost cíle teď hleděla na Uvarova, stále přehozeného Šípaři přes rameno. „On je mrtvý?“

„Kdo? Ten stařec? Ne tak úplně, ale řekl bych, že i k tomu má dost blízko… Pokud tudy půjdeme zpátky, vysvětlím ti to.“

„Ale ty se nebudeš vracet, že?“ Neměnnost cíle se tvářila vážně.

„…Ne, asi ne.“

Neměnnost cíle ustoupila se zdviženýma rukama. „Jsi šílený. Možná jsem tě přece měla zastavit.“

Šípař s Uvarovem už prolezli plošinou a Morrow si sedl na okraj otvoru. Vzhlédl.

„Drž mi palce.“

Ale Neměnnost cíle už byla pryč, vyšla ze šachty a zpátky do všedního světa palub – do Morrowova bývalého života.

Morrow se protáhl pod plátem.

Brzy měl opět ztuhlá ramena a nohy, pociťoval silnou bolest a musel dělat stále delší a delší přestávky. Základna šachty, osvětlená prstencem otevřených průlezu, byla dalekým ostrovem světla, šplhajícím k němu nekonečně a krutě pomalu.

Teď už byli hluboko pod nejnižším obydleným patrem. Věděl, že za chladnými stěnami šachty není nic mež temnota, zatuchlý vzduch a opuštěné domovy. Chlad jako by prostupoval celou šachtou, cítil se malý, křehký a sám.

Objevili římsy, na kterých se dalo odpočívat – prohnout se a dokonce se i trochu prospat. Šípař položil Uvarova na pevný kovový povrch a ukázal Morrowovi, jak si namasírovat svaly, aby se zbavil křečí. Přadlena vytáhla jídlo – sušené ovoce a maso – z váčku u opasku; Morrow se pokusil jíst, ale měl žaludek jako uzel.

Pokoušel se počítat paluby, když jimi prolézali. Desátá… Jedenáctá… Dvanáctá… Paluby nad Čtvrtou, veškerý svět, jaký kdy znal, byly teď stále vzdálenější bublinou světla a tepla, daleko nad ním.

A přesto, i když ta cesta byla pro něj zvláštní a znepokojivá, jak teprve musela být obtížná pro lidi z lesa! Morrow byl alespoň zvyklý na kovové stěny. Přadlena a její otec vyrostli mezi stromy, zvířaty, ptáky, mezi živými věcmi. Určitě si kladli otázku, jestli ještě někdy uvidí svůj domov.

Konečně ale nastal okamžik, kdy mohl spočítat posledních dvacet příčlí; pak posledních deset; a pak –

Odklopýtal pár kroků od žebříku a s roztaženýma rukama a nohama si lehl na kovovou podlahu. Tady, u základny šachty, byla stěna proděravěna řadou otevřených osvětlených průlezů. „U vod Léthé," hlesl. „Takový den. Nikdy mě nenapadlo, že bych byl tak šťastný jen proto, že mi nehrozí nebezpečí pádu."

Šípař si zvedl Uvarova z ramene a položil ho jemně jako panenku ke stěně výtahové šachty. Morrow viděl, že se Uvarovova ruka stále kývá, jeho ústa se otevírala a zavírala a vydávala tiché, odpudivé zvuky: „Jsme tam? Jsme dole?"

Šípař si promnul uvolněné rameno a kroužil paží. „Ano," odpověděl. „Ano, jsme tam…" Přistoupil k jednomu z průlezů, ale nejistě zpomalil, když uviděl světlo.

Morrow opatrně vstal. Snažil se uvědomit si, jak to všechno kolem musí těmto lidem připadat cizí; třeba nastal čas aby se ujal vedení. Náhodně si vybral jeden průlez a rozhodným krokem vyšel ze šachty do jasného rozptýleného světla.

Po temnotě v šachtě byl jas oslňující a prudký. Na okamžik jen tak stál u vchodu do šachty a rukama si chránil slzící oči.

Stál v jasné, rozlehlé místnosti. Musela být kilometr a půl široká a tři sta metrů vysoká. Spodek nejnižší paluby byl strop vysoko nad ním, změť potrubí a kabelů, ztmavlých stářím. Místnost byla zcela prázdná, i když tu byly jakési temné, neznámé předměty – nakladače – vysící ve smyčkách ze stěn a z horní přepážky. Morrow pocítil strach; prázdnota této obrovské prostory ho tížila. A pod ním –

Podíval se.

Podlaha byla průhledná. Pod nohama mu svítily hvězdy.

Kapitola 12

Po dlouhém, sen připomínajícím intervalu si Lieserl začala uvědomovat pocit nepohodlí – nebyla to bolest, ale nepříjemný pocit bez konkrétního určení, který jí pronikal celým tělem.

Povzdechla si. Pokud ten nepříjemný pocit nebyl spojen s určitou částí jejího virtuálního těla, znamenalo to, že musí být něco v nepořádku s autonomním systémem, který udržoval její vědomí – se základními chladicími systémy v jícnu červí díry, nebo možná s chráněnými procesorovými bankami, v nichž dlela její mysl.

Neochotně si v centrálních systémech vyvolala diagnostiku. Kruci…

Rychle zjistila, že opravdu došlo ke změně. Problém ale nebyl v jejích vlastních systémech. Změna tkvěla ve vnějším prostředí. Do přechodového rozhraní její červí díry proudilo mnohem víc slunečních fotonů. Chladicí jednotky dokázaly zvládnout větší přítok energie, ale musely k tomu upravit svou činnost – a tato automatická úprava bylo právě to, co pocítila jako slabé nepohodlí.

Ten zesílený proud fotonů si neuměla vysvětlit. Odkud se tu vzal? Provedla několik krátkých průzkumů okolního prostředí. Zbývající fotony se stále uvolňovaly na svou miliony let dlouhou cestu k fotosféře. Bylo by možné, že aktivita ptáků ničících jádro, jejich neustálé odsávání energie, by mohlo nějak ovlivnit proud fotonů?

Hledala v zesíleném proudu nějakou charakteristiku a našla ji. Proud byl zdaleka nejsilnější ve směru oběžných drah fotinových ptáků. To jistě nemohla být náhoda, ptáci ovlivňovali sílu proudění.

Jen nevěděla jak.

A, jak zjistila, proud byl zesílený na jednom místě. Bylo to pouhých několik kilometrů od místa, kde se sama nacházela.

Pochopení přicházelo pozvolna, téměř bolestně.

Záplava fotonů ji sledovala.

Přinutila se přijmout fakt, že to fotinoví ptáci dělají schválně. Ovlivňovali náhodně putující fotony, takže ji ty proklaté věci zahlcovaly.

Na okamžik ji ovládl strach. Snažili se snad ptáci toho nezvaného cizince uprostřed hejna zabít – možná přetížením jejího chladicího systému?

Pokud ano, nemohla s tím moc dělat. Neměla koho zavolat na pomoc a žádnou možnost úniku. Po dlouhou dobu se vlekla za ptáky v jejich nekonečném kroužení kolem jádra, sledovala proud fotonů a snažila se ovládnout strach i pocit uvěznění a paniky.

Proud však zůstával stabilní – zesiloval, ale tak slabě, že to její systémy zvládaly. A ptáci vůči ní nejevili žádné nepřátelské úmysly; vířili dál kolem ní v různých proudech, nebo se shromáždili za ní ve svých obrovských, hladkých kuželovitých formacích. Nepokoušeli se zepředu nijak chránit své mladé nebo svou křehkou vnitřní strukturu.

A pomalu začínala chápat.

To záměrné nasměrování fotonů k ní nebyla hrozba ani pokus ji zničit. Třeba si mysleli, že je zraněná nebo že umírá. Museli být schopní vnímat, jak energie záření mizí v jícnu její červí díry. Ptáci jí pomáhali – snažili se jí poskytnout více toho, co u ní považovali za předpoklad k životu.

Ten dar byl pro ni samozřejmě bezcenný – vlastně vzhledem ke zvýšenému napětí v chladicích systémech hůře než bezcenný. Ale, pomyslela si jízlivě, jde o snahu.

Ptáci se ji pokoušeli krmit.

Se zvláštním pocitem vzrušení ukázala dobrou vůli a dar fotinových ptáků přijala.

Jak čas ubíhal, sledovala, jak se postupné umírání Slunce zrychluje. Pocítila nejasné obskurní vzrušení, když sledovala fyzikální procesy kolem sebe.

Jádro, stále zamořené hejny fotinových ptáků, se smršťovalo a dále zahřívalo. Konečně dosáhla teplota ve vrstvách vodíku, obklopujících nakažené jádro, výše desítek milionů stupňů. Slupka z vodíku vně jádra se nakonec vzňala a začala si propalovat cestu od středu Slunce. Nejprve Lieserl napadlo, zda se fotinoví ptáci pokusí

ji uhasit, jako to činili u vodíkového jádra. Prolétali ale skrz a její lesk ignorovali. Heliový popel dopadal na jádro, které tak nabývalo na hmotnosti a stále více se vlastní tíhou hroutilo.

Tepelná energie vycházející ze slupky spolu s energií inertního hroutícího se jádra byla větší než energie vydávaná původním fúzním jádrem.

Slunce nemohlo narůstající výdej energie z nového jádra vydržet. V neuvěřitelně krátké době se bude muset roztáhnout – stát se obrem.

Louise Ye Armonková stála na příďové nástavbě Great Britain a dívala se na jižní pól Tritonu.

Britain se vznášela ve vesmíru osm set metrů nad tenkou, lesklou čepičkou oběžnice z dusíkatého ledu; vesmírem se z jediného komínu lodi táhla pára – něco zhola nemožného. Ledová čepička se zakřivovala pod přídí lodi hladce jako nějaká obrovská skořápka. Jižní polokoule největšího Neptunova měsíce právě vstupovala do svého čtyřicetiletého léta a ledová čepička ustupovala; když Louise zaklonila hlavu, viděla vysoko jemná, ledová oblaka z dusíkatého ledu, jak postupují na sever ve větru z vypařované hmoty na pólu.

Přešla po palubě kolem lodního zvonu, zavěšeného v umně vypracovaném rámu. Obrovské, zamlžené těleso Neptuna se odráželo na lesklém povrchu zvonu; Louise přejela rukou po chladných okrajích vytvarovaného kovu, takže jej slabě rozhoupala. Přes kov jemně přejížděly mnohočetné, beztvaré obrazy Neptuna.

Odsud viděno bylo Slunce jasnou hvězdou, vzdáleným světelným bodem; modré světlo Neptuna, tajemně připomínající Zemi, zalévalo tvary staré lodi, takže vypadala jako éterický duch – jak paradoxní, pomyslela si Louise že právě Britain byla momentálně jediným skutečným objektem, který její smysly vnímaly. Jak se Britain blížila k rozervanému kraji ledové čepičky Tritonu, vybuchl těsně před plující lodí gejzír. Temný substrát ozdobený dusíkatým ledem vylétl do vzduchu, šestnáct kilometrů nad planinu, když doletěl do výšky, kde vanul vítr, otočil se v pravém úhlu a dopadl na povrch Titanu. Louise přešla ke kraji přídě a sledovala gejzír zpět k povrchu měsíce, kde v ledu rozeznávala kráter tvořící základnu

sloupu. Erupci vyvolal účinek slunečního tepla na kapsu plynu, uvězněného pod ledovým povrchem. Kolem místa výbuchu svítily ledové úlomky, několik z nich stále vířilo v řídké dusíkaté atmosféře a pomalu se vracelo k povrchu ve slabé gravitaci Tritonu.

Tohle bylo jedno z jejích oblíbených virtuálních diorámat, i když současně jedno z nejméně často vyvolávaných. Schopnost jejích procesorů tvořit tato diorámata byla velká, ale nikoli nekonečná; záměrně si ponechala neptunské dioráma v záloze a jeho využití po neměnná staletí pečlivě dávkovala, aby si uchovala jeho přitažlivost.

Nebylo těžké analyzovat, proč jí právě tato virtuální tolik přitahovala. Krajina toho vzdáleného měsíce byla podivuhodná a neznámá i plná překvapivých změn, vyvolávaných energií vzdáleného Slunce; a modré těleso Neptuna se svými ozdobami dusíkatých oblaků připomínalo Zemi natolik, aby v ní vyvolalo hluboké, téměř pohřbené pocity nostalgie – a přesto bylo dost odlišné, že ho se Zemí spojovala jen podvědomě, natolik nejasné, že neměla nutkání přejít do ponurého stesku. A –

Náhle před ní zavířily pixely, tisíce obíhajících bloků světla. Překvapením téměř zakopla a chytila se zábradlí na kraji paluby, aby nespadla.

Pixely se neslyšně spojily do obrazu Marka Wu. Projekce byla mizerná: virtuál se vznášel několik palců nad palubou a nevrhal žádný stín, bez ohledu na Neptunovo bledé světlo.

„U vod Léthé," zavrčela Louise, „tohle mi nedělej. Vylekal jsi mě."

„Promiň," omlouval se Mark. I jeho hlas zněl drsně, povšimla si Louise. „Bylo to naléhavé. Musel jsem tě vyrušit. Já –"

„A navíc je tohle mizerná projekce. Co je to s tebou?" Louise pohodlně zajela do běžné nálady – toho, co Mark nazýval 'používá své analytické brblání'. Dokázala by strávit pořádný kus volného dne kladením otázek procesoru a probírat Markova zobrazení. „Sakra, dokonce se vznášíš nad palubou. Nepřekvapilo by mě, kdybys brzy začal ztrácet iluzi tělesnosti. A –"

„Louise, říkal jsem, že je to naléhavé."

Pomalu umlkla, přestala se zlobit.

Mark přistoupil až k ní a jeho tvář zjasněla, vyplnila se a získala modrofialový odstín od Neptunova světla. Procesory, které Marka promítaly, se jí zřejmě snažily při interakci pomáhat. Zbytek jeho těla ale nebyl o moc víc, než třírozměrným nákresem – znamení, že většinu energie směřoval do jiných priorit. „Louise," řekl Mark tichým, ale naléhavým hlasem, „něco se stalo. Něco se změnilo."

'Změnilo?' Nic se nezměnilo – významnou měrou – skoro tisíc let…

Mark se usmál. „Máš otevřenou pusu."

Polkla. „Promiň. Asi mi na to budeš muset dát trochu času."

„Vypnu to dioráma."

V nepochopitelné panice vzhlédla ke vzdálené tváři Neptuna. „Proč?"

„Něco se stalo, Louise –"

„To už jsi říkal."

„Obytná kopule." Oči upíral do jejích.

Cítila se malátná, lehká, téměř bez zájmu a napadlo ji, zda ji nanoboti v jejím těle nekrmí nějakým uklidňujícím prostředkem. „Povídej."

„Někdo se snaží použít jeden z východů v základně kopule." Markovy oči byly hluboké a zkoumavé. „Rozumíš, Louise? Slyšíš, co říkám?"

„Jistěže slyším," vyštěkla.

Po pěti staletích bez jakéhokoli kontaktu kdosi opouštěl kopuli. Snažila se pochopit realitu v Markově prohlášení, představit si ji. Někdo přicházel.

„Vypni tu projekci hned," přikázala Markovi unaveně. „Jsem připravena."

Neptun se náhle zhroutil jako prasklý balon. Triton se sesypal do miliardy vířících pixelů a světlo Slunce zhaslo. Na okamžik tu byla jen Great Britain, nepopiratelná realita Brunelovy staré lodi, pevné a uprostřed středu nekonečné šedi bez jakéhokoli tvaru zcela nepatřičné; Mark stál před ní na pomlácené palubě a jeho až příliš reálná tvář se dívala uklidňujícím a upřeným pohledem do Louisiny.

Pak se vrátil Vesmír.

Šípař vypadával ze světa.

Seděl ve člunu – v kapsli, jak tomu říkal Uvařiv – s lukem a toulcem pečlivě uloženými na vedlejším sedadle. Bosé nohy se komíhaly přes rovný okraj křesla. Byl tu jediný řídící pult, měl ho těsně na dosah.

Stěny kapsle byly průhledné, takže válcovitý tvar téměř nebylo vidět. Kapsle nebyla ničím, chránila méně než nehmotný sen; čtyři sedadla se Šípařem a jeho zbylým, tady zcela nepatřičným lukem jako by bez opory padala vzduchem.

Uvarov mu kapsli ukázal. Šípař ji sotva dokázal zahlédnout – krabice s čímsi průsvitným v podivném světě. Uvarov mu řekl, aby do kapsle nastoupil. Šípař bez váhání uposlechl.

Podlahou kapsle viděl blížící se výstup. Byl to obdélník v základně obytné kopule, prostý a skličující, ohraničený linií slabé záře. Stále viděl základnou kopule hvězdy, ale teď si uvědomil, že není úplně průhledná; zčásti odrážela vnitřní rozptýlené světlo v kopuli, takže to byla skutečná podlaha světa. Třeba se během dlouhých staletí nahromadila na základně vrstva prachu a zničila křišťálovou průzračnost.

Výstup byl dveřmi do prázdna. Cítil, jak mu povolují střeva. Strach ho provázel neustále, hrozilo, že se vymkne zpod kontroly…

Hlas Přadleny, přicházející ze vzduchu, zněl slabě a zkresleně. „Šípaři? Slyšíš mě? Jsi v pořádku?“

Vykřikl a chytil se okraje sedadla. Měl tak sevřené hrdlo napětím, že vůbec nemohl mluvit. Zavřel oči, aby vypnul ten obrovský, podivně neskutečný svět kolem sebe, a snažil se znovu získat sebeovládání. Zvedl ruce k pasu a dotkl se liány, kterou kolem něho Přadlena omotala Jako talisman pro štěstí těsně před odchodem.

„Šípaři? Šípaři?“

„…Přadleno,“ vydechl. „Slyším tě. Jsi v pořádku?“

Zasmála se a on si na kratičký okamžik představil její kulatou, ironickou tvář, způsob, jakým si posunovala brýle po krátkém nose. „O to tu nejde, ne? Jde o to, zda ty jsi v pořádku.“

„Ano.“ Opatrně otevřel oči. Neviditelné stroje kapsle–bubliny téměř neslyšně hučely, pod ním byl výstup z kopule podlahou šedé

prázdnoty, která se k němu majestátně a pomalu blížila. „Ano, jsem v pořádku. Trochu jsi mě překvapila, to je všechno.“

„To mě neudivuje.“ Hlas vysokého, hubeného muže z palub – Morrowa – zněl v rušení spojovacího zařízení ještě monotónněji než obvykle. „Možná jsem vám měl předvádět trochu déle, co můžete očekávat.“

„Potřebuješ něco?“

„Ano, Přadleno.“ Šípař se cítil maličký, křehký, opuštěný, jako dítě ve vozidle pro dospělé. Všude kolem něj byl ostrý, prázdný zápach plastiku a kovu a nikde žádný život. Zatoužil po bohaté a vlhké džungli. „Rád bych šel domů,“ řekl dceři.

„Při Životě, přestaňte s tím žvaněním.“ Hlas Garryho Uvarova zněl jako chřestění kostí na skle. „Šípaři,“ pokračoval Uvarov, „kde jsi?“

Šípař zaváhal. Výstup z kopule před ním teď byl hodně velký – vlastně k němu měl tak blízko, že okraje a rohy viděl v perspektivě; napůl průhledný povrch kopule se změnil v lem rozlehlého, hvězdami vyzdobeného koberce kolem obrovské jeskyně. Vylekal se, podvědomě sáhl po luku a přitiskl si jej ke hrudi; byla to drobná náhražka normálního světa v této cizí realitě. „Už jsem určitě jen několik desítek stop od východu. A –“

Okraj výstupu, náhle osvětlený, se teď vysunul vzhůru podél kapsle; Šípař měl pocit, jako by se ponořil do bezedného jezera.

Když pochopila, že se ji ptáci snaží krmit, pokusila se ve velikých hejnech rozeznat jednotlivce. Říkala si, chce ty ptáky studovat, více se dozvědět o jejich život cyklu, zprostředkovaném baryonickou hmotou, a dokonce chtěla s ptáky prožít více empatie a pochopit jejich individuální i druhové cíle.

Ale spřátelit se s fotinovými ptáky – navázat kontakt s jednotlivci v lidském slova smyslu – se jí nemohlo podařit, jak se záhy ukázalo. Byli si tak podobní – koneckonců, vzpomněla si, vzhledem k jejich prosté strategii reprodukce byl jeden takřka klonem druhého, takže je prakticky nedokázala rozeznat. A na své krátké orbitě kolem středu Slunce se kolem ní míhali neuvěřitelně

rychle. Rozhodně by je nedokázala identifikovat natolik, aby je mohla sledovat na orbitách po sobě jdoucích.

Proto i když byla obklopena ptáky a koupala se v jejich podivném, zářivém daru, zůstávala Lieserl i nadále v podstatě sama. Byla tím nesmírně zklamaná. Zprvu si říkala, že to je symptom jejího omezeného chápání ptáků, jako u frustrovaného vědce.

Ale věděla, že to je jen rozumové vysvětlení.

Přinutila se přiznat si pravdu. Jedna její část si ve skutečnosti hluboce přála, aby ji fotinoví ptáci přijali – pokud ne jako jednu ze svých, tak alespoň jako tolerovaného cizince v jejich středu.

Když poprvé dospěla k této vlastní diagnóze, cítila se ponížená. Poprvé byla ráda, že ji nikdo nepozoruje, že žádný ekvivalent Kevana Scholese z pozdní doby nesleduje její telemetrii a neodvozuje její duševní stav. Byla skutečně tak patetická, tak vnitřně slabá, že se musela přidržovat ždibečků přátelství – dokonce i od těch tvorů z temné hmoty, kteří jí byli tak zásadně cizí, že vedle nich vypadali lidé a Qaxové jako blízcí příbuzní?

Byla opravdu tak opuštěná?

Rozpaky, které následovaly, i pocit odporu k sobě samé vymizely až za hodně dlouho.

Kontakt s jednotlivými ptáky by stejně neměl žádný smysl. Byli si tak podobní, jejich chování bylo natolik bez rozdílu, že druhové cíle byly pro ptáky zřejmě důležitější, než cíle jednotlivců. Osobnost byla podřízena cílům celého druhu v mnohem větší míře, než tomu kdy bylo u lidí – dokonce i v době Asimilace, pomyslela si, kdy se opozice vůči Xeelee vykrystalizovala jako jasný cíl všeho lidstva.

Sledovala, jak se ptáci nekonečně rozmnožují, hejna nemotorných mláďat, jak vyletují na neřízených eliptických orbitách kolem slunečního jádra v honbě za svými rodiči.

Způsob reprodukce ptáků pomocí klonování zřejmě utvářel celé jejich životy.

Zprvu jí klonování připadalo omezující, dokonce klaustrofobické. Cíle druhu, nahrané přímo z matčina vědomí do mláděte, převažovaly nad jakýmkoli cílem jednotlivce. Mladí jsou vlastně jako roboti, říkala si, naprogramovaní už od narození, aby naplnili cíle druhu.

Ale koneckonců i ona byla svým druhem naprogramována – a do jisté míry i každý člověk, který kdy žil, pomyslela si. Byla to všechno otázka míry.

A bylo by vlastně tak strašné být fotinovým ptákem? S naprogramováním druhových cílů muselo být spojeno nesmírné vědění. Nejmladší fotinový pták nabyl vědomí s rozsáhlou sadou druhových vzpomínek a motivací mimo pochopení jakéhokoli člověka.

Phillida chvástavě prohlásila, že Lieserl se se svým bleskovým a přesným přístupem ke vzpomínkám a fungování mysli stane nejvědomějším člověkem, jaký kdy žil. Možná to bylo kdysi pravda. Ale i na vrcholu svých schopností byla mysl Lieserl pouhou svíčkou ve srovnaní s mohutným vědomím, jaké měl k dispozici i ten nejposlednější fotinový pták.

A možná, pomyslela si melancholicky, jsou všichni ptáci součástí nějakého skupinového vědomí – možna. by analýza vědomí jednotlivého ptáka postrádala smysl stejně tak, jako analýza jednoho ze segmentů její vlastní procesorové banky nebo jednoho neuronu v mozku obyčejného člověka.

Možná.

Ale to Lieserl nepřipadalo důležité ve srovnám s pocitem sounáležitosti, který ptáci zřejmě sdílejí.

Lieserl jako věčný outsider sledovala, jak ptáci kolem ní prolétají ve svých měnících se formacích. Pocítila obdiv – a ještě něco jiného: závist.

Vydala se pryč od smršťujícího se jádra Slunce, ven skrz pronikavou slupku fúzujícího vodíku a vznesla se vzhůru do obalu – nafouklého, plynného obalu, v nějž se proměnilo čtyřicet procent mohutné masy Slunce. Obal byl celým vesmírem z řídkého plynu – tak řídkého, že kdyby se opravdu snažila, dokázala by vrstvami prohlédnout ke hvězdám za nimi (nebo k tomu, co z nich zbylo).

Slunce bylo rudým obrem. Stalo se samo o sobě kapesním vesmírem, i s vlastní hvězdou – slupkou z fúzujícího vodíku okolo mrtvého jádra – zářící ve středu tohoto zadušeného, plynem naplněného prostoru. Vnější vrstvy, tvořící obal, se tak nafoukly, že

jádro vypadalo jako trpaslík. Slunce nyní připomínalo strukturu atomu, uvědomila si, se zhrouceným, sálajícím jádrem, které zaujímá stejně místa v porovnání s plynovým pláštěm, jako jádro atomu v porovnání s oblakem elektronů.

Fotinoví ptáci se shlukli kolem smršťujícího se slunečního jádra a neustále mu odebírali energii. Byla teď mimo hlavní hejno, i když někteří jednotlivci stále prolétali kolem ní na cestě do hejna z vnějšího vesmíru. S novýmcitem nestrannosti začala při pohledu na činnost ptáků vnímat stále rostoucí znepokojení. Z této perspektivy vypadali ptáci jako mrchožrouti nebo drobní, zlovolní Paraziti.

Znepokojená a neklidná Lieserl pokračovala dál ke svrchnímu obalu. Přes nepředstavitelně velký objem okolí si poovšimla jeho charakteristické struktury. Fotosféra nově vzniklého rudého obra – rozlehlý, zářící povrch – se stal skutečně propustnějším pro záření; teplota klesla tak hluboko, že se elektrony spojily s jádry a zvýšily průhlednost povrchových vrstev. I když povrchová teplota poklesla, Slunce celkově vyzařovalo víc energie než před rozpínáním.

Pro získání energie k tomuto zvýšenému množství záření vznikaly mohutné konvektivní cykly – buňky táhnoucí se miliony kilometrů, které vydrží stovky dnů. Konvektivní cykly sahaly hluboko do obalu, aby získaly energii od jádra a vyčerpaly ji nahoru do vesmíru – a spolu s vysáváním energie konvekce také měnily složení Slunce a znečišťovaly vnější vrstvy produkty jaderné syntézy jako dusík–14, vydolovaný z oblasti jádra.

Stěny konvektivních buněk fungovaly jako masery, emitovaly mikrovlny. Překvapila ji intenzita tohoto procesu.

Jak putovala řídkým plynem, pocítila slabé cloumání, pohupování konstrukce z exotické hmoty svého přechodového rozhraní.

Byla tu turbulence. Proces konvekce nebyl zcela efektivní a energie, snažící se uniknout z vnitřních oblastí, byla nucena rozptýlit se ve složitém prostorovém uspořádání buněk turbulence. To mělo vliv na magnetické pole Slunce. Pozorovala, jak je proud vytlačován z vnitřku buněk a vytváří tenkou vrstvu na jejich povrchu – avšak nestabilní, takže záhy praskla jako mýdlová bublina a na propojení

buněk turbulence zanechala proudová vlákna. Lieserl plula miliony mil dlouhou kaší vláken magnetického proudu.

Bylo to zvláštní pomyšlení, že kdyby si přála, mohla by cestovat až do poloměru staré oběžné dráhy Země, aniž by přitom opustila hmotu Slunce.

Lieserl s abstraktním, odtažitým pocitem smutku věděla, že vnitřní planety až k Zemi musely být zničeny ve vychládajícím, zarudlém slunečním obalu. Vzpomněla s na svoje krátké, zlaté dětství: jiskřivé pobřeží Egejského moře, ostrou a lákavou vůni moře, na písek pod dětskými nožičkami. Třeba ještě někde lidé něco podobného zažívali.

Ale Země, jediný svět, jaký kdy znala, byla navždy pryč.

Kapitola 13

„Šípaři, pověz mi, co vidíš. Vidíš hvězdy?“

Šípař pohlédl dolů trupem kapsle. „Nerozumím.“

Netělesný Uvarovův hlas začal skřípat. Šípař si představil starce, jak se slabě zmítá pod pokrývkou. „Vidíš Slunce? Teď už bys měl, Šípaři – je tam Země? Je –“

„Ne.“

„Šípaři –“

„Ne.“

Šípař to poslední slovo vykřikl a Uvarov zmlkl.

Osvětlený okraj výstupu právě projel nad kapslí; Šípař jej viděl jako rám světla nad svou hlavou. Temnota venku kapsli pohltila… Ne, neuvažoval o tom správně. Ta temnota byl vesmír, jako kdyby v nějakém obscénním, mechanickém zrození byla kapsle vypuzena z obytné kopule do temnoty.

Základna kopule nad ním visela jako obrovské břicho ze skla a kovu, pomalu ustupovala, objevovalo se její zakřivení. A skrz ni – zkresleně a díky materiálu základny jako v mlze – rozeznával světlem zaplněný vnitřek kopule. Viděl i detaily: výtahové šachty z horních pater, ovládací pulty jako ten, u kterého nechal Přadlenu, Morrowa a Uvarova – nu, kdyby měl dost ostrý zrak, mohl by se asi podívat a zahlédnout chodidla nohou své dcery.

Náhle si uvědomil realitu. Cestoval mimo obytnou kopuli. Byl vně jejího ochranného trupu – možná jako první člověk, který se za půl tisíciletí vydal ven – a teď visel uprostřed prázdnoty, tvořící většinu toho děsivého, mrtvého yesmíru.

„Šípaři. Mluv s námi.“

Šípař se zasmál, jeho vlastní hlas mu zněl ostře. „Visím ve skleněné bublině, obklopený prázdnotou. Vidím obytnou kopuli. Je jako –“

„Jako co?“ Morrowův hlas zněl zaujatě.

„Jako světelná krabička. Je – nádherná. Ale vypadá tak křehce…“

Uvarov ho přerušil. „Ach Bože, dej mi sílu. Co ještě, Šípaři?“

Rozhlédl se.

Napravo od kapsle se vesmírem pohyboval obrovský sloup z vyřezávaného kovu. Bylo mohutný, kapsle vedle něj vypadala jako trpaslík, připomínal kmen nějakého podivného umělého stromu. Byl hladce spojen s obytnou kopulí a pokrývala ho kovová žebra, květy a kalichy. Šípař jej popsal.

„Páteř,“ odfrkl netrpělivě Uvarov. „Letíš rovnoběžně s páteří lodi VJT. Ano, ano; přesně jak jsem ti říkal. Vidíš přechodové rozhraní, Šípaři? Červí díru –“

Šípař se předklonil a podíval se dolů, za křesla a podpěry a základnu kapsle. Ta páteř se táhla hodně daleko, zapuštěné parazitní tvary se perspektivou zkreslovaly, až se zužovala na pouhou nepravidelnou čáru. To celé bylo přinejmenším pět kilometrů dlouhé, jak mu řekl Uvarov. Za zakončením páteře byla světelná stěna, zakrývající polovinu oblohy. Světlo bylo jasně modré a jemně tvarované, připomínalo veliký obrácený květ, zvrásněný čarami jasnější, světlejší modři. Jak se Šípař díval, rozeznával ve světelných vzorcích jistý vývoj; slabší čáry se jemně chvěly, spojovaly se a rozdělovaly jako vlasy ve větru. Světlo vrhalo barevné skvrny, bohaté a různorodé, na struktury podél páteře.

Právě se díval na pohon VJT: světlo pocházelo z prvotních energií, jak mu říkal Uvarov, které hnaly loď i s celým nákladem vesmírem a časem po celých tisíc let.

Na stěně ze světla tvoření, těsně pod základnou páteře, se rýsovala silueta temného, nepravidelného tvaru příliš daleko, aby Šípař mohl rozeznat, že to je upevněný ledový asteroid, který stále, po všech těch letech, ještě dával trpělivě část svého těla, aby sloužil jako reakční masa pro velkou loď. A –

„Uvarove. Přechodové rozhraní. Vidím je.“

Tam, v polovině zářící délky páteře, se nacházela čtyřstěnná konstrukce, její okraje zářily modře a byla připevněná k páteři čímsi, co připomínalo zlaté obroučky.

„Dobře.“ Zaslechl v Uvarovově hlasu nesmírnou úlevu. „Dobře. A teď, Šípaři – rozhlédni se po obloze a popiš hvězdy, které vidíš.“

Šípař hleděl za loď. Páteř i rozhraní visely uprostřed temnoty.

Uvarovova řeč se zrychlila, téměř drmolil. „No, mohli bychom určit svoji polohu – a datum – podle souhvězdí. Pokud najdu staré katalogy; ti zatracení uctívači přežití na palubách si je určitě ponechali. A –“

„Uvarove.“ Šípař se snažil vložit do svého hlasu sílu. „Poslouchej mě. Něco není v pořádku.“

„To není možné. Já –“

„Nejsou tu žádná souhvězdí. Nejsou tu žádné hvězdy.“

Za lodí nebylo nic než prázdnota, jako kdyby obrovská loď s planoucím motorem a plnou kopulí byla jediným předmětem ve vesmíru…

Ne, to nebyla tak úplně pravda. Zadíval se doleva a doprava, zkoumal rovník šedočerného nebe kolem sebe; zdálo se, že tam cosi je, světelný proužek, příliš slabý, aby rozeznal barvu.

Popsal to Uvarovovi.

„Hvězdný oblouk.“ Uvarovův hlas teď zněl mnohem slaběji. „Ale to je nemožné. Pokud je tu hvězdný oblouk, pak stále cestujeme relativistickými rychlostmi. Ale to není možné,“ Starý zmrtvělý hlas skřípal. „Šípaři, ty sám jsi hvězdy viděl.“

„Ne.“ Šípař se snažil mluvit jemně. „Uvarove, jediné co jsem viděl, byly světelné body na nebeské kopuli. Možná to vůbec hvězdy nebyly.“ Pokud, pomyslel si chmuřené, hvězdy vůbec existovaly.

Hleděl na mohutnou páteř, jak klouže vzhůru kole něho, a náhle si uvědomil její ohromnost i detaily. Byl rád, že tu nejsou hvězdy. Pokud byla loď vše, co kdekoli ve vesmíru existovalo, bude mu to stačit. Mohl strávit celý život zkoumáním světů uvnitř obytné kopule a vždycky tu bude les, do kterého se může vrátit. A –

Kabinu vyplnilo prudké světlo, bouře mnohobarevných krychlí a koulí vířících kolem něj; úplně ho oslnily A pak, stejně rychle jako se objevily, krychličky se srazily a spojily.

Vedle Šípaře seděl muž, uvnitř kapsle, oblečený v šedostříbrné košili a kalhotách. Ruce měl v klíně a Šípař skrz jeho břicho a stehna

viděl toulec na šípy, který položil na křeslo – skutečně toulec viděl tělem toho muže.

Muž se usmál.

„Jmenuji se Mark – Mark Basset Friar Armonk Wu. Nebojte se.“

Šípař vykřikl.

Lieserl plula s fotinovými ptáky srdcem nafouklého Slunce. Zdálo se, že fotinoví ptáci mají z nového vtělení Slunce radost. Oscilace plazmy způsobovaly proudění energie z jádra v párech neutrino–antineutrino a ptáci poletovali kolem jádra a pili z toho jasu nového záření.

Hmota byla v nehybném, zhrouceném jádru tak stlačená, že byla degenerovaná, měla tak vysokou hustotu. že síly mezi molekulami, ovládající její chování jakožto plynu, se zhroutily. Teď byl gravitační pád vyrovnáván tlakem samotných elektronů: tajemné pravidlo kvantové mechaniky, zvané Pauliho vylučovací princip, které zajišťovalo, že žádné dva elektrony nemohou být na stejné energetické úrovni.

Ale tento nový stav rovnováhy nemohl trvat dlouho, uvědomila si Lieserl. Slupka fúzujícího vodíku kolem jádra si dál propalovala cestu ven a heliový popel pršel na jádro, takže to ještě narůstalo a zahřívalo se.

Teď, když byly vnitřní planety pryč, se cítila naprosto osamocená.

Vždyť i byrokraté s kamennou tváří z období Asimilace byli svým způsobem kontaktem s lidmi. Bylo pro ni nesmírně důležité podělit se o své dojmy s někým dalším – s někým mimo vlastní smyslový aparát. Vlastně si kladla otázku, zda by vůbec nějaký člověk dokázal zůstat při zdravém rozumu tak dlouho bez jakékoli komunikace.

Ale nakonec, pomyslela si sarkasticky, ona nebyla člověk…

K Léthé s tím vším. Zavřela oči a protáhla se. Provedla pomalý, pečlivý průzkum svého virtuálního těla. Protřepala prsty a vychutnala si každičký pocit klouzajících šlach a protahované kůže; ohnula záda a pocítila napínající se svaly na přední straně stehen; ohnula nohy

dopředu a dozadu, jako by se připravovala na nějaký nebeský balet, a soustředila se na pomalý, hladký pohyb kotníků a prstů u nohou.

Byla člověkem a byla rozhodnutá jím zůstat – přese všechno, jak s ní lidé samotní zacházeli během jejího krátkého, ale přesto intenzivního tělesného života. Vždyť nebyla nic jiného než mrzák, experiment, který nakonec opustili.

Lidem nic nedlužím, řekla si.

Možná.

Ale znovu se jí zmocnila ta potřeba komunikovat: měla pocit, že o tom všem musí někomu říci, varovat je.

Ale věděla, že ty pocity nejsou logické. Jelikož bylo telemetrické spojení vypnuté, neměla stejně k dispozici žádný způsob komunikace. A zatímco snila tady, ve smrtelně ohroženém srdci Slunce, venku ve Sluneční soustavě uplynulo pět milionů let. Pokud sama věděla, už nemusel být nikde naživu ani jediný člověk, aby si vyslechl, co mu chce sdělit.

…A přesto ji jazyk až svrběl touhou mluvit.

Z konvektivní buňky znovu vyrazilo maserové záření a zablesklo se nad ní, jasné a koherentní.

Zaujalo ji to a sledovala putování jedné z konvektivních buněk, když vylétla ze středu Slunce a nesla svůj náklad tepelné energie; pokoušela se vystopovat zdroj maserového záření.

Zjistila, že pochází ze stopového množství oxidu křemíku v plynném plášti. Střety částic pumpovaly do plynu energii a zanechávaly molekuly oxidu v nestabilním a excitovaném stavu, ve kterém rychle rotovaly.

Když foton o správné frekvenci narazil do vyexcitované molekuly, mohl způsobit, že opustí nestabilní stav. Molekula vydávala energii a vyzářila další foton o stejné frekvenci. Výsledkem tedy byly dva fotony, když předtím tu byl jen jeden… A ty dva fotony stimulovaly další dva atomy, takže vznikly čtyři fotony… Následovala řetězová reakce, rostoucí geometrickou řadou, se záplavou fotonů ze stimulovaných molekul oxidu křemíku – všechny na stejné mikrovlnné frekvenci a všechny koherentní – se stejnou fází.

Lieserl věděla, že pro znatelné maserové efekty musí vyexcitované molekuly seřadit, aby vznikla dlouhá koherentní stopa. Konvektivní buňky na své mnoho milionů mil dlouhé cestě na povrch a zpět poskytovaly právě takové stopy. Kaskády maserového záření se sunuly nahoru i dolů po dlouhých bocích buněk, pronikaly do heliového jádra a zase ven.

Uvědomila si, že maserové záření možná může uniknout i ze samotného Slunce. Konvektivní fontány tryskaly v nejkrajnějších bodech na povrch, maserová energie byla vystřelena po tečně povrchu nafouklého Slunce a vytvářela drobné, přesně lokalizované majáky koherentní světla.

Se stále větším narůstajícím vzrušením si uvědomila, že maserové majáky byly velmi, velmi charakteristické.

Vzrušeně se kolébala sem a tam mezi obrovskými konvektivními buňkami. Zjistila, že není příliš těžké tvarovat koherentní maserové paprsky z oxidu křemíku; měnila polarizaci, fázi a délku vln.

Začala jednoduchými signály: řadami prvočísel, nejobvyklejší binární řady symbolů. Mohla tak pokračovat téměř donekonečna: díky době, než koherentní záření dosáhlo vystřelovacích bodů na povrchu, měla dostatek času, aby se vždy za několik dní vrátila ke konvektivním buňkám a obnovila řadu signálů. Dokázala stopu svých signálů vysledovat dokonce i na padajících stranách buněk.

Pak její sebedůvěra vzrostla a začala do jednoduché struktury signálů zavádět smysluplné informace. Pomocí binárního dvourozměrného a třírozměrného znázornění obrazů a dat podaných ve všech lidských jazycích, které znala, začala vyprávět vše, co se s ní stalo tady ve středu Slunce – a co dělají fotinoví ptáci s hvězdou lidstva.

Horečně pracovala s maserovými signály, zatímco se odehrávalo závěrečné dějství smrti Slunce.

Louise seděla na záďové galerii Great Britain u datových panelů. Drobná kapsle z obytné kopule byla vidět jako blok pixelů, klouzající podél schematického zobrazení Severní.

V rádiu zaslechla výkřiky. „Ach, u Léthé, Marku, nevyděs ho úplně.“

Mark se cítil dotčen. „Dělám to, jak nejlépe umím.“

Louise se cítila příliš unavená, příliš opotřebovaná, aby najednou zvládla takový příval událostí. Občas se pokoušela vzpomenout si, jaké to bylo být mladá. Nebo alespoň ne tak stará. Mohlo to být samozřejmě jiné, kdyby byl Mark stále naživu; systém jeho ZS se po čtyřech staletích zhroutil, nedlouho poté, co se lidé odstěhovali z obytné kopule do Britain. Možná, že kdyby Mark žil, kdyby všechna ta léta strávila s jiným člověkem – a ne sama –, necítila by se teď tak okoralá.

Uklidňovalo ji pomyšlení, že ať už se dnes děje cokoliv, dlouhá cesta Severní se blíží ke konci. Ještě několik dalších desetiletí, než se postará o přechodové rozhraní červí díry a o nesourodé obyvatele kopule – ty, kteří přežili – a po všech těch hrozných letech bude moci sama jít. Možná pak ona imploduje, pomyslela si, jako nějaká seschlá slupka.

Vyvolala si projekci trajektorie. „Nu, nemíří to k Britain,“ řekla Markovu virtuálu. „Letí kolem nás…“

Z kontrolního panelu zaskřípal další hlas. „Šípři, Šípaři! Poslouchej mě. Musíš se dostat k přechodovému rozhraní. Oni tě nesmí zastavit…“

Pro Louise to byl hlas z mrtvé minulosti. Byl zkreslený věkem, zněl skoro jako karikatura a echo vytvářelo iluzi, jako by staletí byla prázdnými pokoji.

Lokalizovala zdroj vysílání – panel v základně kopule, poblíž hangáru s kapslemi – a zapnula obousměrné spojení.

„Uvarov? Garry Uvarov?“ Hlas náhle ztichl.

Zaslechla, jak Mark v kapsli říká: „Tak se neboj. Vím, že je to pro tebe podivné, ale já ti neublížím.“ Pauza. „Nemohl bych, ani kdybych chtěl. Povím ti tajemstvy. Nejsem skutečný. Vidíš? Moje ruka prochází tvou paží a –“

Další výkřiky, ještě ostřejší než předtím.

Ach Marku…

„No tak, Uvarove,“ zavolala. „Já vím, že to jste vy. Stále poznávám ten zatracený lunární přízvuk. Ozvěte s mi.“

„Ach Léthé, Louise,“ hlásil Mark, „on zešílel. Popadl řídicí páku a zrychluje – přímo do rozhraní.“

Viděla, že Mark má pravdu: rychlost člunu se zvyšovala a zjevně mířil k místu, kde bylo rozhraní červí díry zasazeno do pavučiny supravodivých obručí, magneticky spojených s konstrukcí lodi VJT.

Provedla rychlé výpočty. Zbývaly necelé dvě minuty, než se kapsle dostane k přechodovému rozhraní.

„Uvarove, poslouchejte mě,“ naléhala. „Musíte mi odpovědět. Prosím.“ Zatímco mluvila, ruce jí létaly po panelu: přikazovala procesorům, aby nalezly způsob, jak převzít řízení kapsle. Sama se tiše proklínala za neopatrnost. Měla k dispozici doslova celá staletí, aby zjistila, jak znehybnit kapsle z kopule. Ale nikdy si takový průběh událostí nepředstavila, nemohla tušit, že nějaký bláznivý divoch s pomalovanou tváří poletí s kapsli k rozhraní, když stále ještě letěli relativistickou rychlostí.

No, rozhodně ji to mělo napadnout.

„Uvarove, musíte mi odpovědět. Stále ještě letíme.“ Snažila si představit, v jakém stavu je starý eugenik, zuřivě extrapolovala z těch několika málo slov, která od něho slyšela. „Uvarove, slyšíte mě? Musíte ho zastavit – toho muže v kapsli, toho Šípaře. On zničí sám sebe…“ A také, pomyslela si hořce, možná zároveň i celou zatracenou loď „Víte stejně dobře jako já, že přechodové rozhraní se během letu nedá použít. Rozdíl kinetické energie mezi naším rozhraním a tím, které zůstalo v minulosti, vyvolá nestabilitu červí díry. Když váš Šípař vletí s tou kapsli dovnitř, zničí červí díru.“

„Lžete,“ zachroptěl Uvarov. „Cesta je u konce. Viděli jsme hvězdy.“

„Uvarove, poslouchejte mě. Stále letíme relativistickou rychlostí.“ Obrátila se, aby vyhlédla z okének. Britain byla zavěšena pod břichem obytné kopule, která se rozkládala nad ní a zářila; páteř se táhla vesmírem o stovky metrů dále. A kolem páteře, v nekonečné dálce, matně zářil hvězdný oblouk – prstenec světla hvězd, zkresleného pohybem.

Kdesi v hloubi duše jej toužila zhasnout a vytvořit nějakou virtuální iluzi, ve které by se mohla schovat.

„Já ten zatracený hvězdný oblouk vidím, Uvarove. Vlastníma očima jej vidím, právě teď. Zpomalujeme, ale stále letíme relativistickou rychlostí. Máme před sebou ještě celá desetiletí cesty…“ Bylo by možné, že Uvarov zapomněl?

Na pozadí slyšela Markův hlas, trpělivě přesvědčoval domorodce v kapsli: panely jí mnohonásobně zobrazily nezdařené pokusy procesorů obejít autonomní systémy kapsle i neuvěřitelně rychlé přibližování kapsle k přechodovému rozhraní.

Stlačil kontrolní páku tak daleko dopředu, jak to šlo. Kapsle se hnala podél páteře. Cítil se jako omámený, svázaný podivuhodnými událostmi kolem sebe, beze stopy strachu.

Kapsli znovu objal světelný rám, roztahoval se a smršťoval jako polykající ústa. Tentokrát měl tvar trojúhelníku, nikoli obdélníku; byl tvořen modrým světlem, nikoli stříbřitě bílým. A obsahoval – ne pustou prázdnotu, černou jako uhel, ale jezero zlatavého světla, prchavého a mihotavého.

V tom jezeře byly hvězdy. Jaká je to ironie, pomyslel si Šípař, že tady možná konečně nalezne hvězdy, o kterých snil starý bláznivý Uvarov.

Duchovitý muž – Mark – k němu stále naléhavě promlouval, ale duch se už hroutil do světelných krychliček a ty se rozptýlily ve vzduchu, smrštily se a rozpustily.

Šípař si toho sotva všiml.

Náhle se jí zdálo, že pochopila.

Rychle mluvila. „Uvarove, poslouchejte. Prosím. Obloha nad lesem není ve skutečnosti průhledná. Je polointeligentní – je navržena tak, aby kompenzovala deformující efekty letu, aby promítala iluzi hvězd, normální oblohy. Garry, slyšíte mě? Obloha ukazuje rekonstrukci oblohy – a myslím, že už jste zapomněl, že to je rekonstrukce. Lesní lidé nemohli vidět hvězdy.“ Snažila se nalézt slova, jak se dostat k tomu muži, kterého poznala, před tisíci lety. „Je mi to líto, Garry, opravdu. Ale musíte ho přivolat zpět.“

„Louise,“ Markův hlas zněl úsečně a naléhavě. „Šípař neodpovídá. Začínám se rozpadat; jsme už v poli exotičnosti přechodového rozhraní a –“

„Rozhraní, Šípaři!“ vykřikl Uvarov. „Pocestuješ o pět milionů let zpátky – pověz jim, že jsme tady, že jsme to dokázalí Šípaři!“

Teď zněly na Uvarovově lince další hlasy: muž, dívka. „Šípaři! Šípaři! Vrať se…“

Markův hlas se vytratil.

Na Louisině pultu se lesklé obrazy kapsle a přechodového rozhraní, o velikosti hraček, spojily.

Všude kolem něj byla modrobílá konstrukce, její záře zalila kabinu kapsle světlem beze stínů, v němž zmizela páteř lodi i obytná kopule, jako by byly nehmotné. Kapsle se zachvěla, její konstrukce se modrofialově rozzářila.

Hlas jeho dcery, Přadleny lan, už byl nezřetelný.

Zavolal ji: „Postarej se o sestru, Přadleno lan.“

Nedokázal rozeznat její odpověď. Brzy slyšel už jen tón jejího drahého hlasu, naléhavě ho o něco prosila.

Před ním se rozevřel tunel, ohraničený bílými plochami, mihotavý, neskutečně dlouhý.

Ponořil se do zlatého jezera a zmizel i Přadlenin hlas.

Louise si promnula spánky a zavřela oči. Nemohla už dělat vůbec nic. Ne teď.

Vzpomínala, jak začínalo být jasné, už brzy po odletu po překvapivě krátké době, že křehká umělá společnost na Severní se zhroutí. Mark jí pomáhal pochopit složitou sociální dynamiku uvnitř kopule: ta byla uzavřeným systémem, jak říkal, s jasnými společenskými zpětnými vazbami, vedoucími k prudké nestabilitě, a…

Ale pochopení nestačilo, aby se vyhnuli kolapsu.

První vzpouru vyvolal jeden z Louisiných nejbližších spojenců, Uvarov, který se se svými eugenickými idejemi stáhl do lesa. Potom Superet – nebo spíš Plánovači kteří přeměnili původní filozofii Superetu v dost podivnou ideologii – na sebe stáhli veškerou

autoritu, která Louis ještě zbývala, a vnutili svou vůli zbývajícím obyvatelům kopule.

Louise a Mark se stáhli na toto místo: do upravené a bezpečné Great Britain. Odsud Louise izolovala základní systémy hvězdné lodi – podporu života a řízení – od obyvatel kopule. Během dlouhých staletí od té doby – i dávno po Markově smrti, dávno poté, co obyvatelé kopule zapomněli na její existenci –, se stále dívala na masy lidí v obytné kopuli, regulovala jim vzduch, zajišťovala udržení rovnováhy drobných, uzavřených ekologií – a vedla loď ke konečnému cíli.

To, co lidé dělali jeden druhému, čemu věřili, bylo mimo její dosah. Třeba tomu tak bylo vždycky. Veškerá její snaha směřovala k tomu, aby jich udržela naživu co nejvíc.

Ale teď, když byla červí díra ztracena, to všechno bylo pro nic. Pro nic.

Kinetická energie kapsle roztříštila poruchu v časoprostoru, kterou představovala červí díra. Portál za ní se zhroutil rychlostí světla do sebe, kolem člunu pulzovaly gravitační vlny a exotické částice.

Šípař cítil, jak mu v plicích houstne vzduch a na holou kůži mu padá chlad. Kapsle sebou trhla a jeho to téměř vyhodilo ze sedačky; klidně si odmotal Přadlenino lano z opasku a ovázal si je kolem hrudi a křesla, aby se bezpečně připoutal.

Držel si ruce před obličejem. Viděl, jak se mu na kůži leskne jinovatka, dech vytvářel ve vzduchu před ním oblak páry.

Křehký trup kapsle praskal a lámal se; systémy v člunu – vytápění, světla, přívod vzduchu – se jeden po druhém hroutily pod vlivem neuvěřitelné rychlosti letu.

Šípař padal přechodnou sítí červích děr budoucností a minulostí a ty se za ním uzavíraly v bouři těžkých částic gravitačních vln. Světlo hroutícího se časoprostoru mu ozařovalo stříbřité tělo.

Z přechodového rozhraní zazářilo světlo. Linulo se ze všech stran čtyřstěnu jako nějaká kapalina a zalilo Severní fialovou září.

Bylo to jako malé slunce.

Hvězdná loď se zachvěla. Stálá záře motoru VJT zablikala – skutečně zablikala, poprvé za celá staletí. Britain, stará a křehká ve své kolébce, se houpala sem a tam a Louise zaslechla slabý třeskot padajících předmětů, naprosto nepatřičný hluk klouzajícího nádobí.

Po celé kopuli světla zablikala a zhasla.

Kapitola 14

Byl poslední člověk.

Byl mimo čas a prostor. Velké kvantové funkce, které zahrnovaly celý vesmír, klouzaly kolem něj jako mohutná a divoká řeka. Oči měl plné šedivého světla, proti němuž byly všechny ostatní jevy pouhé stíny.

Čas plynul lenivě, nepostřehnutelně.

A pak –

V prostoru se vznášel čtyřstěn; byl průhledný.

Neznámo odkud se v něm objevil člověk. Seděl v poničeném, křehkém plavidle, které se řítilo prostorem. Kolem pasu měl uvázané lano, byl oblečen do vydělaných zvířecích kůží. Byl vyhublý, špinavý, kůži měl pokrytou jinovatkou.

Udiveně se díval na hvězdy.

Ve čtyřstěnu vybuchl časoprostorový oheň a nakonec malinký člun pohltil.

Cosi se změnilo. Dějiny se opět rozběhly.

Roztažené vědomí Michael Poole se pohnulo.

ČÁST III
UDÁLOST: SLUNCE

Kapitola 15

Louise Ye Armonková stála na krátkém žebříku kapsle Pod ní byl led Kallistó, temný, plný tajemných hlubin v kouřovém světle Jupiterových prstenců.

Pocítila prudký záchvěv nadšení. Poprvé za tisíc subjektivních let bude kráčet po povrchu nebeského tělesa.

Vykročila.

Nohy se slabým zaskřípáním došláply na led. Boty zanechaly v jinovatce, pokrývající povrch Kallistó, jasně vyznačené otisky s drážkami.

Měla pocit, že masivní skafandr je hodně těžký, i přesto, že gravitace na Kallistó byla pouhých třináct procent pozemské. Louise zvedla paže a přitiskla dlaně k sobě: sotva skrz silné rukavice cítila ruce. Skafandr byl tisíc let starý. Uvnitř té věci se cítila zmrtvělá, zestárlá, jako by musela pracovat v nějaké slizké tekutině.

Rozhlédla se, vyhlížela matným průzorem, zaostřovala zrak, aby přes skoro nefungující zvětšování obrazu rozeznala detaily. Jak její nadšení opadávalo, cítila rostoucí podrážděnost: věděla, že to je její slabost, ale, kruci, chyběla jí křišťálová ostrost virtuálních diorámat.

Jupiter i Slunce byly pod úrovní nekonečně plochého, ledového obzoru malého měsíce, Jupiterovy nové prstence majestátně vystupovaly nad obzor a na oblohu. Jako břitva ostrý okraj systému prstenců zakrýval hvězdy, ledové a kamenné částice jiskřily mléčným karmínem v chladném, vzdáleném slunečním světle.

Ty prstence jsou jako obrovský artefakt, pomyslela si. Byla tu jako smítko na ledové pláni a cítila se jako bezvýznamný trpaslík.

Zaklonila hlavu a pohlédla na hvězdy.

Byl to už rok, co rychlost Severní klesla natolik aby z vesmíru zmizely poslední relativistické efekty, rok ve kterém pomalu přilétali z hranic Sluneční soustavy k jupiteru. Severní byla na oběžné dráze kolem Jupiterova měsíce už několik dnů a Morrow většinu té doby pracoval tady dole. Předběžné skenování ze Severní jim prozradilo,

že někde ve zmrzlém ledu Kallistó je cosi pohřbeno – jakási anomálie. Morrow se se svým týmem robotů snažil zjistit, o co jde.

Ale tohle byl první samostatný Louisin výlet na povrch. A zážitek mít všude nad sebou oblohu – skutečnou s hvězdami bez zkreslení, rozprostřenou do všech stran – byl pro Louise stresující novinkou po tak dlouhé době, kdy ji obklopoval jen blesk hvězdného oblouku při rychlosti blížící se rychlosti světla.

Ale jaká to byla obloha! Holá sametová číše, posetá mršinami hvězd: scvrklými vychládajícími trpaslíky, nafouklými zbytky obrů – některé byly tak veliké, že i na mezihvězdné vzdálenosti byly vidět jako disky, – a tu a tam sítě úlomků, kusy pavučin rozhozených po obloze – označovaly místa, kde byly supernovy.

Ozvalo se zabručení a na led padl stín.

Louise se otočila. Přadlena lan pomalu, opatrně vystupovala z kapsle za ní. Její drobné tělo, které skafandr zvětšoval, se rýsovalo na pozadí světel z kapsle. Opatrně kladla nohy na povrch, ruce držela natažené před sebou.

Louise se na Přadlenu ušklíbla. „Vypadáš nemožně“

„To ti teda děkuju,“ zahučela Přadlena otráveně. Přes matně odrážející průzor viděla Louise odlesk Přadleniných brýlí, jasnou barvu pokožky i Přadleniny bíle zuby. „Já bych jen nerada uklouzla na téhle ledové koulil vydávající se za měsíc,“ řekla Přadlena.

Louise se podívala dolů a kopla špičkou boty do prachu, takže zanechala hluboké rýhy. V ledu viděla defekty, rovinky, jehličky a hvězdicovité uzly, vzniklé při mrznutí.

„Tohle je led, ale není právě hladký.“

Přadlena se dokolébala k ní a začichala: ten zvuk zněl Luise ve sluchátkách jako škrábání. „Možná,“ připustila Přadlena. „Ale je mnohem hladší, než býval.“

„…Ano.“

„Podívej,“ ukazovala Přadlena. „Tamhle přilétá Severní.“

Louise se otočila a pozorně se dívala. Severní se sunula po hodinové orbitě, tisíc šest set kilometrů nad povrchem. Subvokálně nařídila průzoru zvětšit obraz. Loď se změnila v zápalku zářící ve slunečním světle jasně červenou barvou; vypadá neuvěřitelně křehce, jako nějaká obrovská hračka, pomyslela si. Ledový asteroid, který

tak dlouho poskytoval palivo, byl temný, nevýrazný balvan, teď sotva viditelný, když veliký modrý plamen motoru VJT po tak dlouhé službě pohasl. Páteř i se zasazenými anténami a vstupy senzorů vypadala jako kostnatý organický tvar, posetý parazity. Na krytech antén se odráželo rudé světlo Slunce a připomínalo krev. K páteři byly dosud připevněny trosky zničeného přechodového rozhraní, tak zkrouceného, že jeho čtyřstěnná konstrukce nebyla k poznání, modré neonové záření z exotické hmoty zmatnělo.

A samotná obytná kopule, křehká jako vaječná skořápka, se tyčila nad vychrtlou páteří jako hlavička dítěte. Většina kopule byla potemnělá – uzavřená a neproniknutelná –, ale několik horních pater stále zářilo světlem.

Mezi těmi ponurými stěnami, vzpomněla si Louise, stále ještě prožívá své malé, rutinní životy dva tisíce lidí. Kromě Louise a jejích blízkých přátel bylo v roztříštěných společenstvích v kopuli jen málo těch, kteří vůbec věděli, že nezměrně dlouhá cesta Severní je u konce.

„Jak to tam dole jde?“

Trhla sebou. Náhlý hlas jí ve sluchátkách zazněl chraptivě a hlasitě – další problém s tím zatraceným starým skafandrem.

„Jsem v pořádku, Marku. A co ty?“

„Co tam vidíš? Co myslíš?“

„Většinou vidím jen vnitřek průzoru. Nemohli jej nechat očistit? Je to cítit, jako by někdo žil uvnitř po tisíc let.“

Rozesmál se.

„…Vidím hvězdy. To, co z nich zbylo.“

„Ano.“ Mark se na chvíli odmlčel. „No, je to právě tak, jak jsme předpokládali z extrapolovaných rekonstrukcí během letu… ale asi jsme tomu nikdy docela nevěřili. Po celé obloze je obraz stejný, Louise, bez výjimky. Je to neuvěřitelné. Za pět milionů let našeho letu prodělaly hvězdy vývoj tak, jak měl proběhnout za pět miliard let. A není to omezeno jen na tuto Galaxii. Nevidíme například ani malé Magellanovo mračno.“

Obloha byla nízká a tíživá. Zeptala se: „Superet měl pravdu, že? Vzpomeň si na projekce, které nám ukázali v té virtuální kopuli v New Yorku, když nás naverbovali.“

„Ano… scvrklé hvězdy, vybledlé galaxie. Depresivní, co?“

Usmála se. „Možná. Ale nebe je teď laboratoří snů pro astrofyziky.“

„Ale asi to příliš nebylo jako sen pro ty, kteří zůstali naživu zde, ve Sluneční soustavě, když začaly vybuchovat všechny ty novy a supernovy. Spad z tvrdého záření a těžkých částic musel trvat nejméně milion let…

„Ano. Opravdu silný déšť. To tam muselo všechno sterilizovat – “

„– pokud tam byl v té době ještě někdo naživu. O čemž máme ještě najít důkazy. No, stále sledujeme čtyři hlavní stopy – maserové záření přicházející od Slunce, velmi silné gravitační vlny ze souhvězdí Střelce, artefakt v ledu tady na Kallistó a ten slabý maják v prostoru za Plutem… Ale nejsme tak daleko, abychom cokoli z toho pochopili.“

„Vidím les,“ zamumlala Přadlena s průzorem otočeným vzhůru.

Louise zkoumala kopuli pozorněji, přidala k obrazu umělé barvy – a skutečně rozeznávala i slabou vrstvu pozemské zeleně na horním okraji kopule, vrstvu života, ztmavlou světlem zestárlého slunce.

Ten drobounký les, pomyslela si najednou, by mohl být jedinou zelení, která vůbec ve vesmíru ještě zbyla.

Absurdní vzrušení jí sevřelo hrdlo: jen s námahou odtrhla pohled od té plující částečky domova.

Na paži pocítila ruku, i když její tíhu přes necitlivou a tuhou látku oděvu sotva vnímala. Přadlena se usmála. „Vím, jak ti je.“

Louise pohlédla průzorem na tuto zvláštní dívčí ženu s jejími lesknoucími se brýlemi a kulatým, dětským obličejem.

Potom, co Přadlenin otec zničil přechodové rozhraní – a spolu s ním i jedinou možnost návratu domů –, Louise nabídla Přadleně a jejím lidem použití technologie ZS. A když teď o padesát let později na Přadlenu hleděla, těžko si připomínala, že už není dítě, ale pětašedesátiletá žena.

„Pochybuji, že víš, jak mi je,“ odtušila chladně. „Silně o tom pochybuji.“

Přadlena ji chvíli pozorovala, její pomalovaná tvář byla pod průzorem zcela bez výrazu.

Nastoupily zpět do kapsle.

Malý člun vystoupal jeden a půl kilometru vysoko, pak se ustálil a letěl rovnoběžně s povrchem. Louise se uhlédla. Přistávací trysky vyhloubily v ledu široký měkký kráter, hyzdící hladkou a jednotvárnou pláň, která se táhla až k blízkému obzoru.

Louise seděla v křesle, obklopoval ji znepokojivě průhledný trup. Cítila se, jako vždy v těchto kapslích, jako by byla zavěšená ve vesmíru. Pod nimi tvořila pláň Kallistó geometrickou abstrakci; nad nimi Severní tklivě vystupovala nad hluboké, lesklé Jupiterovy prstence, jiskřička na hladkých obloucích.

Hlavní aktivita na Kallistó se soustředila kolem místa Morrowových vykopávek na odvrácené straně měsíce natočené k Jupiteru. Účelem tohoto krátkého letu byl všeobecný průzkum a také možnost poskytnout Přadleně lan více zkušeností s prací mimo loď, dát jí pcit, který člověk má, když stojí na povrchu planety… I v případě, pomyslela si Louise, že má tak jednotvárný povrch, tak prázdnou oblohu, že se měsíc mohl brát jen jako abstraktní zobrazení planety.

Přesto Louise věděla, že i jí udělalo dobře uniknout na chvíli z lodi, která byla jejím domovem a vězením po tolik staletí, a která, pokud nedojde k zázraku, bude zachovávat ji i její lidi při životě po zbytek života. Kallistó byla – bývala – osmým měsícem Jupitera, jedním z velkých galileovských satelitů. V době startu Severní byla Kallistó koulí z ledu a kamene, hustě pokrytou krátery. Tajemný povrch byl poset úlomky z jader těles z kráterů; z vesmíru vypadala Kallistó jako skleněná koule, posetá stopami po střelách. Jedna kotlina, zvaná Valhala, měla v průměru šest set kilometrů, obrovský amfiteátr obklopený soustřednými terasovitými úbočími.

Louise si vzpomněla, jak se ve stínech stěn Valhaly leskla jako mnohobarevné klenoty lidská města, využívající pradávnou vodu na Kallistó.

Nu, krátery teď zmizely – stejně jako Valhala i všechna města. Zdálo se, že zmizela beze stopy. Kallistó by hladká a neposkvrněná, kromě jejích vlastních stop.

Během vysídlování nebo po něm došlo k roztavení Kallistó. A když měsíc opět zmrzl, cosi zůstalo uvězněno v ledu…

Kapsle klouzala nad měsícem. Mířili nad severní pól a brzy, uvědomila si Louise, přeletí do denního světla.

…Nebo do toho, co se v těchto pochmurných časech za denní světlo dalo považovat, pomyslela si.

Za ní Přadlena trochu nadzvedla průzor helmy a odkryla si tak ústa. Přes tenké stěny kapsle se rozhlédla. Podle nepřítomného, nezaostřeného pohledu jejích očí Louise poznala, že používá zesílení obrazu.

„Vidím měsíce," hlesla Přadlena. „Nebe plné měsíců."

„Užij si je," řekla suše Louise. „Mělo by jich být osm za Kallistó jich bývalo osm. Malé, nepravidelné, pravděpodobně zajaté asteroidy. Čtyři vnější se pohybují po obrácené dráze oproti rotaci samotné planety."

„Překvapuje mě, že vůbec nějaké měsíce přečkaly zničení planety."

Louise pokrčila rameny. „Nejbližší z vnějších měsíců byl sto padesát poloměrů Jupitera daleko od prvního, když planeta implodovala… vzpomeň si, že i Kallistó přežila, a ta byla jen šestadvacet poloměrů daleko." Oběžné dráhy přeživších měsíců imploze Jupitera samozřejmě narušila: rozptýlila je v nárazu gravitačních vln a tělesa teď poletovala kolem zničeného rodiče po silně excentrických orbitách, jako ptáci, vyděšení zemětřesením.

Na orbitě Kallistó nepřežilo nic.

Teď, když kapsle letěla nad pólem, se před Louise odhalil systém Jupiterových prstenců jako rozlehlá podlaha, nekonečně hladká a přerušovaná stíny.

Nový systém prstenců, úlomky měsíců, se nacházely v rovině bývalého Jupiterova rovníku – dříve obsazené měsíci, které teď zmizely. Kallistó stále obíhala v rovině rovníku, trpělivě kroužila kolem místa bývalé planety vně systému prstenců, takže pokud by se disk z materiálu prstenců protáhl, rozsekl by Kallistó vejpůl.

System prstenců nekončil ostře vyznačenou vnitřní spojnicí jako u Saturna. Namísto toho se krémově zbarvený hlazený materiál táhl dovnitř – celý systém mnohem více připomínal disk než prstence,

uvědomila si Louise. Jak sledovala prstence očima až ke středu, jejich textura se pozvolna změnila – byla hrubší, všimla si Louis s místy silné koncentrace hmoty ve zvířeném povrch vířivě obíhající po těsných orbitách.

Rozptýlené sluneční světlo zbarvilo vše karmínově.

Prstence byly téměř zcela jednotvárné – nudné, bez složitých barev a pruhů, charakteristických pro Saturnovy. Louise si povzdechla. Gravitační působení měsíců poskytlo Saturnovým prstencům jejich fantastickou strukturu. Problémem bylo, že zbývající Jupiterovy měsíce prostě nemohly prstence zvládnout. Ubohý, drahý Jupiter obklopoval jediný temný pás, způsobený orbitální rezonancí samotné Kallistó.

Teď vystoupil střed prstencového disku nad ostrou linii obzoru Kallistó. Louise jasně viděla rozvířené nepravidelnosti okolo geometrického středu, vířily po svých těsných, nevýhodných orbitách. Samotný střed disku nevypadal nijak zajímavě – jen jasnější skvrna, kroužící spolu se zbytkem disku. Bylo to dost frustrující, jako by tu cosi chybělo.

Přadlena vypadala zklamaně. „Nevidím nic uprostřed. Tam, kde bývala planeta."

Louise se ušklíbla. „Těžko můžeš něco očekávat. Četná díra o hmotnosti Jupitera by měla průměr asi šest metrů…"

„Uvidíte toho spoustu na vyšších frekvencích," přerušil je Mark. „Frekvence rentgenového záření a vyšší…

Směrem ke středu systému vidíme skutečný akreční disk," pokračoval. „Hmota se zde silně zahřívá, než spadne do samotné černé díry. Ta je malá, ale je tam složitá struktura, když se podíváte na těch správných pásmech."

Přadlena si se zjevným nadšením upravila průzor a Mark jí poradil, jak si upravit nastavení. Brzy získaly Přadleniny oči znovu onen nezaostřený pohled, když se přizpůsobovaly zesílenému obrazu.

Louise si nechala vlastní helmu v klíně černá díra a její obrovský mléčný prstenec ji dostatečně skličovaly i ve viditelném světle.

Nový systém Jupiterových prstenců, bledých a nevýrazných a stlačených, tísnivé víření v jeho středu zdaleka nebylo krásné, na

žádné vlnové délce. Až příliš jasně to byl shluk trosek, místo zkázy – viditelně pokračující zkázy, jak černá díra svůj akreční disk okusovala. A v Louisině oku inženýra vypadal systém s prázdným středem jakoby provizorně, nedokončeně. Tento systém nemá duši, pomyslela si, nic nevyrovnávalo rozměry prstenců; ve srovnání s tím byly Saturnovy prstence okrasou, náhrdelníkem z ledu a kamene okolo hrdla už tak nádherného světa.

Přadlena se k ní obrátila, oči v brýlích jí zakrývala helma. „To celé je jako vodní vír," prohlásila.

Louise pokrčila rameny. „Asi ano. Vír obklopující otvor v časoprostoru."

„Vír plynu –"

„– plynu a kamene a ledu; kousky rozdrcených světů –"

Louise začala Přadleně lan vykládat o zmizelých Jupiterových měsících. Vzpomínala na Io s jejími sopkami a stovky kilometrů hlubokými sopouchy, s povrchem pokrytým sírou a okolním toroidem vulkanické plazmy; vzpomínala na nerostné doly na Io, spočívající ve stínu obrovské sopky Babbar Patera. Pověděla Přadleně o Ganymédu, větším než Merkur, hustě pokrytém krátery a bohatém na nerosty – nejstabilnějším a nejvíce obydleném ze všech Jupiterových měsíců. A o Europě, ledové kouli s jasným a hladkým povrchem, trvale obnovovaným táním a tektonickými otřesy, který zakrýval tekutou vrstvu pod sebou. Europa byla možná jasným předchůdcem vyhlazené trosky Kallistó.

Světy, všechny obydlené – a všechny byly pryč.

Louise upřímně doufala, že bylo dost času měsíce před závěrečnou zkázou evakuovat. Pokud ne, pak se na původní orbitě kolem Jupitera mezi úlomky kamene a ledu, který tvořil prstence, musely vznášet i úlomky lidské civilizace: zbytky rozbitých domovů, lidských hraček i mrtvol.

Přadlena nadzvedla helmu a protřela si oči. „Myslím že bych byla ráda viděla Jupiter se všemi jeho měsíci i s těmi městy… Možná se dal Jupiter zachránit. Koneckonců jsi mi říkala, že ta imploze musela trvat tisíce let."

Louise si nemohla odpustit sarkastickou odpověď „Ano, ale vytahovat černou díru z jádra plynného obra bylo evidentně příliš obtížné, i pro lidi mnoho tisíciletí po mojí době.“

Jupiter zničila akce Wignerových Přátel.

Přátelé byli lidští vzbouřenci z budoucnosti okupované Qaxy, kteří uprchli zpět v čase časovým tunelem v červí díře Michaela Poolea.

Přátelé měli připravený jakýsi velkolepý, neuvěřitelný plán, jak změnit historii. Jeho součástí bylo vystřelit černé díry o hmotnosti asteroidu do Jupitera.

Projekt Přátel přerušil přílet qaxských válečných lodí Pooleovou červí dírou – ale ne dřív, než Přátelé stačili vystřelit do obří planety několik malých singularit.

Bodové singularity proletěly hustou atmosférou Jupitera jako útočný hmyz, za sebou táhly vlákna plazmatu. Když se díry setkaly, zavířily jedna kolem druhé, než splynuly, a jejich horizonty událostí se vzájemně do sebe zhroutily v Planckově časovém měřítku.

Vibrace splývajících horizontů událostí vyslaly silné pulzy gravitačních vln. Z planety vylétly gejzíry husté chemicky složité atmosféry, podivné sopky na světe z plynu.

Přátelé měli dalekosáhlé ambice. Před závěrečnou implozí měli v úmyslu upravit planetu řízenými pulzy gravitačních vln, vytvářených složitými interakcemi nábojů ze singularit.

Louise zachmuřeně hleděla na holý, nepříjemně vypadající disk lesklého odpadu.. Nu, Přátelé nepochybně alespoň zčásti ve svém projektu uspěli – smrštění Jupitera opravdu uskutečnili. Vskutku skvělý pomník takovýmto ambicím, po pěti milionech let, pomyslela si Louise, zhroucená planeta a řetězec rozdrcených lidských světů.

A k čemu to všechno? Černá díra o nesprávné velikosti…

„Tamhle je to jasnější,“ ukazovala Přadlena.

Louise se pozorně zadívala přes Kallistó. Led začalo pokrývat matné, jednotvárné karmínové světlo. Záře vrhala dlouhé, nepravidelné stíny spár na jinak hladký povrch Kallistó a měnila ledovou pláň ve složitou krajinu rubínově zářících výstupků a krvavě rudá jezera stínů.

Nad obzor stoupala oblačná chapadla karmínově rudého plynu.

„Východ Slunce na Kallistó,“ zahučela Louise „No tak: přistaneme. Nechceme zmeškat celou nádheru jediného zbývajícího divu Sluneční soustavy, ne?“

Na povrchu Kallistó vedle Louise ve skafandru stála Přadlena, měla ruce vztažené a objímala Slunce; jak tam stála na světlem pokryté ledové zemi, odrážející nafouklou kouli, vypadala Přadlena lan ve své helmě ještě víc dětsky.

Slunce, vycházející nad obzor, bylo stěnou krvavě rudého dýmu. Bylo tak průhledné, že asi přes jednu čtvrtinu disku bylo možné zahlédnout daleké hvězdy za ním – jeho hmota byla tak řídká, že Louise rozeznávala stále stější barvu hustších vrstev kolem jádra.

Slunce už ani nevypadá jako hvězda, pomyslela si zachmuřeně. Hvězda měla být neprůhledná, jasná, žhavá; nikdo neměl vidět skrz ni.

„Další sen astrofyziků,“ poznamenal suše Mark. „Mohla by ses víc dozvědět o povaze vývoje hvězd, jen když tady budeš stát a dívat se, než za prvních pět tisíc let lidské astronomie.“

„Ano. Ale za jakou cenu.“

Kdysi při pohledu z Jupiterovy oběžné dráhy bylo vidět, že Slunce je tatáž hvězda jako jiná tělesa hlavní posloupnosti – že je to vzdálené, žhavé, žluté zřídlo světla. Teď musela být velikost slunečního oblouku alespoň dvacet stupňů. Pokrývalo celou pětinu Louisina výhledu, dvacetkrát víc než Měsíc v úplňku viděný ze Země.

Jupiter byl pět astronomických jednotek od středu Slunce – tedy pět poloměrů zemské oběžné dráhy. Aby Slunce obsáhlo takový úhel, muselo mít v průměru aspoň dvě astronomické jednotky, nebo i víc.

Dvě astronomické jednotky! Při výbuchu, kdy se změnilo v obra, Slunce spolklo Zemi a planety uvnitř její oběžné dráhy – Venuši a Merkur.

Přadlena lan ji pozorovala, pod slabými brýlemi se mísil výraz zvědavosti a obav. „Na co myslíš, Louise?“

„Tohle se nemělo stát ještě celých pět miliard let,“ řekla Louise. Měla sevřené hrdlo a sotva dokázala udržet klidný hlas. „Slunce

mělo za sebou teprve polovinu života – bylo v polovině stabilního životního cyklu hvězdy hlavní posloupnosti.

Tohle se nemělo stát. Kdosi to udělal záměrně, připravil nás o budoucnost, o naše světy – sakra, tohle bylo naše Slunce…“

„Louise,“ Markův umělý hlas zněl rázně a naléhavě.

Zhluboka se nadechla, snažila se setřást hněv a vztek, soustředit se na přítomnost.

„Co se děje?“

„Měla by ses vrátit na Severní. Morrow něco našel v ledu. Myslí si, že to je kosmická loď.“

Kapitola 16

„Uvarove. Uvarove.“

Garry Uvarov se prudce probudil. Byla tma. Pokusil se otevřít oči…

Jako vždy v prvním okamžiku po probuzení – i po všech těch letech – zapomněl. Slepota ho udeřila, tečkovaná tma na očích, která měnila každé probuzení v okamžik hrůzy.

„Garry. Jste vzhůru?“

Byl to účastný hlas té falešné osobnosti, Marka Basseta Friara Armonka Wu. Uvarov natočil hlavu ve snaze lokalizovat zdroj umělého hlasu. Zdálo se, že je všude kolem něho. Snažil se promluvit; cítil, jak se mu lepkavá ústa otvírají se zvukem, jaký vydává ryba. „Mark Wu. Kde jste, sakra?“

„Přímo tady. Ach.“ Nastala chvíle ticha. Pak: „Jsem tady.“

Hlas teď zněl přímo před ním, z konkrétního, přesně definovaného místa.

„To je lepší,“ zavrčel Uvarov.

„Omlouvám se,“ řekl Mark. „Nevytvořil jsem si obraz. Nezdálo se mi –“

„Nezáleželo vám na tom,“ štěkl Uvarov. „Protože vás nevidím, myslel jste si, že stačí jen tak poletovat kolem ve vzduchu jako nějaký zatracený duch.“

„Nemyslel jsem, že to bude pro vás tak důležité,“ bránil se Mark.

„Ne,“ přikývl Uvarov. „Myslet na něco takového by bylo příliš lidské na takový obtisk, jako jste vy, ne?“

„Potřebujete něco?“ zeptal se Mark s nucenou trpělivostí. „Jídlo nebo –“

„Nic,“ odsekl Uvarov. „Tohle křeslo se stará o všechno. U mě je to na jednom konci dovnitř a na druhém ven aniž bych dokonce musel polykat.“ Našpulil rty a zašklebil se. „Jak sám dobře víte. Tak proč se obtěžujete ptát se mě na zdraví? Jen abych se cítil závislý?“

„Ne.“ Markův hlas zněl chladně, ale sebejistěji. „Myslel jsem, že ptát se by bylo to, co by udělal člověk.“

Uvarov se kdákavě zachechtal. „Touché.“

„Šlo o to, že jste spal tak dlouho, Uvarove,“ pokračoval suše Mark.

„Vy byste také spal, kdybyste nebyl mrtvý,“ odsekl Uvarov.

Slyšel chřestění vlastního dechu, tlumený tikot velikých hodin někde v jídelně Louisina starého parníku. Tahat tenhle zbytečný relikt pět megalet do budoucnosti bylo samozřejmě naprosto absurdní a ukazovalo to na základní slabost v povaze Louise Ye Armonkové. Přesto musel Uvarov připustit, že struktura starého materiálu – pomalované stěny, zrcadla, vyleštěné dřevo na dvou dlouhých stolech – zněla nádherně.

„Předpokládám, že jste měl důvod, abyste mě vzbudil.“

„Ano. Maserové sondy ve Slunci –“

„Ano?“

„Začínáme dostávat smysluplné údaje, Uvarove.“

Markův hlas teď zněl vzrušeně, ale Uvarov nikdy nezapomínal, že každá modulace hlasu této UI je pohý¦ trik.

Ale přes tyto cynické úvahy začal Uvarov pociťovat slabé hnutí zájmu – podivu. Smysluplné údaje?

Maserové záření přicházelo ze žhavých skvrn v samotné fotosféře – ze skvrn intenzivního maserového jasu, odpovídajícího teplotě deseti miliónů stupňů, na pozadí chladnějším, než povrch, jaký dřív mívalo žluté Slunce. Konvektivní mechanismus pod koherentními stopami maserových zášlehů vystřeloval pulzy záření po tečně do fotosféry. Proto Severní vyslala drobné sondy, aby pronikly nafouklým, rozptýleným povrchem fotosféry a vpluly do cesty maserovým paprskům, brázdícím povrch.

„Povězte mi o těch údajích.“

„Je to opakující se skupina signálů, Uvarove. Vysílá na maserových vlnových délkách z toho, co uvnitř ze Slunce zůstalo… Uvarove, myslím, že je to umělý signál.“

Během roku od neohrabaného, kulhavého návratu z minulosti se toho o Sluneční soustavě mnoho nedozvěděli. Mnoho lidských světů už jednoduše neexistovalo.

Přesto během klidného období před příletem Severní k Jupiteru provedli Uvarov a konstrukt UI několik všeobecných průzkumů Sluneční soustavy – toho, co z ní zbývalo. A našli několik podivností…

Bylo tu něco, co vypadalo jako umělý artefakt – Morrowova anomálie, pohřbená v ledě Kallistó. A kromě ní tu byly jen tři zdroje toho, co se dalo vykládat jako eventuální zdroje inteligentních signálů: maserové záření ze Slunce, slábnoucí maják z okraje soustavy a – pro Uvarova nejpodivnější a nejzajímavější – podivné gravitační pulzy ze směru Střelce.

Uvarov provedl malý soukromý průzkum struktury vesmíru ve směru od Střelce. Zjistil cosi zajímavého: právě tam, kam mířil fotinový paprsek, se nacházela kosmická konstrukce zvaná Velký přitahovač. Přitahovač byl masivní koncentrace hmoty, zdroj galaktického proudění, s účinností do vzdálenosti stovek milionů světelných let všemi směry. Mohl snad Přitahovač souviset s gravitačními vlnami?

Pak tu byla ona podivná fotinová aktivita uvnitř i kolem Slunce.

Údaje byly nesouvislé a těžko se vykládaly – koneckonců temná hmota se téměř díky vlastní podstatě prakticky zkoumat nedala –, ale bylo tu cosi podivného.

Uvarovovi se zdálo, že objevil proudění.

Byl to plynulý proud fotinových objektů, směřujících ven z jádra slunečního obra… a pryč ze Sluneční soustavy. Byl to fotinový paprsek, zaměřený jako maják ven ze Slunce – a to přímo ke zdroji anomálních gravitačních vln ve Střelci.

Ve Střelci se cosi dělo – cosi obrovského, nádherného a podivného. A nějakým nemožným způsobem to souviselo s tím, co se dělo ve středu ubohého, trpícího Slunce – ať to bylo cokoli.

…Virtuál, Mark Armonk, s ním znovu mluvil. Nebo možná na něho, pomyslel si Uvarov trpce.

„Měl byste dávat pozor, Uvarove –“

„Kdybyste neměl s kým mluvit, upadl byste do nemyslícího stavu a zůstal byste bez svobodné vůle," zaryl si Uvarov. „Tak mě ušetřete svých přednášek."

Mark se naježil. „Slunce, Uvarove. Maserové záření fotosféry je běžná záležitost – vytváří je oxid křemíku na frekvenci 43 gigahertz. K tvorbě takových signatur existují přirozené mechanismy. Ale v tomhle případě jsme v oxidu křemíku objevili náznaky modulace… záměrné modulace.

Objevili jsme struktury všude, Uvarove." Znovu to falešné vzrušení v Markově hlase. Uvarov cítil, jak jeho podráždění roste. Mark pokračoval. „Struktura se vyskytuje v amplitudě paprsků, v jejich intenzitě, polarizaci i v Dopplerově posunu signálů. Uvarove, někdo – nebo něco – je tam uvnitř, snaží se vysílat signály přirozenými modulovanými masery, jak to jen jde. Snažím se to rozřešit, ale…"

Uvarov se snažil v křesle pohnout, marně se pokoušel najít pohodlnější polohu – cena, o kterou usiloval po většinu uplynulého tisíce let stejně neúnavně, jako Iásón kdysi pátral po zlatém rounu, pomyslel si. Jak byl patetický, jak omezený!

Snažil se tělo nevnímat, soustředit analytické schopnosti – představivost – na myšlenku inteligence uvnitř Slunce…

Ale bylo to tak těžké.

Mysl se nu znovu rozběhla. Vzpomněl si na svoji lesní kolonii. Vzpomněl si na Přadlenu lan.

Občas Uvarova napadlo, jak mnohem lépe se mohlo mladým vést, kdyby byli dostali příležitost studovat a učit se v tomto poničeném vesmíru. O kolik víc toho mládí mohlo odhalit – se zdravýma očima a čerstvou myslí – než on sám?

Bylo to už padesát let, co ve svém pomýleném, dočasném šílenství podnítil své lesní děti, aby podnikly tu riskantní cestu ven z kopule. Padesát let; kdysi větší část lidského života, pomyslel si, – a nyní jen krátká přestávka v jeho vlastním, absurdně dlouhém životě, ve vězení této hnijící tělesné schránky.

A Přadleně lan, přemoudřelé dceři Šípaře, musí teď být – kolik, palubních pětašedesát? Možná sedmdesát? Už je to stará žena. Ale

díky ZS si zachovala rysy a pokud mohl soudit, i většinu vzhledu dítěte.

Pocítil tíhu nesmírné lítosti. Teď byl jeho experiment určitě ztracen; pečlivě vyšlechtěná genetická zásobárna byla nepochybně znečištěna vzájemným křížením mezi lesními lidmi a obyvateli palub ovládanými Superetem, jeho nesmrtelný kmen udusila aplikace ZS.

Ale pokrok, kterého dosáhl, byl stále tady, říkal si; byly tu geny, spící, připravené. A až – pokud – obyvatelé Severní překonají toto obtížné období, až dosáhnou některého světa, který na ně bude čekat, pak může veliký experiment znovu začít.

Ale mezitím…

Znovu si vzpomněl na Přadlenu lan, na ženu–dívku, která vyrostla mezi stromy a listím a nyní se procházela v troskách Sluneční soustavy.

Uvarov udělal mnoho chyb. No, měl k tomu dost času. Ale na tohle mohl být hrdý, když na nic jiného: že do této éry zpustošení a trosek on, Garry Uvarov, navrátí alespoň nějaké elementy čerstvého mládí.

„…Uvarove," ozval se Mark.

Uvarov se otočil. Syntetický hlas UI zněl jinak – podivně ploše, bez jakéhokoli výrazu. Žádná zatracená falešná intonace, pomyslel si Uvarov se slabým pocitem triumfu. Bylo to, jako by se virtuálovy procesory krátký čas zabývaly něčím jiným. Něco se stalo.

„No? Co se děje?"

„Mám to. Rozluštil jsem signál – informaci v maserových pulzech. Je tu obraz, utváří se na obrazovkách řídícího pultu…"

„Obraz? Sakra, popiš mi ho." Byla to ženská tvář (říkal Mark), hrubě vyvedená v barevných pixelech. Lidská tvář. Ženě bylo fyzicky asi pětašedesát, měla krátce střižené vlasy pískové barvy, velký nos, široká, usmívající se ústa a široké, zranitelné oči.

Rty se jí pohybovaly.

„Ženská tvář po pěti milionech let, vysílaná maserovými signály z jádra Slunce, změněného v rudého obra. Tomu nemohu uvěřit –"

Mark chvíli mlčel. „Věřte, čemu chcete. Myslím, že se snaží něco říci. Ale ještě nemáme zvuk."

„Jak nepříjemné."

„Počkejte… Ach, už to máme.“

Teď to Uvarov slyšel, slyšel hlas toho neuvěřitelného obrazu z minulosti. Nejprve byl tón zkreslený a slova prakticky nerozluštitelná. Jak mu Mark sdělil, nebyla ani synchronizovaná s pohybujícími se rty.

Pak, po několika minutách – se značným zesílením signálu z datového procesoru – se zpráva vyčistila.

„U Léthé,“ hlesl Mark. „Ten jazyk dokonce poznávám…“

Jmenuji se Lieserl. Vítejte doma, ať jste kdokoli. Asi divíte, proč jsem vás dnes večer pozvala…

Na pozadí matně rudého, nafouklého Slunce se blyštil akreční disk Jupiterovy černé díry, obrovský a výhružný.

Kapsle ze Severní znovu nesla Přadlenu lan – tentokrát samotnou – na povrch Kallistó. Přadlena se otočila, aby se podívala dolů skleněnou stěnou drobné kapsle; jak se pohnula, biolékařské senzory skafandru se jí nepříjemně třely o kůži.

Loď vykopaná z ledu skupinou automatických robotů připomínala ptáka s křídly vystupujícími z centrálního trupu, černými jako noc a sto yardů dlouhými. Materiál křídel vypadal křehce, nehmotně. Tenkými okraji skoro prosvítal led.

Louise a Mark jí řekli, že ta loď byla vyrobena cizí technologií. A domnívali se, že má hyperpohon…

Poškrábala se na rameni, kde se jí jeden z těch Markových zatracených biosenzorů nepříjemně zarýval do masa. Až přistane, bude jí muset Louise hezky vysvětlit, proč ji takhle oblepili.

Loď spíše připomínala obrovský černokřídlý hmyz, spočívající na skleněné desce, napadlo Přadlenu. Elegantní křivky obklopovaly pahýlovité, lesklé tvary kapslí ze Severní a další zařízení. Přadlena zahlédla malého robota, jak se plazí po povrchu jednoho černého křídla, táhne zkroucená vlákna kabelu a zkoumá cizí materiál shlukem senzorů. Led okolo lodi byl narušený a rozlámaný, plný otvorů po přistávacích tryskách kapslí a zbrázděný stopami po vozidlech.

Loď byla obrovitá. Hemžení lidí i jejich strojů se zdálo zcela nedostatečné, aby zvládlo sílu umělé šelmy… kdyby se měla probudit ze staletí dlouhého spánku.

Čím blíže byla Přadlena lodi, tím větší měla strach. Jako by ten děsivý hmyzovitý tvar na ledě vyzařoval nějakou hrozbu.

Zachvěla se a hledala útěchu v dotyku skafandru

Ulice a domy kolem Morrowa byly prázdné. Z holých stěn zničených budov a z ocelového podbřišku oblohy zněl nekonečný, houkavý křik sirény.

Kolem Morrowovy tváře se mihl záchytný hák – hrubě opracovaná věc ze zaostřeného, zkrouceného kovu z přepážky –, až sebou trhl. Hák se zachytil na nějaké nepravidelnosti na podlaze paluby, lano, na kterém byl uvázaný, se s trhnutím napnulo. Během několika sekund Lovkyně žab překonala další úsek paluby podél lana, její zpocené hnědé údy tvořily barevné skvrny na šedém. jednotvárném pozadí rozptýleného palubního světla, foukačka a váček se šipkami jí při pohybu poskakovaly na zádech.

Morrow si povzdechl a sklopil hlavu. Zkoumali Druhou palubu ve stavu beztíže. Kovová podlaha před ním byla nudná, podivuhodně známá, opotřebovaná nesčetnými generacemi nohou, včetně jeho vlastních. Natočil hlavu a ohlédl se. Ostatní průvodci byli zavěšeni na různých místech paluby za ním, tváře měli obrácené k němu jako květy: byla tu Neměnnost cíle se svými silnými pažemi, neustále v pohybu, i s visícíma tenkýma nohama, virtuál Mark Wu a skupinka lesních lidí. Virtuál se snažil chránit jejich city; Morrow si všiml, že se houpe na laně spolu s ostatními.

Chrám Plánovačů tvořil ponurou, hrozivou masu, lemovanou neonově modrým světlem, stále stovky metru daleko.

Mnoho domů, továren a ostatních budov bylo poškozeno – některé hodně vážně. V jednom rohu Druhé paluby byly stopy po velkém požáru, spálenina, která se dostala až k šedému kovovému stropu.

Morrow si zkusil představit, jak asi muselo lidem tady, v přecpaném, uzavřeném světě palub, když se nakonec motor VJT zastavil – když zmizela gravitace. Představil si, jak normálně jde

dalšího dne do práce – a pak jednou ten zvláštní pocit lehkosti, nohy opouštějí palubu…

Siréna houkala od chvíle, kdy sem na paluby sestoupili přes Uzávěry z lesa; možná takhle houkala už od samotné katastrofy – stavu beztíže. Při tom hluku se dalo těžko i přemýšlet; snažil se ovládnout podrážděnost a strach.

Lovkyně se otočila a ušklíbla se na něho. „No tak, Morrowe, probuď se. Už jednou jsi přece s Přadlenou lan sešplhal celou výtahovou šachtou, ne? A to fungovala gravitace. Při nula gé to je hračka.“

„Lovkyně, nic není v mém věku snadné.“

Lovkyně se mu vysmála se sebejistotou mládí. A bylo to skutečné mládí, uvědomil si; Lovkyni bylo – kolik? Osmnáct, devatenáct? Tam nahoře v lese se dál rodily děti, i všechna ta desetiletí po otevření Uzávěrů na První palubě a poskytnutí technologie ZS lesním lidem.

„Víš,“ poznamenal, „připomínáš mi Přadlenu lan.“

Lovkyně se hbitě otočila, jako by její drobné, nahé tělo bylo dalším lanem, tvář měla jako kulatý vyleštěný knoflík. „Skutečně? Přadlena lan je u nás něco jako hrdina, víš. V lese. Muselo to chtít hodně odvahy, jít s Uvarovem dolů přes Uzávěry a –“

„Možná,“ přerušil ji nedůtklivě Morrow. „Myslel jsem tím, že jsi stejně otravná jako ona, na svůj věk.“

Lovkyně se zamračila: na drobném plochém nose měla rozeseté pihy, další se jí táhly po vyholené části lebky. Pak se znovu usmála a on cítil, jak jihne; dívčina tvář mu připomněla úsvit jasné hvězdy nad ledovými pláněmi Kallistó. Natáhla krk a zlehka ho políbila na nos.

„To všechno k sobě patří,“ odpověděla. „Tak jdeme dál.“

Znovu šplhala po laně, během pár sekund se dostala k háku a chystala se hodit další, aby se dostala o kus dál.

Morrow se cítil ještě starší než na svých pět století a unaveně se ručkováním sunul za ní.

Snažil se očima sledovat poškrábanou podlahu pod sebou. Proč mu tahle zatracená procházka připadá tak obtížná? Je koneckonců Morrow, hrdina z výtahové šachty, jak říkala Lovkyně. A od té doby už vyšel i Ven za žebrovité stěny palub, do vesmíru. Procházel se po

povrchu Kallistó a sledoval svítání nafouklé mršiny legendárního Slunce nad ledovými pláněmi tohoto měsíce, dokonce dozíral na vykopávky oné pradávné mimozemské lodi. Projevil snad tehdy odvahu, ne? Určitě musel – vždyť dokonce o tom ani nepřemýšlel. Tak proč se cítil tak jinak teď, když byl zpátky, znovu uvnitř palub – uvnitř krabice se stěnami z šedého kovu, která byla jeho jediným světem po půl tisíciletí?

Začal mít obavy již od okamžiku, kdy ho Louise požádala, aby vedl expedici.

„Já tam nechci zpátky," bránil se tehdy otevřeně. Louise Ye Armonková přiletěla na Kallistó, aby mu poblahopřála k archeologickému úspěchu a přidělila mu tento nový úkol. Vypadala staře a unaveně, projížděla si prsty prošedivělé vlasy. „Všichni musíme dělat věci, do kterých se nám nechce," vysvětlovala mu jako malému dítěti, sotva držela netrpělivost na uzdě. Když se na něho podívala, viděl Morrow v jejích očích pohrdání. „Věř mi, kdybych měla někoho jiného, koho poslat, udělala bych to."

Morrow pocítil záchvěv paniky, jako by na něm chtěli, aby se vrátil do vězeňské cely. „O co tu jde?" zeptal se s narůstajícím zoufalstvím. „Plánovači uzavřeli paluby už před staletími. Oni nechtějí vědět, co se děje venku. Proč je v tom nenechat?"

Louise měla pevně sevřená ústa, kolem nich se táhly jemné vrásky. „Morrowe, už si nemůžeme dovolit nechat je v tom. Vnější vesmír – my sami – jsme ovlivňováni tím, co se tam uvnitř děje. A z monitorů máme důkazy, že plánovači – eh – nereagují na změny dobře.

Morrowe, na těch palubách jsou dva tisíce lidí. Nás i venku je jen hrstka – jen několik stovek, a to i včetně lesa na Nulté palubě. Nemůžeme si dovolit nechat ty dva sice lidí šíleným rozmarům Plánovačů."

Morrow zaslechl vlastní skřípění zubů. „Tak ty mluvíš o povinnosti."

Louise ho zkoumavě pozorovala.

„Svým způsobem ano. Ale o nejzákladnější povinnosti všech: ne vůči mně nebo Plánovačům, ani vůči poslání lodi. Je to povinnost vůči druhu. Pokud má náš druh přežít, musíme chránit lidi, kteří tam

jsou uvězněni s Plánovači – chránit jich co nejvíc, udržet genetickou různorodost pro budoucnost.“

„Chránit,“ opakoval zachmuřeně. „Zvláštní. Plánovači si pravděpodobně taky mysleli, že dělají právě to…“

Rozhlížel se kolem, pozoroval opuštěné domy v surrealistických řadách, zavěšené na něčem, co mu připadalo jako svislá stěna, nikoli podlaha; naslouchal tichu, přerušovanému jen naříkavým houkáním sirény. Všichni lidé zmizeli – pravděpodobně je Plánovači odvedli do chrámů – a zanechali za sebou tuto slupku bývalého světa: jako by se živly tohoto tísnivého místa kolem něj pohybovaly a tlačily ho jako noční můra…

Možná to byla právě známost toho místa, co ho tak tísnilo. Vrátit se sem – i po těch všech desetiletích – v něm vyvolalo pocit, jako by nikdy neodešel; kovem obložené stěny a strop, řady krabicovitých domů, mihotavé čtyřstěnné tvary chrámů Plánovačů se kolem něj tyčily a znovu utiskovaly jeho duši. Bylo to, jako by ten obrovský, pozoruhodný vesmír za těmito stěnami – vesmír zhroucených hvězd, ledových měsíců a magické mimozemské lodi s křídly sto metrů širokými – nikdy neexistoval jako by to vše byla nějaká podivná, padesátiletá představa.

Za starých časů, ještě před setkáním se Šípařem a Přadlenou, se považoval za cosi jako rebela. Měl nezávislého ducha, byl renegátem – ne jako ti ostatní trubci kolem něho. Ale pravda byla samozřejmě jiná. Za celá ta staletí ho kultura Plánovačů dostala do stavu podřízenosti. Kdyby nebylo vpádu lesních lidí – tedy událostí mimo jeho vlastní svět –, nikdy by nenašel odvahu nebo dostatek iniciativy, aby se zbavil nadvlády Plánovačů.

Vlastně, jak si nyní uvědomil, ať by v budoucnosti udělal cokoli, ať by se vydal kamkoli – a bez ohledu na to, jak by jeho střet s Plánovači nakonec dopadl –, nikdy by se tohoto útlaku nezbavil.

Právě došplhal ke konci lana. Trochu se odrazil od paluby a proletěl vzduchem přes pár metrů k dalšímu lanu, které upevnila Lovkyně. Ohlédl se zpět; celá skupinka visela podél řetězce lan, který se táhl zpět od rampy směřující do vyšších palub.

Ucítil nad hlavou závan povětří, uslyšel syčivé zašumění.

Instinktivně se skrčil a přitiskl se tělem k palubě; jako na potvoru se od nepravidelného povrchu odrazil, ale zachytil se okrajů plátu a pevně se držel.

Ten zvuk zněl jako bzučení hmyzu. Ale na palubách bylo hmyzu velmi málo…

Další zasyčení a závan vzduchu nad ním. A přišlo to od chrámu, který byl – odvážil se vyhlédnout – stále ještě sto metrů daleko. Další zašumění – a další, teď už to bylo celé hejno.

Kdosi za ním vykřikl; zaslechl náraz kovu na palubu.

Lovkyně žab sešplhala po laně k němu, bez zábran mu vylezla po pažích a přitiskla se mu k boku jako teplý pevný uzel svalů; na tváři cítil její hladce vyholenou část lebky. Nebyla větší než metr dvacet, do stehen se mu zarývala její kostnatá kolena.

„To Plánovači," zašeptala mu do ucha. Dech měla sladký, voněl po lesních plodech. „Střílejí na nás z chrámu."

Byl zmatený. „Střílejí? Ale to je nemožné. Proč by to měli dělat?"

Zavrčela a znovu mu připomněla mladou Přadlenu zpřed desítek let, která se na něho také často zlobila. „Jak to mám vědět?" vyjela. „A kromě toho, na tom proč sotva záleží. Důležité je, že musíme odsud pryč, než nám ublíží."

Zmateně se držel lana. Možná na to měl být připraven. Možná Plánovači opravdu zešíleli.

Ale pokud to byla pravda, co on s tím měl udělat?

Teď za ním lezl někdo další. Byla to Neměnnost cíle, klestila si cestu svou mohutnou, silnou pravou rukou. V levé ruce svírala cosi zářícího a pevného. Tyhle nohy, zničené technologií ZS, pomyslel si Morrow, vypadají ještě štíhlejší než nohy Lovkyně; tloukly o palubu, bledé a zbytečné.

„Morrowe," Neměnnost cíle otevřela ruku. Věc, která v ní spočívala, byla skoba: byla naostřená, drsný povrch u špičky se leskl v rozptýleném světle. „Nepřipomíná ti to nic? Plánovači na nás zase používají ty svoje zatracené kuše."

„Ale proč?"

Neměnnost cíle vypadala rozzlobeně, ale i pobaveně. „To snad není důležité, proč!"

Lovkyně lehce dloubla Morrowa do žeber; trhl sebou, když mu její drobná, tvrdá pěst zajela do měkkého masa.

„To jsem mu říkala taky," postěžovala si Neměnnosti cíle.

„Momentálně se trefují do paluby za námi," pokračovala Neměnnost cíle naléhavě. „Střílejí nám nad hlavy. Možná se pokoušejí zastřílet. Nebo se nás třeba jen snaží varovat, to nevím. Ale jakmile se jim zachce, sejmou nás… No tak, musíme se stáhnout."

Morrow stále zmateně otočil hlavu a sledoval chrám před nimi.

Čtyřstěnná konstrukce budovy s orámováním neonové modři a s trojúhelníkovitými hnědozlatými stěnami už nebyla jednolitým celkem. V nejbližší stěně byla vyražená okna; zůstaly po nich černé, zející otvory. V okně viděl drobné postavičky: muže a ženy, oblečené v jednotvárných kombinézách, jaké i on sám nosil po tolik staletí.

Mířili na něj kušemi.

„Tak dobře," vydechl a přál si jen, aby to měli za sebou. „Ustoupíme z dosahu. Pojď, Neměnnosti cíle, povedeš nás…"

Kapsle přistála poblíž zádi kosmické lodi, černé jako noc. Přadlena sestoupila na ledovou pláň Kallistó.

Kolem pasu si uvázala své vlastní lano, uvnitř skafandru měla na nitce mezi ňadry zavěšen jeden z otcových hrotů. Pozvedla ruku ke hrudi a přitiskla rukavici k látce oděvu; na těle ucítila chladný kov hrotu šípu, známý a uklidňující. Pokusila se vyrovnat dech, aby získala sebejistotu a stabilitu. I přitažlivost tu byla samozřejmě nesprávná a přítomnost těžkého skafandru na těle s Markovými biostatickými sondami ji neustále dráždila a zneklidňovala.

Louise Ye Armonková přešla ke kapsli a zanechávala přitom v jinovatce Kallistó mělké stopy. Zapnula si vnitřní osvětlení helmy.

„Přadleno lan," Louise natáhla ruku a usmála se. „No, jsme zase tady. Tak pojď, ukážu ti loď."

Louise vzala Přadlenu za ruku. Pomalu s ní kráčela k lodi, pod nohama jim slabě křupal led.

Na obloze zářil oblouk Jupiterových prstenců jako zkrvavený, zmrzlý dým. Loď ležela na ledě, temná a živoucí.

Zastavily se asi tři metry od okraje nejbližšího křídla. To se vznášelo asi metr nad ledem, zjevně bez jakéko opory; možná je tak lehké, že ani oporu nepotře je, kromě spojení s centrálním trupem lodi, pomyslela si Přadlena. Za předním okrajem se křídlo slabě ohýbalo, jako pomalá, zamrzlá vlna dýmu; perspektivou zkrácený tvar se ostře rýsoval na jednotvárném ledovém pozadí Kallistó, ale byl tak temný, že se měřítko křivky křídla dalo jen těžko odhadovat. Okraj křídla byl tak delikátní, že když se Přadlena sklonila a pohlédla vzhůru, viděla hmotou křídla vybledlou záři hvězd.

„Tvarem ta loď připomíná semeno javoru," ohlédla se Louise na Přadlenu. „Máte ve svém lese javory?… Tady máme ta nádherná křídla, s rozpětím sto metrů. Malá pilotní kabina je na vrcholu 'ramenou' lodi – u základny křídel."

Nádherná, řekla Louise. Nu, pomyslela si Přadlena, možná jsou svým způsobem hezká – ale naprosto nelidská a nekonečně hrozivá.

„Tohle není lidská loď," pronesla zvolna. „Že ne, Louise?"

„Ne," pokrčila rameny Louise. „Sakra," pokračovala zachmuřeně, „najdeme jediný vcelku kompletní artefakt ve troskách Sluneční soustavy a zrovna musí být mimozemského původu…

Přadleno, myslím, že tohle je loď Xeelee. Prohlédli jsme si staré projekce Superetu; myslíme si, že tuhle věc Wignerovi přátelé – lidé z doby qaxské okupace – nazývali noční stíhač. Malá, vysoce pohyblivá, flexibilní průzkumná loď."

Konec křídla ve tvaru nažky byl ve výši Louisiny tváře; zvedla ruku v rukavici a zdálo se, že chce prstem přejet po hraně. Pak zamyšleně stáhla ruku zpátky. „Vlastně bychom se neměli ničeho dotýkat, pokud to není nutné, tenhle materiál je ostrý. Křídla i zbytek trupu jsou pravděpodobně z konstrukčního materiálu Xeelee."

Sklonila hlavu a zahleděla se podél roviny křídla. Přadlena se musela postavit na špičky, aby mohla udělat totéž. Když se jí podařilo zvednout oči na úroveň křídla, materiál Xeelee jakoby mizel, tak byl tenký. I takhle zblízka byl naprosto černý. Neodrážel ani náznak obrazu ledu nebo Jupiterových prstenců. Není na něm nic skutečného, pomyslela si; jako by se vyřízl kousek světa a zůstala po něm tahle díra – tenhle defekt.

„Ten materiál odolává všem pokusům o analýzu,“ říkala Louise. „Uvarov a Mark si myslí, že konstrukční materiál je plocha z vázaných nukleonů, spojených silnou mezijadernou silou, jako by to bylo nějaké obrovské vytažené atomové jádro.

Ale já si nejsem tak jistá. Především úplně neodpovídá hustota. Mám svou vlastní teorii: myslím, že se díváme na cosi mnohem prvotnějšího. Domnívám se, že Xeelee objevili způsob, jak obejít Pauliho vylučovací princip a tak odkryli cestu k novému druhu hmoty. Samozřejmě, problém je v tom, že Pauliho vylučovací princip by neměl mít žádné výjimky. No, řekla bych, že Xeelee o tom nikdo neřekl…“

„Jak to vyrobili?“

Louise se usmála.

„Pokud máme věřit starým rekonstrukcím Superetu, nechali jej vyrůst z 'květů'. Konstrukční materiál prostě vyrašil z květů jako okvětní lístky za přítomnosti energie záření.

Bylo by především zajímavé vědět, jak se sem ta loď dostala,“ zamyslela se. „Pro lidi z kterékoli doby muselo být zajetí lodi Xeelee velkým vítězstvím.

Uvarov si myslí, že tenhle měsíc byl používán jako laboratoř. Toto místo, daleko od obydlených kolonií, bylo dílnou, bezpečným místem pro zkoumání lodi Xeelee. Musela tu být výzkumná zařízení, postavená kolem nočního stíhače, když se tehdy lidé snažili objevit tajemství jeho vnitrosystémového pohonu, hyperpohonu a konstrukčního materiálu. Ale našli jsme jen málo stop přítomnosti kromě těch těsně u plavidla. Když válka –“

„Jaká válka?“

Louise sklopila hlavu, tvář ukrytou v přilbě. „Proti Xeelee, Přadleno. Jedna z mnoha válek. O moc víc se asi nedozvíme.

V poslední válce byla lidská zařízení zničena – a lidé s nimi, všechno kromě několika zlomků. Ale –“

„Ale noční stíhač Xeelee vydržel,“ doplnila Přadlena.

Louise se usmála. „Ano. Xeelee stavěli tak, aby jejich věci vydržely. Ať už se stalo cokoli, dokázalo to roztavit led na Kallistó. Ale noční stíhač se ponořil do nových oceánů a zůstal v nich uvězněn, když Kallistó znovu zmrzla.“

Uvězněný a spící, pomyslela si Přadlena, na nezměrnou dobu – možná milion let.

„A už nikdy se nevrátili," pokračovala Louise. „Myslím tím lidi. Nikdy se nevzpamatovali a nevrátili se, aby tu vše obnovili. Třeba to byla opravdu válka, která ukončila všechny války, alespoň pokud jde o Slunce…

Tady je pilotní kabina, Přadleno lan… Tak teď vidíš, proč potřebuji tvou pomoc."

Přadlena lan zírala na nízkou kabinu z konstrukčního materiálu. Měla sotva šest stop v průměru.

Pocítila, jak jí po údech přebíhá mráz.

Kapitola 17

O jednu stranu kabiny se opíraly jednoduché kovové štafle. Uprostřed vší té cizí pokročilé technologie vypadaly neuvěřitelně primitivně.

Přadlena na ně pohlédla s obavami. „Louise," váhala „já po tom musím vyšplhat, že?"

Louise, neforemná a ve skafandru anonymní, stála vedle ní. „No, v zásadě o to jde. Podívej, Přadleno lan, potřebujeme pilota…" Odmlčela se a nejistě pokrčila rameny. Přadlena zavřela oči a několikrát se zhluboka nadechla ve snaze uklidnit chvění hluboko v žaludku. „Léthé. Tak proto jsem omotaná dráty."

„Omlouvám se, že jsme ti to neřekli před přistáním, Přadleno. Nevěděli jsme, co bude nejlepší. Bylo by ti pomohlo, kdybychom ti to pověděli?"

„Asi nemám na vybranou, že?"

Louisina tvář měla pod průzorem tvrdý výraz. „Jsi tím nejlepším kandidátem, kterého máme, Přadleno lan. Potřebujeme tě."

Aniž by si dovolila o tom uvažovat, Přadlena se chopila první příčle štaflí a vytáhla se nahoru.

Dívala se do pilotní kabiny. Byla to otevřená koule, vyrobená z trubic z konstrukčního materiálu. Trubice byly uspořádány do otevřené mřížky ve vzoru sítě poledníků a rovnoběžek. Uvnitř kabiny byla konzole ve tvaru podkovy z černého materiálu Xeelee. Ke konzoli byla připevněna další zařízení z normálního kovu, na první pohled lidská – vypadala hrubě a primitivně.

Do klece bylo před konzoli upevněno lidské lehátko. Visely na něm bezpečnostní pásy. Aby se vešlo do těsné kabiny, bylo vyrobeno jako malé – příliš malé pro kteréhokoli člověka z palub kromě dítěte… nebo dětské ženy z lesa.

„Vyšplhám dovnitř, Louise."

„Dobře. Ale proboha živého, Přadleno lan, nesahej na nic, dokud ti neřeknu."

Přadlena ve snížené gravitaci zlehka švihla nohama přes okraj a sklouzla dovnitř kabiny.

Lehátko jejímu tělu vyhovovalo – taky by mělo, pomyslela si s výtkou, bylo zřejmě vyrobeno pro ni –, ale bylo příliš útulné. S těmi popruhy na hrudi a na bedrech a s mohutnou, tísnivou konzolí před ní, ji lůžko pohlcovalo. Ta kabina byla místem stínů, křižujících se a tajemných, vrhaných prstenci Jupitera i od ledu pod ní. Vše kolem ji tísnilo, bylo tu sotva místo pro konzoli a lůžko. Vyhlédla temným průzorem helmy ven z kabiny na ledové pláně Kallistó. Viděla nemotorné postavy robotů ze Severní, kapsli, která ji sem dopravila, stín Louisiny postavy. Vše působilo odtažitě, nedosažitelně. Jedinou realitou byla ona sama, uvnitř skafandru, uvnitř té mimozemské lodi – a hlasitý zvuk jejího vlastního dechu v uších.

Přadlena si musela zvyknout na řadu změn za těch několik desetiletí od doby, kdy se svým otcem a Morrowem sestupovali obytnou kopulí. Jen to, že nestárla, bylo dostatečně velkou výzvou. Většina jejích druhů z lesa odmítla technologii ZS, kterou jim nabídla Louise; po tolika letech byly rozdíly ve fyzickém věku znát a rychle se zvětšovaly.

Přadlena měla mladší sestru, Malířku tváří, nejmladší dítě Šípaře. V době, kdy byla dřívější malá holčička starší, než jak si Přadlena pamatovala matku, postupně návštěv v lese zanechala.

Život lesních lidí pokračoval stejně jako dřív, bez ohledu na konec cesty Severní a na objev zničeného Slunce. Díky svému širšímu myšlení a chápání se Přadlena cítila v tom starém, uzavřeném světě uvězněná.

Byla izolována věkem i svými podivuhodnými znalostmi, a tak se snažila zvyknout si na ten zvláštní vesmír za stěnami lodi. A během let se toho naučila hodně. Louise Ye Armonková ji přes jistou blahosklonnost často ujišťovala, jak velký pokrok udělala na někoho, kdo vyrostl v prostředí bez rozvinuté technologie.

Ale teď toužila uniknout z tohoto pochmurného, hrozivého místa, být znovu nahá a pohybovat se mezi stromy v lese.

„Přadleno lan,“ ozval se jí v přilbě měkce hlas toho umělého člověka, Marka. „Musíš se pokusit uvolnit. Tvoje biostatické údaje jsou hodně vysoko a –“

„Drž klapačku, Marku.“ Louise Ye Armonková přešla ke kabině, přitiskla se k černým tyčím a nahlédla dovnitř: rozsvítila si světlo v helmě, takže Přadlena viděla její tvář. „Přadleno, jsi v pořádku?“

Přadlena se zhluboka nadechla. „Je mi dobře.“ Snažila se soustředit na svou podrážděnost: na blahosklonnou Louise, na toho ducha Marka, co bzučel jako moucha. Podrážděnost se soustředila do vlny hněvu, který jako plamen spálil strach. „Jen mi říkej, co mám dělat.“

„Dobře.“ Louise zvedla ruce a ustoupila od kabiny. „Pokud víme, je kabina, ve které se nacházíš, řídícím centrem nočního stíhače. Určitě vidíš, že byla uzpůsobena pro použití lidmi. Umístili jsme tam pro tebe lůžko. Máš tam dálkovky –“

„Cože?“

„Přadleno. Ty kovové krabice na podkově. Vidíš?“

Byly tři, každá asi třicet centimetrů dlouhá, jedna před Přadlenou a jedna po každé straně. Byly to dotekové bloky, jaké už znala, na povrchu osvětlené. Vztáhla ruku ke krabici před sebou –

„Nesahej na to, sakra,“ vyjela na ni Louise.

Přadlena odtáhla prsty.

Louise se zjevně těžce zkoušenou trpělivostí pokračovala:

„Přadleno lan, ovládání na těchto krabicích bylo propojeno s tím, co považujeme za ovládání uvnitř té podkovovité konzole – a to je skutečné ovládání stíhače, mechanismy Xeelee. Proto těm krabicím říkáme dálkovky, jako dálkové ovládání… Budeš jimi ovládat řízení. Jsou to rekonstrukce, zpracované na základě fragmentů nalezených v ruinách původní laboratoře.“

„Dobře.“ Přadlena si olízla rty; pot, vysušený v koutku úst, chutnal po soli. „Chápu. Tak se do toho dejme.“

Za kabinou zvedla Louise ruce. „Ne. Počkej. To není tak jednoduché. My jsme dálkovky rekonstruovali podle klíčů, které nám zanechali lidští výzkumníci. Věříme, že budou fungovat… Ale,“ pokračovala suše, „nevíme, co to s nočním stíhačem udělá. Nevíme,

co se stane, až sáhneš na dálkovky. Proto budeme muset být trpěliví. Experimentovat.“

„Dobře,“ odpověděla Přadlena. „Ale ti původní výzkumníci, ještě před válkou, museli vědět co dělají, nemám pravdu?“

„Ne nezbytně,“ oponoval Mark. „Koneckonců kdyby dokázali odhalit, jak technologie Xeelee funguje, možná bychom neprohráli válku –“

„Mlč, Marku,“ zastavila ho tiše Louise. „Tak, Přadleno, poslouchej pozorně. Máš tu tři dálkovky – tři skříňky. Věříme – myslíme si – , že ta přímo před tebou je spojená s ovládáním hypermotoru a ty dvě po stranách jsou spojeny s vnitrosystémovým motorem.“

„Vnitrosystémovým?“

„Podsvětelný pohon, pro lety uvnitř Sluneční soustavy. Jasné? Přadleno, dnes se hypermotoru nedotkneme – vlastně je tato dálkovka odpojená. Chceme jen vědět, co se dá dělat s vnitrosystémovým motorem. Dobře?“

„Ano.“ Přadlena pohlédla na dvě krabice: dotekové obrazovky trvale zářily v uklidňujících barvách žlutě a zelené.

„Na dálkovce po tvé levici je žlutá dotyková obrazovka. Měla by svítit. Vidíš ji?“

„Ano.“

Louise zaváhala. „Přadleno, pokus se být připravená. Nevíme, co můžeme čekat. Mohly by nastat změny…“

„Jsem připravená.“

„Dotkni se žluté obrazovky – jednou, co nejkratčeji…“

Přadlena se pokusila zahnat strach. Zvedla ruku –

„Přadleno lan. Neboj se.“

Překvapeně sebou trhla.

Byl to suchý, unavený hlas – mužský hlas, zněl odkudsi z vnitřku její přilby.

Samozřejmě byla v kabině sama. „Je to jen stroj,“ řekl znovu ten hlas. „Není se čeho bát…“ Léthé, pomyslela si. Co teď? Už začínám bláznit? Ale kupodivu ji ten hlas – pocit jakési neviditelné přítomnosti uvnitř v kabině – jakýmsi způsobem uklidňoval.

Přadlena držela pravou ruku nad dálkovkou. Přitiskli prst v rukavici na žluté světlo.

Světlo kolem ní se trochu změnilo. Neslyšela žádny hluk, neměla pocit pohybu.

Mřížemi kabiny připomínající klec pohlédla dolů.

Led byl pryč. Kallistó zmizela.

Otočila se na lehátku, i když se jí popruhy zadíraly do hrudi, a vyhlédla z kabiny. Oblohu pokrývaly prstence Jupitera a nafouklé Slunce – zmizení pouhého měsíce se jich nijak nedotklo. Nikde neviděla Severní.

Zahlédla ledovou kouli, tak malou, že by ji zakryla pěstí, napravo pod nočním stíhačem.

Mohla to být Kallistó? Pokud ano, tak překonala tisíce kilometrů od měsíce během necelého úderu srdce a necítila vůbec nic.

Ohlédla se.

Noční stíhač Xeelee roztáhl křídla ve tvaru javorové nažky. Z nitra sto yardů dlouhých skořápek se táhla prostorem vlákna, temná jako noc – stovky kilometrů dlouhá a zastiňovala hvězdy.

Při jejím doteku se pradávná loď Xeelee probudila životu.

Vykřikla a skryla tvář za průzorem v rukavicích.

Lieserl klouzala ven z jádra ke slupce z fúzujícího vodíku a zkoumala své maserové konvektivní smyčky. Narazila na zkreslenou ozvěnu poslední řady svých zpráv, které přečkaly všechny cykly na koherentních stezkách konvektivních smyček.

Upravila obsah informací maserových paprsků a vyslala nové zprávy. Připojila nejnovější informace, které získala, a znovu opakovala – co nejdůrazněji a nejjednoduššeji, jak to jen dokázala – varování o pravděpodobném budoucím vývoji Slunce.

Když skončila, pocítila, jak se v ní cosi uvolnilo. Opět uspokojila svou touhu po komunikaci, opět utišila ty absurdní, dávné pocity viny…

Ale teprve ve chvíli, kdy vyslala zprávu, začala pozorně zkoumat zbytky svých posledních signálů, které dorazily po ukončení cyklu.

Znovu si nechala na sobě samé přehrát maserové zášlehy. Zprávy se změnily – a tentokrát to nebylo pouhé zhoršení kvality. Jak to bylo možné? Snad nějaké neznámé fyzikální procesy na povrchu rudého obra? Nebo, zvažovala s rostoucím vzrušením, když si všimla stopy po změnách ve struktuře signálu, byl snad někdo venku? Někdo dosud živý a snad i lidský, kdo by s ní chtěl mluvit?

Horečně polykala jemný proud informací v maserových záslezích.

Osmdesát tisíc kilometrů od Kallistó vysely kapsle ze Severní, uspořádány do zhruba kulovitého tvaru. Uprostřed koule zůstávala majetní křídla lodi Xeelee stále rozvinutá a temně světélkovala – téměř jako živá.

Přadlena seděla s Louise za bezpečným, vše obklopujícím sklem kapsle. Louise dotekem na malý ovládací pult před sebou vedla kapsli okolo nočního stíhače Xeelee; sousední kapsle klouzaly prostorem jako bubliny světla a tepla. Křídla byla jako obrovská plastika umístěná ve vesmíru, černá na černé. Přadlena slyšela Marka, jak šeptá Louise do ucha, na panelu v Louisině klíně přebíhala čísla a schémata.

Přadleně se přilba houpala na zádech a teď se těšila ze závanu čerstvého vzduchu. Hladil ji po tváři; bylo prostě nádherné nemuset dýchat vlastní vydechovaný zatuchlý vzduch.

Vytáhla ze skafandru hrot otcova šípu, aby se jí pohupoval na hrudi; dotýkala se jej prsty a podvědomě mnula rukou jeho hladký tvar.

Louise na Přadlenu pohlédla. „Už jsi v pořádku?“ Znělo to omluvně. „Mark se k tobě dostal, jak nejrychleji to šlo. A –“

Přadlena lan krátce přikývla. „Nebyla jsem zraněna.“

„Ne.“ Louise znovu shlédla k panelu; zřejmě se soustředila na proud dat, informací o aktivovaném nočním stíhači. Zamumlala: „Ne, zvládlas to výborně.“

„Jo,“ zahučela Přadlena. „No, doufám, že to stálo za to.“

Louise vzhlédla od panelu. „To stálo. Věř mi, Přadleno, i když ti to teď možná tak nemusí připadat. Už jen ten fakt, že jsi při tom malém skoku neutrpěla fyzickou újmu, nám toho řekl hrozně moc.“

Pak ve vzduchu zazněl Markův hlas. „Urazila jsi během zlomku sekundy desítky tisíc kilometrů, Přadleno. Měla ses přímo rozmáznout o mříže kabiny. Ale namísto toho tě cosi ochránilo…“

Louise pohlédla na Přadlenu. „On to teda umí pěkně podat, že?“

Společně se zasmály. Přadlena cítila, že otupělost trochu ustupuje.

„Ale má pravdu,“ pokračovala Louise. „Díky tobě se fantastickým tempem dozvídáme spoustu věcí o nočním stíhači. Pro začátek víme, jak jej používat, aniž bychom se přitom zabili… A pochopení, Přadleno, je klíčem k přeměně čehokoli z hrozby v příležitost.“

Louise vedla kapsli širokým obloukem kolem roztažených křídel lodi Xeelee. Křídla byla jako otvor bez hvězd, vyříznutý ve vesmíru, dole pod Přadlenou; stále si vcelku uchovávala tvar semene javoru vyrobeného z konstrukčního materiálu, ale byla značně větší. Přadlena viděla roboty, jak se trpělivě činí na povrchu křídel.

„V této vzdálenosti hmotnost a energie systému křídel naši kapsli vlastně gravitačně přitahuje,“ zamumlala Louise. „Křídla mají stejnou hmotnost jako malý asteroid. Na panelu vidím, že systémy kapsle musejí díky působení křídel provádět korekci dráhy. Podíváme se o kus dál.“

Navedla kapsli nízkou křivkou přes okraj jednoho křídla a dolů na jeho povrch. Křídlo o délce stovek kilometrů se táhlo pod Přadlenou jako povrch nějakého temného světa; drobná kapsle plynule letěla nad temnou krajinou. Louise mluvila dál. „To křídlo je tenké – pokud víme, činní jeho tloušťka právě Planckovu délku, tedy nejkratší možnou vzdálenost. Má mimořádně vysoké povrchové napětí – nebo ekvivalentně vysokou hustotu povrchové energie –, vlastně tak vysokou, že gravitační pole je svou podstatou nenewtonovské; je relativistické… Je ti jasné, co říkám, Přadleno?“

Přadlena neřekla nic.

„Takhle: ve velké vzdálenosti byla kapsle křídly přitahována, jako by ta křídla byla z obyčejné hmoty. Ale nejsou. A takhle blízko dokážu ten rozdíl rozeznat.“

Zastavila kapsli a nechala ji pomalu klesat k povrchu křídla.

Přadlena se dívala, ale nedokázala rozeznat, jak daleko se plocha táhla, jednolitá a černá jako noc. Chtěla tam snad Louise přistát?

Sestup kapsle se zpomalil.

Louise u ovládacího pultu vyvolala zášleh řídících trysek, jednou, dvakrát, směrem k povrchu křídla. Kapsle znovu zpomalila a zvolna se zastavila a opět začala pomalu stoupat, jako by se odrazila.

Louisina tvář ožila vzrušením. „Přadleno, cítila jsi to? Chápeš, co se děje? V takovéhle blízkosti povrch křídla vlastně gravitačně odpuzuje. Odstrkuje nás!“

Přadlena lan se na ni podívala. „Znám tě, Louise. Už sis představila, jak pracuje diskontinuitní pohon. Očekávala jsi ten antigravitační efekt, že?“

Louise se usmála a mávla rukou k lodi Xeelee. „No dobře. Možná jsem vymyslela pár hypotéz. Tahle loď nejsou čáry, ani s tím antigravitačním efektem. Je to jen cvičení ve vyšší fyzice. Samozřejmě jsme nic takového postavit nedokázali.“ V očích měla zasněný pohled. „Tedy zatím ještě ne…“

„Pověz mi, jak to funguje, Louise.“

„Při teplotních a tlakových extrémech se časoprostor stával vysoce symetrickým,“ vysvětlovala Louise Přadleně. „Základní fyzikální síly se spojily do jediné supersíly.

Když byly podmínky méně extrémní, symetrie se porušila. A ze supersíly se uvolnily obvyklé fyzikální sily: gravitační, nukleární a elektromagnetická.

Představ si led, v nějž se promění voda, když zmrzne. Vzpomeň si znovu, co jsme viděli na Kallistó – všechny ty nepravidelnosti v povrchu, pamatuješ? Ke zmrznutí nedojde jednolitě a symetricky. Obvykle se objeví defekty – diskontinuity v ledu.

A stejně tak když se fyzikální síly uvolní ze symetrického stavu, může dojít k defektům – ale tentokrát to jsou defekty v samotném časoprostoru.

Vesmír je třírozměrný. Mohou existovat tři typy stabilních defektů: v žádné, v jedné nebo ve dvou dimenzích. Defekty byly body – monopoly – nebo přímky – kosmické struny – nebo roviny – doménové stěny.

Defekty byly skutečnými poruchami v časoprostoru. Uvnitř těchto defektů se nacházely plochy – nebo body či přímky – nepravého vakua; místa, kde stále přetrvávaly podmínky vysoké hustoty, symetrického, sjednoceného stavu – jako kaluž vody uvězněná v ledu.

Tyhle věci se mohou tvořit přirozeně," upozorňovala Louise. „Vlastně mnoho z nich vzniklo právě takhle, když se vesmír po Velkém třesku rozpínal. A možná," pokračovala pomalu, „se ty defekty dají vytvářet i uměle."

Přadlena vyhlížela z kapsle na noční stíhač. „Myslíš tím –"

„Myslím tím, že Xeelee dovedou vytvářet a ovládat defekty v časoprostoru. Myslíme si, že 'křídla' toho nočního stíhače jsou defekty – doménové stěny, ovinuté smyčkami superstrun.

Přadleno, Xeelee používají antigravitační plochy jako pohon svých lodí…"

Doménové stěny byly svou podstatou nestabilní; kdyby byly ponechány samy sobě, rozpadly by se v explozích gravitačního záření a pokusily by se šířit rychlostí blížící rychlosti světla. Noční stíhač Xeelee ty poruchy zřejmě aktivně stabilizoval, aby tomu zabránil, a pak je využil jako zdroj pohonu.

Louise byla přesvědčena, že ovládání antigravitačního efektu doménových stěn vysvětlovalo schopnost lodi chránit pilotní kabinu před účinky zrychlení.

„Všechno mi to připadá nemožné," namítla Přadlena.

„Takové slovo neexistuje," ohradila se Louise. „Ten tvůj výlet byl skutečný úspěch." Louise, zjevně vzrušená technickými zázraky Xeelee, byla tak živá a plná nadšení, jak ji Přadlena ještě neviděla. „Poskytla jsi nám první impulz, který jsme potřebovali k pochopení principů, jak stíhač funguje – a konkrétně jak jej použít, abychom se přitom nezabili."

Přadlena se zamračila. „A je to tak důležité?"

Louise na ni vážně pohlédla. „Přadleno, musím si s tebou o tom dlouze popovídat. Ale myslím, že na našem umění ovládat tento stíhač bude záviset, zda my všichni – jako lidský druh – přežijeme, nebo zda tu zahyneme spolu se Sluncem."

Přadlena hleděla na loď Xeelee a na desítky robotů. lopotících se na povrchu křídel.

Možná měla Louise pravdu, možná pochopení, jak něco funguje, skutečně mohlo hrozbu snížit. Noční stíhač Xeelee nebyla žádná příšera. Byl to nástroj – zdroj, který lidé mohli využít.

„Tak dobře," řekla. „Co dál?"

Louise se usmála. „Teď bych řekla, že přišel čas tenhle stíhač trochu vyzkoušet malým letem okolo Sluneční soustavy. Ráda bych viděla, co se tam, u Léthé, stalo. A," pokračovala a tvář jí ztvrdla, „chci vědět, co se to děje s naším Sluncem…"

Kapitola 18

Milpitas odložil pero.

Bylo nepříjemné, když se vzneslo do vzduchu a zvolna se začalo otáčet. Milpitas bleskově tu otravnou věc popadl a hodil ji do zásuvky, kde se mohla otáčet klidně až do soudného dne.

Ztuhle se vyškrábal z křesla a pomalu opustil kancelář.

V labyrintu chodeb v chrámu byla natažena tenká bílá lana. Když po nich člověk pozorně ručkoval, mohl si celkem snadno zachovat iluzi – pro sebe i pro ostatní –, že chodí jako obvykle. Prošel kolem dalšího Plánovače, mladé ženy s ladně tvarovaným vyholeným temenem. Nohy měla skryty pod dlouhými šaty, takže na první pohled to mohlo vypadat, že chodí normálně. Milpitas se na dívku usmál a ta mu vážně pokývla, když se míjeli.

Výborně, pomyslel si. Takhle si museli všichni poradit s tou strašnou, urážlivou situací nulové gravitace – nepřijímat její realitu, nedovolit, aby do obvyklého běhu věcí, do zaběhnutého myšlení, proniklo cokoli cizího. Takto mohli přežít, než bude gravitace obnovena. Pohyboval se chodbami chrámu, kolem kanceláří Plánovačů, které byly rychle upraveny, aby sloužily jako ložnice a sklady potravin. Za zavřenými dveřmi slyšel pomalé, zaražené mumlání hlasů svého lidu, za stěnami chrámu dál naříkavě houkala siréna.

Prodral se z nitra budovy až k blyštivým vnějším stěnám. Prováděl tuhle inspekci každou směnu od počátku nouzového stavu. Jeho asistenti samozřejmě vytvořili hustou informační síť po celém chrámu a dostával podrobné zprávy, kdykoli si je vyžádal. Došlo dokonce i k jistému kontaktu s dalšími chrámy, díky pečlivě vybraným běžcům. Ale přes všechny tyto informace měl Milpitas pocit, že vyjít z kanceláře a osobně se přesvědčit, co se kde děje, bylo něco, co nelze nahradit.

A, jak si rád říkával, třeba to lidi i uklidňovalo – ztracené děti, které zde shromáždil pod svou ochranou uprostřed největší krize ze všech, když věděli, že on, Milpitas, jejich Plánovač, je mezi nimi.

Ale co když se gravitace nikdy nevrátí? pomyslel si. Promnul si bradu, prsty přejížděl po jizvách, které na tváři zanechalo použití ZS.

Budou se muset přizpůsobit, tak to bylo prosté. Už připravoval neurčité plány – natažení sítí a lan po palubách; skutečně neexistoval důvod, proč by normální život neměl pokračovat – nebo alespoň blízké zdání normálního života.

Disciplína Plánovačů přetrvala už skoro tisíc let. Místní problém s gravitací přece nemůže znamenat tak veliký rozdíl.

Ale přesto, pomyslel si, se některé události – byť nevítané – dostaly do podvědomí všech. Jako například okamžik, kdy gravitace vypadla. Milpitas si vzpomněl, jak se držel vlastního křesla a s hrůzou sledoval předměty na stole – naprosto běžné věci denního života –, když odlétly do zrádného vzduchu. Na palubách vypukla panika. Milpitas spustil sirénu (která stále ještě houkala) a volal lidi k sobě, pod ochranu chrámu.

Pomalu, jeden po druhém nebo v malých skupinkách s obavami se držíce jeden druhého, postupně došli lide k němu. Ubytoval je v kancelářích, poskytl jim bezpečí čtyř pevných stěn.

Lidé bezmocně uvízli ve vzduchu. Po palubách natáhli lana, rozlehlé sítě, do kterých se měly chytit zmítající se lidské ryby. Všechny přivedli k němu, některé strachem téměř ve stavu katatonie, staromladé tváře měli ztuhlé a bílé.

Dosstal se ke čtyřstěnné konstrukci chrámu. Vnější povrch tvořila stěna ze zlatého skla, ladně nakloněná nad ním a zmírňující ostré světlo z palub; kostra stěny vrhala dlouhé, jemné stíny po okrajových chodbách.

…Ale všiml si, že dnes se světlo změnilo. Rychle vzhlédl vzhlédl. Otvory ve zlatavé stěně prosvítaly pruhy šedého denního světla z palub, nijak nefiltrovaného. U každého otvoru ve stěně se krčil strážný, přivázaný ke skleněné stěně smyčkou.

Díry udělaly v několika posledních minutách nebo hodinách stráže; zřejmě viděly, jak se někdo nebo něco blíží ke chrámu.

Když se Milpitas přiblížil, nejbližší strážný na něj shlédl. Byla to žena, nervózně držela kuši přitisknutou k hrudi.

Usmál se na ni a pokynul jí. Jakmile měl pocit, že udělal, co bylo třeba, sklopil oči a pokračoval dál.

Sakra. Jeho rozpoložení a náladu úplně narušil pohled na strážné a na rozbité okenní tabulky. Ovšemže, stráže sem sám rozmístil jako ochranné opatření (i když se nenamáhal uvažovat, před čím by je měly chránit). Opravdu doufal, že jich nebude potřeba, že už nedojde k žádným dalším vpádům zvenčí.

Zřejmě se tato naděje nenaplnila. Své plány na opětovné zabydlení palub bude muset poněkud odložit. No, stále mají k dispozici potraviny i další základní potřeby, uložené v chrámech. A až zásoby dojdou, zachovají je jejich nanoboti ZS všechny naživu po hodně dlouhou dobu; nanoboti umožní každému lidskému tělu spotřebovávat vlastní zdroje, hlouběji a hlouběji, aby si uchovala nejzákladnější životní funkce.

A i selhání té poslední pojistky bude samozřejmě irelevantní.

Lidé tu zůstanou s ním, s Plánovačem Milpitasem. Tady, v chrámu, kde budou v bezpečí. On musí ochránit budoucnost svého druhu. To bylo jeho posláním, které neochvějně plnil po celá staletí. Neměl v úmyslu se teď svých povinností vzdát a předat je podřízeným. Ani kdyby je tu všechny měl držet navždy.

Křídla nočního stíhače se tyčila nad poničeným povrchem Port Sólu.

Relativistické efekty letu – intenzivní modré světlo před nimi, náznak hvězdného oblouku zdobícího oblohu – to vše rychle vymizelo z Přadleniných smyslových vjemů. Vesmír vně její kabiny získal opět normální vzhled, se scvrklými hvězdami pravidelně rozesetými po obloze a krvavě rudým, obrovským Sluncem.

Zvedla ruce z ovládacích dálkovek a uvolnila se v křesle. Zavřela bolavé oči a snažila se ovládnout roztřesené ruce.

Z náústku uvnitř přilby nasávala jablečný džus. Chutnal trochu podivně – jako obvykle díky přidaným výživným přísadám. Nohy a záda měla ztuhlé, svaly po dvou dnech v téhle krabici připomínaly kusy dřeva. Zařízeni k odvodu odpadu, kterým ji vybavili, ji znovu

drápalo, kdesi na zádech byl uvnitř skafandru záhyb látky, který se jí s nadšením zadíral do masa. I ta smyčka lana u pasu ji svírala a omezovala.

„Přadleno lan, slyšíš mě?“ To byl Louisin hlas; volal z pohodlného obytného stanu, umístěného na trupu nočního stíhače. „Jsi v pořádku?“

Přadlena si povzdechla. „Tak v pořádku, jak to jde.“ Spojila ruce a třela prsty silný materiál rukavic, aby si uvolnila svaly. Největším problémem bude zřejmé přílišné napětí v rukou, uvědomila si. Řídila loď za pomocí procesorů, které Louise dovnitř instalovala, ale přesto musela i tak často zasahovat manuálně.

„Přadleno, nechceš složit křídla?“

Přadlena stiskla tlačítko na levé dálkovce. Ani se nenamáhala ohlédnout, aby sledovala, jak se řízené defekty časoprostoru vyhlazují; bez křídel se světlo v kabině trochu změnilo a zjasnělo.

„Dobře. Nechceš si zajít na chvíli do stanu?“ Další zatracená vesmírná procházka? Zavřela oči; na víčkách cítila únavu. „Ne, děkuji, Louise.“

„Jsi v tom křesle už šestatřicet hodin. Měla by ses šetřit.“

„O co ti jde?“ ptala se Přadlena kysele. „O proleženiny?“

„Ne,“ odvětila Louise klidně. „Ne, jde mi o bezpečnost stíhače…“

Přadlena se rychle naučila, že lety ve stíhači budou hodně dlouhé. Louise zjistila, že diskontinuitní pohon nočního stíhače může dosáhnout více než poloviny rychlosti světla. Ohromné. Ale většina Sluneční soustavy nebylo nic než prázdný prostor. Bylo to rozlehlé místo. Za letu stíhače se toho moc viditelně nezměnilo, ani z hodiny na hodinu – ale zase o to byly horší okamžiky, kdy se řítila k nějaké planetě nebo měsíci; to bylo díky pocitu neskutečné rychlosti ještě děsivější.

Přadlena necítila žádné účinky zrychlení a Louise ji ujistila, že její skafandr i působení kabiny z konstrukčního materiálu ji ochrání před tvrdým zářením nebo těžkými částicemi, na které by mohla narazit… Ale přesto, musela sedět v téhle zatracené bedně a sledovat modrý posuv hvězd. Xeelee možná nikdy netrpěli závratí, ale rychle zjistila, že ona jí určitě trpí.

„No tak jsme tady, v Port Sólu, Louise. Jak dlouho tady chceš zůstat?“

Louise zaváhala. „Myslím, že ne dlouho. Nečekala jsem, že tu cokoli najdu, a ani teď to neočekávám.“

„Tak zůstanu uvnitř kapsle. čím dřív se dostaneme pryč, tím pohodlněji se budu cítit.“

„Dobře, to beru. Pověz mi, co vidíš, Přadleno lan.“

Přadlena s jistou nechutí otevřela oči a vyhlédla z kabiny ven.

V kontrastu s oblohou přecpanou úlomky systému Jupitera tady zela prázdnota.

Slunce byla tmavorudá koule, viselo pod kabinou vpravo dole. I tady, na okraji Sluneční soustavy, bylo stále vidět jako veliký disk a vysílalo jí do kabiny ostře krvavé světlo.

Po levici zvolna rotoval malý svět, kterému Louise říkala Port Sol. Drobný měsíc z ledu pokrývaly stovky kráterů, hlubokých a překvapivě pravidelných. Malinký měsíc poskytoval starým mezihvězdným lodím VJT led jako palivo. Byly tu stále ještě budovy, malé skupinky domů roztroušené po celém povrchu. Přadlena rozeznávala zbytky kopulí, pylonů a oblouků, okázalou architekturu v podmínkách mikrogravitace; údržba musela být až absurdně nákladná.

Ale domy byly zavřené, potemnělé, potažené slabou jinovatkou, pylony a elegantní kopule se zhroutily, střepiny skla a kovu vyčnívaly jako úlomky kostí.

„Něco z toho poznávám,“ prohlásila Louise. „Myslím něco z geografie. Dokonce bych ti mohla jmenovat některá místa. Věřila bys tomu – po pěti megaletech? Ale hádám, že nám to sděluje jen to, že Port Sol byl opuštěn nepříliš dlouho po mojí době. Když lidé získali hyperpohon od Squeemů, byly linkové lodí VJT najednou zastaralé. Udržovat Port Sol by postrádalo ekonomickou logiku. Zajímalo by mě, jaké byly jeho poslední dny. Třeba jej nějakou dobu udržovali jako atrakci pro turisty. A když o tom přemýšlím, mohlo se najít i pár lidí, kteří se nechtěli vrátit do přecpané vnitřní Sluneční soustavy. Třeba někteří zůstali tady, dokud jim nakonec neselhal ZS… Třeba tomu tak bylo,“ uzavřela. „Ale raději si chci představovat, že to tu zavřeli jednou obrovskou party.“

„Jak Port Sol přežil války?“

„Kdo by se sem chtěl vydat?“ opáčila Louise suše. „O co by se tu dalo bojovat? A není tu nic, co by stálo za to zničit, Přadleno. Port Sol musel být opuštěný po většinu těch pěti megalet od odletu Severní. Létal podél okraje soustavy, nikdo si jej nevšiml ani jej nenavštívil, zatímco vlny války s Xeelee se převalovaly vnitřními světy. Soustava je pravděpodobně posetá místy, jako je tohle – opuštěnými, příliš vzdálenými, aby stálo za to je vysledovat a zkoumat, těžit z nich nebo je dokonce zničit. Všude se vryly kousíčky historie lidstva, ztracených životů a domovů.“

Přadlena se nejistě zasmála; nebyla u techničky na podobné úvahy zvyklá.

Natočila hlavu a rozhlédla se po obloze. „Mně se tu nelíbí, Louise,“ zachmuřila se. „Je to pusté. Opuštěné. Myslela jsem, že je Jupiterův systém nezajímavý, ale –“ Kromě Slunce a Port Solu zářily jen vzdálené, matně svítící hvězdy. Přadlenu ta opotřebovaná mohutnost kolem tížila; měla pocit, že její vlastní jiskřička života a tepla je ve vší té temnotě a v matném světle dotekových obrazovek na dálkovkách naprosto bezvýznamná.

Prázdný. Pustý. Tak vesmír doopravdy vypadá, řekla si; život, různorodost a energie byly izolovanými úchylkami. Lesní paluba Severní – celý ten uzavřený svět, který jí v době dětství připadal tak rozlehlý – byl pouhým zlomkem chráněné zeleně, ve vší té prázdnotě zcela nepatřičný.

„Vím, jak se cítíš,“ řekla Louise. „U Jupitera je na obloze aspoň něco, že? Poslouchej, Přadleno, je to všechno otázka měřítek – Port Sol je kuiperovský objekt – ledová koule, pohybující se kolem Slunce ve vzdálenosti padesáti AU – tedy astronomických jednotek – to znamená –“

„Já vím, co to znamená.“

„Přadleno, Jupiter je jen pět AU daleko od středu Slunce. My jsme desetkrát dál od středu soustavy než Severní… Tak daleko, že jsme na okraji Sluneční soustavy, tak daleko, že ostatní tělesa – kromě samotného Slunce – se změnila v pouhé světelné body, bez zesílení naprosto neviditelné. Tady musíš prázdnotu očekávat Přadleno.“

„Jistě. Tak mi pověz, jak se cítíš ty.“

Louise zaváhala. „Přadleno lan, před pěti miliony let jsem sem přišla pracovat – za starých časů, když se Velká severní stavěla…“

Louise vyprávěla o shonu, expanzi, o živoucích lidských komunitách, usazených mezi prastarými ledovými věžemi kuiperovského objektu. Nebe bylo plné lodí VJT i hvězd, Slunce se žlutě lesklo v souhvězdí Kozoroha.

„Ale teď,“ pokračovala Louise přiškrceným hlasem, „jen se podívej na Slunce… Přadleno, i tak zdaleka – ze vzdálenosti padesáti AU daleko –, je ta zatracená věc dvakrát větší než Měsíc, jak jsme jej viděli ze Země. Připadá mi obscénní. Kvůli němu nedokážu zapomenout ani na okamžik na to, co se stalo.“

Přadlena chvíli seděla beze slova. Vzpomínky na Zemi pro ni nic neznamenaly, ale vnímala bolest v Louisině hlase.

„Louise, chceš tady přistát?“

„Ne, tady nás nic nečeká… Byl to jen okamžitý impulz, který mě sem přivedl; neměli jsme žádný důkaz, ze by cokoli přežilo. Je mi to líto, Přadleno.“

Přadlena si povzdechla. „Tak kam teď?“

„No, protože jsme tu ve tmě, zůstaneme venku. Stále přijímáme signál z toho dalekého majáku.“

„Odkud ten signál přichází?“

„Z mnohem větší dálky, než jsme teď – asi sto A daleko – a k tomu pěkný kus cesty z roviny rovníku Port Solu. Přadleno lan, čeká tě několik dalších dnů v sedle. Zvládneš to?“

Přadlena si povzdechla. „Nezdá se, že to bude příjemnější. Ale nebude to ani těžší, ne?“… A kromě toho, pomyslela si, základna, kterou si postavili uprostřed trosek systému Jupitera, nebyla tak lákavá, aby stála za tychlý návrat. „Tak se do toho dáme.“

„Dobře. Už jsem naprogramovala trasu letu…“

Mezi Lieserl – tou podivnou bytostí ve vyhnanství ve Slunci – a posádkou Velké severní po návratu nemůže existovat skutečný dialog, pomyslel si Garry Uvarov.

Jupiterova mrtvola byla jen asi jednu světelnou hodinu daleko od středu slunečního obra, ale maserovým zprávám od Lieserl trvalo

mnohem déle, než proniknou Sluncem podél obrovských konvektivních buněk. Vyslat zprávu ze Severní k tomu pradávnému terminálu červí díry, udržujícímu vědomí Lieserl, a obdržet odpověď trvalo proto několik dní.

Přesto ihned po navázání kontaktu proudil nezměřitelný proud informací sice nesynchronizovaně, ale stále sem a tam přes linku terminálu.

„Neuvěřitelné," mumlal Mark. „Pochází z naší vlastní doby – umístili ji do Slunce téměř přesně v době našeho startu."

Vypadalo to, jako by Mark mluvil odkudsi zevnitř Uvarovovy hlavy. Uvarov otáčel slepou tvář a hledal, kde Mark je. „Zase zapomínáte na prostorové zaměření," vyštěkl. „Vím, že jste vzrušený, ale –"

Pocítil slabý záchvěv. Představoval si, jak se virtuálovy zdroje zvuku rekonfigurují po jídelně. „Promiňte," omlouval se Mark z bodu kdesi ve vzduchu, několik stop nad Uvarovovou hlavou.

„Pokud mohu říci, je to člověk," líčil Mark. „Přinejmenším analogie člověka. Ta žena tam byla sama po pět milionů let, Uvarove. Já vím, že subjektivně nemohla prožít celou tu dobu jako člověk, ale přesto…

Je dalším projektem Superetu – stejně jako my. Právě proto tak přesně souhlasí časové údaje. Jsme zřejmě všichni z nejaktivnějšího období Superetu, Uvarove."

Uvarov se usmál. „Možná. A přitom, co vlastně ze všech těch velkých tehdejších plánů vzešlo? Superet měl v úmyslu změnit budoucnost lidstva – zajistit přežití druhu. Ale jaký je výsledek? Máme tu jednu napůl šílenou relikvii virtuální ženy, která se potuluje Sluncem, jednu poničenou loď VJT, Severní… a Slunce, které se změnilo v obra ve zcela pusté Sluneční soustavě." Pohyboval ochablými ústy, ale neměl žádné sliny k odplivnutí. „To lze sotva nazvat úspěchem. Tolik ke schopnostem člověka zvládat projekty v tak velkých časových měřítcích. Tolik k Superetu!"

„Ale Lieserl sledovala hodně z dějin člověka – ve zlomcích a zdaleka, ale ví mnohem víc, než my bychom kdy měli naději zjistit. Ztratila kontakt se zbytkem lidského druhu až tehdy, kdy lidé

vstoupili do období nazývaného Asimilace, když se lidstvo dostalo do přímého soupeření s Xeelee.“

Uvarov nedokázal svou představivost odtrhnout od Lieserliny neutěšené situace. „Ale rád bych věděl, zda těch několik patetických zlomků dat je dostatečnou kompenzací pro tu nešťastnou Lieserl za stovky tisíc období lidského života v srdci umírající hvězdy?“

Mark syntetizoval popotažení nosem. „To nevím,“ přiznal upřímně. „Možná jste lepší filozof než já, Uvarove, možná dokážete ta data morálně zhodnotit. V této chvíli mi ani trochu nezáleží na tom, odkud ty informace přišly.“

„Ne,“ řekl Uvarov. „Asi nezáleží.“

„Jsem prostě rád, že díky existenci Lieserl se nám podařilo dozvědět se něco z minulosti lidstva za posledních pět milionů let… a o fotinových ptácích.“

„Fotinových ptácích?“

Tón Markova hlasu se změnil. Uvarov si představoval, jak se ta hloupá tvář z pixelů roztahuje do úsměvu „Tak je pojmenovala Lieserl. Našla, co ji vyslali hledat – proudy energie z temné hmoty, které vysávají energii z jádra Slunce. Ale nebyl to jen nějaký neživý proces, jak její tvůrci předpokládali; Lieserl objevila život, Uvarove. Není tam sama. Obklopují ji fotinoví ptáci. A myslím, že se jí jejich společnost i líbí…“

„Lieserl,“ Uvarov to jméno převaloval v ústech vychutnával si jeho cizotu. „Neobvyklé jméno, i před tisíci lety.“ Uvarovova nesourodá, nespolehlivá paměť lovila v unaveném předním mozku náhodná fakta. „Einstein měl dítě jménem Lieserl. Myslím Alberta Einsteina, toho –“

„Já vím, kdo to byl.“

„Jeho žena se jmenovala Mileva,“ pokračoval Uvarov. „Proč si na tohle vzpomínám?… Měli dítě, Lieserl – ale mimo manželství, což byla na počátku dvacátého století velká hanba, pokud vím. Dítě bylo adoptováno. Einstein si musel vybrat mezi dítětem a vědeckou kariérou… tou svou nádhernou vědou. Pěkný výběr!

Ta žena nese jméno bastarda,“ uzavřel. „Jméno upomínající na samotu. Jak případné. Jak osamělá tam musela být…

A teď si užívá společnosti tvorů z temné hmoty," zamyslel se. „Zajímalo by mě, zda si ještě pamatuje, že kdysi byla člověkem."

Louise odhadovala, že Port Sol je dvacet světelných hodin daleko od zdroje signálu. Noční stíhač takovou vzdálenost urazí za padesát hodin.

Přadlena lan, pracující se základním ovládáním se stále vzrůstající důvěrou, roztáhla křídla nočního stíhače. Ohlédla se, aby se na ně podívala. Pohled jí částečně skrýval Louisin improvizovaný obytný stan, skrčený na silné vrstvě konstrukčního materiálu v místě spojení křídel s trupem, těsně za pilotní kabinou. Byla tu připevněná i jedna z malých kapslí ze Severní se skleněnými stěnami.

Noční stíhač využil antigravitačního efektu doménové stěny, aby ochránil stan a Louise uvnitř před účinky zrychlení.

Po dlouhém experimentování zjistili, že když pevně připevní stan a další předměty ke konstrukci stíhače Xeelee, postačí to k oklamání lodi, která to rozšíření považuje za část vlastní konstrukce.

Ale i přes překážky vyrobené lidmi Přadlena viděla jiskřičky kosmických strun na okrajích křídel, když se vydali stovky kilometrů prostorem a otevřeli černočernou temnotu doménové stěny křídel. Rozvinutá křídla oslňovala ladností a elegancí, neobvyklými v případě tak velkého objektu, a současně vyzařovala neslýchanou sílu a děsivou moc.

Dotkla se dálkovek.

Křídla jednou zapulzovala.

Nepředstavitelně krátkou chvíli měla před očima obraz vzdalujícího se Port Solu, nízkých lidských budov a zejících otvorů v ledu; a pak vše děsivou rychlostí implodovalo do jediného světelného bodu.

Vzápětí byl malý svět úplně pryč. Během jediného úderu srdce záře Port Solu příliš zeslábla, než aby byl vidět i jako světelný bod – a pak už neměla žádný orientační bod, který by jí umožnil ocenit rychlost. Až posun do modré části spektra, který zbarvil v dáli viditelné hvězdy, svědčil o pomalém, ale nezadržitelném nárůstu rychlosti.

Na několik hodin tyto relativistické efekty klamně změnily vyhaslý svit v připomínku záře, kterou kdysi byl.

…A opět měla pocit, téměř neznatelný, že s ní tady někdo je, uvnitř kabiny – jakási bytost, nepochybně lidská, toužebně hledící na modrý posuv stejně jako ona.

Napadlo ji, zda by o tom neměla říci Louise. Ale ať už to bylo skutečné nebo ne, mimo ni nebo uvnitř ní, projev šílenství nebo ne, její společník ji nijak neohrožoval

A k čemu by to Louise vlastně bylo? Co by s tím mohla dělat?

Jak se kolem ní znovu utvořil hvězdný oblouk, Přadlena lan zmatnila průzor skafandru, zavrtěla se na lehátku až se záhyb látky, který ji tlačil do zad, vyhladil, a zkusila spát.

Pomalé, široké oběžné dráhy uzavíraly Port Solu a zdroje signálu svíraly úhel devadesáti stupňů, v jehož vrcholu bylo Slunce. Louise nastavila kurz, který povede noční stíhač po široké, vysoké trajektorii nad rovinou Sluneční soustavy obloukem přes okrajové oblasti. Trasa letu stíhače připomínala mouchu, když skáče přes talíř, z jednoho bodu kraje na druhý.

Slunce sedělo uprostřed zničené soustavy jako nafouklý, groteskní pavouk. Všechny vnitřní planety, Merkur, Venuše, Země/Měsíc – všechno bylo pryč, vyjma Marsu, který se změnil v kouli spečeného popela, jistě bez života, a prolétal na své oběžné dráze vnějšími vrstvami samotného nového rudého obra.

Za několik tisíciletí se tato nestabilní oběžná dráha smrskne a vrhne i Mars do plamenů.

Vnější plynní obři – Jupiter, Saturn, Uran, Neptun – přežili celkem bez větších změn, kromě implodovaného Jupitera. Ale nejkrajnější planeta ze všech, podvojný svět Pluto/Chárón, zmizela.

Přadlena naslouchala Louise, která jí vše popisovala. „Co se stalo s Plutem?“

„Nemám tušení,“ pokrčila rameny Louise. „Nezbyly po něm žádné viditelné stopy, ani na jeho bývalé oběžné dráze, nikde. Možná to nikdy nezjistíme.

Přadleno, řada menších těles ve Sluneční soustavě si to opravdu odnesla. Některá z nich zasáhl nový extrémní stav Slunce… ale u některých z nich to mohlo být výsledkem záměrné činnosti.

Kdysi hostila Sluneční soustava až miliardu drobných těles. Oort–Opikův oblak byl – býval – rojem stovek miliard komet, kroužících v rozlehlém, i když ohraničeném prostoru, ve vzdálenosti mezi čtyřmi světelnými měsíci a třemi světelnými roky od Slunce.

Teď byl oblak prázdný.

Mnoho komet muselo být zničeno při růstu Slunce," hádala Louise, „vypařily se vlivem ohromného žáru v jediném, posledním záblesku… Musely být dokonce vidět i z jiných systémů: na krátkou dobu dostaly do slunečního spektra vodní čáry, jakási spektrální polední pošta ze Sluneční soustavy, pokud by zbyl někdo, kdo by ji mohl uvidět a přečíst si ji.

Blíže ke Slunci se nacházely kuiperovské objekty jako Port Sol, drobné ledové světy, s oběžnou dráhou nepříliš daleko od nejširších planetárních orbit. A po celé soustavě bylo i více prstenců z drobných objektů, jako jsou asteroidy, které se dostaly na napůl stabilní orbitu gravitační interakcí hlavních planet.

Ale ty prstence z malých světů jsou poničené," uzavřela Louise. „Něco z toho má na svědomí vynucený vývoj Slunce, nemluvě o ztrátě tří vnitřních planet. Ale mnoho menších objektů muselo být v době válek s Xeelee obydleno."

„Ty objekty tedy mohly být záměrně zničeny – jako další oběti války."

„Správně."

Přadlena si propláchla ústa jablkovým džusem a přála si, aby existoval způsob, jak jej vyplivnout – nebo ještě lépe, jak si vyčistit zuby.

O Sluneční soustavě se Přadlena dozvěděla jen z Lousiných dat a záznamů, ale vytvořila si představu o obrovském, kypícím a prosperujícím systému světů. Bývala tu obrovská orbitální města, hustě obydlené světy, spojené tranzitními tunely červích děr, a lodě, létající jako veliké, drahé diamanty přes zlatožlutý sluneční disk. Kdesi uvnitř – přes všechna chmurná varování Superetu – se v ní skrývala naděje, že sem přiletí a najde tu vše tak, jak o tom četla.

Namísto toho tu bylo jen Slunce v rozkladu a zničené světy… zřejmě i letové trasy přes červí díry byly uzavřeny. A teď sem přilétla ona, uvězněná v kabině téhle cizí lodi jako v kleci, a honila se desítky miliard kilometrů za jedním smutným, izolovaným signálem.

Začala s pravidelným tělocvikem – cvičení, která mohla provádět, aniž by slezla z křesla. „Tak Louise, ty mi tvrdíš, že Slunce je mrtvé. Že celý systém je mrtvý. A zdá se, že tě to rozrušilo. Ale co jsi čekala, že najdeš?“

„Nic jsem nečekala. Doufala jsem, že najdu víc,“ přiznala smutně Louise. „Ale předpokládám, že pozvolná zkáza Slunce spolu s útoky Xeelee stačily k totálnímu vyčištění naší soustavy…“

Přadlena náhle pocítila hlubokou depresi, jako by na ni dosedala tíha všech těch let všech stovek miliard životů, které se změnily v pouhý kosmický prach.

„Louise, už to nechci poslouchat.“

„Dobře, Přadleno, už –“

Přadlena vypnula spojení.

Zmatněla průzor a vyplnila jeho vnitřní stranu slabým, studeným zeleným světlem, světlem svého dětství, kdy paprsky umělého Slunce byly filtrovány listovím. Ponořila se do tepla svých svalů a pokračovala ve cvičení.

Uprostřed houkání sirény držela Morrowova skupina válečnou poradu.

„Provedl jsem průzkum,“ hlásil Mark. „Pokud mohu posoudit, je to stejné na všech palubách. Nikde žádní lidé. Všude tatáž prázdnota… Všechny odvedli do chrámů. A nebude jednoduché je odtamtud dostat.“

„Tak je tam nechme,“ navrhla prakticky Lovkyně žab. Když to tak chtějí.“

Morrow si prohlížel její kulatou, hladkou tvář. „Bohužel tuhle možnost nemáme,“ namítl jemně. „Musíme je bránit.“

„Před nimi samými?“

„Pokud to bude nutné, tak ano. V každém případě před Plánovači Superetu.“

Lovkyně proti němu bojovně vystrčila bradu. „Proč?“

Morrow začínal být netrpělivý. „Protože musíme, podívej, Lovkyně, já jsem nechtěl na tuhle výpravu mezi paluby o nic víc než ty. Není to moje chyba, že na nás střílejí –“

„Vyhladovět je,“ navrhla Lovkyně.

Morrow se k ní otočil. „Cože?“

„Vyhladovět je.“ Otočila se a zkoumavým pohledem si prohlížela chrám, jako by posuzovala jeho kapacitu „Tam uvnitř musejí být stovky lidí – a taky v dalších chrámech. Nemohou tam mít příliš mnoho jídla a vody není tam pro to dost místa. Říkám, abychom tu počkali, než vyhladoví. Je to jednoduché.“

Neměnnost cíle se zlomyslně usmála. „Mohli bychom zablokovat kanalizační odtoky. Vím, kde jsou; bylo by to jednoduché. Byla by to legrace. A rychlá akce.“

Mark se nad ní sklonil, v umělé tváři se mu zračil příkrý nesouhlas. „A vyvolali bychom mor, nemoci a smrt v obrovském měřítku? To skutečně navrhuješ?“

Neměnnost cíle se tvářila pochybovačně; přejela si mohutnou rukou po lebce.

„Poslouchejte mě,“ pokračoval zvolna Mark. „Tohle je moje pole působnosti – koneckonců jsem sociální inženýr. Nebo jsem jím byl. Poslední, co chceme, je obléhání. Rozumíte? Nejsem si jistý, zda máme prostředky, jak vůbec provést obležení. Kdybychom to zkusili, způsobil by dopad – nemoci a smrt – nesmírný nápor na infrastrukturu Severní. Kromě toho –“ Zaváhal.

„Ano?“ zeptal se Morrow.

„Kromě toho si vůbec nejsem jistý, že by taktika obležení měla úspěch.“

„Co tím myslíš?“

„Podívej: Plánovači považují sami sebe za mesiáše. Jejich lid mohou 'zachránit' oni a jen oni. Když je budeme obléhat, Plánovači se prostě nezachovají tak, jak by se zachoval každý rozumný člověk – zkoumat své zdroje a odhadovat možnost úspěšného průlomu a tak dále. Ještě hůř, my jako obléhatelé bychom se stali součástí jejich směšných představ, vtělením vnější hrozby jejich lidu.“

„Nechápu,“ zamračil se Morrow.

Mark zřejmě zapomněl, že tu díky vypnutému pohonu nefungovala gravitace, a začal přecházet virtuálním krokem bez jediného zvuku po podlaze, kterou míjel o pouhý zlomek palce. „Musíte věci vidět z pohledu lidí kteří to tady řídí – Plánovačů.“ Obrátil se a upřeně se na Morrowa zadíval. „Já jsem tě studoval, Morrowe. Vím, že tě stále ještě znervózňuje tohle místo i blízkost Plánovačů, je to tak? I přes všechny tvoje zážitky mimo tyto zdi.“

Morrow neřekl nic.

„Tahle kultura má velikou moc,“ pokračoval Mark. „A téměř celá je soustředěna v rukou Plánovačů, přičemž umlčené davy jim přikyvují. Morrowe, Plánovači převzali logiku Superetu o přežití druhu, která byla koneckonců za celou misí Severní, a extrapolovali ji do čehosi jiného, téměř náboženského.

Máme tu co dělat s lidmi se silným pojetím světa, kteří mačkají tlačítka hluboko uvnitř lidské psýchy. Lidé na palubách šli, kam je Plánovači vedli, téměř po celé tisíciletí – i ty, Morrowe.

Když jsme spolu s Louise sledovali vývoj těchto tendencí, ještě v raných fázích letu, došli jsme k závěru, že je nedokážeme přemoci – a vedlo by to jen k destrukci. Tak jsme se stáhli na Great Britain, kde jsme měli natolik dostatečnou kontrolu nad infrastrukturou, abychom zajistili bezpečný chod lodi.

No, možná jsme udělali chybu; teď nás mesiášský komplex Plánovačů přivedl ke krizi…“

Morrow zjistil, že je mu hrozně protivné, když ho virtuální konstrukt takto analyzuje. „Ale co máme dělat?“ vyjel na něho. „K čemu nám budou ty tvoje ohromující vývody?“

„Situace je nepředvídatelná,“ prohlásil Mark upřímně. „Ale je možné, že Plánovači by raději ty lidi zahubili – a sami sebe –, než aby nás nechali vyhrát.“

Skupinka si vyměnila šokované pohledy.

„Ale to je šílené,“ rozhořčila se Lovkyně. „To protiřečí i jejich vědomě proklamovaným cílům – chránit svůj lid.“

Mark vyloudil slabý úsměv. „Nikdo netvrdí, že to dává nějaký smysl. Bohužel existuje řada precedentů, během celé historie lidstva.“

„Je vůbec zázrak, že jsme se dostali do vesmíru, když máme v hlavě zakódované takové defekty," ušklíbla se Neměnnost cíle. Trochu odplula od paluby, nohy se pod ní komíhaly, a přivřenýma očima zkoumala chrám. „No, když je neoblehneme, budeme mít potíže. Především, je jich víc než nás. A za druhé mají jejich kuše větší dostřel než ty foukačky, co nosí Lovkyně a její přátelé –"

„Možná," přikývla Lovkyně žab, „ale uvažovala jsem o tom. Myslím tím tohle: Plánovači nás mohli zabít už dřív, když jsme byli nechránění na palubě, ne?"

Mark se zamračil. „Stříleli nad nás. Třeba se nás snažili varovat."

„Možná," přikývla Lovkyně žab neochotně. „Nebo se nás možná snažili zasáhnout – ale nepodařilo se jim to.

„Dívejte se."

Vytáhla z váčku u pasu šipku a zvedla foukačku ke rtům. Vystřelila ji neškodně do vzduchu po přímé draze. rovnoběžně s palubou.

Morrow zmateně sledoval drobnou střelu. Rychle ztratila díky odporu vzduchu původní rychlost, ale přesto letěla stále dál, a stále rovnoběžně s palubou. Morrow předpokládal, že nakonec zpomalí, až dopadne na palubu a …

Ne, nedopadne, uvědomil si pomalu. Pohon VTJ byl vypnutý, na lodi nebyla žádná gravitace. I kdyby odpor vzduchu šipku úplně zastavil, stále by nedopadla.

„Když zmizela gravitace," vysvětlovala Lovkyně, „nemohla jsem vůbec nic zasáhnout. Stále mi připadalo, že mířím příliš vysoko. A rychle jsem zjistila proč: i na krátkou vzdálenost táhne gravitace šipku – nebo matici z kuše – trochu dolů. Naučila jsem se to vyrovnávat a teď už to dělám podvědomě, když na něco mířím. Když není gravitace, šipka prostě plachtí dál po přímce, dokud na něco nenarazí." Zasunula šipku. „Musela jsem cvičit celé hodiny, než jsem si s tím v nulové gravitaci poradila; bylo to, jako bych se všechno učila znovu od začátku."

Mark zvolna přikyvoval. „Ty myslíš, že nás kuše Plánovačů měly zasáhnout."

„Jsem si tím jistá. Jenže stříleli příliš vysoko. Nepřizpůsobili se nulové gravitaci; rozhodně ji nebrali v úvahu, když na nás stříleli.“

Neměnnost cíle si mnula bradu. „Možná máš pravdu, ale nevidím, jak toho využít. I když míří trochu vedle, jejich dost, aby nás zasypali háky, kdybychom se moc přiblížili.“

„Ano,“ souhlasil Mark a v umělém hlase se mu objevila trocha vzrušení, „ale možná bychom mohli využít Lovkynin závěr trochu jinak. Ona má pravdu, Plánovači a všichni v té budově se nedokázali přizpůsobit výpadku gravitace. Vlastně dokonce popírají, že zmizela.“ Rozhlédl se a sledoval zbytky lan, natažených od přístupových ramp, jako by je viděl poprvé. „A my také. Podívejte se, jak jsme cestovali – po laně nad podlahou, – drželi jsme se známých dvou dimenzí, kterými gravitace spoutává.“

„Co navrhuješ?“ zamračil se Morrow.

Mark zvedl tvář k ocelové obloze. „Zkus myslet v trochu více dimenzích…“

V místě původu slabého starého signálu našly Louise a Přadlena drobný svět.

Byla to špinavá sněhová koule o pěti stech kilometrech v průměru, pomalu se otáčela v naprosté temnotě.

Když jej Louise zalila světlem z obytného stanu, zasvítil rozlámaný led, pokrytý barevnými, hnědavě rezavými a šedivými skvrnami.

Drobný ztracený úlomek sledoval vysokou eliptickou dráhu, každá z těch narušených cest trvala milion let nebo ještě déle. Nejvíc se Slunci přiblížil kdesi mezi oběžnou dráhou Saturna a Uranu, nejdále byl na půli cesty k nejbližší hvězdě – dva světelné roky daleko od vnitřních světů.

„Zvláštní,“ uvažovala Louise. „Má orbitální charakteristiky komety s dlouhou oběžnou dráhou – ale žádné její fyzikální charakteristiky. Z hlediska morfologie to je spíš kuiperovský objekt, asi jako Port Sol. Ale pak by měl mít rozumnou kruhovou orbitu…“

Přadlena lan vyhlédla z kabiny na drobný tmavý svět a uvažovala, co by tam mohlo zůstat živého. V otvorech v ledu se

zaleskl kov. „Artefakty,“ konstatovala Louise. „Vidíš to, Přadleno? Artefakty, po celém povrchu.“

„Lidské?“

„Asi ano. Nic ale nepoznávám. A pochybuji, že by něco z toho fungovalo…

Provádím radarové skenování. Uvnitř jsou stovky komor. A v některé je náš maják, stále vysílá na všech frekvencích s vrcholem v mikrovlnném rozsahu… Sám život ví, co jej pohání.“

„Ta ledová koule je obydlená? Je tam někdo?“

„To nevím,“ Přadlena slyšela, jak Louise váhá. „Asi budeme muset jít dolů, abychom to zjistily.“

Jak Louise sestupovala, malé trysky kapsle zářily nad hrbolatým povrchem. Přadlena sledovala kapsli, jedinou pohyblivou věc v celém vesmíru.

„Už jsem blízko povrchu,“ hlásila Louise. „Vyrovnám let do vodorovné polohy. Rozhodně to tady pěkně zřídili. Myslím, že ty artefakty jsou částmi lodí, Přadleno. Ne, že bych je dokázala zařadit – ta technologie musí být desetitisíce let před námi… Léthé, přála bych si, abych měla víc času na prostudování toho všeho.

Ale aspoň je to lidské.“ Louisin hlas zněl trochu napjatě „První stopy po lidstvu, které jsme objevili v celé soustavě, Přadleno.

Myslím, že tu lidé přistáli a své lodi rozebrali. Chtěli získat suroviny, aby mohli objekt obsadit.

Chystám se přistát. Vidím něco, co připomíná přístav.“

Louise nedokázala objevit způsob, jak široká vrata přístavu otevřít. Namísto toho musela vztyčit plastikovou bublinu, aby vytvořila nad přístavem propusť, a cestu dovnitř si prořezala. V podmínkách mikrogravitace pracovala pomalu.

„Dobře, jsem uvnitř.“ Hlas skřípal, zněl mělce – skoro jakoby šeptala, napadlo Přadlenu. „Je tu tma, Přadleno. Mám s sebou pár svítilen, budu je nechávat na důležitých místech, abych se podle nich mohla vrátit.“

Přadlena v kabině naslouchala a modlila se, aby se Louise nic nestalo. Kdyby k tomu došlo, co by mohla sama, dělat? Dokázala by najít odvahu aspoň zkusit na tom ledovém miniaturním světě přistát?

Zaplavily ji pochybnosti, pocit nepatřičnosti, neschopnosti zvládnout situaci…

„Zvládneš to, Přadleno lan.“

To byl tentýž suchý hlas, ozývající se neznámo odkud, Přadleniny obavy se kupodivu vytratily. Rozhlédla se, samozřejmě byla v kabině sama, noční stíhač se osamoceně vznášel nad ledovou planetkou. Ale přitom měla znovu pocit, že je tu někdo s ní. Neviděla ho – nebo ji –, ale přitom věděla, že se nemá čeho bát; vnímala silnou, uklidňující osobnost, podobnou jejímu ztracenému otci.

Ale i tak – copak má zvukové halucinace? Co se to u Léthé děje v mojí hlavě?

„…Řady komor,“ hlásila Louise, trochu bez dechu „Jsou tu boxy, vyřezané do ledu a obložené kovovými a plastikovými pláty. Je tu trochu těsno… Je tady vzduch, ale zkažený; musím nechat skafandr uzavřený. Tohle byla určitě lidská kolonie, Přadleno. Ale všechno je čisté, uklizené, opustili to spořádaně.

Řekla bych, že trvalo dlouho, než vymřeli. Měli čas po sobě uklidit – možná i pohřbít své mrtvé, než zmizeli. Asi se nořili hlouběji, když jejich počet klesal, směrem ke středu planetky… Svým způsobem důstojné, nemyslíš? Nejsou tu žádné známky paniky ani konfliktů. Ráda bych věděla, jak bychom se za stejných okolností chovali my, Přadleno. Teď jdu dál.“

Později:

„Jsem v nejhlubší vrstvě komor. Myslím, že jsem našla zdroj toho signálu.“ Chvíli mlčela. „To, co vyrobili, rozhodně vydrželo. Jistě to postavili až ke konci.

No, zvládli to.

Stále nedovedu určit, co to pohání… Předpokládám, že jeden z generátorů z bývalého pohonu lodi VJT. Myslím, že k udržování majáku používali nanoboty, Přadleno. Možná k tomu uzpůsobili nanoboty ze skladu ZS.“ Tón se slabě změnil a Přadlena si představila, jak se Louise se usmívá. „Byli rozhodnuti, že tomuhle umožní přežít. Ale je to už miliony let dávno… a nanoboti se

dopustili několika kumulovaných chyb. Vypadá to, že se ta zatraceá věc roztavila, Přadleno. Ale stále vysílá signál, takže je nemůžeme příliš kritizovat…“

„Louise,“ zeptala se Přadlena zvolna, „proč tu byli? O co se snažili?“

Louise chvilku přemýšlela. „Přadleno, myslím, že se snažili uniknout. Tenhle ledový svět byl typickým tělesem subplanetní třídy, která se dříve ve Sluneční soustavě nacházela,“ vysvětlovala Louise. „Kroužila okolo větších planet v celých shlucích. Ale oběžné dráhy mnoha z nich byly jen semistabilní,“ říkala Louise. „Jejich orbity byly ve své podstatě chaotické, což znamená, že za dlouhou dobu se taková drobná tělesa mohla dostat mimo stabilní dráhu. Mohla dokonce spadnout do gravitačních studní velkých planet a vyletět úplně mimo Sluneční soustavu. Je to druh vypařování – vypařování planet a měsíců z hvězdných systémů. V hodně velkém měřítku – teď mluvím o desítkách miliard let – by se totéž stalo i s velkými planetami… a s hvězdami, které by zmizely z mateřských galaxií. Pokud by byly dostaly šanci,“ uzavřela hořce.

„Ty myslíš, že tahle planetka se díky gravitaci vzdálila od Slunce?“

„Ne… ne nezbytně.“

Louise začala spekulovat o závěrečných fázích konfliktu s Xeelee. Popisovala lidstvo, uvězněné v domovské soustavě, těsně před konečnou porážkou. Ke konci mohlo být přerušeno i spojení mezi jednotlivými světy. Lidstvo musely tvořit jen izolované skupiny, krčící se v úkrytech před útoky Xeelee. Ale někteří spatřili cestu ven – způsob, jak uniknout ještě před konečným obsazením Sluneční soustavy Xeelee.

„Představ si tenhle drobný svět, jak se pohybuje po semistabilní dráze – řekněme mezi oběžnou dráhou Saturnu a Uranu,“ pokračovala Louise. „Nemuselo být pro ně příliš obtížné vysunout jej dost daleko tak, aby vyvolali orbitální nestabilitu. A jakmile došlo ke ztrátě rovnováhy, mohl se odchýlit od standardní orbity docela rychle – řekněme během několika oběhů, takže vychylování vyžadovalo další záměrné a pozorovatelné zásahy.“

Tiše, ale naprosto nepozorovaně se malý svět i se svým nákladem lidí, ukrytých a vystrašených, odsunul ze stále narušenější oběžné dráhy, až nakonec – po mnoha obězích, možná po celých staletích – se dostal z gravitačního pole jedné z velkých planet.

A nakonec byl vystřelen ven ze Sluneční soustavy

„Jestli všechno dobře spočítali," přemýšlela Louis „měl ten plán naději na úspěch. Jestli. Ti lidé se vydali ke hvězdám, nejprimitivnější možnou technologií, jakou si umíš představit. Bylo by jim trvalo desetitisíce let, než by doletěli k nejbližší hvězdě – ale tak ať? Měli k dispozici tisíc let, díky ZS – nebo tehdejšímu ekvivalentu. A uvnitř toho ledového světa museli mít tolik vody jako uprostřed Atlantického oceánu… Letět ke hvězdám v ledovém měsíci poskytovalo určitě lepší šanci, než zůstat na místě a nechat se vyřídit Xeelee spolu s ostatními… Byl to způsob, jak všemu uniknout – a přitom nepozorovaně.

Plán si zjevně získal podporu. Vidíš ty zbytky lodí, kterými je povrch posetý… Lidé sem zřejmě tiše uprchlí z celého hroutícího se systému. Ta mise měla být majákem naděje. Jenže –"

„Jenže co?"

„Jenže to nezvládli. Jdu teď hlouběji, Přadleno."

„Louise, buď opatrná."

Nastalo dlouhé ticho, přerušované jen zvukem Louisina slabého dechu. Přadlena znovu rozsvítila pod průzorem chladné zelené světlo, hleděla do něj a snažila se nepředstavovat si, co tam dole uvnitř planetární hrobky Louise najde.

Nakonec se Louise ozvala. „Myslím, že jsem našla poslední místo, které obývali… jediné, které po sobe nemohli uklidit."

Přadlena hleděla do zeleného prázdna. „Co tam vidíš?"

„Prázdné oděvy." Váhání. „Všude samý prach. Žádné kosti, Přadleno, žádná rozpadající se mrtvola… klidně vypni svou představivost."

Po pěti megaletech mohl zbýt jen prach, pomyslela si Přadlena, poprašek z kostí a rozpadlého masa, který se zvolna usazoval.

„Pokud zanechali nějaké záznamy, tak je tu nevidím," hlásila Louise. Znělo to, jako by se snažila mluvit nezúčastněně – a ovládat

se – ale Přadlena měla dojem, že se jí i tak chvěje hlas. „Třeba bude něco v elektronice. Ale trvalo by celá léta vyhrabat všechna data, i kdybychom dokázali obnovit proud. A pravděpodobně máme co dělat s technologií sto tisíc let před námi…“

„Louise, tam už nemůžeš nic udělat. Myslím, že by ses měla vrátit.“

„…Ano, asi máš pravdu, Přadleno lan. Na tohle nemáme čas.“ Přadleně se zdálo, že slyší v Louisině tónu úlevu.

Drobná kapsle ze Severní se vyšplhala z gravitační studny malinkého světa a vylétla k plavidlu Xeelee.

Louise, v bezpečí v obytném stanu, řekla: „Nedokázali úplně přesně kontrolovat směr vystřelení. Nebo jim možná do plánů zasáhli Xeelee.

Nedostali se ze Sluneční soustavy, jak plánovali, na otevřenou hyperbolickou trajektorii; namísto toho sklouzli na širokou a smrtonosnou eliptickou orbitu – uzavřenou, která je pomalu nesla nikam. Zřejmě se snažili z té pasti uniknout. Koneckonců zničili své lodě, takže neměli na vybranou. Kdybychom měli čas na pořádný archeologický průzkum, možná bychom zjistili jak dlouho vydrželi. Kdo ví? Statisíce let? Možná po celou tu dobu doufali v záchranu, v nějakou skvělou budoucnost, kde lidé opět Xeelee vypudili. Ale ta budoucnost nenastala.

V době, kdy nastavili maják, poslední volání o pomoc, museli vědět, že je s nimi konec – a že jim nikdo na pomoc nepřijde.“

„Nikdo kromě nás.“

„Ano,“ zavrčela Louise. „A co jim můžeme nabídnout?“

„Co s tím majákem?“

„Vypnula jsem jej,“ odvětila Louise tise. „Ničemu nesloužil… po pěti milionech let.“

Přadlena seděla v kabině uzpůsobené pro Xeelee a sledovala pochmurnou hrobku z ledu jak se otáčí pod přídí jejího plavidla. „Louise, kam teď?“

„Vnitřní systém. Myslím, že té prázdnoty a tmy už mám dost, Přadleno. Poletíme k Saturnu.“

Kapitola 19

Lieserl, obklopená poletujícími fotinovými ptáky, se vznášela okolo slunečního jádra. Cítila, jak si jí na tváři pohrává vodíkové světlo a zahřívá ji.

Heliové jádro, obklopené zářící vodíkovou slupkou, která si propalovala cestu řídnoucími vrstvami, dále narůstalo v přívalu popela ze slupky. Nehomogenity v obalu obra – plynné shluky a oblaka, spojená provazci magnetického proudu – se pohybovaly po povrchu jádra, takže hvězda–jádro vrhala stíny ven, vysoko do rozpínajícího se obalu.

Fotinoví ptáci si ničeho nevšímali a prolétali zářící fúzní slupkou sem a tam až do samotného nehybného jádra. Lieserl sledovala, jak se skupina ptáků oddělila a vyletěla ven, k neznámému cíli mimo Slunce. Pozorně je studovala. Nezvýšil se stupeň jejich aktivity? Dráhy letu ptáků a jejich průniky do jádra v ní vyvolávaly matný dojem čehosi naléhavého.

Možná ptáci věděli, že tu je pradávná lidská loď, Velká severní. Třeba reagovali na přítomnost lidí… Zdálo se to fantastické – ale bylo by to možné?

Procesy probíhající kolem Slunce byly nádherné. Vlastně, uvědomila si, každé stádium slunečního vývoje bylo překrásné – ať už urychlené fotinovými ptáky nebo ne. Bylo by příliš antropomorfní posuzovat život hvězdy jako nějakou analogii lidského zrození a smrti. Hvězda byla konstrukcí fyzikálních procesů; vývoj, kterým procházela, byl pouhým hledáním rovnováhy mezi měnícími se, protichůdnými silami. Nebylo tu nic takového jako smrt, žádná ztráta ani zisk; jen proces.

Proč by to ale nemělo být krásné?

Usmála se sama pro sebe. Jaká ironie. Je UI pět milionů let stará a obviňuje se z přílišného antropomorfismu…

Ale možná byl její chybou nedostatek antropomorfismu, pomyslela si nejistě.

Náhlá komunikace s lidmi zvenku – šepot maserového světla, stékajícího po bocích obrovských, tupých konvektivních buněk – jí otřásl až do hloubi duše.

Měla silné podezření, že vytvořila svůj cyklus vysílání zpráv, protože ji k tomu nasměroval jakýsi hluboko ukrytý bit jejího naprogramování; nebylo to díky vlastnímu rozhodnutí nebo proto, že by skutečně očekávala odpověď. Proto do dat přidala i svůj vlastní obraz a drobné, ironické žertíky, které jí samé zřejmě měly naznačit, že tohle není skutečné, že je to jenom hra, kterou nestojí za to brát vážně, protože nebyl nikdo, kdo by poslouchal.

A teď to vypadalo, že se mýlila. Tihle lidé – zhruba z její vlastní doby, zachovaní díky relativistické dilataci času ve své podivné lodi Velké Severní – se vrátili do Sluneční soustavy.

A byli to lidé – jak se postupně přesvědčila –, kteří ji neuznávali.

Doslova jí to neřekli. Ale vytušila nějaký vnitřní chlad, skrytý v dlouhých zprávách, které jí posílali.

Domnívali se, že ztratila objektivitu, že zapomněla, proč především ji sem umístili. Mysleli si, že je neefektivním pozorovatelem, svedeným ze správné cesty rytmickou krásou fotinových ptáků.

Možná, že v jejich očích byla Lieserl něco jako zrádce.

Protože v očích mužů a žen ze Severní byli fotinový ptáci ve skutečnosti vrahy. Vrahy lidí. Zabíjeli Slunce.

Nemohli pochopit, jak si Lieserl mohla neuvědomovat toto zaryté nepřátelství.

Zavřela oči a přitáhla si kolena; vodíková slupka ve fúzi o teplotě deseti milionů stupňů jí ohřívala virtuální tvář, jako teplé letní paprsky Slunce. Pozorovala pomalou, obtížnou práci fotinových ptáků, rok po roce, jak vysávají fúzní energii Slunce po malých, smrtících kapkách, postupně pochopila, že ptáci zabíjejí Slunce – a přesto si nikdy nepoložila otázku, co se děje mimo Slunce, v ostatních hvězdách. Předpokládala snad podvědomě, že fotinoví ptáci vznikli ve Slunci, jako jistá místní infekce? Ale to nebylo samozřejmě možné, protože viděla ptáky odsud odlétat a zase přilétat

dolů z obalu, aby se připojili k hejnu kroužícímu kolem jádra. Ptáci museli existovat i mimo Slunce – mnoho hejn.

Teď si s mrazivou jasností uvědomovala, že její neotřesitelné předpoklady, podle kterých se ptáci nacházeli jen v jedné hvězdě, spolu s její zaujatou fascinací samotnými ptáky, ji vedly v duchu k ospravedlnění jejich činnosti. Ani jí nezáleželo na tom, že výsledkem této činnosti bude zánik Slunce – dokonce možná i vyhynutí člověka.

Ten nevítaný náhled do vlastního nitra ji vyděsil. Koneckonců kdysi byla člověkem; byla opravdu tak hrozně objektivní, že až cizí?

Zabití Slunce bylo samo o sobě špatné. Ale nedosti na tom – posádka Severní jí to pověděla s tvrdými neskrývanými detaily – hvězdy hynuly po celé obloze; nafukovaly se v nemocné obry a hroutily se v trpaslíky. Vesmír byl posetý planetárními mlhovinami, zbytky supernov a dalšími odpadky umírajících hvězd, to vše bylo bohaté na složité – a zbytečné – těžké prvky.

Fotinoví ptáci opravdu zabíjeli hvězdy; nejenom Slunce, hvězdu člověka, ale všechny hvězdy, tak daleko, kam až dosahovaly senzory Severní.

Člověk už neměl ve vesmíru kam utéci.

A, Lieserl – podle názoru posádky Severní – by měla dělat víc, než jen vysílat sarkastické zprávičky přes maserové konvektivní buňky. Měla by hlasitě volat varování.

Skrz její složité pocity, směs pochyb o sobě samé a osamělosti, vyšlehl hněv. Koneckonců, jaké mě posádka Severní právo ji kritizovat – dokonce i nepřímo? Neměla při tomto úkolu nijak na vybranou, když ji poslali do nesmrtelného vyhnanství do srdce Slunce. Nedostala příležitost k životu. A nebyla to ona, kdo vypnul telemetrické spojení přes červí díru během Asimilace.

Proč by po milionech let opuštěnosti měla projevovat vůči lidem nějakou loajalitu?

A přece, pomyslela si, ji přílet Severní a svěží úhel pohledu její posádky přiměl k chladnějšímu, tvrdšímu pohledu na ptáky – a na sebe samu – po hodně dlouhé době.

Představila si stínový vesmír z temné hmoty, vesmír, který pronikal viditelné světy, obývané kdysi lidmi, sotva se jich dotýkal… Ale i ten obraz je zavádějící, napadlo ji, protože temná hmota není

žádný stín: tvořila většinu celkové hmoty vesmíru. Zářivá, baryonická hmota byla pouhou blyštivou pěnou na povrchu temného oceánu.

Fotinoví ptáci a jejich neznámí bratranci z temné hmoty, možná stejně odlišní od ptáků jako Qaxové od lidí, klouzali černými vodami jako ryby, slepé a skryté. Avšak ten nepatrný, svítící zlomek baryonické hmoty byl pro tvory z temné hmoty zřejmě životně důležitý. Byl katalyzátorem řetězce událostí, které udržovaly jejich druh naživu.

Především: temná hmota nemohla tvořit hvězdy. A ptáci zřejmě potřebovali gravitační studně baryonických hvězd.

Když se shluk baryonického plynu působením gravitace zhroutil, odvádělo elektromagnetické záření většinu vzniklého tepla – jako by záření plynný mrak ochlazovalo. Zbylé teplo v mraku nakonec vyrovnalo gravitaci a bylo dosaženo rovnováhy – zrodila se hvězda.

Temná hmota ale nemohla vytvářet elektromagnetické záření. A bez chladícího účinku záření mrak z temné hmoty, hroutící se účinkem gravitace, vázal při smršťování mnohem víc tepla. V důsledku toho stav rovnováhy temné hmoty vytvářel mnohem větší mraky, větší než celé galaxie.

Proto byl raný vesmír plný obrovských, chladných, jednotvárných mraků z temné hmoty, byl to vesmír téměř postrádající jakoukoli strukturu.

Pak se vytvořily oblasti baryonické hmoty, hvězdy začaly implodovat – a svítit. Lieserl si představovala první jiskřičky ožívající ve vesmíru, drobounké gravitační studny v jednolitém oceánu temné hmoty.

Fotinoví ptáci žili v pramenech interakcí protonů a fotin, které jim poskytovaly pomalou, trvalou dávku energie. A pro získání dostatečného toku energie potřebovali ptáci hustou hmotu – hustoty, které nemohly vzniknout nikde jinde než v baryonických strukturách.

A závislost ptáků na baryonické hmotě se zvětšovala. Věděla, že ptáci potřebují šablony z baryonického materiálu i k rozmnožování.

Tak hvězdy z baryonické hmoty poskytly ptákům možnost existence, krmily je a umožňovaly jim i rozmnožování.

Lieserl se zachmuřila. Pěkná hypotéza. Ale proč se pak ptáci tak usilovně snažili své matky–hvězdy zabít?

Jejím smyslovým aparátem opět prošla zpráva od lidí ze Severní, i když si jí sotva všimla. Kladli jí další otázky a žádali další podrobné předpovědi o pravděpodobném vývoji trpícího Slunce.

Zamyšleně plula jádrem, myslela na hvězdy a na fotinové ptáky.

A v její mysli se spojily věci, které jí miliony let unikaly.

Konečně spatřila celý pochmurný obraz.

A náhle jí připadalo naléhavé – děsivě naléhavé – zodpovědět otázky lidí o budoucnosti.

Spěchala k základně konvektivních buněk.

Proudy vody ze sprchy, ostré jako jehly, se rozstříkly na Louisině kůži. Vznášela se uprostřed sprchové kabiny a naslouchala ostrému klokotání odčerpávané vody. Zvedla ruce a dovolila vodě, aby si jí pohrávala na břichu a hrudi. Byla dost teplá a tlak byl dost silný, aby ji stará, unavená kůže brněla, jako by na ní pracovalo tisíc drobounkých masérů.

Nenáviděla nulovou gravitaci. Vždycky to nesnášela a bylo tomu tak stále; a také neměla ráda, když jí musel vodu ze sprchy odčerpávat stroj. Trvala na tom, že si nechá tuhle sprchu instalovat v jednom rohu obytného stanu, jako jediný ústupek luxusu – ne, sakra, pomyslela si, tohle není luxus; ta sprcha je ústupek tomu, co ve mně zbylo lidského.

Horká sprcha byla jedním z mála tělesných prožitků. které v ní stále probouzely pulzování života, i když byla tak hrozně stará. Horká voda pod vysokým tlakem stále dokázala projít patinou věku, která ji potáhla mrtvolným povlakem.

Kromě toho jí už zůstalo jen málo potěšení. Když jí nakonec odumřela chuť, stalo se jídlo pouhým procesem doplnění paliva, který byl spíš nutností než radostí. A kromě jejích virtuálů ji duševně nic příliš nestimulovalo; trvalo by víc než tisíc let, než by vyčerpala veškerou knihovnu lidstva, ale staré, zamrzlé myšlenky jiných, které se staly díky zániku Slunce zcela nesmyslnými, ji už dávno unavily.

Zavřela kohoutek.

Kolem ní prýštil horký vzduch a rychle ji osušoval. Když jí od pokožky přestaly odletovat kapky, odtáhla sprchový závěs.

Stan měl základní vybavení – jen o málo víc než sprchu, malou jídelnu, spací kokon a terminál s procesorovou bankou. Byl rychle sestaven z částí trupu Severní a měl tvar nízkého válce o průměru necelých pěti metrů. Byl usazený na ramenou lodi Xeelee jako nějaký zlovolný parazit, čímž k Louisině lítosti zcela zničil delikátní linii nočního stíhače. Stěny stanu byly zmatnělé do beztvaré šedí, takže působil zašle a klaustrofobicky. A byl tu hrozný nepořádek. Kusy oděvu se vznášely ve vzduchu, pomačkané a špinavé, cítila zatuchlý pach. Opravdu by měla uklidit; věděla, že zcela postrádá posedlost čistotou, která byla zapotřebí k přežití v nulové gravitaci. Natáhla se pro ručník, vznášející se ve vzduchu poblíž. Začala se silně třít a těšila se z doteku hrubé látky. Pouhý závan vzduchu jí nikdy nedal pocit, že je opravdu suchá.

Pocit teplého ručníku jí matně navodil myšlenky na sex.

Vždycky na veřejnosti působila jako člověk s mrzutou povahou; lidé v ní viděli techničku posedlou vlastní prací, která staví věci tam venku. Bylo na ní ale ještě něco víc – vlastnosti, které Mark rozpoznal a chránil po celou dobu jejich manželství. Sex byl pro ni vždycky důležitý, nejen pro vlastní fyzické potěšení, ale pro to, co symbolizoval; cosi hlubokého a dávného uvnitř ní, ozvěnu pradávného moře, jehož stopy člověk v sobě stále nosil, dokonce i teď. Kontrast těchto zkušeností a práce ji jen doplňoval, pomyslela si.

Potom, co se s Markem smířili – nejistě, zdráhavě, v důsledku společné izolace v Severní –, obnovili intenzivní pohlavní život. A bylo to příjemné po dlouhou dobu. Déle, než mohl kdokoli z nich očekávat, říkala si. Přetáhla si ručník přes záda a začala si třít zadek. Možná, kdyby Mark zůstal naživu –

Stěny stanu náhle zprůhledněly, zalila ji temnota vesmíru.

Louise vykřikla a zabalila se do ručníku.

Z komunikačního panelu zazněl smích.

Dohrabala se do skříňky pro čisté oblečení. Dveře se zasekly; s klením za ně tahala. Uvědomila si, že ručník sklouzl na zem.

„U vod Léthé, Přadleno, co si myslíš, že děláš?“

Louise sotva rozeznávala Přadleninu kabinu jako krabičku mihotavých světel na přídi nočního stíhače. Přes světla se pohyboval stín – Přadlena se pravděpodobně na lůžku otočila, aby na ni mohla vrhnout výsměšný pohled. „Promiň. Věděla jsem, že budeš v rozpacích."

Louise objevila kombinézu a zasunula do ní nohy. „Tak proč jsi narušila moje soukromí?" zeptala se rozzlobeně.

„Jaký je v tom rozdíl? Louise, tady se nikdo nedívá, jsme miliardu kilometrů od nejbližší živé duše. A ty jsi tisíc let stará. Už by ses těch tabu měla zbavit."

„Ale jsou to moje tabu," zasyčela Louise. „Mně se náhodou líbí a pro mě je v tom rozdíl. Až někdy dospěješ do mého věku, Přadleno lan, možná se naučíš troše tolerance."

„No dobře, možná. Ale rozhodně jsem nezprůhlednila stěny jen proto, abych tě přistihla bez kalhot." Znělo to uličnicky.

„Tak proč?" zeptala se Louise podezřívavě.

„Protože –" Přadlena zaváhala.

„Protože co?"

„Podívej se před sebe."

V dáli, před Přadleninou kabinou, bylo vidět světelný bod. Nafukoval se, vybuchoval jí do tváře – Saturn, který se náhle vynořil z prázdnoty.

Louise vykřikla a skryla tvář do dlaní.

„Protože," pokračovala tiše Přadlena, „jsme u cíle. Myslela jsem, že by sis chtěla užít přílet."

Louise opatrně roztáhla prsty. Dovnitř proudilo hnědooranžové světlo, světlo planety, ozářené nafouklým Sluncem.

Přadlena se tiše zasmála.

Louise se tiše zeptala: „Přadleno – jestli je tohle Saturn, kde jsou prstence?"

„Prstence? Jaké prstence?"

Sama planeta byla rovněž nafouklá masa vodíku a helia s netknutým kamenným jádrem dvacetkrát hmotnějším než pozemské. Nad glóbem se stále pohybovaly složité systémy mračen jako hnědé a zlaté skvrny z vodových barev, právě tak, jak si to pamatovala. A

byl tam i největší měsíc, Titan. Ale prstence byly pryč. Louise spěchala k terminálu.

„…Louise? Jsi v pořádku?“

Z povrchu města na Titanu, které bylo celým světem, tvořily prstence geometricky přesnou světelnou přímku, jasně se odrážející na zlatém podzimním pozadí Saturna…

Louise se přiměla k odpovědi. „Myslím, že truchlím po prstencích, Přadleno. Byl to nejkrásnější pohled v celé Sluneční soustavě. Kdo by ničil tak neškodnou, nádhernou krásu? A byly naše, hergot.“

„Ale vždyť tam jeden prstenec je,“ upozornila Přadlena. „Vidím ho. Podívej…“

Louise se dívala, kam Přadlena ukazovala, a zkoumala terminál.

Prstenec se jevil jako slabý pás přes hvězdy, stín na nafouklém, nehybném tělese samotné planety. Kdysi kroužily za orbitou Titanu tři ledové měsíce: Petus, Hyperion a v obráceném směru Phoebe. Vše, co x měsíců zbylo, bylo pásmo úlomků. Prstenec z ledové tříště beze stopy jakékoli struktury ve světle umírajícího Slunce zářil rudě, kroužil okolo planety asi šedesát planetárních poloměrů, bledý duchovitý odraz slavného předchůdce.

A kde byly kde byly ostatní měsíce?

Louise projížděla data. Kdysi měl Saturn sedmnáct oběžnic. Teď – pokud to dokázala rozeznat podle oběžných drah – zbýval jen Titan a Enceladus. A z Enceladuse toho mnoho nezůstalo; drobný měsíc stále prolétal ohrnou dráhou čtyři planetární poloměry daleko od Saturnu, ale dráhu měl mnohem eliptičtější než předtím. Jeho povrch, vždy narušený a nepravidelný, se změnil v pouhou drť. Nebylo tu ani stopy po malých lidských stanicích které kdysi zářily ve stínech zahnutých hřebenů a plání pokrytých krátery.

Zbylé měsíce – dokonce i neškodné, patnáct kilometrů široké ostrovy z ledu – byly pryč.

Louise si vybavila pradávná, nádherná jména. Pan, Atlas, Prométheus, Pandora, Epimeteus… Jména, teď skoro stejně stará jako mýty, od kterých byl odvozena. Jména, jež přežila objekty, kterým byla přidělena.

„Louise?“

„Promiň, Přadleno.“

„Stále truchlíš?“

…Janus, Mimas, Tethys, Telesto…

„Ano.“

„Asi by někdo měl.“

„Přadleno, co se tu stalo?“

„Zřejmě bitva,“ pronesla tiše Přadlena.

Kalypsó, Dioné, Heléne, Rhea, Hyperion, Japetus,

Phoebe…

Noční stíhač roztáhl stopadesátikilometrová křídla a po elipse zakroužil kolem úlomků zničených měsíců.

Milpitas seděl ve své kanceláři. Po celém chrámu byl slyšet křik, jekot a slova, příliš nejasná, aby jim rozuměl.

Zdálo se, že křik se blíží.

Uklidil magnetizovaný povrch stolu, papíry, pera a datadesky vložil do zásuvek. Zkřížil ruce a polož1 je na stůl.

Dveře kanceláře se otevřely.

Renegát – z vnějšku – se vznášel ve vzduchu. Z Milpitasova hlediska byl téměř ve vodorovné poloze, jako by nechtěl, aby ho Plánovače začlenil do svého uspořádaného vesmíru s řádnou gravitací.

Renegát rozpřáhl prázdné ruce. „Já vám nechci ublížit.“

„Já vás znám,“ pronesl zvolna Milpitas.

„Možná, že ano.“ Renegát byl vysoký, s vyvinutými svaly, na sobě měl praktickou kombinézu opatřenou dvanácti kapsami, nacpanými neidentifikovatelným nářadím. Měl krátké vlasy, ale ne úplně vyholenou hlavu; vypadal sebejistě, dokonce vzrušeně. Milpitas se pokusil představit si jej bez vlasů – a bez té zatracené sebedůvěry – v běžných, jednotvárných kombinézách Superetu a ve vhodnějším postoji: se shrbenými rameny, s rukama složenýma před sebou…

„Jmenuji se Morrow. Měl jste se mnou jisté… problémy.“ Renegát se rozhlédl po kanceláři, jako by si vybavoval nějaký nepříjemný zážitek. „Byl jsem tady několikrát, když jste se mi pokoušel vysvětlit, jak se ve svém uvažování mýlím…“

„Morrow. Vy jste zmizel.“

Morrow se zamračil. „Ne, já jsem nezmizel. Milpitasi, mluvíte jako dítě, které si myslí, že když je něco mimo dohled, tak už to neexistuje…“

Milpitas se usmál. „Co vy víte o dětech?“

„Teď už hodně,“ nedal se Morrow. Také se usmál, plně se ovládal. „Já jsem nezmizel, Milpitasi. Odešel jsem jinam. Dělal jsem podivuhodné věci, Plánovači – viděl jsem nádherné kraje.“

Milpitas zkřížil ruce a opřel se v křesle. „Jak jste se dostal dovnitř?“

„Přes vaše stráže?“ usmál se Morrow. „Přišli jsme shora. Trvalo to jen několik sekund a byli jsme velmi tišší. Vaše stráže jsou rozmístěné tak, aby sledovaly, jestli se někdo neblíží po palubě; nenapadlo je, že by jim někdo přeletěl nad hlavou. Ani nevěděli, že jsme v budově dokud jsme je nevyřídili.“

„Nevyřídili?“

„Jsou v bezvědomí,“ uklidnil ho Morrow. „Lesní lidé používají určitý druh žabího potu, který… na tom nezáleží. Strážní jsou v pořádku.“

Milpitas přemýšlel, co by měl říci – něco, čím by znovu získal kontrolu nad situací. Pocítil, jak v něm stoupá panika; jeho rozkazy náhle nebyly provedeny. Připadalo mu, že se nachází uprostřed obrovského umírajícího stroje, tahá za páky a mačká tlačítka, která už ničemu neslouží.

Morrowův hlas byl jemný. „Je po všem. Vím, že si myslíte, že to, co děláte, je správné pro všechny lidi. Ale takhle to bude nejlepší, Milpitasi. Další úmrtí by bylo něco – neomluvitelného. Chápete to, ne?“

„A co poslání?“ tázal se hořce Milpitas. „Co cíle Superetu? Co s nimi?“

„Ale to neskončilo,“ ujišťoval ho Morrow. „Milpitasi, pojďte se mnou. Venku jsou podivuhodné věci. Naše mise stále pokračuje… Chtěl bych, abyste mi pomáhal – nám všem – tu misi dokončit.“

Milpitas opět zavřel oči; cítil se náhle neuvěřitelně starý, jako by z něj náhle vyprchala životní energie, která ho udržovala při síle po většinu uplynulých tisíc let.

„Nevím, jestli mohu,“ řekl upřímně.

Kdesi hluboko v chrámu konečně někdo umlčel sirénu, závěrečná mrazivá ozvěna jejího houkání se odrážela do uzavřené, klaustrofobicky působící kovové oblohy.

Kapitola 20

Kapsle klouzala hladce a tiše směrem k Titanu.

Louise se pevně držela sedadla. Trup byl zcela průhledný, takže měla pocit, jako by v ochranném oděvu s katetrem uvnitř bezmocně visela nad světle hnědými mraky Titanu.

Nad ní složil noční stíhač Xeelee svá veliká křídla. Titan, největší oběžnice Saturnu, byl světem sám o sobě; měl v průměru asi pět tisíc kilometrů, byl větší než pozemský Měsíc. Jak klesala, oblaka se pozvolna měnila v nekonečnou rovinu s texturami. Obrovské tlakové níže ve fotochemickém smogu kroužily kolem měsíce, drobné mraky se hnaly stratosférou.

Za stěnami kapsle se natáhla první jemná tykadélka atmosféry. Nahoře se začaly hvězdy pomalu vytrácet v oparu.

Kapsle sebou náhle prudce trhla směrem dolů. Zatlačilo ji to do sedadla. Pak to malým člunem mrštilo do strany, kapsle se povážlivě houpala.

„Léthé," zanaříkala Louise a masírovala si záda.

Přadlena zůstala ve stanu, aby sledovala let kapsle na terminálu. „Nestalo se ti nic, Louise?" ptala se.

„Už mi bylo líp… Nejsem zraněná, Přadleno lan."

„Věděla jsi, že musíš něco takového očekávat. Atmosféra Titanu je stovky kilometrů silná: dost na to, aby se tam vytvořilo jakékoli počasí. A v horních vrstvách vanou silné větry."

V kabině teď byla naprostá tma; neprůhledná atmosféra kapsli zcela pohltila a na stěnách teď zářila jen umělá světla.

„A věděla jsi, že Titan má roční období?" pokračov Přadlena. „Je jaro; musíš počítat se silnou turbulencí."

Jak kapsle klesala stále níž, opět se zachvěla při dalším náporu; tentokrát se Louise zdálo, že skutečně slyší skřípání konstrukce.

„Jaro," zamumlala. „Kdeže jsou ty jarní písně? Ach, kde ony jsou?"

„Louise?"

„John Keats, Přadleno lan. Na tom nezáleží.“

Plavidlo se teď zmítalo o trochu méně; zřejmě už minula stratosféru se silnými větry. Trochu si uvolnila pásy, kterými byla připoutána k sedadlu. Světla kabiny ozářila vločky ze čpavkového ledu, zvířený šedavý plyn vystřeloval nad kapsli a mimo dohled.

„Je tu zatracená tma,“ zamumlala.

„Louise, klesáš do kaše metanu, etanu a argonu. Je to fotochemický smog, vzniklý působením sluneční magnetosféry na vzduch – vidím mnoho kyanidu vodíku a –“

„To všechno vím,“ zavrčela Louise a chytila se křesla, když se kapsle znovu zahoupala. „Nemusíš mi tady číst celej zatracenej terminál. Fotochemické směsi nejsou to, pro co jsem sem přišla.“

„Tak pro co?“

„…Lidé, Přadleno.“

Tohle kdysi býval nejzalidněnější ze všech světů za oběžnou dráhou Jupitera. Na Titanu se nacházela nejvzdálenější města celého lidstva. Určitě – říkala si Louise – kdyby někdo přežil zkázu, která postihla vnitřní svět, byl by tady.

Potřebovala vědět, co se vlastně děje. Dotkla se řídicí desky před sebou. Stěny kapsle nabyly barvy perleti a zneprůhledněly. Vyvolala si virtuální obraz, složený z radarových a dalších dat.

Pod ní, ve virtuálních oknech kapsle, se utvářel obraz krajiny Titanu jako části nějakého snu.

Naklonila kapsli a naváděla ji nad hrubé virtuální znázornění, osmdesát kilometrů nad povrchem. Titan měl jádro z kamene, obklopené silným obalem zmrzlého vodního ledu. Pod zatmívající se vrstvou atmosféry bylo osmdesát procent povrchu pokryto oceány i tekutého metanu a etanu, silně znečištěného uhlovodíky. Zbývající části 'suchého' ledovce nebylo možné nazývat kontinenty; ledové hřbety tyčící se nad metanem tvořily šňůry ostrovů a dlouhých poloostrovů.

Nu, oceány tu byly stále. Louise probíhala hlavou stará známá jména: bylo tu Kuiperovo moře, Galileiho souostroví, Huygensův oceán, záliv Jamese Maxwella…

Ale po lidech, kteří kdysi tato místa pokřtili, nebylo ani památky. Dokonce to vypadalo, jako by tu nikdy nebyli.

Kdysi pluly po těchto rozlehlých oceánech obrovské tovární lodě a za nimi se tvořily velké olejnaté vlny; ty obří lodě vyráběly dost jídla, aby nakrmily celý Titan a také většinu dalších kolonií na měsících v systému Saturn. Teď tu žádné lodě nebyly. Možná, že kdyby se dívala hodně pozorně, objevila by stopy po obrovských kovových vracích, pohřbených na ledovém dně chemických moří.

Ale teď se zdálo, že se k ní přes ostře nakloněný obzor cosi blíží; bylo to něco, co nezapadalo do jejích vzpomínek. Předklonila se na sedadle, aby viděla jasněji.

Byl to ledový hřeben, tyčil se nad oceánem, táhl se v jejím zorném úhlu z jedné strany ke druhé až ke kraji světa.

„Přadleno – podívej."

„Nedokážu se v tom vyznat – nesouhlasí to s mapami…"

„S mapami?" zamumlala Louise. „Tu zatracenou věc můžeme klidně vyhodit."

Byl to okraj kráteru – kráteru tak velkého, že se roztahoval, jako obrovitá jizva po křivce planety. Uvnitř půl druha kilometrů vysokých stěn kráteru pleskaly v nízké gravitaci vlny nového moře, hlubokého a klidného.

„No, tak tohle tu předtím nebylo," konstatovala Přadlena. „Vymazalo to polovinu povrchu měsíce."

Louise nechala Přadlenu promítnout projekce celkového tvaru kráteru a hloubkový profil, skrytý kruhovým oceánem z metanu, který obsahoval.

Pod povrchem oceánu byl kráter téměř válcovitý s prudce svislými stěnami a plochou základnou.

„Co myslíš, je to vulkanické?" tázala se Přadlena

„Nevypadá to jako kráter žádné sopky, kterou jsem kdy viděla," řekla pomalu Louise. „V každém případě je Titan neaktivní."

„Tak co tedy? Mohlo to vzniknout dopadem nějakého tělesa? Třeba když se rozpadly měsíce –"

„Podívej se na to přece, Přadleno," Louise už ztrácela trpělivost. „Tvar naprosto nesouhlasí. Tohle nebyl žádný dopad."

„Tak co?"

Louise si povzdechla. „Co myslíš? Celou tu cestu jsme urazili, jen abychom tu našli další stopy války, Přadleno lan. Teď už víme,

co se tu s lidmi stalo. Když ta věc narazila na Titan, ať už to bylo cokoli, musel se zachvět celý jeho povrch. Není divu, že byla všechna města zničena…“

Představovala si praskání ledového podloží, které na kratičký okamžik opět zkapalnělo a spolklo celé osady, v nízké přitažlivosti musely mít přílivové vlny metanových moří výšku jeden a půl kilometru a během okamžiků pohltily potravinové lodě.

Přadlena chvíli mlčela. Pak to nakonec vyslovila. „Ty tvrdíš, že tohle někdo udělal záměrně?“

Louise se usmála. Když ze zlomků, zanechaných Michaelem Poolem po setkání s Qaxy, rekonstruoval Superet budoucnost, narazil na pojem hvězdoborec – zbraň, ničící planety, kterou používali Xeelee. Byla založena na koncentrovaných gravitačních vlnách. Superet dokonce získal důkaz, že jeden hvězdoborec s omezenou výkonností použili Qaxové z budoucnosti přímo ve Sluneční soustavě během nezdařeného útoku na loď Wagnerových přátel.

Odpověděla Přadleně: „Už by sis na to měla zvykat. Víme, že Xeelee měli dostatečné zbraňové vybavení, aby ničili celé světy. Z nějakého důvodu Titan ušetřili. Namísto toho jej vyčistili. Stejně jako Kallistó.“

Louise navedla kapsli k jednomu z největších samostatných ostrovů poblíž hrubého okraje Kuiperova moře. Přistála se slabým křupnutím, když kapsle prorazila drolivý ledový povrch.

Z boku trupu kapsle se vysunula malá přechodová komora a Louise jí vyšla ven.

Okamžitě ji obklopila temnota. Ve stínu fotochemického smogu světla jejího oděvu dosahovala sotva na metr. Když si pohlédla pod nohy, rozeznala taktak povrch. Pod silnou vrstvou jinovatky, chrupající pod botami, byla zem pevná a plochá. Stoupla si na špičky a zkoušela váhu; cítila se v třináctiprocentní gravitaci Titanu lehce a pružně. Do prsou se jí opíral slabý vítr.

Sníh, který padal z husté atmosféry, jí začal pokrývat průzor. Byl bílý a vláknitý a když se jej snažila setřít rukavicí, kousky se ho přilepily na průzor. Skládal se ze složitých organických polymerů,

padajících z desítek kilometrů tlusté chemické polévky nad její hlavou.

„Louise? Slyšíš mě ještě?“

„Slyším tě, Přadleno.“

Udělala několik kroků od lesklé kapsle, jejíž světla brzy zmizela za polymerovou zástěnou.

„Víš; my jsme Titan terraformovali,“ vyprávěla Louise Přadleně. „Byly tu lodě, které těžily potraviny i vzduch z moří. Mohla jsi chodit po povrchu v obyčejném vyhřívaném skafandru. My jsme vyčistili atmosféru, Přadleno, mohla jsi vidět Saturn i s prstenci. A Slunce. Věděla jsi, že tady dole nejsi sama – že jsi součástí celého systému…“

Teď se terraformace zhroutila. Titan se vrátil do původního stavu. Bylo to, jako by lidé nikdy nechodili po jeho povrchu.

„Tady bývalo město, Přadleno. Port Cassini. Rozlehlé, blyštivé jeskyně v ledu, iglú na povrchu… Žilo tam aspoň sto tisíc lidí.

Mark se tady narodil. Věděla's to?“ Nejistě se rozhlédla. „A pokud si pamatuji, tady byl domov jeho rodičů…“

Snažila se představit si, jaké to tu bylo, když padla poslední obrana Titanu a začala jatka. Paprsky hvězdoborců – višňově rudé, geometricky prosté – se propálily uhlovodíkovým smogem z neviditelných nočních stíhačů nad povrchem až dolů. Moře z metanu se bleskově vypařila – a pradávný vodní led z pláště poprvé za miliardy let zkapalněl…

„Louise? Už jsi připravena vrátit se domů?“

„Domů?“ Louise zvedla tvář ke skryté obloze a dovolila původnímu polymerovému sněhu, aby jí zakryl průzor; na okamžik ji oslepily slzy, staré a slané. „Ano. Vracíme se domů, Přadleno lan.“

„Heliový záblesk,“ řekl Mark.

Uvarov pospával; ve snech se mu jako obvykle vyskytovali ptáci – mrchožrouti s obrovskými černými křídly, nořící se do žlutého Slunce. Když Mark promluvil, sny se zhroutily a znovu ho zanechaly slepého a uvězněného v křesle. V pravé paži měl slabý pocit chladu; další dávka koncentrovaných potravin, kterou mu křeslo poskytlo.

Mňam, pomyslel si. Snídaně.

„Marku,“ zašeptal.

„Jste v pořádku?“

„Díky vašemu radostnému vyptávání ještě lépe, vy konstrukte.“ Mluvil s nesmírnou námahou, bojoval se všudypřítomnou únavou. „Když vám tak záleží na mém zdraví, napojte se na diagnostiku mého křesla a zjistěte si to sám. A teď. Opakujte, co jste řekl. A co to u Léthé znamená…“

„Heliový záblesk,“ opakoval Mark.

Uvarov se cítil starý a hloupý; snažil se soustředit roztěkané myšlenky.

„Dostali jsme zprávu od Lieserl. Uvarove, ti ptáci dál urychlují vývoj Slunce.“ Mark zaváhal; měl teď plochou intonaci, což Uvarovovi naznačovalo, jak je zaneprázdněn. „Spojil jsem její pozorování a trochu vlastní extrapolace. Myslím, že dokážeme odhadnout, co přijde příště… Uvarove, přál bych si, abych vám to mohl ukázat. V obrazech – jako virtuální simulaci – by to bylo jednoduché.“

„No zkrátka nemůžete,“ odpověděl Uvarov ponuře a otáčel tváří ze strany na stranu. „Je mi líto. že jsem tak nevyhovující. Budete si muset prostě zapojit další procesorové banky, abyste posílil svou představivost a popsal mi to, ne?“

„…Uvarove, Slunce umírá.

Po miliony let se fotinoví ptáci živili z vodíkového fúzního jádra Slunce. Každé nasátí energie každým z Lieserliných ptáků nepatrně snížilo teplotu jádra.

Časem, po miliardách takových interakcí, poklesla teplota jádra natolik, že fúze vodíku už nebyla možná. Jádro se změnilo v kouli helia, mrtvou, smršťující se. Mezitím si vodíkový obal, v němž probíhala fúze, propaloval cestu ze Slunce ven a zasypával jádro deštěm heliového popela.

Inertní jádro postupně nabývalo na hmotnosti – smršťovalo se a zahřívalo. Nakonec se dostalo helium v hroutícím se jádře do degenerovaného stavu – přestalo se chovat jako plyn, protože –“

„Já vím, co je degenerovaná hmota.“

„Dobře. Ale musí vám být jasné, proč je to tak důležité, Uvarove, protože pokud degenerovanou hmotu zahřejete, nerozpíná

se, jak by to udělal plyn… Degenerovaná hmota není plyn, není podřízena žádnému zákonu kterými se plyny řídí.

Máme tu degenerované, mrtvé jádro z helia a horký obal kolem. Co přijde pak?

Teď začneme spekulovat. Uvarove, když je v obvyklém obru jádro dostatečně hmotné – asi o polovině hmotnosti Slunce – stoupne teplota na sto milionů stupňů nebo ještě víc, tedy tolik, že začne nová fúzní reakce, která –“

„Fúze heliového popela na uhlík.“

„Ano. 'Mrtvé' jádro je náhle zalito energií heliové fúze. A teď si vzpomeňte, co jsem vám říkal, Uvarove; jádro je degenerované. Nerozpíná se, aby všechno to teplo kompenzovalo…“

„Vy děláte z blahosklonnosti přímo umění,“ zavrčel netrpělivě Uvarov.

„Protože se jádro nemůže rozpínat, nemůže se ani ochladit. Dochází k nekontrolovatelné termojaderné reakci – k heliovému záblesku –, který nebude trvat víc než několik sekund. Potom se začne jádro znovu rozpínat a nakonec bude dosaženo nové rovnováhy –“

„Dobře. To je standardní teorie; teď se vraťme ke Slunci. Není obvyklým obrem, ať už je čímkoli.“

„Ne. Ale blíží se ke stádiu heliového záblesku.“

„Ale nezarazí činnost ptáků reakci – heliový záblesk – stejně jako zarazili spalování vodíku?“

„Ne, Uvarove. Oni neodčerpávají dost energie, aby záblesku zabránili… Možná to nemají v úmyslu. A samozřejmě skutečnost, že jádro Slunce je tak nezvykle bohaté na vodík, bude mít vliv na konečný výsledek. Třeba dojde i k jisté vodíkové fúzi, ke složité kombinaci reakcí.“

„Marku, říkal jste, že po heliovém záblesku bude dosaženo nové rovnováhy.“ Uvarovovi se to nelíbilo. Uvažoval, zda je rozumné se zdržovat poblíž, když se uměle vytvořený rudý obr snaží dosáhnout nové stability po výbuchu svého jádra… „Co se stane po heliovém záblesku?“

„Nu, pulzu tepelné energie uvolněné zábleskem potrvá nějakou dobu – několik staletí –, než se dostane skrz obal. Ten se bude dále

rozpínat ve snaze o dosažení rovnováhy mezi gravitací a tlakem záření. A energie uvolněná v záblesku bude obrovská, Uvarove.“

„Obrovská?“

„Uvarove, nastane supervítr.“

Supervítr…

Heliový záblesk odvrhne polovinu hmoty Slunce, když rozpínající se obal odletí rychlostí stovek kilometrů za sekundu.

Jádro – odhalená, smrsklá věc z helia prosyceného uhlíkem – se změní v bílého trpaslíka, rychle vychládajícího, o polovině hmotnosti Slunce, ale jen o několika tisících kilometrů v průměru, tedy ne větší než stará Země. Hejna fotinových ptáků, nehmotných zabijáků hvězd, budou dál kroužit kolem středu zmenšené gravitační studny Slunce.

Teď – ještě před zábleskem – bylo Slunce rudým obrem o průměru přibližně dvou astronomických jednotek. Po supervětru se obal nafoukne do koule dvacettisíckrát objemnější, do vzdouvajícího se, vychládajícího oblaku o průměru tří set světelných dní.

Nejvzdálenější planeta od středu původního Slunce byla jen čtyřicet astronomických jednotek daleko – šest světelných hodin. Tak nafouklý obal konečně pohltí všechny děti Slunce.

Pak, až supervítr skončí, bude vydávat zbylý trpaslík svůj vlastní vítr: jiskry ze žhavých, rychlých částic, které budou narážet do rozpínající se koule a vytlačovat vnitřní vrstvy ještě dál. Koule se promění v planetární mlhovinu – v obrovskou, vychládající, prázdnou plynnou slupku, fosforeskující ve světle umírajícího trpaslíka ve svém středu.

„Nakonec se fúzující helium v jádru vyčerpá,“ pokračoval Mark. „Pak se jádro opět smršťí, až teplota v oblastech poblíž jádra stoupne natolik, aby začala heliová fúze – ve slupce mimo jádro, ale uvnitř slupky z hořícího vodíku. A z heliové fúze bude dopadat na jádro uhlíkový popel, bude zvyšovat jeho hmotnost a teplotu – až nastane fúze uhlíku…

Cyklus se opakuje, Uvarove. Dojde k uhlíkovým zábleskům – a později ke kyslíkovým a křemíkovým… Nakonec by obr mohl mít

jádro téměř z čistého železa, s cibulovitou slupkou z fúzujícího křemíku, kyslíku, uhlíku helia a vodíku kolem. Ale železo znamená slepou uličku protože může fúzovat jen pohlcováním energie, nikoli jejím uvolňováním.“

„A to všechno se stane se Sluncem?“

Mark zaváhal. „Podle našich standardních modelů projdou všechny reakce až k železu jen ve hvězdách mnohem hmotnějších než naše Slunce – řekněme o dvanáctkrát vyšší hmotnosti nebo víc.“ Teatrálně si povzdechl. „Dojde k fúzi té cibulovité slupky v jádru Slunce? Nevím, Uvarove. Můžeme asi klidně všechny teoretické modely zahodit. Pokud jsou fotinoví ptáci tak rozšíření, jak se zdá, nemusí být ve vesmíru ani jediná hvězda, která by procházela 'standardním' životním cyklem.“

„Supervítr,“ vydechl Uvarov. „Jak brzy dojde k heliovému záblesku Slunce?“

„V tomhle má Lieserl jen předběžná pozorování. Ale podmínky jsou správné, Uvarove. K záblesku mohlo dokonce dojít už teď. Třeba si supervítr už razí cestu ven.“

„Jak brzy, hergot?“

„Máme několik století. Víc ne.“

Uvarov přejel nevidoucí tváří po salónu. Představil si zničený systém Jupitera za těmito stěnami, nafouklou hvězdu, ovládající okolní oblohu.

„Pak tady nemůžeme zůstat,“ prohlásil.

Kapitola 21

Když se vyšplhala na vrchol obrovitého kapokového stromu, měla ruce zmáčené potem a plíce jí divoce pumpovaly. Přadlena lan si sundala brýle a krajem bederní roušky si očistila skla. Ať už tu byla nulová gravitace nebo ne, přemisťovat se po lese stále vyžadovalo úsilí… úsilí, které vzrůstalo s přibývajícím věkem bez ohledu na všechny technologie ZS na světě.

Byla teď v koruně kapoku. Veliký strom byl hustou, propletenou masou větví pod ní. Všude poletovala semena a zaplňovala zčeřenou střechu lesa světelnými body – jako potulné hvězdy, pomyslela si. Kdesi oznamovala svou přítomnost skřekem skupinka malp. Jejich děsivé skučení, stoupající a klesající, jí připomnělo sirénu, která kdysi svolávala Dolní lidi do bezútěšné práce…

Vypudila tu myšlenku s pevnou rozhodností z hlavy. Vytáhla z opasku kousek sušeného masa a žvýkala je. Vychutnávala si jeho známou, slanou chuť. Cítila se unavená, kruci; přišla sem sama, protože chtěla jen na několik hodin zapomenout na všechno to podivné pod spodní palubou a za kopulí, znovu se ponořit do prostého světa, v němž vyrostla.

Kdesi v dálce zatřepetal pták křídly a zakřičel, jeho barvy se křiklavě odrážely na pozadí jednotvárné odpolední modři kopule.

Ten pták letěl vzhůru nohama.

„Přadleno lan.“

Hlas zazněl poblíž jejího ucha. Přadlena se pomalu otočila, stále ještě žvýkala maso.

Louise Ye Armonková se vznášela metr od ní, stála na plošince skútru pro nulovou gravitaci. Zašklebila se.

„Vylekala jsem tě? Promiň, že podvádím s tímhle skůtrem; nebyla jsem si jistá, jak bych to šplhání zvládla.“

Přadlena lan se na ni vztekle podívala. „Louise, nikdy – nikdy – se nesmíš za někým připlížit na vrchol stromu.“

Louise to příliš nerozčílilo. „Proč ne? Protože by ses mohla pustit a o několik stop sklouznout po větvi? To by ale bylo neštěstí.“

Přadlena se snažila udržet hněv na uzdě, ale začínala si připadat pošetile. „No tak, Louise. Chci jen na to upozornit.“

Louise se zručně přiblížila se skútrem k Přadleně a už ne tak zručně přelezla na větev. „Já vlastně taky,“ řekla jemně. Zhluboka vdechovala vlhký lesní vzduch a rozhlížela se po obloze. „Viděla jsem tě, jak pozoruješ toho ptáka.“

Přadlena si posunula brýle po hřbetě nosu. „No a co?“

Louise odtrhla kus kůry. „No, zdá se, že se ten pták snaží co nejlépe přežít v nulové gravitaci.“

„Možná. Ne každý to zvládá tak dobře,“ odvětila ztěžka Přadlena. Ztráta gravitace pomalu, ale jistě hubila v lese život. „Zdá se, že ptáci a zvířata žijící nahoře se adaptují dobře… Opice se rychle naučily přizpůsobit. Ale jinak se vše na tisícero způsobů rozpadá.“ Pomyslela na pavouky, kteří už nemohli tkát sítě, na stromové žáby, které našly své drobné rybníčky utěsněné listím, jak odlétají vzduchem. „Děláme, co můžeme, abychom to tu udrželi v chodu – abychom zachránili, co se dá,“ pokračovala. „Ale kruci, už ani ten déšť nepadá správně.“

Louise k ní vztáhla ruku a dotkla se její; kůže staré techničky byla chladná a tuhá. „Přadleno, tohle všechno musíme obnovit. Natrvalo.“ Zvedla tvář; matné světlo kopule vyhlazovalo stářím vyryté vrásky. „Vzpomeň si, já jsem Lesní palubu navrhla. A tohle je jediný zdroj Země, který přežil v celém vesmíru – pokud víme.“

Přadlena lan ruku odtáhla. „Já vím, co to tvoje podobenství o ptákovi mělo znamenat, Louise. Měla bych se přizpůsobit, stejně jako ten oškubaný pták, že? Ty chceš, abych se vrátila do nočního stíhače.“

Louise přikývla a pozorovala ji.

Tak to podobenství bylo pěkně hloupé. Ten pták je výjimka, nikoli pravidlo. A –“

„Přadleno, já vím, žes potřebovala vysadit. Ale teď už jsi šplhala po těch stromech hodně dlouho. Potřebuji, aby ses vrátila – všichni to potřebujeme. Já vím, že to je pro tebe těžké, ale jsi jediný člověk, který to zvládne.“

Přadlena ji skepticky pozorovala. „Ale teď nemluvíme jen o výletech s pohonem diskontinuity po Sluneční soustavě, že ne, Louise?“

„Ne.“ Louise se jí nepodívala do očí.

Přadlena pocítila v hrudi prázdno – jako by se nafoukla a nechala srdce, aby se chvělo jako pták v nějaké obrovské jeskyni. Hyperpohon…

„Přadleno, my potřebujeme hyperpohon. Chápeš to, ne? Slunce umírá. Možná bychom se mohli pokusit založit tady ve Sluneční soustavě nějakou kolonii. Ale musíme zjistit, co se děje mimo Systém. Zůstali ještě někde nějací lidé? Možná bychom se k nim mohli připojit – nalézt lepší místo, než jakým se stala Sluneční soustava.

Jenže bez hyperpohonu by taková cesta trvala tisíciletí – dokonce i s diskontinuitním pohonem. A myslím, že ta tisíciletí k dispozici nemáme…“

Přadlena se zhluboka nadechla. „Ano, ale… Louise, co se stane, až stisknu spínač? Jaké to bude?“

Louise zaváhala. „Přadleno, já nevím. Taková je pravda; to je to, co chceme zjistit z prvního letu. Doopravdy to nezjistíme, dokud to nezkusíme. S Markem jsme teprve začali sestavovat teorie, jak ten zatracený hyperpohon funguje… Přadleno, všichni víme, že to má cosi do činění s počtem dimenzí.“

Obyčejná loď (jak říkala Louise) pracovala v tři plus dimenzním časoprostoru – tři prostorové rozměry plus čas. V rámci těchto dimenzí byla příroda charakterizována řadou základních konstant – nábojem elektronu, rychlostí světla, gravitační konstantou, Planckovou konstantou a dalšími.

Ale lidé věřili, že fyzika se řídí teorií Spinu(10) popisující symetrie mezi přírodními silami. A tuto symetrii bylo nutno vyjádřit více dimenzemi než jen čtyřmi.

„Přadleno lan, existuje víc než tři prostorové dimenze,“ vysvětlovala Louise. „Ale ty 'dimenze navíc' jsou komprimovány –“

„Jsou co?“

„Zhrouceny do nejmenšího možného rozměru – Planckovy délky, pod kterou kvantová fyzika a gravitace splývají.

Kdysi – těsně po původní singularitě – byly fyzikální síly jednotné a vesmír byl plně mnohorozměrný. Pak začalo velké rozpínání. Tři z prostorových rozměrů se rychle rozpínaly do délek, které známe dnes. Ostatní rozměry zůstaly komprimovány.“

„Proč se rozpínaly právě tři rozměry? Proč ne čtyři, nebo dva, nebo jeden – nebo žádný?“

Louise se zasmála.

„To je dobrá otázka, Přadleno. Ráda bych znala nějakou vhodnou odpověď. Z geometrického hlediska mají třírozměrné prostory určité jedinečné atributy. Například jen ve třech rozměrech mohou mít planety stabilní oběžné dráhy, řízené centrálními silami, které reprezentují hvězdy. Věděla j to? Planety ve čtyřrozměrném vesmíru by odlétly do vesmíru, nebo by se po spirále zřítily do sluncí. Pokud život potřebuje miliardy let stabilního planetárního prostředí, jsou jedinou možností tři dimenze. Při vyšším počtu dimenzí hmota dokonce není stabilní; Schrodingerova vlnová rovnice by neměla omezené řešení… A vlny se mohou šířit nerušené pouze ve třech dimenzích. Když tedy potřebujeme, aby akustické nebo elektromagnetické signály odrážely co nejvěrněji okolní svět, jsou opět jedinou možností tři rozměry.

Přadleno, možná existují alternativní vesmíry, někde jinde, kde se po původní singularitě roztáhlo víc dimenzí než tři. Ale pokud víme, život – náš druh života – se tam nemohl vyvinout; základní geometrie časoprostoru by to neumožnila…

Pamatuj však, že ty další rozměry tu jsou, ale jsou velmi těsně zabaleny v trubicích o vysokém zakřivení a s průměrem o Planckově délce.“

„My je nevidíme.“

„Ne. Ale – a v tom je trik, o němž si myslíme, že jej Xeelee využili – ty další rozměry na náš vesmír působí. Zakřivení těch Planckových trubic určuje hodnotu základních fyzikálních konstant. Způsob, jakým jsou trubice složeny, určuje takové věci, jako je náboj elektronu nebo síla gravitace.“

Přadlena zvolna přikývla. „Dobře. Ale co to má co dělat s hyperpohonem?“

„Přadleno lan, myslíme si, že Xeelee objevili způsob, jak upravit některá z těchto univerzálních čísel. Změnou fyzikálních konstant – v malém úseku prostoru kolem sebe – může hyperpohon nechat časoprostor rozvinout, jenom trošičku.“ Louise zvedla hlavu. „Pak se noční stíhač může na krátkou vzdálenost pohybovat skrz jednu z vyšších dimenzí.

Představ si to jako list papíru, Přadleno. Když jsi omezena na dva rozměry, plazíš se po papíře a potrvá to dlouhou dobu, než se dostaneš z jedné strany na druhou. Ale kdyby ses mohla pohybovat třetím rozměrem – skrz papír – pak bys mohla přecházet z jednoho místa na druhé poměrně rychle…“

Přadlena se zamračila. „Myslím, že to chápu. Je to jako cestování červí dírou?“

Louise zaváhala. „Ne úplně. Červí díry jsou poruchy v našem tři plus jedna dimenzním časoprostoru, Přadleno; neberou v úvahu vyšší zhroucené dimenze. A jsou pevně na místě. Červí dírou můžeš cestovat jen z jedho daného místa na druhé, pokud netáhneš jeden konec sebou. S pohonem Xeelee si myslíme, že můžeme cestovat kamkoli, téměř dle libovůle. Je to jako rozdíl mezi železnicí a kapslí.“

Přadlena si to promyslela. „Zní to jednoduše.“

Louise se zasmála. „Věř mi, není to jednoduché.“ Cosi ji vyrušilo a otočila se. „Hej, podívej se,“ ukazovala na kopuli.

Přadlena vzhlédla a zírala brýlemi na odlesk kopule. „Co je?“

Louise se naklonila blíže, aby se Přadlena mohla dívat podél její natažené paže. „Vidíš? Ty stíny na kopuli, tam nahoře…“

Stíny, bylo jich asi deset nebo dvanáct, se aktivně posunovaly po okraji kopule a byly zřejmě čímsi zaměstnány.

Přadlena se usmála. „Malpy. Kolonizovaly oblohu. Ráda bych věděla, jak se tam nahoru dostaly.“

„Jde o to,“ podotkla Louise tiše, „že se také přizpůsobily. Stejně jako ten papoušek.“

„Další podobenství, Louise?“

Louise pokrčila rameny; vypadalo to domýšlivě.

Přadlena zjistila, že se cítí jako jeden z Morrowových Dolních lidí. Už nebyla svobodná, vázala ji nutnost sloužit Louisině rozsáhlému, neurčitému projektu.

„Tak dobře, Louise, vysvětlila si mi to jasně. Vrátil se do nočního stíhače.“

Lieserl poprvé fotinovým ptákům rozuměla.

Myslela na novy a supernovy.

Když se nově rozsvícené hvězdy ustálily do mnoho miliard let trvající Hlavní posloupnosti, musel vesmír připadat fotinovým ptákům jako překrásné místo. Hvězdy se zdály stabilní, jako věčná, útulná hnízdečka kompaktech gravitačních studní a termojaderné energie.

Pak přišly první nestability.

Rozpínání rudých obrů a novy musely být už samy dost špatné. Ale nova byla jen explozí s omezeným dosahem, která mohla ponechat hvězdu stále neporušenou, takže v ní ptáci mohli přežít a dále ji využívat. Výbuch supernovy však mohl hvězdu během několika sekund zničit a zanechat za sebou jen smrsklou, rychle rotující neutronovou hvězdu.

Lieserl se pokusila představit si tyto děje z pohledu fotinových ptáků. Nestability a velké výbuchy musely vyhubit celá hejna u jader hvězd. Třeba, uvažovala, třeba ptáci v minulosti vytvořili i civilizaci, představovala si rozlehlá, rotující města z temné hmoty ve středu hvězd – města rozervaná zánikem těchto hvězd.

Kdyby byla sama fotinovým ptákem, něco takového by nepřipustila.

Ptáci nepotřebovali obrovské, zářící hvězdy. Rozhodně nemohli potřebovat nestabilitu, novy a supernovy, rozpad umírajících hvězd. Vše, co od hvězdy očekávali, byla stabilní gravitační studna a pomalý proud energie z interakce protonů a fotin.

Myslela na Slunce.

Až ptáci se Sluncem skončí – až supervítr zavane zničenou Sluneční soustavou –, zbude jen bílý trpaslík; malá, vychládající hromádka degenerované hmoty, menší než země. Příběh Slunce tím skončí. Nebude moci očekávat žádnou další změnu. Kromě

pozvolného úpadku nebudou v budoucnosti Slunce určitě žádná kataklyzmata…

Ale trpaslík si udrží přes polovinu původní hmotnosti Slunce. A bude v něm spousta husté hmoty k interakci i energie z pomalého smršťování hvězdy.

Slunce se stane ideálním prostředím pro fotinové ptáky.

Lieserl to pochopila s děsivou jasností.

Fotinoví ptáci nebyli ochotní smířit se s vesmírem plných mladých, žhavých, nebezpečných hvězd, které mohly kdykoli vybuchnout. Rozhodli se, že si s tím poradí a že zařídí co nejrychlejší zestárnutí hvězd.

A až bude velký úkol u konce, bude vesmír plný matných, neměnných bílých trpaslíků. Jediný pohyb bude vycházet od stínů fotinových ptáků, plachtících mezi ovládnutými slunečními hnízdy.

Byla to majestátní vize: projekt přestavby v největším možném měřítku, kterému nikdy nebude rovno.

Jenže zároveň dělal z vesmíru – z celého vesmíru – místo nepřátelské lidem.

Studovala bobtnající jádro Slunce. Teplota stoupala téměř denně, heliový záblesk se blížil – pokud už k němu nedošlo.

Lidé zřejmě zpracovali údaje, které jim poslala. Prostřednictvím nevýrazných linií maserového světla jí přišla odpověď.

Pomalu si ji přeložila. Usmívající se tvář, hrubě zakódovaná do binárního řetězce maserových záblesků s Dopplerovým posunem. Slova díků za její údaje. A – pozvání.

Připoj se k nám, říkal ten člověk.

Přadlena lan opět seděla v klecovité kabině nočního stíhače Xeelee. Obklopovaly ji oblouky z konstrukčního materiálu; za nimi se roztahovalo nafouklé Slunce, obrovité a bledé, jako nějaký veliký duch.

Pokusila se pohodlně usadit na lehátku. Mezi každým skokem využívajícím pohon diskontinuity nechala Marka upravit profil lehátka, ale stále jí úplně nevyhovovalo. Možná to bylo kvůli biostatickým senzorům, kterými byla při každém letu omotána…

Anebo možná, pomyslela si sklíčeně, třeba to bylo únavou z takové záplavy cizích věcí.

Dotkla se svého hrudníku, na kterém spočíval pod skafandrem hrot šípu jejího otce. Před ní se nacházela černá podkova ovládacího pultu Xeelee, se třemi zasazenými dálkovkami. Dívala se na dálkovku přímo před sebou – tu, kterou se ovládal hypermotor. Navenek vypadala jako další skříňka z plastiku a kovu s jasně zářícími světly; v jejích představách teď však byla obrovská, dokonce větší než sluneční mršina…

„Přadleno, slyšíš mě?“

„Ano, Louise, jsem tady.“

„Jsi v pořádku? Jsi na lehátku?“

Přadlena si dovolila podrážděný povzdech. „Ano, jsem na lehátku, přesně tam, kde jsi mě viděla před pěti minutami.“

„No dobře, Přadleno,“ zasmála se Louise. „Promiň. Jsem v obytném stanu. Podívej – ať budeš jakkoli riskovat, já budu tady všechno sdílet s tebou…“

Teď se zasmála Přadlena. „Díky, Louise, hned se cítím nohem líp.“

Louise chvíli mlčela a Přadlena si ji představila, jak sedí, ohnutá a s unaveným úsměvem. „Nikdy jsem neuměla příliš lidi motivovat. Je zvláštní, že jsem toho od života dostala tolik… Jsi připravena ke startu?“

Přadlena se zhluboka nadechla; měla sevřené hrdlo, cítila se lehce a odtažitě – jako by tohle bylo nějaké virtuální představení, nesouvisející s ničím skutečným.

„Jsem připravena,“ odpověděla.

Nastalo ticho; zdálo se, že Louise Ye Armonková zadržela dech.

„Jestli potřebuješ víc času, Přadleno lan –“

„Říkala jsem, že jsem připravena.“ Přadlena se usadila pohodlněji na lehátku a protáhla si prsty v rukavicích. Před ní zářil dotykový panel dálkovky hypermotoru.

„Řekni mi, co mám dělat, Louise.“

Slunce bylo skličující masou po její pravici a zalévalo kabinu potemnělým rudým světlem.

Před ní byly v jedné řadě tři dotykové panely, všechny svítily žlutě. Přadlena se bez přemýšlení dotkla ukazováčkem středního panelu.

Okolní světlo se – změnilo.

Uvědomila si, že přestala dýchat; i pulz, který jí hlasitě duněl v uších pod přilbou, zvolnil svůj rytmus.

Stále hleděla na svoji ruku v rukavici, natažený ukazovák se stále dotýkal panelu dálkovky; koutkem oka viděla žebroví konstrukce klece. Všechno bylo stejné jako před jediným úderem srdce.

…Až na to, že stíny, které její ruka vrhala na skříňku s dálkovkou, se nepatrně změnily.

Předtím zalévalo rozptýlené světlo z nafouklého Slunce její pole vidění šarlatovou, krvavě rudou září a kabina byla plná stínů v pruzích s nevýraznými okraji. Teď se ale stíny přesunuly téměř o sto osmdesát stupňů. Jako by se Slunce – nebo jakýkoli současný zdroj světla – posunul dokola po její levici.

Zvedla ruku a otáčela ji před sebou. Sledovala přitom, jak jí světlo dopadá na prsty a zvrásněný materiál rukavice. Samotná kvalita světla se také změnila; zdálo se teď rozptýlenější, stíny byly jemnější, světlo růžovější a jasnější.

Spustila ruku na hruď. Přes vrstvy materiálu oděvu cítila ostré okraje hrotu otcova šípu, který ji tlačil na prsou. Přitiskla hlavici šípu k tělu, až cítila, jak jí rozdírá kůži; nepatrná bolest byla jako jediný záchytný bod reality uprostřed vesmíru, jenž ji obklopoval světlem.

Pomalu otočila hlavu.

Slunce bylo pryč. Tam, kde jeho obrovský tvar zakrýval oblohu šarlatovým dýmem, byla jen prázdnota – čerň a skvrny svrasklých hvězd.

A po levici se objevila stěna z růžového rozdělená černými liniemi, její okraje se ztrácely v černi. Byl to oblak plný hvězd; musel mít celé světelné roky v průměru.

Musela urazit stovky – možná tisíce světelných let. A necítila přitom nic. Jen jedno stisknutí tlačítka…

Předklonila se a spustila ruku do klína. Přitiskla šíp k hrudi, znovu a znovu si jej zarývala do kůže, druhou ruku si položila na

průzor, zašátrala po něm a hledala svoji tvář. Cítila, jak se jí uvolňuje močový měchýř, teplá tekutina protékala cévkou.

„Přadleno lan, Přadleno…“

Ruce na ramenou, kdosi jí třásl, slyšela vzdálený hlas. Palec měla nacpaný v ústech. V hrudi už cítila jen tupou bolest.

Kdosi jí jemně odtáhl ruku od úst.

Před ní byla hranatá, unavená tvář, pod křivým úsměvem a šedými vlasy se zračil výraz obav.

„Louise…?“

Louisin úsměv se rozšířil. „Tak jsi zpátky. Díky životu za to; vítej zpět.“

Přadlena se rozhlédla. Stále seděla v kabině, dálkovky byly stále upevněné na podkově z černého konstrukčního materiálu, dotykové panely stále svítily. Kolem kabiny ale byla kopule z jakési mléčné, neprůhledné látky a zabraňovala tomu neuvěřitelnému výhledu venku.

Louise si ji vážně prohlížela. Vznášela se nad klecí, upevněná krátkým bezpečnostním lanem;, natáhla skrz mříže ruku, ve které držela navlhčený kus látky. „Tady máš. Měl by ses očistit.“

Přadlena se na sebe podívala. Přilba jí ležela v klíně, ruce měla mokré od slin – úplně si pocintala bradu – a tam, kde Louise otevřela Přadleně skafandr na hrudi, byla řada drobných, krvácejících vpichů.

„Taková spoušť,“ zamumlala Přadlena a začala si otírat hruď.

„Nic hrozného se neděje,“ pokrčila rameny Louise. „I když jsem musela jednat rychle; potřebovala jsem kolem tebe vztyčit hermetizovanou kopuli, dřív než se ti podařilo otevřít přilbu.“

Přadlena zvedla přilbu, sáhla dovnitř a našla dudlík na jablečný džus.

„Louise, co se mi stalo?“

Louise se zašklebila, protáhla starou, zvrásněnou ruku mřížemi z konstrukčního materiálu a pohladila Přadlenu po tváři. „Stal se ti hyperpohon. Nemáš se za co stydět, Přadleno. Věděla jsem, že to nebude jednoduché ale netušila jsem, jak silné trauma to bude.“

Přadlena se zamračila. „Neměla jsem vůbec žádný pocit pohybu. Připadalo mi to jako magie, něco naprosto nemožného. Při použití

diskontinuitního pohonu tu jsou vizuální efekty, vidíš, jak se zvětšují planety a modrý posuv a –“

Louise povzdechla a promnula si tvář. „Já vím. Někdy asi zapomínám, že tohle je loď Xeelee, která není navržena pro lidský komfort… Asi můžeme říci, že Xeelee jsou trochu psychologicky odolnější než my.“

„Ale fungovalo to, Louise?“

„Ano. Ano, fungovalo to, Přadleno. Urazili jsme přes dva tisíce světelných let – za okamžik tak krátký, že jej ani nemůžeme změřit…“

Louise odtáhla ruku z Přadleniny tváře a položila jí ji na rameno. „Přadleno, můžu udělat tuhle kopuli znovu průhlednou. Pokud se na to cítíš.“

Přadlena o tom nechtěla přemýšlet. „Udělej to, Louise.“

Louise zvedla svoji helmu a do nákrčního mikrofonu zašeptala několik příkazů.

Mlhovina Trifid bývávala vidět ze Země jako slabá záře v souhvězdí Střelce – velká asi jako Měsíc úplňku, ale mnohem tmavší; byla přes dva tisíce světelných let daleko od Země a k odhalení jejích nádherných barev bylo zapotřebí silných teleskopů. Světlu trvalo plných třicet let, aby překonalo její šířku.

Louise a Mark vybrali Trifid jako první cíl hypermotorového letu. I kdyby se noční stíhač minul o stovky světelných let, bude mlhovina určitě nepřehlédnutelným mezníkem.

Ale dálkovka pracovala správně. Louisino naprogramování dovedlo noční stíhač šedesát světelných let od okraje mlhoviny.

Mlhovina byla stěnou, nataženou přes polovinu oblohy. Vypadala jako studie v růžové a červené bez výrazných okrajů. Temné linie se táhly po mlhovině zhruba ve tvaru Y a dělily tak oblak na tři části. Její hmota připadala Přadleně naprosto hladká, jako nějaký veliký obraz, jako akvarel. Bledými okraji mlhoviny prosvítaly hvězdy – a svítily také zpoza celého jejího tvaru.

„Tohle je emisní mlhovina, Přadleno,“ vysvětlovala Louise. „V tom plynu jsou hvězdy; ultrafialové světlo hvězd ionizuje vodík v

mlhovině, takže svítí i plyn…“ Ukázala jí to. „V těchto tmavých trhlinách nejsou žádné hvězdy, jsou desítky světelných let dlouhé. Mlhovina se jmenuje Trifid díky způsobu, jak ty linie dělí povrch na tři části… vidíš? A vidíš ty menší, kompaktní tmavé skvrny? Říká se jim Bokový globule… místo zrození nových hvězd, vznikajících uvnitř mlhoviny.“

Přadlena lan se obrátila k Louise; technička mluvila výrazným, odtažitým hlasem.

„Louise? Co se děje?“

Louise na ni pohlédla. „Promiň, Přadleno. Asi bych měla oslavovat. Koneckonců nás hypermotor dopravil přesně tam, kam jsme očekávali. A stejně jsem používala Trifid jen jako viditelný mezník. Ale – sakra, v Trifidu toho bylo o tolik víc, Přadleno. Barvy po celé délce spektra přes zelenou až k červené… Byly tu žhavé, krásné mladé hvězdy, díky kterým opravdu svítila.

Ale teď jsou všechny ty hvězdy pryč. Vyhasly nebo vybuchly, nebo prodělaly celý cyklus, stejně jako všechny ostatní hvězdy v téhle zatracené galaxii.

Jen je pro mě těžké přijmout to všechno. Snažím ale pokaždé, když něco takového uvidím, praští mě to do oka.“

Přadlena se znovu obrátila k mlhovině. A nemohla vyjít z údivu.

Louise se na ni usmála, její tvář zjasňovalo slabé světlo mlhoviny. „A co ty?… Ale no tak, Přadleno, ty pláčeš.“

Přadlena zvedla překvapeně hřbet ruky ke tvářím. Nahmatala tam vlhkost. V rozpacích ji setřela. „Jsem v pořádku,“ ujišťovala ji. „To jen –“

„Ano?“

„Je to tak krásné,“ Přadlena hleděla na orlí křídla mlhoviny a vpíjela se do jejích bledých barev. „Louise. mám tak obrovské štěstí, že jsem tady, že tohle můžu vidět. Uvarov mohl tehdy poslat Uzávěrem někoho jiného, ne mě a Šípaře. Mohla jsi požádat někoho jiného, aby se naučil ovládat noční stíhač – ne mě.

Louise, mohla jsem tohle všechno promeškat. Mohla jsem umřít, aniž bych to viděla – aniž bych vůbec věděla, že něco takového existuje.“ Nejistě pohlédla na Louise.

„Rozumíš mi?“

Louise se usmála. „Ne.“ Natáhla ruku a poplácala Přadlenu po rameni. „Ale kdysi bych se cítila stejně. Tak pojď, Přadleno. Udělali jsme, co bylo třeba. Vrátíme se domů.“

Přadlena lan uchopila přilbu. Když si utěsňovala oděv, stále nemohla odtrhnout oči od neuvěřitelné krásy té podívané.

Kapitola 22

Lieserl vešla do rozlehlé jídelny Great Britain.

U nízkých dveří nejistě zaváhala. Ohromila ji starodávná krása tohoto místa; nádherné sloupy a plastiky, lesklá zrcadla na stěnách. Byla poslední, kdo na tuto nezvyklou večeři přišel; bylo tu šest lidí – tři muži a tři ženy –, všichni už seděli a dívali se na sebe uprostřed jednoho z dlouhých stolů. Jediné světlo pocházelo ze svíček (skutečných svíček, ne virtuálních?), postavených mezi nimi na stole. Jak spolu lidé hovořili, jejich tváře i umělecké příbory a sklo zářily v mihotavém, nazlátlém světle; po zbytku staré jídelny se táhly stíny a měnily ji v místo plné tajemství – ba i romantiky.

Když vstoupila, jeden z přítomných se otočil. Vstal, odsunul židli a s úsměvem k ní přistoupil. V tmavé tváři zářily modré oči.

V hrdle pocítila podivně nervózní zachvění; zvedla ruku k ústům a ucítila svou drsnou kůži a hluboké vrásky. Tohle bylo její první opravdové setkání s lidmi za pět milionů let… A přitom to bylo tak směšné, být nervózní jako nějaký adolescent! Byla UI, stará jako geologické epochy, ale během několika subjektivních dnů od návratu mezi lidi se znovu pohroužila do složitého, neuvěřitelně obtížného světa mezilidských vztahů.

Najednou pocítila intenzivní, nostalgickou touhu po návratu do čistého, jasného nitra Slunce. Všechna ta tisíciletí, kdy obíhala kolem jádra spolu s fotinovými ptáky, jí teď připadala jako dlouhý, fantastický sen – jen krátký interval ve skutečné realitě lidí…

Muž vztáhl ruku a dotkl se její paže. Kůži měl pevnou teplou.

Vykřikla a zavrávorala.

Pět tváří, osvětlených svícemi, se k ní otočilo a konverzace utichla.

Nikdo se Lieserl nedotkl už celé megaroky.

Muž se k ní naklonil, modré oči mu lišácky zářily. „Promiňte," omlouval se. „Nemohl jsem odolat. Jsem Mark Basset Friar Armonk Wu."

Ostýchavě se narovnala a zadívala se na něj. Náhlý dotyk jí zanechal chvění hluboko v žaludku a byla si jistá, že se jí tvář pokrývá červení, i přes fyzický věk šedesáti let. Byla si jasně vědoma – příliš vědoma, až rušivě – Markovy přítomnosti vedle sebe.

Znovu ji vzal za paži, tentokrát jemněji, a doprovodil ji ke společnosti „Už vás takhle nevyděsím, slibuji. A já jsem tady jediný virtuál – samozřejmě kromě vás."

„Tyhle virtuální iluze jsou někdy až příliš dobré," zašeptala. Mluví příliš šeptavě a slabě, pomyslela si. Potrvá hodně dlouho, než Markovi Wu tenhle úskok odpustí.

Dovedl ji k židli a přitáhl ji – takže ta je taky virtuální – a ona si sedla k ostatním.

Žena naproti ní se předklonila a usmála. Lieserl uviděla hranatou, výraznou tvář a šedivé vlasy. „Já jsem Louise Ye Armonková," představila se. „Vítáme vás tu, Lieserl."

„Ach," hlesla Lieserl. „Louise. Vůdkyně."

Jeden z mužů – groteskně slepý, holohlavý, zabalený do deky – nechal hlavu volně kývat na hřídeli krku a hlasitě se rozchechtal.

Louise se zatvářila nejistě. „Lieserl, to je Garry Uvarov… Už jste s ním mluvila."

Louise jí pak představila ostatní: Morrowa, vytáhlého, mlčenlivého muže, který spolu s Uvarovem kontroloval její nahrávání přes maserový paprsek z mrtvého rozhraní (nyní opuštěného) uvnitř Slunce, a dvě drobné, mladě vypadající ženy z podivnými jmény – Přadlena lan a Lovkyni žab; jejich nahá těla působila v tomto formálním prostředí vyloženě nevhodně. Tváře měly pomalované jasnými, děsivými skvrnami šarlatové barvy, části lebek měly vyholené. Ta starší z nich nosila lesklé brýle, na šíji měla zavěšenou hrubou hlavici šípu.

Pro Lieserl bylo stále ještě všechno nové, stále si byla intenzivně vědoma vlastního zjevu. Její ruce vrhaly slabé stíny a brož s propletenými hady a žebříky se leskla ve světle svíček. Když se dívala z dvojích jeskyní svých očí, viděla, jak se mihotavé světlo odráží s podivuhodnou přesností na rozmazaných rysech její tváře; věděla, že musí ostatním připadat naprosto věrohodně.

Usmála se na Louise Ye Armonkovou. „Investovala jste do mě hodně z výkonu procesoru.“

Louise se dostala trochu do defenzívy a nepatrně se odtáhla od stolu. „Můžeme si to dovolit. Severní nemá nic na práci. Máme spoustu rezervy.“

„Nemyslela jsem to jako kritiku. Já jsem vám děkuji. Vidím, že se mě tu snažíte uvítat.“

Mark, sedící vedle Lieserl, se k ní naklonil. „Louise si nevšímejte. Vždycky byla pichlavá jako dikobraz…“

Přadlena lan, ta dívka s brýlemi, se otázala: „Jako co?“

„… a proto jsem se s ní rozvedl.“

„Já jsem se rozvedla s ním,“ opravila ho Louise Ye Armonková. „A ani tak jsem se ho nedokázala zbavit.“

„V každém případě,“ uzavřel Mark, „byste si díky měla nechat, až uvidíte jídlo.“

Jídlo servírovali automatičtí roboti. Jeden z nich – pravděpodobně virtuál – obsluhoval Marka a Lieserl.

Jídlo, které podávali, nazvala Louise Ye Armonková 'tradičně britským' – prý by ho byl při takové příležitosti ocenil kdosi jménem 'Brunel', jak tvrdila. Lieserl si pochybovačně prohlížela talíře se simulací zvířecího masa. Červené víno a chuť čerstvého ovoce jí chutnaly a diskrétním příkazem si dovolila být mírně opilá.

Hovor plynně pokračoval, ale Lieserl připadal trochu afektovaný.

Během jídla se k ní naklonila Lovkyně žab. „Lieserl …“

„Ano?“

„Proč jste tak stará?“

Uvarov, zmrzačený lékař, zaklonil hlavu a znovu vybuchl v mohutný chechtot. Lovkyně vypadala zmateně skoro nešťastně. Lieserl pozorovala Uvarova a začala se v ní rodit hluboká, silná nechuť.

Záměrně se na Lovkyni usmála. „To je v pořádku drahoušku.“ Roztáhla prsty, napnula jemnou kůži mezi palcem a ukazovákem a vychutnávala si hloubku toho nového pocitu. „To jen proto, že takhle si samu sebe pamatuji. Vybrala jsem si tuto virtuální slupku zřejmě proto, že odráží moje vnitřní pocity.“

„Takováhle jste byla, než vás nahráli do Slunce?“ zeptala se Přadlena lan.

„Ano… i když v době, kdy mě začali nahrávat, jsem byla o něco starší, než jak vypadám teď. Víte, nechali mě vlastně zemřít sešlostí věkem… byla jsem první člověk za velmi dlouhou dobu, který takto zemřel.“

Začala jim vyprávět, jaké to bylo – o prokletích stáří, o slzavých očích, selhávajícím močovém měchýři a svalech jako kus hadru –, ale Přadlena lan zvedla ruku a usmála se velikýma očima za brýlemi. „My to známe, Lieserl. Někdy vás vezmeme do lesa: povíme vám o něm všechno.“

Jídlo skončilo kávou a brandy, které servírovali diskrétní roboti. Lieserl brandy mnoho neříkalo, ale milovala vůni kávy, ať už byla virtuální nebo ne.

Mark spokojeně přikývl. „To není náhoda, že ta káva působí tak autenticky. Strávil jsem léta snahou o vytvoření správných vůní. Když jsem zůstal uvězněn ve virtuální podobě, trávil jsem více času replikovaní pocitů z kávy než s čímkoli jiným.“ Markovy modré oči jasně zářily. „Se vším, snad kromě sexu…“

Lieserl zmateně sklopila oči.

Markova provokativní poznámka ji ale přiměla k přemýšlení. Sex. Třeba to byl onen prvek, který v tomto shromáždění polovičních nesmrtelných chyběl. Někteří z nich byli zachovalejší než ostatní – a někteří, jako Přadlena lan, byli dokonce skutečně (téměř) mladí – ale nebylo tu žádné sexuální napětí. Tihle lidé prostě nepopřávali hlas zvířecí stránce svých bytostí.

Věděla o Uvarovových eugenických experimentech na lesní palubě, inspirovaných snahou o vylepšení lidského druhu přímou cestou. Třeba tohle shromáždění se svým bezeslovným potvrzením všech omezení technologie ZS částečně Uvarovův projekt ospravedlňovalo, pomyslela si.

Louise Ye Armonková slabě ťukla lžičkou do prázdné sklenice od brandy. „Dobrá, lidi,“ začala, „myslím, že je čas přejít k práci.“

Uvarov se na Lieserl usmál a odhalil bezzubá ústa. Vítejte ve válečné radě,“ zasyčel.

„No, možná to válka je," přikývla vážně Louise. „Ale mentálně jsme jen náhodní pozorovatelé, kteří se dostali do křížové palby. Musíme zvážit své možnosti a rozhodnout, kam se odsud vypravíme.

Jsme teď v – obtížné situaci." Louise Ye Armonková vypadala nesmírně unaveně, jakoby opotřebovaná odpovědností, kterou na sebe vzala, a Lieserl vůči té strach nahánějící techničce trochu roztála. „Naším úkolem bylo dopravit přechodové rozhraní červí díry do této doby, ke konci času, a pak se rozhraním vrátit zpět do naší vlastní doby. Nu, teď víme, že se to nepovedlo. Přechodové rozhraní je zničené, červí díra se zhroutila – a my jsme zůstali uvěznění v téhle době.

Teď tu chci přijmout rozhodnutí o budoucnosti našich lidí. Vše ostatní – všechno – se tomu musí podřídit. Souhlasíte?"

Cvíli vládlo u stolu ticho. Lieserl si povšimla, jak málo z nich se odvážilo vydržet Louisin chladný pohled.

Morrow se předklonil do světla. Lieserl s lehkým pobavením pozorovala, jak mu kostnatá zápěstí vyčuhují z rukávů. „Souhlasím s Louise. Máme jedinou prioritu, žádnou jinou. A tou je chránit lidi na této lodi, celé desetisíce, na palubách i v lese. To je skutečné."

„Máš slovo, Morrowe," usmála se Louise. „Jak přesně?"

„To je jasné," opáčil Morrow. „Ať je tomu jak chce jsme teď strážci tisícileté kultury – kultury, která se vyvíjela v podmínkách, jež jsme vytvořili za letu. V uzavřeném prostoru, s omezenými zdroji. …a s konstantní gravitací jednoho gé.

Teď ale let skončil. A my jsme gravitaci zrušili, doslova bez upozornění. Víte, že jsme dokázali zvládnout obležení chrámů bez větších zranění nebo ztrát na životech. Ale Louise, nemůžu ti potvrdit, že by se život na palubách vrátil k normálu. Jak by taky mohl? Většina lidí si sotva udržela zdravý rozum, natož aby se vrátila k práci. Nikdo nevyrábí žádné jídlo. Zatím se propracováváme sklady, ale to nemůže trvat dlouho."

Lovkyně zvedla tvář. „A v lese už biotop také –"

Louise zvedla ruce. „Dost. Morrow svůj problém vysvětlil jasně. Prosím teď o návrhy."

Morrow a Lovkyně si vyměnili pohledy. „Kdyby existovala nějaká Země, kam by se dalo vrátit,“ řekl zvolna Morrow, „navrhoval bych, abychom se vrátili.“

„Ale ta už neexistuje,“ odsekl ledově Uvarov. Hlas mu zněl skřípavě, syntetizovalo jej nějaké zařízení na jeho krku. „Nebo jste to nepochopil?“

Morrow byl zjevně podrážděný, ale snažil se vysvětlit své stanovisko. „Já vím, že už žádná Země není.“

„Nuže co?“ zeptala se Louise.

„Nuže,“ odpověděl zvolna Morrow, „navrhuji zůstat na lodi. Rychle ji opravíme a získáme další palivo. Pak se vydáme na cestu s gravitací jednoho gé.“

„Kam?“ otázal se Mark.

„Kamkoli. Vlastně na tom nezáleží. Můžeme třeba klidně létat kolem Slunce na jakési umělé oběžné dráze. Jde o to znovu nastartovat motor, abychom obnovili gravitaci uvnitř lodi vyvolanou zrychlením. Vraťme se k normálu – my, kteří tu žijeme – a začněme žít.“

Na chvíli bylo ticho. Pak je přerušila Přadlena lan. „Podle tohoto scénáře by určitě bylo lepší zůstat ve Sluneční soustavě na umělé orbitě s vlastním pohonem. Ten nový příděl paliva bychom časem spotřebovali; nebylo by lepší zůstat dost blízko Slunci, abychom si byli jisti, že seženeme později další? … I kdyby to mělo být až za tisíc let.“

„Snad,“ Louise si zamyšleně mnula nos. „Ale nejsem a jistá, že bychom mohli na lodi zůstat. Ne dlouhodobě.“ Povzdechla si. „Stará dobrá Severní splnila úkol mimořádně dobře – překonala veškerá očekávání svého designu. A možná by mohla vydržet dalších tisíc let.

Ale nakonec stejně selže. Může to být třeba až za deset tisíc let, ale dojde k tomu. A co pak?“ Zamračila se. „Pak bychom tu nemuseli být, abychom dohlédli na přechod do jiného prostředí.“

„A je tu ještě důležitější věc,“ pronesl vážně Mark. „Mechanické konstrukce – šrouby a matice – možná cestu vydrží, ale sociální společenství na Severní tak dlouho nevydrží. Vzpomeňte si na chování Plánovačů ke konci cesty; jejich mesiášské vize, které se

rodily po dlouhých tisíc let, až se změnily doslova v psychotické bludy.“ Zadíval se přímo na Uvarova. „A měli jsme po cestě jeden nebo dva další lokální problémy.“

„Ano,“ Louise se jasně zračila ve tváři únava. „Celkem vzato jsme uchování zdravého rozumu přes celou tu propast času asi příliš nezvládli…“

Mark se podíval kolem stolu. „Lidi, nejsme přece Xeelee. Nejsme navrženi k tomu, abychom spolu žili po staletí, nebo tisíciletí. Prostě nevíme, jak vytvořit společnost, která by po neomezenou dobu přetrvala v přecpané, uzavřené krabici, jakou je tahle loď. My jsme naprosto selhali.“

„A máme nějakou alternativu?“ otázala se Louis.

„Jistě. Zůstaneme ve Sluneční soustavě, ale vyjdeme z té zatracené lodi ven. Mohli bychom se pokusit kolonizovat některý ze zbylých měsíců. Poskytl by nám přinejmenším nerostné suroviny na stavbu obydlí. Mohli bychom Severní rozmontovat, abychom mohli začít s prvními koloniemi… Louise, já jsem zastánce dostatku prostoru, než se tu navzájem pobijeme.“

Uvarov se otočil tváří k virtuálovi, jeho slepý úsměv připomínal hada; aspoň tak to Lieserl připadalo. „Hezká romantická představa,“ zachraptěl. „Ale obávám se, že neuskutečnitelná.“

„Proč ne?“

„Kvůli heliovému záblesku.“ Uvarov se prudce otočil k Lieserl, čímž ji uvedl do rozpaků, jeho oči vypadaly jako temné jámy „Záblesk – dárek od těch ohromných kámošů Lieserl z temné hmoty uvnitř Slunce. Podle našich nejlepších předpovědí by měl ze Slunce vyrazit nejpozději za několik staletí.“ Pokynul hlavou k Louise. „A pak můžeme očekávat uhlíkový záblesk a kyslíkový a… Přátelé, díky fotinovým ptákům je Sluneční soustava prakticky neobyvatelná.“

Mark pohlédl na starého chirurga. „Tak navrhněte něco lepšího.“

Louise zvedla ruce. „Počkejte. Nejprve si trochu promluvíme o těch fotinových ptácích.“ Pohlédla na Lieserl „Ty o nich víš víc než kdokoli z nás. Předpokládám, že Uvarovovy prognózy jsou správné.“

„Ohledně dalšího urychleného vývoje Slunce. Ach ano,“ přikývla Lieserl a cítila se nejistě, když byla s středem pozornosti;

byla si vědoma mihotavého světla svíček, které jí pohrávalo kolem nosu a očí. „Sledovala jsem ty ptáky po pět milionů let. Udržovali si stejný vzorec chování po celou tu dobu; nemám důvod předpokládat, že by jej teď změnili. A vaše pozorování ukazují, že obývají i všechny ostatní hvězdy, pokud víme…“

„Zamořují,“ zavrčel Uvarov. „Ti vaši ptáci – ti tvorové z temné hmoty – to je skutečný nepřítel.“

Louise pohlédla na Lieserl. „Myslíš, že má pravdu v tomhle?“

Lieserl dlouho přemýšlela „Ne, ne tak docela, Louise. Nemyslím, že ptáci doopravdy vědí, že jsme tady. Koneckonců nás sotva vidí, stejně jako my sotva vidíme je.“ Zavřela oči; ta iluze spuštěných víček je podivuhodně přesná, pomyslela si mimoděk. „Myslím, že si mou přítomnost začali uvědomovat dost brzy… jak jsem vám říkala, myslela jsem, že se snaží najít způsob, jak mě udržet naživu. Ale nikdy neprojevili žádný náznak, že by chtěli vyhledat další mého druhu. A nikdy se nesnažili se mnou komunikovat… Ale i tak,“ dodala pevně, „si nemyslím, že bychom měli považovat fotinové ptáky za nepřítele.“

„Tak co u vod Léthé jsou?“ zasmál se Uvarov. „Splňují většinu kritérií, která mě napadají.“

Lieserl před drsným tónem jeho hlasu couvla, ale naléhala dál. „Prostě si nemyslím, že je účelné hledět na ně takhle. Dělají to, co dělají – ničí naše Slunce – protože jsou k tomu určení. Urychlováním životních cyklů hvězd tvoří lepší vesmír pro sebe a své mladé, pro svou budoucnost.“ Snažila se najít přirovnání. „Jsou jako hmyz. Možná jako mravenci.“ Rozhlédla se. „Ví někdo z vás, o čem mluvím? Ptáci jdou za voláním a příkazy svého druhu. Které se náhodou kříží s naším.“

Mark přikývl. „Myslím, že vaše analogie je správná. Ti ptáci ani nemusí být živí v našem smyslu toho slova, aby dokázali ohromné věci – změny v kosmickém měřítku. Podle způsobu, jakým jste popsala jejich životní cyklus, mi připadají jako klasické von Neumannovy samoobnovující se stroje…“

Uvarov se předklonil, jeho hlava jako by tančila na tenkém krku. „Poslouchejte mě. Ať jsou živí nebo ne, fotmovi ptáci jsou našim

skutečným, věčným nepřítelem. Protože oni jsou z temné hmoty a my jsme z baryonické hmoty.“

Louise vyprázdnila svoji sklenku a nalila si novou brandy. „Možná ano. Ale po většinu dějin lidstva – pokud víme ze starých projekcí Superetu a ze zpráv, kterém nám poskytla Lieserl –, byli považováni za nepřátele lidstva Xeelee.“

Uvarov se tajuplně usmál. „To samozřejmě nepopírám. Proč by vás mělo tak kolosální nedorozumění překvapit? Mí přátelé, i těch relativně málo tisíciletí historie lidstva před naším odletem na Severní bylo litanií děsivých omylů: projevovaly se tragikomické slabosti, hluboce zakořeněné v naší psychice, dědictví nesmyslných podniků, předem odsouzených ke zkáze a poháněných iluzemi a klamy. Mluvím tu především o dějinách náboženských konfliktů a ekonomických ideologií. A nemám důvod předpokládat, že lidé po našem odletu zmoudřeli.“ Otočil hlavu k Markovi. „Vy jste byl sociální inženýr, než jste padl mrtev,“ řekl bez obalu. „Můžete potvrdit, co tady říkám. Připadá mi, že válka s Xeelee – nebo války – nebyly ničím než další strašnou, epochální chybou lidstva. Víme, že Xeelee se intelektuálně nalézali na vyšší úrovni, než na jakou by se kdy mohli dostat lidé: stačí, když se podíváte na tu podivuhodnou loď, na noční stíhač, abyste to pochopili. Ale lidé – právě proto, že jsou lidmi, – to nikdy nedokázali přijmout. Lidé byli přesvědčeni, že se musí Xeelee postavit, svrhnout je a stát se drobnými králi baryonického vesmíru.

Tahle absurdní rivalita vedla nakonec k naprostému zničení lidské rasy. A – což bylo ještě horší – zaslepila nás vůči skutečné povaze Xeelee, k jejich cílům a k hrozbě ze strany království temné hmoty.

Je mi teď jasné, že ve vesmíru se odehrává fundamentální konflikt mezi temnou a světlou formou hmoty – konflikt, který nakonec způsobí vyhasnutí hvězd. Rozdíly mezi baryonickými druhy – například mezi Xeelee a námi – nejsou ničím ve srovnání s tím velkým schizmatem.“

Louise Ye Armonková se zamračila. „To je dost pochmurný scénář, Uvarove. Protože jestli je pravdivý –“

„Pokud mám pravdu, stojíme před větší výzvou než jen před jednoduchým vyhledáním bezpečného místa mimo tuto ohroženou Sluneční soustavu. Možná nenajdeme žádné vhodné místo, kde se schovat, v celém vesmíru. I kdybychom dokázali vytvořit životaschopnou kolonii, ptáci by ji nakonec vyhledali a zničili. Protože musí.“

Virtuál Mark zřejmě v sobě dusil smích. „Tento vesmír není dost velký pro nás oba… Shrnuto: všichni jsou mrtví a celý vesmír je odsouzen ke zkáze. No dobře. Tak jak si máme poradit s takovouhle krizovou situací?“ ušklíbl se.

Lieserl jeho tvář zvědavě pozorovala. Po jejich krátkém fyzickém kontaktu si byla Marka intenzivně vědoma. Presto ji zneklidňovalo, že dokáže mluvit tak uštěpačně. Protože pokud měl Uvarov pravdu, mohlo to znamenat, že lidé v této křehké staré lodi byli jediní lidé, kteří zbyli v tomto nepřátelském vesmíru.

Lieserl jako by se smrskla sama do sebe a schovávala se uvnitř té znovuobjevené lidské slupky; rozhlížela se sledovala ty vážné, staro–mladé tváře ve světle svící. Bylo tohle možné? Byl to snad, napadlo ji v záchvěvu sebelítosti, poslední ironický žert, který s ní sehrál krutý osud? Narodila se jako cizinec mezi vlastním druhem. Teď se k němu vrátila – dokonce byla vítána – a bylo to jenom proto, aby zjistila, že historie lidstva je u konce?

„Promiňte,“ říkal Mark; viditelně se snažil uklidnit. „Podívejte, Uvarove, to, co říkáte, mi připadá absurdní, neuvěřitelně pesimistické.“

„Absurdní? Pesimistické?“ Uvarovovy slepé oči sklouzly k Markovi. „Vy máte zrak, já ne. Ukažte mi část oblohy, kde není vidět zkáza pocházející od těch vran z temné hmoty.“

Markův úsměv znejistěl. „Ale my nemůžeme uniknout z vesmíru.“

Uvarov se usmál a odhalil černá bezzubá ústa. „Opravdu ne?“

Lieserl Uvarova se zájmem sledovala. Jeho analýza situace Severní byla děsivě jasná. Zdálo se, že je připraven čelit všem problémům s neochvějnou upřímností – upřímněji než většina ostatních, včetně jí.

Třeba právě proto si Louise Ye Armonková držela Uvarova poblíž, uvažovala Lieserl. Jako člověk byl stěží přijatelný a jeho zdravý rozum visel na vlásku. Ale jeho logika byla nelítostná.

Přadlena lan zkřížila nahé paže na ubruse. „Doktore, vy to víte lépe než všechny předchozí generace lidstva.“

Uvarov si povzdechl. „Možná ano, má milá. Ale já mám výhodu zpětného pohledu.“

„Tak nám to povězte,“ vyzvala ho Louise. „Tvrdil jste, že lidé byli k záměrům Xeelee slepí. Co Xeelee po celou tu dobu sledovali?“

„To je jasné.“ Uvarov přejížděl nevidoucíma očima po společnících, jako by očekával nějakou reakci. „Xeelee byli dominantním baryonickým druhem – baryonickými vládci. A vedli válku, konečný boj za celý vesmír, proti těm hejnům fotinových ptáků z temné hmoty. Snažili se zachovat vlastní existenci tváří tvář hrozbě z temné hmoty.“

„A války lidí s Xeelee –“

„– nebyly podle mého soudu pro Xeelee nic než drobnou nepříjemností. Ale strašnou, strategicky katastrofální chybou lidstva.“

Skupina se odmlčela; Lieserl si všimla dětsky nadšeného pohledu v rozšířených očích Lovkyně žab. Dívala se do plamenů svíček, jako by v nich mohla nalézt pravdu o Uvarovových slovech.

„Tak dobře,“ vpadla Louise ostře. „Uvarove, potřebuji pochopit, k čemu to povede. Co bychom vlastně měli udělat?“

Zevnitř Uvarovových dek zazněl bublavý zvuk. Lieserl si s nepříjemným pocitem uvědomila, že křeslo ho krmí.

„Je snad jasné, co bychom měli dělat,“ odpověděl. „Nemůžeme se proti fotinovým ptákům bránit. Proto se musíme vydat na milost našim starším bratrancům – musíme žádat o ochranu Xeelee, baryonické vládce.“

„A jak to přesně uděláme?“ zasmál se Mark.

„Máme důkazy, že Xeelee stavějí poslední pevnost,“ pokračoval Uvarov. „Poslední obrannou baštu, do které s zřejmě chtějí stáhnout. Tam se musíme vydat.“

Louise vypadala překvapeně. „Jaké důkazy? O čem omluvíte?“

Mark chvíli přemýšlel.

„Myslí tím Velký přitahovač…“ Stručně jim vylíčil objev anomálního vysílání gravitačních vln ze směru Přitahovače.

Louise se zamračila. „Jak víte, že to má něco společného s Xeelee?“

„No, bylo by to logické, Louise: z gravitačních vln, které jsme zaznamenali, víme, že se cosi děje v místě, kde se Přitahovač nachází. Jakási činnost… něco obrovského. A známky života nikde jinde nejsou…“

Uvarov trhnutím hlavy přikývl. „Přitahovač je místem obrovské stavby, možná poslední z baryonických projektů. Můžeme i odhadnout jeho podstatu.“

„Ano?“ opáčila Louise.

„Víme, že jejich technologie byla založena na manipulaci s časoprostorem,“ vysvětloval Uvarov. „Máme důkazy o hvězdoborcích – zbraních využívajících gravitační vlny – a o pohonu nočního stíhače s efektem doménové stěny. Věřím, že ten objekt ve Střelci, ať je čímkoli, je konstrukt.“

„Konstrukt čeho?“

„Manipulovaného časoprostoru,“ odpověděl Uvarov.

„Je to opravdu logické, Louise,“ navázal Mark. „Přemýšlej o tom. Jen pomocí časoprostorových efektů včetně gravitace mohou Xeelee dosáhnout interakce s fotinovými ptáky. Proto vytvořili zbraně a artefakty založené na manipulaci časoprostorem: pohon nočního stíhače s efektem doménové stěny, hvězdoborec…“

„Prstenec,“ vydechla Louise. „Třeba ten – Velký přitahovač – je právě Prstenec. Největší, konečný projekt Xeelee…“ Je to vůbec možné? „Doktore Uvarove, našel jste Prstenec?“

Garry Uvarov se k ní otočil. „Možná.“

Mark přikyvoval. „Možná máš pravdu… Máme důkazy, že bytosti z temné hmoty také vědí o aktivitách ve Střelci.“ Teď oslovil Lieserl. „Viděli jsme jich celé proudy, jak přilétají do Slunce, vylétají z něj a míří k Přitahovači… jako by to bylo také ohnisko jejich veškerých aktivit.“

Uvarov se usmál. „Je to poslední bojiště.“

„Jak daleko?“ otázala se Lieserl.

Louise se zašklebila a zkroutila ústa. „K Velkému přitahovači? Tři sta milionů světelných let… Žádná vycházka za roh.“

„Ale mohli bychom se tam dostat,“ nedal se Mark. Lieserl si všimla, že mluví monotónněji, odtažitěji ne obvykle. „Máme hyperpohon nočního stíhače. Nemáme důvod předpokládat, že jeho dosah je omezený. Přadleniny lety už prokázaly, že člověk může létat nočním stíhačem…“

Lieserl si všimla, jak se Přadlena lan trochu odtáhla a spustila drobné ruce do klína; kulatou tvář měla bez výrazu.

Louise Ye Armonková se zamračila. „Budeme muset samozřejmě nalézt způsob, jak tam dopravit naše lidi.“

Mark rozpřáhl ruce. „Určitě je to možné. Možná budeme muset obytnou kopuli oddělit od Severní a nějak ji upevnit na noční stíhač…“

Louise přikývla. „Budeme ji ale muset zevnitř zpevnit. Rozhodně budeme potřebovat spolupráci z palub. Morrowe – dostaneme ji?“

Morrow se předklonil do světla k odpovědi.

Lieserl zkřížila ruce na stole a snažila se je přimět, aby se nechvěly. Zbytek rozhovoru, probírajícího detaily, nechala běžet mimo sebe.

Rozhodnutí tedy bylo přijato, téměř bez diskuse. Sama se nad ním zamyslela.

Existovala vůbec nějaká alternativa? Podle Uvarovovy děsivé logiky pravděpodobně nikoli.

Jenže z Uvarovovy logiky vyplývalo, že ona – Lieserl – ukončí svůj dlouhý, podivný život v centru všech mýtů – mýtů, přetrvávajících po větší část lidské historie.

Vydávala se k Prstenci…

ČÁST IV

DRÁHA: PROSTORUPODOBNÁ

Kapitola 23

Od horní lesní paluby až po nákladovou rampu u základny, všude po poničené kopuli Severní zářila světla. Lidská záře zalévala netečný konstrukční materiál Xeelee. aniž by vzbuzovala jakýkoli odraz.

Přadlena lan seděla v těsné pilotní kabině. V přilbě ji znělo naléhavé štěbetání, přicházející z obytné kopule.

Ruce se jí chvěly a zachytávaly se švů uvnitř rukavic; vypadají jako polekaní ptáci s třepotajícími se křídly, pomyslela si. Úmyslně položila ruce na látku kalhot a uklidnila je. Posádka stále ještě nebyla připravena. Jak dlouho by podle nich měla tohle čekání vydržet?

Za ní se táhly prostorem hladké linie křídel diskontinuitního pohonu, nočního stíhače na krvavě rudém podkladu nafouklého Slunce. Kopule Velké Severní byla oddělena od sloupové páteře a hrubě upevněna na ramena nočního stíhače, uzavřená v kleci, která ji objímala a připínala k nočnímu stíhači. Za kopulí se krčil energetický zdroj pohonu VJT, odmontovaný z opuštěné Severní, vykukovaly z něj kabely a táhly se až do kopule. A za stavbou rozeznávala Přadlena krátký, ladný profil Velké Británie; stará námořní loď, znovu zachráněná před Ctěním díky sentimentalitě Louise Ye Armonkové, se na obytné kopuli rýsovala jako temný stín, jako nějaký hmyz, přitisknutý k její zářící straně.

Kopule tvořila nádor na chladných tvarech technologie Xeelee, díky jí se loď Xeelee zmenšila a vypadala na ní podle Přadleny jako nějaký groteskní parazit.

Přadlena zavřela oči a snažila se odmyslit si okolní prostředí a vesmír plný událostí. Naslouchala svému rychlému dechu na pozadí všech zvuků. Pod přilbou jí brýle svíraly kořen nosu známým, malinko nepohodlným pocitem, na hrudi cítila chladné tvary hrotu šípu svého otce. K tělu měla přisáté vše vypovídající biostatické sondy, ostré a neosobní, ale alespoň důvěrně známé; už nebyly tak nepříjemné, jak jí připadaly zpočátku. Skafandr byl cítit plastikem a

kovem a trochu i jí samotnou; postřehla ale i závan pomerančové kůry z jednoho z náústků v přilbě.

„…Přadleno lan.“

Ten hlas se prodral směsicí zvuků z obytné kopule jako jasný tón hoboje v orchestru. (A takováhle metafora, pomyslela si, by ji určitě nenapadla v dobách, než vytáhla paty z lesa.)

„Slyším tě, Louise.“

„Myslím, že jsme připraveni.“

„Děláš si legraci?“ zasmála se Přadlena. „Neumím si představit někoho, kdo by byl méně připraven.“

Louise si se zjevným podrážděním povzdechla. „Přadleno, jsme tak připraveni, jak to vůbec jen lze. Už jsme na tom pracovali rok. Když budeme čekat, než dotáhnou každou matici a než každý z těch zatracených pracantů na palubách, každý dokonalý pamětnický zkurvysyn z těch Morrowových prokletých startovacích výborů bude připraven dát neochotný souhlas, budeme tu sedět, ještě až Slunce úplně vychladne.“

„Je to trochu jiné než za starých časů, Louise,“ postěžovala si Přadlena. Viděla záznamy prvního startu Severní – skvělé slavnosti před odletem, flotilu lodí, kroužících kolem obrovské VJT lodi, když opouštěla Sluneční soustavu.

„No ano,“ přikývla Louise, „obávám se, že ty časy jsou pryč. Všechno jde teď trochu hopem, Přadleno.“

To jistě, pomyslela si Přadlena zahořkle, ale skákat tu musím já.

Louise pokračovala: „Technicky jsme podle Marka v každém případě připraveni. Naprogramovali jsme koordináty letu do tvých systémů dálkovek… teď stačí zjistit, zda to bude fungovat.“

„No jo. Mám provést odpočet?“ otázala se Přadlena zachmuřeně. „Mohla bys jej přenášet na paluby; třeba by to byla docela zábava. Deset – devět –“

„Ale no tak, Přadleno. Nehraj si se mnou. Už je čas. A Přadleno –“

Přadlena hleděla do slunečního světla. „Ano?“

„Buď připravená.“

Přadlenina zahořklost vzrostla. Věděla, co tohle znamená. Kdyby něco na tomhle prvním skutečném letu s hyperpohonem

nefungovalo – kdyby se něco pokazilo tak, jak to nedokázal odhadnout žádný z nekonečných virtuálních scénářů, kdyby to automatika nedokázala zvládnout –, bylo by to na ní, na Přadleně lan, a na její práci hopem. Proto tu pořád ještě byla, v téhle zatracené otevřené kleci, protože Louise a Mark nedokázali nalézt způsob, jak nahradit automatem tento lidský prvek.

Věděla, že na jejích reakcích a rychlém uvažování bude záviset – ne jen její život a životy jejích přátel i bezpečnost lesa –, ale i budoucnost celého lidského druhu.

Měla jsem se držet spřádání lan, pomyslela si pošmurně.

Vztáhla ruku k dálkovce ovládající hypermotor. Zjistila, že zírá na vlastní ruku a paži a uvědomuje si ohromnost toho, k čemu se chystala. Světlo umírajícího Slunce zalévalo kabinu krvavě rudými stíny, od látky rukavice se odrážely křiklavě zlatavé skvrny.

Náhle ji přepadl hluboký záchvat melancholie. Zdusila pláč – ta tklivá nálada byla tak silná, že ji téměř přemohla…

Ta záplava emocí přicházela z vnějšku. Uvědomila si, že přichází od jejího společníka, jejího tichého, neviditelného druha, který je s ní tady, uvnitř kabiny…

Louisin hlas zněl napjatě, téměř nesnesitelně. „Přadleno? Čekáme.“

Přadlena lan se rozhlédla po prázdné obloze Sluneční soustavy: poničené Slunce, lesklý akreční disk Jupitera. Přes tu děsivou zkázu jí připadalo nezvyklé pomyšlení že bude posledním člověkem, který uvidí tu bolestnou ozvěnu katedrály lidského prostoru a historie. „Louise –sem se už nikdo nikdy nevrátí, že?“

„Do Sluneční soustavy? Ne,“ opáčila rázně Louise.

„To mi nepřipadá správné,“ řekla zvolna.

„A co?“

„Že bychom měli jen tak odletět. Louise, jsme poslední lidé. Neměli bychom –“

„Co?“ zasmála se Louise. „Zakopat na Kallistó plaketu? Pronést projev? 'Poslední ať zhasne světlo'?“

„Já nevím, Louise. Ale –“

„Přadleno.“ Vždycky poznala, když se Louise nutila k trpělivosti. „Je po všem. Jen zmáčkni to zatracené tlačítko.“

Přadlena lan sevřela ruku na dálkovce.

Slunce implodovalo.

Přadlena lan padla do tmy, do oceánu stínů, který zalil kabinu. Pohlédla si do klína. Jediným osvětlením byla matná záře karmínové barvy, mnohem slabší než od Slunce a sotva naznačující tvary jejího vlastního těla.

Přechod pomocí hyperpohonu byl stejně náhlý a hladký jako při testovacích letech. Neměla žádný pocit pocit pohybu uvnitř; jen se změnilo osvětlení, jako by to byla nějaká virtuální scéna.

Pootočila se na lehátku. Za ní kopule stále seděla na křehce vypadajících ramenech lodi Xeelee, zřejmě nepoškozená; žluté světlo lidí, napodobující ztracené Slunce, stále zářilo ze stovky zdrojů, bledé na prázdném pozadí vesmíru.

A za kopulí byla hvězda, dost blízko, aby byla vidět jako koule – stejně rudá jako Slunce, ale zjevně mnohem matnější, chladnější. Hvězda byla zdrojem té trochy dostupného světla, za její lesklou výsečí se v dálce po nebi táhlo cikcak šest dalších hvězd, trochu jasnějších, než teď bylo obvyklé. Hvězda rubínové barvy na jednom konci kompaktního souhvězdí zářila skrz mlhavou vnější atmosféru hvězdné koule.

Vzdálenější souhvězdí tvořila karmínová a žlutá tělesa rozmístěná po obloze. Pokud mohla odhadnout, tvary byly nezměněné. Nepřekvapilo ji to; Louise neměla v úmyslu dostat se při prvním skoku příliš daleko. „Jak se cítíš, Přadleno lan?“

„Výborně,“ opáčila Přadlena energicky. „Jistě to víš lépe než já, díky Markovým donašečům.“ Louise se zasmála.

„Naučila jsem se nikdy těm zatraceným věcičkám nedůvěřovat. Jaký to byl pocit?“

„Stejný jako vždycky. Ani dobrý ani špatný… Předpokládám, že jsme všichni přežili.“

„Právě kontroluji souhrnné údaje. Žádné strukturální poškození, pokud vidím. Jeden případ šoku –“ Odfrkla si. „Muž, který spadl z tvého velikého kapokového stromu Přadleno, když zmizelo Slunce. Ten blázen poletoval kolem, dokud ho nechytili a neodtáhli. Jak jsme doufali, terciální tlumení doménové stěny stíhače ochránilo celou

kopuli před veškerými vedlejšími účinky skoku… Přadleno, nemyslím, že si vůbec mnoho lidí uvědomilo, že jsme provedli skok.“

„No, asi je to tak lepší,“ Přadlena lan se rozhlížela po obloze. „Louise, myslela jsem, že Sluneční soustava je depresivní ažaž. Ale tenhle systém – to je hrobka.“

„Já vím, Přadleno. Je mi to líto. Ale leží na naší letové trase. Přadleno, teď zamíříme mimo rovinu Galaxie, ve směru souhvězdí Kentaura – k Velkému přitahovači…“

„K Prstenci Xeelee.“

„Pokud je to on, tak ano. A ta hvězda je také v souhvězdí Kentaura.“

Hlavní hvězdy v tomto souhvězdí se nacházely od čtyř do pěti do pěti set světelných let od Slunce. Severní na hřbetě nočního stíhače Xeelee poletí zhruba po přímce ven přes tuto třírozměrnou řadu – a pak za ní, ven z Galaxie a směrem k samotnému Velkému přitahovači.

„Přadleno, věřila bys, že jsem se rozhodla vydat se prvním skokem sem čistě ze sentimentálních důvodů?“

„Sentimentálních? K tomuto místu? Děláš si legraci?“

„Přadleno, tahle tmavá koule je Proxima Centauri: hvězda nejbližší Slunci, necelé čtyři světelné roky daleko. Když jsem byla malá holka a vyrůstala jsem na Zemi, sotva jsme dokázali doletět ke hvězdám s prvními loděmi VJT. Soustavy jako Proxima byly místy, kde se odehrávaly fantastické příběhy, plné neuvěřitelných dobrodružství a možností. Pochmurná varování Superetu o zarytě nepřátelských cizích druzích někde tam venku byla pro děti jako já jen umocněním tajemství… měla jsem pocit, že se tam musím sama vydat a podívat se.“

Toho někoho, kdo byl v kabině s ní, to zřejmě pobavilo – dokonce uspokojilo, napadlo Přadlenu.

Přikývla a škubla látkou skafandru. „No, tak ses konečně k Proximě dostala. A ty vzpomínky na dětství jsou vskutku dojímavé,“ dodala kousavě.

Jsi na ni příliš tvrdá, Přadleno lan…

Raději pokračovala. „Tahle Proxima vypadá jako rudý obr. Fotinoví ptáci tu už asi dokončili své dílo.“

„Ne,“ namítla Louise. „Proxima je vlastně červený trpaslík, Přadleno… Je to hvězda Hlavní posloupnosti, úplně stabilní.“

„Opravdu?“ Přadlena lan se otočila na lehátku a zírala na temný disk Proximy. „Myslíš tím, že byl vždycky takový?“

Louise se zasmála. „Obávám se, že ano Přadleno. Je jen mnohem méně hmotný než Slunce a vždycky byl mnohem slabší – dvacettisíckrát méně zářivý než Slunce. Fotinoví ptáci jej nemuseli ochlazovat a nechat zrudnout jako Slunce; Proxima byla vždycky trpaslíkem, stabilním neškodným – a naprosto zbytečným.“

„Zbytečným pro nás. Pro baryonický život. Ale možná ne pro ptáky.“

„Ne,“ přikývla Louise. „Předpokládám, že trpaslík je pro ně ideální forma hvězdy, k níž směřují všechny zatracené hvězdy ve všech galaxiích. Jistěže má i Proxima, své okamžiky; je to typická záblesková hvězda typu Ceti UV. Jeho jasnost se může pohybovat až do…“

„Může?“ Přadlena po několik sekund zkoumala jednolitý disk karmínové barvy. „Chceš tady počkat a čekat, než udělá něco zajímavého?“

„Ne, Přadleno. Stejně si myslím, že fotinoví ptáci museli už takové frivolnosti zarazit… Ach. Jedna věc. Přadleno lan, otoč se.“

Přadlena si uvolnila popruhy a otočila se na lehátku. „Co teď?“

„Přadleno, vidíš to souhvězdí těsně napravo od disku Proximy?“

Louise tím musela myslet tu klikatou řadu šesti hvězd vzadu. „Ano. A co s tím?“

„Ze Země se tomu souhvězdí říkalo Kasiopeja, pojmenované podle královny Kefey, Andromediny matky…“

„Nech si ty pohádky pro děti,“ zavrčela Přadlena.

„Ale odsud to souhvězdí vypadá jinak. Odsud je jasný tvar W poněkud pokřiven – doplněním té jasné rudé hvězdy na levém konci řady.“

Přadlena zírala: hvězda byla jako rubínový šperk, zářila mlhavou vnější vrstvou Proximy.

„První kolonisté na Proximě – nebo spíše systému Alfy, jehož je Proxima součástí, – říkali tomu novému souhvězdí Serpentina.

Přadleno, ta hvězda navíc je Slunce. Naše Slunce, viděné z Proximy. Ještě jeden skok a Slunce nebude vidět; Přadleno lan, ty jsi poslední člověk, jehož oči kdy spatří světlo Slunce…“

Obrovské Slunce zářilo karmínovým sametem Proximy; Přadlena na ně hleděla a snažila se rozeznat disk, dokud ji nezačaly bolet oči.

Konečně odtrhla pohled. „Dost,“ řekla. „No tak, Louise; už žádná minulost.“

„Dobře, Přadleno…“

Přadlena znovu sevřela ruku kolem dálkovky.

…A pochmurnou kouli Proximy najednou bez vnitřního pocitu jakéhokoli přechodu nahradil nový hvězdný systém. Byla to další rudá hvězda – obrovská, s roztřepeným okrajem – ale tentokrát měla průvodce: malou žlutou hvězdičku, světelný bod, sotva průměr daleko od rudé koule. Trpasličí průvodce dal obru eliptický tvar a Přadlena měla dojem, že vidí mezi oběma hvězdami slabý hmotný most, oblouk rudého lesku, vyfouknutý z obra.

„… Přadleno?“

„Ano, Louise, jsem stále tady. Opravdu mi poskytuješ výhledy, co?“

„Tohle je Menkent – gama Centauri. Dostali jsme se dál v souhvězdí Kentaura; jsme už sto šedesát světelných let od Slunce. Menkent býval nádhernou dvojhvězdou třídy A… Ale fotinoví ptáci tu udělali své. Teď prochází jedna z hvězd stádiem obra a druhá už byla zmenšena do velikosti trpaslíka. Nechutné. Deprimující.“

Přadlena lan zkoumala dvojhvězdu, krajková vlákna narudlého plynu, vystupujícího z obra a pohlcujícího její trpasličí dvojče. „Deprimující? Já nevím, Louise… I tak je to nádherné.“

Ano, Přadleno lan. A tohle je poslední hvězda z těch, které navštívíme a která byla natolik významná, že ji pojmenovali pozemští astronomové ještě před dobou kosmických letů. Další pochmurný milník…

„Ještě ty buď morbidní,“ zamumlala Přadlena.

„Přadleno?“

„Ale nic. Promiň, Louise.“

„Dobře, Přadleno, zjistili jsme, že všechno uspokojivě funguje. Chci teď vložit hlavní navigační sekvenci a pokusíme se o větší skoky… Myslíš, že jsi připravená?“

Přadlena zavřela oči. „Jsem připravená, Louise.“

„Já vím, že teď to bude těžké, ale pomůže ti, když budeš přesně chápat, co uvidíš. Míříme ven z Galaxie, asi dvacet stupňů pod rovinu pomyslného disku. Každým skokem se pokusíme urazit pětatřicet světelných let –, každou sekundu se pokusíme o skok. Tímhle tempem bychom doletěli těch sto padesát milionů světelných let k Přitahovači za –“

„– asi padesát dní. Já vím, Louise.“

„Jsem v lese, Přadleno. Dívám se kopulí ven, spolu Morrowem a Uvarovem, Lovkyní žab a několika dalšími. Nejsi tedy venku sama; vidíme totéž co ty, Přadleno –“

„Další utěšování? Já vím, Louise, já vím.“ Povzdechla si. „Louise, jsi velký inženýr a silná lidská bytost. Ale jsi opravdu mizerný vůdce.“

„Promiň, Přadleno, já –“

„Dejme se do toho.“

Přadlena impulzivně udeřila rukou do dálkovky.

– a místo chmurné dvojhvězdy Menkent se okamžitě objevila jiná dvojice. Tentokrát byly hvězdy – rudí obři – téměř identické a spojoval je most z vychládající, zářivé hmoty. Kolem obrů se vlnila široká rozšiřující se spirála řídkého plynu a –

– než měla čas na to pomyslet, byla tu zas další dvojhvězda, tentokrát dál od lodi; jasná, modrá hvězda pronikala chátrajícím tělem tmavého rudého obra. Viděla rudého obra viset za modrou hvězdou jako dým za diamantem –

– když vše znovu zmizelo a před ní visela slabě mihotavá světelná koule: poznala planetární mlhovinu, rozpínající se mršinu rudého obra, roztrženou supervětrem vyvolaným ptáky, ale než –

– ji stačilo napadnout, zda Slunce bude takhle někdy také vypadat, mlhovina zmizela a nahradilo ji nic neříkající, vzdálené hvězdné pole, které –

– zmizelo, protože teď ji obklopoval tmavorudý kouř: byla vlastně uvnitř obří hvězdy, jak si uvědomila, uvnitř jejího svrchního vychládajícího těla a –

– i to zmizelo a objevila se rozlehlá, nestejnoměrná mlhovina – místo supernovy?, – která –

– implodovala a –

– vynořila se před ní hvězda, nafouklá, načervenalá, bolestně připomínající Slunce, ale nebylo to Slunce a –

– a – a a a a a –

Hvězdy jí tvořily obrovskou, nebeskou hráz kolem hlavy. Za přímou záplavou světla klouzala vesmírem vzdálenější souhvězdí, elegantní, daleká, jako stromy v lese.

Přadlena seděla ztuhle na lehátku a nechala kabinu zalévat tichými výbuchy světla hvězd

… A stejně náhle jako se objevila, hráz hvězdných polí prořídla, začala se ztrácet a nakonec úplně zmizela. Před nočním stíhačem teď nebylo nic než jednotvárná, tichá prázdnota; slabě narůžovělé světlo z jakéhosi zdroje za ní si pohrávalo po povrchu kabiny.

Je po všem.

Přadlena lan klesla na lehátko. Připadalo jí, že se jí kosti roztekly na vodu. Zaclonila průzor helmy dlaněmi, nechtěla sledovat Vesmír a nasávala pomerančovou šťávu z náustku; ostrá, známá chuť jí vyplnila ústa.

Cítila, jak se znovu stahuje do malého vesmíru vlastního těla; do úkrytu ve vlastní hlavě. Je to tady pohodlné, pomyslela si unaveně. Možná bych už nikdy neměla vyjít ven…

„Přadleno lan?“ Louisin hlas zněl velmi jemně. „Jak se cítíš?“

Přadlena nazlobeně nasávala pomerančový džus.

„Tak, jak můžeš čekat. Nech si ty hloupé otázky, Louise.“

„Dala sis hodně záležet, abys to vydržela.“

Přadlena zamručela. „Jak víš, že jsem to vydržela?“

„Protože jsem tě neslyšela křičet. A protože mi moje hejblátka ukazují, že nežvýkáš vnitřek své přilby. A –“

„Louise, věděla jsem, co mohu očekávat.“

„Možná. Ale i tak to bylo nelidské. Xeelee by se možná ten výlet líbil… Zdá se, že lidé potřebují pracovat v menším měřítku.“

„To mi povídej.“

„…Až budeš připravená, podívej se za sebe.“

Přadlena zvedla tvář od náústku. Narůžovělé světlo ze zdroje za ní stále přebíhalo po povrchu dálkovek, po pomačkané látce skafandru na jejích stehnech. Uvolnila si opatrně popruhy a otočila se. Nad ní se rozkládal světelný strop. Byla to rozlehlá rovina vřícího plynu, křiklavě červená uprostřed a hrající všemi barvami – žlutou, oranžovou a modrou – po okrajích. Byla vidět v perspektivě, takže Přadlena hleděla přes hřebenovité linie plynu na bobtnající střed. Jádro bylo obaleno plynem v ozdobných spirálách barev.

Světelná deska se téměř neznatelně vzdalovala od lodi. Byla jako střecha katedrály a noční stíhač – i se svým vzácným břemenem lidí a se všemi nadějemi lidstva – byl pouhou mouchou, spouštějící se stále níž.

„Louise, to je nádherné. Neměla jsem tušení…“

„Chápeš, co vidíš, Přadleno lan?“ Louisin hlas zněl křehce jako by bojovala s mohutností toho, na co hledí. „Přadleno, díváš se na naši Galaxii – z vnějšku. A proto ta hvězdná hráz skončila… Náš galaktický disk je asi tři tisíce Světelných let silný. Když jsme jím proletěli šikmo, dostali jsme se z něj během několika minut.“

Noční stíhač vyletěl z Galaxie v bodě asi ve dvou třetinách cesty podél poloměru od středu k okraji. Loď se chystala proletět pod středem disku, té nafouklé a karmínově zářící vybouleniny, která bude vypadat jako nějaký nebeský svícen o průměru tisíců světelných let nad její hlavou. Po jeho ramenech blikaly světelné puchýře, bubliny všech nafouklých barev.

„Přadleno, ten disk má průměr sto tisíc světelným let. Nám potrvá jen padesát minut, než proletíme celou šíři…!“

Přadlena zaslechla, jak se Louise otočila a cosi zamumlala.

„Co to bylo?“

„Tvoje sestřička, Malířka tváří. Ptala se, proč nevidíme relativistické zkreslení.“

Přadlena se usmála. „Řekni jí, ať nás neotravuje s takovými pitomými otázkami.“

„My nejsme všichni zocelení vesmírní piloti jako ty, Přadleno lan…“

Nebylo tu žádné relativistické zkreslení – žádný hvězdný oblouk, žádný rudý nebo modrý posuv –, protože stíhač se nepohyboval uvnitř vesmíru. Přeskakuje z bodu do bodu jako stromová žába, napadlo Přadlenu, když skáče mezi květinami. A v koncovém bodě každého skoku byla loď vůči Galaxii na jednu sekundu stacionární. Žádný modrý posuv.

Ale noční stíhač vylétal z Galaxie faktickou rychlosti miliónkrát větší, než je rychlost světla. Byla to frekvence skoků, co dávalo Přadleně onu iluzi trvalého, plynulého pohybu.

Vše fungovalo podle plánu.

„Daří se nám to, Louise,“ vydechla Přadlena. „My jsme to opravdu uskutečnili.“

„Ano… Ale…“

Přadlena naoko zasténala. „Ale teď mi řekneš, že už to není, jaké to bývalo, zase, že?“

„No, je to pravda, Přadleno,“ přiznala Louise hněvivě. „Jen se podívej… I z téhle vzdálenosti mimo Galaxii vidíme práci těch prokletých fotinových ptáků.“

Galaxie obsahovala dvě hlavní hvězdné třídy, jak vysvětlila Louise Přadleně. Hvězdy populace I, jako bylo Slunce, se vyvinuly ve spirálových ramenech bohatých na vodík, daleko od středu. Některé z nich – jako modří superobři – byly stokrát větší než Slunce a vyzářily svou energii během krátkého, nezdravě produktivního mládí. Hvězdy populace I měly tendenci vybuchovat, a tím ohrožovat mezihvězdné prostředí i pozdější generace hvězd složitými produkty své jaderné syntézy.

Oproti tomu hvězdy populace II vznikly v oblastech, kde bylo vodíkového paliva málo: ve starých oblastech blízko středu, nebo ve shlucích mimo hlavní disk. Hvězdy populace II měly přibližně

stejnou velikost a v dobách nejranějších počátků astronomie lidstva už byly staré a jevily se jako skupiny rudých obrů.

„Podívej se na ten disk," vrčela Louise. „Předpokládám, že ti zatracení ptáci neměli mnoho práce s tmavými stabilními hvězdami populace II; ty už byly napůl mrtvé. ale podívej – ach, podívej se na spirální ramena…"

Přadlena si všimla, jak jsou nepravidelná, narušená puchýři zlatorudého světla, nafouklými po celé délce prašných linií.

„Ty puchýře jsou zbytky po supernovách," poznamenala hořce Louise. „Přadleno, ne každá hvězda reagovala na činnost fotinových ptáků stejně mírumilovně jako naše ubohé staré Slunce. Řada honosnějších a krásnějších hvězd populace I prostě vybuchla a roztrhla se… Ptáci pravděpodobně spustili řetězovou reakci supernov a trosky jedné destabilizovaly další."

Přadlena zírala na poničený disk, na zohyzděná spirální ramena.

„…Už jsme čtyřicet tisíc světelných let pod diskem, Přadleno," ozval se její společník. Světlo, které teď vidíš, opustilo hvězdy před čtyřiceti milénii… Jen si to představ, čtyřicet tisíc let před mým narozením se lidé stále třásli na krajích ledovců a vyráběli nože z úlomků kamene. A čím dál cestujeme, s každou sekundou je to světlo starší. Bereš nás záplavou starobylého světla, Přadleno lan…"

Přadlena se zasmála. „Tys měl být básníkem."

„Cože?"

„… Pověz mi, co přijde teď, Louise."

„Dobře, Přadleno, víš co je to kulová hvězdokupa?"

Přadlena se zamračila. „Myslím, že ano." Zavřela oči „Stabilní koule hvězd – možná o sto tisíci hvězdách – obíhající okolo hlavního disku, v galaktickém halo."

„Správně," přikývla Louise. „Jsou to hvězdy populace II. A jedna taková hvězdokupa, nazvaná Omega Centauri, byla jedna z nejjasnějších hvězdokup viditelných ze Země."

Přadlena si to přebrala. „ Omega Centauri. To jméno znamená, že se nacházela v zorném poli zahrnujícím souhvězdí Kentaura."

„Správně."

„Myslíš tím –"

„Míříme přímo do ní. Zavři pevně oči, Přadleno lan."

Přadlena se otočila a zadívala se vpřed.

Za křehkou klecí kabiny se nadýmaly obří hvězdy a oslepovaly ji svým bleskem v neproniknutelném tichu.

Kapitola 24

Lieserl a Milpitas, usazení na beztížných skútrech, se spouštěli do hloubky nákladové paluby na základně kopule Severní. Nad Lieserl se táhlo technické zabezpečení zpod Patnácté paluby jako neskutečný spletenec potrubí, kabelů a stromových kořenů.

Koutkem oka Lieserl zvědavě sledovala Milpitase. Díval se dolů na hlubinu pod sebou s nezakrytou hrůzou. Milpitas byl cestovatelem na hvězdné lodi tisíc let, ale byl zjevně zvyklý na gravitaci a v prostředí beztíže viditelně trpěl. Jeho instinkty se nepřizpůsobily skutečnosti, i kdyby skútr naprosto selhal, jen by se dál vznášel ve duchu, naprosto v bezpečí.

Pod silnou vrstvou zatuchlého vzduchu, do něhož sestupovala, byla vidět průhledná základna Severní. Lieserl připadala jako jezero plné čiré tmy – a tam, připevněný na spodní straně základny obytné kopule, byl jako nějaký obrovský hmyz v rybníce štíhlý tvar nočního stíhače Xeelee, který je unášel vesmírem. Jeho křídla ve tvaru javorové nažky vypadala o něco tmavší dokonce i vůči prázdnotě mezi hvězdami.

Plánovač se k ní ztuhle otočil a usmál se. „Vypadáte na tom skútru – jako byste se cítila nepohodlně.“

Potlačila úsměv. Já? „Nepohodlně? Ale ne.“ Luskla prsty a skútr zmizel. Zlomyslně se na Milpitase usmála. Udělala ve vzduchu dvojí kotoul vzad, před očima jí projela průsvitná podlaha.

Skončila a znovu se ocitla vedle Milpitase. „Necítím se nepohodlně,“ vydechla. „Jenom – no, trochu hloupě, někdy mám pocit, že ty virtuální masky, které pro mě připravuje Mark, příliš neodpovídají mé osobnosti.“

Milpitas se od ní s pobledlou tváří odvrátil a uchopil řídítka skútru tak pevně, že mu zbělely klouby.

Rychle přivolala subvokálním příkazem virtuální skútr zpátky. „Promiňte,“ omlouvala se a myslela to upřímně. „Asi jsem to neměla dělat.“

Viděla, jak mu po pestrobarevných jizvách na čele stéká pot, ale s pevnou rozhodností se držel na skútru „Neomlouvejte se," vyzval ji strojeně „Jsme tu na inspekční cestě… abychom zhodnotili stav lodi, ne toho zda se cítím dobře."

Ovšem. Po krátké chvíli lidské slabosti se Milpitas opět uzavřel do ulity. S neurčitým pocitem zklamání se odvrátila.

Blížili se teď k nákladové rampě. Lieserl rozeznávala dvojí trysky svého skútru, jak se odrážejí na lesklé podlaze; spojila se s vlastním odrazem, jako když člověka přitahuje hvězda – vlastně to byl obraz obrazu, pomyslela si cynicky; procesory udržující její existenci odvedly s její dnešní virtuální kreací velmi dobrou práci.

Milpitas krátkým trhnutím kostnatého, zjizveného zápěstí vyrovnal let a začal plachtit rovnoběžně s povrchem. Lieserl ho následovala s odstupem necelého metru.

Pod základnou kopule noční stíhač Xeelee roztáhl křídla z konstrukčního materiálu, obrovský, spící.

„Dobré ráno, Přadleno lan," řekla Louise.

Přadlena se protáhla. Nechala se pomalu probudit, nasávala obohacený ovocný džus z náústku v přilbě a nechala skafandr, aby jí očistil kůži ultrazvukovými závany, ucítila v cévce proudit teplou moč.

Na Louisin pozdrav jen zahučela odpověď.

Byl to její desátý den v kleci kabiny nočního stíhače.

Uvolnila si popruhy a rozhlédla se – a zjistila, že hledí do mezigalaktické prázdnoty. Kdesi v dálce bylo vidět skvrny kalného světla, které mohlo představovat galaxii – nebo shluky galaxií – tak vzdálených, že i při neuvěřitelně vysoké rychlosti stíhače tří milionů světelných let za den, nedokázala rozpoznat žádný pohyb.

Přadlena klesla zpět na lehátko. „Léthé. Další den uprostřed téhle šedivé pouště bez života," zavrčela.

Louise, která vše sledovala ze stanoviště na lesní palubě Severní, jak Přadlena dobře věděla, se s pochopením zasmála. „Ale dnešek by měl být o něco zajímavější než jindy, Přadleno lan. Dosáhli jsme jednoho z milníků. Tedy, bylo by lepší říci jednoho z megasvětelných 'rokníků'…"

„Skutečně?“

„Po deseti dnech jsme urazili třicet milionů světelných let od Slunce. Přadleno, dosáhli jsme středu kupy galaxií v Panně – obří kupy galaxií, k nimž patří i naše Galaxie. Daleko za námi je drobná světelná skvrna, což je místní skupina galaxií o průměru tří milionů světelných let, malé shromáždění, kterému dominuje naše Galaxie a galaxie Andromeda. A po tvé levici, asi na jedenácti hodinách, máš střed samotné kupy galaxií v Panně, té masivní skupiny několika tisíců jasných galaxií. Alespoň bývaly jasné…“

Přadlena rozeznala centrální skupinu galaxií. Byl to šedivý, zrnitý světelný oblak. „Fascinující.“

„Ale no tak, Přadleno. Podívej, my absolvujeme vpravdě impozantní cestu – cestujeme tak daleko, že překonaná vzdálenost je měřitelná i ve velkých měřítcích struktury časoprostoru. Jak můžeš neprožívat – hm, povznesení?“

„Ale já z toho nic nevidím, Louise,“ stěžovala si Přadlena.

Louise chvíli mlčela. Pak řekla: „Tak dobře, Přadleno, ukážu ti, kde jsme.“

Několik metrů před kabinou stíhače se objevila zářící světelná koule a rychle se rozpínala až do průměru asi půl metru.

Přadlena se na lehátku přikrčila a zkřížila paže.

„Další výukový virtuál, Louise?“

„Jen mě sleduj, Přadleno lan. Podívej se na tohle. Tady je vesmír, rozpínající se nějakých 300 000 let po Velkém třesku. Vesmír je polévkou ze záření a hmoty – koktejlem temných a světlých variant. Teplota je stále příliš vysoká, aby se utvořily atomy. Proto baryonická hmota tvoří plazmu. Ta je ale pro záření neprostupná takže tlak záření zabraňuje hmotě se shlukovat. Nejsou tu žádné hvězdy, žádné planety, žádné galaxie.“

Virtuální vesmír se náhle roztáhl na dvojnásobek a vyjasnil se; Přadleninu tvář zalil světelný záblesk, až zamrkala.

„Teplota teď poklesla pod tři tisíce stupňů,“ pokračovala Louise. „Elektrony se náhle mohou spojovat s jádry a tvořit atomy – a atomy nemají silnou interakci s fotony. Vesmír je poprvé průhledný, Přadleno. Záření může volně letět prostorem a už nikdy nebude v interakci s hmotou. Prvotní záření vlastně můžeme pozorovat dodnes

– když se správně díváme, jeho vlnová délka se rozpínáním vesmíru silně protáhla – jako mikrovlnné záření kosmického pozadí.

Ale klíčovou otázkou je, Přadleno, že po tomto rozdělení už záření nemohlo bránit hmotě ve spojování.

Model vesmíru byl teď mrakem vířících, srážejících se částic.

„Vypadá to jako mlha," poznamenala Přadlena.

„Správně. Představ si to jako rosu, Přadleno. Roztahuje se, je tenká a stejnoměrná; v průměru se jeden atom vodíku nachází v prostoru o velikosti jedné z naši transportních kapslí. A v tomto bodu vytlačuje rozpínání vesmíru ty kapky rosy ještě dál. Ale teď jsou struktury hmoty – galaxie, kupy a superkupy galaxií – připraveny spojovat se a zkondenzují jako kapky rosy na pavučině."

Přadlena se usmála. „To by byl pavouk. Ale kde je pavučina?"

V mlžné kouli se teď objevily slabé čáry; hračka vesmíru vypadala jako popraskaná skleněná koule. „Tady je pavučina, Přadleno," ukazovala Louise. „Díváš se na kosmické struny. Jsou to poruchy v časoprostoru –"

„Vím, co jsou struny," přerušila ji Přadlena. „Xeelee využívali strun – a doménových stěn – při konstrukci nočního stíhače."

„Správně. Ale tyhle struny vzniky přirozenou cestou, jsou to zbytky fáze přechodu z raného vesmíru, zbytky rozložení jednotné supersíly, která z této singularity vznikla… Kosmické struny jsou reziduální zbytky ultravysokého, symetrického vakua z doby Velké jednotné teorie, zasazené do 'prázdného prostoru' v našem vesmíru – jako reziduální zbytky čar tekuté vody v pevném ledu. A ty struny jsou supravodivé; jak postupují původními magnetickými poli, vznikají v nich silné proudy – o stu miliard miliard ampér nebo ještě víc.."

Struny se kroutily v prostoru jako pomalí, navzájem propojení hadi. Částice mlhy, představující jednolité rozdělení hmoty, se začaly pohybovat směrem ke strunám. Spojovaly se v úzkých sloupech kolem strun a v tenkých vrstvách v jejich stopách.

„Je to překrásné," hlesla Přadlena.

„Struny se pohybují téměř rychlostí světla," pokračovala Louise. „Zanechávají za sebou rovné stopy – vrstvy, ke kterým je přitahována hmota rychlostí několika kilometrů za sekundu. Ve

stopách se začínají tvořit struktury, takže je z toho vzorec vláken a vrstev z baryonické hmoty, obklopující prázdný prostor…“

Baryonická hmota, shlukující se kolem struktury strun se teď zhroutila pod vlastní tíhou. Drobné virtuální galaxie – okouzlující, připomínající klenot – se rozzářily do života podél pavučiny kosmických strun.

„Ale to není konec,“ upozornila Louise. „Jen se podívej.“

Teď Přadlena spatřila smyčku z kosmických strun, kroutila se v prostoru a prudce oscilovala.

„Smyčky strun mohou vzniknout, když se struny vzájemně kříží,“ vysvětlovala Louise. „Jenomže jsou nestabilní. Když vznikají smyčky, rychle se rozkládají… pokud nejsou stabilizovány, jako když Xeelee stabilizovali křídla svých nočních stíhačů. A teď si vzpomeň, jak jsem ti říkala, že struny jsou supravodivá vlákna s neuvěřitelným množstvím elektrického proudu. Když se struny rozkládají, musí všechna ta elektromagnetická energie někam jít…“

Smyčka se náhle bleskovou rychlostí smrskla a Přadleninu tvář opět ozářilo světlo. Zakryla si dlaněmi průzor „Byla bych ráda, kdybys toho nechala,“ vyjela na Louise.

„Promiň. Ale dívej se, Přadleno. Vidíš, co se stalo?“

Přadlena spustila ruce a mrkla oslněnýma očima.

Výbuch smyčky strun vyhloubil uprostřed kaše vláken galaxií obrovský otvor.

„Chápu,“ přikývla Přadlena. „Došlo k elektromagnetickému pulzu, který vyrobil uprostřed mraků hmoty bublinu.“

„Ne tak docela,“ opravila ji Louise. „Přadleno, vzpomeň si, že temná hmota je pro fotony průhledná – pro elektromagnetické záření. Elektromagnetický pulz smyčky proto zničí jen baryonickou hmotu a zanechá po sobě otvor, zaplněný temnou hmotou, ale bez známky hvězdné hmoty.

Přadleno, celé to kosmické inženýrství vyvolané strunami – prapůvodními semeny – nám zanechalo fraktální strukturu. Fraktální znamená, že pěna má stejnou celkovou strukturu na všech úrovních. Vypadá stejně bez ohledu na to, z jak velké dálky nebo blízkosti ji pozorujeme. Naše Galaxie je částí malé skupiny – místní skupiny

galaxií, která spolu s několika dalšími kupami je částí takzvané superkupy galaxií v Panně – která je zase –“

„Je mi to jasné,“ přerušila ji Přadlena.

„Baryonická hmota je uskupena do vláken a vrstev okolo velkých prázdných prostor, vyplněných pouze temnou hmotou. Je jako pěna, Přadleno – a to velmi aktivní, snad jako na povrchu oceánu; struny protínají prostor téměř rychlostí světla, takže dochází k velkým pohybům, proudům v této pěně.“

„Louise, řekla's mi, že mi ukážeš, kde jsem.“

„Dobrá, Přadleno…“

Pod třpytivým sklem se vlnily křivky nočního stíhače jako nějaká monumentální socha. Konstrukční materiál Xeelee byl teď jen necelý metr pod jejíma nohama a Lieserl měla nutkání vztáhnout ruku a pohladit jej, jako by stíhač byl nějaké veliké zvíře v kleci. Ale materiál od ní oddělovala jak základna obytné kopule, tak i vrstva vakua – a, jak si smutně pomyslela, i propast neskutečna, kterou mohl překročit jen Mark Wu a jeho udělátka.

„Jste zamyšlená,“ poznamenal Milpitas.

Promnula si bradu. „Přemýšlela jsem, jak tahle loď Xeelee vypadá živě. Vůbec nevypadá jako technologické zařízení. Je jako velká mořská příšera, uvězněná pod zmrzlým povrchem; připadá mi, jako bych pod kůží z konstrukčního materiálu viděla svaly.“

„Atraktivní pohled,“ přikývl suše Milpitas. „I když si nejsem úplně jist, jak nám to pomůže.“

Lieserl vzhlédla k technickému prostoru asi tři sta metrů nad sebou, se změtí stromových kořenů a vodovodních potrubí. „Porovnej to s tou primitivní spouští… U vod Léthé, Milpitasi, tohle byla vesmírná loď, která dokázala vydržet tisíc let. A něco z toho designu vypadá, jako by pocházelo ještě z doby před Římany.“ Povzdechla si. „Víte, zahlédla jsem kousek lidské technologie, jak postupovali v letech po odletu Severní. Zřejmě jsme se časem vylepšovali. Ale vždycky – vždycky – jsme nakonec brali s sebou to zatracené potrubí. Myslím, že lidé se za celou dlouhou historii nikdy ani nepřiblížili prosté dokonalosti toho jediného artefaktu Xeelee, tohohle nočního stíhače.“

Milpitas se přiblížil k průhlednému dolnímu povrchu a upřeně se jím zahleděl. „Možná máte pravdu. Ale znamená to snad, že bychom se měli sklonit a uctívat Xeelee i všechny jejich výtvory?“

„Ne,“ odvětila chladně. „Ale znamená to, že Xeelee byli chytřejší, než jsme my kdykoli byli nebo budeme.“

Spatřila, jak zvedá obočí, i když jen nepatrně, ale neřekl nic.

Teď byli téměř u okraje základny, poblíž průhledné zakřivené stěny nákladové paluby. Tady se ramena stíhače dotýkala spodku základny; od ní se vinuly silné pásy kolem křivek stíhače až mimo dohled a poutaly stíhač ke kopuli.

Milpitas se naklonil nad ovládací pult skútru a prohlížel si pásy. Zdá se, že se vůbec nebojí, pomyslela si Lieserl s jistým pobavením, teď, když je jen metr nad základnou kopule, poblíž podlahy svého zkostnatělého duchovního vesmíru, v němž vládla gravitace.

Dovolila si volně plout podél lodi Xeelee. Ramena – ano, to bylo dobré označení pro tuto část stíhače u počátku křídel; takhle blízko lodi měla pocit, že ji opravdu cosi nese, že je na širokých, silných ramenou nějakého obra z konstrukčního materiálu.

Milpitas se narovnal.

„Tak jak funguje technika?“ zeptala se.

„Výborně,“ odpověděl a ani nevzhlédl. „Tedy, v rámci tolerance… Sklouzávání je dnes minimální.“

„Sklouzávání?“

Prohlížel si ji. „Možná vám nejsou známy problémy, jimž jsme museli čelit, když jsme připevňovali obytnou kopuli k nočnímu stíhači. Lieserl, konstrukční materiál Xeelee prakticky postrádá tření a je tvrdší než jakákoli látka, kterou známe. Je neprostupný dokonce i pro exotickou hmotu… Víte, že jsme uvažovali o tom, že při jeho výrobě mohlo dojít k porušení Pauliho vylučovací principu –“

„Slyšela jsem o tom.“

„Takže když došlo na připevnění kopule, nemohli jsme její konstrukci prostě přibít k nočnímu stíhači. Žádná známá lepicí látka by na konstrukčním materiálu nedržela. Namísto toho jsme postavili kolem stíhače volnou klec.

Roboti, řízení procesory Severní, vytvořili pruty klece a pomalu a plynule sunuli kopuli ke stíhači. Vyřešili jsme to tak,“ uzavřel

Plánovač, „že pásy pevně tisknou stíhač k nám, aniž by nás k němu připevnily. Ale zřejmě to stačí, aby přiměly stíhač nést kopuli bezpečně hyperprostorem.“

„A – sklouzávání?“

„Protože klec není ke stíhači připevněna a protože podléháme nejrůznějším otřesům, pásy klece kloužou po povrchu z konstrukčního materiálu. Plazí se po něm. Ale sále tam pracují nanoboti, pásy upravují a vyrovnávají.“

Lieserl přikývla. „Chytré řešení, Milpitasi.“

Ironicky se uklonil. „Snad. Ale nemohu si za ně přisvojovat zásluhy. Jen jsem navrhl design, který –“

Náhle pocítila k tomu zjizvenému, zakrslému muži záchvěv lítosti. „Jen se nepodceňujte,“ nabádala ho. „Věřte mi, dosáhl jste toho tolik…“

„Na šílence?“ opáčil odzbrojujícím způsobem. Usmál se na ni. „Vím, že mě považujete za úplného hlupáka, neschopného pružného myšlení, Lieserl.“

Překvapeně otevřela ústa, aby to popřela, ale zvedl ruku.

„No, možná, že jím jsem… Ale do velké míry jsem byl zodpovědný za týmy robotů, kteří postavili klec pro noční stíhač. Vím, že naše senzory by nám mohly povědět mnohem víc o stavu konstrukce, která nás poutá k nočnímu stíhači, než bych zjistil pouhým pohledem. A přece –“

„A přece máte pocit, že musíte provést osobní kontrolu.“ Usmála se. „Mýlíte se, Plánovači. Nejste člověk, s nímž se vychází nejsnadněji, ale nemyslím, že byste byl blázen, když následujete instinkty.“

Pozoroval ji chladným, zkoumavým pohledem. „Vy si to myslíte?“

„Vím to,“ odvětila pevně. „Koneckonců o to šlo celou dobu mého pobytu uvnitř Slunce – vlastně to byl důvod celé mojí existence. Přede mnou spustili do Slunce řadu sond a po mně také. Poslali mě tam, aby lidské oči – alespoň prostřednictvím náhradníka – mohly sledovat co se tam vlastně děje.“

Přikývl. „I když se zdá, že příliš málo využíváme pozorování, které jste provedla a přinesla.“

„To je možné.“ Zasmála se. „Ale nedokázala jsem to ovládat.“

Prohlížel si ji. „Možná jste náhražka,“ prohlásil. „Ale i tak je vaše lidství silné a zjevné, Lieserl.“

Cítila se zmatena. Zachovávala nehybnou tvář a rozhodný výraz. Vydala subvokální příkaz a odpojila tím autonomní simulaci své tváře; nechtěla, aby jí tváře zalil třeba jen náznak ruměnce. „Děkuji,“ pronesla lehce. „I když si nejsem jistá, že potřebujete díky. Vy příliš nehýříte komplimenty, že? Předpokládám, že vy neoceňujete, Plánovači; vy hodnotíte,“ dodala.

„Snad.“ Odvrátil se a tím diskusi uzavřel.

Prohlížela si jeho potlučený profil. Milpitas na ni dělal dojem, že se dovede ovládat, ale možná na sebe prozradil víc, než kolik chtěl. V jeho případě nebylo nejdůležitější funkcí komunikace předávání informací. Pro Milpitase bylo skutečným smyslem jakékoli konverzace ovládat. Měla pocit, že s ní neustále šermuje, zkouší její hbitost a sílu vůle.

Tohle byl člověk uvyklý moci a zvyklý jí využívat i v té nejprimitivnější konverzaci. Ale co to mohlo být za člověka, kterému po staletích subjektivní existence stálo za to bojovat s unaveným starým virtuálem, jakým byla ona?

Milpitas pokračoval v inspekci, pomalu a metodicky.

Třeeba byl trochu méně lidský, možná dokonce méně než ona, napadlo ji. Přesto si musela nejistě přiznat, že v Milpitasovi dřímá ukrytá síla, kterou není možné neobdivovat.

Milpitas byl přinucen sledovat, jak se mu jeho svět – svět, který ovládal, – začíná rozpadat přímo před očima. Tvrdě bojoval o jeho zachování. Ale pak bojovat přestal, když si uvědomil, že starý svět je pryč, že to, v co věří, už nelze obhájit.

A to bylo to nejtěžší. Tohle byl bod, odkud se už nevrátily nekonečné řady mučedníků po celou dobu krvavých lidských dějin. A přesto od té doby stále fungoval a napomáhal poslání lodi.

Usmála se. „Myslím, že jste tvrdší, než se zdá, Plánovači Milpitasi. Myslím tím, že jste se dokázal vymanit z vězení vlastní minulosti…“

Otočil se. „Ale minulost není vězení," pronesl tiše. „Minulost se neustále mění naším jednáním v současnosti. Každý nový čin přehodnocuje význam minulosti…"

Překvapilo ji to. „To zní jako povrch nějaké hluboké filozofie."

„Hluboké a staré," přisvědčil. Díval se na ni, jizvy na lebce se mu teď ostře rýsovaly ve světle nákladové paluby. „My v Superetu jsme nikdy nebyli jednorozměrnými utlačovateli, Lieserl. Považovali jsme se za strážce toho nejlepšího z lidské moudrosti a neustále jsme se snažili vykládat svou současnost i budoucnost ve světle dějin…"

Přikývla. „Hmmm. Zajímavé. Třeba je pojetí proměnlivé minulosti, viděné ve světle měnících se předpokladů, jedinou filozofií, která umožňuje rase nesmrtelných zůstat při zdravém rozumu. Možná vás stále ještě nedoceňuji, Milpitasi."

Dotkl se ovládacího pultu a pomalu stoupal vzhůru. Tvář měl nehybnou. „Na to zapomeňte," poznamenal suše.

Obraz vesmíru se rozpínal a zaostřil se na poměrně malou oblast; Přadlena sledovala nevýrazný shluk kosmické pěny, skupinu vláken, prázdna a vrstev zářící hmoty.

„Dobře, Přadleno lan, tohle je trojrozměrná mapa našeho sousedství. To prázdno má v průměru asi sto milionů světelných let. Tady je místní orientační bod – slavná prázdnota zvaná Díra v Pastýři, o průměru dvou set milionů světelných let – a podívej, tady je Velká zeď: největší koherentní struktura ve vesmíru, vrstva galaxií dlouhá pět set milionů světelných let." Louise se odmlčela a když opět promluvila, její hlas zněl temněji, byl plný zášti a napůl potlačovaného hněvu, který už Přadlena poznávala. „Ovšemže Stěna už není výletním místem pro turisty, jako když jsem byla mladá holka," pokračovala hořce. „Ti zatracení fotinoví ptáci tu taky udělali své… Celá Stěna, až kam dohlédneme, je svědectvím zkázy, kterou ptáci způsobili."

Přadlena si dovolila úsměv. Dovedla si představit, na co Louise myslí. Sakra, je to naše Stěna!

„Tenhle oblak," pokračovala Louise a ukazovala na fragment mlhy o velikosti Přadleniny dlaně, značený malou červenou šipkou, „je kupa v Panně. Naše místní kupa galaxií." Malá oblast v oblaku v

Panně se žlutě rozblikala a vyrazila z ní modrá čára ke středu Panny. „Ta malá žlutá oblast je místní skupina galaxií, kde se nachází Slunce," vysvětlovala Louise, „a ta čára znázorňuje naši dosavadní cestu s nočním stíhačem, přímo středem kupy galaxií v Panně."

„To není moc daleko," přikývla Přadlena.

„Ale no tak, Přadleno, pomysli na měřítka tohoto obrazu!

A teď se podívej," navázala Louise. Objevily se drobné zelené vektorové šipky, oživující prašný povrch hvězdokupy. „Vidíš to? Celá naše kupa galaxií se pohybuje vesmírem – a je to pořádná rychlost, půldruha milionu kilometrů za hodinu nebo ještě víc. Ta rychlost je natolik vysoká, že byla pozorovatelná i ze Země – vyvolávala v celém vesmíru Dopplerův posuv, Přadleno, na mikrovlnném radiačním pozadí."

Teď se objevily další rychlostní šipky na další masivní hvězdokupě poblíž kupy galaxií v Panně. „Toto je další kupa galaxií, nazývaná Hydra–Kentaur," říkala Louise. A jen si představ: míří stejným směrem jako Panna."

Rychlostní šipky se teď ježily po celé zpěněné oblasti vesmíru – a jak si Přadlena všimla, všechny mířily dovnitř, do neznámé oblasti ve středu trojrozměrného znázornění.

A modrá čára, představující let nočního stíhače, mířila do středu té obrovské imploze.

„Já vím, co to je," vydechla Přadlena. „Ve středu imploze. Je to Velký přitahovač. Místo, kam padají všechny galaxie…"

„Ano. Zdá se, že tam je mohutná koncentrace, přitahující galaxie na vzdálenost stovek milionů světelných let. Přitahovač je sto padesát milionů světelných let daleko od Slunce a s masou deseti tisíc galaxií…"

Přadlena zírala do modelu vesmíru a cítila, jak se jí chvěje srdce. „A pokud to je skutečně umělý výtvor –"

„Pokud ano, je tak masivní, že si přitahuje superkupy galaxií jako můry, Přadleno, tak masivní, že vlastně působí proti rozpínání vesmíru v této části prostoru… Je to artefakt, jaký si vůbec neumíme představit."

Ano, pomyslela si Přadlena. Neumíme si jej představit. A právě tam míříme…

Kapitola 25

„Nechápu, proč jsi mě musel táhnout sem nahoru do lesa,“ mručela Louise. „Ne teď. To's nemohl počkat, než si budeš svými daty jist?“

„Ale ta data –“ hájil se Mark.

„Jsou dílčí a nekompletní a sotva vedou k nějakým závěrům. Co vlastně máš – jen dva zdvojené obrazy?“

„Ale shoda spekter té dvojí galaxie je v obou případech téměř dokonalá. Říkám ti, to musí být struna,“ naléhal Mark.

„A já ti říkám, že je to nemožné,“ vrčela Louise se vzrůstající podrážděností. „Jak by mohla být uprostřed téhle prázdnoty kosmická struna?“

Uvarov zvedl tvář připomínající lebku a kdákavě se uchechtl, čímž utlumil probíhající spor.

Všichni tři viseli těsně pod kopulí lesa. Louise seděla na beztížném skútru a Uvarov v křesle pro podporu životních funkcí, zbaveném veškerého vybavení a spojeném se třemi pohyblivými malými skútry.

Mark se rozhodl předvést jako hlava bez těla o dvojnásobné velikosti, vznášející se ve vzduchu, což ostatní pěkně rozčilovalo. „Jak se daří Přadleně lan?“ zeptal se.

„Drží se,“ odpověděla. „Teď už letíme třiatřicet dní a po celou tu dobu zůstává na lehátku. A posledních deset dní jsme v té prokleté díře.“

„No, tohle je skutečně vzrušující část cesty,“ poznamenal Mark. „Překračujeme hranice největší zaznamenané kosmologické prázdnoty o průměru více než dvě stě milionů světelných let. Pokud víme, jsme v tom nekonečném prostoru jediným zlomkem baryonické hmoty. To samo je vzrušující pomyšlení i bez mého důkazu o kosmické struně…

„Pro Přadlenu to vzrušující není,“ uťala ho Louise. „Pro ni je tahle prázdnota pouhou senzorickou deprivací.“

„Hmmm,“ zamumlal Uvarov. „Vesmír je obrovskou nádobou senzorické deprivace… možná to dobře ukazuje kosmické dílo fotinových ptáků.“

Kopule teď byla poseta skvrnami falešných barev – schématickým zobrazením vzdálených galaxií, kterých byly na kraji rozlehlé prázdnoty celé vrstvy; tu a tam se mezi galaktickými roji, připomínajícími hmyz, objevovaly fragmenty textu a dalších obrazů.

Markova hlava se naklonila k Louise. „Podívej, je mi líto, že nepovažuješ za vhodné, že jsem vás vytáhl sem nahoru. Možná jsem opravdu měl počkat na důkazy existence té struny. No, nemyslel jsem si, že ta cesta bude mít i vědecký cíl. Myslel jsem, že se snažíme najít způsob, jak zůstat naživu a předvídat, proti čemu stojíme. A to znamená reagovat – a myslet, Louise – co nejrychleji a nejpružněji. Dobře, možná hádám. Ale – co když to, co myslím, je opravdu kosmická struna? Uvažovala si o tom?“

Louise nejistě zvedla tvář ke kopuli. „Jestliže je to struna – tady –, pak možná míříme do něčeho ještě podivuhodnějšího, než jsme předpokládali.“

Uvarov se uchechtl. „Možná bychom se měli držet faktů, můj milý Marku.“

„Nejsou žádná fakta,“ oponovala Louise. „Jen několik pozorování. A na ty vzdálenosti, měřené ve stovkách milionů světelných let, a ze stanoviště, které se pohybuje pomocí hyperpohonu, to jsou silně nepřesná pozorování.“

Uvarov otočil hlavu k virtuálovi. „Tak mi povězte o těch svých pozorováních. Proč jsou ty zdvojené obrazy tak zatraceně důležité?“

„Prováděl jsem pozorování na vzdálené straně té temnoty,“ vysvětloval virtuál. „Hledal jsem důkazy gravitační čočky… Zkreslení světla, přicházejícího ze vzdálených objektů, gravitačním polem nějaké obrovské masy mezi objektem a pozorovatelem. Nehledal jsem přímo struny. Snažil jsem se zjistit, zda bych v té prázdnotě dokázal detekovat nějakou strukturu, nějakou koncentraci hustoty.“

„To jsou struny tak hmotné, že mohou zkreslit světlo při velkých vzdálenostech?“

„To není tak jednoduché, Uvarove,“ vpadla Louise. „Ano, struny jsou velmi hmotné; šířku mají rovnou pouze Planckově délce, ale mají mimořádnou hmotnost – jediný centimetr by vážil asi pět miliard tun… struna, táhnoucí se od Slunce k Saturnu, by měla hmotnost řekněme Slunce. Předpokládáme, že struny se vyskytují buďto jako smyčky o průměru tisíců světelných let, anebo jsou nekonečné… táhnou se vesmírem pořád dál díky rozpínání od počáteční singularity.“

Uvarov přikývl. „Nuže, pokud jsou tak hmotné, musí mít i mohutná gravitační pole.“

„Ne úplně,“ opravila ho Louise. „Struny jsou velmi exotické objekty. Nejsou jako hvězdy, planety nebo galaxie. Prostě to nejsou newtonovské objekty, Uvarove. Relativistická gravitační pole kolem nich jsou jiná.“

Uvarov se k ní otočil.

„Tvrdíte mi snad, že struny jsou antigravitační, jako doménové stěny křídel pohonu diskontinuity u nočního stíhače?“

„Ne.“

V dost velké vzdálenosti od smyčky – struny s konečnou délkou – by hmota struny přitahovala další tělesa, stejně jako každý jiný hmotný objekt. Ale pozorovatel poblíž struny, buď ve tvaru smyčky nebo nekonečné struny, by nepociťoval gravitační účinky, které lze očekávat u tak mohutné koncentrace hmoty.

„Uvarove, gravitační přitažlivost deformuje prostor,“ vysvětlovala Louise. „Časoprostor je plochý, pokud nejsou přítomny žádné těžké objekty: každý objekt po něm projede po přímce, jako mramorová koule po povrhu stolu. Ale v blízkosti newtonovského objektu, jako je hvězda, je časoprostor deformován do tvaru studny, do které ostatní objekty padají. Ale v blízkosti struny je časoprostor lokálně plochý – říká se tomu Minkovského časoprostor. Objekty v blízkosti struny k ní nejsou přitahovány, i přes tu neuvěřitelnou hmotnost…“

„Jenže,“ přerušil ji Mark, „časoprostor kolem struny je deformován. Je kónický.“

„Kónický?“ zamračil se Uvarov.

„Představte si časoprostor jako plochý list papíru. Přítomnost struny odstraní jeden kus z tohoto listu – jako by byl z časoprostoru vyříznut kus koláče. To, co z časoprostoru zbude, se spojí – otvor, zanechaný po chybějícím kusu, se uzavře –, takže časoprostor je jako kužel. Stále je plochý, ale kus ho chybí.

Kdybyste kolem struny nakreslili kruh, zjistili byste, že jeho obvod je kratší, než byste podle poloměru očekávali – je to jako kreslit kruh kolem špice kuželu.“

„A tahle malá porucha časoprostoru stačí, aby vývolala ten zdvojený obraz, o kterém mluvíte?“

„Ano,“ potvrdil Mark.

Kosmická struna nebyla viditelná přímo. Dala se ale zviditelnit trasa, kudy vedla, a to vytvořením cesty z dvojitých obrazů vzdálených objektů, oddělených asi šesti obloukovými vteřinami, podél celé struny.

„Uvarove, představte se, že k nám ze vzdálené galaxie za strunou vyrážejí dva fotony,“ vysvětlovala Louise. „Jeden z nich k nám doletí přímo. Ten druhý, který letí kolem vzdálenější strany struny, cestuje kónickou poruchou. Vlastně urazí kratší vzdálenost, než k nám doletí, právě díky této poruše letí o deset tisíc let méně. Proto ty zdvojené obrazy.“

„Louise, vysvětlila jste mi, jak funguje síť strun jako pavučina, na níž se srážely galaxie,“ zachrochtal Uvarov. „Ale nechápu, jak je něco takového možné, když jsou gravitační účinky těch strun tak slabé.“

Louise si povzdechla. „Ty struny jsou prvotními objekty, vznikly během nepředstavitelně malého zlomku sekundy po samotném Velkém třesku, během ztráty symetrie způsobené rozkládáním spojené supersíly. Od té doby rozpínání vesmíru struny natahovalo. Proto jsou struny pod silným napětím, způsobovaným rozpínáním samotného vesmíru… Struny švihají prostorem rychlostí blízké rychlosti světla. V místech, kterými projde struna, zanechávají kónické poruchy brázdu. Hmota padá do dvourozměrné, vrstvě podobné stopy, kterou zanechala struna. A právě to padání způsobilo vytváření baryonických hmotných struktur, které teď pozorujeme: kup galaxií v podobě vláken a vrstev.“

„Vlastně se dá pozorovat i samotná brázda,“ vložil se do diskuse Mark. „Nebo by se měla dát pozorovat. Vyvolává slabý Doppplerův posuv na mikrovlnném radiačním pozadí. Měl bych rozeznat na jedné straně neviditelné struny o trochu jasnější oblohu než na druhé straně…“

„A viděl jste to?“ vybafl Uvarov.

„Ne,“ přiznal Mark. „Krucifix. Severní nemohla být horším místem pro takový druh měření; mikrovlnný Doppler je pod mou rozlišovací úrovní.“

„Ale myslíte si, že jste objevil podvojné obrazy,“ naléhal dál Uvarov.

„Ano,“ odpověděl Mark a v jeho hlase bylo opět znát vzrušení. „Prozatím dvě dvojice a několik dalších kandidátů. Ty dvě dvojice jsou seřazeny právě tak, jak byste mohl čekat, pokud by se jednalo o strunu…“

„Dost,“ štěkl Uvarov. Vystoupil s křeslem nad ně a pohyboval se v prostoru pod kopulí; profil jeho zhroucené postavy se odrážel od nepravých barev galaxií. Teď mi povězte, co to znamená. Řekněme, Louise, že váš virtuální milenec našel zlomek té – struny. No a co? Co na tom záleží?“

„My jsme uprostřed prázdnoty, Uvarove,“ vysvětlovala trpělivě Louise. „Měli bychom předpokládat, že nalezneme struny uprostřed velikých baryonických struktur jako je například Velká stěna, vrstva hvězdokup půl miliardy světelných let dlouhá, která –“

„Ale my nejsme uprostřed velké baryonické struktury, o to jde, že, Louise?“

„Ano, o to jde. Není důvod, proč bychom měli najít strunu tady, v téhle prázdnotě, daleko od jakékoli koncentrace hmoty.“

„Chápu. Venku není nic než temná hmota,“ zavrčel tiše Uvarov. „Nic než fotinoví ptáci a jejich ještě exotičtější bratranci – vše, co se rozhodli vytvořit, zde ve středu jejich temného impéria, daleko od všech baryonických struktur.“

Uvarov se otočil čelem k Louise, jeho skútry vyfoukly obláčky plynu. „Pokud existuje, bude mít nějaký účinek na fotinové ptáky?“

„Možná,“ připustil Mark. „Struny jsou gravitační poruchy. Gravitace ovlivňuje temnou hmotu…“

Uvarov přikývl. „Možná tu struna je proto, aby poškodila fotinové ptáky. Je to možné? Třeba tu strunu někdo posunul záměrně.“

„Na to jsem nepomyslel, ale předpokládám, že je to možné.“ Mark vzhlédl ke kopuli, jeho hlava bez těla vypadala podivně. „Ano, pokud někdo vede s fotinovými ptáky válku, mohl by použít dlouhé kosmické struny jako zbraně. Představte si to. A navíc: kdo by ve vesmíru dokázal něco podobného kromě samotných Xeelee?“

„Léthé – vést válku s kusy kosmických strun… Už jenom představa takové zbraně je supersmělá!“

Louise vzhlédla k naskicovanému primitivnímu náčrtku vesmíru na kopuli. Najednou jí ty útržky dat připadaly žalostné a jejich pochopení zoufale omezené. Vedla se snad rozhodující válka o osud vesmíru mezi Xeelee a fotinovými ptáky právě teď v té nesmírné prázdnotě, zatímco ona slepě a nevědomě hledí na oblohu?

„Shromažďuj dál data, Marku,“ vyzvala ho. „Za pár dnů se dostaneme pryč z téhle zatracené prázdnoty.

„Jsme jako krysy, které překračují hranice válečné zóny,“ poznamenal Mark s bezvýraznou tváří. „Sotva dokážeme pochopit, co kolem sebe vidíme. A míříme k místu závěrečné bitvy…“

Mark a Lieserl se pomilovali, zavěšení mezi palubami uprostřed mraku volně plujících kuřat.

Když skončili, Lieserl si opřela hlavu o Markovu nahou hruď. Cítila pod tváří jeho drsnou kůži, pokrytou krátkými, kudrnatými tmavými chlupy a kluzkou potem – vlastně mohla pot i ochutnat a čichat jeho slaný pach. Cítila příjemnou, vlhkou únavu ve stehnech.

„Stále nemůžu popadnout dech. Možná jsem na to příliš stará,“ vydechla.

Mark ponořil tvář do jejích vlasů. „Tak se udělej mladší.“

„Ne.“ Přitiskla mu tvář ke hrudi. „Ne, nechci nic měnit. Nechme to tak, jak to je, Marku; ať je to skutečné.“

„Jistě.“

Chvíli mlčela. Pak dodala naprosto spontánně: „A je to zatraceně skutečné, víš. Nádherná iluze.“

Cítila, jak se usmál.

„Říkal jsem ti, že mi zabralo hodně času, než jsem to všechno udělal správně," odpověděl. „Tohle a kafe."

Zasmála se a odtáhla se; její pokožka se oddělila od jeho se slabým, vlhce mlaskavým zvukem. „Zajímalo by mě, zda nás někdo pozoruje."

Mark se protáhl; kuřata, poletující a kdákající, se nemotorně vzdálila z dosahu jeho paží. Rozhlédl se. „Nikoho nevidím. A kdyby ano, záleží na tom?"

„Ovšemže ne. Třeba by jim to i prospělo, trochu je to povzbudilo."

Leiserl se převalila ve vzduchu, sáhla si za záda a začala si uhlazovat vlasy. Paluby se kolem ní zvolna otáčely jako obrovská krabice se stěnami potaženými zelenou kožešinou. Když se chrámy vzdaly, nulová gravitace postupně vpadla do života lidí – Dolních lidí, jak jim Přadlena lan stále říkala –, kteří tu žili mezi palubami. Nejznatelnější byla kultivace veškerých dostupných ploch na palubách; stěny i stropy teď byly pokryté loukami, lesním porostem, poli s pšenicí a dalšími rostlinami. Jistě, stromy tu rostly poněkud nahodile, ale lidé je přiměli, aby rostly zpříma. A bez tlaku přecházejících nohou začínala tráva v parcích a na dalších místech vyhlížet trochu divoce.

Skupinka lidí se shromáždila pod tím, co bývalo střechou Druhé paluby – podložím První paluby. Mark – nebo spíš jeho druhá projekce – ukazoval váhavým staromladým lidem program pro výuku gramotnosti a zacházení s virtuálními programy. A ještě na jiném místě, jak Lieserl věděla, se infrastruktura palub modernizovala, aby zmizela vynucená závislost na piktogramech.

Takové iniciativy Lieserl potěšily. Vzpomněla si na svět svého raného dětství, plného slunečního světla, dat, virtuálů a učení; možná prostředí vůbec nejbohatšího na informace v lidských dějinách. Kontrast se zakrnělým prostředím ukládaných dat na palubách byl frapantní.

Na jednom místě poblíž povrchu viděla spolu pracovat Milpitase a Morrowa. Oba staří muži vyráběli vodní kouli pospojovanou rámem ze dřeva a rákosu – vodní zahradu v nula gé, jak to nazval

Morrow. Lieserl si vzpomínala na jeho úsměv. „Všechno je to součástí Milpitasovy terapie," prohlásil.

Celé prostředí teď nabízelo okouzlující vyhlídku; paluby se změnily z šedého vězení s kovovými stěnami, jakým byly v dobách Plánovačů za dlouhého letu, v lesní fantazii plnou zeleně. Stromy tu rostly i z oblohy, no představte si to. A jakási neortodoxní duše otevřela bedny se semeny divokých květin v dlouhodobých skladech Severní, takže nové louky byly z velké části poseté modrými zvonky.

Staré podlahy byly samozřejmě stále ještě plné starých, krabicových domů a továren. Mnoho domů ale bylo opuštěno, takže se krčily na povrchu jako prázdné slupky. Namísto nich vznikly ve vzduchu nové domy – protáhlá otevřená obydlí volně spojená s nejbližší plochou nebo upevněná na tenkých, neuvěřitelně křehkých sloupcích.

Držela Marka za ruku a plula mrakem kuřat, nasávala přitom pach drůbeže a farmy z dětství (…nebo alespoň jeho virtuální, vyčištěnou verzi). „Víš," řekla, „možná nulová gravitace byla to nejlepší, co mohlo tuhle společnost potkat. Paluby se pomalu stávají slušným místem pro život."

Mark přikývl. „Ale trvalo to dlouho. A občas mi připadá, že je to všechno trochu neskutečné."

„A co?"

Mávl rukou. „Ta podivná vzdušná společnost, kterou jsme tu vytvořili. Myslím tím, že za těmihle stěnami z trávy není nic – nic než mezigalaktická pustina, kterou prcháme pod ochranu cizího druhu, s nímž lidstvo vedlo válku po celé miliony let…"

Přes celý vesmír prcháme, pomyslela si Lieserl, s kuřecími vejci a zvonky…

„Možná je to pravda," připustila. „No a co? Je na tom něco špatného? Co tady mohou lidé dělat, než zít svůj život a udržovat infrastrukturu obytné kopule? Vědomí toho, co je venku – vesmír jako megaleté nebeské bitevní pole, kterým právě letíme –, je podle mě morbidní, ochromující vnímání smrti. Marku, my jsme náhodní pozorovatelé uprostřed bojů. Myslím, že to poslední, co potřebujeme, je smysl pro perspektivu."

Zašklebil se a položil jí ruce na nahé boky. Oči mu zářily živou, jasnou modří uprostřed kávově hnědé tváře. „Asi máš pravdu.“ Přitáhl si ji k sobě a ona opět cítila na chloupcích v klíně jeho pevnou erekci. „Co můžeme dělat jiného, než následovat instinkty?!“

Pocítila, jak se jedna její malá, uzavřená část otvírá jeho teplu. Sex – dokonce i tahle jeho virtuální rekonstrukce – byl nádherný a matně si znovu připomněla, kolik jí toho bylo za jejího krátkého, uměle vytvořeného života upřeno. Získala pět milionů let života a rozumu, ale připravili ji o pradávné, lidské dědictví.

Zvedla paže a objala Markův krk. „Měl bys na mě být opatrný,“ zamumlala. „Já jsem stará dáma, jak víš…“

Naklonil hlavu a políbil ji; přejela mu jazykem po ostrých zubech.

Kolem nich tiše pípala kuřata, uvolněná pírka poletovala jako sníh.

Kapitola 26

Pro Přadlenu lan to byl dobrý den. Objevila veliký úl vysoko na stromě. Včely bzučely na poplach, když se blížila, ale opatrně prolezla kolen kmene a držela se co nejdál od jejich nebezpečných žihadel. V rozsoše větví stromu kus pod tlustým, hrudkovitým úlem připravila ohýnek a hodila na něj hromadu vlhkých listů; hustý dým se vyvalil hodně vysoko. Nechala ho, aby se vznesl až nad úl. Zmatené a vyplašené včely vyletěly do kouře a neškodně se rozptýlily.

Přadlena vítězně zavýskla, vyšplhala se zpět k opuštěnému úlu, rozsekla jej sekerou z kovu od Dolních lidí a vytáhla veliké hrsti pláství, z nichž kapal hustý med. Dopřála si hostinu té dobré, zlatavé hmoty a cpala si ji do pusy; med se jí rozmazal po obličeji a polepil jí brýle. Bude ho víc než dost k naplnění obou kožených pytlíků, které měla upevněné na opasku.

Pak seděla na větvi, jedla med a zjistila, že se chvěje. Proč by jí měla být taková zima? Ještě nebylo ani poledne.

Zahnala ten nezvyklý pocit.

Na stromě poblíž, třicet metrů od Přadleny lan, sedě nějaký muž. Měl na sobě obnošenou kombinézu, měl unavenou, zvrásněnou tvář pod kšticí šedivých vlasů. Také jedl – ovoce, možná jam. Usmál se a zamával na ni.

Byl to přítel. Zamávala mu v odpověď.

Omyla si tvář v kaluži vody, která se zachytila v rozložitém kalichu bromélie, a sešplhala na zem.

Lehce běžela po rovné, listy pokryté lesní zemi. Šípař se zřejmě stará o svůj bambus. Bylo tu jen několik hájků, v nichž rostly dva metry dlouhá stébla, která Šípař potřeboval k výrobě foukaček. Pěstoval svůj bambus s láskou a žárlivě jej střežil před všemi soupeři. Přadlena k němu přiběhne a rozdělí se s ním o med, který objevila, a pak –

Přadleno lan. Já vím, že jsi vzhůru.

…a pak…

No tak, Přadleno, mluv se mnou.

Přadlena se prudce zastavila.

S lítostí se znovu zadívala na med, kterého si nebude moci užít, a vydala tichý, subvokální příkaz.

Ze vzduchu se jí na údech zhmotnil skafandr jako pavučina ze stříbřité látky, pod jejím tělem se objevilo lehátko. Jako lebka prosvítající hnijícím masem se objevila vesmírná prázdnota. Ostrá světla dálkovek zahnala sen o lese.

„Přadleno lan. Přadleno.“ Srdce jí bušilo rychle jako ptákovi. „Ano, Louise.“

„Promiň, že jsem tě takhle musela vytáhnout z virtuální scény. Ty, eh, ses k nám zřejmě nechtěla vrátit.“

Přadlena zamručela, když skafandr provedl každodenní rutinu sonické sprchy. „No, máš mi snad za zlé, že se snažím uniknout?“ Nechala si vplynout do mysli nehostinné prostředí mimo kabinu. Jak nádherné to bylo být znovu jen desetiletá, nemít žádné větší perspektivy než dnešní lov žab s otcem! Ale nebylo jí deset let; od těch dob, kdy sbírala med, uplynulo více než pět desetiletí, a od té doby na ni přešla nesmírná odpovědnost, Obnovené uvědomění si, kým je, se v ní usadilo jako hmatatelné břímě, které s sebou nosila po celou dobu, ale přitom na ně pozapomněla.

Znovu se zachvěla – a najednou pocítila ostré podezření. Zasykla krátké subvokální příkazy a vyvolala si řazení teploty uvnitř skafandru. Bylo to asi kolem osmnácti stupňů. Nebyla to úplně ledová zima, ale i tak to bylo znatelné chladno. Vyvolala si na průzor grafické znázornění změn teploty v ochranném oděvu za několik posledních dní.

Ten chlad, který pocítila ve snu, byl skutečný. Teplota v oděvu byla změněna. Víc než týden byla udržována na pětadvaceti stupních – o celých sedm stupňů více než dnes.

„Louise,“ pronesla tvrdě. Zaslechla Louisin povzdech.

„Jsem tu, Přadleno lan.“

„Co se to u Léthé děje? O co ses to pokoušela, uvařit mě k smrti?“

„Ne, Přadleno. Podívej, pochopili jsme – možná trochu opožděně –, jak je pro tebe tahle cesta namáhavá. Škoda, že jsme už dříve nenašli jiné řešení: snad někoho, kdo by tě vystřídal. Ale na to už je příliš pozdě. Dostali jsme se do situace, kdy jsme na tobě a na tvém dobrém stavu v kabině velmi závislí, Přadleno.“

„A to teplo?“

„Teplo působí jako mírné sedativum, Přadleno lan. Dokud není narušena tvoje látková výměna – a tu sledujeme –, je to naprosto neškodné. Myslela jsem si, že to bylo dobré řešení problému…“

Přadlena si otřela tvář o materiál přilby. „Jo. Tys mě uspávala bez mého souhlasu, Louise Ye Armonková, inženýrko lidských těl a duší…“

„Asi jsem se měla s tebou poradit.“

„Jo, myslím, žes měla,“ odtušila Přadlena. „A teď?“

Louise zaváhala. „Začínalo být stále těžší a těžší dostávat tě z tvých fantazií, Přadleno. Bála jsem se, že bychom tě mohli ztratit úplně… ve snu o lese.“

Ve snu o lese.

S povzdechem se na lehátku narovnala. „Neboj Louise. Nenechám tě na holičkách.“

„Já vím, že nenecháš, Přadleno.“ Louisin hlas zněl nervózně a vzrušeně; to pro něj nebylo typické. „Přadleno lan… je padesátý první den. Rozhlédni se kolem sebe.“

Přadlena si uvolnila popruhy a začala si prohlížet okolí, ale zprvu viděla jen prázdnotu. Podrážděně vydala subvokální pokyny a průzor začal posilovat obraz, viděný pouhým okem.

„Přadleno, urazili jsme sto padesát milionů světelných let. Dosáhli jsme konce naprogramovaných skoků hyperprostorem…

Jsme téměř u konce, Přadleno lan. Jsme skoro u cíle.“

Jak průzor začal fungovat, objevily se matné tvary – tvary galaxií připomínající můru, daleko a všude kolem. Viděla spirály, elipsy, gigantické nepravidelné útvary: obrovské kupy galaxií s charakteristickými vlákny a vrstvami. To vše vypadalo neuvěřitelně křehce.

Ale na těch bledých obrazech bylo cosi podivného.

„Dorazili jsme, Přadleno lan,“ říkala Louise. „Jsme ve středu všeho.

Modrý posuv, Přadleno lan. Všude modrý posuv… vidíš to?“

„Ano.“ Uvědomila si, že galaxie po celé obloze jsou zbarveny domodra. Modrý posuv.

Konečně dorazila na místo, do něhož padaly všechny galaxie.

ČÁST V
UDÁLOST: PRSTENEC

Kapitola 27

Noční stíhač se svým křehkým nákladem lidí mířil obloukem k disku zjizvené galaxie a každým hyperprostorovým skokem překonával třicet pět světelných let. Přadlena lan seděla v řídící kabině a nechala dálkovky provádět svůj program; koutkem oka viděla, jako ji světélka uklidňují mrkáním.

Tahle galaxie měla tvar široké spirály s mnoha rameny, těsně obalujícími kompaktní, zářivé jádro. Hvězdná soustava byla zásobárnou rezaté červeni, poseté leskem a supernov; tak zjistila, že galaxie neunikla zkáze i vůle fotinových ptáků. A lesklý disk zohavovala obrovitá vyhloubená jizva, kanál prachu a zářící mezihvězdné hmoty, jenž protínal disk od okraje ke středu.

A teď se stíhač skoky hyperprostorem blížil k okraji disku, poblíž konce této jizvy.

Tohle by mohla klidně být původní galaxie lidstva, pomyslela si Přadlena a napadlo ji, zda Louise Ye Armonková sedí pod nebeskou kopulí v lese a vyhlíží tuhle dávku hvězd. Třeba byla ta nostalgická podoba důvodem, proč si Louise a ostatní ze stovek tisíců dalších okolí prohloubeniny vybrali právě tuto galaxii jako předmět dalšího pozorování.

Rovina disku se před ní náhle naklonila a noční stíhač hladce vklouzl do zářezu v disku. „Dobrá navigace, Louise," pochválila ji. „Přímo do kanálu."

„No, nebylo tak těžké se trefit. Kanál je přes dva tisíce světelných let široký a rovný jako jedna ze tvých foukaček. Byl vyříznut tak nedávno, že rotace galaxie ještě neměla čas jej poškodit – i když za několik dalších set tisíc let by z něj by z něj sotva něco zůstalo…

Stíhač se hnal brázdou a výhled byl skvěly. Nad ní se rozkládala ponurá, galaxiemi posetá obloha v blízkosti Přitahovače, pod ní a okolo ní se táhl otevřeny tunel hvězd a hnal se kolem. Když se dívala dopředu, připadalo jí, že vidí cestu až k zářícímu jádru galaxie. Bylo

těžké připomenout si, že tohle hvězdné údolí bylo přinejmenším padesát tisíc světelných let dlouhé…

Při rychlosti třiceti pěti světelných let za sekundu dosáhne loď jádra v necelých třiceti minutách.

Stíhač se teď vnořil do náspu neprůhledného prachu – a znovu se vynořil, hvězdy na stěnách galaktického tunelu zářily karmínově a zlatavě.

Přadlena udeřila pěstí do dlaně a zavýskla.

Zaslechla Louisin smích. „Líbí se ti jízda, Přadleno lan?“

Za Louise Ye Armonkovou zněly další hlasy. „Vidím to.“ Vzrušené výkřiky. „Vidím to –“

Já to taky vidím.

Přadlena se na lehátku otočila, popruhy jí nepříjemně jezdily po hrudi. Hlas zněl, jako by přicházel zleva.

Byl to samozřejmě hlas muže z jejích snů o lese. Téměř očekávala, že spatří onu štíhlou, temnou postavu, jak sedí mimo kabinu: tu šedesátiletou tvář, prošedivělé vlasy protkané černými pramínky, zranitelné hnědé oči…

Měla jakoby pocit, že se k ní blíží. Že se vynořuje.

Ale nikdo tu nebyl. Cítila se zklamaná a zarmoucená.

„To byl Morrow,“ vysvětlovala Louise. „Promiň, Přadleno. Chceš, abych tě napojila na hovor? ... Přadleno. Slyšela's mě? Říkala jsem –“

„Slyšela jsem tě, Louise," odpověděla. „Promiň. Ano, připoj mě, prosím.“

„…přímo před námi, na konci brázdy," říkal Morrow „Tam… tam… Vidíš?“

„Přadleno, nahraji ti naši vizualizaci,“ řekla Louise.

Na obraze v Přadlenině průzoru se náhle objevily nepravé barvy křiklavé červeni, žluti a modři, takže se daly snadno rozeznat detaily.

Lesklé stěny hvězdného údolí se ztrácely v matné mlze v nekonečnu. A na konci údolí, téměř u bodu, kde vše mizelo, se nacházela konstrukce z vláken, vybarvených nepravou modří.

„Vidím to,“ vydechla Přadlena. Subvokálně si vyvolala zvětšení.

„Víš, na co se díváš, Přadleno?“ V Louisině plochém hlasu zněl údiv a pokora. „Máme podezření, že právě tohle muselo vyhloubit údolí. Je to fragment kosmické struny.“

Uprostřed obrovské dutiny, jejímiž stěnami byly hemžící se galaxie, zvolna kolem sebe rotovali Lieserl a Mark, teplé planety lidských těl.

Obloha byla poseta prachem spirálních galaxií. Hustěji, než byly hvězdy na obloze staré Země. Ale stěny dutiny byly poničené a nejasné, takže to vypadalo, jako by se Leiserl nacházela uprostřed kráteru po nějakém obrovském výbuchu. A každá galaxie byla zbarvena modrým posuvem; světlo z každého z těch obrovitých, křehkých hvězdných shluků bylo viditelně stlačeno miliardy let dlouhým pádem do tohoto místa.

Mark ji vzal za ruku. Cítila jeho teplou dlaň ve své když ji jemně uchopil za paži, její tělo se zvolna otáčelo v prostoru, až se k němu natočila tváří.

„Nechápu to,“ divila se Lieserl. „Tahle – dutina – je prázdná. Kde je Prstenec?“

Modravé světlo statisíce galaxií jí zalévalo tvář. Mark se usmál. „Jen trpělivost, Lieserl. Nejprve se rozhlédni.

Dostali jsme se do této dutiny, téměř prosté všech galaxií, o průměru deseti milionů světelných let, poblíž pravé strany Velkého přitahovače. Celá dutina je zalita zářením. Nic nevidíme, ale víme, že v té dutině něco je… Jen to není to, co jsme očekávali.“

Lieserl zvedla tvář a zadívala se na zaplněnou oblohu, na galaxie zasazené do stěn obrovské nebeské jeskyně. Z jedné galaxie s aktivním jádrem – možná Seyfertovy – vylétal od jádra dlouhý plynný ohon a svítil v pátracím paprsku ionizujícího záření z jádra, padající galaxie jej táhla za sebou jako ohon komety. A byla tu další, eliptická galaxie, která se zdála být na pokraji zkázy, protož pádem do obrovské gravitační studny ztrácela stabilitu; Lieserl jasně rozeznávala eliptická jádra, obíhající jedno kolem druhého s oblakem přinejmenším bilionu hvězd.

Některé galaxie byly natolik blízko, že rozeznávala i jednotlivé hvězdy – celé krajkovité proudy v narušených spirálních ramenech –

a na některých místech zářily jako diamanty na bledé tapisérii slabších hvězd supernovy. Vybrala si k pozorování jednu uzavřenou spirálu s mohutným, zářivým jádrem, táhnoucí uvolněná ramena jako rozmotané obvazy. A vedle byla spirála, až bolestně připomínající její vlastní Galaxii, procházející pomalým, majestátním střetem s mělkou eliptickou galaxií; galaktické disky se jeden druhý proťaly, a podél linie, kde splynuly, žlutobíle zářily vybuchující hvězdy jako zranění.

Připadlo jí to, jako by někdo vesmír uzavřel a namačkal do téhle hluboké, silné gravitační kapsy.

Všude vnímala pocit pohybu a aktivity; byl to však pohyb v obrovském měřítku a ztuhlý v čase. Galaxie jsou jako mohutné lodě plné hvězd, napadlo Lieserl, putující vždy sem, ke středu všeho – ale z hlediska jejího lidského vnímání to byly lodě zachycené v jednom okamžiku. Zatoužila po mimočasové perspektivě bohů, aby si mohla přehrát toto obrovské, pozastavené dioráma v pohybu.

„Je to nádherné," řekla. „Ale vypadá to skoro uměle – jako zobrazení v planetáriu."

Mark přikývl. „Spíš jako přehlídka uloveného hmyzu, snad můr, přitahovaných k neviditelnému plamenu gravitace. Stále ještě analyzujeme shromažďovaná data," dodal tiše. „Zajímalo by mě, zda měl některý astronom v dějinách vůbec kdy možnost studovat tak bohatou oblohu… i když to má znamenat konec všeho času.

Ale objevili jsme jednu anomálii, Lieserl."

„Anomálii? Kde?"

Zvedl paži a ukázal na nic neříkající kus oblohy na druhé straně dutiny. „Tam. Zdroj rádiových vln vodíku. Pokud víme, vychází ze systému neutronové hvězdy, ale ta se pohybuje obrovskou rychlostí, téměř rychlostí světla, pěkná anomálie, že? Zdroj se na pozadí té galaktické kaše těžko rozeznává. Ale nepochybně tam je…"

„Co je na tom tak zvláštního?"

Zaváhal. „Lieserl, zdá se, že je to signál."

„Signál? Od koho?"

„Jak to mám vědět?"

„Třeba je to jen chyba našich přístrojů."

„To je docela možné. Ale stejně to máme v úmyslu prověřit. Je to jen milion světelných let daleko.“ Pochmurně se usmál. „Je to jen osm hodin cesty, když si stopneš noční stíhač…“

Signál, tady u konce prostoru a času… Bylo by možné, že by ta nesourodá posádka ze Severní nakonec nebyla osamocena?

Zježily se jí vlasy na temeni. Ke konci svého dlouhého, předlouhého života si myslela, že už ji nemůže nic překvapit.

Zřejmě se mýlila.

„Lieserl, to, nač se díváš, je viditelné světlo,“ říkal Mark. „Virtuální zobrazení, kolem něhož kroužíme, je založeno na tom, co se nachází napravo od spektra viditelného lidmi. Vidíš jen to, co by viděli všichni ostatní bez posíleného vidění. Ale obraz byl zesílen modrým posuvem: tmavé, červené hvězdy vypadají modře a jasně.“

„Rozumím.“

Modré zabarvení teď z obrazu galaxií mizelo. Vytrácelo se jako vysychající barva.

Zbytky galaxie zaplavila nová barva, avšak byla to barva rozkladu; převládala jasně rudá a karmínová, třebaže místy přerušovaná modrobílými záblesky supernov. A bez zesílení, které poskytoval modrý posuv, se některé galaxie úplně ztratily.

Galaxie se proměnily v ohnivé lodě, pomyslela si . Markův profil se teď vyjímal v krvavých barvách „Dobře se rozhlédni, Lieserl,“ nabádal ji. „Upravil jsem modrý posuv; takhle to vypadá doopravdy.“

Zvědavě na něho pohlédla; jeho hlas zněl téměř nepřátelsky. I když ji stále držel za ruku, cítila jeho prsty okolo svých jako mříže klece. „Co to říkáš?“

„Tohle je výsledek činnosti těch tvých fotinových miláčků,“ zavrčel. „Od týdne, v němž jsme přiletěli, jsme stačili zkatalogizovat přes milion galaxií, obklopujících tuto dutinu. V každé z toho milionu vidíme hvězdy vytlačené z Hlavní posloupnosti, buď výbuchem jako novy či supernovy, nebo rozpínáním do cyklu rudého obra. Všude jsou hvězdy blízko konci životního cyklu – a co horšího, nikde nejsou známky vzniku nových hvězd.“

Najednou pochopila. „Ach. Tak proto jsi pro mě připravil tohle představení. Ty mě zkoušíš, že?“ Pocítila hluboko v nitru hněv. „Ty

chceš vědět, jak se při tomhle pohledu cítím. I teď – i potom, co jsme si byli tak blízcí – stále si nejsi jist, zda jsem úplně lidská.“

Zašklebil se, zuby, od nichž se odráželo červené světlo, připomínaly v jeho ústech kapky krve. „Musíš připustit, že máš velmi zajímavý životní příběh, Lieserl. Nejsem si jist, zda někdo z nás s tebou dokáže plně soucítit.“

„Tak byste to asi měli zkusit,“ vyštěkla, „Možná je tohle problém celých dějin člověka. Jen se na to podívej, jsme tady svědky smrti galaxií a ty přemýšlíš, jak se já cítím? Myslíš snad, že tohle všechno bylo připraveno jen jako zkouška mé loajality k lidstvu?“

„Lieserl –“

„Já ti řeknu, jak se cítím. Mám pocit, že potřebujeme větší perspektivu, Marku. Tak co když – tahle kosmická diskontinuita – je nevhodná pro takové bytosti, jako jsi ty nebo já?“ Odtáhla se od něho a narovnala se. „Marku, tohle je největší výtvor kosmického inženýrství, jaký kdy náš ubohý vesmír uvidí – nejvýznamnější událost od Velkého třesku. Možná přišel čas, abychom se my lidé vzdali svého typického šovinismu a přestali být dotčeni tím, že se vesmír nevyvinul tak, jak by nám to vyhovovalo.“

Usmíval se na ni. „Hezký projev.“

Dloubla ho pod žebra, i když ne příliš, a potěšilo ji, jak mu její pěst zajela do masa. „Tak tohle ti patří.“

„Neměl jsem v úmyslu nějak naznačovat –“

„Ale ano, měl,“ přerušila ho ostře. „Tak promiň, jestli jsem ti ten tvůj test pokazila, Marku. Podívej, ty a já jsme tak nebo onak přežili úpadek a zničení našeho druhu. Já vím, že budeme muset bojovat o přežití, a budu bojovat po tvém boku co nejlépe. Ale to nikterak nesnižuje velkolepost toho kosmického inženýrství – o nic víc, než by zničení mraveniště při výstavbě katedrály nějak morálně poškodilo majestátnost výsledku.“

Obrátil se tváří k obloze pokryté galaxiemi a stále ji přitom držel prsty za ruku. Její slova se ho dotkla přímo hmatatelně; jeho procesory musely vydat hodně energie, aby ho zadržely od výbuchu. „Někdy dovedeš být zatraceně studená, Lieserl.“

Léthé, pomyslela si. Lidi. „Ne," odpověděla. „Mám jen delší perspektivu než ty." Povzdechla si. „No tak Marku. Ukaž mi Prstenec," požádala ho.

Konstrukce struny, vnořené do středu zjizvené galaxie nebyla symetrická. Měla zhruba podobu osmičky, ale každé oko bylo proloženo složitějšími tvary vlny – celou řadou vlnek s ostrými, špičatými hřebeny.

„Vidíš to, Přadleno?" zeptal se Mark. „Tohle je smyčka struny skoro tisíc světelných let široká."

Přadlena se usmála.

„To není smyčka. To je uzel. Pohybuje se ke galaktickému jádru rychlostí vyšší než polovina rychlosti světla. Má hmotu sto miliard hvězd… Dovedeš si to představit? Je stejně hmotná jako celá galaxie střední velikosti. Není divu, že si razí cestu mezi hvězdami; ta zatracená věc je jako kosa, poznamenávající tvář galaxie."

Louise se zasmála. „Uzel. Tam nahoře v lese je vázání uzlů uměním, že, Přadleno? Vsadím se, že bys byla hrdá kdybys dokázala uvázat něco takového."

„Vlastně," upozornil Mark, „a to nesnáším pedantství, tohle není z topologického hlediska uzel. Kdybyste jej nějakým způsobem dokázali roztáhnout a narovnat hrany a křivky, zjistili byste, že se deformuje do jednoduché smyčky. Do kruhu."

Přadlena zaslechla Uvarovův chrapot. „Ani já nemám rád pedantství, ale jednoduchá uzavřená smyčka vlastně je uzlem – topologové mu říkají triviální uzel."

„Děkuji, doktore," odtušila Louise suše.

Přadlena se zamračila a zírala na podrobný obraz smyčky struny; v umělých barvách průzoru tu byly stopy modři, zmrazené na vzdáleném pozadí galaktického jádra. Teď si uvědomila, že sleduje projekci složitého třírozměrného objektu. Subvokálně si vyvolala velké rozlišení a změnu perspektivy.

Smyčka jako by se k ní naklonila, zvedla se nad hvězdné pozadí a struna zesílila do tvaru třírozměrné trubice, takže rozeznávala stíny v místech, kde jeden pramen překrýval druhý.

Obraz rotoval. Vypadal jako sousoší hadice, stočené do sebe.

„Struna ovšem není stacionární,“ komentoval Mark. „Chci tím říct, že sice celá smyčka letí touto galaxií rychlostí vyšší, než je polovina rychlosti světla – ale sama struktura je navíc v trvalém, složitém pohybu. Kosmická struna je pod obrovským napětím, které se zakřivením ještě zvyšuje, takže ty smyčky a hřebeny, které vidíte, se po celou dobu snaží narovnat. Většina délky struny se pohybuje téměř rychlostí světla – hřebeny se vlastně pohybují rychlostí světla.“

„Absurdní,“ zaslechla Pradlena Uvarovovo zavrčení. Žádný hmotný objekt nemůže dosáhnout rychlosti světla.“

„Pravda,“ připustil Mark trpělivě, „ale kosmická struna není ve skutečnosti hmotou. Vzpomeňte si, je to porucha časoprostoru… defekt.“

Přadlena sledovala, jak se nad ní stále otáčí nádherná, blyštivá simulace. Připomínala nějaký složitě vytvarovaly šperk. Jak mohlo něco tak složitého, tak skutečného být vytvořeno z pouhého časoprostoru?

„Nevidím žádný pohyb,“ pronesla zvolna.

„Jak to, Přadleno?“

„Marku, jestliže se struna pohybuje téměř rychlostí světla – jak to, že to nevidím? Ta věc by se měla kroutit jako nějaký obrovský had…“

„Zapomínáš na měřítko, Přadleno lan,“ upozornil ji jemně Mark. „Ta smyčka má průměr tisíc světelných let. Trvalo by celé tisíciletí, než by se pramen struny přesunul po jejím poloměru. Přadleno, ona se kroutí v prostoru, přesně jak říkáš, ale v měřících zdaleka přesahujících ta naše…

Ale dívejte se.“

Třírozměrný obraz struny náhle ožil. Začala se kroutit, křivky se narovnávaly a řasily do hřebenů, části struny se otáčely jedna přes druhou.

„Tohle je skutečný pohyb struny, v projekci při úpravě rychlosti po celé její délce. Ten pohyb je vlastně periodický… Opakuje se asi každých dvacet tisíc let. Tohle grafické znázornění je ovšem předvádí miliardkrát rychleji – období dvaceti tisíciletí tady trvá asi pět minut.

Ale stačí to, aby ti ukázalo jeden důležitý prvek tohoto pohybu. Nikde se nekříží. Po celé své periodické trajektorii struna nikdy nepřekříží sama sebe. Kdyby tomu tak bylo, vytvořila by menší smyčky, které by oscilovaly a přeřízly jedna druhou… a tak dále, až by se struna rychle poškodila, scvrkla by se na tisíc menších částí a gravitační záření by ji připravilo o energii.“

Přadlena si náhle přála, aby nebyla člověkem: ráda by viděla, jak se tahle smyčka roztahuje, aniž by musela spoléhat na Markovy křiklavě barevné projekce. Jak nádherné by bylo, kdyby dokázala vystoupit z času!

…Zavři oči, Přadleno.

„Cože?“

Můžeš vystoupit z času, jak si to přeješ. Zavři oči a představ si, že jsi bůh.

…A tady, v duchu – bylo to o tolik dramatičtější než nějaká virtuální projekce! – se jí před očima objevil uzel struny, plující prostorem. Uzel se svíjel jako nějaký obrovský červ a stáčel se do sebe, jako by požíral vlastní ocas.

Udeřil do okraje bezmocné galaxie a razil si cestu k jádru. Hvězdy od něj odletovaly jako stébla trávy.

Byl to znepokojivý, fantastický obraz. Prudce otevřela oči a zahnala tu vizi; zmocnil se jí strach, až z toho dostala husí kůži.

Obvykle nemá takovou představivost, pomyslela si suše. Možná měl s tou krátkou, neskutečně živou vizi co dělat její společník.

Vrátila se pohledem k nevinně vyhlížející virtuální projekci. Mark teď Přadleně ukazoval magnetické pole vyvolané smyčkou, žlutou září z energie, osvětlující nepravou modř samotné struny.

„Jak struna prolétá magnetickým polem galaxie, vyzařuje velké množství elektromagnetické energie,“ vysvětloval Mark. „Vidím hotovou záplavu vysokoenergetických fotonů…“

Kosmická struna nebyla ve skutečnosti jednorozměrná; měla průměr o velikosti Planckovy délky, tenká trubice obsahující nabité částice: kvarky, elektrony a jejich antičástice v supertěžkých shlucích. Výsledkem bylo, že se struna chovala jako supravodivý drát.

Struna se prořezávala magnetickým polem galaxie, přitom v ní vznikaly mohutné elektrické proudy – o síle stovek bilionů ampér nebo ještě víc. Tyto proudy generovaly kolem struny silná magnetická pole.

Pole struny bylo silnější než pole neutronové hvězdy a ovládalo vesmír na desítky světelných let daleko od uzlu.

„Struna má maximální kapacitu elektrického proudu," říkal Mark. „Pokud se přetíží, začne vydávat energii a díky gama záření svítí. Ztracená energie krystalizuje na hmotu: ionty a elektrony, vznikající podél celé struny." Přadlena uviděla zobrazení těchto částic – samozřejmě neodpovídající měřítku –, jak se objevují podél struny. „Struna září stejně jasně jako hvězda."

„Ano," vložila se do hovoru Louise. „Ale rozmístění toho záření je podivné, Marku. Podívej se. Záření míří před pohyb smyčky – paralelně s tím hrotem gravitačního záření."

„Jako světlomet," poznamenal Morrow.

Nebo jako kopí…

Zaslechla Morrowa říkat: „Marku, co pohání tu strunu? Co ji žene prostorem a do této galaxie?"

„Gravitační pole," odvětil Mark.

„Morrowe, kdykoli se prostorem pohybují tělesa o velké hmotnosti, vznikají gravitační vlny," vysvětlovala mu Louise. „Protože smyčka je asymetrická, posunuje gravitační záření určitým směrem – ve hrotech, před sebe a za sebe. Vykazuje rychlost… Je to gravitační raketa, používající gravitační pole k pohybu v prostoru."

„Samozřejmě gravitační záření ubírá energii," dodal Mark, ‚a struna se pomalu scvrkává. Nakonec se zhroutí v nic."

„Ale nebude to dost rychle, aby to zachránilo tuhle galaxii," zavrčel Uvarov.

„Ne," připustila Louise. „Než se struna stačí rozpadnout, dostane se k jádru – a galaxii zničí."

Zavři oči.

Přadlena lan se zachvěla. Hlas opět zazněl po její levici – odkudsi zevnitř ochranného oděvu. Hleděla na virtuální obraz v průzoru a neodvažovala se rozhlédnout.

Zavři oči. Mysli znovu na svoji vizi – na smyčku struny, jak se prořezává mezi hvězdami. Vyděsila tě, že? Co ten obraz znamenal, Přadleno lan? Co ti říkal?

Náhle to pochopila.

„Marku," řekla. „Tohle není jen gravitační raketa."

„Cože?"

„Přemýšlej. Ten uzel struny musí být střela."

Obrazy galaxie zmatněly a zanechaly Marka a Lieserl zavěšené uprostřed karmínově zabarvené temnoty. Pak se na pozadí začaly objevovat další tvary: světelné tečky, nejasné, odhalující duchovitý tvar toroidu, s přední stranou nakloněnou k ní.

„Ovšemže je tohle znázornění v nepravých barvách," říkal Mark. „Ty obrazy jsme rekonstruovali z vysílání gravitačních vln a gama záření…"

Torus jí jako celek vzdáleně připomínal Saturnovy prstence: byl to oblouk, klenoucí se nad dutinou se stěnami z galaxií. Nejprve měla dojem, že jednotlivé tečky jsou pouhé světelné body; byly jako hvězdy, napadlo ji, nebo diamanty rozházené na sametovém pozadí slábnoucího světla galaxií. Ale když se podívala pozorněji, zjistila, že některé z bližších objektů nejsou pouhé body, ale jakási složitá struktura.

To nejsou hvězdy, pomyslela si, a není to žádná prořídlá galaxie: bylo tu (podle jejího rychlého odhadu) jen několik tisíc těch svítících tvarů oproti miliardám hvězd v galaxii… A kromě toho byl tento torus ohromný: viděla plout skrz jeho rozlehlou strukturu krvavě rudé mršiny galaxií.

Věděla, že Galaxie lidí byla diskem hvězd o průmětu sta tisíc světelných let. Tento torus musí být aspoň stokrát tak široký – o průměru víc než deset milionů světelných let.

Otočila se k Markovi, který ji pozoroval s výrazem jakési laskavosti. „Vím, jak se cítíš. Je to nádherné, že?"

„To nemůže být Prstenec," pronesla pomalu. „Nebo snad ano? Pokud víme, Jim Bolder popisoval pevný objekt – celistvý, jednolitý artefakt."

„Podívej se pozorně, Lieserl. Trochu podváděj, zesil a vidění. Co vidíš?“

Otočila hlavu a vydala rychlé subvokální příkazy. Část toru doslova explodovala proti ní; fragmenty se rozlétly a poskytly jí krátký, matoucí dojem náhlé rychlosti.

Obraz se zastavil. Teď to vypadalo, jako by se nacházela v samotném toru a blyštivé objekty byly všude kolem. Fragmenty nebyly pouhé disky – nebo elipsy, ani žádné další tvary, do nichž se mohly přetvořit hvězdy nebo galaxie díky přítomnosti dalších objektů. Viděla temnotu uprostřed těchto objektů.

Ty fragmenty byly uzly.

„Marku –“

„Díváš se na smyčky kosmické struny,“ pronesl klidně. Ten obrovský torus je z uzlů struny, Lieserl – je jich deset tisíc, každý o průměru tisíce světelných let.“

Uvědomovala si, že mu prsty křečovitě svírá ruku. „Nechápu. To je – fantastické. Ale není to Prstenec, který popisoval Bolder.“

Vypadal odtažitě a melancholicky. „Ale musí být. Víme, že jsme se dostali na správné místo, Lieserl. Tohle je nepochybně místo Velkého přitahovače: ty smyčky mají hromady dostatečně velkou hmotnost, aby způsobovaly místní tok galaxií.

A víme, že tahle konstrukce musí být umělá. Prvotní smyčky strun se formovaly spolu se vznikem vesmíru po singularitě. Ale neměl jich být víc než milion – v celém vesmíru, Lieserl – a vzdálené od sebe desítky milionů světelných let. Prostě není možné, aby se tu najednou v jedné dutině o průměru pouhých deseti milionů světelných let těch zatracených věcí shromáždilo deset tisíc.“

„Ale Bolder tvrdil, že Prstenec je pevný,“ namítala Lieserl. „Pokud měl pravdu –“

„Pokud měl pravdu, pak byl Prstenec zničen, Lieserl. Ty smyčky jsou – suť. Díváme se na trosky Prstence. Fotinoví ptáci zvítězili.“ Obrátil se k ní, tvář měl nehybnou jako socha, bez výrazu, zjevně umělou. „Přišli jsme příliš pozdě, Lieserl.“

Cítila se zmatena. „Ale jestli je to pravda – kam půjdeme?“

Na to Mark odpověď neměl.

„O čem to mluvíš, Přadleno?“ zeptala se Louise.

„Copak to nechápeš?“ Zavřela oči a znovu sledovala, jak si smyčka razí cestu křehkou superstrukturou galaxie. „Marku – Louise – ta smyčka struny byla docela jasně zacílena. Je to zbraň, žene se touto galaxií svými gravitačními raketami a ničí vše, co jí stojí v cestě, zaostřenými paprsky elektromagnetické a gravitační energie…“

„Marku?“ štěkla Louise.

Mark zaváhal. „Nemůžeme dokázat, že má pravdu, Louise. Ale možnost, že by smyčka letěla po tak přesné trajektorii, je nepatrná…“

„Zní to bláznivě,“ prohlásil Morrow. „Kdo by se odvážil použít smyčku kosmické struny o průměru tisíce světelných let jako válečnou zbraň?“

„Není to očividné?“ zamručel Uvarov. „Tytéž bytosti, které jsme se sem vydali hledat, od nichž doufáme získat ochranu – Xeelee, Morrowe; baryoničtí vládci.“

„Ale proč?“ divil se Mark. „Proč takhle ničit galaxii?“

„Na obranu,“ vyštěkl Uvarov.

„Cože?“

„Není to taky jasné? Xeelee byli mistry manipulace prostorem. Jejich zbraně sestávaly z takovýchto obrovských konstrukcí z defektů časoprostoru. A ty používali proti zbraním svých nepřátel – jako je tato galaxie.“

Na chvíli nastalo ticho. Pak se Morrow zeptal: „Jste šílený Uvarove? Vy tvrdíte, že tuhle galaxii někdo hodil jako kámen – záměrně?“

„Proč ne?“ odvětil klidně Uvarov. „Fotinoví ptáci jsou tvorové z temné hmoty, což z gravitačního hlediska přitahuje baryonickou hmotu. Snadno si dovedeme představit něco jako veliký temný vůz, jak se žene na tuto křehoučkou galaxii a vrhá ji vesmírem… Uvažujte. Fotinoví ptáci zřejmě začali připravovat vysunutí této galaxie z její dráhy už před mnoha miliony let – možná měli v úmyslu vrhnout tuto střelu na Prstenec ještě dřív, než lidé začali chodit po Zemi. A Xeelee určitě připravovali protiútok, tuhle smyčku struny, téměř stejně dlouho.“

Přadlena lan ucítila, jak jí v krku roste divoká bublina smíchu. Představila si absurdní obraz dvou obrů, ovládajících zakřivený vesmír, jak po sobě házejí galaxiemi a smyčkami strun, jako když někdo hází hroudy bláta.

„Jsme doslova uprostřed válečného pásma," prohlásil chladně Uvarov. „Tahle galaxie a kulka v podobě struny, mířící na její jádro, je pouhý incident mezi deseti miliony dalšími na obrovském bitevním poli. Pro naše krátké vnímání je pole zamrzlé v čase – bzučíme jako včely okolo kulky, zatímco se žene do hrudi cíle – a přece kolem nás zuří bitva."

„Neboj se."

Přadlena zavřela oči a myslela na muže ze snu o lese, jak se na ni usmívá ze stromu a pojídá ovoce.

Já vím, kdo to je, uvědomila si náhle. Viděla jsem jeho tvář na Louisiných starých virtuálních projekcích…

„Já tě znám."

„Ano. Neboj se," řekl Michael Poole.

Kapitola 28

Louise Armonková požádala Přadlenu, aby dovedla noční stíhač ke zdroji Markova anomálního signálu v pásmu záření vodíku.

Ukázala Přadleně o signálu pár údajů. „Tady je grafické znázornění hlavní sekvence, Přadleno lan.“ Po Přadlenině průzoru se sunula čára v tmavě žluté a modré. „Dost nás to vyvedlo z míry. Především to je periodické – stejný vzorec se opakuje asi každé dvě hodiny. Proto jsme si jisti, že to musí být umělého původu. A podívej se na tohle,“ ukazovala Louise. Řada třiceti čar, skrytých mezi ostatními, teď zářila elektrickou modří. „Vidíš to?“

Přadlena se zadívala na stoupající řadu čar a usilovně se snažila sdílet Louisino vzrušení. „Na co se to dívám, Louise?“

Uslyšela, jak Louise netrpělivě vrčí. „Přadleno, amplituda těchto pulzů se zvyšuje v poměru prvních třiceti prvočísel.“

Elektricky modré čáry teď byly rozděleny na jednotlivé bloky, aby Přadlena lépe viděla vzájemné poměry. Počítala je: jeden, dva, tři, pět, sedm…

Ucítila neviditelný úsměv. „Jako dětská hračka, že?“

„Ach, ty mlč,“ pronesla zlehka.

„Co to bylo?“

„Nic… promiň, Louise. Ano, teď to vidím.“

„Podívej – na nalezení té řady prvočísel nás vzrušuje to, že signál je téměř určitě lidský.“

„Jak to můžeš poznat jen z tohoto vzorce?“

„Jistě to samozřejmě nevíme,“ pokračovala Louise netrpělivě. „Ale je to zatraceně dobrý klíč, Přadleno lan. Máme důvod předpokládat, že prvočísla mají pro lidi jedinečný význam.

Prvočísla jsou základním kamenem aritmetiky – přinejmenším diskrétní aritmetiky, která nám lidem připadá přirozená. Jsme celistvé, oddělené bytosti: já jsem tady ty jsi tam někde venku. Jedna, dva. Takové počítání nám připadá přirozené, takže máme tendenci

předpokládat, že to je základní rys celého vesmíru. Ale můžeme si představit i jiné druhy matematiky.

Co takové bytosti jako Qaxové, kteří byli rozptýlenými bytostmi, bez přesného rozlišení mezi jednotlivci? Co Squeemové se svým skupinovým vědomím? Proč by jim prosté počítání mělo připadat přirozené? Třeba byla jejich nejranější forma matematicky kontinuální – nebo možná jim studium nekonečen připadalo stejně přirozené jako aritmetika lidem. U nás byla Cantorova hierarchie nekonečen vytvořena poměrně pozdě. A –“

Přadlena sotva poslouchala. Lidé? Tady, na pokraji času a prostoru? „Louise, dekódovala jsi zbytek?“

„No, něco z toho dokážeme rozluštit,“ bránila se Louise. „Aspoň si to myslíme. Ale vzpomeň si, Přadleno, že máme co do činění s lidmi z kultury daleko posunuté v čase od naší – možná i miliony let. Lidé z tak vzdálené budoucnosti nám mohou být stejně cizí jako nějaký mimozemský druh. Ani Lieserl nám s tím nedokázala pomoci…“

„Ale trochu jste pokročili, ne?“

Louise zaváhala. „Ano. Myslíme si, že to je volání o pomoc.“

„No to je ohromné! My jsme tedy vskutku v situaci, kdy bychom mohli pomoci božským lidem z doby pět milionů let po našem narození.“

„Kdoví?“ řekla suše Louise. „Možná ano. V každém případě právě tohle chceme zjistit.“

Přadlena zaznamenala po své levici jakýsi pohyb. Otočila se.

Lesní muž byl náhle vidět. Naprosto nenuceně seděl mimo kabinu na rameni nočního stíhače z konstrukčního materiálu. Neměl na sobě žádný skafandr, jen šedou kombinézu. Ruce měl složené v klíně. Světlo z nějakého neznámého zdroje zachycovalo vrásky u jeho úst a známky únavy v jeho očích.

Konečně se vynořil. Mírně jí pokývl.

Usmála se.

„…Přadleno?“

„Jsem tady, Louise.“ Snažila se soustředit na své povinnosti a vztáhla ruku k dálkovce hyperpohonu. „Jsi připravená?“

„Ano.“

Noční stíhač se míhal hyperprostorem. Severní, pohybující se rychlostí více než sto tisíc světelných let za hodinu, prolétla kolem toru rozpadlých smyček struny, jako když moucha proletí kolem okraje pouště.

Cesta trvala deset hodin. Když se blížila ke konci, Přadlena lan si trochu zdřímla; když se probudila, nechala si skafandrem osvěžit kůži a vyprázdnila močový měchýř.

Zkontrolovala displej v průzoru. Ještě dvacet skoků. Dvacet sekund a –

Cosi ostře modré barvy vybuchlo ve vesmíru před ní a přímo jí do tváře.

Vykřikla a zakryla si průzor rukama.

„To je v pořádku," ozval se tiše Michael Poole.

„Promiň, Přadleno lan," omlouvala se Louise Armonková. „Měla jsem tě varovat…"

Přadlena opatrně spustila ruce.

Všude kolem byla struna.

Změť kosmické struny, zabarvená do elektricky modré nepravým vybarvováním v průzoru, se nacházela přímo před lodí. Hřebeny, pohybující se rychlostí světla, zářily podél elegantního trupu. Předklonila se a pohlédla nahoru a dolů, doleva a doprava; vlákna struny křižovala oblohu, až kam dohlédla, celá stěna textur v prostoru. Když se na ohromnou strukturu zahleděla pozorněji, všimla si, jak se jednotlivá vlákna navzájem rozmazávají a splývají do slabé mlhy nekonečna.

Smyčka struny tvořila na obloze bariéru a dělila vesmír vedví. Je to opravdu nádherné, pomyslela si – ale smrtelně nebezpečné. Byla to kosmická pavučina, s vlákny dosti dlouhými, aby překročila vzdálenost mezi hvězdami, pavučina, připravená uvěznit ji i s lodí.

A věděla, že tohle je jen jeden zlomek o průměru jednoho tisíce světelných let, mezi tisíci dalšími v toru…

„Léthé," vydechla. „Jsme skoro uvnitř té zatracené věci."

„Ne docela," opravila ji Louise. Její hlas zněl přesto stísněně a prozrazoval i nervozitu. „Vzpomeň si na měřítka vzdáleností, Přadleno. Smyčky v tomto toroidním systému mají průměr asi

jednoho tisíce světelných let. Jsme od okraje té smyčky stejně daleko, jako bylo Slunce od nejbližší hvězdy.“

„Až na to,“ vložil se do výkladu Mark Wu, „že u smyčky nelze okraj jen tak definovat. Je to změť. Kosmické struny se obtížně detekují, to, na co se díváš, Přadleno, to vše je virtuální rekonstrukce; je to jen náš nejlepší odhad toho, co se tam venku nachází.“

„Je pro nás nebezpečné tady být?“ zeptala se Přadlena.

„Jistě,“ přisvědčil Michael Poole.

„Ne,“ řekla Louise.

„Ano,“ nesouhlasil Mark. „No tak, Louise. Přadleno snažíme se rizika minimalizovat. Ale nebezpečí hrozí, musíš být připravena reagovat a dostat nás rychle pryč. Nahráli jsme do dálkovek únikové programy pro hyperpohon i diskontinuitní pohon.“

„Budu připravena,“ odpověděla klidně. „Ale proč jsme tady? Přichází ten lidský signál odněkud odtamtud – zevnitř struny?“

„Ne,“ řekla Louise. „Naštěstí signál přichází ze systému neutronové hvězdy, Přadleno – jen několik světelných hodin odsud. Nastavili jsme –“

„– do dálkovek sekvenci pro diskontinuitní pohon, já vím,“ opáčila suše Přadlena a sáhla po ovládání. „Řekni mi, až budeš připravená, Louise.“

Poole vypadal unaveně, hnědé oči měl zapadlé ve změti vrásek. „Víš, já jsem s Louise Armonkovou pracoval,“ říkal a usmál se. „A teď jsme zase spolu. Svět je malý, že? Byla dobrým technikem, asi stále ještě je.“

„Vím, že ses rozhodl uzavřít časový most červí díry,“ řekla Přadlena. „Pověz mi, co se s tebou stalo.“

Poole seděl na rameni stíhače a relaxoval. Oči měl zavřené, hlavu předkloněnou. „Vzpomínám si na obytnou kopuli své vlastní lodi VJT, když vstupovala do přechodového rozhraní,“ řekl zvolna. „Bylo tam světlo – jako oheň, modrofialové – na celém okraji kopule. Věděl jsem, že to je maso Drážky, jak hoří při styku s konstrukcí přechodového rozhraní z exotické hmoty. Pamatuji si – pocit ztráty, odcizení.“

„Ztráty?“

„Opouštěl jsem hranice svého času. Přadleno lan, každý z nás (zvednuté průsvitné ruce) – i já – jsme svázáni se světem kvantovými funkcemi. Byl jsem nelokálně spojen se vším, čeho jsem se dotkl, co jsem cítil, viděl… Teď se toto kvantové spojení přerušilo. Byl jsem tak sám, jako žádný člověk do té doby.

Zapojil jsem hypermotor.

Části červí díry jako by odpadly. Vzpomínám si na proudy modrobílého světla… skoro jsem věřil, že cítím ty tvrdé fotony, jak pronikají kopulí."

Časoprostor je protkán červími dírami; je jako plocha vadného skla, porušeného prasklinami. Když Poole zapnul uvnitř červí díry hypermotor, bylo to, jako by někdo do toho kazového skla udeřil kladivem. Trhliny se šířily od místa nárazu a větvily se; spojovaly se do složité, neustále se šířící sítě a do vzorce, který se stále utvářel a měnil, jak se časoprostor zaceloval a znovu tříštil.

„Trhliny v časoprostoru se rozevřely jako rozvětvené tunely, vedoucí do nekonečna…" Poole se usmál v zamítavém gestu. „Začal jsem si nakonec říkat, jestli byl tohle dobrý plán."

Kapsle se vzdalovala od obytné kopule Severní.

Lieserl seděla na virtuální projekci divanu v kapsli vedle Marka Wu; před nimi seděl slepý Uvarov, zamotaný do dek, jeskyni úst doširoka rozevřenou, dech byl pouhým sípotem. Obrovská křídla diskontinuitního pohonu nočního stíhače se táhla nad kapslí jako klenutá střecha velkého kostela.

Daleko pod kapslí se otáčela pustá planeta bez vzduchu, k níž mířili.

Když se Lieserl zadívala na malý ostrůvek pevného povrchu, vystupujícího z lesklé mlhy, měla náhle ne zcela absurdní pocit závrati. Připadalo jí, jako by visela nad planetou bez jakékoli ochrany; pocítila nutkání zachytit se okraje divanu; to ale rozhodně potlačila.

Závrať… Po všech svých zkušenostech uvnitř Slunce a přes naprosto jasné vědomí, že se jí nemůže nic stát, ani kdyby kapsle na místě vybuchla, protože nebyla o moc víc, než virtuální projekce z

hlavních procesorů Severní posílená z procesorových bank kapsle – a po tom všem měla závrať.

A přesto, pomyslela si, je uklidňující vědět, že si udržela ještě tolik lidství, aby byla jen trochu vyděšená. Třeba by to měla povědět Markovi; mohl by o ní smýšlet trochu lépe.

Za trupem kapsle se rozprostíral systém neutronové hvězdy jako velký, živý obraz.

Sama neutronová hvězda byla malá, křiklavě žluto–červená koule. Měla společníka – normální hvězdu – a byla obklopena plynovým, slabě zářícím prstencem. A bylo tu několik planet, obíhajících kolem neutronové hvězdy uvnitř kouřového prstence.

Samotný anomální signál přicházel od jedné z planet z toho drobného světa, k němuž Lieserl právě sestupovala.

Noční stíhač je dostal do plynného prstence, obklopujícího hvězdu. Bylo to jako sestup do mlhy. V těsné blízkosti kapsle Lieserl rozeznávala husté víry plynu v prstenci – shluky a víry turbulencí – a za nimi vypadal zbytek prstence jako pás bledého světla, přetínající vesmír. Viděla i samotnou neutronovou hvězdu, připomínající zářící žlutočervený kousek antracitu uprostřed plynného prstence. Za ní visel průvodce – obrovská, bledá hvězda, zdeformovaná silným gravitačním polem neutronové hvězdy do zploštělého vejčitého tvaru. Z mršiny průvodce vystupovala plynná chapadla a slepě se natahovala k neutronové hvězdě.

A za tím se v bláznivě nakloněné poloze vůči plynnému prstenci táhl hvězdný oblouk.

Tahle neutronová hvězda se pohybovala neuvěřitelně rychle; hnala se vesmírem skoro rychlostí světla. V důsledku tak vysoké rychlosti byla neutronová hvězda a její systém jedinými viditelnými objekty v Lieserlině vesmíru. Vše ostatní – galaxie v modrém posuvu, blízká stěna z kosmické struny – bylo zmáčknuto v tom bledém hvězdném oblouku, ve světelném pásu podél rovníku pohybu hvězdy. A za hvězdným obloukem byla jen tma.

Uvarov naklonil hlavu a vnitřní světla kapsle vrhla stíny na jeho hluboké oční jamky. „Povězte mi, co vidíte,“ zasyčel.

„Vidím neutronovou hvězdu,“ odpověděl Mark. „Nečekaného představitele svého druhu. Má jen deset mil v průměru, ale hmotnost jen o málo nižší než Slunce…

Tahle je neobvyklá tím, že má průvodce, který je – byl normální hvězdou.“

Před Markem se objevilo virtuální dioráma systému neutronové hvězdy; glóby znázorňující neutronovou hvězdu a jejího průvodce byly přeškrtány čarami umělých barev, ukazujících – jak Lieserl předpokládala – gravitační gradient, linie magnetického proudu a další pozorovatelné jevy. Před lesklými objekty naskakovaly kousky textu a doplňujících grafů.

„Kdysi,“ vysvětloval Mark, „tvořily tyto hvězdy binární dvojici – a to vskutku působivou, protože neutronová hvězda musela být opravdu jasným obrem. Průvodce nějak přežil výbuch obří supernovy, ale to, co po výbuchu zbylo – neutronová hvězda – jej tak jako tak zabíjí.“ Ukázal jim to. „Gravitační studna vysává z průvodce hmotu… Podívej se na to, Lieserl: ta jemně vypadající vlákna by dokázala spolknout celý Jupiter. Něco z průvodcovy ztracené hmoty padá do neutronové hvězdy samotné. A jak se její hmotnost zvyšuje, naruší se její rotace, takže musí trpět pravidelným hvězdotřesením. Zbytek plynu odvane do prstence, v němž se nacházíme, obíhajícího kolem neutronové hvězdy.“

„Myslíš, že ptáci ten výbuch supernovy způsobili, Marku?“ zeptala se Lieserl.

„Ne,“ zavrtěl hlavou. „Tenhle systém je příliš stabilní… Myslím, že k výbuchu došlo dávno předtím, než se ptáci začali o hvězdu zajímat.“

„A průvodce?“

Usmál se a vzhlédl ke složitým obrazcům na obloze. „Lieserl, tohle je jedna z hvězd, kterou ptáci nepotřebují zabíjet. Neutronová hvězda dělá tu práci za ně.“

Virtuální zobrazení neutronové hvězdy se mu před tváří roztáhlo a vytlačilo z diorámatu průvodce i všechno ostatní. Mark se zahleděl do složitého uzlu toho, co vypadalo jako jeden z magnetických pólů hvězdy.

Lieserl se odvrátila. Planeta už byla nedaleko; otáčela se a z kusu skály, zavěšeného v prázdnotě, se proměnila v krajinu – pustou, prázdnou, pokrytou puklinami.

„A co planety?“ zeptala se Lieserl. „Jak mohly supernovu přežít?“

„Domnívám se, že nepřežily,“ prohlásil Mark a stále hleděl na hvězdný pól. „Myslím, že vznikly po výbuchu ze zhuštěné hmoty plynného prstence a z úlomků, které zbyly po samotném výbuchu – možná po předchozím planetárním systému, pokud tu nějaký byl… Lieserl. Léthé podívej se na tohle.“

„Co?“

Virtuální zobrazení neutronové hvězdy se přesunulo kabinou směrem k ní, drobný uzlík světla se jí vlil do tváře. Lieserl sebou trhla, ale rozhodně hleděla na zářící, složitý obraz.

Mark se usmíval, hlas se mu chvěl vzrušením. „Vidíš to?“

„Ano, Marku,“ řekla trpělivě, „ale budeš mi muset vysvětlit, co vlastně vidím.“

„Gravitační gradient na tomhle magnetickém pólu je vážně narušen.“ Kolem pólu se shromáždily šipky a vytvořily dvourozměrnou rovinu. „Vidíš tohle?“

„A co s tím?“

Mark už ztrácel trpělivost. „Lieserl, myslím, že tam dole je rovina diskontinuity. Dvourozměrná porucha. Doménová stěna uvnitř hvězdy…“

„To je nemožné,“ zamračila se Lieserl.

„Jistěže je,“ zabručel. „Jak by mohla vzniknout porucha doménové stěny ve struktuře neutronové hvězdy? Nemožné… pokud ji tam někdo neumístil.“

Uvarovova zničená ústa se roztáhla v úsměvu. „Umístil?“

„Divili jsme se, jak se sem neutronová hvězda jen tak sama dostala – mimo jakoukoli galaxii a takovou rychlostí. No, teď to víme.“

Lieserl zjistila, že se směje. „To je odporné. Naznačuješ snad –“

„Ano,“ přisvědčil vážně. „Myslím, že někdo, dokonce možná lidé, instaloval na magnetickém pólu neutronové hvězdy

diskontinuitní pohon a použil jej, aby vymrštil celý systém do prostoru téměř rychlostí světla.“

„Ale to je absurdní,“ protestovala. „Proč by někdo chtěl něco takového dělat?“

Teď se Uvarov zasmál na ni. „Stále jste racionalistka, Lieserl, po všem, co jste zažila? No, možná brzy objevíme odpověď na své otázky. Ale jedním jsem si jistý – nějak to souvisí s tou nekonečnou krvavou válkou Nebes, do níž jsme se zamíchali.“

Sestup kapsle se stabilizoval a plavidlo se vznášelo nad zdevastovaným povrchem planety.

Konečně Mark oznámil: „Jsme nad zdrojem signálů… Tam,“ dodal najednou. „Vidíte to?“

Uvarov naklonil hlavu na tenkém krku.

Lieserl se zadívala dolů.

„Konstrukce,“ odtušil Mark. „Na povrchu… jen nějaká stavba. Tak pojď, jdeme dolů.“

„Padal jsem do budoucnosti, Přadleno lan, nestálou sítí červích děr, které se za mnou hroutily. Moje přístroje byly zničené, ale věděl jsem, že obytná kopule musela být prosycena vysokoenergetickými částicemi a gravitačními vlnami. Byl jsem bezmocný jako novorozeně.“

Poole seděl v úplném vakuu na rameni nočního stíhače s nohama zkříženýma pod sebou, v lotosové poloze, ruce mu pohodlně spočívaly dlaněmi vzhůru na kolenou. Na Podrážkách jeho bot rozeznávala Přadlena vyrytý drážkovaný vzor.

„Padal jsem přes pět milionů let,“ dodal.

Mark Wu, nebo spíše jedno z ohnisek jeho virtuálního vědomí na Severní, vyhlížel smyčku kosmické struny stovkou očí lodních senzorů. Nebyl šťastný; jeho podoba z mnoha plošek vyhlížela zakaleně a neostře.

Problém byl v tom, že loď byla na oběžné dráze kolem té zatracené planety u neutronové hvězdy, která se řítila vesmírem tak rychle, že pozorovatelný vesmír se díky relativitě změnil v tenký, bledý hvězdný oblouk. Bylo to, jako by se vrátili k tisíciletému letu

Severní. Mark musel zpětně rozvinout efekty pohybu rychlostí, blížící se rychlosti světla, vytáhnout vesmír zpět z hvězdného oblouku.

Mark k tomu měl podprogramy. Ale je to trochu jako slepování rozbitého vejce, pomyslel si znepokojeně. Výsledný obraz nebyl právě jasný.

Uvnitř své schrány s procesory pracoval Mark v měřítku nanosekund. Dokázal zpracovávat data několik miliónkrát rychleji, než by toho byli schopni lidé, a někdy bylo třeba silnou vůli, aby opět vystoupil a vrátil se do slimáčí pomalosti lidského světa.

Bylo to už sedmé století od jeho fyzické smrti a nahrání do databank UI na Severní a on byl v mimolidských operacích stále zběhlejší. Právě teď například udržoval běžnou lidskou virtuální podobu v kapsli s Lieserl a Uvarovem a další s Louise na Velké Británii, současně s přímým propojením se systémy Severní.

Provádět tyto úkony s několika ohnisky vědomí bylo zvláštní, ale už si zvykl na drobné nepohodlí, když toho bylo třeba.

A teď to třeba bylo.

Možná se měl pokusit tenhle výlet k neutronové hvězdě vetovat, pomyslel si. Navedl Severní blízko – až příliš blízko – k té oblačné smyčce kosmické struny. Když máte co do činění s objektem o průměru tisíce světelných let, pomyslel si kysele, připadá vám vzdálenost pouhých několika světelných let téměř nedostatečná.

Mark oddelegoval řadu dalších ohnisek vědomí na pozorování různých sektorů oblohy.

Obraz vesmíru, který se mu nabízel, byl jako mozaika sestavená z fragmentů, které mu poskytovaly senzory; představoval si, že je to trochu jako dívat se mnohofazetovým okem mouchy. A vesmír byl všude plný strun viděných podvojně – jako by obloha měla nějakou obrovskou skleněnou kopuli, pomyslel si, zhyzděnou obřími puklinami.

Zkoumáním zdvojeného obrazu hvězd a galaxií dokázal Mark ověřit rychlosti segmentů struny, blížící se rychlosti světla; neustále aktualizoval interní model dynamiky struny, který udržoval ve snaze zajistit, že se loď udrží v bezpečné vzdálenosti.

Sledovací podprogram vyhlásil poplach. Markovi to připadalo jako mravenčení či zachvění.

…Došlo k pohybu v zorném poli jedné senzorové banky. Přesunul své vědomí a zaměřil většinu pozornosti na anomálii, kterou zachytila senzorová banka.

Na pozadí, které poskytovala nádherná, do modra zabarvená spirální galaxie, zahlédl dvojitou stopu několika hvězdných obrazů.

Pak tam tedy musejí být dva pásy struny, pomyslel si: dva oblouky jediné, obrovské smyčky struny, jen několik světelných hodin daleko od sebe. A z rozpouštějícího se proudu obrazu hvězd viděl, že oblouky kloužou podle sebe, ale v opačném směru; možná se někdy střetnou.

Na některých místech bylo vidět trojitý obraz hvězd. Světlo od každé z nich k němu doletělo třemi cestami – nalevo od dvojice struny, napravo od něj a přímo středem dvojice.

Příčina poplachu byla zjevná. Podél dvojitých stop viděl klouzat obrazy hvězd, jako by sklouzly po tajícím časoprostoru. Ty struny musejí být blízko – možná dokonce v limitu dvou světelných let, který si sám stanovil jako hrubou bezpečnostní hranici.

Provedl rychlou zdvojenou kontrolu programů, které mely sledovat vzdálenost strun od lodi. Napadlo ho, zda by o tom neměl povědět Přadleně a Louise…

Poplachové programy mu náhle vyslaly do mysli ostré varování. Bylo to, jako by v jediném okamžiku propadl panice; připadalo mu, že mu systémem proudí adrenalin Co to u Léthé –

Vznesl bleskový a stručný dotaz na své programy. Trvalo jen několik nanosekund, než zjistil, co je špatně.

Dvojice oblouků struny byla blíž, než si zprvu myslel. Programy pro odhad vzdálenosti byly zmateny interakcí dvou strun, způsobem, jakým dvojice společně zkreslovala obrazy.

Struny byly blíž, než mu monitorovací systémy pověděly. Potíž byla v tom, že nedovedl říci, jak blízko; možná byly o hodně blíž.

Sakra, sakra, měl jsem to předvídat. Horečně provedl přeprogramování, aby se programy v budoucnu nedaly ošálit několika obrazy z takto dlouhých párů strun – nebo vůbec jakoukoli kombinací. Ale to teď nepomůže.

Spustil rychlý program, z něhož se snažil zjistit skutečnou vzdálenost strun…

Nebyl s to uvěřit odpovědi. Upravil program a znovu ho spustil.

Odpověď se nezměnila.

No, tolik k bezpečnostnímu pásmu dvou světelných let.

Dvojice strun byla jen osmnáct milionů kilometrů daleko od Severní – necelou světelnou minutu.

Jedna ze strun se vzdalovala – ale ta druhá mířila přímo k lodi.

Provedl další výpočty. Nenašel chybu.

Během padesáti sekund vetřelecká struna narazí do Severní.

Vyrazil ze strojů zpět do světa lidí. Netrpělivě čekal, až se ve vzduchu vytvoří pixely a složí se do jeho tváře; cítil, jak se mu vědomí zpomaluje do plazivého tempa lidí.

Kapitola 29

Pět milionů let po prvním konfliktu mezi lidmi a Qagy se z ústí červí díry, lesknoucího se gravitačním zářením, vynořil rotující vrak válečné Drážky, červí díra se s jiskřením zavřela.

Vrak – temný, zbavený téměř veškeré energie – se ve všudypřítomném tichu otáčel. Byl prost všeho života. Téměř.

„Stále si nejsem jistý, jak jsem přežil. Ale vzpomínám si, jak se přes mě přelily kvantové funkce. Byly jako dešťové kapky; bylo to, jako bych je viděl, Přadleno lan. Bylo to bolestivé, ale jako bych se přitom znovu narodil. Vrátil jsem se do času."

Michaelovi netrvalo dlouho, než zkontroloval stav vraku, v nějž se proměnila jeho loď. V kopuli ve vnitřních tankách ještě zbývalo něco energie, snad na několik hodin. Neměl tedy energii k letu, ani funkční spojení z obytné kopule do zbytku lodi.

„Vzpomínám si, jak mrtvě vesmír vypadal. Nedokázal jsem pochopit, jak mohly hvězdy tak rychle zestárnout; věděl jsem, že jsem přeskočil jen několik milionů let.

Ale věděl jsem, že jsem sám. Cítil jsem to.

Udělal jsem si jídlo, vypil jsem sklenku čisté vody…" Jeho tvář, lehce průsvitná, vypadala zamyšleně. „Víš, vzpomínám si ještě teď na chuť té vody. Dal jsem si sprchu… Uvažoval jsem, že bych si přečetl knížku.

Ale světla zhasla.

Po hmatu jsem našel cestu zpět k lehátku. Ležel jsem na něm. Začínalo se ochlazovat.

Nebál jsem se smrti, Přadleno lan. Kupodivu jsem se cítil svěže."

„Ale nezemřel jsi," přerušila ho. „Že ne, Michaeli?"

„Ne. Ne, nezemřel jsem," odpověděl Poole. A pak se objevila loď. Umírající Poole se podivil.

Vypadala trochu jako javorová nažka z černého achátu. V malém trupu o tvaru kapsle nebylo vidět žádné světlo. Křídla tmavá

jako noc musela být stovky mil dlouhá; se slabým chvěním se zastavila nad vrakem Pooleovv lodi VJT.

„Noční stíhač," vydechla Přadlena.

„Ano. Bylo mi stále chladněji. Nemohl jsem dýchat. Ale teď jsem nechtěl umřít. Chtěl jsem žít jen ještě chvíli, abych pochopil, co to znamená.

A pak –"

„Ano?"

A pak cosi Poolea z vraku vytáhlo. Bylo to, jako by nějaká obří ruka zachytila jeho vědomí, stejně jako by zachytila plamen mihotající svíčky.

„A pak mě to natáhlo…"

Poole byl bez těla. Neměl ani tlukot srdce. Měl pocit, jako by se dostal ven z kostěné jeskyně, která bývala jeho hlavou.

„Myslím, že se ze mě stal konstrukt z kvantových funkcí," říkal. „Tapisérie nekauzálních a nelokálních funkcí… Nesnažil jsem se pochopit, co se se mnou stalo. A můj společník tam byl stále. Vznášel se nade mou jako obrovský strop."

„Co to bylo?"

„Možná to byl Xeelee. Nebo možná ne. Zdálo se, že je něco jiného než Xeelee, možná něco, co vyrobili, ale ne oni sami…

Přadleno lan, Xeelee byli – jsou – vládci času a prostoru. Myslím si, že cestovali zpět v čase, aby zmodifikovali svoji evoluci a tak dosáhli svých nezměřitelných cílů. Řekl bych, že můj společník měl s tím programem něco společného; snad jakýsi anti–Xeelee, podobně jako antičástice, pohybující se zpět v čase.

Pocítil jsem – pobavení," říkal Poole zvolna. „Pobavil ho můj strach, můj údiv, moje touha přežít." Zaslechla jeho hlase nádech hořkosti.

„Po nějaké době se rozplynul. Zůstal jsem sám. A zjistil jsem, že nemohu zemřít, Přadleno.

Nejprve jsem byl rozzlobený. Zoufal jsem si." Zvedl lesknoucí se ruku, pečlivě ji zkoumal a otáčel jí před obličejem. „Nedokázal jsem pochopit, proč mi tohle udělali, proč jsem zůstal zachován takovým groteskním způsobem.

Ale časem to přešlo. A měl jsem čas, spoustu času…"

Odmlčel se a ona si prohlížela jeho tvář. Byla prázdná a bez výrazu; pocítila záchvěv strachu a přemýšlela, jakými zkušenostmi prošel, sám mezi umírajícími hvězdami.

„Michaeli," zeptala se tiše, „proč ses mi ozval?"

Prázdný výraz zmizel a on se na ni usmál. „Viděl jsem lidskou bytost," řekl. „Člověka oblečeného do zvířecích kůží, pokrytého jinovatkou, v křehoučké lodi… Hnal se přechodovým rozhraním červí díry, zcela neovladatelně, do této nepřátelské budoucnosti.

Byla to podivuhodná událost… Tak jsem se – vrátil. Byl jsem zvědavý. Zkoumal jsem spojení červí díry – a našel tebe, Přadleno lan."

Přadlena přikývla. „Byl to Šípař, můj otec."

Michael Poole zavřel oči.

„…Přadleno lan," ozvala se Louise Armonková. Její hlas zněl naléhavě a znepokojeně.

„Ano, Louise."

„Nevím, co se u Léthé děje v té tvojí hlavě, ale měla by sis ji rychle pročistit." Přadlena slyšela, jak Louise komusi vzadu vydává rozkazy. „…Máme problém."

„Jaký problém?"

„Poslouchej mě, Přadleno. Musíš…"

Louisin hlas náhle umřel.

„Louise? Louise?"

Slyšela jen ticho.

Přadlena se na lehátku pootočila. Za ní se tyčila obytná kopule nad rovnými liniemi nočního stíhače jako stěna ze skla a rovnoměrného světla.

Ale teď se na svrchních patrech kopule rozkládalo slabé pletivo, síť sotva viditelných vláken.

„Léthé," zasykla Přadlena. „To je struna."

Poprvé po několika letech se na palubách opět rozječela siréna.

Morrow, vznášející se v zeleně zabarveném vzduchu poblíž Druhé paluby, se narovnal od práce. Záda ho příjemně bolela a na rukou měl teplou špínu a vodu; na čele cítil stružky potu.

Nejistě se rozhlédl a pátral po zdroji poplachu.

Milpitas, s vyhrnutými rukávy a s hlubokými jizvami na tváři také zmáčenými potem, ho sledoval. Plánovač sázel trsy rákosu do kulovitého rybníčku. „Morrowe? Něco není v pořádku? Proč ta siréna?“

„To nevím, Plánovači.“

Jekot sirény byl ohlušující – zároveň známý a děsivý, těžko se při něm přemýšlelo. Morrow se rozhlížel po palubách, pozoroval klidný, třírozměrný pohyb lidí a robotů, jdoucích za svou prací; v dálce se ramena chrámů tyčila nad trávou pokrytým povrchem. Vše vypadalo klidně a mírumilovně; cítil se uvolněně a bezpečně.

Morrow pracoval s Milpitasem v tom, co kdysi bývalo Pooleovým parkem. Stále se pokoušeli uzpůsobit vodní prostředí nulové gravitaci. Milpitas s Morrowem umístili kouli zeminy na tenkou tyč, přivázali ji k povrchu paluby a obklopili ji tuhou matrací z pórovitého plastu, vyplněnou vodou o průměru jeden a půl metru. Do zeminy zasadili rákos a lilie, které už vyrůstaly z vodního povrchu. Jejich cílem bylo, aby rákos a lilie – možná navzájem propletené – spolu s přirozeným povrchovým napětím vody nakonec postačily udržet rybníček pohromadě, aby mohli odstranit plastikový kryt.

Pak by konečně mohli rybníček osadit rybami a žábami.

Byl to drobný, téměř triviální projekt. Ale vlastně to byl Milpitasův nápad a Morrow byl rád, že mu může nabídnout pomoc jako součást toho, co považoval za Milpitasovu rehabilitaci v nula gé. Všechno, co přimělo Plánovače a ty, na něž měl vliv, k přemýšlení a k práci v podmínkách nulové gravitace, bylo z Morrowova hlediska dobré.

„Morrowe,“ z bodu ve vzduchu zazněl hlas Louise Armonkové. „Morrowe, slyšíš mě?“

Morrow se zadíval na trávou pokrytou zem palub; věděl, že Louise je někde pod ní ve svém starém parníku a studuje systém neutronové hvězdy. „Co se děje, Louise?“

„Morrowe, musíš odtamtud pryč.“

„Ale, Louise –“

„Kamkoli, sakra. Pohyb.“

Milpitas ho pozoroval. „Copak? Nějaký problém?“

„Milpitasi. Pojďte.“

Morrow popadl Plánovače za rameno. Ohnul kolena, zapřel se pevně nohama do povrchu paluby a odstrčil se do vzduchu. Milpitase táhl s sebou. Pohlédl dolů a spatřil, jak se od něho kulovitý rybníček vzdaluje.

Odpor vzduchu je uprostřed letu zastavil, pět metrů nad povrchem paluby.

Morrow Plánovače pustil. Milpitas měl paže mokré až k lokti, zpod šatů mu trčely kostnaté nohy.

„Louise? V pořádku, přesunuli jsme se. Řekneš mi co se vlastně děje?“

„Máme problém.“ Morrow zaslechl za Louisiným ovládaným hlasem panické výkřiky i příkazy, vydávané Markem. „Dostali jsme se do cesty kusu struny… Pokud jsou naše projekce správné, proletí přímo Pooleovým parkem.“

Morrow se rozhlížel po palubách. Kovové stěny kryté rostlinami a zvířaty, mu náhle připadaly neuvěřitelně křehké.

„Ale jak je to možné? Myslel jsem, že ta smyčka byla celé světelné roky daleko.“

„To my taky, Morrowe. Snažíme se potvrdit trajektorii struny, abychom mohli naprogramovat dálkovky pohonu diskontinuity, a –“

Ale Louisin hlas náhle zmizel.

Lieserl s Markem stáli na povrchu planety neutronové hvězdy, ve virtuálních napodobeninách skafandrů. Nejistě na sebe pohlédli.

„Něco není v pořádku,“ řekla Lieserl.

„Já vím.“ Simulací průzoru bylo vidět Markovu neživou, chladnou tvář; jak Lieserl věděla, znamenalo to, že přesměrovává výkon procesorů na vyšší priority.

Povrch pod jejíma nohama byl šedý jako pemza a vypadal drolivě. Vedle nich stál trpělivě robot, vozík se silnými koly, vybavený několika článkovanými pažemi a senzory. Lieserl si všimla, že prach zbarvil kola robota došeda.

O několik metrů dál stála jejich kapsle; připomínala tlustý, lesklý válec. Uvnitř průhledných stěn viděla Lieserl Uvarova, zabaleného do dek.

Obloha vypadala fantasticky. Plynový prstenec vyhlížel jako kouřový pás, obklopující celý svět až k obzoru. Vzdálenější strana prstence připomínala bílou pásku, rozdělující oblohu. Sotva rozeznávala samotnou neutronovou hvězdu jako drobnou perlu zlověstně krvavé barvy zavěšenou v kouřovém pásu; její ohromný společník vypadal jako protáhlá koule ze žlutošedé mlhy, krvácejí plyn na své zlovolné dvojče.

Hvězdný oblouk byl puklinou v prázdnotě daleko za rovinnou prstence; vysoko nad hlavou rozeznávala Lieserl svítící světla obytné kopule Severní, na vzdálené oběžné dráze lodi okolo planety.

Budova, kterou z orbity zpozorovali, byla čtyřstěnná stavba šest metrů vysoká; stála zcela nehybně na povrchu.

Lieserl pocítila frustraci. To se dostali tak daleko a přiblížili se k onomu podivuhodnému tajemství tak blízko, jen aby jim selhala komunikace?

Zaťukala si na přilbu. „Mám pocit, jako bych ohluchla," řekla.

„Já taky," usmál se zlehka Mark a do obrazu tváře se mu vrátilo trochu výrazu. „No, rozhodně jsme přišli o hlasové spojení se Severní." Nejistě vzhlédl. „Rád bych věděl, co se tam u Léthé děje."

„Třeba se nás snaží zavolat zpět."

Mark pokrčil rameny. „Nebo třeba ne." Pohlédl na ni. Lieserl, cítíš se nějak jinak? Pokud vím, spojení s centrálními procesory na Severní stále funguje – i když momentálně mohu pouze číst."

Zavřela oči a zahleděla se do sebe. „Ano. U mě je o stejné." Moci pouze číst znamenalo, že nemohla předávat své dojmy – nové vzpomínky, které v ní vznikaly zpět procesorům na Severní, které byly nyní středem jeího vědomí. Vzhlédla k neměnnému žlutému světlu ze Severní. „Myslíš, že bychom se měli vrátit?"

Mark váhal a pozoroval kapsli.

Uvarov se vrtěl jako hmyz v nějaké skleněné kukle. „Já jsem jediný, kdo je tu ve skutečném nebezpečí," zavrčel. „Vy dva jste pouhé projekce. Virtuální fantomy. Léthé, ty skafandry máte na sobě jen jako berličky pro svoji psýché. I kdyby planeta teď vybuchla, neztratili byste nic víc než několik hodin vstupu dat." Poslední slova vyštěkl jako nadávku.

„O co vám jde, Uvarove?" zeptal se Mark.

„Pokračujte v pátrání,“ zavrčel Uvarov. „Přestaňte mrhat časem. Ať už mají na Severní jakékoli problémy, vy s tím nemůžete nic dělat. Pro lásku života, musíte mít vyšší perspektivu. Baryonický vesmír je u konce, co může být horšího?“

Mark se pochmurně usmál.

„Dobře, doktore. Tak pojď, Lieserl.“

Plahočili se ke stavbě.

Siréna umlkla. Náhlé ticho bylo děsivé. Morrow si zaťukal na ucho – jako by tím mohl obnovit virtuální projekci Louisina hlasu, pomyslel si s pohrdáním.

Milpitas se od něj vzdálil. Plánovač s překvapivou rychlostí plaval vzduchem, pryč od Morrowa a zpět k rybníčku.

Nad Morrowem zaskřípěl kov.

Zaslechl jediný výkřik, nezemský zvuk, odrážející se od stěn, chřestící v nastalém tichu po palubách. A pak zazněl další výkřik, ale Morrow si uvědomil, že tentokrát jej nevydal lidský hlas; byl to jekot vzduchu, unikajícího z porušeného plavidla.

Hleděl do zářivého vzduchu a pátral po díře v trupu.

Tam. Na jedné stěně se srážela mlha na rovné prasklině, táhnoucí se po poli trpasličí pšenice. Pracovala tam třída pro obnovení gramotnosti; teď se lidé s křikem hnali vzduchem, pryč od víru mlhy.

Zaslechl Milpitasovo zasténání. Podíval se dolů.

Milpitas hleděl na svoje břicho a svíral si je rukama. Ve zjizvené tváři se mu zračil nevěřícný údiv a – v tom posledním okamžiku – si Morrow připomněl Plánovače Milpitase, jaký kdysi býval: zarytého, panovačného, ovládajícího celý svět svou vůlí.

Pak se Milpitas předklonil, jako by se těsně pod solar plexem, v ose těla, zlomil. Na jedinou sekundu se zdálo, že se kroutí bolestí, avšak Morrow s narůstajícím děsem viděl, jak se Milpitas skládá dál, až bylo slyšet jeho praskající žebra a temnější chřupnutí, když se mu zlomila páteř.

Nebylo nic vidět, nikdo poblíž Milpitase nebyl; působilo to dojmem, jako by přivolával tu neuvěřitelnou hrůzu na sebe sám,

nebo jako by Plánovačovo tělo někdo rozmačkal v obrovské, průhledné pěsti.

Pak to vypadalo, jako by tatáž velká pěst – silná, nepřekonatelná, neviditelná – popadla samotného Morrowa a mrštila jím směrem k palubě.

Vykřikl a zakryl si pažemi hlavu.

Narazil do kulovitého rybníčku, který s takovou láskou s Milpitasem budovali. Rákos a lilie ho udeřily do tváře a do rukou, voda mu vnikla do očí a do úst.

Pak rybníčkem prolétl a setkal se, neuvěřitelně tvrdě, s povrchem paluby.

Čtyřstěn byl doslova potažený prachem. Mark nechal robota popojet napřed a zkusmo očistit povrch budovy. Pod vrstvou prachu, centimetr silnou, byl stavební materiál čtyřstěnu mléčně bílý a naprosto hladký. Trojúhelníkovité strany dodávaly stavbě dojem čehosi křehkého či dočasného, napadlo Lieserl – jako u plátěného stanu.

Byl to Markův nápad, aby se ke stavbě přiblížili v lidské podobě. „Chceme vědět – mimo jiné –, zda tohle podivili lidé a proč," naléhal. „Jak jinak bychom se mohli doopravdy vcítit do toho místa, než když se na ně budeme dívat lidskýma očima?" Lieserl si nebyla jistá. Omezit se na lidskou podobu – víc, než bylo nezbytné pro komunikaci s Uvarovem, – jí připadalo neefektivní. Ale když hleděla na stavbu, uznala, že to byl výborný nápad.

„Je to čtyřstěn," poznamenala. „Jako portál přechodového rozhraní."

„No, je to charakteristický rys lidské architektury," zamumlal Mark. „To ale samo o sobě vůbec nic neznamená. A z toho, jak je ta vrstva prachu silná, můžeme předpokládat, že to tu bylo opuštěné hodně dlouho."

„Hmm. Ty dveře vypadají dost lidsky."

Dveře tvořil jednoduchý vstup, vysoký dva metry dvacet a metr široký, u základny jedné z trojúhelníkovitých stěn čtyřstěnu. Ve výši pasu průměrně vysokého člověka byl dotykový panel.

Mark pokrčil rameny. „Zkusme to otevřít."

Robot tiše popojel a i přes silně obložená kola lehce narazil do drsného povrchu. Vysunul paži vybavenou jednoduchým mechanickým drapákem, opatrně zaťukal na dveře a stiskl panel.

Dveře se odsunuly do zářezu ve čtyřstěnu. Vyvanul na ně proud vzduchu, zavířil prach a když se vzduch rozptýlil, začal v pomalých parabolách klesat k povrchu.

Za dveřmi byla malá obdélníková místnost, dost velká pro čtyři nebo pět lidí. Stěny byly z téže bíle mléčné hmoty jako vnější obložení a postrádaly jakoukoli výzdobu. Byly tu další dveře, stejné jako ty první, zasazené do vzdálenější stěny místnosti.

„Alespoň víme, že je tu stále energie," poznamenal Mark.

„Je to přechodová komora," řekla Lieserl, když nahlížela do malé místnosti. „Jednoduchá, funkční. Zcela klasická. Tak co teď? Jdeme dovnitř?"

Mark ukázal rukou.

Robot už vjížděl do propusti. Přehoupl se přes okraj a zastavil se uprostřed.

Lieserl a Mark po několik sekund váhali; robot trpělivě čekal.

„Samozřejmě, že jdeme dovnitř!" široce se usmál Mark.

Nabídl Lieserl rámě a společně vpochodovali do komory za robotem.

Propusť s robotem a s nimi oběma byla poněkud těsná. Lieserl zjistila, že uhýbá před robotovými velký zaprášenými koly, jako by si mohla ušpinit skafandr.

Robot natáhl paži a stiskl ovládání, kterým otevřel další dveře. Tlak se se sykotem vyrovnal.

Robot vysunul chemické senzory, Mark si otevřel hledí a zkusmo začichal.

„Ach, přestaň se předvádět," zavrčela Lieserl.

„Vzduch," odpověděl. „Pozemský vzduch, víceméně. Několik cizích stopových prvků. Žádné nezvyklé pachy – a naprosto sterilní. Mohli bychom to dýchat, kdybychom museli, Lieserl."

Vnitřní dveře komory se rozevřely a odhalily větší místnost. Robot do ní vsunul magnéziovou, bíle svítící lampu a světlo se odrazilo od stěn. Lieserl zachytila odlesk běžně vypadajícího nábytku: postele, křesla, dlouhý stůl. Stěny místnosti se zvedaly k

jediné špici; sama místnost byla tak velká, že mohla zabírat většinu objemu čtyřstěnné budovy.

Robot popojel. Mark rázně vstoupil do místnosti. Lieserl ho následovala.

„Marku Wu? Lieserl?“ zazněl jí v uchu Uvarovův silný hlas.

„Ano, doktore,“ odpověděla. „Slyšíme vás. Nemusíte tak křičet.“

„Ale no tak,“ ohradil se Uvarov. „Na rozdíl od vás jsem jen tak nepředpokládal, že naše vysílání projde tím, z čeho jsou ty stěny.“

Lieserl se na Marka usmála. „Bál jste se o nás, Uvarove?“

„Ne, bál jsem se o robota.“

Lieserl vykročila ke středu velkého sálu a rozhlédla se. Stěny čtyřstěnné stavby se kolem ní svažovaly a sbíhaly se v jediném bodě, pět metrů nad její hlavou. Ve dvou rozích si všimla oddělených sekcí. Ložnice? Koupelny? Nebo snad jídelna?

Robot objížděl místnost, jeho mnohočetné paže zkoumaly rohy a hrany. Zanechával za sebou stopy planetárního prachu.

Hlavním kusem nábytku byl dlouhý stůl, postavený z něčeho, co vypadalo – ze všeho nejvíc – jako dřevo. Na povrchu stolu viděla Lieserl zasazené jakési monitory. Byly vypnuté, ale vypadaly jako běžné dotekové obrazovky. Lieserl vztáhla ruku v rukavici a přála si, aby mohla vnímat strukturu povrchu.

Před stolem v řadě byla křesla – čtyři, jedno vedle druhého. Byla očividně lidské konstrukce, s opěradly, vypolštářovanými sedáky a dvěma opěrkami s ovládacími panely.

„Marku, podívej na tohle,“ ukazovala. „Tahle křesla by vyhovovala nám oběma.“

Mark cosi objevil – dva objekty – na konci stolu; nechal tam dojet robota a přikázal mu předměty zvednout. Markova tvář byla plná údivu; sklonil se, aby prozkoumal první předmět, a nechal si jej podržet před obličejem v robotových jemných klepetech. „To je něco na psaní,“ prohlásil. „Mohlo by to klidně být obyčejné plnicí pero…“ Robot podržel druhý předmět. „Ale tahle věc je nezaměnitelná, Lieserl. Podívej se na to. To je šálek.“ S rukama na kolenou na ni pohlédl. „Stavitelé tohoto místa musí být pryč už po miliony let. Ale přitom to vypadá, jako by si jen vyšli ven.“

„Kdo?“ zachrčel Uvarov. „Rád bych, abyste mluvili ke mně, sakra. Co jste našli?“

Mark a Lieserl na sebe pohlédli.

„Lidi,“ odpověděla Lieserl. „Našli jsme lidi.“

Mark seděl s Louise v její ložnici, vykládané dubovým dřevem, uvnitř Great Britain. Mark vyvolal virtuální schéma obytné kopule Severní; vypadalo jako šedesáticentimetrový válec, vznášející se nad její postelí. Ukazovalo kopuli, blyštící se světly i sklem, a zeleň lesní paluby zářila pod krytem úplně nahoře.

Louise ucítila, jak jí zatrnulo u srdce; obytná kopule vypadala tak nádherně – a tak křehce. Rozhlížela se známých obložených stěnách pokoje; vlastně to byly dvě bývalé lodní kajuty, spojené a upravené. Tady byl střed jejího světa, pokud někde vůbec nějaký byl; tady bylo několik jejích kusů starého nábytku, její šaty, její první terminál, působící dnes jako vykopávka – ale stále obsahoval technické nákresy Great Britain, které si připravila s první návštěvy lodi jako mladá dívka před pěti miliony let a půl vesmíru daleko. Kdyby jen, pomyslela a kdyby si jen mohla tenhle pokoj omotat kolem sebe jako nějakou širokou dřevěnou deku a nikdy už nevylézt do děsivých hrůz vnějšího světa…

Ale byl tu Mark, trpělivě seděl na kraji postele a díval se jí do tváře. Tiše pronesl: „Už to přichází, Louise.“

Přinutila se hledět na virtuální zobrazení kopule.

Mark ukázal na střední sekci kopule. Objevila se vodorovná linie modrobílého světla. Zlověstně, jako čepel meče, se mihotala na jasném pozadí kopule.

„Struna do nás vnikla z této strany. Můžeme být asi rádi, že relativní rychlost byla poměrně nízká…“

Struna vnikla do hmoty kopule jako rozžhavený drát do másla.

Louise se tiše dívala ve ztichlém pokoji a měla pocit, jako by se jí struna zařezávala přímo do těla; představovala si, že slyší jekot unikajícího vzduchu, výkřiky bezmocného lidského nákladu.

Mark hleděl do prázdna, zatímco procesory pracovaly. Rychle řekl: „Následná vlna servala devítimetrový plát trupu. Léthé. Ztrácíme hodně vzduchu, Louise, ale samoopravárenské systémy

pracují dobře… Velká část naší infrastruktury se rychle sesypala… až příliš rychle; Myslím, že to budeme muset znovu vyhodnotit, pokud tohle zvládneme…“

„A paluby? Co se tam děje?“

Zaváhal. „To nevím, Louise.“

Cítila se naprosto zbytečná. Ovládací panely v pokoji se jí svou neschopností vysmívaly. Cítila, jak jí vina za to strašné neštěstí padá na ramena, jako závaží které ji rozdrtí. Jsem odpovědná za ty nepovedené programy pro odhad vzdálenosti. Jsem odpovědná za nedostatečná zabezpečení – a za to, že jsem ztratila spojení s Přadlenou lan, právě když jsme ji potřebovali nejvíc. Kdybych tak jen mohla mluvit s Přadlenou, možná by nás odsud dokázala dostat. Kdyby jen –

„Geometrie té struny je přesně taková, jak předvídala teorie,“ vysvětloval Mark. „Dostávám měření pí v oblastech poblíž struny… 3,1402, v porovnání s hodnotou v plochém prostoru, která činí 3,1415926… Kónický prostor má úhlový deficit čtyř obloukových stupňů.

V tuto chvíli máme uvnitř kopule čtyři sta metrů dlouhý kus struny, Louise. To je celková hmotnost čtyř set miliard, miliard tun.“ Mark vypadal zaskočeně, „U života, Louise, představ si to: to je hmotnost docela velkého měsíce…“

Louisino sebezpytování bylo k ničemu. Do zničení kopule mohlo najednou zbývat jen několik sekund. A nakonec byla zcela bezmocná. Všechno, co jsem v těch posledních šílených okamžicích mohla udělat, bylo spustit tu zatracenou sirénu…

Nad Přadlenou zašeptalo světlo pavoučí sítě. Viděla, jak struna přiměla hvězdy klouzat po obloze, těsně nad obytnou kopulí. Struna, která vnikala dovnitř, působila, jako když se kolem Severní stahuje obrovská, nadpřirozená bouře.

„Neboj se…“

Prudce se na lehátku otočila a upevnila si popruhy. „Na co u Léthé vlastně čekáš?“ vyjela na Poolea. „Může do nás narazit kus kosmické struny, sakra. To by nás mohlo všechny vyřídit. Musím nás

dostat odsud pryč.“ Položila ruce na dálkovky. „Ale já nevím, co dělat. Louise? Louise, slyšíš mě?“

„Víš, že tě neslyší.“

Přadlena horečně pokračovala: „Třeba to do nás už narazilo; třeba proto vypadlo spojení. Ale co když se jí podařilo naprogramovat dálkovky, než jsme ztratili spojení? Třeba –“

„No tak, Přadleno lan. Víš, že to není pravda.“

„Ale já musím přesunout loď!“ zanaříkala. Tlukot vlastního srdce jí zněl v uzavřeném prostoru přilby neuvěřitelně hlasitě. „Copak to nechápeš?“

„Ano. Ano, chápu.“

„Ale já nevím jak – nebo kam – bez Louise…“

Na ruce jí spočinula další ruka. Přes silnou látku rukavice cítila teplo Michaelovy hrubé dlaně.

Pomohu ti. Ukážu ti, co musíš udělat. Neviditelné prsty se sevřely a přitiskly jí ruce na dálkovky. Za zády jí noční stíhač roztáhl křídla.

Morrow, přimáčknutý k palubě vedle rozlámaného Milpitasova těla, zíral na stopu kosmické struny.

Konstrukce středních palub byla křehká; ve stopě struny se prostě zhroutila. Morrow viděl domy, které stály po tisíc let, jak se uvolnily z povrchu palub, jako by je uchopilo nějaké mohutné tornádo; pak vybuchly a vzduchem poletovaly kovové pláty. Novější stavby, volně plující vzduchem v nulové gravitaci, se při průletu struny prostě sesypaly. Většina povrchu na Druhé palubě se uvolnila a poletovala kolem, kusy kovu narážely jeden do druhého. V těch úlomcích z palub pozoroval Morrow části přímek i oblouků – střepy bezduché kruhové geometrie, která ovládala design palub po celá staletí.

Lidé, rozptýlení ve vzduchu jako panenky, naráželi jeden do druhého. Struna prošla chrámem. Zlatistý čtyřstěn – nejpyšnější symbol lidské kultury – se podél struny složil jako vyfouknutý balon a vzduchem se rozletěly zlatohnědé skleněné střepiny, dlouhé a smrtonosné.

A teď struna procházela dalším lidským tělem – tělem zcela bezmocné ženy. Morrow zaslechl už zevšednělé, obvyklé zvuky smrti; výkřik přerušený vpůli, vlhký páravý zvuk a prasknutí kosti, znějící jako kousnutí do křupavého jablka.

Ženino tělo, zmasakrované k nepoznání, bylo odmrštěno stranou, otáčelo se a jemně dopadlo na palubu.

Stopa kosmické struny… Stopa byla mechanismem který vytvořil strukturu vesmíru ve velkém měřítku. Tvořila sémě galaxií. A nám se utrhla ze řetězu v naší lodi pomyslel si Morrow.

Až struna projde celou kopulí, Severní konečně zemře, tak jistě jako tělo oddělené od hlavy…

Morrow, ponořený do vlastní bolesti, chtěl zavřít oči a podlehnout zapomnění a nevědomí. Takhle to mělo skončit, po tisíci letech?

Ale vlastnosti zvuku nad ním – sykot vzduchu i výkřiky – se změnily.

Vzhlédl.

Struna se stále bez potíží prořezávala trupem, ale zpomalila a zastavila se.

„Marku," zasykla Louise. „Co se děje?"

Struna se zařízla čtyři sta metrů hluboko do obytné kopule. Na okamžik se modrobíle zářící struna nadnášela jako skalpel zaříznutý do masa.

Potom virtuální obraz znovu ožil. Struna elektricky modré barvy provedla ostrou zatáčku a vydala se stejnou cestou ven z kopule. Vyšla z ní přibližně čtyři sta metru nad bodem vstupu.

Louise si přála, aby existoval nějaký bůh, kterému by mohla vzdát díky.

„Udělalo to mnohem více škody na cestě ven – ale obytná kopule se drží," hlásil Mark. „Roboti a autonomní systémy zacelují všechna místa, kde je porušený trup." Vzhlédl k Louise. „Myslím, že jsme to zvládli."

Louise se vznášela nad postelí a přitiskla si kolena k hrudi. „Ale nechápu jak, Marku."

„Přadlena lan nás zachránila,“ oznámil Mark prostě. Zapnula diskontinuitní pohon a dostala nás dál poloviční rychlostí světla – a tím správným směrem. Vidíš?“ ukazoval. „Zacouvala s lodí od struny.“

Pohlédla mu do známých, unavených očí a přála si, aby ho mohla k sobě přitisknout. „Máš pravdu, byla to Přadlena lan. Musela to být ona. Ale hlasové spojení s Přadlenou bylo jednou z prvních věcí, o které jsme přišli. A určitě jsme neměli čas vymyslet program pro dálkovky.“

„Vlastně stále ještě nemáme se Přadlenou spojení,“ upozornil Mark.

„Tak jak to věděla?“ Louise zkoumala poškozenou virtuální obytnou kopuli. „Ta trajektorie, kterou zvolila, aby nás z toho dostala, byla téměř dokonalá, Marku. Jak to věděla?“

Přadlena lan skryla průzor v rukavicích a uvnitř skafandru se neovladatelně chvěla.

„Je po všem, Přadleno. Zvládla's to dobře. Je čas hledět vpřed.“

„Ne,“ odporovala. „Ta struna narazila do lodi. Všichni ti mrtví, zranění –“

„Nepřemýšlej o tom. Udělala jsi, co jsi mohla.“

„Opravdu? A co ty, Michaeli Poole?“ utrhla se na něj.

„Co tím myslíš?“

„Nemohl jsi nám pomoci ještě víc? Nemohl jsi nás varovat, že to přichází?“

Zasmál se, tiše a smutně. „Je mi líto, Přadleno, já nejsem nadčlověk. Nevěděl jsem o nic víc než tvoji lidé. Jsem stejně vázán fyzikálními zákony jako ty…

Spustila ruce a udeřila jimi o okraj lehátka. Stále neměla spojení s Louise – hlasové ani datové – ani se zbytkem posádky. Byla tady venku izolovaná, uvězněná v pilotní kabině mimozemské lodi a jako společnost měla pět milionů let starého ducha.

Pocítila v hrudi záchvěv smíchu a potlačila jej.

„Přadleno lan?“

„Bojím se, Michaeli Poole. Bojím se dokonce i tebe.“

Nemám ti to za zlé, já se sám sebe taky bojím.

„Nevím, co udělat. Co když se Louise se mnou nedokáže spojit?“

Chvíli mlčel.

„Podívej, Přadleno, tvoji lidé tu nemohou zůstat. Myslím v tomhle časovém rámci.“

„Proč ne?“

„Protože tady není nic pro vás. Prstenec, který jste přišli hledat, je zničený. Tahle změť úlomků strun vám nebude k ničemu.“

„Tak co?“

„Musíte pokračovat dál, Přadleno. Musíš dovést svoje lidi tam, kde najdou útočiště a únik. Jeho ruce, teplé a pevné, opět sevřely neviditelným stiskem ty její. Ukážu ti směr. Budeš mi věřit?“

„Kam půjdeme?“

„Hledat Prstenec.“

„Ale – vždyť Prstenec je tady. A je zničený. Sám jsi to říkal.“

„Ano,“ přisvědčil trpělivě. „Ale kdysi to bylo jinak…“

Kapitola 30

Robot se hlučně rozjel po podlaze, silná kola skřípěla na prachu, který si přinesl z povrchu planety neutronové hvězdy. Na pružném rameni vysunul věnec senzorů, zářící bílým, jasným světlem. Lieserl připadalo, že robot senzory drží před sebou poněkud škrobeně, jako by úplně nesouhlasil s tím, co musí zkoumat.

Dojel k jednomu ze čtyř křesel a opatrně analyzoval vzduch.

„Je tu exotická hmota," řekl náhle Mark.

„Cože?"

„Robot našel exotickou hmotu," opakoval Mark bezvýrazně. „Někde uvnitř budovy."

„Ale neviděli jsme žádné stopy konstrukce červích děr," zavrčel Uvarov z kapsle. „A tahle stavba je příliš malá, aby se do ní vešlo přechodové rozhraní."

„Jen předávám to, co mi hlásí robot," vyštěkl Mark s jasným podrážděním. „Možná bychom měli dát dohromady další fakta, než začneme ztrácet čas spekulacemi, Uvarove."

Robot se stále sunul vedle jednoho z křesel – druhého odleva, jak si Lieserl matně povšimla. Jak se dívala, robot vysunul další paže a rozložil další věnec senzorů; když se výhružně naklonil nad křeslem, vypadal jako nějaký mechanický pavouk.

Mark přešel s bezvýraznou tváří k robotovi. „Je to někde uvnitř křesla. Ta exotická…"

„Uvnitř křesla?" Lieserl se chtělo hystericky smát. „Co se stalo, někdo upustil exotickou hmotu do polštáře, když sledoval virtuální show?"

Pohlédl na ni. „Ale no tak, Lieserl. V tomhle křesle je konstrukce z exotické hmoty. Je drobounká – jen zlomek centimetru v průměru – ale je tam." Obrátil s k robotovi. „Možná bychom měli vyrobit nějaký zvětšený virtuální obraz…"

Před Lieserl zavířily pixely a nehmatatelně se dotkly její tváře, až ustoupila.

Shlukly se do hrubého nákresu, zavěšeného ve vzduchu. Vypadalo to jako drahokam, čirý, úplný a bez poskvrnky, vznášející se před ní. Postřehla náznaky složitější struktury uvnitř, kterou robotovy zobrazovací systémy ještě nebyly s to předvést s dostatečným rozlišením.

Poznala ten tvar.

„Léthé. Další čtyřstěn," zašeptala.

„Ano. Další čtyřstěn… Ten tvar se stal odznakem lidstva, že? Ale tenhle má sotva půl milimetru v průměru." Uvnitř malinkého čtyřstěnu se rozsvítily pixely všech barev, jako by usilovaly o vytvoření logického tvaru.

Lieserl zachytila prchavé, pravidelné známky struktury. V jednom okamžiku jí připadalo, že vidí uvnitř prvního čtyřstěnu vznikat další, ještě menší, stejně jako byla tato konstrukce zasazena do čtyřstěnného tvaru základny jako celku. Přemýšlela, zda je celá tato konstrukce jako ruská panenka–matrjoška, s celou řadou čtyřstěnů zasazených jeden do druhého…

Ten zvětšený obraz je docela pěkný, pomyslela si. Připomínal jí hračku, kterou měla za svého bleskově krátkého dětství: drobnou vesničku ponořenou do koule vody, se zmraženými lidmi a plastikovými sněhovými vločkami… Při té vzpomínce pocítila krátký, zcela nepřípadný záchvěv lítosti, že její dětství, třebaže tolik neuspokojivé, bylo teď tak daleko.

„No, někde tam je moje zrnko exotické hmoty," prohlásil Mark. „Ale robotovi dělá potíže vyvolat ještě vyšší rozlišení." Vypadal zmateně. „Lieserl, uvnitř té malé čtyřstěnné krabičky je něco velmi podivného."

Udržela si bezvýraznou tvář; občas jí docela vyhovovalo být virtuálem – dávalo jí to netušené možnosti ovládání. Podivné. Správně. Ale co by mohlo být podivnějšího, než že je tady, na planetě neutronové hvězdy letící rychlostí světla přes bitevní pole u konce času? Co by mohlo být ještě podivnějšího?

„Tam uvnitř je kapka neutronové superkapaliny," Mark se vpíjel pohledem do beztvarého vnitřku čtyřstěnu, jako by jej mohl pouhou silou vůle přimět, aby vydal svá tajemství. „Vysoce husté, o neuvěřitelně vysoké teplotě a tlaku… Lieserl, ten čtyřstěn obsahuje

hmotu v podmínkách, které bys čekala v nitru neutronové hvězdy – v oblasti pod pevnou kůrou, nazývanou obal. Do toho se právě robot snaží nahlédnout.“

Lieserl sledovala vířící mlhu uvnitř čtyřstěnu. Věděla, že neutronová hvězda má hmotnost normální hvězdy, ale je stlačená do koule o průměru jen několika kilometrů. Hmota uvnitř byla tak hustá, že elektrony a protony byly stlačovány k sobě a tvořily neutrony, tato supravodivá neutronová kapalina byla sto trilionkrát hustší než voda.

„Pokud tomu tak je, co ten tlak drží? Celá ta konstrukce je vlastně jako bomba, která může kdykoli vybuchnout!“

Zavrtěl hlavou. „No, zdá se, že lidé, kteří to postavili, nějaký způsob nalezli. A ta konstrukce mohla být stabilní po dlouhou dobu – možná po miliony let. Víš, docela rád bych tu strávil víc času. Ani nevíme, jak je tahle základna stará – za jak dlouho po naší době tato technologie vznikla.“

„Ale proč stavět něco takového?“ Zírala dál do čtyřstěnu. „Proč plnit krabičku rekonstruovanou hmotou neutronové hvězdy? Marku, myslíš, že to byla nějaká laboratoř pro studium podmínek v neutronové hvězdě?“

V uších jí zahýkal smích Uvarovova poničeného hlasu. „Laboratoř? Má drahá, tohle je bitevní pole; řekl bych, že muži a ženy, kteří tuhle základnu postavili, se těžko zabývali základní vědou. Kromě toho tahle neutronová hvězda je všechno, jen ne typická. Lidé, kteří sem přišli, umístili na pól hvězdy diskontinuitní motor a vystřelili ji do vesmíru téměř světelnou rychlostí. Tak k jakém výzkumnému účelu si myslíte, že tohle sloužilo?“

Mark ho ignoroval. Dřepl si před obrazem a zahleděl se do něj: pozoroval záři pixelů přesunujících se uvnitř čtyřstěnu, vrhajících odlesky na jeho tvář i skafandr. „Nemyslím, že ta látka uvnitř byla rekonstruovaná, Lieserl.“

„Co tím myslíš?“

„Uvažuj.“ Ukázal na obraz. „Víme, že uvnitř je exotická hmota, a pokud je nám známo, exotická hmota se používá především na konstrukci červích děr v časoprostoru. Myslím, Lieserl, že v křesle je přechodové rozhraní červí díry.“

Zamračila se. „Ústí červích děr mají v průměru stovky metrů – nebo kilometrů.“

Narovnal se. „To platí pro rozhraní, která umíme stavět my. Kdo ví, co bude možné v budoucnosti? Nebo spíš –“

„Víme, co máte na mysli,“ vyštěkl Uvarov z kapsle.

„Předpokládejme, že uvnitř té drobné konstrukce je ústí červí díry,“ uvažoval Mark. „Červí díry tak malé, že je jako tenounké vlákno… ale vede prostorem do nitra neutronové hvězdy. Lieserl, myslím, že ta supravodivá kapalina z neutronové hvězdy není žádná lidská rekonstrukce – myslím, že je to vzorek hmoty přímo z neutronové hvězdy.“

Lieserl se téměř proti své vůli rozhlédla po místnosti, jako by mohla uvidět miniaturní červí díru táhnout se prostorem, svítící čáru spojující tohle mdlé, lidské prostředí s neuvěřitelně nepřátelským jádrem neutronové hvězdy. „Ale proč?“

„Copak to není jasné?“ štěkl Uvarov.

Mark se na ni usmíval; zřejmě si to také dal dohromady.

Cítila se pomalá, hloupá a bez představivosti. „Tak mi to řekni,“ požádala ho nesměle.

Mark odpověděl: „Lieserl, to spojení je tu proto, aby se lidé, kteří tuhle základnu postavili, dostali do nitra neutronové hvězdy. Myslím, že tam natahali vybavení: nanostroje, nějaké druhy robotů, možná dokonce analogie lidí. Oni zabydleli neutronovou hvězdu, Lieserl.“

Uvarov zamručel na souhlas. „Víc než to,“ zachraptěl. „Oni to všechno vytvořili.“

„Uzavřené časupodobné křivky, Přadleno lan.“

Noční stíhač letěl obloukem podivnou oblohou, zkreslenou efektem relativity; systém neutronové hvězdy vířil kolem Přadleny jako křiklavá světelná reklama. Za ní obrovská křídla nočního stíhače Xeelee bila do prostoru tak usilovně, že Přadlena měla skoro pocit, jako by slyšela šumění obrovských, neskutečných per.

Cítila, jak se jí drobné prsty chvějí v rukavicích, které jí náhle připadaly příliš velké. Ale spočívaly na nich ruce Michaela Poolea, velké a teplé.

Loď vyrazila.

„Vytvoříme uzavřené časupodobné křivky…“

Louise si nevšímala protestů unavených zad, narovnala se a zvedla se z paluby. Vznesla se do vzduchu, i když ji svaly na nohou bolely, a nechala se zpomalit odporem vzduchu, až se zastavila necelý metr nad palubou.

Kdysi tohle byl park, poblíž středu Druhé paluby. Teď se park stal spodním patrem improvizované trojrozměrné nemocnice a vysoká tráva byla skrytá pod vrstvou těl, obvazů a zdravotnických zásob. Vznikla tu hrubá obdélníkovitá lanová konstrukce, táhnoucí se od povrchu paluby až deset metrů do výšky.

Do ní umístili pacienty, kteří vypadali jako skvrny krve a špíny v nějaké obrovské vzduchové plástvi.

Trochu dál shromáždili ve vzduchu skupinu těl – nehybných, zabalených do prostěradel – a přivázali ji k rámu toho, co dříve bývalo skleníkem.

Lieserl se k Louise váhavě přiblížila a udělala gesto jako by ji chtěla vzít za ruku. „Měla by sis odpočinout,“ řekla.

Louise rozzlobeně zavrtěla hlavou. „Na to není čas.“ Zhluboka se nadechla, ale plíce se jí rychle naplnily nemocničním pachem krve a moči. Rozkašlala se a přejela si rukou po čele, i když věděla, že jí tam zůstane stopa krve a potu. „Sakra. K čertu s tím vším.“

„No tak, Louise. Děláš, co můžeš.“

„To nestačí. Už ne. Měla jsem mít připravený scénář katastrofálního selhání obytné kopule. Lieserl, je toho příliš. Přeměnili jsme všechny kóje pro aplikaci ZS na střediska péče o zraněné a stále je jich málo. Podívej na tu takzvanou nemocnici, kterou jsme museli improvizovat. Je to skoro jako ve středověku.“

„Louise, nemohla jsi nic dělat. Jen jsme neměli potřebné zdroje, abychom si s něčím takovým poradili.“

„Ale měli jsme je mít. Lieserl, lékaři a roboti provádějí selekci raněných. Selekci na mé lodi!“

…A rozhodně nepomohlo, že jsem poslala většinu lékařských nanobotů na trup… Místo aby se tu starali o lidi, procházeli poškozenými těly, spojovali přetržené žíly a tepny a bojovali s

bakteriální infekcí uvnitř roztržených břišních dutin, byli nanoboti jejím rozhodnutím drsně nahnáni do narychlo připlácnutých záplat na porušeném trupu a neodborně se snažili znovu sešít roztrženy kov do jednolitého celku.

Sevřela ruce v pěst a zaryla si nehty do dlaní. „Co když nás teď Xeelee sledují? Co si o nás pomyslí? Dovedla jsem tyhle lidi přes sto padesát milionů světelných let – a pět milionů let –, jen aby tu umírali jako zvířata…“

Lieserl se před ní postavila s drobnými, pevnými pěstmi v bok; dívala se na Louise a kolem úst se jí tvořily vrásky. „To jsou sentimentální nesmysly,“ vyštěkla. „Překvapuješ mě, Louise Ye Armonková. Poslouchej mě: teď tu nejde o to, jak se cítíš. Snažíš se přežít a objevit způsob, jak má přežít celá lidská rasa.“

Drsná, zbrázděná Lieserlina tvář, s velkým nosem a hlubokýma očima, najednou Louise připomněla arogantní matku. „Co ty víš o tom, jak se já cítím?“ utrhla se na ni. „Já jsem člověk, krucifix, a ne – “

„UI?“ setkala se Lieserl nevzrušeně s jejím pohledem.

„Ach, Léthé, promiň, Lieserl.“

„To je v pořádku, Louise. Máš naprostou pravdu, já jsem jen artefakt. Mám řadu nelidských vlastností.“ Usmála se. „Například v tuto chvíli mám dvě ohniska vědomí, fungující nezávisle a zcela samostatně; jedno je tady a jedno dole na planetě. Ale…“ Povzdechla si. „Kdysi jsem byla člověkem, Louise. I když jen krátce. Chápu tě.“

„Já vím, Lieserl, promiň.“ Pro Louise nebylo nikdy snadné vyjadřovat city. S obtížemi pokračovala: „Vlastně jsi jednou z nejlidštějších osobností, jaké jsem potkala.“

Lieserl se rozhlédla po improvizované nemocnici a sledovala slabý křik zraněných. „Louise,“ začala zvolna, „já mám hodně dlouhou perspektivu. Uvažuji o historii celé rasy. Naše časové linie vystoupily z oceánů a po miliony let kroužily kolem Slunce se Zemí; pak se v jediném mohutném výbuchu kauzality rozprskly v neuspořádaných čmáranicích po vesmíru. Lidstvo bylo všude.

Ale teď se naše možnosti snížily.

Louise, všechny další možné cesty naší rasy – všechny časové linie, vycházející z těch dávných oceánů minulosti a táhnoucí se po

miliony let do neznámé budoucnosti – všechny se teď smrskly do jediné události v časoprostoru: zde, tady, na této lodi. A ta událost je pod tvojí kontrolou.“

Lieserl se teď tyčila nad Louise a zaplňovala jí celý výhled; Louise se dívala do jemných, zranitelných očí a – vlastně poprvé v životě dokázala hlouběji nahlédnout do její osobnosti. Ta žena je vskutku prastará – prastará a moudrá.

„Louise, ty nejsi žena – nebo spíš jsi víc než žena. Ty jsi mechanismus přežití, to nejlepší, co můžeme v tento klíčový okamžik mít, z hlediska našich genů, naší kultury a našich myslí. Kdybys teď v sobě neměla sílu dostat nás tou náhodnou branou do budoucnosti, nebyla bys k tomu vybrána. Ale ty máš v sobě dost síly pokračovat,“ naléhala Lieserl. „Najít cestu. Obrať se do svého nitra, Louise. Použij svoji sílu…“

Kolem Louise zaznělo hluboké zasténání, téměř pod hranicí slyšitelnosti. Zní to jako hrom, napadlo ji.

Byl to zvuk kovu vystaveného nesmírnému napětí.

Odtáhla se od Lieserl a zatočila se ve vzduchu. Zadívala se na část trupu, narušenou obloukem struny. Záplata, kterou umístili přes místo poškozené strunou, jasně zářila uprostřed zbytku trupu pokrytého trávou, hladká a vyleštěná. Kdyby trup napětí nevydržel a došlo k dalšímu poškození kopule, byl by to jejich konec. Ale zdálo se, že záplata drží… ne že by měl vizuální odhad z takové vzdálenosti velkou cenu.

Jakoby na zavolanou se před ní zhmotnila Markova hlava. „Louise, je mi to líto.“

„Co se děje?“

„Pojď se mnou. Musíme si promluvit.“

„Ne,“ odporovala. Cítila se najednou neuvěřitelně unavená. „Už žádné další řeči, Marku. Už jsem toho napáchala dost.“

Za ní zazněl varovný hlas Lieserl. „Louise…“

„Slyšela jsem, cos říkala,“ usmála se Louise. „Ale na unaveného starého inženýra, jako jsem já, je v tom příliš mystiky. Zůstanu tady. Pomohu v nemocnici.“

Lieserl se na ni zamračila. „Louise, ty jsi inženýr, ne lékař. Upřímně řečeno, nechtěla bych, abys mě léčila.“

Mark se usmál. „Kromě toho nemáme na sebelítost čas, Louise. Tohle je důležité.“

„A co?“ povzdechla si.

Zašeptal překvapivě nerealistickým šepotem: „Neslyšela jsi ten zvuk namáhaného trupu? Přadlena znovu pohybuje lodí.“

„Představ si časoprostor jako matrici,“ zašeptal Michael Poole. „Jako čtyřrozměrnou mřížku se stupnicemi vzdálenosti a času. V uzlech matrice jsou události; body v čase a prostoru. To jsou příhody, jež poznamenávají naše životy. A události spojují trajektorie.“

Hvězdný oblouk na obloze se rozšířil. To znamenalo, že jejich rychlost se snížila, protože se snížilo i relativistické zkreslení. Přadlena si subvokálně vyvolala zobrazení v průzoru. Ano, rychlost lodi poklesla na nepatrný zlomek nad polovinou rychlosti světla.

„Trajektorie jsou stezky časoprostorem,“ vysvětloval Poole. „Existují časupodobné trajektorie a prostorupodobné trajektorie. Loď letící pomaleji než světlo sleduje časupodobnou stezku. A Přadleno, my – všichni lidé, od počátku dějin – si pomalu razíme cestu jako hlemýždi po časupodobných trajektoriích do budoucnosti. Nakonec naše světové linie skončí v místě zvaném časupodobné nekonečno – v nekonečně vzdáleném, skutečném konci času.

Ale 'prostorupodobný' znamená pohyb rychlejší než světlo. Tachyon – částice rychlejší než světlo – letí po prostorupodobné stezce, stejně jako tento noční stíhač s použitím hyperpohonu.“

Otočila se v křesle. Systém neutronové hvězdy už zmizel v rudém posuvu. Přímo před ní se nacházel oblak kosmické struny; vesmír vypadal jako křižovaný prasklinami, kolem nichž klouzaly obrazy hvězd v modrém posuvu jako kapky oleje.

Neviditelné Pooleovy ruce sevřely její, když loď vyrazila do oblaku strun.

„Známe přinejmenším tři způsoby, jak sledovat prostorupodobné stezky, Přadleno lan; tři způsoby, jak letět rychleji než světlo. Můžeme samozřejmě použít hyperpohon Xeelee. Nebo časoprostorové červí díry. Nebo,“ pokračoval zvolna Poole, „nebo můžeme využít kónického časoprostoru podél kosmické struny…

Představ si gravitační čočkovitý efekt, který způsobuje dvojí obraz hvězd kolem strun. Fotonu, letícímu kolem jedné strany struny, může trvat cesta k našim teleskopům o celé desetitisíce let déle než fotonu letícímu po druhé straně struny.

Pokud tedy proletíme kónickým deficitem struny, ve skutečnosti předběhneme světelný paprsek…“ Kolem lodi teď byly části strun, složitě propletené jako konstrukce pokračující do nekonečna. Nad hlavou se jí mihla dvojice strun, vzájemně propletených natolik, že skoro připomínaly cop. Vzhlédla. Od strun se táhly oslnivé stopy lámajících se obrazů hvězd.

Za ní se vítězně doširoka roztáhla obrovská křídla.

Ten zatracený noční stíhač byl k tomuhle stvořen, pomyslela si.

Pod Pooleovým vedením Přadlena loď prudce zastavila; křídla diskontinuity se nadmula, když trhala prostor. Pak Přadlena loď rychle otočila – neuvěřitelně rychle – a znovu s ní vyrazila směrem ke dvojici strun. Noční stíhač mířil vzhůru a tentokrát se obě struny mihly pod přídí lodi.

„…A když se dokážeš pohybovat po prostorupodobných stezkách, Přadleno lan, můžeš tvořit uzavřené časupodobné křivky.“

Soustava neutronové hvězdy byla stará.

Kdysi bývala okázalou dvojicí a krášlila oblohu jedné ztracené galaxie. Jedna hvězda prodělala výbuch supernovy a krátce a nádherně přezářila rodičovskou galaxii. Výbuch zničil všechny planety a poškodil i jejího společníka – druhou hvězdu. Poté neutronová hvězda, která po výbuchu zbyla, pomalu vychladla a vysílala impulzy, zatímco se zmítala jako nějaký obrovský pavouk ve spánku. Druhá hvězda vypouštěla svůj vodík, který byl doslova její krví, na vysušený trup neutronové hvězdy. Pomalu tak vznikl plynový prstenec a pozvolným slučováním i podivná, duchovitě působící druhá soustava planet.

Pak sem přišli lidé.

Lidé prolétali soustavou a zkoumali ji. Usadili se na největší planetě plynového prstence. Vyslali mikroskopická ústí červích děr do vychládající mršiny neutronové hvězdy, červími děrami do ní

poslali zařízení a – možná – i analogie lidí, které upravili tak, aby přežily v děsivě nehostinném prostředí neutronové hvězdy.

Ta zařízení i analogie lidí byly drobounké, jako miniaturní hračky vyrobené z drahých kamenů.

Analogie lidí i jejich zařízení se hemžily u magnetického pólu neutronové hvězdy, a díky jim tu vznikly veliké stroje – diskontinuitní pohony, možná poháněné nesmírnou energetickou rezervou samotné neutronové hvězdy.

Zpočátku pomalu, pak se stále vzrůstajícím zrychlením byla neutronová hvězda – táhnoucí za sebou souputníka, prstenec i planety – vypuzena z mateřské galaxie a vržena do vesmíru, jako kulka z hvězdné hmoty, vypálená takřka světelnou rychlostí.

„Kulka. Ano," uvažoval Uvarov v kapsli. „Docela vhodný výraz."

Lieserl hleděla na vířící pixely s nízkým rozlišením uvnitř virtuálního obrazu v průzračné čtyřstěnné konstrukci. „Ráda bych věděla, zda tam stále jsou lidé," uvažovala.

„Kde?" zamračil se Mark.

„Analogie lidí. Uvnitř neutronové hvězdy. Zajímalo by mě, jestli přežili."

Bez zájmu pokrčil rameny. „Pochybuji. Ledaže by jich bylo zapotřebí k údržbě, jinak by byli určitě vypnuti jakmile by jejich funkce skončila."

Vypnuti… Ale tohle byli lidé. Co když nebyli 'vypnuti'?

Lieserl zavřela oči a snažila se představit si něco takového. Jaké by to bylo, žít jako drobounký tvor podobný rybě, menší než šířka vlasu, uvnitř obalu neutronové hvězdy, ovládaného proudy? Jaký by byl její svět?

„Kulka," opakoval Uvarov. „A kulka, vystřelená našimi předky – přímo doprostřed konstrukce Xeelee."

Otevřela oči.

Mark se mračil. „O čem to mluvíte, Uvarove?"

„Copak to ještě nechápete? Marku, co si myslíte, že bylo účelem celého tohohle technického divadélka? Z údajů Superetu a z úlomků, které nám poskytla Lieserl, už víme, že soupeření mezi lidmi a Xeelee přetrvávalo po miliony let. Více než jen přetrvávalo – časem

ještě eskalovalo, až se stalo posedlostí, která nakonec lidstvo zahubila.“

„Vy tvrdíte, že tohle všechno – diskontinuitní motory, vržení neutronové hvězdy do vesmíru – že tohle všechno bylo myšleno jako útok na Xeelee?“ divila se Lieserl.

„Ale to je šílené,“ přidal se Mark.

„Jistěže je,“ přitakal zlehka Uvarov. „Drazí přátelé, máme celou řadu důkazů, že lidstvo není příliš inteligentním druhem – alespoň ne ve srovnání se svými soupeři, s Xeelee. A nikdy jsem nevěřil, že vůbec celé lidstvo je při zdravém rozumu.“

„To byste měl asi vědět, doktore,“ zavrčel Mark.

„Já to nechápu,“ ozvala se Lieserl. „Lidé museli o fotinových ptácích vědět – sakra, já jsem jim o nich říkala. Museli vidět, jaké nebezpečí ptáci představují pro budoucnost všech baryonických druhů. A museli taky vědět, že Xeelee, třebaže odtažití a nepochopitelní, jsou přinejmenším také baryoničtí. Pokud byly cíle Xeelee zaměřeny proti ptákům, měly přece být i v dlouhodobém zájmu lidstva!“

Uvarov se jí vysmál. „Obávám se, že stále hledáte racionální vysvětlení iracionálního chování, má drahá. Lieserl, mám důvod věřit, že Xeelee představovali v lidských myslích to, co kdysi byli bohové a démoni. Ale tady byl alespoň bůh smrtelný, obývající stejnou smrtelnou říši jako lidé. Bůh, kterého bylo možno napadnout. A my jsme jej vskutku napadali, po celé dlouhé věky, zatímco hvězdy kolem nás vyhasínaly a nikdo si toho nevšiml.“

„A tak jsme vystřelili neutronovou hvězdu na Prstenec,“ dodal zachmuřeně Mark.

„Působivé gesto,“ přikývl Uvarov. „Možná největší technické dílo lidstva… Ale nakonec stejně zbytečné. Jak by mohla pouhá neutronová hvězda narušit smyčku kosmické struny? A kromě toho, technologie hvězdoborců Xeelee by určitě stačila zničit hvězdu dřív, než –“

„Ale nefungovala,“ pronesla zvolna Lieserl.

Mark se díval na robota: podsaditý stroj se zastavil za křeslem, paže se senzory měl zvednuté ve vzduchu. „Co tím myslíš?“

„Přemýšlej,“ pokračovala. „Neutronová hvězda míří pryč od místa, kde byl Prstenec. A hvězdoborce ji zjevně nezničily.“

„Ano. Něco se nezdařilo,“ řekl Uvarov. „No, na přesném průběhu událostí nezáleží, Lieserl. A –“

Stalo se to v jediném okamžiku.

Světlo zhaslo.

Mohutná stavba se ponořila do tmy.

Louise a Mark opustili improvizovanou nemocnici a našli si opuštěný dům. Ten byl zbavený všeho nábytku, jeho majitelé odešli žít na oblohu v nulové gravitaci – ale obydlí v nula gé teď byla samozřejmě pryč, pomyslela si Louise zachmuřeně, smetená z oblohy vpádem kosmické struny.

Mark ve vzduchu rychle vytvořil virtuální diagram – geometrický nákres čar a úhlů s písmeny a šipkami.

Louise se nedokázala ubránit úsměvu. „Léthé, Marku. V takový okamžik mi ukazuješ diagram, který by poznal i Euklides.“

Vážně na ni pohlédl. „Louise, zpracování časoprostorové geometrie kosmické struny je obtížný problém z oblasti všeobecné relativity. Ale když vezmeme v úvahu tu geometrii, není zbytek nic víc než Pythagorova věta…

Pokud vím, k tomuhle se chystala Přadlena.“ V vzduchu se vznášela dvojice trubic, zářících elektrickou modří jako neony. „Letíme kolem dvojice kosmických strun. Tady jsou úhlové deficity kónických časoprostorů strun.“ Klíny vzduchu zářily modře a připomínaly řezy v sýru; podél každé struny se táhl jeden klín.

„Dobře. A tady je Severní.“ Loď představoval hrubý nákres černé javorové nažky. „Tady vidíš, že letíme po křivce kolem dvojice strun proti jejich rotaci.“

Semeno teď zamířilo do záře deficitu ve tvaru klínu v jedné ze strun. Jakmile překročilo hranici, zmizelo a okamžitě se znovu objevilo na vzdálenější straně deficitu.

Mark luskl prsty.

„Vidíš? Cestování nadsvětelnou rychlostí: prostorupodobná trajektorie přes deficit.“

Drobný model lodi zamířil zpět a proletěl klínovým deficitem druhé struny. „Louise, ty struny se pohybuji skoro rychlostí světla – jen o tři desetinná místa pomaleji. Přadlena navedla Severní na let něco přes polovinu rychlosti světla. Ty křivky obratů a zrychlení jsou neuvěřitelné… Inerciální štíty doménové stěny zřejmě funguji výborně, i když je tu nepatrný únik.“

„Správně,“ přikývla Louise. „Proto si Severní tak stěžuje.“

„Jo. Louise, na tohle nebyla Severní navržena – stejně tak ani naše zflikované spojení Severní se stíhačem. Ale nemůžeme dělat vůbec nic. Musíme se jen modlit, aby to všechno vydrželo, než Přadlena lan ukončí svoji spanilou jízdu…

V každém případě je trajektorie, kterou sleduje, zpracovaná dokonale… Prolétáme světelné minuty z jedné strany dvojice strun na druhou, ale díky prostorupodobnému zkrácení urazíme celé světelné roky. Louise, myslím, že Přadlena lan z těchto prostorupodobných trajektorií shromažďuje uzavřené časupodobné křivky.“

Louise hleděla na loď ve tvaru javorové nažky a pocítila nutkání vztáhnout ruku a vyjmout ji ze vzduchu. „Ale proč, Marku? A jak?“

„Já vím, co je uzavřená časupodobná křivka,“ ohrazovala se Přadlena. Znovu loď zastavila a prudce natočila příď ke struně; i když byla stále chráněna před neuvěřitelným zrychlením, neubránila se vyjeknutí, když se vesmír kolem ní kymácel. „Původním posláním Velké Severní s její červí dírou bylo sledovat segment uzavřené časupodobné křivky…“

„Ano. Uzavřená časupodobná křivka je vlastně časová smyčka. Kdybys sledovala uzavřenou časupodobnou křivku po celé její délce až k výchozímu bodu, setkala by ses nakonec sama se sebou, Přadleno lan… Uzavřené časupodobné křivky ti umožňují cestovat časem a do minulosti.“

A noční stíhač znovu vyrazil k dvojici kosmických strun, Přadlena opět řídila loď pomocí dálkovek. Obrovská křídla rozdírala časoprostor.

„Jak dlouho ještě, sakra?“ zakřičela.

„Přadleno, každý průlet kolem dvojice strun nás bere tisíc let do minulosti. Ale my se musíme vrátit o sto tisíc let nebo ještě víc…“

„Sto průletů,“ zašeptala.

„Zvládneš to, Přadleno? Máš na to sílu?“

„Ne,“ řekla. „Ale asi nemám příliš na vybranou, že?“

Lieserl si zmateně prohlížela ztemnělý sál. Jasná robotova svítilna zhasla. Stěny najednou vypadaly jako šedé desky, které se jí svíraly nad hlavou a vyvolávaly v ní pocity klaustrofobie.

„Lieserl,“ Markova tvář se vyloupla z temnoty a sklonila se nad ní; viděla jeho jasně modré oči a lesklé zuby. Pohyboval se rychlostí nanosekund, když nakonec opustil pomalý pohyb lidí.

Matně si vzpomněla na ubohého Uvarova, sedícího v kapsli. Byl zamrzlý ve svém lidském čase a nedokázal sledovat jejich neuvěřitelně rychlé hmyzí pohyby. „Co je? Co se stalo?“

„Robot přestal fungovat, Lieserl. Ovládaly ho lodní procesory a datové spojení s lodí zřejmě vypadlo…“

Okamžitě pocítila ztrátu podpory procesorů. Připadalo jí, jako by se její mysl ponořila do soumračné jeskyně a odrážela se; něco z ní se vzdalovalo.

„Nechali nás tady.“

„Pravděpodobně neměli na vybranou, Lieserl.“

Prožiji smrt. Ale – tak najednou?

Lieserl samozřejmě přežije – stejně jako Mark, jako projekce na Severní. Ale tahle projekce – ona, tato jedinečná větev jejího dávného vědomí – se nemůže udržet na omezených procesorech kapsle.

Pocítila záchvěv lítosti, že nikdy nebude moci povědět Louise a Přadleně lan o těch nádherných malinkatých lidičkách, zasazených do neutronové hvězdy.

Vztáhla ruku k Markovi. Jejich skafandry se rozplynuly a oba se těly zoufale přitiskli k sobě. S hlubokou, divokou touhou vyhledala rty Markova teplá ústa a –

„Léthé. A to s ní ani nemůžeme mluvit.“ Louise vyhlédla z domu a rozhlížela se po obytné kopuli, neurčitým směrem ke kabině

nočního stíhače. „Marku, Přadlena je chytrá žena, ale není expert na dynamiku strun. A je tam bez potřebné podpory procesorů. Nechápu, jak by dokázala vypočítat trajektorie, kterými letíme.“

Mark se zamračil. „Já – počkej.“ Vztáhl ruku, pohroužil se do sebe a ztratil veškerý výraz.

„Co se děje?“

„Zastavili jsme. Chci tím říct, že let kolem dvojice strun se zastavil.“ Chvíli přemýšlel. „Louise, spočítal jsem to na sto sedm úplných obletů…!“

„Louise? Marku?“

Hlas zazněl ve vzduchu poblíž Louisina ucha. „Ano, Lovkyně žab, slyším tě. Kde jsi?“

„Jsem v lese. Já –“

„Ano?“

„Asi byste měli přijít sem nahoru.“

Louise pohlédla na Marka: mračil se a jedna z jeho projekcí s omezenou autonomií už byla nepochybně u Lovkyně.

„Proč?“ zeptala se Louise. „Nějaké potíže, Lovkyně?

„Žádné potíže. Ne tak úplně. Je to jen – jiné…“

Neviditelný duchovitý dotek Michaela Poolea se vypařil. Přadlena lan zvedla ruce z dálkovek.

Její práce je zřejmě u konce. Protáhla si prsty uvnitř rukavic, sevřela ztuhlé ruce v pěst a zaryla si nehty do dlaní. Cítila, jak se chvěje strachem a vyčerpáním. Cítila píchání v kříži a pod lopatkami těsně pod krkem: opatrně se na lehátku pootočila a protáhla si páteř, aby se zbavila ztuhlosti.

Pak poprvé vyhlédla za kabinu z konstrukčního materiálu.

Kapitola 31

„Doktore Uvarove, doktore Garry Uvarove.“

Hlas, plochý a mechanický, ho probudil z neklidného spánku.

Otevřel ústa, aby odpověděl; po rtech mu stekly husté sliny. „Co zas je?“

„Potřebujete něco?“ Hlas, generovaný omezenými procesory v kapsli, ani nepřipomínal lidský a přicházel ze všech stran – to bylo k zešílení.

„Ano,“ odpověděl. Cítil, jak se chvěje; byla mu zima. To už vypadává proud?

Jak už to je dlouho, co ho tak náhle opustili Lieserl a Mark Wu?

„Ano,“ oslovil znovu kapsli. „Ano, něco potřebuji. Vezmi mě zpátky na Severní.“

Kapsle po dlouhé sekundy mlčela.

Uvarov cítil, jak se mu v kostech usazuje chlad. Takhle má tedy zemřít, díky selhání nějakého pitomého mechanismu? Má snad být konečně zrazen technologií, stejně jako ho nanoboti ZS pomalu zabíjeli po celá léta?

No, pokud má zemřít, bude hluboce a upřímně litovat jedné věci – že se nedožil ukončení svého velkého projektu, svého experimentu s prodloužením přirozené doby života jeho rasy. Věděl, jak ho vidí ostatní: jako člověka trpícího posedlostí svými eugenickými záměry, možná jako monomaniaka. Ale – ach! Jaký by to byl skvělý úspěch!

Dosud ho spalovaly ambice, intenzivně a neustále, avšak zradilo je selhání jeho těla.

Myšlenky zeslábly a připadalo mu, jako by se rozpouštěl, jeho vědomí odplývalo do teplých, pohodlných jeskyní vzpomínek.

Kapsle znovu promluvila: „Nemohu vaší žádosti vyhovět, doktore. Nemohu se zaměřit na Severní. Lituji, přál byste si, abych – “

„Tak mě zabij.“ Prudce pohnul hlavou ze strany na stranu, aby se zbavil záchvatů bolesti v krku. „Jsem tady uvězněn. Zemřu brzy,

jakmile mi dojdou zásoby. Zabij mě hned. Vypni ten zatracený proud.“

„To také nemohu udělat, doktore Uvarove.“

Ale Uvarov už neposlouchal. Opět cítil, jak upadá do neklidného, možná konečného spánku, poničené rty se mu pomalu pohybovaly.

„Zabij mě, ty zatracený mechanický…“

Kapitola 32

Torus rozervaných, zlomkovitých smyček strun zmizel. Kosmické struny teď křížily celou dutinu: obrovské neuspořádané, vítězné prstence, vrhající nepravou elektrickou modř na obraz vyhlídkové kopule.

Tahle obrovitá, složitá, mnohonásobná smyčka strun vyplňovala dutinu od samotného dna gravitační studny. Byl to – což bylo neuvěřitelné a nepochopitelné – jediný objekt, umělý výtvor, o průměru přinejmenším deseti milionů světelných let

Louise Ye Armonková spolu s Markem, Lieserl a Morrowem viseli na skútrech pro nulovou gravitaci pod vrcholem vyhlídkové kopule. Jak si Louise matně uvědomovala, les pod ní byl zaplněn řadou známých uklidňujících zvuků: křikem ptáků a opic i slabým kvákáním žab, hlukem života, který přetrvával i zde, na konci času…

Za průzračnou kopulí vyplňovala vesmír struna.

Tady, sto tisíc let v minulosti, galaxie stále padaly, roztříštěné a v modrém posuvu, do nejhlubší gravitační studny ve vesmíru. A když se Severní vynořila z výletu skrze časoprostorové poruchy smyčky struny, znovu se ocitla v dutině se stěnami z hvězd, na dně studny Vesmíru.

Tady ale veškerá podobnost končí, pomyslela si Louise. Stěny dutiny byly mnohem hladší než v budoucnosti, bylo v nich mnohem méně nepravidelných otvorů, ne jak si to pamatovala… Ty stěny vypadají téměř jako uměle vyhlazené, pomyslela si znepokojeně.

A samozřejmě tu byl Prstenec, neporušený a velkolepý.

Prstenec byla obruč, utkaná z miliardu světelných let dlouhé kosmické struny. Severní se nacházela někde nad rovinou Prstence. Bližší strana struktury vytvářela složité, neproniknutelné pletivo nad obytnou kopulí, tvořila nevázané vzorce ve tvaru oblouků a hrotů, změtí časoprostorových poruch prosvítaly zlomky obrazů galaxií. Vzdálenější stranu objektu bylo vidět jako pevný bledý pás, daleko na obloze, v modrém posuvu.

Prostor zhruba ve tvaru disku, obklopený Prstencem – minimálně o deseti milionech světelných let v průměru, jak si Louise připomněla – se zdál naprosto prázdný. Třeba se v této době Xeelee usilovně snažili udržet centrální oblast prázdnou, uvažovala.

…Prázdnou – až na jediný světelný bod přímo v geometrickém středu Prstence, zjistila Louise, když se zahleděla pozorněji. Viděla, že do tohoto bodu zírá i Lieserl s napůl otevřenými ústy.

Přadlenino bleskové jednání je přeneslo zpět v čase do dalšího záblesku v časovém úseku této války na nebesích… a zdálo se, že tato doba nebyla příliš vzdálena konečnému pádu Prstence.

Vnímala, jak oči všech přítomných – Marka, Lieserl i Morrowa – na ní spočívají s očekáváním. Na ní!

Vzpomeň si, co říkala Lieserl, připomněla si. Já jsem mechanismus přežití. To je vše. Musím dál fungovat jen ještě o trochu déle… Sáhla hluboko do svého nitra.

Zatleskala. „Tak dobře, lidi – Marku, Lieserl, dejme se do práce. Myslím, že je jasné, že jsme se dostali přímo doprostřed válečné zóny. Víme, že právě v tuto chvíli fotinoví ptáci útočí na Prstenec ze všech stran, protože jak také víme, za sto tisíc let bude zničen. Z toho všeho mám pocit, že nemáme příliš mnoho času, než si jedna ze stran všimne, že jsme tady…“

„Myslím, že máš pravdu, Lieserl,“ souhlasil Mark. Virtuálové na vysokokapacitních datových připojeních na centrálních procesorech zpracovávali různé aspekty této situace. „Nemyslím, že bychom se měli nechat oklamat faktem, že většina dějů v této neuvěřitelné válce probíhá zřejmě v podsvětelných rychlostech, takže v tomhle měřítku jsme jako mravenec, když jde přes Saharu. Nezapomínejme, že Xeelee mají hyperpohon – který jsme jim ukradli –, a pokud víme, stejně tak i fotinoví ptáci. Kdykoli nás mohou objevit.“

„Tak mi dejte komplexní popis okolí.“

„Především naše poloha v čase,“přikývl Mark. „Přadlena lan vytvořila dost uzavřených časupodobných stezek, abychom se dostali o sto tisíc let do minulosti, zpět do doby, do které nás dopravila první část naší cesty.“ Zvedl tvář k vyhlídkové kopuli a vystoupil zhruba o metr, v návalu roztržitosti zapomněl s sebou vzít svůj virtuální skútr.

„Prstenec je v této době kompletní, pokud víme. Jeho hmotnost je ohromná – vlastně díky ní pociťujeme inerciální tah. A vlastně hodně silný… Táhne nás to prostorem k Prstenci. Přadlena lan to zřejmě kompenzuje…

Lieserl, co máš ty?“

Lieserl zřejmě musela násilím odtrhnout pohled od toho lákavého světelného bodu uprostřed Prstence. Pohlédla na Louise.

„Já mám Prstenec, Louise. Vrátili jsme se do doby před jeho zničením. Bolderův Prstenec je jedinou smyčkou kosmické struny… vskutku obrovitou, minimálně o deseti milionech světelných let v průměru a o hmotnosti desetitisíců galaxií, spojených v jednolitém tvaru. Struna je zkroucená sama do sebe jako vlna v přadenu; topografie Prstence sestává z oblouků struny, pohybujících se téměř rychlostí světla, a z hrotů, které skutečné rychlosti světla dosáhly. Pohyb celku je složitý, ale pokud mohu říci, jeho vektory se neprolínají. Prstenec by mohl vydržet navždy.

Louise, neexistuje způsob, jak by takovéhle monstrum mohlo vzniknout přirozenou cestou. Podle našich nejnovějších teorií by měly mít přirozené smyčky strun jen několik tisíc světelných let v průměru.“ Vzhlédla a nepravá modř obrazů strun jí zalila profil a zdůraznila vrásky kolem očí. Krátce se zasmála. „Xeelee objevili způsob, jak natáhnout kosmické struny prostorem, nebo je vyrábět v neuvěřitelném měřítku, a uplést je do monumentální konstrukce.“

Louise hleděla na Prstenec, sledovala propletení strun na obloze a nechala si hlavou procházet data, která jí dodala Lieserl.

A mohla jsem zemřít, aniž bych tohle viděla. Děkuji, ach děkuji…

„Zdejší kosmologie je… působivá,“ dodala s úsměvem Lieserl. „V podstatě tady je extrémně masivní, rychle rotující torus. A ten ničí strukturu časoprostoru. Jen pouhá masa Prstence vytvořila gravitační studnu tak hlubokou, že je k tomuto bodu přitahována hmota – galaxie – na vzdálenost stamilionů světelných let. I naše domovská Galaxie, v níž vzniklo lidstvo, byla přitahována hmotností Prstence. Víme, že Prstenec byl skutečně oním 'Velkým přitahovačem', který objevili lidští astronomové.

A podstatné důsledky má i rotace. Louise, jsme na pokraji Kerrovy metriky – klasického relativistického řešení gravitačního pole rotující masy. Vlastně se tomuhle říká maximální Kerrova metrika, protože torus rotuje tak rychle, že úhlová hybnost zdaleka převyšuje hmotnost v gravitačních jednotkách…

Jak říkal Mark, rotace Prstence má na loď silný vliv. To je inerciální tah: zkroucení časoprostoru kolem rotujícího Prstence.“

„Inerciální tah?“ zamračil se Morrow.

„Morrowe, naivní představy o gravitaci předpokládaly, že spin objektu neovlivní jeho gravitační pole,“ odpověděla Lieserl. „Bez ohledu na to, jak rychle hvězda rotuje, bys byl prostě přitahován k jejímu středu, jako kdyby nerotovala vůbec.

Ale relativita nám říká, že to není pravda. Existují nelineární členy rovnic, spojující rotující masu s vnějším polem. Jinými slovy, otáčející se objekt táhne s sebou okolní prostor,“ dopověděla. „Inerciální tah. A to je točivý moment, který právě působí na Severní.“

„A co dál?“ zeptala se Louise. „Marku?“

Přikývl.

„Za prvé se topíme ve fotonech radiových vln –“

To bylo nečekané. „O čem to mluvíš?“

„Myslím to vážně,“ ujišťoval ji a obrátil se k ní tváří. „To je jediný zásadní rozdíl v okolním fyzikálním prostředí ve srovnání s dobou, z níž jsme přišli: jsme ponořeni do husté kaše vln záření.“ Na chvíli vypadal nepřítomně. „A jejich intenzita se zvyšuje. Zesilují, pomalu, ale v časových měřítcích této války naprosto zřetelně: za tisíc let se zdvojnásobí, Louise, ale nic z toho není patrné v budoucnosti. To už budou zářící fotony pryč.“

„To nechápu,“ Louise potřásla hlavou. „Co způsobuje to zesilování?“

Teatrálně pokrčil rameny. „To kdybych věděl.“ Rozhlédl se po obloze. „Ale podívej se kolem. Prstenec je zasazen ve skořápce z galaktického materiálu, Louise. Frekvence vln záření jsou pod plazmovou frekvencí mezihvězdného prostředí. Vlny jsou tedy v téhle krabici se stěnami z galaxií uvězněny. Jsme uvnitř rozlehlé

rezonanční dutiny o průměru deseti milionů světelných let se zrcadlovými stěnami.“

Morrow se nejistě zadíval za vyhlídkovou kopuli.

„Uvěznění? Ale co se stane, až –“

Lieserl ho přerušila. „Marku, myslím, že to mám. Tu příčinu zesilování vln záření.“

Pohlédl na ni. „Cože?“

„To ten inerciální tah. Vidíme nadmíru zářivý rozptyl z gravitačního pole. Foton, který padá do gravitační studny Prstence, je s ním spojen inerciálním tahem a pak je vypuzen s dodatečnou energií –“

„Ach. Správně,“ přikývl Mark s nepřítomným výrazem. „To by dávalo zesílení několika desetin procenta při každém průchodu… což odpovídá mým pozorováním.“

„Rozuměl jsem tomu?“ zamračil se Morrow. „To zní, jako by fotony prováděly gravitační zpomalování Prstence.“

Louise se na něho usmála, když vycítila jeho strach.

„Správně. Inerciální tah umožní každému fotonu vysát z Prstence trochu energie, záření zesílí a Prstenec rotuje o nepatrný zlomek pomaleji… Lieserl, pověz nám víc o časoprostorové metrice.“ Vzhlédla ke světelnému bodu ve středu Prstence. „Co vidíme tam uprostřed?“

Lieserl s klidnou tváří také vzhlédla. „Myslím, že to víš, Louise. Je to singularita, přímo ve středu Prstence. Je ve tvaru obruče, kruhová trhlina v prostoru, vyvolaná rotací ohromné masy Prstence. Singularita má průměr asi tří set světelných let – zjevně mnohem menší, než je průměr hmotného Prstence…

Kdyby Prstenec rotoval pomaleji, byla by to docela normálně fungující Kerrova metrika. Singularita by byla skryta ve dvou horizontech událostí – v jednosměrných membránách do středu – a za nimi v ergosféře – oblasti, v níž je inerciální tah tak silný, že mu neodolá nic, co letí podsvětelnou rychlostí. Kdybychom se nacházeli v ergosféře, nezbylo by nám než rotovat s Prstencem. Vlastně kdyby to nerotovalo vůbec, Kerrovo pole by se zhroutilo do jediné, stacionární černé díry s bodovou singularitou, s jediným horizontem událostí a bez ergosféry.

Jenže Prstenec rotuje… a to příliš rychle, než aby umožnil vytvoření horizontu událostí nebo ergosféry. Takže…“

„Co, Lieserl?“ naléhala Louise.

„Jde o holou singularitu.“

Michael Poole seděl pohodlně se zkříženýma nohama na nočním stíhači. Upíral přímý a klidný pohled na Přadlenu lan.

„Prstenec je stroj, jehož jediným účelem je vytvořit tuto holou singularitu. Chápeš? Xeelee postavili tento ohromný Prstenec a roztočili jej, aby udělali do Vesmíru díru.“

Přadlena lan zesílila ve svém průzoru nepravé barvy obrazu ústřední singularity. Trhlina vypadala jako pevný disk – snad jako mince – natočená k ní skoro hranou, ale lehce nakloněná, takže viděla i horní povrch.

Na tom povrchu plavalo bílé světlo hvězd. (Bílé?)

„Xeelee postavili tohle všechno – měnili historii, narušovali časoprostor, přitahovali galaxie k cíli přes stovky milionů světelných let – jen kvůli tomuhle?“

Poole zvedl obočí. „Je to největší baryonická konstanta, Přadleno lan. Největší dílo Xeelee…“

Singularita byla jako klenot, obklopený neukázněnou čmáranicí struny samotného Prstence.

„Je to krásné,“ připustila.

Poole se usmál. „Ach, ale její krása tkví v tom, co dělá…“ Obrátil vyčerpanou, unavenou tvář k singularitě. „Přadleno lan, lidé tomuto artefaktu přikládali mnoho účelů. Ale Prstenec není pevnost, ani poslední bašta nebo bitevní loď či stanice, z níž by mohli Xeelee dobýt zpět baryonický vesmír,“ pronesl smutně. „Přadleno, Xeelee věděli, že válku na nebesích prohráli. Možná to vždycky věděli, od samotného počátku svých dějin.“

„Nerozumím.“

„Přadleno, ta singularita je úniková cesta.“

Lieserl a Mark se k sobě s nelidskou rychlostí otočili. Hleděli si navzájem do očí, jako by si vyměňovali data nějakým způsobem pro lidi neviditelným, jejich prázdné výrazy byly jako dvě zrcadla.

„Co se děje?“ zeptala se Louise. „Co se stalo?“

Po Markově tváři přebíhaly pixely, poruchy v projekci virtuálů. „Potřebujeme Přadlenu lan,“ vyštěkl. „Nemůžeme čekat na opravy datových spojení. Snažíme se to nějak obejít – pracujeme rychle –“

„Proč?“ zamračila se Louise.

Mark se k ní obrátil s bezvýraznou tváří. „Máme problém, Louise. Je tady policie.“

„Jak můžeš zničit smyčku kosmické struny o průměru deseti milionů světelných let?“ ptala se Přadlena lan.

„Není to tak těžké… když máš zdroje celého vesmíru a miliardy let k dispozici, Přadleno lan.“ Michael Poole, usazený na rameni nočního stíhače, ukázal na shluk padajících galaxií, zaplňujících nedaleký úsek Prstence. „Když se Prstenec proplete – když kosmická struna zkříží sama sebe –, přetrhne se,“ vysvětlil. „Mění samu sebe a vznikne nová, menší smyčka, která vypučí ze staré. A možná i ta kříží sama sebe a rozdělí se na ještě menší smyčky… a tak dále.“

Přadlena přikývla. „Myslím, že rozumím. Jakmile by ten proces začal, probíhal by exponenciálně. Prstenec by se brzy rozpadl na toroidy úlomků, které jsme našli – najdeme – za sto tisíc let ode dneška…“

„Ano, Xeelee nepochybně navrhli pohyb Prstence tak, aby se sám od sebe nepřetrhl. Ale stačí jen ten proces spustit narušením periodického chování Prstence. A o to se fotinoví ptáci zjevně snaží, když vrhají galaxie na Prstenec jako kameny.“

„Dosti primitivní technika,“ popotáhla Přadlena.

„Baryonický šovinismus, Přadleno lan?“ zasmál se Poole. „Kromě toho ti ptáci mají jiné mechanismy a –“

„…Přadleno, Přadleno lan, slyšíš mě?“

Přadlena se na lehátku prudce posadila a připlácla dlaně na helmu. „Lieserl? To jsi ty?“

„Poslouchej mě. Nemáme mnoho času.“

„Ach, Lieserl, už jsem myslela, že nikdy –“

„Přadleno! Buď zticha, hergot, a poslouchej.“ Přadlena poslechla. Nikdy neslyšela Lieserl mluvit Podobným tónem.

„Použij dálkovky, Přadleno. Musíš nás odsud dostat Vezmi nás hyperpohonem přímo nahoru, nad rovinu Prstence. Rozumíš? Použij nejdelší možný skok, jaký najdeš. Zkusíme dostat do dálkovek podprogramy, ale –“

„Lieserl, ty mě děsíš. Nemůžeš mi říci, co se děje?“

„Není čas, Přadleno. Prosím. Prostě to udělej…“

Vesmír potemněl.

Jednu strašlivou chvíli, kdy jí srdce ztuhlo v prsou si Přadlena myslela, že oslepla. Dálkovky však stále zářily stejně jasně jako předtím.

Vzhlédla. Nad lodí cosi bylo, zakrylo to zlomky galaxií v modrém posuvu i Prstenec.

Uviděla křídla černá jako noc, roztažená do plné šíře, přímo nad Severní.

Noční stíhače.

Otočila se na lehátku.

Byly jich tu stovky – neuvěřitelně mnoho, jako temné lucerny, zavěšené na obloze.

Byli to Xeelee. Severní byla obklíčena.

Přadlena vykřikla a udeřila pěstí do dálkovky hypermotoru.

Stíhače prolétaly mezi neonově modrými kosmickými strunami jako ptáci mezi větvemi v lese. Bylo jich v této době tolik. Byly chladné a nádherné, jejich uhlově temné obrysy se rozmístily v okolním prostoru kolem ní. Lieserl hleděla na přilétající, klouzající lodě a přála si, aby je viděla jasněji. Byl kdy vůbec nějaký člověk Xeelee blíž.

Xeelee se pohybovali v těsné formaci jako hejno ptáků nebo ryb: prováděli náhlé změny směru, křídla z doménových stěn se vlnila, když eskadry, vyplňující prostor na miliony kilometrů, letěly v ideálním tvaru. Teď Lieserl viděla, jak by se měly noční stíhače ovládat, ve srovnání se snaživým a neohrabaným Přadlenivým zacházením. Noční stíhače byly vpravdě skulptury časoprostoru, hladké a krásné. Při tom pomyšlení se zachvěla: tohle je baryonická technologie v naprosté dokonalosti, na nejvyšší možné úrovni, pomyslela si.

Zarazil ji kontrast mezi touto dobou a epochou zkázy, nebo vítězstvím fotinových ptáků, do něhož je Severní dopravila předtím. Tady byl Prstenec kompletní a velkolepý a Xeelee ve své okázalé nádheře zaplňovali Vesmír. Už věděla, že konečná porážka je neodvratná a Xeelee se vlastně schovávali do své poslední bašty. Ale srdce jí přesto bušilo silněji, když pohlížela na vrchol baryonického života.

Překrývající se části strun hladce klouzaly podél obytné kopule, jak Severní stoupala. Noční stíhače se hemžily jako špačci mezi strunami a kolem Severní – ne, uvědomila si náhle Přadlena; noční stíhače poblikávaly v prostoru.

„Používají hyperpohon," vydechla.

„Ano." Poole zíral na noční stíhače, jeho zvrásněná tvář byla průsvitná. „I my letíme hyperprostorem. Jdeš na to zostra, Přadleno, nikdy jsme tak velké skoky nezkoušeli, ani při testování. Víš, jak rychle vlastně letíš? Deset tisíc světelných let při každém skoku… Ale i tak s námi Xeelee snadno drží krok."

Ovšemže, pomyslela si Přadlena. Jsou to Xeelee.

Tyhle stíhače mohly Severní kdykoli zastavit – dokonce ji i zničit. Ale neudělaly to.

Proč ne?

Loď vystoupila vysoko nad rovinu Prstence. Spletené přadeno kosmické struny začalo mizet, a teď už snadno viděla miliony světelných let dlouhou křivku části obrovité stavby. A v srdci Prstence se singularita jakoby rozevírala směrem k ní, téměř ji vítala. Všude kolem se vznášely stíhače Xeelee, jako listy v bouři. Neznamenáme pro ně hrozbu. Lidé pro ně zřejmě ve skutečnosti nikdy hrozbou nebyli. Teď to skoro vypadá, jako by nás Xeelee doprovázeli, napadlo ji.

„Lieserl," promluvila nahlas.

„Slyším tě, Přadleno lan."

„Pověz mi, u Léthé, co děláme."

„Bereš nás mimo rovinu Prstence."

„A pak?"

„Dolů…“ Lieserl zaváhala. „Podívej, Přadleno, musíme se dostat od Xeelee co nejdál, než na nás změní názor. A nemáme kam utéci, v celém vesmíru se nemáme kam vrtnout.“

„A tohle je tvůj plán?“ Přadlena si byla vědoma hysterie ve vlastním hlase; cítila, jak se jí strach rozlézá do žaludku i do hrudi jako nějaká chladná kapalina. „Vletět do singularity?“

Mark se praštil pěstí do nohy. „Měl jsem pravdu, sakra,“ zaklel. „Celou tu dobu jsem měl pravdu.“

Všudypřítomné napětí bolestně svíralo Louise hrdlo. „Sakra, Marku, mluv konkrétně.“

Otočil se k ní. „Ohledně toho významu proudu energie záření. Copak nechápeš? Fotinoví ptáci tuhle ohromnou dutinu vyrobili z hvězd a rozdrcených galaxií, aby v ní uvěznili Prstenec.“ Rozhlížel se po vyhlídkové kopuli. „Léthé, muselo jim to trvat miliardu let, ale dokázali to. Postavili obrovské zrcadlo z hvězdné hmoty, kolem celého Prstence. Je to dílo kosmického inženýrství skoro na stejné úrovni jako stavba samotného Prstence.“

„Zrcadlo?“

„Mezihvězdná hmota je pro energii záření neprostupná. Každý zářící foton se proto odráží zpět do dutiny. Obíhá kolem Prstence a při každém průletu je mnohonásobně zesílen, jak to popsala Lieserl, takže vysaje trochu více energie z inerciálního tahu Prstence. A pak se foton chce znovu odpoutat… ale je stále uvězněn galaktickým zrcadlem. Vrací se zpět, je zesílen o něco víc… chápeš? Je to klasický případ pozitivní zpětné vazby. Uvězněné záření bude narůstat a odebírat energii samotnému Prstenci…“

„Ale nemůže narůstat donekonečna,“ namítl Morrow.

„To ne,“ připustil Mark. „Ten proces je inerciální bombou, Morrowe. Elektromagnetický tlak v dutině bude vzrůstat tak dlouho, až jej dutina neudrží. A nakonec

– pravděpodobně jen několik desítek tisíciletí ode dneška

– se dutina roztrhne.“

Louise se rozhlížela po obloze a znovu si všimla pravidelného rozmístění galaxií, které zpozorovala už dříve. „Správně. A za sto

tisíc let vletí Severní přímo mezi úlomky, pocházející z toho velkého výbuchu.“

Loď teď vystoupila vysoko nad rovinu Prstence. Louise už před sebou viděla celou konstrukci jako okraj mihotavého zrcadla, s jiskřičkou singularity uprostřed.

Lieserl se přidala. „Louise, nepřátelská aktivita fotinových ptáků, kterou jsme předtím zaznamenali – přímý útok na samotný Prstenec kousíčky hmoty – je působivý, ale Mark má pravdu: Prstenec nakonec zničí tenhle trik s bombou ze záření.“ Na rtech jí pohrával slabý úsměv. „Je to zatraceně chytré. Ptáci vysávají samotný Prstenec, odebírají energii z gravitačního pole použitím inerciálního tahu. Použijí samotnou energii hmoty Prstence, aby jej zničili.“

Louise subvokálně zkontrolovala čas. Uplynulo jen necelých dvacet minut od chvíle, kdy Mark a Lieserl nařídili Přadleně přesunout loď, ale už museli urazit osm milionů světelných let – už se musí nacházet přímo nad singularitou.

„Marku. Kam letíme?“

Poole se zjevně snažil Přadlenu uklidnit a řekl jí, co se stane s nočním stíhačem, který se přiblížil k diskovité singularitě.

Podle něho mohla časupodobná trajektorie dosáhnout horního povrchu disku. Loď by se dostala do roviny singularity. Avšak – jak říkaly rovnice Kerrovy metriky – žádná časupodobná trajektorie nemohla projít skrz smyčku singularity a vystoupit na druhé straně. „Tak co se stane? Bude loď zničena?“

„Ne.“

„Ale když loď nemůže smyčkou proletět – kam se dostane?“

„V metrice nemůže existovat diskontinuita, Přadleno lan,“ zaváhal Poole. „Rovina singularity je místem polibku vesmírů.“

„Léthé,“ vydechla Louise. „Ty máš v úmyslu dostat nás ven z vesmíru?“

Mark k ní naklonil hlavu, nezvykle ztuha; jeho rozpadající se tvář, přesunující se pixely a křiklavá barva očí mu dodávaly naprosto

nelidský výraz. „Nemáme kam jinam utéci, Louise. Ledaže bys měla lepší nápad…“

Hleděla na singularitu. UI, pracující společně nadlidskou rychlostí, přišly s odpovědí na tento scénář. Ale je to správná odpověď? Cítila, jak její situace vymyká z rukou; snažila se plánovat, všechno to pochopit.

„Jistě, otázka načasování je zásadní,“ upozornila Lieserl. „Jinak bychom mohli skončit ve špatném vesmíru…“

Morrow se s očima vytřeštěnýma pevně držel skútru, klouby měl úplně bílé. „O čem to u Léthé zase mluvíš?“

Mark zaváhal. „Konfigurace struny se neustále mění. Je to dynamický systém. A to mění topologii Kerrovy metriky a základ analytického kontinua vesmíru za rovinou singularity…“

„K čertu s tebou,“ zavrčel Morrow. „Buď tak hodný a drž se lidského jazyka.“

„Rovina singularity je bod, v němž se vesmír slabě dotýká jiného vesmíru. Jasné? Ale kvůli oscilaci Prstence není bod kontaktu s druhým vesmírem konstantou a mění se. Každých několik minut – někdy i častěji – rozhraní přeskočí do jiné oblasti kontinua – do jiného vesmíru.“

„A má to pro nás nějaký význam?“ zamračil se Morrow.

Mark si projel rukou vlasy. „Jen z toho hlediska, že změny se nedají předvídat, ani z hlediska času ani z hlediska měřítek. Možná změny probíhají pořád dokola, pokud vím, takže když počkáme dost dlouho… Mohli bychom mít druhou šanci.“

„Ale my nemáme čas čekat.“

„Ne. No, tak docela jsme to neplánovali… takže si nebudeme moci vybrat, ve kterém vesmíru skončíme. A samozřejmě ne každý vesmír je obyvatelný…“

Louise si přitiskla klouby ke spánkům. Dobrá poznámka, Marku. Rozhodli jsme se spálit za sebou mosty a opustit náš vesmír a už nám je v patách víc než polovina všech existujících nočních stíhačů Xeelee… a ty teď přijdeš s tímhle. Co s tím já mám dělat?

„Pověz mi, co tam vidíš právě teď,“ vybídla ho. „Pověz mi o vesmíru na druhé straně Kerrova rozhraní.“

„Teď?“ Mark vypadal pochybovačně. „Louise, ty po mně chceš, abych provedl analýzu celého vesmíru na základě několika nejasných pohledů během několika sekund? Trvalo celé lidské dějiny začít jen s částečnou –“

„Prostě to udělej,“ utrhla se na něho.

Krátce ji zkoumal, na neurčité tváři neurčitý výraz. „Některé z druhých vesmírů vykazují určitou úroveň odchylky od našich fyzikálních zákonů. Není to nic překvapivého: fyzikální konstanty jsou jen libovolným vyjádřením rozmístění symetrií na počátku času… Ale i ty vesmíry, jejichž fyzikální zákony jsou totožné s naším, mohou být velmi odlišné kvůli změněným hraničním podmínkám na počátku času – nebo prostě jen proto, že jsou v jiné etapě svého vývojového cyklu než my.“

„A v tomhle konkrétním případě?“ zeptala se ztěžka.

Zavřel oči. Louise viděla, jak se po virtuálním obrazu jeho tváří znovu přesunují toulavé pixely, žluté a červené. Prudce otevřel oči a skoro ji zaskočil.

„Vysoká gravitace,“ odpověděl.

„Cože?“

„Varianta fyzikálních zákonů. V tomto sousedním vesmíru je gravitační konstanta vysoká – neuvěřitelně vysoká – ve srovnání, eh, se zdejší.“

Morrow vypadal nervózně. „Co by to znamenalo? Byli bychom rozdrceni?“

Po Markově tváři přebíhaly další pixely a poruchy. „Ne. Ale lidská těla by měla rozeznatelná gravitační pole. Cítil bys Louisinu masu, Morrowe, s tahem asi poloviny gé.“

Morrow vypadal ještě vyplašenější.

„Hvězdy by neměly víc než jeden a půl kilometru v průměru a hořely by jen jediný rok,“ pokračoval Mark. „Planety o velikosti Země by se okamžitě vlastní hmotností zhroutily…“

Lieserl se zamračila. „Mohli bychom tam přežít?“

Mark pokrčil rameny. „To nevím. Obytná kopule by vlastní hmotností okamžitě implodovala. Museli bychom najít zdroj dýchatelného vzduchu, a to rychle. A museli bychom žít ve stavu beztíže; jakákoli znatelnější hmota by vyvíjela nesnesitelně vysoké

gravitační síly. Ale možná bychom mohli udělat z trosek Severní nějaké druhy vorů…“

Lieserl vzhlédla k rovině singularity a její výraz změkl. „Víme, že lidé na Prstenec útočili – jako ta střela, kterou byla neutronová hvězda. Možná nejsme prvními poutníky, kteří Prstencem proletěli. Marku, říkal jsi, že most do jiných vesmírů se mění cyklicky. Zajímalo by mě, zda i teď jsou na druhé straně toho rozhraní lidé, kteří se pevně drží svých vorů ze zničených válečných lodí a bojuji o přežití ve světě s vysokou gravitací…“

Mark se usmál a vypadalo to, že se uvolnil. „No, pokud ano, tak se s nimi nesetkáme. Tohle spojení se uzavřelo a otvírá se nové… ať půjdeme kamkoli, nebude to tam.“

Louise vzhlédla k obloze s nepravými barvami. „Myslím, že je čas to zjistit,“ řekla.

Severní dosáhla vrcholu oblouku, vysoko nad rovinou Prstence.

Přadlena měla pocit, že visí na vrcholu obrovského kosmického stromu, milion světelných let vysokého. Loď byla připravena nad středem singularity, připomínajícím mihotavé jezero hvězdného světla, a za ní se na hranici viditelnosti otáčel samotný titánský Prstenec.

Hejno nočních stíhačů se seskupilo do formace ve tvaru velké kapky kolem ní a nad ní, s vysunutými křídly. Jejich tvary byly ostré a elegantní, vyplňovaly celý prostor.

Přadlena lan sevřela ruce na dálkovce hyperpohonu. A najednou se jí zdálo, jako by z toho stromu padala. Noční stíhač padal prostorem, každou sekundu překonal deset tisíc světelných let.

„Singularita je bránou do jiných vesmírů,“ řekl Michael Poole. „Kdo ví – možná do lepších, než je tento.

Ve skutečnosti,“ jak jí Poole vysvětlil, „musely existovat další brány v tom následujícím vesmíru ještě do dalších…“ Ukázal na obraz mozaiky vesmírů, propojených zářícími průchody pozitivních a negativních Kerrových singularit. „Je to nádherné, Přadleno lan.“

Přadlena hleděla dolů na singularitu. „Tohle měli v úmyslu? Xeelee zamýšleli vytvořit singularitu jako bránu?“

„Ovšemže ano. Proč myslíš, že ji udělali tak zatraceně velkou?… Proto, aby jí mohly proletět lodě, aniž by je zničily slapové síly singularity.

Přadleno lan, toto je nejvelkolepější dílo Xeelee. Byl bych ti někdy rád pověděl, jak byl Prstenec postaven… jak se Xeelee vrátili v čase a upravili svůj vlastní vývoj, aby dali sami sobě schopnost něco takového vytvořit.“

„Byl bys mi to rád pověděl?“

„Ano. Pooleův hlas zněl smutně. Přadleno, nebudu mít k tomu příležitost… nemohu jít za vámi.“

„Cože?“

Bylo to, jako by klesala obrovským tunelem se stěnami ze vzdálených, irelevantních obrazů galaxií v modrém posuvu. Singularita zářila jako hvězda na konci tohoto tunelu, ze kterého spadne do –

Do čeho?

Blyštivá hejna nočních stíhačů ale stále kroužila kolem lodi.

„Víš,“ řekla, „Xeelee nás přece mohli kdykoli zastavit. Určitě by nás mohli zničit i teď.“

„Jsem si jist, že ano.“

„Ale neudělali to.“

„Třeba se nám snaží pomoci, Přadleno lan. Třeba přece jen existují mezi všemi baryonickými druhy zbytky jakési loajality.“

„…Přadleno lan.“

„Ano, Lieserl.“

„Poslouchej mě. Ta cesta singularitou bude – komplikovaná.“

„No skvělé,“ ucedila Přadlena.

„Přadleno, mnohotvárnost okolního časoprostoru není jednoduchá. Dost daleko od singularity nás bude přitahovat – dokonce vtahovat. Ale v blízkosti roviny singularity existuje bariéra potenciálu v gravitačním poli.“

Povzdechla si. „A co to znamená?“

„…Antigravitaci, Přadleno lan. Rovina nás bude vlastně odpuzovat. Pokud nebudeme mít dostatek kinetické energie, až se budeme k rovině přibližovat, odstrčí nás; buď do asymptoticky ploché oblasti – myslím tím do nekonečna, daleko od roviny – nebo

zpátky do zóny přitažlivosti. Pak bychom oscilovali, Přadleno, stále bychom padali a opět bychom se odráželi.“

„Co se stane na druhé straně? Budeme znovu vtaženi do roviny?“

„Ne.“ Lieserl zaváhala. „Až proletíme rovinou, dojde v metrice ke změně znaku souřadnic… Singularita nás odstrčí a vystřelí nás do nového vesmíru.“

„Tak co mám dělat?“

„Abychom se dostali přes bariéru potenciálu, musíme získat dostatek kinetické energie, než narazíme do roviny singularity. Přadleno, budeš muset ovládat diskontinuitní pohon současně s hyperpohonem. Zlomky sekund mezi skoky, když budeme v normálním prostoru, budou stačit, abychom zapnuli běžné zrychlení.“

Přadlena cítila, jak jí po tváři stéká pot a kape jí z čela pod brýle. Uvědomila si, že má najednou strach; ne ze singularity ani z toho, co může být za ní, ale že selže. „To je nesmysl, Lieserl. Jak mám tohle zvládnout! Jsem snad kříženec pavouka a opice?“

Lieserl se zasmála. „No, je mi to líto, Přadleno lan. Dáváme to všechno dohromady za pochodu, víš…“

„Já to nedokážu.“

„Já vím, že dokážeš,“ odrazila ji klidně Lieserl.

„Jak to víš?“

Lieserl byla po jeden napětím nabitý okamžik zticha. Pak odpověděla: „Protože máš pomoc. Že je to tak, Přadleno lan?“

A Přadlena ucítila, jak jí ruce znovu svírají teplé ruce Michaela Poolea, silné a uklidňující.

Křídla pohonu diskontinuity se roztáhla za obytnou kopulí, silná a elegantní.

„Pokud tě to utěší, Přadleno, bude to působivý pohled, až narazíme na rovinu,“ pokračovala Lieserl. „Nastane jediný výbuch gravitačních vln, když ztratíme záření vytvořené Kerrovým skokem…“

Rovina singularity se rozšiřovala: teď to byl disk, plný rozhozeného světla hvězd, otevíral se jako ústa.

„Michaeli, budou tam fotinoví ptáci, v tom novém vesmíru?“

„To nevím, Přadleno.“

„Budou tam Xeelee?“

„Nevím.“

„Přeji si, abys šel se mnou.“

„To nemohu. Je mi líto. Kvantové funkce, které mě drží pohromadě, nemohou projít rovinou singularity.“

Stíhače Xeelee jí ladně vířily kolem kabiny, jejich temná křídla bila do prostoru. Vyplňovaly vesmír donekonečna, nádherné v srdci jejich konečné prohry. Rovina singularity byla mořem stříbrného světla přímo před ní.

Konstrukční materiál kabiny u křídel začal žhnout, jako by byl rozžhavený doběla.

Michael Poole se k ní otočil a slabě kývl. Průsvitnou tváří mu prosvítal konstrukční materiál, takže jí připadal jako socha ze světla. Otevřel ústa, jako by k ní chtěl promluvit, ale neslyšela ho; světlo bylo už všude, až ho pohltilo.

„Pojď se mnou!“ vykřikla.

A náhle, s dramatickým efektem, byla singularita tady. Její okraj vybuchl ven, byl kolem ní, a ona bezmocně padala do jezera matného hvězdného světla.

Stáhla se do sebe a přitiskla ruce k hrudi: otcův obnošený šíp se jí zaryl do hrudi jako drobná připomínka lidské bolesti.

Kapitola 33

Obytná kopule byla ponořena do tmy.

Zvuky džungle pod Louise se ztlumily, jako by náhle padla noc… nebo jako by Slunce zakrylo zatmění.

Celá obytná kopule sténala; bylo to jako být uvězněn v hrudi nějaké obrovité, trpící obludy. Trup se napínal při změnách celkových souřadnic, když loď procházela rovinou singularity.

Tak jsme vstoupili do nového vesmíru. Už to skončí? Louise si připadala jako zvíře, bezmocné a nahé pod bouřlivou oblohou.

Lieserl jí říkala, jak se celá historie lidstva teď koncentrovala do toho jediného, vratkého okamžiku. Pokud to byla pravda, pak možná skončí její život a dlouhá, krvavá historie lidstva –, než se stačí několikrát nadechnout.

…A přesto nebyla obloha za kopulí úplně tmavá, jak si Louise všimla. Byly tu šedé skvrny, prchavé, téměř neviditelné. Když se zahleděla do toho bezbarvého příšeří, bylo to jako dívat se na krevní cévy, které viděla, když zavřela oči; měla znepokojivý pocit nereálná, jako by její tělo – spolu se Severní a celou její bezmocnou posádkou – bylo náhle pohřbeno a jen hlava jí vyčnívala ven.

Cosi zaskřípalo, jako když někdo škrtá zápalkou.

Louise vykřikla.

Z šera se vynořila Markova tvář, dramaticky podsvícená mihotavými plameny. Lieserl se zasmála.

„Léthé," odplivla si znechuceně Louise. „I v takový okamžik se nemůžeš přestat předvádět, co, Marku?"

„Promiň," ušklíbl se jako kluk. „No, dobrá zpráva je, že jsme stále naživu. A," pokračoval už váhavěji, „nedetekuji žádnou odchylku od fyzikálních konstant v našem vlastním vesmíru. Vypadá to, že bychom tady mohli přežít. Alespoň po nějakou dobu…"

„Tak když je ten vesmír tolik podobný našemu – kde jsou hvězdy?" vyštěkla Lieserl.

Obytná kopule se začínala rozjasňovat, když Mark zapnul program na zesílení obrazu. Je to skoro jako sluneční úsvit, napadlo Louise, až na to, že světlo se v tomto případě nešíří ze žádných 'obzorů' obytné kopule; prostě vysvitlo z matné temnoty přímo nad kopulí.

Během několika okamžiků se obraz stabilizoval. Hvězdy tu byly, to viděla Louise okamžitě. Ale byli to obři – ne nafouklé mršiny, jíž se stalo pozemské Slunce, ale obrovská, mohutná, zářící bílá tělesa, z nichž každé vypadalo, že by mohlo spolknout stovku Sluncí a uložit je uvnitř vedle sebe.

Obři vyplňovali oblohu, skoro jako by navzájem do sebe strkali. Několik z nich bylo natolik blízko, že byly vidět disky, hladké bílé světelné skvrny.

Louise si uvědomila, že v jejím vlastním vesmíru by nikdo nemohl spatřit něco takového.

Vedle stojící Lieserl vzdychla.

„Oooch!“ vzdychla také Louise.

ČÁST VI
UDÁLOST: NOVÉ SLUNCE

Kapitola 34

Oslepivé světlo Nového Slunce se rovnoměrně odráželo od hladkého trupu kapsle. Louise pozorovala Markovu, Přadleninu i Morrowovu tvář, když si prohlíželi nový vesmír. Kapsle se zvolna otáčela kolem své osy a zářící mladé lucerny tohoto nového vesmíru kroužily kolem nich a zaplavovaly jim profily intenzivním bílým jasem.

Pro své nové slunce si posádka Severní vybrala typický VHO – Velmi Hmotný objekt, hvězdu tisíckrát hmotnější než Slunce – ukázkového příslušníka tohoto alternativního vesmíru. Hvězda se vznášela v halo galaxie, ale mimo její hlavní disk. Nové Slunce obklopovaly velkolepé skořápky hmoty, vyvržené v době, kdy hvězda bývala ještě mladší, a vzdalovaly se od ní téměř rychlostí světla.

Samotná Velká Severní se vznášela několik mil od kapsle. V ostrém, bezbarvém světle Nového Slunce viděla Louise rozměrnou konstrukci obytné kopule, s hladkým, temným tvarem nočního stíhače Xeelee, stále upevněného k základně kopule – a tam byla sotva rozeznatelná trhlina v trupu, kterou zanechal střet s kosmickou strunou.

Potlučená loď obíhala kolem slunce ve stejné dálce, v jaké kdysi ledové komety obíhaly kolem Slunce. Její dráha byla tak široká, že každý její 'rok' by trval víc než milion pozemských let. Loď byla tak daleko, že vzdálenost tlumila prudký jas VHO, takže se podobal pozemskému. Ale i tak, říkala si Louise, by si VHO nikdo nemohl splést s obyčejnou hvězdou třídy G, jako bylo Slunce. VHO měl jen desetkrát větší průměr než Slunce, takže se na tuto obrovskou vzdálenost jeho objem smrskl na pouhý světelný bod – ale jeho fotosféra byla stokrát žhavější než u Slunce. VHO byl vidět jako oslnivý bod, zavěšený v temnotě; když ho pozorovala dostatečně dlouho, zanechával jí stopy na pošramocené sítnici.

Zvenčí vypadala obytná kopule Severní stejně, jako po celou svoji dlouhou a neuvěřitelnou historii: lodní světla svou září vyzývala svit tohoto nového vesmíru, les tu tvořil skvrnu pozemské zeleně, kvetoucí ve filtrovaném světle Nového Slunce. Ale zevnitř vypadala Severní docela jinak. Za ten rok od průletu Prstencem se kopule proměnila v pracoviště: v továrnu na výrobu exotické hmoty a automatizovaných sběrných lodí.

Morrow vedle Louise mrkal ve světle Nového Slunce. Rukou si zakrýval oči, stíny jeho prstů se mu ostře odrážely na obličeji. Mračil se a vypadal pobledle. Zachytil Louisin pohled. „Rozhodně je to tady jiné," poznamenal suše.

Usmála se. „Pokud bychom tu někdy vytvořili nový svět, neměl by na obloze slunce. Namísto toho bychom ve dne měli tento jediný bodový zdroj světla, zářící jako nějaká věčná supernova. Stíny by byly dlouhé a hluboké… a v noci by nebe zářilo. Bude nám to připadat velmi zvláštní."

Ostře na ni pohlédl. „No, hádám, že to bude zvláštní pro vás všechny, kteří ještě pamatujete Zemi," oponoval. „Ale upřímně řečeno, těch už mezi vámi mnoho není…"

Rotace kapsle teď dostala nové slunce z dohledu, pod svůj omezený obzor. A pomalu a majestátně jim nad hlavy vystoupila světla jejich nové galaxie.

Galaxie měla tvar ploché elipsy, ale ve srovnání s obrovitými galaxiemi na druhé straně Prstence by vypadala jako trpaslík; s hmotností miliardy sluncí měla jen setinu velikosti Mléčné dráhy nebo Andromedy a nebyla o mnoho větší než stará Magellanova mračna, menší galaktický průvodce Mléčné dráhy. A protože hvězdy tu byly v průměru stokrát větší než v Mléčné dráze, bylo v této galaxii jen deset milionů hvězd, ve srovnání s miliardou v Mléčné dráze… Ale každá z těchto hvězd byla jasným VHO, který z této galaxie udělal tapisérii z ostře jasných světelných bodů. Louise to připadalo jako zkoumání pole o deseti milionech drahokamů, uložených na hedvábném podkladu.

Tento vesmír byl takových raných, hračky připomínajících galaxií plný; vyplňovaly prostor v náhodném, ale jednotném uspořádání a zdálo se, že i všemi směry. Zdejší vesmír byl mladý –

příliš mladý pro nesmírně dlouhé a pomalé časové procesy, které by měly stvořit obrovité struktury galaktických hvězdokup, kup galaxií, stěn a prázdna, které jednoho dne vesmír ovládnou.

Morrow nejistě sledoval zvětšující se podobu galaxie. Zřejmě podvědomě se schoulil.

„Morrowe, jsi v pořádku?“

„Jsem v pořádku,“ ujišťoval Louise nepřesvědčivě. „Asi jsem jen trochu citlivý na odstředivou sílu.“

Louise ho poklepala po ruce. „Pravděpodobně Coriolisova – boční síla. Ale neměl by ses nechat vyvést z míry rotací kapsle,“ chvíli uvažovala. „Vlastně bys měl nemoc z pohybu uvítat.“

Morrow pozvedl vrásky vyholeného obočí. „Skutečně?“

„Je to pocit, který ti říká, že jsme tady, Morrowe. Už patříme do tohoto nového vesmíru…“

Jak mu Louise vysvětlila, fyzikální zákony byly výrazem základních symetrií. A symetrie mezi úhly pohledu patřila mezi ty nejsilnější.

Morrow vypadal pochybovačně. „A co to má společného s kosmickou nemocí?“

„Tak podívej: tohle je konkrétní druh symetrie. Rotace kapsle uprostřed stacionárního vesmíru. Cítíš tedy odstředivou a Coriolisovu sílu – točivé síly. A díky nim se cítíš nepříjemně. Ale co symetrie? Pokus se o myšlenkový experiment. Představ si, že by kapsle byla stacionární uprostřed rotujícího vesmíru.“ Zvedla ruce ke galaxiím, vířícím kolem nich. „Jak bys poznal ten rozdíl? Hvězdy by vypadaly stejně, když by se pohybovaly kolem kapsle.“

„A cítili bychom stejné rotační síly?“

„Ano, cítili. Bylo by ti stejně nevolno, Morrowe.“

„Ale odkud by ty síly pocházely?“

„O to právě jde,“ usmála se. „Pocházely by z inerciálního tahu rotujícího vesmíru, z tahu vyvolaného mohutnou řekou hvězd a galaxií, proudících kolem tebe.

Proto by ses té nevolnosti neměl obávat ani se za ni stydět. To je pocit nového vesmíru, který tě škube prsty inerciálního tahu.“

Slabě se usmál a přejel si dlaní přes holou, potem zbrocenou lebku „Tak děkuji za vysvětlení," prohlásil. „Ale nějak mi to nepomáhá, abych se cítil lépe."

Přadlena lan a Mark seděli na dvou sedadlech za Louise a Morrowem. Teď se Mark předklonil. „No, mělo by," poznamenal. „Skutečnost, že tu působí všeobecná relativita, jako všechny známé fyzikální zákony, pokud víme a dokážeme to vypozorovat, je pravděpodobně důvod, proč jsme stále naživu."

Přadlena lan si odfrkla: světlo VHO se odráželo od šípu, který stále nosila zavěšený mezi ňadry. „Možná ano. Ale když je tento vesmír tomu našemu tak zatraceně podobný, nechápu, proč by měl být tak odlišný. Pokud víte, co tím myslím."

Mark rozhodil rukama a zaklonil hlavu, aby viděl na trpasličí galaxii.

„Jediným rozdílem, Přadleno, je úhel pohledu. Všechno je to otázka kdy."

Přadlena se zamračila. „Co myslíš tím 'kdy'?" Její okrouhlá, brýlemi zacloněná tvář vypadala klidně, soustředěná na konverzaci, ale Louise si povšimla, že se jí v klíně neustále škubou ruce jako drobná neklidná zvířátka. Přadlena lan byla až příliš dlouho v té pilotní kabině nočního stíhače, říkala si Louise. Viděla toho příliš mnoho, příliš rychle…

Od doby, kdy se Přadlena vrátila z kabiny, vypadala celkem zdravě a Mark Louise ujistil, že si udržela základní zdravý rozum. I její iluze, že byla ve spojení s Michaelem Poolem – které se vzdala, když proletěli Prstencem –, zřejmě měla nějaký nezbadatelný skutečný základ, říkal Mark.

Tak fajn. Jenže Louise měla pocit, že Přadlena lan se ze svých zážitků dosud úplně nevzpamatovala. Pořád ještě nebyla úplná. Mohlo trvat hodně dlouho, možná desetiletí, než se jí posttraumatický stres vyplaví z těla. No, Přadlena lan bude mít veškerý čas, který potřebuje, k tomu byla Louise pevně odhodlaná.

„Přadleno, tenhle vesmír je docela jako náš," pokračoval Mark, „až na to, že je asi o dvacet miliard let mladší.

Tento vesmír je novorozeně. Vznikl vlastním Velkým třeskem před necelou miliardou let. A je menší – časoprostor neměl dost času,

aby se rozvinul natolik jako v našem starém vesmíru, takže zdejší vesmír je asi stokrát menší. A hvězdy –“

„Ano?“

„Přadleno, tohle jsou první hvězdy, které tu kdy zářily. Ani jedna z hvězd, které vidíme, není víc než milion let stará.“

Z prvotní jaderné syntézy singularity tady vznikla oblaka vodíku a helia, jen s malou kontaminací těžších prvků. Nové nebe bylo tmavé, osvětlené jen umírající ozvěnou záření, které vyšlo ze singularity. Pak se plynná oblaka srazila do protogalaktických shluků, z nichž každý měl hmotnost miliardy Sluncí. Termální nestability způsobovaly další kolaps protogalaxií do menších shluků o hmotnosti asi sto Sluncí.

Brzy zablikotala první z pravidelně hořících hvězd: byli to zářící obři, někteří s hmotností až milionu Sluncí.

Obloha se pomalu zaplnila světlem.

„Způsob, jakým tyto hvězdy vznikly, je jedinečný,“ vysvětloval Mark, „protože jsou první. Před nimi žádné hvězdy nebyly. Protogalaxie byly mnohem hladší – plynné oblaky nebyly tak rozčeřené žárem a gravitací předchozích generací hvězd. A v plynech nebyly žádné těžké prvky, které udržují mladé hvězdy chladnější a omezují velikost vznikajících hvězd. Proto jsou tahle děťátka tak obrovská. Tomuhle říkáme hvězdy III. populace, Přadleno. Nebo VHO – 'Velmi hmotné objekty'.“

„Když jsou tak hmotné,“ řekla pomalu Přadlena, „tak asi nevydrží tak dlouho jako hvězdy podobné Slunci.“

Louise ji odměnila uznalým pohledem. „Jsi vnímavá, Přadleno. Máš pravdu. VHO spalují své vodíkové palivo hodně rychle. Každý z nich vydrží v hlavní posloupnosti jen několik milionů let – v nejlepším případě dva nebo tři. Slunce na druhé straně mělo přetrvat po desítky miliard let, kdyby nezasáhli fotinoví ptáci.“

„A co pak?“ ptala se Přadlena. „Co uděláme, až Nové Slunce vyhasne?“

Morrow se usmál. „Pak se zřejmě přesuneme k další hvězdě, a další a další… Myslím, že na tohle máme dost času, Přadleno lan.“

Nové Slunce teď znovu vystupovalo nad okraj kapsle. Všichni čtyři se instinktivně otočili ke světlu, jeho jednolitá běl vyhlazovala vrásky stáří a únavu v jejich tvářích.

„Vlastně," promluvil opět Mark, „ta hvězda, kterou jsme vybrali – Nové Slunce – už prošla středním věkem. Pravděpodobně jí nezbývá víc než tři čtvrtiny milionu let života."

Přadlena se zamračila. „To se mi zdá hloupé. Proč nevybrat mladou hvězdu a nevydat se k ní, dokud můžeme? Až Nové Slunce zahyne, možná už nebudeme mocí odletět."

„Ne," odpověděl Mark trpělivě. „Přadleno, my potřebujeme starší hvězdu."

Hvězda zvaná Nové Slunce se blížila ke konci druhé fáze své existence. V první spálila vodík na helium; teď se spalovalo helium a déšť složitějších prvků vytvořil nové vnitřní jádro; většinou kyslík, ale taky neon, křemík, uhlík, hořčík a další.

A později, ve třetí fázi svého života, až se začne spalovat kyslík, hvězda zahyne – i když zdaleka nebylo tak jisté jak.

„Ohromné," ušklíbla se Přadlena. „A my zahyneme s ní."

„Ne," odpověděl Mark vážně. „Přadleno lan, my bychom zahynuli bez ní. Nechápeš to? Nové Slunce je plné kyslíku…"

Morrow vzrušeně ukazoval.

„Podívejte. Podívejte! Tady je červí díra… Myslím, že je skoro čas."

Louise se na sedadle otočila.

Za rotujícím obzorem kapsle se vynořil nový tvar – známá podoba rozhraní červí díry. Tohle rozhraní mělo v průměru jen devadesát metrů, mnohem menší než půldruha kilometru široká obluda, kterou Severní táhla s sebou jiným časoprostorem – ale stejně jako jeho velcí bratranci v minulosti sdílelo jejich čtyřstěnnou konstrukci, neonově zářivou modrou barvu podpěr z exotické hmoty a odlesk stěn barvy podzimního zlata. Desítka automatizovaných sběrných lodí trpělivě kroužila kolem rozhraní.

Louise pocítila v oku slzy; netrpělivě si je otřela. Tak už jsme tu začali budovat, pomyslela si. Už tento vesmír přetváříme.

Mark mluvil dál s Přadlenou. „Kdyby tu byly planety, mohli bychom na jedné z nich přistát a terraformovat ji. Ale nejsou tu

žádné planety, na kterých bychom mohli přistát. Nikde. Toto je velmi mladý vesmír. Mimo nitro protohvězd nejsou nikde víc než stopy těžších prvků. Nejsou tu žádné měsíce, komety ani asteroidy… Nemáme dost surovin, abychom je sami vytvořili, kromě trupu Severní – kromě toho, co jsme si sami přivezli. Nemůžeme ani obnovovat vlastní atmosféru.“

Morrow přikývl. „Proto těžíme hvězdu,“ doplnil.

Druhý konec červí díry spustili do srdce Nového Slunce. Lieserl přechodové rozhraní doprovázela, stejně jako kdysi cestovala do nitra samotného Slunce. Brzy se do vesmíru vyřinou z nitra nové hvězdy obohacené plyny – sem, daleko od žáru Nového Slunce, a dostupné.

Sběrné lodě měly ústí z elektromagnetických polí, která budou shromažďovat hvězdný prach v objemu milionů krychlových kilometrů. Až červí díra začne pracovat, budou sběrné lodi prosívat těch několik zrnek vzácných těžkých prvků.

„První prioritou jsou atmosférické plyny,“ vysvětloval Mark. „Při nárazu struny jsme ztratili hodně z naší recyklovatelné rezervy. Ještě jeden takový náraz a jsme vyřízeni.“

„A jsou v té hvězdě všechny plyny, které potřebujeme?“

„No, je tam spousta kyslíku, Přadleno,“ odpověděla Louise. „Ale to nestačí. Atmosféra složená pouze z kyslíku není zrovna stabilní – je příliš hořlavá. Potřebujeme neutrální tlumící plyn, aby přispěl ke stovkám milibarů tlaku, který potřebujeme, abychom zůstali naživu.“

„Jako dusík,“ řekla Přadlena.

„Ano. Ale v Novém Slunci příliš mnoho dusíku není. Měli bychom ale moci použít neon…

Můžeme nahradit i další zásoby. Použít kyslík k výrobě vody a potravin.“

„Můžeme udělat ještě mnohem víc, Přadleno lan,“ přidal se Mark. „V dlouhodobém horizontu budeme těžit těžší prvky: hořčík, křemík, uhlík – možná dokonce i železo. V Novém Slunci se vyskytují jen stopově, ale jsou tam. Můžeme postavit celou flotilu Severních, když budeme dost trpěliví. Ba dokonce bychom mohli vyrábět i skály.“

Přadlena lan se podívala na Nové Slunce a blesk světla, mihotajícího se jí v očích, způsobil, že vypadala velmi mladě.

„Mráz mi běhá po zádech, když si uvědomím, že jsme sami v tomto vesmíru," podotkla a pokračovala: „No, možná tu jsou ještě Xeelee. Kdysi takové hvězdy plály v našem vesmíru, ale všechny vyhasly a rozpadly se dlouho před tím, než se objevili lidé.

Můžeme tu přežít miliony let. Ale nakonec odejdeme. Nové Slunce i všechny ty další nové hvězdy se nakonec zničí. Nakonec vznikne v obohacených galaxiích nová generace hvězd – jako je Slunce. A zřejmě tu vznikne i inteligentní život…"

„Ale ne dřív, než miliardy let po našem odchodu." Přadlena se otočila k Louise s rozšířenýma očima, ve tváři měla neklidný a prchavý výraz. Hrála si s prsty a se šípem na hrudi. „Louise, nic z toho, co bychom postavili, by tak dlouhou dobu nevydrželo. Žádný památník ani záznam nemůže přetrvat. Budeme zapomenuti, nikdo se nikdy nedozví, že jsme tu byli."

Louise se natáhla přes opěradlo křesla, vzala Přadlenu za ruku a uklidňovala ji. Znovu pocítila výčitky za Přadlenin stav, za její křehkost. „Tak to není, Přadleno," opravila ji jemně. „Stále tady budeme. Tyhle VHO zanechají stopy na mikrovlnném pozadí – vrcholy energie na jinak hladkých křivkách záření. Takové stopy existovaly v mikrovlnném spektru v našem vlastním vesmíru – tak jsme se dozvěděli o našich prvotních VHO. A budou tu i další stopy, relikty z této doby. Tyto obří protohvězdy obohatí složení zdejších mladých galaxií těžkými prvky. Bez takových prvků by nikdy nevznikly hvězdy jako naše Slunce… a my budeme součástí toho obohacení, Přadleno lan, drobné stopy, atomy, které vznikly v jiném vesmíru."

Přadlena lan se zamračila. „Jediný bod na mikrovlnném pozadí? To bude náš konečný památník?"

„Postačí to, aby si snad obyvatelé budoucnosti odvodili, že jsme tu byli. A kromě toho bychom mohli mít před sebou miliardy let, Přadleno. Budeme mít dost času něco vymyslet." Pohladila Přadlenu po ruce. „Může to trvat hodně dlouho, ale mohli bychom si pro sebe postavit planetu, tady, na kraji gravitační studny Nového Slunce." Usmála se. Možná by mohli vytvořit i oceán dost široký, aby na něm

mohla opět plout i Great Britain. Co by si o tom pomyslel starý Isambard? A –“

„Ne,“ řekl tiše Morrow.

Louise se k němu překvapeně otočila. Jeho vyzáblá tvář, úplně vyholená, vypadala ve světle Nového Slunce hladce a sebevědomě.

„Cos to říkal?“ optala se Louise.

Otočil se k ní. „Planety jsou neefektivní, Louise. Ach, hodí se, když už existují. Ale stavět planetu? Proč pohřbívat s takovými obtížemi vytěženou hmotu dovnitř obyvatelného povrchu?“

Louise si uvědomila, že se mračí: byla si vědoma, že se na ni Mark rozčilujícím způsobem usmívá. „Ale jakou máme alternativu?“

„Můžeme stavět konstrukce přímo ve vesmíru,“ opáčil Morrow. „Prstence, duté koule – jde o to maximalizovat obyvatelný povrch, daný při určité hmotnosti, rozšířit jej v nejvyšší možné míře. Louise, sférická planeta ti při dané hmotnosti poskytuje minimum prostoru.“

Louise si Morrowa zvědavě prohlížela. V bledosti hubené tváře se mu stále zračila nevolnost z letu, ale hovořil pevně a jasně, s určitostí, jakou by u něho nikdy nehádala v době, kdy se s ním poprvé setkala brzy po jeho výstupu z palub. Bylo by možné, že by konečně začínala mizet staletí útisku z jeho těla i duše, která si protrpěl?

Mark se na ni usmál. „Měla bys si to připustit, Louise. Ty a já jsme vyrostli na pevných světech, takže uvažujeme o obnovení toho, co jsme ztratili. Měli bychom raději ustoupit a přenechat budoucnost těm skvělým mladým –

Uvědomila si, že mu úsměv oplácí. „Dobře, máš pravdu,“ zašeptala. „Ale – Morrow jako mladý?“

„Třeba budeme jen stavět lodě,“ navrhovala dychtivě Přadlena. „Celé armády. Můžeme prostě létat: kdo potřebuje přistávat? Mohli bychom se tu rozptýlit. Třeba tu Xeelee už jsou – prošli jsme koneckonců jejich branou. Mohli bychom je zkusit najít…“

Mark se poškrábal na bradě. „To je dobrá myšlenka, Přadleno lan. Víš, myslím, že Garry Uvarov by na tebe byl pyšný.“

Jen na něj zírala. Odtáhla ruce od Louise a na okamžik – s těmi namalovanými šarlatovými pruhy na tváři a s brýlemi, od nichž se

odráželo světlo Nového Slunce – jí připomínala divokou mladou dívku, kterou kdysi znala.

„Možná ano," vyštěkla Přadlena. „No a co? Já nejsem výtvorem Garryho Uvarova. Uvarov nás utiskoval, byl šílený."

Louise pokrčila rameny. „Možná, že nakonec byl. Ale byl taky bystrý a bořil staré konvence. Nikdy nám nedovolil obrátit se k pravdě zády, v žádné situaci, jakkoli byla nepříjemná…"

Uvarov si nezasloužil zemřít, slepý a osamělý, ve vzdálené, pusté budoucnosti.

Možná měl Uvarov v motivaci svých velkých genetických experimentů pravdu. Samozřejmě ne v metodách… Ale třeba by byla přirozená nesmrtelnost, bez závislosti na technologii, docela dobrým cílem, kterého by mohl lidský druh dosáhnout.

Louise si uvědomovala, že ona i její posádka toho udělali hodně, aby uchovali samu podstatu lidstva po zhroucení baryonického vesmíru. Neposlali Prstencem jen záznamy o lidstvu nebo virtuální zástupce toho, čím člověk kdysi býval; přivedli sem lidi se všemi jejich chybami, plusy a mínusy, slabostmi a tělesností. A teď, když uspěli, nastal možná čas, aby se lidský rod vyvíjel, aby se postavil omezením ducha a těla, která nakonec způsobila vyhynutí lidstva ve starém, opuštěném vesmíru, a aby je překročil.

Napadlo ji, zda se za několik generací budou potomci Přadleny lan skutečně plavit tímto novým vesmírem v zářících lodích. Možná, že až nakonec potkají Xeelee, bude to setkání rovného s rovným; možná budou noví lidé silní, nesmrtelní – a se zdravým rozumem.

„…Už to začíná!" zvolal Morrow vysokým a napjatým hlasem. Ukázal rukou, a rukáv mu sjel k rameni. „Podívejte se támhle."

V náhlém výbuchu světla vyrazil plyn ze všech čtyř stěn přechodového rozhraní. Při výstupu hořel ve fúzi a vzápětí se rychle roztáhl v rostoucí vychládající mrak. Louise viděla ve středu oživené plynné skulptury i čtyřstěnnou zářící konstrukci samotného rozhraní.

Kapsli zaplavilo rozptýlené světlo. Bylo to, jako by tady, na okraji gravitační studny Nového Slunce, zaplála nová drobná hvězda. Bezpilotní sondy bleskově otevřely elektromagnetické sběrače a vstoupily do zářivého, rozplývajícího se mraku a trpělivě jej prohledávaly.

„U vod Léthé," vydechl Morrow. „To je nádhera. Je to jako květina."

„Víc než to," usmál se široce Mark. „Je to krásné, protože to kruci fungovalo." Obrátil se k Louise se zářícíma očima, jeho tvář vyhlížela mladě a živě. „Louise, myslím, že bychom to mohli přežít."

Louise vztáhla ruku k řízení kapsle. Brzy dorazí první dávky atmosférických plynů. A bylo třeba postavit domovy. Byl čas vrátit se na Severní a dát se do práce.

Život půjde dál, pomyslela si; stejně komplikovaný, obtížný a vzácný jako vždycky.

Lieserl znovu rozpřáhla paže a nechala se unášet nitrem hvězdy. Teď však její hrací plochou už nebyl pouhý žlutý trpaslík typu G jako Slunce: tohle bylo Nové Slunce – superobr, který se pro ni uchoval z počátků času, o průměru celých patnácti milionů kilometrů.

U vod Léthé, už jsem zapomněla, jaký je to nádherný pocit – jak dokázalo lidské tělo omezovat… Pro tohle jsem se narodila, pomyslela si. Obloukem zamířila k fotosféře – povrch hvězdy byl plynnou stěnou, zářící do prostoru teplotou sto tisíc stupňů – a pak se se zavýsknutím vrhla dolů do jádra. Ve Slunci bylo fúzující jádro omezeno jen na těch několik procent ve středu průměru. Tady jádro bylo hvězdou a táhlo se skoro až k samotné fotosféře. Spalující fúze probíhala všude, helium kolem ní se spalovalo na kyslík a vyvrhovalo neuvěřitelné množství tepelné energie do matného těla hvězdy. V odpověď prolétly nitrem obrovité konvektivní buňky – některé z nich tak velké, že by spolkly i celé Slunce.

Tahle hvězda mohla být jen několik milionů let stará. Ale Lieserl už ke své nesmírné lítosti promeškala jednu z nejzajímavějších fází její existence.

Hvězda se vytvořila jako koule z fúzujícího vodíku, dvoutisíckrát hmotnější než Slunce. Tehdy v ní také byly konvektivní buňky, které v obří hvězdě vyvolávaly nestabilitu, takže dýchala, nafukovala se a smršťovala přes celou desetinu svého průměru denně. Nestabilita exponenciálně narůstala, až se nakonec z povrchu hvězdy oddělily veliké slupky, jako řada výbuchů novy: Severní se

skrze tyto staré slupky plavila cestou na oběžnou dráhu tohoto nového slunce.

Heliové jádro mezitím narostlo, postupně se smršťovalo a zahřívalo.

Nakonec dosáhlo poloviny hmotnosti původního VHO – asi tisíc hmotností Slunce. A vodíková slupka kolem jádra se vznítila.

Hmota tří Sluncí se během pouhých několika hodin změnila v energii a vydávala jí tolik, že by mohla posloužit Slunci jako palivo po dalších deset miliard let normálního spalování. Vír exploze strhl stále fúzující obal a vytvořil další rozpínající se slupku kolem zbytkové heliové hvězdy.

Teď, když Lieserl prolétala hvězdou, se zase helium spalovalo na kyslík, který se ukládal v jádru hvězdy. I ten se nakonec vznítí. Pak –

A pak nebyl výsledek zcela jasný. Její procesory stále zpracovávaly data a rozvíjely možné scénáře. Všechno záviselo na kritických hodnotách hmotnosti hvězdy. Pokud bude hmotnost dostatečně nízká, může hvězda přežít po mnoho milionů let se slabě oscilujícím průměrem… až nudně, napadlo Lieserl. Ale kdyby byla jen o trochu větší, sama by se zničila výbuchem supernovy – nebo, kdyby byla dostatečně hmotná, mohla by se zhroutit do černé díry.

Lieserl studovala tok dat, proudících jí do vědomí. Brzy to bude vědět. Pocítila záchvěv vzrušení. Kdyby hvězda byla nestabilní, přišel by konec už za bratru milion let. A pak –

„Lieserl?“

Do myšlenek jí pronikl hlas Louise Ye Armonkové. Sakra. Lieserl zvedla paže nad hlavu a ponořila se do veliké konvektivní fontány; fúzující hvězdná hmota svítila nad jejím virtuálním tělem a zahřívala ji až do nitra.

Nemohla však uniknout Louisinu hlasu, stejně jako kdysi nemohla utéci Kevanu Scholesovi.

„No tak, Lieserl. Já vím, že mě slyšíš. Pamatuj, sleduji tok tvých dat.“

Lieserl si povzdechla. „Tak dobře, Louise. Ano, slyším tě.“

Lieserl – Louise atypicky zaváhala.

„Myslím, že vím, co mi řekneš, Louise.“

„Ano, to bych řekla, že to víš,“ zavrčela Louise. „Lieserl, jsme ti vděčni, že ses vydala přechodovým rozhraním do Nového Slunce. A posíláš nám celou spoustu neuvěřitelných a fantastických dat. Ale…“

„Ano, Louise?“

„Lieserl, nenechala's tu zálohu.“

„Ach,“ Lieserl se usmála a zavřela oči. Proud neutrin z jádra Nového Slunce ji pošimral po tváři, jemně jako motýlí křídlo. „Zajímalo mě, jak dlouho ti potrvá, než na to přijdeš.“

„Hergot, Lieserl, tam uvnitř je teď tvoje jediná kopie!“

„Já vím. Není to nádherné?“

„Ty to nechápeš. Co kdyby se ti něco stalo?“ pokračovala ztěžka Louise. „Lieserl, dosud nikdy jsme nespouštěli červí díru do VHO. Nejsme si jisti, co se stane.“

„Ne. No, přede mnou taky nikdo červí díry do Slunce nespustil. Moc se toho nezměnilo, že?“

„Sakra, Lieserl! Snažím se ti vysvětlit, že bys mohla zemřít.“

„Myslíš, že to nevím? Copak nechápeš – o to právě jde!“

Louise neodpověděla.

„Louise, jsem velmi stará. Dívala jsem se, jak moje rodná hvězda stárne a umírá. Jsem vám vděčná, že jste mě ze Slunce vytáhli; nenechala bych si ujít ten let Prstencem ani… za půl své paměťové banky. Ale Louise, myslím, že už nemohu být člověkem – ani jeho virtuální kopií. A nechci stavět světy… to je pro Přadlenu lan, pro Lovkyni žab a Malířku tváří a další děti z lesa a z palub. Ne pro mě.“

„Lieserl, ty chceš zemřít?“

„Ach Louise, já jsem už jednou zemřela – nebo aspoň to předpokládáme, na planetě neutronové hvězdy spolu s chudákem Uvarovem – a ani jsem to necítila. Nechci to prožít znovu.

Já chci být tady, Louise. Tady, uvnitř nové hvězdy.“ Usmála se. „K tomu jsem byla navržena, na to nezapomínej.“

Louise chvíli mlčela. Pak zašeptala: „Vrať se domů, Lieserl.“

„Louise, drahá Louise – já jsem doma.“

„Lieserl –“

S nostalgií vypnula hlasové spojení se Severní. Později je znovu otevře, řekla si; až si Louise zvykne na myšlenku, že Lieserl je teď tady a nikde jinde a že tu i zůstane.

A mezitím, uvědomila si s rostoucím vzrušením, procesory uložené v chladicí červí díře došly k závěru ohledně osudu její hvězdy, Nového Slunce.

Vyvolala si virtuální obraz hvězdy; kroužil kolem ní jako hrubě vykreslená mnohovrstevná cibule.

Už věděla, že v kapsách po celé hvězdě hoří kyslík a ukládá složitější prvky – uhlík, křemík, neon, hořčík, které měla červí díra vytáhnout. Časem se jádro hvězdy spalující helium smrskne a zanechá kolem středu se stále rostoucí teplotou obal z vychládajícího helia a popela.

V dlouhodobém měřítku – snad za půl milionu let, jak vyvodily procesory, se začne kyslík spalovat i v jádru…

Lieserl s rostoucím vzrušením sledovala virtuální dioráma, připravená zjistit, jak zemře.

Až se začne v jádru spalovat kyslík, stane se hvězda okamžitě nestabilní.

Obal vybuchne a rotující hvězda se začne asymetricky hroutit.

Pak jádro bleskově imploduje.

Gravitační energie obří hvězdy se změní v proud neutrin, která budou pronikat hroutícím se jádrem. Některá z neutrin uvězní zhroucení jádra. Jiná uniknou několik posledních milisekund před konečným zhroucením VHO do černé díry jako mohutný neutrinový pulz…

Vzpomněla si na první sekundy svého života: matčiny ruce pod zády, oslňující světlo v očích. Slunce, Lieserl Slunce!

V posledních okamžicích jejího dlouhého života jí bude po kostech tváře poskakovat ohnivá koule z neutrin. Lieserl se usmála. Bude to nádherné!

Kapitola 35

Čas plynul.

Po určité době ztratilo smysl i měření času. Pro Michaela Poolea tento okamžik nastal, když už nikde nezbylo žádné jaderné palivo ke spalování, poslední hvězda zablikala a zhasla.

To už byl vesmír stotisíckrát starší, než když Xeelee odešli.

Poole zachmuřeně sledoval zánik hvězd vzájemnými srážkami, v mršinách galaxií nebo pádem do obrovských černých děr, vznikajících ve středech galaxií. Pak, když se dlouhá noc vesmíru prohloubila, zhroutily se i protony a začaly kolabovat i poslední hvězdné mrtvoly.

Poola už unavilo sledování masivních, pomalých projektů fotinových ptáků.

Vyhledal místo, které kdysi bylo neutronovou hvězdou. Zuhelnatělá koule, pohybující se na oběžné dráze kolem obří černé díry, se zahřívala – nebo alespoň byla ponechávána na několika stupních nad absolutní nulou – rozpadem protonů uvnitř jejího trupu. Poole, jakoby ve snaze nalézt pohodlí, se zaměřil na tento stín baryonové slávy.

Možná zbyly ve vesmíru další baroynické myslící bytosti. Možná dokonce zbyli i další lidé nebo tvorové od nich odvození. Poole je nevyhledával. S uzavřením Prstence byl baryonický příběh u konce.

Osamělý Michael Poole se přivinul ke chladnému povrchu neutronové hvězdy. Jeho vědomí zajiskřilo a vytratilo se.

Řeka času nedotčeně plynula k bezbřehým mořím časupodobného nekonečna.

Autorova poznámka

Příběh o Prstenci uzavírá cyklus Xeelee.

Román je zcela samostatný, i když se v něm odkazuje na události z mých tří předchozích románů i ze souvisejících povídek.

Alternativní vesmír s vysokou gravitací, o němž se zmiňuje kapitola 32, popisuje můj román *Vor*. Osud Michaela Poolea, poprvé zmíněného v kapitole 2, je hlavním obsahem mého románu *Časupodobné nekonečno*. Projekt kolonizace neutronové hvězdy, objevený v kapitole 28–9, popisuje kompletně můj román *Proud*.

Následuje úplná chronologie cyklu Xeelee. Jsou zde uvedeny romány a povídky cyklu, romány jsou vyznačeny tučně, povídky kurzívou.

Můžete si být jisti, že i když je *Prstenec Xeelee* chronologicky poslední z celého cyklu, mnoho příběhů ještě čeká na převyprávění.

Cyklus Xeelee – Chronologie

Singularita: Velký třesk

OBDOBÍ: Prvotní

20 miliard let p.n.l.: Vznik života v polévce z quagmatu.

První kontakt mezi Xeelee a fotinovými ptáky. Časové lodě Xeelee přilétají z období po r. 10.000 našeho letopočtu a začínají upravovat dějiny vývoje Xeelee.

Zpráva z quagmatu (česky – Ikárie 3/99)

Vakuové diagramy (česky – Ikárie 5/94)

14 miliard let p.n.l.: Sněžní lidé postaví obrovské skladovací zařízení – Sněhovou vločku.

Godelova slunečnice

10 miliard let p.n.l.: Začíná výstavba Prstence, mohutného rotujícího toru z kosmických strun. Vznik Slunce.

5 miliard let p.n.l.: Fotinoví ptáci začínají útočit na Prstenec. Na Zemi vzniká život. Mimozemská loď, možná Xeelee, ztroskotá na Merkuru.

Zlatořaska (česky – Nové dobré kusy, Laser 2001)

1 miliarda let p.n.l.: První zamoření Slunce fotinovými ptáky.

cca. 1 milion let p.n.l.: Drážky se rozhodnou změnit se v živé kosmické lodě (Časupodobné nekonečno)

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

OBDOBÍ: Expanze

3000: Otevření Sluneční soustavy technologií VJT a červích děr. Začíná první expanze lidstva mimo Slunce.

Cca. 3000: Založení Církve Svatého světla Superetu.

Cca 3600: Vývoj technologie zastavení stárnutí – ZS.

3621: Narození Michaela Poolea.

3672: Výstavba Port Solu, zastávkové stanice pro mezihvězdné cestování v Kuiperově pásu. Michael Poole tvoří síť červích děr ve Sluneční soustavě a hvězdnou loď VJT Cauchy. Objev inteligentního života Michaelem Poolem na Pečené Aljašce, planetce v Kuiperově pásu.

Lidé Slunce

3698: Výstavba červí díry na orbitě kolem Nereidy. Zamoření Nereidy umělou formou života.

Jezírko logiky

3717: Odlet lodi VJT Cauchy s jedním koncem ústí červí díry. Po 1500 letech relativistického okružního letu – na palubě Cauchy uplynulo jen 111 let – vzniká spojení s budoucností u druhého ústí červí díry na oběžné dráze kolem Jupitera.

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

3745: Vytvořeno spojení červí dírou s Plutem.

3797: Narození Lvovové, objevitelky života na Plutu.

3825: První katastrofické zhroucení červí díry (Pluto) Objev života na Plutu a Chirónu.

Babí léto

3828: Sekta z budoucnosti Wignerovi Přátelé přiletí červí dírou z roku 5274.

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

3829: Invaze časem Qaxy z období Okupace. Wignerovi Přátelé začínají osazovat Jupiter černými děrami, až nakonec přivodí jeho zhroucení. Qaxové z budoucnosti odraženi a Michael Poole vstupuje do červí díry v ukořistěné Drážce, čímž červí díru zničí.

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

3948: Postaven Thovt, habitat na oběžné dráze poblíž Slunce. Hluboko uvnitř Merkura jsou objeveny formy života a trup 5 miliard staré kosmické lodi.

Zlatořaska (česky – Nové dobré kusy, Laser 2001)

3951: Lieserl, žena uzpůsobená k životu uvnitř Slunce, je spuštěna do konvektivní zóny.

Lieserl

3953: Odlet lodi VJT Velká Severní.

Prstenec Xeelee

OBDOBÍ: Squeemská okupace

4874: Dobytí lidských planet Squeemy. Zničení New Yorku.

4874: *Pilot*

4922: *Květ Xeelee*

4925: Squeemové svrženi. Lidé získají hyperpohon a konstrukční materiál Xeelee.

5000 a dále: Začíná druhá expanze.

5024: *Víc než čas či vzdálenost*

5066: *Spínač*

OBDOBÍ: Qaxská okupace

5088: Dobytí lidských planet Qaxy. Zničení technologie zastavení stárnutí a výstavba obřích planktonových farem. Kontakt s Lieserl přerušen.

5204: Narození Jasofta Parze, velvyslance lidstva u Qaxů.

5274: Návrat lodi VJT Cauchy. Qaxové obnoví výrobu exotické hmoty a vyšlou loď VJT, aby vytvořila přechodové rozhraní pro cestu časem do roku 5775.

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

5275: Otevřeno přechodové rozhraní červí díry do roku 5775. Z budoucnosti roku 5775 vyletí noční stíhač Xeelee a budoucí Qax zahájí invazi časem zpět do roku 3829. Brzy poté se vynoří Michael Poole v ukořistěné Drážce z roku 3829 a zničí obě červí díry a několik Jupiterových měsíců, pak pokračuje v cestě sítí červích děr do roku 5 000 000.

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

5406: *Modrý posuv*

5407: Svržení Qaxů. Lidé získají technologii Drážek a hvězdoborců.

5500 a dále: Začíná třetí expanze.

5588: Narození Jacka Raoula, velvyslance lidstva u Duchů.

5611: *Zpráva z quagmatu*

5653: Katastrofální následky pokusu Duchů snížit Planckovu konstantu. Goldbachova domněnka vyvrácena Duchy.

Planck nula

5664: *Eva*

5775: Relativistická loď VJT ze Země v období qaxské okupace v roce 5275 přiletí na domovskou planetu Qaxů po 6 subjektivních měsících a otevře spojení do minulosti... Noční stíhač Xeelee v držení Qaxů vstoupí do červí díry a odletí do roku 5275. (Časupodobné nekonečno)

Časupodobné nekonečno (česky – Laser 2002)

OBDOBÍ: Asimilace

10.000 a dále: Lidé druhým dominantním druhem po Xeelee. Rychlá expanze a asimilace druhů a technologií. Odlet časových lodí Xeelee do daleké minulosti.

Cca 10 500: Zničena kolonie Khorte, pradávný nános diamantů ve tvaru úlu.

10 515: Lidé objeví Sněhovou vločku, obří mimozemský artefakt.

Godelova slunečnice

21 124: *Vakuové diagramy*

OBDOBÍ: Poslední válka

100 000 a dále: Lidé začínají útočit na koncentrace Xeelee.

104 858: *Černý pasažér*

168 349: Odlet Velebení jednoty.

171 257: *Tyranie nebes*

193 474: Lidé upraveni k životu uvnitř neutronových hvězd.

Hrdina (česky – Asimov's SF 1/96)
Proud (česky – Laser 2001).

1 000 000: Závěrečné obléhání Sluneční soustavy Xeelee. Porážka a uvěznění člověka.

OBDOBÍ: Útěk

4 000 000 a dále: Migrace Xeelee skrze Prstenec. Slunce opouští Hlavní sekvenci.

Cca 4 000 000: *Tajná historie*

4 101 214: *Slupka*

4 101 266: *Osmá místnost*

4 101 284: Zničení Prstence fotinovými ptáky.
Baryoničtí vládci

5 000 000 a dále: Poslední lidé se vracejí ke Slunci v lodi VJT Velká Severní a cestují k Prstenci. Michael Poole vyletí z červí díry, do které vstoupil v roce 3829
Prstenec Xeelee (česky – Laser 2005)

OBDOBÍ: Vítězství fotin

10 000 000 a dále: Baryonický život prakticky vymírá.

10^{10}: Michael Poole posledním člověkem.

Singularita: Časupodobné nekonečno

Baxter, Stephen (Michael) (1957 –)

Přední britský hard–SF autor, narodil se 13. 11. 1957 v Liverpoolu, vystudoval matematiku a strojírenství, pracoval jako učitel matematiky a fyziky, později v oboru informačních technologií, spisovatelem z povolání je od roku 1995, nyní žije v anglickém Northumberlandu. Debutoval v Interzone povídkou *The Xeelee Flower* (1987), která se později stala součástí rozsáhlého projektu „historie budoucnosti" lidstva, které při dobývání vesmíru narazí na složité společenství mimozemských ras. V paralelním vesmíru s neuvěřitelně silnou gravitací se odehrává román **Raft** (čas. 1989, rozš. 1991, č. Vor/Laser 2000), popisující život potomků skupiny těžařů z pásma asteroidů, která sem byla kdysi přenesena. Snahu o osvobození Země od tyranské okupace rasy Xeelee zachycuje s využitím časových posunů román **Timelike Infinity** (1992 – Seiun, č. Časupodobné nekonečno/Laser 2002). Potomci skupiny geneticky upravených lidských kolonistů obývají neutronovou hvězdu v románu **Flux** (1993, č. Proud/Laser 2001). Děj románu **Ring** (1994, č. Prstenec/Laser 2005) je rozdělen do dvou proudů, v prvním je do vesmíru vyslána loď s pohonem VJT na tisíciletou cestu do pět milionů let vzdálené budoucnosti, aby prozkoumala, co ničí hvězdy, v tom druhém je vědomí ženy v podobě umělé inteligence vysláno na průzkum nitra Slunce. Vesmírná loď nese přechodové rozhraní červí díry, díky kterému se má umožnit spojení s pět milionů let vzdálenou minulostí. Kratší práce cyklu Xeelee shrnul do sbírky **Vacuum Diagrams: Stories of the Xeelee Sequence** (1997 – P. K. Dick Memoriál Award), různorodé povídky zde spojil příběhem pozemského diplomata, kterému tajemná postava odkrývá vlastní verzi budoucnosti lidstva. K sérii patří i samostatně vydaná novela *Riding the Rock* (2002).

V nedávno dokončené trilogii **Destiny's Children: Coalescent** (2003), **Exultant** (2004) a **Transcendent** (2005) se Baxter věnuje galaktické válce mezi lidmi a nadřazenými Xeelee; válce, která svým rozsahem překrývá miliony let i světelných roků; válce, v níž je

lidstvo odsouzeno k záhubě, pokud se nezbaví toho nejcennějšího co má, samotného lidství.

Samostatnou část románové tvorby otevírá titul **Anti–Ice** (1994), ve kterém britské impérium viktoriánské doby využívá jediný známý zdroj antihmoty k provedení technických zázraků, s čímž se před ním zároveň otevírá také lákavá možnost zneužít tohoto mocného nástroje k válečným účelům. V rozsáhlém románu **The Time Ships** (1995 – J. W. Campbell Memoriál Award, P. K. Dick Memoriál Award, BSFA, Seiun, nom. Hugo) se hrdina slavného Stroje času z pera H. G. Wellse rozhodne k návratu mezi obávané Morloky za záchranou dívky Weeny, místo toho však potká zcela jiný druh Morloků, s nimiž cestuje časem až k velkému třesku a ještě dále. V alternativním světě románu **Voyage** (1996 – Sidewise Award) nebyl J. F. Kennedy zabit a díky neustálému rozvoji kosmického programu přistanou Američané na Marsu již v roce 1986. V románu **Titan** (1997) objeví expedice pro výzkum života na bázi čpavku na Saturnově měsíci mnohem víc, než se původně očekávalo. Do SF série románů pro mládež The Web přispěl tituly **GulliverZone** (1997) a **Webcrash** (1998), jejichž děj je zasazen do prostředí celosvětové sítě virtuální reality 21–století. V katastrofickém románu **Moonseed** (1998) je objevena nebezpečná forma měsíčního prachu, která je pravděpodobně pozůstatkem mimozemské technologie.

Příběh mamutů bojujících o přežití v drsných podmínkách lidmi opuštěného Marsu popisuje SF trilogie pro mládež **Mammoth: Silverhair** (1999, č. Mamut/přip Laser), **Longtusk** (2000) a **Icebones** (2001). Série vyšla později v jednom svazku pod názvem **Behemoth** (2004).

Lidstvo je zdánlivě neodvratitelně odsouzeno k brzkému zániku v hard–SF trilogii **Manifold: Time** (2000), **Space** (2000) a **Origin** (2001), jejíž hrdinové odkryjí ve snaze o záchranu celého druhu skrytý důvod existence pozemské civilizace. Kratší práce této série tvoří část obsahu povídkového souboru **Phase Space** (2002). Realistickou vizi světa budoucnosti odkrývá román **The Light of Other Days** (2000, sp. Arthur C. Clarke, č. Svit vzdálených dní/Baronet a Knižní klub 2001), v němž se autoři zabývají možností

využití uměle vytvořených miniaturních červích děr k záznamu událostí bez omezení v čase a prostoru. Román **Evolution** (2002) je nebývalé komplexním pohledem na historii pozemského života, od dob dinosaurů až po budoucnost, v níž lidstvo hledá východisko před zdánlivě neodvratným zničením naší planety. Ke spolupráci s A. C. Clarkem se autor vrátil v sérii **Time Odyssey** (Odysea času): **Time's Eye** (2003, č. Oko času/Baronet 2005) a **Sunstorm** (2005), kde se řada známých historických osobností snaží ve spolupráci s obyvateli roku 2037 zabránit mimozemšťanům božských schopností v jejich hrátkách s válečnou povahou lidstva.

Kratší práce sebral ve sbírkách **World Lines** (1997) a **Traces** (1998), jmenujme z nich především tituly *Brigantia's Angels* (Interzone 1995 – Sidewise Award), *The Spacetime Pit* (SF Age 1996 – Interzone Story Poli, sp. Eric Brown, č. Časoprostorová jáma – Ikarie 3/98), *War Birds* (Interzone 1997–BSFA), *Moon Six* (SF Age 1997–nom. Hugo, č. Měsíc číslo šest – Ikarie 1/98), *Moon–Calf* (Analog 1998 – Analog ReadersToll), *Huddle* (F&SF 1999 – Locus), *On the Orion Line* (Asimov's SF 2000 – Asimov's Readers' Poli, nom. Hugo, č. Na orionské frontě – Ikarie 9/2003), *Sheena 5* (Analog 2000 – Analog ReadersToll), *The Granty Mine* (Asimov's SF 2000 – nom. Hugo), *The Ghost Pit* (Asirnov's SF 2001 – nom. Hugo) a *The Hunters ofPangaea* (Analog 2002 – Analog ReadersToll). Uveďme rovněž samostatně vydané novely **Reality Dust** (2000) a **Mayflower II** (2004).

Zajímavá nonfiction kniha **Deep Future** (2001) zamýšlí nad rolí lidstva ve vztahu k samotnému vesmíru a jeho možné kolonizaci. Mimo beletrii spadá také různorodá sbírka eseji **Omegatropic: Non–Fiction & Fic–tion** (2001–BSFA). Zcela mimo fantastiku patří životopis zakladatele moderní geologie **Revolutions in the Earth: James Hutton and the True Age of the Earth** (2003 = Ages in Chaos), v němž se tento slavný skotský farmář rozhodl odkrýt skutečné stáří naší planety a tím usvědčit z omylu v 18. století všemi uznávaná biblická tvrzení. Stephen Baxter se již dnes vysoce produktivní a přesto kvalitní tvorbou zařadil mezi nejvýznamější představitele moderní světové SF, v jeho podání zaměřené především

na úlohu rozvinuté technologie v budoucím životě nás i našich potomků.

Martin Šust

Stephen Baxter

PRSTENEC

Obálka Patrik J. Krásný
Překlad Jan Pavlík
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v LATEXU
Vytiskl PBtisk Příbram s.r.o.
Vydalo Nakladatelství Laser–books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 326 00
tel+fax: 377 246 407
www.laser–books.cz
v edici Laser jako 303. publikaci
Edice SF svazek 167.
Plzeň 2005, vydání 1.